

Sámedikki dievasčoahkkin

Čoahkkingirji 04/10

Ávjuvárgaidnu 50, N-9730 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Áigi: 30.11.10 - 03.12.10

Báiki: Kárašjogas

Áššelistu

Áššenr.	Áššemma
038/10	Vuodđudeapmi
039/10	Sámediggeráđđi doaibmađiedahus
040/10	Gažaldagat Sámediggeráđđái
041/10	Odđa áššiid dieđiheapmi
042/10	Sámediggeráđi čielggadus Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanovdasvástádusa sirdin
043/10	Sámedikki 2011 bušeahtta
044/10	Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan jagi 2009 reviderejuvvon bušeahta poastta 507
045/10	Finnmárkuopmodaga strategalaš plána ráhkadeapmi
046/10	Njuolggadusat Sámedikki politihkalaš dássái - revideren
047/10	Daid doarjagiid árvoštallan maid Sámediggi juolluda sámi manáidgárddiide
048/10	Sámedikki lávdegoddečoahkkimiid ja dievasčoahkkimiid organiseren
049/10	Doarjjastivra
050/10	Dáiddáršiehtadus 2011
051/10	Válga

Čoahkkináiggit

Áigi		Ášši	Siidu
30.11.10	dii. 09.00 - 09.15	038/10	4
	dii. 09.15 - 12.00	039/10	6
	dii. 13.30 - 14.20	040/10	43
	dii. 14.20 - 15.50	041/10	46
	dii. 15.50 - 16.10	042/10	54
01.12.10	dii. 09.00 - 15.00	043/10	74
	dii. 15.20 - 17.05	044/10	327
02.12.10	dii. 09.05 - 10.20	045/10	331
	dii. 10.20 - 11.30	046/10	335
	dii. 13.40 - 15.00	042/10 joatkka	54
	dii. 15.25 - 16.25	047/10	350
	dii. 16.25 - 16.35	048/10	353
03.12.10	dii. 09.05 - 10.15	049/10	357
	dii. 10.15 - 10.25	050/10	360
	dii. 11.00 - 12.00	051/10	362

Vuodđogiella:: Dároggiella

Ášši 38/10 Čoahkkima vuodđudeapmi

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 30.11.10 2010 dii. 09.00

Áirasat

Čuovvovaš áirasat ledje vuodđudeamis:

1.	Mariann Wollmann Magga	21.	Odd Iver Sara
2.	Gunn-Britt Retter	22.	Geir Tommy Pedersen
3.	Knut Store	23.	Willy Ørnebakk
4.	Trond Are Anti	24.	Randi A. Skum
5.	Ragnhild M. Aslaksen	25.	Ann Solveig Eriksen (<i>Margit Eli Anti Oskal ovdas</i>)
6.	Hans J. Eriksen	26.	Aud Marthinsen
7.	Hans Isak Olsen	27.	Rolf Johansen
8.	Aili Keskitalo	28.	Ann-Mari Thomassen
9.	Ronny Wilhelmsen	29.	<i>Ii várrelahtu Inga-Lill Sundset ovdas</i>
10.	Per Andersen Bæhr	30.	<i>Ii várrelahtu Miriam Paulsen ovdas</i>
11.	Olaf Eliassen	31.	Åge Nordkild
12.	Mathis Nilsen Eira	32.	Geir Johnsen
13.	Marit Kirsten Anti Gaup (<i>Anne Helene Saari ovdas</i>)	33.	Jarle Jonassen
14.	Berit Marie P. E. Eira (<i>Anders Somby jr. ovdas</i>)	34.	Sten Erling Jønsson
15.	Knut Roger Hanssen	35.	Ida Marie Bransfjell
16.	Hilde Anita Nyvoll	36.	Jørn Are Gaski
17.	Arthur Johan Tørfoss	37.	Kirsti Guvsám
18.	Toril Bakken Kåven	38.	Marie Therese N. Aslaksen
19.	Silje Karine Muotka	39.	Heidi P. Greiner Haaker
20.	Skjalg Asbjørn Jensen(<i>ii lean sájis ovdal go dii. 09.40</i>)		

Juolluduvvon permišuvnnat

Permišuvnnat olles dievasčoahkkimis

Áirras nr. 13 Anne Hele Saari

Áirras nr. 14 Anders Somby jr.

Áirras nr. 25 Margit Eli Anti Oskal

Áirras nr. 29 Inga-Lill Sundset

Áirras nr. 30 Miriam Paulsen

Permišuvnnat osiid dievasčoahkkimis

Áirras nr. 8 Aili Keskitalo 01. - 03.12.10

Áirras nr. 18 Toril Bakken Kåven 02. - 03.12.10

Áirras nr. 24 Sten Erling Jønsson 01. - 03.12.10

Áirras nr. 15 Knut Roger Hansen 01.-03.12.10

Áirras nr. 20 Skjalg Jensen 03.12.10 dii. 10.30 rájes

Áirras nr. 37 Kirsti Guvsám 02.12 dii. 15.00 rájes - 03.12.10

Várrelahtut

Várrelahtu Marit Kirsten Anti Gaup lei čoahkkimis áirasa nr. 13 Anne Helene Saari ovddas
Várrelahtu Berit Marie P. E. Eira lei čoahkkimis áirasa nr. 14 Anders Somby jr. ovddas
Várrelahtu Ann Solveig Eriksen lei čoahkkimis áirasa nr 25 Margit Eli Anti Oskal ovddas 30.11.-03.12.10
Várrelahtu Klemet Erland Hætta lei čoahkkimis áirasa nr. 8 Aili Keskitalo ovddas 02.12.10 rájes
Várrelahtu John Kappfjell lei čoahkkimis áirasa nr 34 Sten Erling Jønsson ovddas 01.-03.12.10
Várrelahtu Stig Furu lei čoahkkimis áirasa nr. 18 Toril Bakken Kåven ovddas 02. – 03.12.10

Ii lean várrelahtu áirasa nr. 12 Mathis Nilsen Eira ovddas (áššis 43/10)
Inger Eline Eriksen lei čoahkkimis áirasa nr. 11 Olaf Eliassen ovddas (áššis 43/10)
Amund Peder Teigmo lei čoahkkimis áirasa nr. 7 Hans Isak Olsen ovddas (áššis 43/10)
Isak Ole Hætta lei čoahkkimis áirasa nr. 21 Odd Iver Sara (áššis 43/10)
Ii lean várrelahtu áirasa nr. 24 Randi A. Skum ovddas (áššis 43/10)
Anders Mathisen lei čoahkkimis áirasa nr. 36 Jørn Are Gaski ovddas (áššis 44/10)

I Dokumenter

06.11.10 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu.

II Evttohusat ja mearkkašumit

Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus Sámediggái

06.11.10 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu dohkkehuvo

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Jarle Jonassen čoahkkinjodiheadji	
2	Aud Marthinsen	

VI Sámedikki mearráduš

- 06.11.10 beaiváduvvon gohččun oktan áššelisttuin dohkkehuvo

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 30.11.10 dii. 09.15.

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 39/10 Sámediggeráđi doaibmadieđáhus

Arkiiva

Arkiiváššénr.

SF-

10/5332

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 30.11.10 dii. 09.15.

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
			Sámedikki rehketdoallu 30.09.10

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi váldá Sámediggeráđi doaibmadieđáhusa áigodagas 16.09.2010 - 17.11.2010 diehtun.

1 Álggahus

Dieđáhus guoská Sámediggeráđi doaimmaide áigodagas 16.9.2010 - 17.11.2010. Sámediggeráđis lea dán áigodagas doallan 8 čeahkkima ja meannudan 27 ášši. Čujuhit čeahkkingirjái R 10-17.

Sámediggeráđđi áigu dán dieđáhusas válldahallat soames áššiid maiguin ráđđi lea bargan dán áigodagas.

Nugo oidno geahčastagas www.samediggi.no de lea ráđđi searvan ollu čeahkkimiidda ja ovddastemiide.

Sámedikki válgaortnet

Sámediggeráđđi lea bargame dan ala ahte Sámedikki válgaortnet ođasmahttojuvvo juohke nuppi jagi. Dat mearkkaša ahte Sámediggi oažžu dievaslaš kvalitehtasihkkarastojuvvon ja ođasmahttojuvvon jienastuslogu mii biddjo vuodđun válgabiriid áirrasjuohkimii boahhte sámediggeválgii. Dat jienastuslohku váikkuha maiddái dasa ahte makkár suohkanat galget doallat válgadikki. Sámediggeráđđi lea evttohan rievdatit sámediggeválggaid lánkaásahusaid vai rievdadus gustogohtá boahhte jagi. Sámediggeráđđi gulahallá Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanttain dan ektui ahte sáddet evttohusa jođánit gulaskuddamii. Sámediggeráđđi lea bivdán oažžut válddi mearridit lánkaásahusaid vai sáhtá hábmet sámediggeválggaid válgalánkaásahusaid. Rievdadus mielddisbuktá ahte maiddái sámelánka rievdá. Vuordit ahte Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta álggaha konsultašuvnnaid dan birra. Sihke jienastuslogu ođasmahttima lánkaásahusrievdadus ja Sámediggái sirdit válddi mearridit lánkaásahusaid leat čuovvoleapmin Sámedikki mearrádusas áššis 40/07.

Sámediggeráđđi lea ovtas Giella- ja guovlodepartemeanttain ráhkadeame ođđa válgadiehtoreaiddu. Dat mielddisbuktá ahte sámediggeválggat biddjojít seamma vuogádahkii go maid suohkanat geavahit stuoradiggeválggaide.

Sámediggeráđđi lea ovtas departemeanttain ráhkadeame bargovuohkeportála gos galget gávdnot dieđut sámediggeválggaid birra. Sámediggeráđđi čuovvu dasa lassin e-válgaproševtta (elektrovnalaš jienasteapmi) vai beassá vásihit dán ja oaidnit lea go dát juoga mii sáhtá geavahuvvot sámediggeválggain.

Sámi dimenšuvdna riektelágádusas

Duopmostuollohálddahus lea nammadan bargojoavkku mii galgá geahčedit sámi dimenšuvnna riektelágádusas, ja maiddá ovttasbarggu eará aktevrraiguin riektelágádusas. Bargojoavku galgá čielggadit makkár rievttálaš geatnegasvuodát riektelágádusas leat ja govvidit mii lea dálá stáhtus. Bargojoavku galgá buktit čielgasii hástalusaid ja buoridanmuni das mot duopmostuollohálddahus ja duopmostuollu vuhtiváldet sámi dimenšuvnna. Lassin galgá bargojoavku evttohit vuoruhuvvon doaibmajuid. Sámediggeráđđi lea gulahallan bargojoavkkuin ja buktán fáttáid maid livččii dehálaš čielggadit dakkár oktavuodas, earret eará sámegiela dilli, sámi boaresvirot vuoigatvuodaid dohkkeheapmi dáčča riektevuogádagas, dulkadilli, heivehuvvon giddagasčohkkan ja duopmárdutkan mánáin.

Gáldu

Sámediggeráđđi doalai 2.11.10 sáhkavuoru Gáldu semináras ekonomii ja autonomii birra. Seminára lea oassi sámi iešmearrideami proševttas.

Stuoradikki gieldda- ja hálddašanlávdegoddi

Sámediggeráđđi lei 10.11.10 čoahkkimis Stuoradikki gieldda- ja hálddašanlávdegottiin. Čoahkkima fáddá lei Stáhtabušeakta 2011 ja dieđáhus Stuoradiggái Sámedikki 2009 doaimma birra. Goappaš čoahkkimiin deattuhii sámediggeráđđi ahte Sámedikkis lea unnán vejolašvuohta ieš vuoruhit bušeaktas. Lasáhus mii boahat stáhtabušeaktas gokčá osiid bálká- ja haddelassáneamis dahje ráđđehus lea bidjan čanastusaid.

2 Oahpahus

Máhttu ja gelbbolašvuohta leat sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđu.

Váldomihttomearri

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuohta, gelbbolašvuohta ja gálggat mat dárbbasuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomearri

- Sámi mánáin ja nuorain lea nana sámi identitehta ja čatnaseapmi sámi gillii ja kultuvrii
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuohta oahpahussii sámegielas ja sámegillii
- Buot alit oahppu ja dutkan fuolaha sámi perspektiivva

Sámediggeráđđi lea álgán ráhkadit dieđáhusa oahpahusa ja oahpu birra. Dieđáhus galgá sisttisdoallat vuoddoahpahusa ja rávisolbmuid oahpahusa, ulbmil dieđáhusain lea hábmet bajimus politihka ja bajimus strategiijaid dáidda surggiide. Dieđáhus galgá leat gárvis ovdal 2011 loahpa.

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, guovllulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš oassálastiiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuoddoahpahusa, alit oahpu ja dutkama váste

Asplan Viak lea evalueren "Doarjja sámi mánáidgárddiide". Raporta gárvvistuvvui golggotmánu loahpas. Sámediggeráđđi lágidii minisemináraža raportta "Doarjja sámi mánáidgárddiide" almmuheami oktavuodas lávdegoddevahku. Raporta ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii vahku 48.

Máhttodepartemeanta lea nammadan váhnenlávdegotti mánáidgárddiide. Sámediggeráđđi lea gulahallan departemeanttain sámi áirasa hárrái dán lávdegoddái. Roger Skarvik lea nammaduvvon njealji jahkái dábálaš lahttun mánáidgárddiid váhnenlávdegoddái.

Sámediggeráđđi lea doallan čoahkkima/bagadallama ovttá mánáidgárddi mánáidgárdebargiide Čáhcesullo gielddas sámi mánáid mánáidgárdefálaldaga birra. Mánáidgárddi jodiheaddji lei háliidan čoahkkima "Doarjja sámi mánáidgárddiide" ektui ja sámi bargiid resursageavaheami ektui mánáidgárddis.

Sámediggeráđi dieđáhus sámi mánáidgárddiid birra 2005 rájes lea ođastuvvome. Dieđáhus galgá ovddiduvvot Sámediggeráđái skábmamánu 2011, ja meannuduvvot dievasčoahkkimis guovvamánu 2012.

Sámediggeráđi lea oassálastán bajásšaddan- ja oahpposemináras Álttás, maid Finnmárkku fylkkamánni lágidi. Sii leat maidái oassálastán semináras gáiddusoahpahusa, lullisámi oahpahusa ja lullisámi oahpponeavvuid birra čakčamánu Troanddimis, maid Nordlándda fylkkamánni lágidi. Doppe lei sámediggerádis sáhkavuorru oahpponeavvoportálaproševtta ovttas.no birra.

Sámediggerádis leat njeallje fásta ovttasbargočoahkkima Máhttodepartemeanttain jagis vuodđooahpahusa ja alit oahpu birra. Čoahkkimis galgá leat guovttebealat diehtujuohkin ja digaštallan áigeuovdilis áššiid birra oahpahusa ja oahpu dáfus. Goalmmát ovttasbargočoahkkinn dollui 24.9.2010 Oslos.

Sámediggeráđi oassálastii 10.11.2010 ovttasbargočoahkkimis sámi áššiid birra Máhttodepartemeanttain, Oahpahusdirektoráhtain ja viđa davimus fylkkaid ja Hedemárkku fylkka oahpahusdirektevrraiguin. Čoahkkimis šihte ahte dakkáraš čoahkkinn galgá dollot oktii jagis.

Sámediggeráđi lea oassálastán oktavuodačoahkkimis stáhta mánáidgárde- ja oahpahushálddahasain 12.11.2010. Máhttodepartemeanttas ja Oahpahusdirektoráhtas lea ovddasvástádus daidda čoahkkimiidda mat dollojit golbmii jahkái. Dáin čoahkkimiin mitalit áigeuovdilis nationála áššiid birra sihke mánáidgárdesuorggis, vuodđooahpahusas ja alit oahpus.

Sámediggeráđi, Máhttodepartemeanta ja Norgga dutkanráđi šihte čoahkkimis 26.10.2010 ahte Sámediggi galgá váldot searvai čuovvovaš surggiin viidásit ásahanproseassas:

1. Sihkarastin dihte ahte Máhttuguovddáža bargoprográmma vuhtiiváldá sámi dimenšuvdna bures, áigu Norgga dutkanráđi láchit dili nu ahte guovddáš, direktevrra bokte, vuolggaha čoahkkima sámediggeráđiin ja sámi dutkanbirrasiguin mat dutket oahpuid. Dán čoahkkimis lea maidái lunddolaš guoskkahit dan ahte mot sáhtá Máhttuguovddáš buoremus lági mielde gaskkustit relevánta dutkama sámi birrasiid.
2. Guovddáža geavaheaddjirádis galgá leat sámi árras. Norgga dutkanráđi áigu sáddet formála reivve gos bivdet Sámedikki nammadit árrasa guovddáža geavaheaddjiráđái. Dábálaččat bivdojuvvo evttohit ovttá nissonolbmo ja ovttá dievdoolbmo maid gaskkas NDR sáhtá válljet, vuhtiiváldin dihte ráđi sohkaealdássedeattu. Nu sáhtá šaddat dás maid.
3. Go guoská oktavuhtii gaskal Máhttuguovddáža ja lávdegotti mii galgá čielggadit sámi alit oahpu dutkama, de lea lunddolaš vuordit lávdegotti evttohusa. Viidásit bođii ovdan ahte ođđa nationála oahpaheaddjioahpu čuovvusjoavku lea ožžon dieđu Máhttuguovddáža birra.

Sámediggeráđi lea bivdán Máhttodepartemeantta čielggadit viidásit konsultašuvdnaproseassa.

Sámediggeráđi lágidi ovttas Fylkkamánniin, Sámi allaskuvllain ja Oahpahusdirektoráhtain jahkásaš sámi mánáidgárde- ja skuvlakonferánssa 2.11 - 3.11.2010 Oslos. Dán jagi konferánssas ledje 239 oassálasti. Konferánssa fáddá lei "Plánain doibmii". Konferánssa geavahii vuodđun "Sámegielaide doaimaplána" doaimabijuid ja čuvgii praktihkalaš beliid ovdamearkkaid ja vásáhusaid bokte. Sámediggepresideanttas lei sáhkavuorru Sámedikki oahppo- ja bajásšaddanpolitihka birra. Sámediggeráđi mitalii maidái Sámi oahpponeavvoportála ovttas.no birra, ja lei oahpponeavvočájáhus gos maŋemus jagi almmuheamit čájehuvvo.

Hálddahaslaš bargujoavku mas leat lahtut Máhttodepartemeanttas, Sámedikkis ja Oahpahusdirektoráhtas, mii galgá ovddidit vejolaš rievdadusevttohusaid oahppoplánaide, fága- ja diibmojuhkui ja vejolaččat oahpahuslága lánkaásahusaide, lea vel eanet maŋjonan iežas barggus, muhto jáhká ovddidit iežas raportta skábmamánu 2010.

- Váikkuhit dasa ahte ásahuvvojit almmolaš sámi mánáidgárddit dahje sámi ossodagat mánáidgárddiide

- Váikkuhit dasa ahte biddjojuvvo sámi sisdoallu skuvlaastoáiggeortnegiid ja kulturskuvlii
- Váikkuhit dasa ahte hospiterenortnet giellaoahpahas nannejuvvo

Sámediggeráđđi lea ovddidan hospiterenortnetášši ja gáiddusoahpahasášši Máhttodepartementii. Dál galget geahčadit mot gáiddusoahpahas ja hospiteren galget heivehuvvot oktii. Dát váldo fas áššin eará ovttasbargočoahkkimis.

- Bargá dan ala ahte nationála oahpahaspolitihkka fuolaha sámi perspektiivva

Sámediggeráđđi lea buktán gulaskuddancealkámuša NOU 2010:7 Mangfold og mestring (Šláddivuohta ja hálddašepmi), mii sisttisdoallá mánggagielat/unnitgielat mánáid, nuoraid ja rávisolbmuid oahpahasvuogádagain.

Sámediggeráđđi galgá konsulteret Máhttodepartemeanttain 1.12.2010 sámi alit oahpu rekruterenstrategiija birra. Departemeanta pláne ahte áššis mearriduvvo loahpalaččat loahpas dán jagi.

Nationála gelbbolašvuodarámmabuktosa geažil, ja NOKUT ovdaskuvlaoahpaheaddjioahpu evaluerema geažil lea stáhtaráđđi Tora Aasland mearridan ahte galgá ráhkaduvvot sierra rámmaaplána sámi ovdaskuvlaoahpaheaddjiohppui. Sámediggeráđis galgá čoahkkin Máhttodepartemeanttain 1.12.2010 gos galget digaštallat viidásit proseassa sihke nationála rámmaaplána ja sámi ovdaskuvlaoahpaheaddjioahpu rámmaaplána ektui. Ulbmil čoahkkimiin lea geahččalit gávnnahit mot sámediggeráđđi galgá fátmastuvvot dán bargui buoremus vuogi mielde.

Sámediggeráđđi oassálasttii 25.10.2010 fágasemináras Oslos oahpaheaddjioahpu birra 8.13 ceahkkái. Seminára duogáš lea ahte galgá ráhkaduvvot sierra stuoradiggediedáhus nuoraidskuvlla birra ja oahpaheaddjioahpuid odđa rámmaaplána birra. 2010 rájes čađahuvvo oahpaheaddjioahpu odasteapmi (GLU-odasteapmi) mas mihttomearrin lea nannet oahpaheaddjigelbbolašvuoda ja buoridit ohppiid oahppama vuodđoskuvllas. Departemeanta lágidii dán fágaseminára vuosttaš lávkin čuovvolit GLU-odasteami nuoraidceahki ja joatkkaoahpaha oahpaheaddjioahpus. Semináras ledje golbma fáttá: 1) Máhttu dálá nuoraid birra 2) Relevánsa oahpaheaddjioahpus ja skuvllas praktihkalaččat 3) Oahpaheaddjigelbbolašvuoda ja oahpaheaddjioahppu.

Fágaseminára čuovvoleapmin bovdi departemeanta ollislaščoahkkimii 10.11.2010 joatkin dihte digaštallama viidásit. Áigumuš čoahkkimiin lei:

- čohkket dieđuid ja digaštallat skuvlla dárbbu birra oahpaheaddjigelbbolašvuhtii ja makkár oahpaheaddjioahpu mii dárbbášit.
- digaštallat mot GLU-odasteami vuodđoprinsihpaid sáhttit čuovvolit oahpaheaddjioahpus 8-13
- oažžut cealkámušaid viidásit bargoprosessi dáid oahpaheaddjioahpuid ovdáneami várás

Čuovvovaš oahpaheaddjioahput galget oažžut odđa rámmaplánaid:

- 1-jagi praktihkalaš pedagogalaš oahppu dábalašfágaide ja fidnofágaide
- 5-jagi (ja 4-jagi) integrerejuvvon oahpaheaddjioahppu (lektor- ja adjunktaoahppu)
- 3-jagi fidnofágaoahpaheaddjioahppu
- 3-jagi fágaoahpaheaddjioahppu (hábmén, dáidda ja duodji/musihkka, dánsa, drámá/lášmmohallan ja valáštallanfága)

Dasto áigot departemeanttat doalvut cealkámušaid politihkkariidda ja gohččut čoahkkimii viidásit digaštallamiidda. Sámediggeráđđi áigu ovttasbargočoahkkimis MD:in skábmamánu 24. b. digaštallat viidásit proseassa sámediggeráđi fátmasteami ektui iešguđet rámmaplánaid bargguide.

Ráđdehus lea álggahan barggu Stuoradiggediedáhusain nuoraidskuvlla birra mii galgá leat gárvvis gidđat 2011. Ovttasbargočoahkkimis 24.9.2010 muitali departemeanta sámediggeráđđái ahte sámi bealit galget čalmustahttojuvvo olles diedáhusas, eai ge váldot mielde sierra kapihtalin. Sámediggeráđđi lea bivdán Čoahkkingirji čállit: Tove Anti

konsultašuvdnaproseassa mii čađat čuovvu dieđáhusa barggu, sihkarastin dihte ahte sámi bealit čalmustahattojuvvojit olles dieđáhusas. Sámediggeráđđi áigu digaštallat konsultašuvdnaproseassa birra hálddahaslaš ovttasbargočoahkkimis 24.11.2010.

Stuoradiggedieđáhusas nr. 30 (2008-09) Klima for forskning, dovddaha ráđđehus ahte NDR galgá evaluerejuvvot dálá stuoradiggeáigodagas. Máhttodepartemeanta hábmii čakčat 2010 evaluerenmandáhta vai bargu sáhtta almmuhuvvot ja biddjot johtui 2011:s. Dan oktavuođas dollui rabas gulaskuddančoahkkin mas áigumuš lei oažžut cealkámušaid mandáhttahábmenbargui. Sámediggeráđđi oassálasttii hálddahaslaš čađat čoahkkimis 12.11.2010 Oslos.

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuoda ja gelbbolašvuoda sámi servodagas
- Váikkuhit hutkás ja bevttolaš sámi oahpponeavvobuvttadeapmái

Sámediggeráđđi lea rievdadan ja buoridan oahpponeavvoráhkadeami ohcanskoviid. Prošeaktaraportteremii lea ráhkaduvvon skovvi. Skábmamánuš lágiduvvui seminára lágádusaide mat ráhkadit oahpponeavvuid, gos mitaluvvui rievdadusaid birra.

- Sámi oahpponeavvovuoddáža, Sámi oahpponeahta ja ohcanvejolaš oahpponeavvoportála bokte olámuddui buktit ja dieđuid addit sámi oahpponeavvuid birra

Dieđut odđa oahpponeavvuid birra biddjojit oahpponehttii www.oahpponeahta.no dassáži go odđa oahpponeavvoportála ovttas.no lea gárvvis. Sámi oahpponeavvovuoddáš váldá vuostá gussiid, addá dieđuid ja luoiká oahpponeavvuid dađistaga. Sámi mánáid- ja skuvlakonferánssa oktavuođas Oslos skábmamánu álggus, čájehuvvo odđa oahpponeavvut. Sámediggeráđđi lea ráhkadan diehtogihppaga oahpponeavvuid birra mii juhkkjuuvvui konferánssas.

Lágádusain leat ain olu oahppogirjijt vuorkkain maid Sámediggi lea oastán. Sámediggeráđis lea leamaš diehtujuohkinkampánja dáid oahpponeavvuid birra. Leat sádden dieđuid E-poastta bokte sámi mánáidgárddiide ja skuvllaide gos lea oahpahas sámegeielas ja sámegeilli, ja leat maiddái leamaš annonsat miellahtubláđiin "I skolen" ja "Utdanning".

Dieđut nuvttá oahpponeavvuid birra leat almmuhuvvon Sámedikki ruovttusiidduin ja sámi oahpponeahtas. Dasa lassin almmuhuvvojit dat Skolenes Landsforbund (Skuvllaid riikasearvi) ja Oahppolihtu ruovttusiidduin.

- Addit dárbašlaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuoddoahpahasas Sámediggeráđđi addá dađistaga dieđuid ja bagadusa skuvllaide ja eará ášahusaide, oahpaheddjiide, ovdaskuvlaoahpaheddjiide ja váhnemiidda mánáidgárddi ja skuvlla oahpahusa birra.
- Váikkuhit dasa ahte rávesolbmot ožžot oahpahusa sámegeielas
- Váikkuhit dasa ahte bistevaš sámi dulkaoahppu ášahuvvo

Sámi allaskuvla oáččui ovttas Bådádđjo allaskuvllain, Davvi-Trøndelaga allaskuvllain ja Oslo allaskuvllain 1 miljon ruvno ovttasbargui, bargujuohkimii ja konsentrašuvdnii (SAK/OBK) go galgá ovddiduvvot sámi dulkaoahppofálaldat. Ruhta juolluduvvui gulahallama vuodul gaskal daid namuhuvvon ášahusaide ja Ođasmahttin-, hálddahas- ja girkodepartemeantta, mii lea deattuhan ahte lea dárbu eanet návccaid bidjat sámi dulkaoahppui.

Sámediggeráđđi lea gulahallan Oslo allaskuvllain, ja dassážiigo ášahuvvo bistevaš sámi dulkaoahppu, áigu Oslo allaskuvla váldit sisa davvisámegeielat joavkku mii álgá ohppui 2011:s, jus fal leat doarvái ohccit geat cevzet guovttegielalaš sisaváldingeahččaleami. Sisaváldingeahččaleamit čađahuvvojit golggotmánu loahpas.

- Váikkuhit dasa ahte refušuvdnamáksomearit muddejuvvojit nu ahte dat gokčet duohta goluid
- Váikkuhit dasa ahte Sámi allaskuvla ovddiduvvo álgoálbmotuniversitytan

- Váikkuhit dasa ahte boarráset sámiid máhtolašvuohta dohkkehuvvo ja oainnusin boahtá go bálkáhuvvojit máhttogaskusteaddjin vuodđooahpahusas
- Váikkuhit dasa ahte sámi guovlluid giliskuvllat bisuhuvvojit
- Váikkuhit dasa ahte oahpahasláhka oahpahusa várás sámegilli ja sámegielas ođasmahttojuvvo

Váikkuhangaskaoamit

Oahpponeavvut

Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Bušeahhta 8 975 000 ru. Geavahan 8 779 100 ru.

Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Bušeahhta 1 900 000 ru. Geavahan 1 897 200 ru.

Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Bušeahhta 1 000 000 ru. Geavahan 1 031 000 ru.

Gelbbolašvuođa bajideapmi

Stipeanda ohppiide gain lea sámegiella joatkkaskuvlla fágasuorggis

Bušeahhta 2 400 000 ru. Geavahan 2 400 000 ru.

Fágalaš gelbbolašvuođa bajideapmi

Bušeahhta 800 000 ru. Dán ortnegii eai boahtán ohcamat. Sámedikki dievasčoahkkin lea sirdán ruđa stipendii alit ohppui.

Stipeanda alit ohppui

Bušeahhta 1 550 000 ru. Ohcanáigemearri 1.10.2010.

Doarjja sámi mánáidgárddiide

Bušeahhta 9 905 000 ru. Geavahan 8 588 250.

Váikkuhangaskaoamit – doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

Matematihka oahppogirjjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi

Bušeahhta 4 000 000 ru. Vuodđoskuvlla matematihkkagirjjiid jorgaleapmi lea álggahuvvon ja dainna ádjánit mánga jagi. Lea dahkkon šiehtadus áigodahkii 01.8.2010 - 31.12.2012 jorgalit girjjiid 5.-7. jahkeceahkkái ja 8.-10. jahkeceahkkái davvisámegilli ja 1.-3. jahkeceahkkái julev- ja lullisámegilli.

Ovddasmanniprošeahta - resursaskuvla julevsámi guovllus

Bušeahhta 800 000. Sámediggi galgá evalueret prošeahtta juovlamánu 2010.

3 Giella

Sámegiella suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahteáigái. Sámi kultuvrra áibbas guovddáš eaktu boahteáigái lea ahte álbmogis lea vejolašvuohta geavahit iežas giella.

Váldomihttomearri

- Buktit oidnosii ja nannet sámegiella geavaheami

Oassemihttomearit

- Bisuhit ja viidáset ovddidit dálá arenaid, ja ásahit ođđa arenaid sámegiella váste
- Ealáskuhttit sámegiella dain guovlluin gos giella lea rašis dilis
- Ovddidit ja nannet sámegielgeavaheami guovlluin gos sámegiella lea beaivválaš giella

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sámegiela geavaheami, ja earenoamážit deattuhit lullisámegiela

Sámediggi gulahallá Aajege sámi guovddážiin lullisámi giellaforuma ásaheami birra. Doaibmabidju lea vuos plánendásis.

- Háhkát daid buoremus rámmaeavttuid sámegiela vástte gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin

Sámediggeráđđi čadahii lahkkebeaiseminára dievasčoahkkima oktavuodas 29.9.2010 gos ovddidedje guovttegielalašvuodadoarjagii ođđa juolludaneavttuid evttohusa. Seminára ulbmil lei oažžut cealkámušaid hálddašansuohkaniin ja fylkkasuohkaniin evttohusa birra ovdal go sáddejuvvo gulaskuddamii. Danne lei seminára rabas buohkaide geat háliidedje searvat.

Guovttegielalašvuodadoarjaga ođđa juolludaneavttut sáddejuvvoje gulaskuddamii 19.10.2010 ja gulaskuddanáigemearri lea 1.12.2010. Sámediggeráđđi meannuda cealkámušaid ođđajagimánus ja ođđa juolludaneavttut mearriduvvojit guovvamánu 2011 dievasčoahkkimis.

Sámediggeráđđi lea Sámi parlamentáralaš ráđi bokten álggahan oktasaš davviriikkalaš giellaovttasbarggu, mas mihttun lea ásahtit davviriikkalaš sámi giellaguovddáža. Suoma Sámedikkis lea ovddasvástádus čadahit ovdaprošeavtta mii šaddá vuodđun ásahepmái. Ovdaprošeakta čadahuvvo interreg-prošeaktan, ja Sámediggi lea juolludan nationála ruhtadeami. Ovdaprošeakta lea ožžon Interreg-ruhtadeami buot golmma riikkas, ja dat galgá leat čadahuvvon ovdal suoidnemánu 2011.

19.10.2010 lei čoahkkinn Sámi allaskuvllain/Sámi University College bajimus giellaprográmma birra. Sámi allaskuvla oaččui 2008:s barggu ráhkadit Sámi giellaprográmma, mainna galge geargat juovlamánnui 2009. Prográmma ulbmil lea ráhkadit bajimus plána oktan strategiijaiguin mot ovddidit, nannet ja ođđasis ealáskahttit sámegiela ja mot oažžut eanet giellageavaheddjiid. Unnán olmmošlaš resurssaid dihte lea Sámi allaskuvla ohcan maŋidit prográmma gárvvistandáhtona geassemánnui 2011. Dán čavčča leat virgáibidjan prošeaktajodiheadji. Prošeaktii galgá nammaduvvot referánsajoavku, ja das galgá Sámedikkis leat okta árras.

29.10.2010 lei čoahkkinn Sámi allaskuvllain rávisolbmuidoahpahasprográmma stáhtusa birra. Sámi allaskuvla lea buktán dieđuid makkár kurssaid leat lágidan ja makkár kurssat leat aitto álggahuvvon. Boahhte jagi áigot vuoruhit giellakurssaid julevsámi ja lullisámi guovllus, ja Oslos. Giellaprográmmas orrot ilbmame buorit bohtosat, ja mánggas váldet joatkkaoahpu sámegielas.

Sámediggeráđđi lea ovtta Sámi giellalávdegottiin mearridan doallat mánnosaš čoahkkimiid main fáddán lea tearbmalisttut ja eará giellagažaldagat. Mii geahčadit maiddá ovttasbargovejolašvuodaid vai bargu sámi terminologijja ovddidemiin manašii njuovžilit.

- Nannet ja ovddidit sámegiela sámi tearbmabarggu bokte

Sámediggeráđđi lea ožžon lullisámegiela servodatfágatearpmaid lullisámi tearbmajoavkkus. Dát leat ráhkaduvvon vuodđoskuvlla 5.-7. luohká oahpponeavvuid vuodul. Listtut leat dál sáddejuvvon Sámi giellalávdegoddái loahpalaš dohkkehepmái lullisámi tearbmajoavkku bokte. Sámediggeráđđi lea maiddá álgán ráhkadit ollislaš gova das makkár tearbmalisttuid sáhtá ja berre jorgalit davvisámegielas julev- ja lullisámegilli, buoridan dihte dáid guovlluid skuvllaid gielladili.

Sámediggeráđđi lea lágidan čoahkkimiid ođđa sátne- ja tearbmabáŋkku ásaheami oktavuodas, ja leat dál ollen nu guhkás ahte dihtorolbmot leat bargame gávdnat buori teknihkalaš prográmma sátne- ja tearbmabáŋkui. Sámediggi áiggošii fállat buori ohcanreaiddu buohkaide geat barget sámegielain, sihke studeanttaide, jorgaleddjiide ja earáide. Sámi servodat vuordá ahte Sámedikkis lea dakkár fáldat.

Sámediggeráđđi lea geargan jorgaleames terminologijja mii galgá geavahuvvot Riikaantikvára ohcanprográmmas kulturmuittuid ohcamis, Askeladden dárogielas sámegillii. Tearbmalisttut galget álggos dohkkehuvvot Davviriikkalaš tearbmajoavkkus, ovdal go ohcansiidu sáhtta almmuhuvvot davvisámegillii. Sávvat ahte dat ohcanprográmma almmuhuvvošii maiddá julev- ja lullisámegillii, muhto dan ferte Riikaantikvára mearridit.

Sámediggeráđđi vástida dađistaga gažaldagaide sámegiela birra, ležžet og gažaldagat sámegiel sániid birra, báikenamaid birra, diehtošilttaid jorgaleami birra ja eará gažaldagat sámegiela birra, maid geavaheaddjit jerret. Lea čielggas ahte servodat dárbbasa bagadallama sámegiela birra Sámedikkis maiddá boahhteáiggis.

- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegiela sámi báikenammabarggu bokte

Sámediggeráđđi lea čuvvon proseassa mii Snáasa suohkanis lea leamaš oažžut dohkkehuvvot sámi suohkannama, mii dál lea Snáasen tjielte Snáasa kommune.

Hábmera (Hamarøy) suohkan lea suohkanstivramearrádusa vuodul sádden ohcama oažžut dohkkehuvvot sámi nama iežaset suohkanii. Sámediggeráđđi lea buktán loahpalaš ávžžuhusa suohkana sámi nammii, Hábmera suohkan.

Sámediggeráđđi oassálasttii čakčamánu ovttasráđdečoahkkimis gaskal Stáhta kártadoaimmahaga ja Norgga báikenammabálvalusa Kristiansandas. Sámediggeráđđi lea maiddá doallan sáhkavuoru sámi báikenamaid birra kursas matrikkel- ja báikenammalága birra maid Stáhta kártadoaimmahat doalai buot suohkaniidda Nordlándda ja Romssa fylkkain.

- Čalmustahttit sámegielaid áitojuvvon dili ja ovttasráđiid Ráđđehusain čadahit sámegiela doaibmabijuid mat leat Ráđđehusa doaibmaplánas

Sámegielaid doaibmaplána čuovvoleami oktavuodas sohpe Sámediggeráđđi ja Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta (OHG) ahte lea dárbu čadahit stuorát sámi giellaiskkadeami. Iskkadeami ulbmil lea kártet sámegiela dili ja geavaheami Norggas. Sámediggeráđđi áigu čadahit iskkadeami ovttasráđiid OHG:in vuosttaš jahkebeali mielde boahhte jagi.

Sámediggeráđđi lea čoahkimiid bokte Ođasmahttin-, hálldahus ja girkodepartemeanttain, ja eará guoskevaš departemeanttaiguin, geahčadan Sámegielaid doaibmaplána čadahuvvon doaibmabijuid stáhtusa 2009:s ja 2010:s, ja evttohan ođđa doaibmabijuid 2011:i. Egil Olli oassálasttii maŋemus konsultašuvnnain OHG:in golgotmánu 11. b. Dat galgá biddjot sisa Ráđđehusa dokumentii "Stáhtus 2009/2010 ja ođđa doaibmabijut 2011" mii ovddiduvvo ođđajagimánu 2011. Dokumeanta galgá jorgaluvvot buot golmma sámegillii ja almmuhuvvot álggus 2011.

- Bargat dan nala ahte ásahit nationála sámi giellaorgána nannet sámi giellabarggu
- Bargat sámegiela hálldašanguovllu viiddidemiin

Røyrvik suohkan lea ohcan Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanttas beassat sámegiela hálldašanguvlu.

- Veahkin ásahahttit eanet almmolaš giella- ja kulturguovddážiid

Sámediggeráđđi doalai diehtujuohkinčoahkimiid RiddoduottarMuseain ja Sámi viesuin Oslos. Čoahkimiid duogáš lei čilget mot giellaguovddážat ásahuvvojit, ja bealálaččat ávžžuhuvvojedje ohcat doarjagiid giellaproševttaide ja doaibmabijuide 2011 bušehta vuoruhemiid vuodul.

- Bargat dan ala ahte ásahuvvo johtti bálvalus mii galgá fállat sámegielat boarrásiidda lohkan- ja čállinveahki

Váikkuhangaskaoamit – giella, njuolgga doarjagat

Guovttegielalašvuoda doarjagat, gielldat/suohkanat

Bušeahhta 40 671 000 ru.

Nubbi oassi guovttegielalašvuodadoarjagiin lea mákson hálddašanguovllu suohkaniidda.

Guovttegielalašvuoda doarjagat, fylkkagielldat/-suohkanat

Bušeahhta 5 100 000 ru.

Nubbi oassi guovttegielalašvuodadoarjagiin lea mákson hálddašanguovllu suohkaniidda.

Sámi giellaguovddážit

Bušeahhta 5 500 000 ru.

Nubbi oassi njuolggodoarjagiin lea mákson sámi giellaguovddážiidda.

Váikkuhangaskaoamit – giella, ohcanvuđot doarjagat

Giellaprošeavttat sámegeiela hálddašanguovllus

Bušeahhta 2 450 000 ru. Geavahan 3 848 000 ru.

Giellaprošeavttat olggobealde sámegeiela hálddašanguovllu

Bušeahhta 4 160 000 ru. Geavahan 2 850 500 ru.

4 Kultuvra

Máŋggabealláš kultureallin nanne sámi gullelašvuoda ja identitehta, ja váikkuha ealli báikegottiide gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearri

- Nanu ja aktiivvaláš sámi deaivvadanbáikkid, kulturásahusat ja museat
- Sámi dáiddalaš ja kultuvrralaš ovdanbuktimiid girjáivuohta mat gaskkustuvvojit sámi ja dáčča servodagas
- Máŋggabealat valáštallandoaimmat sámi álbmogii
- Viiddes kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre bibliotekafálaldat sámi geavaheddjiide
-
- 20.09.10 lei Sámediggeráđis čoahkkin daid sámi girjebussiiguin mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikkis. Čoahkkima ulbmilin lei gullat makkár stáhtus ja hástalusat leat buot girjebussiin. Juohke girjebusse ovddasteaddjis lei 15 minuvtta áigi mitalit sin girjebusedoaimma birra. Sámediggi čilgii Sámedikki bušeahttaproseassa birra.
- Báikkálaš servodagat árvvusatnet sámi kultuvra
- Váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami aktiivvaláš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte

Sámedikki ovddas lea Norut Alta árvvoštallan Sámedikki kulturovddidandoarjaortnega áigodagas 2006 – 2008. Dat lea geahčadan movt váikkuhangaskaoamit leat geavahuvvon, ja movt ohccit doarjaortnegis árvvoštallet Sámedikki bálvalusaid bagadeami ja áššemeannudeami ektui.

Váikkuhangaskaomiid ulbmilin lea leamaš ovdánahttit girjás dáidda- ja kultureallima, ja sihkkarastit sámi váikkuhanfámu sámi kulturovddideamis. Árvvoštallan čájeha ahte ruđat leat geavahuvvon ollu sierra doaibmajuiide mat leat buvttihan viiddis ángiruššamiid sámi kultureallima siskobealde. Eanaš prošeavttaid maidda ohccojuvvo doarja, ii livččii sáhttán čadahit Sámedikki váikkuhangaskaomiid haga.

Árvvoštallamis oaidnit maiddá ahte Sámedikkis lea buoridan munni go guoská bagadeapmái, prošeavttaid lávgadeapport čuovvleapmái ja buoret bearráigehččui, muhto ii leat leamaš vejolaš mihtidit dán lágan beavttuid dán árvvoštallamis.

- Nannet ja ovddidit ovttasbarggu aktevrraiguin mat barget sámi kulturovddidemiin

Sámediggeráđđi lei mielde máttasámi kulturfestivála rahpamis Rørosis 01.10.10. Sámedikki presideanta rabai festivála almmolaččat.

Sámediggeráđis lea leamaš čoahtkin Riddu Riđđu festiválain 05.10.10. Čoahtkima ulbmilin lei oažžut dieđuid Riddu Riđđu boahteáiggi ángiruššamiid birra guovddášfestiválan. Sii muitaledje festivála historjjá, ja festivála mearkkašumi birra sámi kultuvrii ja eará álgoálbmogiid kultuvraide sihke regionalalaččat ja riikkaidgaskasaččat. Sii muitaledje sin ekonomalaš stáhtusa birra ja man deatalaččat leat einnostanvejolaš ekonomalaš rámmat.

Sámediggeráđđi lea nammadan Jovna Zacharias Dunfjell, Snoasa odđa lahttun ja Elin Sabbasen, Deanus odđa várrelahttun Sámi girkoráđđái. Soai leaba nammaduvvon áigodahkii 21.11.2010 -21. 4.2012.

Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) stivrras lei čoahtkin 05.11.2010 ja dalle nammaduvvui Line Merete Skarvik odđa lahttun Norgga bealde Davviriekkaid Ráđi girjjálašvuodabálkkašumi árvvostallánlávdegodđái. Line Merete Skarvik álgá dán lávdegodđái 2010/2011 ja boahťa Vuokko Hirvonen sadjái.

Sámediggeráđis lea leamaš čoahtkin Sálasiin 16.11.10 sámi girjjálašvuodá ja musihka sisaoastinortnega birra. Sámediggi lea bargamin njuolggadusaiguin, main earret eará boahťa ovdan ahte lágádusat sáddejit evttohusa makkár girjjiid ja musihka berrešii árvvoštallat ortnegis. Njuolggadusat galget sáddejuvot gulaskuddamii guoskevaš beliide.

- Nannet dialoga sámi valástallanservviiguin ja organisašuvnnaiguin ovddidan dihte movttiidandoaimmaid sámi valástallantaleantaide

Norsk Tipping AS badjelbáhcaga juogadeami oktavuodas valástallanulbmiliidda 2010:s, lea ráđdehus várren 600 000 ru sámi valástallamiidda. Sámediggeráđđi lea áššis R 136/10 viidáset juohkán dáid ruđaid ollásit Sámiid valástallanlihttui –Norga (SVL-N).

Sámediggeráđđi lei mielde dán jagi spábbačiekčamiid sáme cupa rahpamis, maid Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL) lágidi Finnmarkkuhállas Álttás 12.-14.11.2010. Sámedikki presideanta rabai almmolaččat cupa.

Sámediggeráđis lei čoahtkin Sámi Heargevuodjin-Lihtuin/Sami Reindeerrace-Federation (SHL) 16.11.2010. SHL lei bivdán čoahtkima ságastallat 2011 bušeahta birra. Dán čoahtkimi ovddidi SHL boahteáiggi plánaidis ja ruhtadárbbu. Sámediggeráđđi deattuhii ahte ruđat maid Sámediggi juolluda sámi valástallamiidda galget geavahuvvot valástallama ovdánahttimii. Dan duohtavuodá vuodul go heargevuodjimát dál leat organiserejuvvon guovtti sierra searvvis, vurdojuvvo ahte dát galget gávdnat ovttasbargovugiid maid bokte ovdánahttit heargevuodjimiid valástallansuorgin. Sámediggái ii gula stivret movt valástallanorganisašuvnnat organiserejit bargguset, muhto Sámediggi ferte oppa áiggi árvvoštallat daid juolludusaid ulbmillašvuodá maid Sámediggi áiggis áigái addá.

Sámediggeráđđi lea almmuhan nuoraid valáštallanstipeandda geassemánu 2010, mas ohcanáigemearrin lei 25.06.10. Áigemeari sisa ledje bohtán guhtta stipeandaohcama. Sámediggeráđđi mearridii dan vuodul go ledje unnán ohcamat almmuhit dan ođđasis, ja ohcanáigemearrin biddjojuvvui dalle 12.10.10. Ođđa áigemeari sisa bohte 36 ohcama. Dainna lea Sámediggeráđđi duhtavaš, ja ráđđi áigu juohkit guokte 50 000 ruvdnosaš stipeandda juovlamánu.

Sámediggi lea váldán oktavuoda Kulturdepartemeanttain dainna jurdagiin ahte ságastallat speallanruđaid juogadeami birra sámi valáštallamii. Sámediggi vásiha ahte lea stuorra erohus daid ruđaid gaskka maid Sámediggi várre valáštallanulbmiliidda, ja speallanruđaid juogadeami gaskka. Sámediggi áigu lagamus áiggis doallat čeahkkima departemeanttain hálddahasa dásis gos fáddán lea speallanruđaid juogadeapmi 2011:s.

- Bisuhit ja ovddidit dialoga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin nannen dihte sámi kulturovdáneami rámmaeavttuid
- Váikkuhit sámi mediafálaldaga nannema

Kultur- ja girkodepartemeanta lea sádden gulaskuddamii evttohusa álggahandoarjaga birra ja ceahkkálastima birra sámi čállingielaid gaskka. Dát dahkkojuvvo maŋŋá go Sámediggi árat lei dovddahan ahte mii háliidit ceahkkálastima sámi čállingielaid gaskka.

Sámediggeráđđi lea, maŋŋá go lea ságaškuššan ášši birra, guođđán oainnu ceahkkálastima hárrái sámi čállingielaid gaskka ja lea dieđihan dan birra Kultur- ja girkodepartementii, ja ahte ii leat dárbu formalalaš konsultašuvnnaide áššis.

Sámediggeráđđi lea dattetge čujuhan ahte ain lea dárbu oažžut ruđaid julev- ja máttasámegiela mediafálaldaga várás, ja dasa ferte várret ruđaid ja ahte daid ferte sirret eret dábálaš juolludemiin mat juolluduvvojit sámi pressii.

- Sámedikki ja fylkkagielddaid gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovttas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddársiehtadusa bokte láchit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Veahkin ásaht sámi dáiddamusea
- Bargat dan badjeli ahte duohtandahkat ođđa teáhtervisti Beaivváš Sámi Teáhterii

Sámediggeráđis lea leamaš čeahkkin Beaivváš Sámi Nášunalateáhteriin 15.10.10 Kárášjogas. Váldofáddán lei teáhtervisti. Sámediggeráđi lahttu Vibeke Larsen čilgii ášši stáhtusa birra ja Sámediggeráđi molssaeaktosaš árvoštallama birra prošeavtta jođu ektui ovddosguvlui.

- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid stuoridemiin

Sámediggeráđđi lea 15.10.10 beaiváduvvon reive bokte sádden posišuvdnanotáhta sámi kulturviesuid viessoláigoruhtadeami geavahišgoahtima birra Kulturdepartementii. Sámediggi lea Sámediggeráđi dieđáhusas sámi ásašovddideami birra leamaš posiitiiva viessoláigoruhtadeapmái ruhtadanortnegin, dainna eavttuin ahte álggahuvvojit duohta konsultašuvnna.

Sámedikki beroštupmi go guoská sámi ásašovvistiid ruhtadanortnegii viessoláigoruhtademiin, lea ahte Sámedikki iežas vuoruheamit ođđa sámi ásašovvistiid duohtan dahkama ektui čuovvoluvvojit, Sámedikkiin konsulterejuvvojit rámmat sisdoalu, viidodaga ja ekonomiija hárrái ovttaskas prošeavtta ektui maŋŋá lagat dárboárvoštallama ja huksenprográmma, ja ahte ođđa ásašovvistiid duohtan dahkkojuvvojit Sámedikki dahkan vuoruhallista mielde ja einnostahtti rámmaid siskkobealde.

- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaeavttuid doaibmamii ja fágalaš ovddideapmái

Ovttasráđiid Finnmárkku fylkkagielddain lea Sámediggeráđđi álggahan dárboárvoštallama buot museaid várás Finnmárkkus.

Plánejuvvo daid dárbbuid árvvoštallan mat sámi museain leat Romssa, Norlándda ja Mátta-Trøndelága fylkkain (Ája sámi musea, Várdobáiki museasiida, Árran, Bihtásámi museadoaibma ja Saemien Sijte). Dát lea plánejuvvon čadahuvvot vuosttaš jahkebealis 2011. Dárboárvvoštallamat galget leat mielde bidjamin vuodu viidáset bargui museasuorggi siskkobealde.

- Veahkin sihkkarastit riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáža doaimma

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) doalai stivraseminára sámi filmma birra 05.11.10. Seminára konkluderií ahte ovdal go SPR stivra sáhtta dahkat mearrádusa, lea dárbu oázžut eanet deavddadieđuid das movt boahhteáiggi oktasaš davviriikkalaš filbmaguovddáš galgá organiserejuvvo. Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš, Anne Lajla Utsi bokte, válbme čielggadusa mii ovddiduvvo stivríi maŋgelis.

- Viidásit bargat čeahkkananbáikkiid ja kulturásahusaid realiseremiin sámi guovlluin

Sámediggerádis lei čeahkin Áltta siida OS:in ja Áltta sámi giellaguovddáš OS:in Álttas 28.10.10. Sámediggeráđđi válddi čeahkima čuovvolan dihte juolludusa maid dát guokte searvvi ožžot, ja geahčadan dihte livččii go vejolašvuohta ovttahttit servviid. Searvvit muitaledje ahte dat leat doallan guokte oktasaščeahkima, gos sii leat ságastallan dan birra ahte nannešii go ovttahttin dán guokte searvvi, ja čilgejedje maiddá servviid doaimmaid birra. Sii eai leat vuos konkluderen maidege, muhto háliidit nannema báikkálaš rievdademiin. Sámediggeráđđi deattuhii ahte ásahusdieđáhusas leat muhtun čanastagat, muhto deataleamos lea gávdnat dakkár organisašuvdnahámi mii livččii ulbmillaš goappašiid.

Váikkuhangaskaoamit – kultuvra – njuolggodoarjagat

Sámi kulturviesut

Bušeahhta 9 238 000 ru.

Sámi festiválat

Bušeahhta 2 951 000 ru.

Sámi valáštallan

Bušeahhta 2 416 000 ru.

Sámi teáhter

Bušeahhta 17 197 000 ru.

Sámi publikašuvnnat

Bušeahhta 3 036 000 ru.

Girjebusset

Bušeahhta 6 374 000 ru.

Museat

Bušeahhta 21 279 000 ru.

Váikkuhangaskaoamit – kultuvra – ohcanvuđot doarjagat

Girjjálašvuohta

Bušeahhta 2 586 000 ru. Geavahuvvon 2 482 000 ru.

Oaččuimet 14 ohcama oktiibuot 2 548 896 ru ovddas, ja buot prošeavttat ožžo doarjaga smávva muddemiiguin.

Musihkkaalmmuheamit

Bušeahhta 1 900 00 ru. Geavahuvvon 1 900 000 ru.

Kulturdoaibmabijut mánáid ja nuoraid várás

Bušeahhta 1 900 000 ru. Geavahuvvon 2 093 400 ru.

Eará kulturdoaimmabijut
Bušeahtta 2 693 000 ru.
Geavahuvvon 3 631 400 ru.

Sámegeielat govvasárggusráiddut
Bušeahtta 460 000 ru. Geavahuvvon 300 000 ru.

Sámi lágádusat
Bušeahtta 2 750 000 ru. Geavahuvvon 2 750 000 ru.

Investerendoarjja sámi girjebussiide
Bušeahtta 2 000 000 ru. Geavahuvvon 2 000 000 ru.

Sámi deaivvadanbáikkid
Bušeahtta 950 000 ru. Geavahuvvon 950 000 ru.

Sámi dáiddáršiehtadus
Bušeahtta 5 515 000 ru.

5 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat juohkelágan ealáhusaiguin lea guovddáš eaktun bisuhit ássamiid sámi guovlluin.

Váldomihttomearri:

- Nana ja mánggabealat ealáhuseallin mas lea beroštupmi sámi kultuvrii, lundui ja birrasii sámi guovlluin

Oassemihhtomearri:

- Bisuhit mánggabealat ealáhuseallima bargodilálašvuoda
- Ođđa bargosajit mánggabealat ealáhuseallimis

Finmark mineralforum bokte lágidi Sámediggi jorbabeavdeságastallama mineráladoaimmaid birra sámi guovlluin. Dát dollojuvvui 19.10.10 Sámedikkis Kárášjogas. Oasseváldin ledje NBR, orohat 16, Finnmarkkuopmodat, Norsk bergindustri, Norges geologiske undersøkelser, Nussir ASA, Store Norske Gull AS, Arctic Gold AB. Dáid ságastallamiid vuodul šattai stuorát áddejupmi Sámedikki minerálaveahkkái, ahte lea dárbu ságastallat, šiehtadallat ja dohkkehit. Bođii čielgaseappot maiddái ovdan dat ahte orohagain eai leat doarvái resurssat gozihit vuoigatvuodaideaset nággoeastadeaddji vuogi mielde.

Strategiijat:

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvaláš geavaheami bokte bisuhit ja ovdánahttit mánggabealat ealáhuseallima doarjaruđaid buriin juogademiin sohkabeliid gaskka
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvaláš geavaheami bokte addit nuorra ásaheddjiide vejolašvuoda álggahit iežaset doaimma

Sámediggeráddi áigu čuovvilišgoahtit ásaheddjiid máttasámi guovllus. Fálaldatvuoru maŋŋá vällji Sámediggi addit barggu VINN:ii. Ásaheddjiid čuovvoleapmái lea VINN välljen golbma čoaikkádusa, ja bargu galgá leat loahpahuovvon geassemánu 2011. Olahusjoavkun leat lotnolasealáhusbargit, ja čuovvoleapmi lea oassi lotnolasealáhusaide árvoháhkkanprográmmas ja sámi mátkkealáhusaide.

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvaláš geavaheami bokte addit nissonolbmuide vejolašvuoda álggahit iežaset fitnodaga
- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja eará oasálaččaiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi ealáhuseovddideapmái

Sámediggerádis lei čoaikkid Divttasvuona ja Hábmira gielddaid sátnegođiheddjiiguin 23.09.10 sámi giela ja kultuvrra, giellaohpahusa, giellaovdáneami, dutkama, oahpahusa, ealáhuseovddideami ja

Čoaħkingirjji čállit: Tove Anti

18 siidu 365 siiddus

boarrásiidfuolahusa birra. Hábmira suohkan ovddidii plánaidis ealáhusovddideami doaibmaguovllu viiddideami birra. Ráđđi čilgii ahte Sámediggi áigu ráhkadit dieđáhusa ealáhusovddideami birra, man oktavuodas lea sáhka maiddái doaibmaguovllu birra.

Sámediggi doalai siskkáldas ealáhusseminára barggu oktavuodas dieđáhusain ealáhusovddideami birra 19. – 20.10.10. Dán seminárii lei Sámediggeráđđi bovden logaldalliid Ealáhuseallima Váldoorganisašuvnnas, kulturealáhusaid ovddasteddjiid ja máhttoaministara. Ráđi áigumuššan livččii ovddidit vuosttaš evttohusa ođđa ealáhusovddidan strategiijaid ektui vuosttaš dievasčoahkkimis 2011, nugo álggos lei plánejuvvon.

Sámediggeráđđi lei bivdán čoahkkima Ealáhus- ja gávpedepartemeanttain (EGD) hástalusaid birra mat čatnasit sámi guovlluid ealáhusovddideapmái. Čoahkkin dollojuvvui 26.10.10. Ráđđi ovddidii loguid olmmošlogu ja ealáhusovddideami ektui sámi guovlluin. Sámediggeráđđi dovddahii fuolastumi eret fárrema ektui sámi guovlluin, ja riddo- ja vuotnaguovllut leat erenoamážit uhkiduvvon. Olmmošlohku ollislaččat riikkas lea lassánan 10 % jagi 1997 rájes ja sámi guovlluin gal lea baicce njiedjan badjel 10 %. Ráđđi dovddahii ahte EGD ferte váldit stuorát ovddasvástádusa dán negatiivvalaš ovdáneami jorgalahttimis. EGD čilgii iežas ortnegiid birra Innovašuvdna Norgga ja SIVA bokte, ja oaivvildii ahte ollu dain hástalusain mat ovddiduvvojedje čoahkkimis sáhtášii čoavdit dáid fitnodagaid bokte.

- Suodjalit ja ovddidit mariidnaealáhusaid ávnnaslaš vuodđun ássamii ja barggolašvuhtii sámi guovlluin

Sámediggeráđđi finai Guolástusšiehtadallančoahkkimis Oslos 22.09.10 ja seahkalis norgalaš-ruoššalaš guolástuskomisuvnna 39. sešuvnnas vahkus 40 dán jagi. Sámedikki sávaldat lea ávkkástallat mariidnaresurssaiguin guhkes áiggi ja stabilitehta vuodul bivdoladđasis, eanaindustriijas ja márkaniin. Dán vuodul guorrasii Sámediggi dasa ahte dorskái ja diksui 2011:s biddjojuvvo olles bivdoearri hálddašannjuolggadusain ja bivdearrerávvagiin riikkaidgaskasaš mearradutkanráđi (ICES)beales. Norgga dorskebivdoearri 2011:s lea 319 000 tonna, ja lassáneapmi lea 16 % jagi 2010 ektui. Norgga diksobivdoearri lea 303 000 tonna, mii lea 25 % lassáneapmi jagi 2010 ektui.

Sámediggeráđđi ii dorjon evttohusa sákšabivddu ja bivdoeriid mearrideami ektui 2011:s dan geažil go mii ballat ahte šaddá biebmovádji ja kannibalisma stuorát guollenáliid gaskkas Barentsábis ja Norgga rittus. Sákša lea čoavddanáli Barentsábi mariidna ekovuogádagas, ja mii váldoášsis lea biepmun eará guollenáliide, mearralottiide ja mearranjiččehasaide (njurjot ja fállát). Mis lea dál historjáláččat stuorra dorske- ja dikšonáli. Dasa lassin leat mis ollu sáiddit, riddonjurjot, njurjot Nuortajieqas, skárffat ja eará loddenálit ja dađistaga lassána maid fálisnálli sihke rittus ja Barentsábis. Buot dát nálit galget beassat borrat gallás.

Sákša goddá rittus ja Finnmarkku ja Davvi-Romssa vuonain, mii dagaha dan ahte dorskkit mat borret sávššaid čuvvot mielde Barentsáhpái ja rittuide ja vuonaide. Eanaš oassi sávššain jápmet maŋŋá godđama ja leat nu mielde buktimin riddo- ja vuotnaguovlluide deatlaš biologalaš ávdnasiid (gilvet meara).

Sámediggeráđđi ovddidii norgalaš-ruoššalaš guolástuskomisuvnnas evttohusa das ahte dahkat nálleárvoštallamiid ja kártet havert/ránes njurjuid johtalanminstara Guoládagas. Havert ja ránes njurjuid bivdu lea leamaš guhkes áiggi gildojuvvon Guoládagas Ruošša bealde. Gávdnojit dieđut das ahte dát njuorjju manná biepmu maŋis Norgga rittus gitta Viesttaralasi. Havert (ránes njurjo) Norgga bivdoeriid mearrideapmái lea deatlaš diehtit ránes njurjuid sturrodaga ja johtalanminstara Ruošša bealde. Jos oččošeimmet eanet dieđuid rájes njurjuin Ruošša bealde, de sáhtášii šaddat vejolaš eanet bivdit havert/ránes njurjuid guovllus Lofuohta rájes Ruošša rádjái. Olles komisuvdna mieđai dán evttohussii (gč. mildosa 8, čuoggá 5.3 Joint research program on grey seals čoahkkingirjisi).

Mearradutkaninstituhtta áigu ohat dárbbaslaš ruđaid prošeavtta čađaheapmái.

Ealáhusaid ahtanuššama dihte mearrasámi riddo- ja vuotnaguovlluin lea Sámediggi mielde barggojavkkus mas mandáhtan lea doaibmabijuid árvoštallan guolástusturismma ovddideapmái ja láchimii. Barggojavku lea nammaduvvon ja dan administrere Guolástus- ja riddodepartemeanta. Barggojavku áigumuššan lea ovddidit barggus giđdat 2011.

- Veahkehit bisuhit eanadoalu deatalaš kulturguoddin ja barggaheaddjin sámi guovlluin

Sámediggeráđđi oassálasttii Finnmarkku boanddaidsearvvi čoahkkimii 13.10.10, gos lei sáhka ođđa eanadoallošiehtadallamiid birra. Ráđđi áigu čuovvolit dáid áššiid árvalusaiguin jagi 2011 eanadoallošiehtadallamiidda.

Sámediggeráđdis lea leamaš čoahkkin Romssa boanddaidsearviin 20.10.10 boahtteáiggi ovttasbarggu birra eanadoalu ovddeami oktavuodas Romssas. Ráđđi čilgi dan barggu birra mii dahkkojuvvo eanadoallošiehtadallamiid oktavuodas, barggu birra eanadoalloaláhusain ja oanehaččat boraspirepolitihka ángiruššamiid birra. Ráđđi dovddahii ahte lea fuolas dan foadđarvahága geažil Romssas mii lei 2010:s. Čoahkkimis sohpe joatkit ovttasbarggu, ja dieinna lágiin viežžat vásihusaidda guđet guimmiideaset gelbbolašvuodas. Šihttojuvvui ahte boahtte čoahkkin dollojuvvo ođđajagimánus 2011.

Sámediggeráđđi oassálasttii Finnmarkku boanddaidsearvvi jodiheaddjičoahkkimii 10. – 11.11.10. Čoahkkima fáddán ledje eanadoalu davveguovloáŋgiruššan, stuorradiggedieđáhus eanadoalu ja eanadoallošiehtadallamiid birra 2011:s.

- Veahkehit ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnáhahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuid
- Veahkehit bisuhit ekologalaš, ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzilis boazodoalu ja meahcásteami

Sámediggeráđđi lágidi 22.09.10 oahppomátki Anárjávraí sin várás geat háliidit álggahit sáivaguollebivdu. Oktii buot ledje mielde 14 ealáhusbargi ja golbma almmolaš olbmo. Oasseváldit besse oahpásmuvvat movt sáivaguollebivdu dahkkojuvvo Davvi Suomas ja movt infrastruktuva lea huksejuvvon. Oasseváldit besse galledit guolásteddjiid, lotnolasealáhusbargiid, gielddalaš guolleuoastáiváldima ja sáivaguliid biebmán- ja dutkanstašuvnna. Árvvoštallama maŋŋá ledje oasseváldit duhtavaččat oahppomátkiin. Ollugat oaivvildedje ahte fiermádat ja ovttasbargu leat deatalaččat jos galgá lihkestuvvat ásaheamiin, vuovdimiin ja vuovdalemiin. Oahppomátki lei oassi árvoháhanprogrammas. Mátki birra lea čállojuvvon raporta.

Sámedikki árvalusain boazodoallošiehtadussii 2011/12, maid Sámediggi meannudii čakčamánu, ovddiduvvojit evttohusat ja oainnut maiguin buoridivččii ealáhusa rámmaeavttuid. Dát árvalusat ságaškuššojit Norgga Boazosápmelaččaid riikaserviin ovdal go dat čálmustuvvojit Eanadoallo- ja biebmodepartementii juovlamánus dán jagi.

- Veahkkin ásaheami buriid ortnegiid buolvamolsumiidda vuodđoaláhusain
- Láhčit gelbbolašvuodaovddeami ja innovašuvnna ovttasbarggu bokte gelbbolašvuoda- ja máhtolašvuodabirrasiguin
- Bargat dan nala ahte Sámedikkis lea dehálaš rolla ealáhusšiehtadallamiin

Sámedikki árvalusain boazodoallošiehtadallamiin 2011/12, bivdá Sámediggi oazžut nannoset rolla šiehtadallamiin.

Sámediggeráđđi čuovvola dán Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta ektui juovlamánus dán jagi, dahje ovdal go šiehtadallamat álggahuvvojit ođđajagis.

- Čuovvolit Riddoguolástuslávdegotti árvalusa, earret eará gulahallamiin riddo- ja vuotnaálbmogiin
- Bargat dan nala ahte guollebiebmanaláhus doaibmá ekologalaš prinsihpaid mielde ja ahte soames vuonat gáhttejuvvojit guollebiebmanrusttegiid vuostá
- Váikkuhit boazodoallolága geahčadeami ja ođasmahttima, erenoamážit dan mii guoská oktavuhtii eará sámi beroštumiide
- Bargat dan nala ahte boazodoallu oazžu seamma eavttuid mat gusket vuoládusaide ja divadiidda investeremiin ja doaibmareaidduin go eará ealáhusat maiguin sáhtta buohtastahttit

- Bargat dan nala ahte doaba árktalaš eanandoallu válđojuvvo atnui hálddašeamis
- Guorahallat riektesuodjalusa duojs ja láhkamearrideaddji eiseválddiide evttohit láhkasuodjalusa duodjái
- Bargat dan nala ahte lága bokte šaddá riekti ávkkástallat meahcis
- Veahkkin sihkkarastit riektesuodjalusa sámi meahcásteami várás
- Veahkehit dan ahte siidda miellahtuide sihkkarastojuvvojit vuoigatvuođat ávkkástallat luondduresurssaiguin iežaset árbevirolaš geavahanguovlluin

Váikkuhangaskaoamit – ealáhusat – njuolggá doarjagat

Duodjeásahusat

Bušeahhta 3 009 000 ru. Dás lea olles váikkuhangaskaoapmi juogaduvvon ja máksojuvvon Duodjeinstituhtii mii lei doarjjaoažžun 2010:s.

Váikkuhangaskaoamit – ealáhusat – ohcanvuđot doarjagat

Geahča tabealla poasttas 300 Sámi ealáhusovddideapmi bušehtain, ruovttoluotta geassimiiguin ja ođđasis juogademiiguin, HE-doarjjalohpádusaid, DSE-doarjjalohpádusaid, geavaheami ja loahppa jagi 2010 várás.

Sivvan dasa go lea báhcán 4 908 400 ru bohtá das go nu ollu doarjjalohpádusat gessojuvvojedje ruovttoluotta čakčat 2010. Dát bohtá das go proševttat eai čađahuvvon biddjojuvvon áigemeari sisa ja dan dihte gessojuvvojedje ruovttoluotta, ja ruđat leat fievrriiduvvon ruovttoluotta ealáhusovddideami váikkuhangaskaomiide 2010:s. Ruovttoluotta geassimat ledje 5 553 700 ru ovddas.

Ealáhusovddideapmi

Mánnggalágan ealáhusat

Bušeahhta lei 7 947 000 ru. Das geavahuvvon 5 961 000 ru.

Mariidnaealáhusat

Bušeahhta lei 4 165 000 ru. Das lea geavahuvvon 6 602 000 ru mii mearkkaša ahte lea 2 437 000 ru geavahuvvon eanet. Erenoamážit doarjja bivdofatnasiid investeremiidda lea čuohcan rámmii dán jagi.

Eanadoallu

Bušeahhta 4 799 000 ru.

17.11.2010 nammii lea geavahuvvon 4 336 000 ru eanadoalu váikkuhangaskaomiide. Ruđat leat báhcán 463 000 ru ovddas, muhto doarjjastivra juovlamánus meannuda dan. Loahpalaš geavaheapmi bušehtas bohtá juovlamánus.

Ruđat leat válđoáššis juogaduvvon ođđa visttiide ja doaibmavisttiid viiddis ođastemiide. Oktage ii leat ožžon doarjaga stáhta mielkeeriid oastimii.

Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Bušehtas lei 3 150 000 ru. Doarjjalohpádusat leat gessojuvvon ruovttoluotta 2 132 437 ru ovddas, mii bohtá das go juolluduvvon doarjja duojs fitnooahppiortnegii ii geavahuvvon biddjojuvvon plána mielde 2009:s. Dás lea geavahuvvon 5 479 000 ru mii mearkkaša ahte lea geavahuvvon 196 563 ru eanet.

Duojs fitnooahppiortnet

Bušehtas lei 1 500 000 ru. Dát doarjja lea 2010:s juolluduvvon Boazodoalu oahpahuskantuvrii.

Čielggadanproševttat ja eará doaibmabijut mat leat árvoháhkkanprográmmas

Bušehtas lei 850 000 ru. Dás leat jagi 2009 ruđat 547 950 ru mielde. Dán poasttas lea geavahuvvon 300 000 ru nu ahte lea báhcán vel 1 097 950 ruvdnosaš loahppajuolludus.

Duoji ealáhusšiehtadus

Duoji investeremat ja ovddideapmi

Bušehtas lei 3 100 000 ru. Dás lea juolluduvvon oktasaš doarjja mii lea 3 050 800 ru nu ahte lea veahás geavahuvvon eanet, 50 800 ru.

Duoji doaibmadoarjja

Bušehtas lei 3 650 000 ru. Ohcanáigemearmi lei golggotmánu 25. b. 2010 ja ohcamat otnáš nammii leat meannuduvvomin. Oaččuimet 61 ohcama maid submi lei 3 725 000 ru.

Duoji čálgoortnet

Bušehtas lei 150 000 ru.

Fága ja ekonomalaš lávdegoddi

Bušehtas lei 200 000 ru.

Duodjegávppit

Bušehtas lei 550 000 ru. Dát juolludus lea juogaduvvon ja máksojuvvo 3 sierra doarjjaožžui.

Duodjeorganisašuvnnat:

Bušehtas lei 1 560 000 ru. Dát juolludus lea juogaduvvon ja máksojuvvo 2 doarjjaožžui.

6 Areálat, birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Areálat ja resurssat bidjet vuodu ássamii ja ealáhusbargui, ja leat eaktun sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodateallima ovddideapmái. Sámi kulturmuittut leat deatalaš duodaštusávdnasat girjás ja guhkes áiggi ávkkástallamii sámi guovlluin. Kulturmuittut čájehit makkár mearkkašupmi areálain ja luonddus áiggi mielde lea leamaš ekonomalaš, sosiála ja oskkodat diliide. Danne lea sámi kultureanadaga suodjaleapmi deatalaš maiddái sámi oktavuodaide bajásdoallamii máttuid eanadahkii.

Váldomihttomearri

- Areálaiguin ja resurssaiguin ceavzilis ávkkástallan sámi guovlluin sámi historjjá ja sámi árvvuid vuodul.

Oassemihttomearit

- Sámi kulturmuittut geavahuvvojit duodaštit sámi ássama guovllus
- Sámi guovlluin deattuhuvvo ceavzilis ja guhkes áiggi perspektiiva buot areála- ja resursaávkkástallamiin
- Sámi vuoigatvuodát gozihuvvojit areálaid ávkkástallamis ja geavaheamis sámi guovlluin

Strategiijat

- Árijjalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet máhtolašvuoda sámi árbedieđuin ja historjjás, ja dasto sámi kulturmuittuid fuolaheami ja suodjaleami vuđđosa
- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi areála-, biras- ja kultursuodjaleapmái gulahallama ja ovttasbarggu bokte guovddáš, guovlulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja eará relevánta aktevrriiguin

Sámediggeráđđi lea ságastallamin Birasgáhttendepartemeanttain oaivadusa ráhkadanbarggu birra luondduvalljodatlága ulbmilii ja kapihttalii II Dábálaš mearrádušat nana ceavzilis geavaheami birra. Oaivadus galgá leat veahkkeneavvun almmolaš eiseválddiide mat dahket mearrádušaid das mat gusket lundui.

Sámediggeráđđi lea konsulteremin Birasgáhttendepartemeanttain lánkaásahusaid hárrái luondduvalljodatlágá mielde go guoská vuoruhuvvon šlájaid ja välljejuvvon luondduhámiide.

Sámediggeráđđi lea buktán gulaskuddancealkámuša Riikaantikvára strategalaš plánu arkeologalaš kulturmuittuid hálddašeami birra. Doaimbajut mat sáhttet leat áigeguovdilat konsultašuvnnaid boadusin leat:

- Nationála prošeavtta ásaheapmi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid registreremii
- Ovddasvástádusláhkaásahusa mudden addin dihte vejolašvuođa čadahit earkilastojuvvon áššemeannudeami unnit áššiin, ja dán dárbbu olis oažžut sadjai bissovaš hálddašanortnega sámi kulturmuittuid várás
- Čuohtejagiráji árvoštallan sámi kulturmuittuid ektui ja stuorat dutkan- ja hálddašanprográmma ásaheapmi

Dasto leat addojuvvon rávvagat Riikaantikvára 2011 vuordámušreivvi. Áššit mat ledje mielde leat earret eará Ceavccageađgi tentatiivvalaš máilmeárbelistii, kulturmuittuid ja kulturbirrasiid regionála plána Finnmárkkus ja regulerenplána nuortalaš gili kulturbirrasa várás ja ođđasis hávdádeapmái.

Nuortalaš gili kulturbirrasa regulerenplánabarggu oktavuodas lea dollojuvvon gulaskuddančoahkkinn Njávdamis.

Leat dollojuvvon guokte hálddahaslaš konsultašuvdnačoahkkima Birasgáhttendepartemeanttain. Ođđa láhkaásahus lea sohppojuvvon báikkálaš hálddašeami hárrái. Váiddaorgánan hálddašanorgána mearrádusaide mat guoskkahit vuoigatvuođaoamasteddjiid šaddá eanamolsunriekti ja váiddaorgánan beliide mat guoskkahit almmolašvuođalága šaddá Finnmárkkku fylkkamánni, nugo lea Finnmárkkuopmodaga ektui. Go eanamolsunriekti galgá leat váiddaorgánan, de ferte eanamolsunláhka rievdaduvvot. Láhkaásahus meannuduvvo Gonagasa luhtte stáhtaráđis ovdal juovllaid, vai láhkaásahus sáhtta boahit fápmui ođđajagimánus. Konsultašuvnnat leat maiddái guoskkahan dárbbu lánkastruktuvrralaš čorgemii Finnmárkkulága § 28 ja deanulága gaskka. Doaisttáži lea sohppojuvvon ahte deanulága rievttálaš sisdoallu biddjojuvvo finnmárkkuláhkii. Dát galgá ollásit sihkkarastit seamma vuoigatvuođaid mat luossareiveaiggiid leat deanulága mielde dál. Dát lánkarievdadus čilgejuvvo loahpalaččat luossa- ja sáivaguollebivdolágaid lánkaoposišuvnna reviderema oktavuodas, mii ovddiduvvo Stuorradigái giđdat 2011. Sámediggeráđđi lea deattuhan ahte guoskevaš vuoigatvuođaoamasteaddjit leat ožžon buriid dieđuid proseassa áigge. Danne lea dollojuvvon 12.10.10 sierra čoahkkinn Kárášjoga ja Deanu gielddaguin ja stággobivdosearvvi ja Laksebreveiere i Tanavassdraget AL ovddasteddjiiguin. Laksebreveiere i Tanavassdraget AL lea maŋŋá dán čoahkkima ožžon eanet dieđuid lánkarievdadusbarggu birra, ja go Sámediggi lea garrasit ávžžuhan Birasgáhttendepartemeantta doallat sierra čoahkkima, de dollojuvui dat čoahkkinn 19.11.10.

Várrepreseidanta Marianne Balto ja Birasgáhttendepartemeantta stáhtačáli vuolláičáliiga 24.11.10 rámmašiehtadusa luossabivddu regulerema konsultašuvdnaproseassa várás. Šiehtadusa vuodul áshuvvo bargolávdegoddi mii galgá leat veahkkinn konsultašuvdnaproseassas luossabivddu reguleremiid oktavuodas mearas ja jogain Davvi-Romssas ja Finnmárkkus. Bargolávdegottis leat mearraluossabivdoserviid, johkaguolástusvuoigatvuođaoamasteddjiid, Finnmárkkuopmodaga, Romssa ja Finnmárkku fylkkamanniid, Luondduhálddašandirektoráhta ja Sámedikki ovddasteaddjit. Dasa lassin nammaduvvo luossahálddašeami dieđalaš ráđi beales áššedovdi lahttu ja árbedieđuid beales. Luondduhálddašan direktoráhta fuolaha lávdegotti čállingoddedoaimmaid. Lávdegoddi galgá čadahit ságaškuššamiid ja buktit evttohusa daid reguleremiidda mat čatnasit áigemearrái, guovlluide, reaiduide ja doaimbajuide. Dát galget boahit ovdan loahppadokumeanttas. Lávdegotti rávvagat heivehuvvojit Luondduhálddašan direktoráhta árvoštallamiidda gulaskuddanevttohusa ráhkadeami oktavuodas ja Sámedikki árvoštallamiida konsultašuvnain Luondduhálddašan direktoráhtain. Jos Luondduhálddašan direktoráhta ja Sámediggi eaba soabat de ovddiduvvo ášši politihkalaš konsultašuvnnaide Birasgáhttendepartemeanttain. Jos lávdegotti bargu galggaš leat duođalaš ja dohkálaš, de galgá dat maiddái evttohit reguleremiid jahkái 2012. Dát mearkaša dan ahte 2010 reguleremat galget gustot maiddái 2011:s.

Sámedikki preseidanta lea lohkičállosa bokte áviissain ja sáhkavuoru bokte Statnett čakčakonferánsas cuiggodan veaháš sággastallama energiijahuksema birra davvin. Bieggafámu oktavuodas lea álggahuvvon riikka boasttu geažis. Vaikko huksejuvvošii ge elfápmolinjáfierpmádat, de lea unnán sadji bieggafápmui Finnmárkkus. Bieggafápmoprošeavttaid ekonomii ja leat nu nanus ahte sáhtáši ruhtadit ođđa

elfápmolinjái. Ođđa bieggafámuš mii buvttaduvvo davvin lea hui guhkes mátki márkani, ja máksá logenear milliárddaid ruvnnuid investeret ođđa neahttakapasitehta davil máttás guvlui. Sámediggeráđi oaivila mielde ii oro bieggafápmoindustriijas leamen dát guoddinnákca dál. Paradoksan lea maiddái dat go álgoálbmotguovllut davvin, mat leat dakkár guovllut mat vuosttažettiin bohtet dovdat dálkkádatrievdamiid váikkusaid, orrot gártamin guoddit stuorámuš noađi nu gohčoduvvon ruoná energiija váidudandoaimbajuid geažil.

Go guoská konkrehta áššiide bieggafámu huksema oktavuodas, de leat dál ollu áššit mat leat meannoduvvomin. Sámediggeráđi galgá čadahit hálddahušlaš konsultašuvnnaid Norgga čázadat- ja energiijadoaimmahagain dieđahusaid ja váikkuhaniskančielggadusprográmma Nordkyn, Fálesrašša ja Fálesnuori bieggafápmorusttegiid hárrái Finnmárkkus ja Sjonfjellet, Seiskalláfjellet, Kvalhovudet, Kovfjellet ja Stortuva bieggafápmorusttegiid hárrái Norlánddas. Dasa lassin lea áigequovdil čadahit konsultašuvnnaid Dønnesfjord bieggafápmorusttega huksema konsešuvdnaohcama hárrái Hasviikka gielddas Finnmárkkus.

- Bargat dan ala ahte oppalaččat buoriduvvošii resursadilli sámi kultursuodjalusas
- Bargat dan ala ahte sámi huksensuodjalusain erenoamážit nannoseappot ángirusšošii
- Váikkuhit buoremus lági mielde sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa duodašteami ja gaskkusteami

Sámediggeráđi lea ohcan Riikaantikváras 2,5 jagaš registrerenprošeavtta sámi visttiid várás. Signálat doaisttáži leat ahte prošeakta ruhtaduvvo.

Ovttasbargoprošeavttain Sámediggeráđi ja Finnmárkku fylkkagieldda gaskka kulturmuittuid ja kulturbirrašiid regionála plána hárrái Finnmárkkus leat veaháš maŋŋonan: Finnmárkku fylkkagieldda lea almmuhan prošeaktajođiheaddjivirggi nuppe gearddi. Sámediggeráđi lea mielde virgáibidjanproseassas.

- Duodaštit ja oainnusmahttit sámi árbedieđuid registreren- ja ođastusprošeavttaid oktavuodas

Sámediggeráđi lea searvan Norgga delegašuvnna mielde šiehtadallamiida ON biologalaš eatnatgeardáivuoda konvenšuvnna oktavuodas. Oasálaččaidčoahkkin, COP 10, lágiduvvui Japánas áigodagas 18. - 29.10.2010. Mearrádušat dahkkojuvvojedje 49 sierra fáttás.

Deataleamos fáttáid gaskkas lei ođđa strategalaš plána mearráduš mas leat 20 oassemihttomeari njeallje strategalaš váldomihttomeari vuolde maid galgá juksat ovdal jagi 2020. Oassemihttomearis 18 daddjojuvvo ahte álgoálbmogiid árbedieđut galget heivehuvvot barggus biologalaš eatnatgeardáivuoda konvenšuvnna heiveheamis ja ahte álgoálbmogat galget ollásit ja árjjalaččat searvat buot relevánta mearrádušdásiin.

Njunuščoahkkimis dohkkehuvvo viidáseappot dat lagaš sorjjasvuolta mii lea álgoálbmogiid ja luonddu gaskka. Mearriduvvui ahte galget dollojuvvo fas máŋggat bargojoavkočoahkkimat jagi 2020 guvlui arihkkala 8 (j) vuolde, mas válddahallojuvvo dat ahte stáhtain lea geatnegasvuolta suodjalit, bisuhit ja viidáseappot gaskkustit álgoálbmogiid árbedieđuid. Ođđa bealli dán barggus lea dat ahte suodjalit ja giktalit biologalaš resurssaid boaresvirot geavaheami dávistettiin ceavcinnávccalaš prinsihpii. Vuosttáš čiekŋalis ságastallama fáddán galgá leat ekovuogádagaid, ekovuogádatbálvalusaid ja guovllu suodjaleami hálddašeapmi. Dahkkojuvvo mearráduš ehtalaš njuolggadusaid birra maid vuodul sihkkarastit dan ahte álgoálbmogiid kultuvrralaš ja intellektuealla árbi árvvus adnojuvvo.

Mearriduvvui juridihkalaččat čatni beavdegirji genaresurssaid hárrái mainna sihkkarastojuvvo daid ovdamuniid rievttalaš juohkin maid luonddu genaresurssaid geavaheapmi addá. Oktavuolta genaresurssaid oazžuma ja álgoálbmogiid árbedieđuid gaskka lea guovddáš bealli Nagoya-beavdegirjii mii nanne álgoálbmogiid vuoigatvuodaid ollu surggiin. Nannejuvvo earret eará ahte álgoálbmogiin sáhtta leat eaiggáduššaniecti daid genaresurssaide mat leat sin guovlluin ja ahte earáide ii sáhte addit rievtti árbedieđuide almmá ahte dat álgoálbmot mas lea dat máhtolašvuolta lea ovdagihit miehtan dasa. Dasto galgá álgoálbmogiidda sihkkarastojuvvot oassi dan dietnasis mii boahá daid gálvvuid vuovdimis mat leat ráhkaduvvon šattuid dahje eará organismmaid genaávdnasiin dalle go álgoálbmogiid árbedieđut geavahuvvot genaresurssain ávkástallamis.

- Ráhkadit Sámedikki njuolggadusaid sámi kultuvrra, ealáhusbarggu ja servodateallima luondduvuđđosa sihkkarastimii buot plánemiid várás plána- ja huksenlága plánaoasi mielde
- Bargat dan ala ahte mohtorjohtalusláhka heivehuvvo sámi dilálašvuodaide ja ahte gieldda iešstivrenriekti mohtorjohtalusas meahcis bisuhuvvo ja nannejuvvo

Sámediggeráđđi hálddahusa bokte lea mielde proševtta “Bievlavuodjin Finnmarkkus 2010” proševtta stivrenjoavkkus. Miehtá čavčča lea dahkkojuvvon čuovvovaš proševtta bokte:

- Mii leat bivdán Finnmarkku gielddaid buktit geahčastaga gieldda geavahusa birra, gieldda bievlavuodjin njuolggadusaid birra (sierralohpegeavahus), vejolaš kárttaid sierralohpemáđiijain, vejolaš statistihkaid sierralobiin, ulbmilis jna.
- Proševtta sihtama mielde lea Norut/Áltá čađahan jearahallama 1000 finnmáркоlačča gaskkas miehtá fylkka makkár miellaguottut sis leat bievlavuojimii mohtorfievrruiguin
- Beroštupmiorganisašuvnnaiguin leat dollojuvvon čoahkkimat golggotmánus, guorahallan dihte gažaldagaid Norut/Áltá ráhkadan raportta ektui ja oazžun dihte rávvagiid/ árvalusaid bargui viidáseappot.
- Proševtta referánsajoavku lei čoahkkanan Kárášjohkii 15.11.10 guorahallat doaimbidjoevttohusaid maiguin unnidivččii vaháguhtti bievlavuodjima
- Plána ovddosguvlui: juovlamánu 10. b. sádde Luondduhálldašan direktoráhta “doaimbidjoevttohusaid maiguin unnidivččii vaháguhtti bievlavuodjima” gulaskuddamii. Gulaskuddanáigemearrin lea biddjojuvvon guovvamánu 15. b. 2011.

Sámediggeráđđi ii leat meannudan evttohusaid sisdoalu, muhto áigu dan meannudit vuđolaččat go leat ožžon loahpalaš raportta.

- Mielváikkuhit boazodoalu areálasuodjaleami nannema erenoamážit máttasámi guovlluin

Sámediggeráđis lea leamaš čoahkkin Jijnevaerie sámečearuin, Ruota bealde, Marianne Persson ja Mattis Sparrok bokte 10.11.10 Stjørdálas. Norgga stáhtas lea Statkraft odđa doaimma bokte “Statkraft SCA”, plána hukset bieggamillopárkka guovddáš boazoguohtonguovlluide Jijnevaerie sámečearus. Dás lea sáhka dakkár guovlluin maid sámečearru ii liigudivččii. Proševtta namma lea “Vindkraft Norr” ja dat válddašii čearu dálveguohtoneatnamiid ja áiggošii hukset dohko 417 bieggamillu. Jos plánat álggahuvvojit, de mearkkaša dat dan ahte bearašjoavku masášii olles dálveguohtoneatnama, ja sámečearu guokte johttingeainnu giddejuvvošedje. Plánaide lea addojuvvon konsešuvdna. Sámečearru lea váidán dan. Duopmu áššis celkojuvvo juovlamánus 2010. Sámediggi Norgga bealde áigu čuovvolit dán ášši Statkraft ja Norgga eiseválddiid ektui.

- Bargat dan ala ahte boranávdenáli regulerejuvvo dainna lágiin ahte dat ii áitte vuoddoealáhusaiguin birgejumi

Sámediggeráđđi lea doallan boraspireseminára Stjørdalás skábmamánus. Regionála boraspirelávdegottiid Sámedikki lahtut serve seminárii. Dán seminára ulbmilin lea bidjat vuodu oktasaš čovdosiidda lotnolasaid boraspiret ja boazodoallu oktavuodas, hálddahusa, dutkama ja boazodoalu máhtolašvuoda ja vásihusaid vuodul. Seminára sáhkavuoruid dolliin lei govdotat ja vásihusat, ja sáhttet doaivumis leat mielde addimin dakkár máhtolašvuoda ja inspirašuvnna mas sáhtta leat ávki hálddašeami oktavuodas. Seminára olahusjoavkun ledje njeallje davimus regionála boraspirelávdegotti, ja dasto eará guoskevaš hálddašan- ja ealáhusaktevrrat ja politihkkárat.

Regionála boraspirelávdegottiid Sámedikki lahtut leat doaimman guhkkit áiggi go galge vuorddedettiin odđa boraspirelávkaásahusa, ja Sámedikki nammademiid. Sámedikki lahtuid doaimmaáigi nogai čakčat 2009. Boraspirelávkaásahus bargu lea dál gárvvistuvvon ja Sámediggeráđđi lea čoahkkinis 02.11.10 nammadan lahtuid boraspirelávdegottiide guovlluin 5- 8, gč. njukčamánu 18. b. 2005 nr 242 lálkaásahusa eavttuid boraspiriid hálddašeami ektui (boraspirelávkaásahus). Boraspirelávkaásahusaid rievdadusat addet

Sámediggái stuorát vejolašvuoda ollašuhittit eavttuid regionála fakkasteami ja dásseárvvu ektui sohkabeliid gaskka lahtuid nammadeami oktavuodas. Sámediggeráđđi beassá dál nammadit sin geaid ieš háliida, dan sadjái go ovdal lei vejolašvuolta nammadit lahtuid dušše Sámedikki áirasiid gaskkas.

Boraspirelávdegottiid lahtuid doaibmaáigi lea skábmamánu 2010 rájes čakčii 2013.

Sámediggeráđi nammadeamit:

Regiovdna 5 Hedmárku

- (1) Jon Anders Mortenson, Drevsjø
Várrelahttu : Mats Mortenson, Drevsjø

Regiovdna 6 Davvi-Trøndeláhka, Máttá-Trøndeláhka ja Møre og Romsdal

- (1) (Máttá-Trøndeláhka) Ida Marie Bransfjell
Várrelahttu: Maja Britt Renander
- (2) (Davvi-Trøndeláhka) Sten Jønsson, Steinkjær
Várrelahttu: Algot Jåma, Nååmesje

Regiovdna 7 Norlánda

- (1) Arild Inga, Suorta
Várrelahttu: Nina Kuhmunen
- (2) Anna Kappfjell, Maajhjaervrie
Várrelahttu: John Kappfjell, Maajhjaervrie

Regiovdna 8 Romsa ja Finnmárku

- (1) (Romsa) Willy Ørnebakk, Omasvuotna
Várrelahttu: Berit Oskal Eira, Ruŋggugiera
- (2) (Finnmárku) Odd Iver Sara, Áltá
Várrelahttu: Berit Marie P. E. Eira

- Čuovvolit Sámi vuoigatvuodálávdegotti II árvalusa

Sámediggeráđđi lea bargan ráddehusa guovdu boahin dihte johtui konsultašuvnnaiguin Sámi vuoigatvuodálávdegotti čielggadusa NAČ 2007:13 čuovvolemiin. Justiisadepartementii lea, jahkebeallásaš juovlamánu 2009 čoahkkima šiehtadussii dávistemiin, sáddejuvvon notáhta beaiváduvvon 14.01.10 evttohusain movt struktureret barggu viidáseappot. Sámediggeráđđi lea mángii jearran vástádusa departemeanttas dasa. Dál lea šiehttojuvvon ahte Odasmahttin-, hálddahuš- ja girkodepartemeanta bovdejit konsultašuvdnaproseassa álggahančoahkkimii. Dát čoahkkin lea plánejuvvon dollojuvvot ođđajagimánus. Dán čoahkkima fáddán lea ahte movt konsultašuvdnaproseassa galgá čadahuvvot. Sámediggeráđđi áigu čuovvut ovddeš geavahusa das ahte stuorámuš opposišuvdnajoavkku jođiheaddji searvá dáid čoahkkimiidda.

- Bargat dan ala ahte riektediliid kárten sámi riddo- ja vuotnaguovlluin kártejuvvojit ja siskkáldas geavahanrievttit boazodoalus

Riddoguolástuslávdegotti čielggadusa NAČ 2008:5 čuovvoleapmi. Maŋŋá 13.09.10 eai leat šat dollojuvvon hálddahušlaš konsultašuvdnačoahkkimat. Sámediggeráđđi diehtá dattetge ahte departemeanta áigu

lagabuidda árvvoštallat ja čielggadit, ja ádde dan. Sámediggeráđi mielas lea proseassa ain posiitiiva ja huksevaš, ja danne lea doaivva ahte proseassa govttolaš áiggi siste loahpahunvošii buori vuogi mielde.

- Bargat dan ala ahte suodjalanmearrádusat dahkkojuvvojit sámi báikkálaš olbmuid miehtama mielde

Geassit gávdnojedje Raavrhviihke gielddas gievrie dahje meavrresgári lágan bázahus. Nuorta Namdala samesearvi fuomášuhtii dán birra Sámedikki, go das lei beroštupmi das ahte dinga ii váldojuvvošii gávdnanbáikkis ovdal go lei mearriduvvon maid dainna galggai dahkat. Sámediggeráđi lea dán áigodagas bargan lávga ovttas servviin ja Saemien Sijtein sihkkarastin dihte dan erenoamáš gávdnosa. Ulbmilin lea leamaš searvvi mieldeváikkuheapmi proseassas ja ahte sii beasašedje addit dieđiheami vuodul miehtama dasa.

Konsultašuvnnat leat čadahuvvon Birasgáhttentdepartemeantta stáhtačállli Heidi Sørensen ja Sámediggeráđi lahttu Vibeke Larsena gaska 24.09.10 Rohkunborri álbmotmeahci loahpalaš suodjalanevttohusa hárrái Bearddu suohkanis Romssas. Ovttamielalašvuohta šattai dan guovtti báhcán čuoggás sámi beroštumiid deattuheami oainnusmahttimis ja Sámedikki ovddasteddjiid rámmain álbmotmeahcestivrras. Departemeantta bealis leat vel báhcán loahppačielggadeamit Dálma sámečearuin.

24.09.10 konsultašuvdnačoahkkimis sohppojuvvui Sámedikki ja Birasgáhttentdepartemeantta gaska ahte sáhtta dieđihit guovllu Divttasvuotna-Hellemo mariidna suodjalanplána álggaheapmi 2010:s. Dat vuotnaguovlu meannuduvvo bargolávdegottis ovttas eará guovlluiguin oasis 2 mariidnasuodjalus.

24.09.10 čoahkkimis guorahallojuvvui Sámedikki ja Birasgáhttentdepartemeantta gaska ahte jeagge- ja njuoskaeatnamiid suodjalanplána barggu oktavuodas viidáseappot Finnmárkku fylkkas sáhtta ásahuvvot sierra bargolávdegoddi mii galgá veahkehit fylkkamánni suodjalanplánabarggus. Bealit sohpe ahte dákkár bargolávdegottis galggašii leat čoahkkádus politihkalaš dásis guoskevaš gielddaid, fylkkamánni ja vejolaččat Sámedikki beales. Fylkkamánni galgá doaibmat joavkku čállingoddin. Sámediggi sáhtta buktit lagat oainnuid departementii das movt dat joavku galggašii organiserejuvot, makkár čoahkkádus ja mandáhta das galggašii leat.

Daid suodjalanproseassaid stáhtus mat leat sámi guovlluin:

- Suodjalanguovlu Goahteluobbalis Guovdageainnu suohkanis: sáddejuvvon Birasgáhttentdepartementii, Sámediggi lea vuordimin konsultašuvnnaid

- Anárjoga álbmotmeahci viiddideapmi Kárášjoga gielddas: sáddejuvvon Birasgáhttentdepartementii, Sámediggi lea vuordimin konsultašuvnnaid
- Navitdalen ja Návuona eatnadatsuodjalanguovlu Romssas: konsultašuvnnat čadahuvvomin Birasgáhttentdepartemeantta ja Sámedikki gaska.
- Sundsfjordfjellet álbmotmeahcci Nordlánddas: sáddejuvvon Norlándda fylkkamánnis Luonduhálddašan direktoráhtii. Sámediggi lea vuordimin konsultašuvnnaid.
- Dáapma álbmotmeahcci Fosennjárggas Davvi- ja Mátta-Trøndelágas: bargojoavku mas lea sámi ovddastus lea gieskat ásahuvvon. Sámediggi lea nammadan 4 olbmo 14 lahtu gaskkas.
- Logeneare mearra- ja vuotnaguovllu Davvi-Norggas maritiibmasuodjalusas: Bargojoavku mas leat ovcci olbmo sámi ovddastusain. Bivdi – mearrasámi bivdo- ja guolástusorganisašuvnnas leat guokte lahtu ja Vuotnabivdiid searvvis okta lahttu.

Sámediggeráđi áigu árvvoštallat juohke earkil suodjalanášši meannudeami, ovdamearkka dihte dan ahte livččii go ulbmillaš ovddidit konsultašuvnabohtosa Sámedikki dievasčoahkkimii.

24.09.10 konsultašuvdnačoahkkimis soabaiga Sámediggi ja Birasgáhttentdepartemeantta álbmotmeahcestivrra čoahkkádusa suodjalanguovlluide Blåfjella-Skjærkerfjella/Låarte-Skæhkere ja Lierne/Lijre Davvi-Trøndelága fylkkas, mas Sámediggi nammadii 4 olbmo 10 olbmo gaskkas, ja vihtta gieldda ja Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan nammadit ovttá guhtege.

Sámediggi soabai Birasgáhttendepartemeanttain maiddá suodjalanguovlostivrra čoahkkádusas eatnadatsuodjalanguovlluide Trollheimen ja Innerdalen Møre ja Romsdalen ja Mátta-Trøndelága fylkkain, mas Sámediggi nammadii 2 olbmo 10 lahtu gaskkas, ja guhtta gieldda ja Møre ja Romsdalen ja Mátta-Trøndelága fylkkasuohkanat nammadit ovttá guhtege.

Sámediggi soabai Birasgáhttendepartemeanttain suodjalanguovlostivrra čoahkkádusas Bajit Bahčaveadjái Finnmárkku fylkkas, mas Sámediggi lea nammadan ovttá olbmo golmma lahtu gaskkas, ja Mátta-Várjjaga gieldda ja Finnmárkku fylkkagieldda ovttá goabbáge.

Sámediggi soabai Birasgáhttendepartemeanttain suodjalanguovlostivrra čoahkkádusas R ávttošnjárgii Finnmárkku fylkkas, mas Sámediggi nammadii 1 olbmo 4 lahtu gaskkas, ja Porsáŋggu ja Fálesnuori gielddat ja Finnmárkku fylkkagieldda nammadede ovttá guhtege.

Sámediggi soabai Birasgáhttendepartemeanttain suodjalanguovlostivrra čoahkkádusas Sivjui Finnmárkku fylkkas, mas Sámediggi nammadii 2 olbmo 6 lahtu gaskkas, ja Áltá, Hammarfeastta ja Fálesnuori gielddat ja Finnmárkku fylkkagieldda nammadede ovttá guhtege.

Sámediggi soabai Birasgáhttendepartemeanttain suodjalanguovlostivrra čoahkkádusas Várnjárgii Finnmárkku fylkkas, mas Sámediggi nammadii 2 olbmo 7 lahtu gaskkas, ja Báhcavuona, Unjárgga, Várggáid ja Čáhcesullo gielddat ja Finnmárkku fylkkagieldda nammadede ovttá guhtege. Sámediggi lea konsulteremin Birasgáhttendepartemeanttain sámi ovddastusa nammadeamis eará stivrraide suodjalanguovlluin mat gávnojit Norlándda, Davvi-Trøndelága, Mátta-Trøndelága ja Hedmárkku fylkkain.

- Doaimmat ovddasmannin das ahte maiddá álgoálbmotmáhttu livččii vuodđun mearrádusaide dálkkádatpolitihkas

Sámediggeráđđi lea searvan Norgga delegašuvnna mielde šiehtadallamiidda ON biologalaš eatnatgeardáivuoda konvenšuvnna vuolde, COP 10 áigodagas 18. - 29.10.2010 Japánas. Doppe dahkkojuvvui mearrádus mii guoská biodiversitehtii ja dálkkádatrievdamiidda. COP 11 ráđjai galgá láchčöjuvvot buoret ovttasbargu Dálkkádatkonvenšuvnnain, ja áigumuššan leat oktasaš áŋgiruššamat ON njunuščoahkkimis nana ceavzilis ovdáneamis 2012:s (Rio +20).

Sámedikki presideantta Egil Olli ja stáhtaráđi Erik Solheim gaska lea leamaš čoahkkin 19.10.10 gos Norgga posišuvnnat dálkkádatkonvenšuvnnas ledje váldofáddán. Ságaškuššui maiddá dan birra ahte Sámediggi searvvašii dálkkádatkonvenšuvdnabargui. Sámediggi ovddidii oainnuid movt álgoálbmotvuoigatvuođaid ja –beroštumiid sáhtášii searvvašii ja gozihit dálkkádatkonvenšuvnna mearrádusas erenoamážit meahccedoaimbajuid (REDD+), dálkkádatheiveheami ja guhkes áiggi oktasaš višuvnna ektui dálkkádatdoaimbajuiin. ON álgoálbmotjulggastusa prinsihpat leat áibbas guovddázis. Sámediggeráđđi oáččui 15.11.10 árvalusa Norgga posišuvnnain dálkkádatkonferánsas COP 10 cealkámuššii. Sámediggeráđi lahttu Vibeke Larsen galgá searvat Norgga delegašuvnna mielde alladásis dálkkádatkonferánsii, COP 16 Cancumis Mexicos áigodagas 06. – 10.12.10.

Várrepresideanta Marianne Balto lei mielde dalle go ráđdehusnammadan lávdegoddi ovddidii čielggadusas 15.10.10 servodaga rášisvuoda ja dárbbu birra heivehallat dálkkádatrievdamiid váikkuhusaide. NAČ:s 2010:10 “Tilpasning til eit klima i endring” dálkkádatrievdamiid heiveheami birra, nannejuvvo ahte dálkkádatrievdamiin leat váikkuhusat lundui ja servodahkii. Stuorámuš hástalusat leat davimus guovlluin danne go liegganeapmi dáppe dáhpáhuvvá johttilepmosit. Luonddubirrasa ja servodaga rášisvuoda geažil dálkkádatrievdamiid ektui lea dárbbu offensiivvalaš heiveheamiide. Sámediggeráđđi áigu vuđolaččat geahčedit čielggadusa ja buktit gulaskuddancealkámuša.

- Váikkuhit dan ahte sámi fanashuksenárbevierut duođastuvvojit ja gaskkustuvvojit

Váikkuhangaskaoamit – birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi – Ohcanvuđot doarjagat

Sámi kulturmuittosuođjaleapmi

Bušeahhta 2 000 000 ru.

Oktiibuot leat juogaduvvon 2 415 000 ru 33 ášši gaska. Ollásit ledje 46 ášši bohtán meannudeapmái 2010:s. Lea dušše okta ohcanáigemearri ja dat lei guovvamánu 1. b. Dán áigodagas leat guokte proseavtta loahpahuuvon ja nubbi oassi doarjagis lea máksojuvvon ja njeallje birra lea raporterejuvvon ja vurdet fágalaš dohkkeheami.

7 Dearvvašvuohta, sosiála ja fuolahus

Guovddáš ulbmil Sámedikki barggus oččodit dásseárvosaš dearvvašvuođa- sosiála- ja fuolahusbálvalusaid lea lasihit dieđu ja áddejumi sámi bálvalusdárbbasáddji dárbbuin ja vuoigatvuođain.

Váldomihttomearri

- Dássasaš dearvvašvuođa-, sosiála- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii, nugo muđui álbmogis leat

Oassemihhtomearri

- Nannejuvvon dearvvašvuođa-, sosiála- ja fuolahusbálvalus mii lea heivehuvvon sámi álbmoga dárbbuide
- Dearvvašvuođa-, sosiála ja fuolahusbargiide miehta riikka addojuvvo oahpahuš sámi giella- ja kulturgelbbolašvuođas
- Dievasmahti ja árbevirolaš dikšunvuogit dohkkehuvvojit

Strategiijat

- Gulahallamiin ja ovttasbargguin guovddáš eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldaga hábmemis ja čadaheamis

Sámediggi lea álggahan konsultašuvnnaid Justiisadepartemeanttain sámi geavaheddjiid fuolaheami ektui ođđa hehteneahhtas. Direktoráhta lea čadahan bearráigeahču gielddain, ja gielddaid vástidanáigemearri lei 16.8.2010. Sámediggi vuordá dál dieđuid ruovttoluotta departemeanttas viidáset proseassa birra.

Sámediggi oassálasttii 21.9.2010 hutkan- ja plánenseminárii ođđa dearvvašvuođa- ja eallineaktoiskadeami oktavuodas Sámi dearvvašvuođadutkama guovddázis (Romssa universitehtas). Iskkadeami ulbmil lea háhkat dieđuid vuosttažettiin viđa váldofáttás; diabetes šládaj II, dearvvašvuođadutkamis, bátne dearvvašvuođas, oadjogeavaheamis ja psykihkalaš dearvvašvuođas. Iskkadeapmi čadahuvvo 2011 rájes 2013 rádjai. Dasto lea jagiid 2003-2004 SAMINOR iskkadeami čuovvoleapmi. Sámediggi čujuhii erenoamážit dárbbui háhkat dieđuid dan birra mo hástalusat boazodoalus ja eará ealáhusain čuhcet sámi ealáhusdolleid dearvvašvuhtii.

Gáldu lágidii 8.-9.11.2010 seminára Guovdageainnus mii gohčoduvvui “Samisk autonomi innenfor helse og sosialsektoren”. Sámediggepresideanta oassálasttii seminárii.

Ovttasdoaimanodastusa vuodul lea Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeanta (DFD) 18.10.2010 sádden golbma ášši gulaskuddami: Nationála dearvvašvuođa- ja fuolahusplána 2011-2015, ođđa lánkaevttohus gielddalaš dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalusaid birra ja ođđa lánkaevttohus álbmotdearvvašvuođabarggu birra. Gulaskuddanáigemearri buot áššiin lea 18.1.2011. Áigumuššan lea ovddidit lánkaevttohusaid Stuorradiggái lánka-proposišuvdnan 2011 giđa ja nationála dearvvašvuođa- ja fuolahusplána biddjojuvvo ovdan sierra Stuorradiggedieđáhussan 2011 giđa. Dát leat deataleamos barggut ovttasdoaimanodastusa čadaheamis ja doaimabijui leat váikkuhusat sámi buhcciid/geavaheddjiid vuoigatvuođaid fuolaheapmái. Nationála dearvvašvuođa- ja fuolahusplánas eai leat stáhtus ja hástalusat árvoštallojuvvon, eai ge strategiijat ja vuoruheamit das mo sámi buhcciide galgá fuolahit demokrátalaš vuoigatvuođa dásseárvosaš fálaldahkii.

Čoahkkingirjji čállit: Tove Anti

29 siidu 365 siiddu

Sámediggi oačču ášši 6.10.2010 ja lea bivdán konsultašuvnnaid Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanttain dáid áššiid birra fuolahan dihtii sámi beroštusaid. Vuosttaš konsultašuvdna lea 23.11.2010. Sámediggeráđđi lea 18.11.2010 dieđihan joavkojodiheddjiide ášši stáhtusa birra. Dan lassin dat lea áššin guovvamánu dievasčoahkkimis.

Sámediggi lea bovden Ruota beale Sámedikki áirasa guossin ja ovttasbargui dearvvašvuodaáššiin.

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkkin ovddidit ja heivehit dakkár dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin
- Váikkuhit dan ahte sámi mánáid vuoigatvuodát mánáidsuodjalusa ektui gozihuvvojit

Sámediggeráđis ledje konsultašuvnnat Justiisadepartemeanttain 26.10.2010 Mánáidviesu fáldaga birra sámi mánáide mat leat dahje mat váruhuvvojit leat gillán seksuála rihkkuman, veahkaválddi, mánnáillasteami, sohkabeallasteami dahje mánáide mat leat vásihan oaidnit veahkaválddi. Sámediggeráđđi lea konsultašuvnnain čujuhan dárbbui bargat johtileappot dainna mo galgá fuolahit sámi mánáid dárbbuid ja vuoigatvuodaid mánáidviesu konsepttas. Sámediggeráđđi vuordá beavdegirjevttohusa ja áigu dasto joatkit konsultašuvnnaid.

Sámedikkis lea 10.11.2010 leamaš vuosttaš konsultašuvnnat Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanttain NAČ 2009:8 oktavuodas gealbudeami birra mánáidsuodjalusas. Árvoštallojuvvo odasmahttit oahppovuogádaga mánáidsuodjaluspedagogaid, sosionomaid ja suodjalandivššáriid várás vai dat šaddá oahppu mii buorebut váldá vuhtii geavada ja dutkama. Dat nannešii mánáidsuodjalusbálvalusa fágalašvuoda ja mánáidsuodjalusvuogádaga mánáid riektesihkarvuoda. Sámi mánáid vuoigatvuodát eai leat fuolahuvvon dán barggus, ja Sámediggi joatká konsultašuvnnaid áššis Máhttodepartemeanttain mii lea alit oahpu rámmaplánaid ovddasvástideaddji.

Sámediggi lea čadahan konsultašuvnnaid Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanttain (MDD) dan birra ahte gozihuvvo ahte sámi mánáid vuoigatvuodta fuolahit giela ja kultuvrra čuoovvoluvvo sadjásašruovttuin ja mánáidsuodjalusásahusain. Konsultašuvnnaid boadus lea ahte MDD dál lea sádden rievdadusevttohusa lálkaásahus sadjásašruovttuid birra ja lálkaásahus daid mánáid bearráigeahču birra mat leat mánáidsuodjalusásahusain fuolahusa ja divššu várás. Gulaskuddanáigemearri lea 11.1.2011.

- Ovddidit sámi boarrásiid- ja áimmahuššanpolitihka

Sámediggi skábmamánus álggahan konsultašuvnnaid Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanttain nationála oahpahušbuohcceviesuid birra sámi álbmoga várás ja 3-jahkásaš demeansaproševtta birra buhcciid várás gain lea sámi duogáš. Boahte konsultašuvdna galgá leat skábmamánu loahpas.

- Bargat dan ala ahte sámi spesialistadearvvašvuodabálvalusat sámi geavaheddjiide nannejuvvojit

Sámi nationála gealboguovddáš psyhikalaš dearvvašvuoda várás lágidii konferánssa 27.-28.10.2010 Kárášjogas. Konferánssa fáddán lei psyhikalaš dearvvašvuodta boazodoalus ja iešsorbmemma eastadeapmi álgoálbmotnuoraid gaskkas. Konferánsii serve 180 oassálasti, ja daid gaskkas ledje fágaolbmot Ruotas, Ruoššas ja Kanadas.

Sámediggepresideanttas lei sáhkavuorru konferánssas Sámedikki dearvvašvuodapolitihkalaš rolla birra ja barggu birra eastadeamen iešsorbmemma. Váldojuvvui ovdan man deatalaš rabasvuodta ja máhttu lea go galgá eastadit iešsorbmemma. Dárbbášuvvo oppalaš kulturgelbbolašvuodta sámi geavaheddjiid birra buot dásiin, oahpahušvuogádaga rájes gitta veahkkeásahusaid rádjai. Ferte maiddái olu buorebut koordineret daid veahkkefálaldagaid mat gávdnojit juo. Sámediggi áigu bargat dan ala ahte iešsorbmenfáddá ii vajálduhttojuvvo go dearvvašvuodálágádusa bajimus rámmat ráhkaduvvojit nationála dearvvašvuodapolitihkas ja viidáset barggus ovttasdoaimmanodástusain.

Bargu ráđdehusa bargamušdokumeanttaiguin regionála dearvvašvuodadoaimmaide lea álggahuvvon. Sámediggi lea bovdjejuvvon bargui ja Sámedikki lei vuosttaš konsultašuvdna hálddahaslaš dásis 11.11.2010. Bargu galgá gárvvistuvvot juovlamánus.

2010 bargamušdokumeanttain oaččui Davvi regionna dearvvašvuolta bargun ráđdehusas álggahit prošeavtta dulkoma birra spesialistadearvvašvuodabálvalusas. Sámediggi galggai leat mielde ráhkadeamen dán barggu mandáhta. Sii ožžo maiddái bargamuššan árvoštallat spesialista-dearvvašvuodabálvalusa organiserema/dárbbu. Prošeaktabarggut eai leat álggahuvvon, ja Sámedikkis lea čoahkkinn Davvi Dearvvašvuoda RHF:in 1.12.2010 dáid áššiid birra.

- Bargat dan ala ahte huksejuvvo doarjjaapparáhta sámegielat pasieanttaide ja sin oapmahaččaide

Sámediggeráđis leat leamaš guokte čoahkkima Snoasa suohkaniin hástalusaid birra go galgá ásahit máttasámi ráđdeaddibálvalusa. Sámediggeráđdi lea bivdán čoahkkima dearvvašvuodaministariin ságaškuššat mo sihkkarastit dásseárvosaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid máttasámi álbmogii.

Sámediggeráđis lei sáhkavuorru dan semináras maid Landsforeningen for etterlatte ved selvmords (LEVE) lágidi Deanus čakčamánu. Seminára fáddá lei iešsorbmemma eastadeapmi Sámis. Seminára lei iešsorbmeneastadeami máilmmibeavvi čalmmustahtin. Sámediggeráđdi válddi ovdan mo Sámediggi bargá gulahallama bokte Norgga eiseválddiiguin, fágaolbmuiiguin, oahppoásahusaiguin, organisašuvnnaiguin ja Ruota beale Sámedikkiin. Sámediggi deattuhii erenoamážit man deatalaš giella- ja kulturáddejupmi lea deaivvada mañisbáhccuiguin ja eastadanbarggus.

- Váikkuhit dan ahte sámi servodat suodjala ja ovddida sámi árvvuidd mat vuodđuduvvojit gierdavašvuhtii ja searvadahttimii
- Váikkuhit dan ahte kriminálafuolahus heivehuvvo sámi fánggaid dárbbuide

Váikkuhangaskaoamit – dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan – ohcanvuđot doarjagat

Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

Bušeahhta 3 350 000 ru.

8 Sámi organisašuvnnat

Demokrátalaš servodat lea sorjjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiija

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte lámhčit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

Váikkuhangaskaoamit – ohcanvuđot doarjagat

Sámi orgaisašuvnnat

- Bušeahhta 4 151 000 ru

Sámediggeráđis lei ovddastus Sámi NissonForuma semináras ja jahkečoahkkimis Stockholmas 16.10.2010.

Seminára fáddán lei nissonolbmuid vuoigatvuodát ja iešmearrideapmi. Seminára lea oassi stuorát prošeavttas. Prošeavtta váldoulbmil lea lokte máhtu sámi ja álgoálbmogiid iešmearrideami birra nissonlaš perspektiivvas, ja addit dán máhttui stuorát árvvu. Sáhkavuorustis dajai Sámediggeráđdi ahte Sámi NissonForum váldá ovdan hui deatalaš ja áigequovdilis fáttá. Sámediggeráđdi muitalii viidáseappot mo

Sámediggi bargá iešmearridemiin sohkabeale perspektiivvas. Dán barggu deataleamos reaidu lea Sámedikki dásseárvodoaibmaplána.

Sámediggerádis lei čoahkkin 11.10.2010 Norgga sámiid riikkačoahkkimiin ja Sámiid álbmotlihtuin. Čoahkkima fáddán lei doarjja sámi válдоorganisašuvnnaide. Čoahkkimis sággastallojuvvojedje hástalusat mat čatnasit Sámedikki doarjagiidda sámi válдоorganisašuvnnaide. Sámediggeráđdi áigu álgogeahčen 2011 álggahit proseassa sámi organisašuvnnaid doarjagiid rievdademiin. Rievdadusat čađahuvvojit gulahallama bokte sámi organisašuvnnaiguin.

Sámi organisašuvnnaide lei várrejuvvon 350 000 ru. Geavahuvvon lea 350 000 ru. Bohte 4 ohcama buohkanassii 497 000 ru ovddas. Bohte 2 ohcama buohkanassii 250 000 ru ovddas. Goappašat organisašuvnna ožžo doarjaga. Searvi Tapt skolegang, Kárašjoga gielda, lea máhcahan 150 000 ruvdnasaš juolludeami 2010 várás.

9 Eará váikkuhangaskaoamit

Váikkuhangaskaoamit Sámediggeráđi geavahussii

Regionálaovddideapmi
Bušeahtas 3 500 000 ru.

Finnmárkku fylkkagielda ja Sámediggi leat doallan čoahkkima man fáddán lei ovttasbargošiehtadusa stáhtusa guorahallan. Čoahkkin dollojuvvui 25.10.2010 Kárašjogas. Bealit leat duhtavaččat dainna ovttasbargguin mii lea áshuvvon iešguđet surggiin šiehtadusa vuodul. Bealit jotket dainna bargguin ahte áshahit eanet fágalaš ja gulahallanarenaid ovttasbargošiehtadusa vuodul. Boahtte čoahkkin lea politihkalaš dási ja dollojuvvo 2011 vuosttaš jahkebealis. Dalle guorahalloyvvo ja vuolláičálloyvvo 2010 raporta, ja bealit sohpet ođđa dahje jotket ovddeš čuoovolančuoggáid boahtte jahkái.

Friija váikkuhangaskaoamit
Bušeahtas 300 000 ru.

Dásseárvodoaibmabijut
Bušeahtas 300 000 ru.

Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš lea álggahan golmmajagáš prošeavtta sámi servodaga dásseárvvu ja girjái vuoda hárrái. Ođasmahttin- ja hálddahušdepartemeanta, Mánáid- ja dásseárvodepartemeanta ja Sámediggi juolludit ruđaid dán prošeaktii. Prošeaktii gullá eastadit vealaheami ja doarjut dásseárvvu ja beassanvejolašvuoda. Prošeavtta vuolggasadji lea dakkár bealit mat sáhttet leat vuodđun vealahepmái nu go sohkabealli, seksuálasodju, etnisitehta ja heajos doaibmannákca mat galget gehččojuvvot ovttas dalle go dat leat guoskevaš.

Oassin prošeavtta álgimis bovdii Gáldu seminárii 16.11.2010. Seminára ulbmil lei čohkket olbmuid gain lea máhttu ja vásáhusat dain surggiin, ja gain leat jurdagat dásseárvvu ja girjái vuoda birra sámi servodagas.

Sámediggi oassálasttii álggahanseminárii 16.11.2010 man fáddá lei dásseárvvu ja girjái vuoda. Sámediggi válddi earret eará ovdan sohkabealduodaštusa dárbbu dásseárvvus, ja hástalii Gáldu prošeavttastis geahččat iešmearrideami ja dásseárvvoprošeavtta ovttas. Sámediggeráđdi lea muđui juolludan ruđaid maiddá iešmearridanprošeaktii.

Riikkaidgaskasaš doaibmabijut
Bušeahtas 1 350 000 ru.

Sámediggeráđdi oassálasttii Forumkonferánsii 25.-26.10.2010 UíTø:s Romssas. Dán jagi konferánsa namahus lei ”Indigenous Participation in Policy-making: Ideals, Realities and Possibilities”. Sámediggepresideanttas lei rahpansáhkavuorru sápmelaččaid oassálastima birra Norgga politihka ovddideapmái iežas áššiin ja álgoálbmotáššiin: Ideálat, duohtavuodát ja vejolašvuodát.

Olmmošvuoigatvuodaráđđi (OR) doalai 15. sešuvnna Genèveš čakčamánuš 2010. Sámediggi čuovui Norgga sáttagotti mas ledje mielde OD, ON-sáttagoddi, Norad, Sámediggi ja Galdu.

Sivas go áigeplána sirdašuvai, de ii sáhtán Sámediggi leat mielde olles áiggi go álgoálbmotáššit meannuduvvojedje. Norgga sáhkavuorus dovddahuvvui ballu dan geažil go álgoálbmotáfáddá juhkkovjuvui nu ahte einnostuvvivohta hedjonii, erenoamážit daid álgoálbmotáirasiid ektui geat bohte jođi.

Deatalaš fáttát maid Olmmošvuoigatvuodaráđđi meannudii lei Álgoálbmotvuoigatvuodaid áššedovdi mekanismma (EMRIP) gaskaboddasaš raporta ja Álgoálbmotvuoigatvuodaid erenoamášdiedieheadji James Anaya raporta 2010 várás.

EMRIP, jođieheadji Jose Carlos Morales bokte, bijai ovdan mekanismma gaskaboddasaš rapportta. Raporta gieđahallá álgoálbmogiid oassálastima mearridanproseassaide ja lea EMRIP goalmát sešuvnnaš suoidnemánuš dán jagi. Loahpalaš raporta gárvvistuvvo 2011:s ja biddjojuvvo Olmmošvuoigatvuodaráđi sešuvnna ovdii seamma čavčča.

Álgoálbmotvuoigatvuodaid erenoamášdiedieheadji James Anaya bijai ovdan 2010 rapportta. Son bijai ovdan rapporttaid Botswana, Kolombia, Austráalia, Ruošša, Sámi, Ecuador, Guatemala ja Ođđa Selándda birra. Erenoamášdiedieheadji raporta cuoŋománu galledeamis Suoma, Ruota ja Norgga bealde sámedikkiid biddjojuvvo ovdan easka 2011 čavčča sešuvnnaš. Erenoamášdiedieheadji rapportta nubbi oassi analysa ealáhuseallima olmmošvuoigatvuodaovddasvástdus ja olmmošvuoigatvuodaid árvvusatnin riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuodašandárddaid rámmaid siskkobeaide. Erenoamášdiedieheadji buvttii rávvagiid goappašiid rapporttain.

Dan lassin sohppojuvvojedje ja mearriduvvojedje guokte olmmošvuoigatvuodašesolušuvnna konsensusain OM-ráđis:

- Oppalaš resolušuvdna mii nanne OM-ráđi álgoálbmotbarggu. Earret eará ášahuvvo interaktiiva gulahallan Álgoálbmotvuoigatvuodaid áššedovdimekanismmain (EMRIP) 2011:s.
- Nubbi resolušuvdna ođasmahtá Erenoamášdiedieheadji mandáhta ja rievdata mandáhtanamhusa dánin: Mandate of the Special Rapporteur on the rights of indigenous peoples, nu mo ON Álgoálbmotjulggaštusas ge (2007).

26.10.2010 galledii Guatemala kulturministtar, Mr. Jeronimo Lancerio ja su sáttagoddi Sámedikki. Guatemalas kulturministtar háliidii oahppat eanet sámi kultuvrra birra ja stáhta eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvdnaortnegiid birra. Sámediggi ovddidii iežas vásáhusaid konsultašuvdnaortnegiin. Vejolaš boahhtevaš ovttasbargu ságaškuššojuvvui, masa Guatemala ministtar háliidii eanet oktavuoda Sámedikkiin. Lea vejolaš ahte dán vuodul bovdejuvvo Sámediggi Guatemalai. Guatemala galledeapmi Sámedikkis lei dan čoahkkima čuovvoleapmi mii lei gaskal Guatemala eiseválddiid ja Sámedikki geassemánuš 2010 Guatemalas.

NÁS čoahkkinn dollojuvui Ruotas čakčamánu 38.b. masa Sámediggi hálddaha bakte oassálasttii.

Ráđdehus ođasmahttinministara bokte diedihii sámediggepresidentii telefuvnnaš 7. 5.2010 ahte Norgga ráđdehus ii šat dohkket dan šiehtadallanvuogi maid NÁSa Norgga ráđdehussáttagoddi bijai ovdan. Manjá guhkes árvvoštallamiid dohkkhedje sihke Ruota ja Suoma ráđdehussáttagottit ja Ruota ja Suoma beale Sámedikki evttohusa. Evttohusas ledje earret eará dát bargovuogit:

”Forhandlingene gjennomføres på grunnlag av konvensjonsutkast i innstillingen fra den finsk-norsk-svensk-samiske ekspertgruppen, avgitt 26. oktober 2005. Uttalelser som har kommet inn i de nasjonale høringene og utredninger som har blitt utarbeidet i regi av statene og sametingene vil også inngå i grunnlaget for forhandlingene.

Hver stat oppnevner én forhandlingsdelegasjon med leder og tre øvrige medlemmer, samt én sekretær. To av medlemmene utpekes av sametinget. Forhandlingene legges opp slik at sametingenes syn kan bli framført i forhandlingsmøtene og eventuelt bli nedfelt i møteprotokollene.”

Ođasmahttinministara dieđuid mielde lea ráđđehus bidjan eaktun ahte:

”Hver stat oppnevner én forhandlingsdelegasjon med leder og fire øvrige medlemmer, samt én sekretær. To av medlemmene utpekes etter forslag fra sametinget. Sametingene konsulteres av respektive stat underveis i forhandlingene.”

Ruota ovdagoddi lea dál šiehtadan kompromissa man vuodul čuožžu dál ná:

”Förhandlingarna genomförs med konventionsutkastet som ram. Därtill har varje delegation och sameting remissutfallet, konsekvensanalys och annat relevant källmaterial som underlag för förhandlingarna.

Varje land tillsätter en förhandlingsdelegation om högst sex personer. Delegaterna är utvalda av regeringen och Sametinget.

Förhandlingsdelegationerna har möjlighet att knyta till sig den expertis som anses erforderlig.

I mötesprotokollet ska de synpunkter som framförts under respektive förhandling framgå. Hänvisningar till vad sametingen framfört i respektive land i sådana aspekter kan göras i protokollet om ett lands delegation så påtalar behov därav. Detta gäller bara de frågor som diskuterats vid det enskilda förhandlingsmötet.”

Dán teavstta leat dál buot bealit dohkkehan ja dat galgá leat mielde protokollas mii vuolláičállojuvvo Stockholmas 22.11.2010. Bealit leat geatnegahttojuvvon álggahit šiehtadallamii davviriikkalaš sámekonvenšuvnna hárrái álgogeahčen 2011 dainna áigumušain ahte šiehtadallamat sáhttet leat loahpahuvvon viđa jagi siste.

Sámi lohanguovddáš
Bušeahtas 500 000 ru.

Verdde- prošeakta
Bušeahtas 250 000 ru.

Sámediggi lea bovden Áltta suohkana ja Guovdageainnu suohkana oktasaš ovddasmanni prošeaktii, mas gulahallan ja ovttasbargu gaskal mánáid, nuorat ja boarrásiid lea deatalaš oassi. Prošeavtta ulbmil lea čalmustahttit boarráset sápmelaččaid árvvolaš árbedieđu dakkár vugiin mii veahkeha áddet, áimmahuššat ja viidáseappot fievrridit dán máhtu, beroškeahhtá agis, kultuvrras, gielas ja geográfalaš gullevašvuodas.

Váikkuhangaskaoamit čeahkkinjođihangotti geavahussii

Sámedikki politihkalaš joavkkut
Bušeahtas 3 219 000 ru.

Opposišuvnna bargoeavttut
Bušeahtas 1 013 000 ru.

10 Eará doaibmabijut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Konferánsat maid Sámediggi lágida

Bušeahtas 1 150 000 ru.

Bálkkašumiid ja stipeanddaid juohkin

Bušeahtas 100 000 ru.

Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duođaštanprošeavttaide

Bušehtas 900 000 ru.

Evalueremat

Bušehtas 500 000 ru.

11 Sámeálbmotfoanda

Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

Bušehtas 1 500 000 ru. Geavahuvvon 1 720 000 ru.

15 ohcama bohte buohkanassii 5 517 294 ru ovddas mas 6 prošeavtta ožžo doarjaga.

Árbediehtu – duođašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

Bušehtas 1 850 000 ru. Geavahuvvon 1 679 000 ru.

Girjjálašvuohta - sámeálbmotfoanda

Bušehtas 2 500 000. Geavahuvvon 2 622 000.

17 ohcama bohte buohkanassii 4 887 080 ru ovddas mas 11 prošeavtta ožžo doarjaga.

Giellaprográmma

Bušehtas 2 500 000 ru.

Árbedieđuid systemáhtalaš kárten

Bušehtas 650 000 ru.

12 Politihkalaš dási doaibmagolut

Bušehtas 22 014 000 ru.

Sámi parlamentáralaš ráđi stivra doalai čoahkkima Heahtás 5.11.2010. Stivra mearridii earret eará ásahit bargjoavkku mii galgá ráhkadit oktasaš sámi skuvlapolitihkalaš prográmma. Viidáseappot dollojuvvui stivračoahkkima oktavuodas filmmaseminára. Anne Lajla Utsi, riikkaidgaskasaš filbmaguovddázis ja Tarja Porsanger Skábma Filbmaguovddázis muitaleigga sudno barggu birra sámi filmmain. ON álgoálbmotáššiid Bistevaš Foruma (PFII) lahttu Eva Biaudet oassálsattii ja muitalii PFII barggu birra.

13 Hálddahusdási doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagolut

Bušehtas 85 430 000 ru.

Erenoamáš prošeavttat

Sámi divvunprográmma – Divvun

Bušehtas 1 250 000 ru.

Vistesuodjalanprošeavttat

Bušehtas 200 000 ru.

Árvoháhkkanprográmma – Fágalaš forum ja ovddidanforum

Bušehtas 150 000 ru.

Nuortasámi kulturbiras

Bušehtas 300 000 ru.

Dási buorideapmi sámi mánáidgárddiin

Bušehtas 300 000 ru.

Sámediggeválgá

Bušehtas 370 000 ru.

Sámedikki arkiivvaid eretbidjan, loahpadeapmi ja čatnan

Bušehtas 500 000

Sámi oahpponeavvovskkádát

Bušehtas 1 500 000

14 Politihkalaš dási doaibmagolut

Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegotti bealis oassálasttii sámediggeáirras, ja ovddeš SNPL lahttu, Ida Marie Bransfjell 30.9.2010 čoahkkimis Rørosas Máttá-Trøndelága sámi áššiid ráđdeaddi lávdegottiin ja nuoraid fylkkalávdegottiin. Bransfjell SNPL ja dan doaimma birra.

Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegottis lei čoahkkín Rørosas 02.10.10 Máttasámi kulturfestivála oktavuodas. Áššit áššelisttas ledje earret eará Sámedikki nuoraidkonferánsa 2011 álgoplánen, sáhkavuorru Sámi árvokonferánsas, viidáset doaimmat, ja Sámedikki interneahhtasiidduid nuoraidprofila ja –sisdoallu.

SNPL lea muđui dán áigodagas earret eará oassálastán Noereh! riikkačoahkkimii, oassálastán Nationála sámi mánáidgárde- ja skuvlakonferánsii, oassálastán čoahkkimii maid referánsajoavku mohtorjohtaleami várás Finnmárkkus doalai, doallan sáhkavuoru Sámi árvokonferánsas, dovddahan doarjaga evttohusii bisuhit sámi joatkkaskuvlla (filiála/ossodaga) Skániin ja čállán lohkkiiidreivviid muhtun aviissaid nuvttá (álgomuttu) sámi oahpu birra.

Ráđdehus lea stáhtaráđis 29.10.10 nammadan almmolaš lávdegotti mii galgá čielggadit nuoraid válldi ja oassálastima. SNPL lea ovdalis reivves Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttinministarii Audun Lysbakken:ii dovddahan vuordámušaid dasa ahte ministtar searvvaha sámi nuoraid ja sin dili lávdegotti bargui, dainna lágiin ahte lávdegotti mandáhta hábmejuvvo nu ahte maiddá sámi nuoraid oassálastin sihke sámi ja dáža servodahkii válđojuvvo mielde čielggadussii. SNPL fála buktit evttohusaid ja oainnuid njuolggá lávdegoddái, ja dajai ahte sii leat gergosat evttohit lahtuid lávdegoddái. Stáhtaráđdi Lysbakken vástidii reivves earret eará ahte son áigu viidáseappot doalvut SNPL sávaldagaid ahte buktit evttohusaid lávdegoddái. SNPL áigu čuovvolit dán ášši.

3 Ođđa áššiid dieđiheapmi - čuovvoleapmi

Daid ođđa áššiid čuovvoleapmi ráđi beales mat dieđihuvvojedje mannan dievasčoahkkimis áššis xx/xx

Evttohus 1:

Boazoáiddiid divodeapmi

Boazodoalloáiddiid mearrádušaid láchavuodđu boahťá ovdan Boazodoallolága paragrafas 24. Stáhta boazodoallohálldahus ja boazodoalu stivrenorgánat hálldašit boazodoallolága. Jus Sámedikkis leat oainnut dasa mo boazodoallu hálldašuvvo, de lea dábálaš geavat ahte dat meannuduvvojit Sámedikki jahkásaš evttohusain boazodoallošiehtadussii ja ovddiduvvojit Eanandoallo- ja biebmodepartementii mas lea bajimus ovddasvástáduš boazodoalu hálldahusas.

Evttohus 4:

Árvodáhkádus sámi boarrásiidda

Sámediggeráddi oaidná dárbbu oččodit fuolahusbálvalusa daidda sámi boarrásiidda geain lea sámi giella- ja kulturgelbbolašvuohta. Dat dárbbasuvvo vai sámi boarrásat ožžot ovttárvosaš dearvvašvuođa- ja fuolahusbálvalusa álbmogiin muđui ge. Dása gulašii sámi eallinoaidnu, borramušvierut ja árbevirolaš doaimmat.

Sámediggeráddi álggaha konsultašuvnnaid Ráđđehusain Ovttasdoaimmanodastusa birra 47. vahkus. Ráđđehusa gelbbolašvuođadáhkádus lea oassi Ovttasdoaimmanodastusas, ja Sámediggeráddi oaidná barggu gelbbolašvuođadáhkádusain sámi boarrásiidda oassin dáid konsultašuvnnain.

Evttohus 5:

Sámediggi berre váikkuhit čielggadanprošeavttas Skániid joatkkaskuvlla ođđasis ásaheami birra, gos sámi giella ja kultuvra leat vuodđun

Sámediggeráddi lea ángiruššan garrasit doaimma beali Skániid joatkkaskuvllas ja rádis lea leamaš lagas ja buorre gulahallan EDS – suohkaniin Evenášši, Dielddanuori ja Skániid skuvlla joatkima oktavuodas, juogo suohkaniid olis dahje eará vejolašvuođaid bokte. Dađi bahábut ii leat dat ángiruššan lihkestuvvan. Sámediggeráddi oaidná ain deatalažžan ahte gelbbolašvuohta sámi gielas ja kultuvrras deattuhuvvo joatkkaskuvllas. Danne lea sámediggeráddi doallan čoaikkima Skániid sátnedođđi, Svein Bergin, mas son Skániid suohkana plánaid birra ođđasis ásaht Skániid joatkkaskuvlla 2011 čavčča rájes.

Sámediggeráddi sáhtta veahkehit Skániid suohkana fágalaš áššiin mat gusket earret eará dakkár oahpponeavvuide ja fágafálaldagaid ovddideapmái, mat leat earalágánat go regiovna eará joatkkaskuvllain. Sámediggeráddi sáhtta maiddá dárbbu mielde oassálastit vejolaš čielggademiide ja Skániid suohkana plánaid čuovvleapmái, ja ovddidit ášši earret eará Oahppodepartementii.

Evttohus 6:

Oljokeahtes Lofuohta, Viestterálas ja Senja

Ráđđehus lea 2009-2013 politihkalaš prinsihppoprográmmastis dadjan ahte ii galgga álggahuvvot oljo- ja gássadoaimma olggobealde Lofuohta, Viestterállasa ja Sáččá (Nordlánda VI ja VII ja Romsa II) dán stuorradiggeáigodagas.

Ráđđehus áigu árvvoštallat galgá go čađahuvvot vákkuhusčielggadeapmi oljo- ja gássadoaimma várás olggobealde Lofuohta ja Viestterállasa dan oktavuodas go Barents – Lofuohta hálddašanplána fágalaš vuodđu ođasmahttojuvvo 2010:s. Hálddašanplána ođasmahttima gulaskuddanáigemearri nogai 15.09.10. Áigumuš lea bidjat ovdan stuorradiggedieđáhusa ovdal 2010 loahpa.

Dán vuodul ii oainne Sámediggeráddi dárbbu ovddidit ođđa ášši dievasčoaikkimii oljo- ja gássadoaimma birra olggobealde Lofuohta, Viestterállasa ja Sáččá. Sámediggeráddi áigu árvvoštallat ášši ođđasis go Stuorradiggedieđáhus Barents – Lofuohta hálddašanplána ođasmahttin lea biddjojuvvon ovdan. Sámediggi eiseváldin plána- ja huksenlága vuodul meannuda ášši jus mearriduvvo ahte dat galgá váikkuhusčielggaduvvot vai bohtet ovdan fáktadieđut dan birra makkár váikkuhusat oljo- ja gássadoaimmain šaddet dán govllu birrasii ja servodahkii.

Evttohus 7:

Sámedikki neahttasiiddut

Midjiide Sámediggerádis lea deatalaš ahte mátta- ja julevsámeigiella nannejuvvo ja oainnusindahkkojuvvo, ja mii diehtit ahte lea iešvuosttaldeaddjin go mis dál enaš dieđut leat dušše dárogillii ja davvisámegillii min neahttasiidduin.

Nu mo dilli lea dál, de ii leat Sámediggi ožžon daid ekonomalaš ja olmmošlaš resurssaid mat gáibiduvvojit go galgá bisuhit ollesárvosas ruovttusiiddu njealji gillii. Ii ge min dálá teknihkalaš čoavddus doarjjo njealjegiela almmuheami.

Sámedikki gulahallanossodat (GUL) lea aiddo báliid álggahan web-prošeavtta man boadusin galget leat odđa neahttasiiddut. Prošeaktajoavku dovda giellaváttisvuoda ja geahččala gávdat čovdosiid maiguin sáhttit leat eanet duhtavaččat go dálá čovdosiin. Dat ii mearkkaš ahte buot dieđut bohtet njealji gillii, muhto ahte eanet mátta- ja julevsámegeiella geavahuvvo. Ii leat vel čielggas galgá go juogadeapmi dahkkojuvvot proseantalogu vuodul, dahje geografiija vuodul go dieđut ja áššit iešguđet guovlluin galget almmuhuvvot guoskevaš gillii.

Sámedikki odđa neahttasiidu almmuhuvvo 2011:s, ja dalle odđa njuolggadusaid vuodul mátta- ja julevsámegeiella geavaheami várás.

Evttohus 8:

Sámediggi berre mearridit plakáhta givssideami vuostá.

Givssideapmi ja doaibmabijut givssideami vuostá leat dakkár áššit mat beroštahitet Sámediggeráđi sakka. Dan lea earret eará sámediggepresideanta váldán ovdan odđajagisártnistis. Buohkain lea vuoigatvuohta dakkár eallimii mas ii leat givssideapmi ja erenoamážit mánáin galgá leat oadjebas árgabeaivi givssideami haga.

Okta dain doaibmabijuin eastadit givssideami lea oažžut ovttaskas olbmuid rievdadit guottuid givssideapmái. Plakáhta givssideami vuostá lea deatalaš doaibmabidju.

Sámediggeráđi lea álggahan barggu Sámediggedieđáhusain oahpaheami birra mas earret eará sámi mánáid vuoigatvuodát oadjebas skuvlavázzimii lea guovddázis. Givssideapmi ja doaibmabijut givssideami vuostá giedáhlojuvvojit dieđáhusas.

Evttohus 9:

Diehtujuohkin sámiid vuoigatvuodaid birra

Gáldu – álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš lea ásahuvvon earret eará danne ahte juohkit dieđuid álgoálbmotvuoigatvuodaid birra. Sámediggeráđi mielas sii iežaset resurssaideasetguin dahket deatalaš ja buori barggu. Seammás go Gáldu diehtujuohkinbargu berrešii nannejuvvot resurssaid dáfus, de oaivvilda Sámediggeráđi ahte sii sis vel eanet go dál berre leat vejolašvuohta doaibmat fágalaččat máhttobuvttadeaddji ásahussan, mas maiddái árvoštallojuvvo dárbu dan ovddidit sámi vuoigatvuodaid gozihanorgánan. Sámediggeráđi vuordá ahte čadahuvvo gulahallan Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanttain Gáldu ovddideami birra.

Bargojuvvo maid dan ala ahte Sámediggi ieš sáhtta fállat buoret diehtujuohkima álgoálbmotvuoigatvuodaid birra. Nu mo bohtá ovdan Evttohusa 7 vástadásas, de lea gieskat álggahuvvon bargu man boadus galget leat odđa neahttasiiddut.

Erenoamášdieđiheaddji James Anaya raporta galledeami birra Sámis ilbmá 2011:s. Erenoamášdieđiheaddji vejolaš rávvagat oččodit eanet ja buoret diehtujuohkima sápmelaččaid vuoigatvuodaid birra čuovvoluvvojit Ráđdehusa ektui.

Evttohus 10:

Fefo ja smávvafođđobivdu

Sámediggeráđi lea ožžon dieđuid dan birra ahte Finnmárkkuopmodat áigu muddet ásahuvvon smávvafođđobivdovuogádaga dađistaga vai vuogádat šaddá nu dávggas go vejolaš geavaheddjiide. Ráđis lea luohtámuš dasa ahte Finnmárkkuopmodat gávdná čovdosiid mat dagahit ahte rievssatmáddodaga sáhtta hálddašit ceavzilis vuogi mielde seammás go Finnmárkku báikkálaš álbmot sáhttet dan geavahit.

Evttohus 11

Boares sámi árbevierut

Sámediggi addá juohke jagi doarjaga 6 sámi museasiidii maid Sámediggi hálddaša. Sámi museat galget fuolahit, hálddašit ja gaskkustit sámi kulturhistorijá dain báikegottiin gos sii doibmet. Eahpeávnnašlaš sámi kulturamáhttu gullá sámi museaid bargamušaide lassin ávnnašlaš kulturhistorijá. Dan lassin lei maid vejolaš ohat doarjagiid Sámeálbmotfoanddas árbedieđu duodašteapmái ja gaskkusteapmái, dás maiddái eahpeávnnašlaš kulturárbbái poasttas 13.2.2 Sámedikki bušeahhtas.

Evttohus 12:

Gáržžidusat sáidesoaikonuohtumis Várjjatvuonas

Sámediggeráđđi lea ovtamielalaš dainna ahte stuorra fatnasiid geavaheami vuonain berre gáržžidit ja muhtun dilálašvuodain gieldit.

Danne evttohui Sámediggeráđđi Muddenčoahkkimis 16. ja 17.11.2010 gieldit fatnasiid mat leat stuorát go 15 mehtera, bivdimis dorski, divssu, sáiddi, sallida ja šávšša gustojeaddji vuotnalinnjaid siskkobealde. Dát čuolbmačilgehus meannuduvvo maiddái konsultašuvnnain Guolástus- ja riddodepartemeanttain Riddolávdegotti čielggadeami čuovvoleami oktavuodas. Dan lassin áigu várrepriseanta Marianne Balto čuovvolit ášši go deaivvada Guolástus- ja riddodepartemeantta stáhtaráđiin Oslos 1.12.2010.

Evttohus 13:

Sámi ávvuruhta 2017 –vuosttaš sámi riikačoahkkin 100 jagi

Sámediggi áigu čuovvolit ášši ahte ávžžuhit DNB ráhkadit ávvumintta/ávvuseaddala Else Laula Renberg:in 2017 ávvudeapmái. 100 jagi ávvudeami oktavuodas, go vuosttaš sámi riikkačoahkkin dollojuvvui, lea juo gulahallan gaskal Sámedikki, Mátta-Trøndelága fylkkasuohkana ja Troandima suohkan dakkár lágideami birra. Lágideapmi galggašii leat Troandimis 2017:s ja dan oktavuodas livččii oiddolaš almmuhit ávvumintta/-seaddala Else Laula Renberg:in.

Evttohus 14:

Sámi viessu Bergeni

Dábálaččat leat sámi báikegottit dahje guovddáš sámpolitiikkaš bealit mat vuolggahit sámi ásaheami. Sámediggeráđđi diehtá ahte dát dagaha ahte dávjá lea váttis oazžut báikkálaš ja regionála ruhtadeami sámi ásaheami. Daid ekonomalaš rámmaid siskkobealde maid Sámediggi hálddaša, ja go eai leat ásaheami bušeahhtakonsultašuvdna- dahje bušeahhtasiehtadallanprosedyrat gaskal Ráđđehusa ja Sámedikki, de ii leat Sámedikki vejolašvuotta ekonomalaččat veahkehit sámi viesu ásaheami Birggonii. Ii ge dakkár prošekta gula daidda vuoruhemiide mat leat Sámediggeráđđi dieđáhusas sámi ásaheamivuođideami birra 2014 rádjai. Sámediggeráđđái lea lunddolaš ahte 2015 rájes dahkkojuvvu stáhtus ja ráhkaduvvo odđa vuoruhapmi.

Sámi deaivvadansajit mat sáhttet doaimmat sámi giela ja kultuvrra gaskkustan- ja ovddidanarenan ja sámi identitehta áimmahuššan- ja nannenarenan, leat deatalaččat Sámediggeráđđái. Danne lea earret eará ásaheami ohcanvuodot ortnet Sámi deaivvadansajiide Sámedikki bušeahhtas.

Muđui deattuha Sámediggeráđđi ahte mis sápmelaččain Norgga álgoálbmogin lea vuogiatvuotta beassat ovddidit kultuvramet ja giellamet. Dát vuogiatvuotta gusto maiddái gávpogiid sámi ássiide. Gielddalaš ja regionála eiseválddiin lea ovddasvástádus das ahte sámi kultuvrra ja giela galgá sáhttit áimmahuššat ja ovddidit maiddái gávpogiin. Lea deatalaš ahte gielddat ovttas báikkálaš sámi organisašuvnnaiguin ja vejolaččat Sámedikkiin, fáillet sámi álbmogii ovdamearkka dihtii mánáidgárddiid, boarrásiidfuolahusa ja arenaid gos sáhtta geavahit sámegeaheami ja doaimmahit sámi kultuvrra.

Evttohus 15:

Kártet ja evalueret sámi ohppiid vuodđooahppu- ja joatkkaskuvlla oahppu fáladaga

Guovddáš eiseválddit leat juo dutkama vuodul árvvoštallagoahtán Máhttoloktema, mii galgá čadáhuvvot áigodagas 2006-2011. Okta árvvoštallama proševttain lea Oahppoplánadahkosa – sámi implementeren,

maid Nordlandsforskning galgá čadahit. Nordlandsforskning lea almmuhan guokte oasseraportta; NF-raporta nr. 3/2009 Samisk opplæring under LK06-Samisk ja NF-raporta nr. 6/2010 ”Fra plan til praksis – Erfaringer med Kunnskapsløftet Samisk”. Manjit raporta čájeha mo skuvla doaibmá iešguđet oktavuodain, main lea stuorra erohus gaskal servodaga doarjaga dáža ohppiide ektui geain lea dárú oahppoplána ja sámii ohppiide sierranas nana dahje geahnohis sámii birrašii. Raporta geahčada mo biraslaš bealit nu go báikegotti gielladilli, áŋgiruššanfáktorat nu go oahpahusa organiseren, vejolašvuohta fidnet oahpaheddjiid ja oahpponeavvut ovttasdoibmet Máhttoloktema Sámii čadahemiin. Váldofokus biddjojuvvo bajimus mihttomerráii ahte galgá leat dásseárvosaš skuvla sámii álbmogii Norggas. Konklusuvdna lea ahte dakkár skuvlii, mas leat heajos olgguldas rámmat, ja ii ge oaččo dásseárvosaš áŋgiruššanfáktoriid, lea váttis doaibmat dásseárvosaš skuvlan ohppiide.

Geassemánus 2010 biddjojuvvui raporta ”Tiltak for å effektivisere utvikling og produksjon av samiske læremidler” (doaibmabijut beavttálmahttit sámii oahpponeavvuid ovddideami ja buvttadeami), ja das lea tabealla mii čájeha guđe fágain leat oahpponeavvut Máhttoloktema – Sámii vuodul davvi-, julev- ja máttasámegillii. Namuhuvvon raportta rávvagiid vuodul lea Sámediggi ovddišgoahtán Sámii oahpponeavvuskádaga, Ovttas.no. Oahpponeavvuskádat galgá leat diehtjuohkingáldu mii čájeha guđe oahpponeavvut leat áiggis áigái fidnemis, ja das galget leat golbma váldobálvalusa: 1) sámii oahpponeavvuid gávdnan 2) digitála oahpponeavvuid almmuhanreaidut ja 3) juogadanbáiki. Ovttas.no galgá plána mielde almmuhuvvot 2011 čavčča.

Sámii lohanguovddáš Sámii allaskuvllas lea jorgalan ja heivehan nationála geahččalemiid rehkenastimis ja kártengeahččalemiid lohkamis ja loguid áddemis ja rehkenastingálggas vuodđoskuvlla ovddas davvi-, julev- ja máttasámegillii. Nationála geahččalemit lohkamis sámegillii leat ráhkaduvvomin. Oahpahusdepartemeanta lea jorgalan kártengeahččalemit joatkkaoahpahusa ovddas. Oahpahusdepartemeanta lea maid ráhkadan bagadusa sámegielas nubbigiellan ja árvoštállanbagadusa sámegielas vuosttaš- ja nubbigiellan. Bagadus sámegielas vuosttašgiellan lea ráhkaduvvomin.

Samisk spesialpedagogisk støtte/Sámii erenoamáš pedagogalaš doarjalus (SEAD) lea nationála sámii bálvaleaddji doarjjavuogádat mii doaibmá vuogádat- ja individadásis ja veahkeha gielddaid ja fylkkagielddaid láhčit dilálašvuodaid kvalitatiiva buori oahpahussii sámii mánáide, nuoraide ja rávesolbmuid geain leat erenoamáš oahpahusdárbbut. SEAD bargá systemáhtalaččat skuvlla, mánáidgárddi ja PP-bálvalusa ektui ja danne vai sii ieža galget hálldašit earret eará dakkár hástalusaid go lohkan- ja čállinváttisvuodaid. SEAD bargá fágalaččat ovttas Statped Nord:in, muhto lea hálldahuslaččat čadnojuvvon Sámii allaskuvlii.

SEAD ráhkada ovttas Davvi-Norgga gelbbolašvuodaguovddážiin iskkademiid mo kártet giela iešguđet ahekehkiin vuosttažettiin davvisámegillii, muhto kártenávdnasat máttasámegillii leat maid ráhkaduvvomin. Álkeslohkangihppagat leat ráhkaduvvon buot golmma giellii. Gávdnojit digitála oahpponeavvut davvisámegillii lohkan- ja čállinhárjehallama várás dainna ulbmiliin ahte eastadit lohkan-čállinváttisvuodaid. Daid gávdná dáppe: www.statped.no/nord/samiske_laremidler. Leat maid ráhkaduvvon dihtorteknologalaš reaidut ohppiid várás geain leat erenoamáš dárbbut, ja leat ráhkaduvvon oahppogirjiit čuokkesčállagiin.

Divvun, mii lea sátnedivvunprográmma, lea veahkkin daidda sámii ohppiide geat rahčēt riektačállimiin. Divvunreaiduin lea stávendárkkisteapmi ja sátnjuohkin davvi-, julev- ja máttasámegielas. Buot reaidut leat nuvttá ja buot gáldokodaid maidda Sámediggi lea copyright, fidne friija GPL-liseanssas. Reaiduid gávdná dáppe: www.divvun.no ja daid sáhttet buohkat geat beroštit viežžat nuvttá.

Sámediggeráđđi čujuha maidái dan golmma raportii, maid sámii statistihka analysajoavku lea almmuhan; Sámii logut muitalit 1, 2 ja 3, main jagiid 2008, 2009 ja 2010 sámii statistihka lea kommenterejuvvon. Buot raporttat mánnašit oahpahusa ja oahpu ja buktet rávvagiid.

Mearkkášupmi, NSRa sámediggejoavku áirras Silje Karine Muotka

Váilevaš vejolašvuohta ovddidit mearkkašumi sámediggeráđi dieđáhussii

NSRa sámediggejoavku čujuha dasa ahte sámediggeráđi dieđáhus berre sáddejuvvot árat go dán háve vai sihkkarastojuvvo ahte joavkkut besset guorahallat sisdoalu ja ovddidit mearkkašumi áššái. Oanehis áiggi geažil eat olle ovddidit vuđolaš mearkkašumiid áššái áigemearis.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 33 čoahtis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihka
1	Egil Olli, áššejođiheaddji	Marit Kirsten Anti Gaup Geir Tommy Pedersen Aili Keskitalo
2	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
3	Aili Keskitalo	Mariann Wollmann Magga Ragnhild Melleby Aslaksen Silje Karine Muotka
	Aili Keskitalo	
4	Randi A. Skum	
5	Olaf Eliassen Olaf Eliassen	Gunn-Britt Retter
6	Ragnhild Melleby Aslaksen Ragnhild Melleby Aslaksen	Rolf Johansen
7	Geir Tommy Pedersen	Jørn Are Gaski Mariann Wollmann Magga Ragnhild Melleby Aslaksen
	Geir Tommy Pedersen	
8	Marie Therese Nordsletta Aslaksen	
9	Mathis Nilsen Eira	Jørn Are Gaski Mariann Wollmann Magga Olaf Eliassen
	Mathis Nilsen Eira	
10	Silje Karine Muotka Silje Karine Muotka	Jørn Are Gaski
11	Skjalg A. Jensen	Jørn Are Gaski
12	Per Andersen Bæhr	Rolf Johansen Sten Erling Jønsson
13	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
14	Mariann Wollmann Magga	Geir Tommy Pedersen
15	Marianne Balto	Willy Ørnebakk Olaf Eliassen
	Marianne Balto	
16	Trond Are Anti	
17	Odd Iver Sara Odd Iver Sara	Silje Karine Muotka

Čoahtkingirji čállit: Tove Anti

41 siidu 365 siiddus

18	Vibeke Larsen
19	Kirsti Guvsám
20	Ida Marie Bransfjell
21	Age Nordkild
22	Aud Marthinsen
23	Ellinor Marita Jåma
24	Aili Keskitalo
25	Marie Therese Nordsletta Aslaksen
26	Geir Johnsen
27	Toril Bakken Kåven
28	Mariann Wollmann Magga Egil Olli, ásšejodiheadji

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi váldá Sámediggeráđi doaibmadieđáhusa áigodagas 16.09.2010 - 17.11.2010 diehtun.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 30.11.10 dii. 12.00.

Ášši 40/10

Gažaldagat Sámedikkeráđđái Sámedikki čoahtkinortnega § 11 vuodul

Arkiiva

Arkiiváššennr.

SF-

10/5333

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 30.11.10 dii. 13.30.

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	23.11.2010	Aírras Trond Are Anti, NSR ja NSR/SÁB:a sámediggejoavku	Nationála geahččaleamit - sámeigiella
2	23.11.2010	Aírras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku	Sámi filbmafoandda ásaheapmi ii oro vel álggahuvvon
3	23.11.2010	Aírras Silje Karine Muotka, NSR:a sámediggejoavku	Boazodoallohállddaha sirdin ja juohkin
4	23.11.2010	Aírras Ann-Mari Thomassen, NSR:a sámediggejoavku	Lea go sámediggepresideanta Egil Olli ožžon čilgehusa stáhtaministaris Jens Stoltenbergas das lea go Bb rievadan Norgga sámeapolitiikka?

II Gažaldagat ja vástadusat

Gažaldat 1 áírras Trond Are Anti, NSR ja NSR/SÁB:a sámediggejoavku

Nationála geahččaleamit - sámeigiella

Áigumuš nationála geahččalemiin lea árvvoštallat man muddui skuvla lihkestuvvá ovddidit ohppiid gálggaid lohkamis, rehkenastimis ja eaŋgalasgielas. Nationála geahččaleamit galget addit dieđuid skuvllaide ja gielddaide. Geahččaleamit galget maiddái leat ávkkálaččat ovttaskas oahppi pedagogalaš ovdáneapmái ovttasbarggus gaskal oahpaheddjiid, ohppiid ja fuolaheddjiid.

Maiddái sámi skuvllain ja gielddain lea dárbu vuodđodieđuide ovddideamis sámi ohppiid lohkanálggaid.

Mii lea nationála geahččalemiid stáhtus sámeigielas?

Mii lea Sámedikki strategiija sihkkarastimis nationála geahččalemiid ovddideami sámeigielas?

Sámedikkeráđi vástadus 1. gažaldahkii

Máhttodepartemeanta lea addán doaimma Oahpahusdirektoráhttii dahkat nationála geahččalemiid sámeigielas. Sámedikkis leat leamašan čoahtkimat maŋimustá mannan vahkus, sihke Oahpahusdirektoráhtain ja Máhttodepartemeanttain, našunála geahččalemiid birra ja lea ain dialogas singuin.

Sámediggi čuovvu mielde movt doaimma ovdána ja hábmejuvvo, ja leat lihtodan doallat eambbo ovttasbargočoahtkimiid Oahpahusdirektoráhtain.

Gažaldat 2 áírras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku

Sámi filbmafoandda ásaheapmi ii oro vel álggahuvvon

Mii Sámediggeráđi mielas galggašii oazžut barggu sámi filbmafoanddain álggahuvvot?

Leat go Sámediggeráđis strategiijat dasa ahte ruhtadit foandda, go posišuvdna lea biehttan geavaheames Sámeálbmotfoandda dasa?

Sámedikkeráđi vástadus 2. gažaldahkii

Sámediggeráđđi lea dovddahan ahte sámi filbma lea dakkár áŋgiruššansuorgi maid áigot vuoruhit dás duohko. Sámi filbmafoandda ásaheapmi lea árvoštallojuvvon bušeahttabarggus ja galgá árvoštallojuvvot maiddá boahhtevaš bušeahtain.

Muhto vuos áigu Sámediggeráđđi vuoruhit oažžut Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáža doaibmat daid prinsihpaid vuodul mat leat mearriduvvon ásaheapmi, mas Sámediggi earret eará gieđahallá eaiggáduššanbeali ja oažžut lahtuid stivrenorgánaide. Go dat lea dahkkojuvvon, de álggahuvvo sámi filbmafoandda ásaheapmi. Hástalussan lea háhkat ođđa ruđaid Sámi filbmafondii. Danne árvoštallojuvvot maiddá geavahit Sámeálbmotfoandda reanttuid dasa.

Gažaldat 3 áirras Silje Karine Muotka, NSR:a sámediggejoavku

Boazodoallohálddahusa sirdin ja juohkin

Boazodoallohálddahusa vejolaš sirdin ja juogadeapmi lea beaggán ollu maŋimus áiggi. Mii lea sámediggeráđi oaidnu áššái? Maid lea sámediggeráđđi dahkan dan oktavuodas ja maid áigu sámediggeráđđi dahkat viidáseappot áššis?

Sámedikkeráđi vástadus 3. gažaldahkii

Sámediggeráđđi lea oaidnán ahte boazodoallohálddahusa ođđasisorganiseren lea mediaid bokte beaggán. Sámedikkis lea leamaš čoahkkin Eanandoallo- ja biebmodepartemeanttain duorastaga 25.11.10 barggu birra Eanandoallo- ja biebmodieđáhusain. Departemeanta muitalii ahte Soria Moria II julggaštus dadjá ahte Ráđdehus áigu árvoštallat boazodoallohálddahusa. Dat galgá dahkkojuvvot dan oktavuodas go stuorradiggedieđáhus ođđa eanandoallo- ja biebmopolitihka birra ráhkaduvvo, mas boazodoalus galgá leat sierra kapihtal. Ráđđi gulahallá dál EBD:in dieđáhusa viidáset barggu birra ja dan birra mo Sámediggi galgá searvvahuvvot dán bargui.

Ráđis eai leat eanet dieđut go dat mat leat bohtán ovdan mediain. Ráđđi ferte leat várrugas ii ge vuodđudit iežas doaimma daidda cealkámušaide mat bohtet ovdan mediain.

Gažaldat 4 áirras Ann-Mari Thomassen, NSR:a sámediggejoavku

Lea go sámediggepresideanta Egil Olli ožžon čilgehusa stáhtaministaris Jens Stoltenbergas das lea go Bb rievadan Norgga sámpolitihka?

Sámediggepresideanta moittii garrasit iežas bellodaga NRK Sámi Radio jearahallamis miessemánus dán jagi. Olli dovddai iežas behtohallan ráđdehussii go ovttasbargočoahkkin davviriikkalaš sámekonvenšuvnna birra maŋiduvvui mearritkeahtes áigái. Olli oavvildii ahte dát lei čielga lohpadusrihkkun Ruoŧa, Suoma ja Norgga beale sámedikkiid vuostá.

Presideanta Olli oavvildii ahte su iežas bellodaga siskkobeaide ledje fámut mat eaktodáhtolaččat vuostaldedje Sámedikki ja Sámedikki barggu, ja dajai ahte sus lei duodaštus dasa. Presideanta dajai NRK Sámi Radioi ahte son lei sádden reivve stáhtaministari Jens Stoltenbergii mas son bivddii čilgejuvvot lea go Bb rievadan Norgga sámpolitihka.

Mii lea reivve sisdoallu? Lea go sámediggepresideanta Egil Olli ožžon vástádusa stáhtaministaris Jens Stoltenbergas, ja mii lea vástádušreivve sisdoallu?

Sámedikkeráđi vástadus 4. gažaldahkii

Sámedikki ja sámi álbmoga bealis lean mun ilus go šiehtadallamat Davviriikkalaš Sámekonvenšuvnnain dál álggahuvvojit. Lea gollan vihtta jagi das go konvenšuvdnaevttohus geigejuvvui dan golmma stáhtii ja mis leat leamaš veaháš hástalusat ovdal go šiehtadallamat dál álggahuvvojit. Gulahallan stáhtaid ja sámedikkiid gaskka lea leamaš buorre, ja lunddolaš lea ahte dan guđa oasálačča gaskka leat leamaš sierra posišuvnnat ja oavillonuhallamat. Bealistan válljen geahččat ovddosguvlui inge áiggo ájahallat daid hástalusaid mat mis leat leamaš áiggi mielde. Dál fertet joavdat dakkár loahppabohtosii maid dat golbma sámedikki, sámi

álbmot ja dat golbma stáhta sáhttet doarjut. Ja boadus ferte nanosmahttit sámi álbmoga boahhteáiggi, dat ferte nannet giela, kultuvrra, ealáhusaid ja sámi servodaga ollislaččat

III Jienasteapmi

39 árisis ledje 30 čeahkis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Trond Are Anti	
	Alf Isaksen	
	Aili Keskitalo	
	Trond Are Anti	
	Alf Isaksen	
2	Aili Keskitalo	
	Vibeke Larsen	
	Willy Ørnebakk	
	Aili Keskitalo	
	Vibeke Larsen	
3	Silje Karine Muotka	
	Ellinor Marita Jåma	
	Berit Marie P. E. Eira	
	Silje Karine Muotka	
	Ellinor Marita Jåma	
4	Ann-Mari Thomassen	
	Egil Olli	
	Ann-Mari Thomassen	
	Egil Olli	

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 30.11.10 dii. 14.20.

Ášši 41/10 Ođđa áššiid dieđiheapmi

Arkiiva

Arkiiváššennr.

SF-

10/5334

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 30.11.10 dii. 14.20.

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	29.11.2010	Aírras Toril B. Káven, Nordkalottfolket sámediggejoavku	Ekologalaš ja ceavzilis guollebiebmanéaláhus
2	29.11.2010	Aírras Toril B. Káven, Nordkalottfolket sámediggejoavku	Revišuvdnagáibáduš eret smávvas oasusservviin
3	29.11.2010	Aírras Toril B. Káven, Nordkalottfolket sámediggejoavku	Rievdadit sáibmamearrádušaid Finnmárkkus
4	29.11.2010	Aírras Odd Iver Sara, Árja sámediggejoavku	Sámi oahppofálaldaga ásaheapmi Finnmárkku allaskuvlii
5	29.11.2010	Aírras Trond Are Anti, NSR ja NSR/SáB sámediggejoavku	Sámi oahpaheddjiid bargodilli
6	29.11.2010	Aírras Gunn Britt Retter, NSR ja NSR/SáB sámediggejoavku	Máinnasteapmi skuvllas
7	29.11.2010	Aírras Aili Keskitalo, NSR sámediggejoavku	Sámediggeválggaid čadaheapmi oktanis
8	29.11.2010	Aírras Sten Jonsson, Bargiiddellodat sámediggejoavku	Geainnu ja ruovdemáđii geidnosa válljen
9	29.11.2010	Aírras Áge Nordkild, NSR sámediggejoavku	Mobiila- ja govdaávddegeavahanvejolašvuohta sámi ássanguovlluin
10	29.11.2010	Aírras Ida Marie Bransjell, Aarjel- Saemiej Gielh sámediggejoavku	Heahtedilli máttasámiin – boraspiret áittan ealáhusaide ja kultuvrii
11	29.11.2010	Aírras Ida Marie Bransjell, Aarjel- Saemiej Gielh sámediggejoavku	Ráđdeaddibálvalus sámi nuoraide lulli- sámi guovllus
12	29.11.2010	Aírras Ida Marie Bransjell, Aarjel- Saemiej Gielh sámediggejoavku	Jorgalit girji Jakob Dærga birra
13	29.11.2010	Aírrasat Knut Store, Ragnhild M. Aslaksen, Mariann W. Magga, Bargiiddellodat sámediggejoavku	Elektronalaš dearvvašvuođa bálvalusat sámi oainnu mielde

II Evttohusat ja mearkkašumit

Evttohus 1, Aírras Toril B. Káven, Nordkalottfolket

Ekologalaš ja ceavzilis guollebiebmanéaláhus

Guollebiebmanéaláhus lea hirbmat gánnáhahti, ja dienas das lea allat. Dát mielddisbukta bargosajiid miehta riddoguovlluid. Muhto, eanet ja eanet olbmot jerret dál ceavzilvuoda ealáhusas, ja riddoguovlluin eai leat ovttaoavvilis das ahte man ceavzil guollebiebmanéaláhus lea biraslaččat. Sáhtta jearrat lea go gánnáhahti dahje ávkkálaš dan guvlui ja báikki servodahkii gos mearddit leat.

Luossadihkki lea váttisvuohtan mii leavvá olles leahtuin davásguvlui Norgga rittus. Sáhtta oazžut dan gova ahte stáhta ii vuollán ovdal buot vuonat miehta rittu leat billohuvvan guollebiebmanéaláhusa dihtii.

Jus gáibida unnit guollebiebmanrusttegiid, de eiseválddit juogo hilgot jurdaga, dahje sis boahta bealjehuhti jávohisvuohta. Ii galggaše leat lohpi buvttadit eanet guliid davviguovlluin, almmá čuovvumis unnimus lágiin buot almmolaš ortnegiid ekologalaš buvttadeapmái. Dát mielddisbuvttášii unnit guliid juohke

mearddis, almmá váralaš lasihanávdnasiid haga, ja unnit dálkkasgeavaheami haga. Mánngas lohket ahte dalle šaddá menddo lossat doaimmahit, ja beare unnán gánnáhahtti. Dat lea dušše jorgalit vulos- oarivális váttisvuoda; ii galggaše ollenget addot lohpi dákkár sortta guollebiebmamii mii odne gávdno, gos nu unnán válđojuvvojit vuhtii biraslaš ja báikkálaš servodaga beroštumit.

Nordkalottfolket háliida ahte buot guollebiebmanrusttegat miehtá Davvi- Norgga rittu dohkkehuvvojit ekologalaččat. Dá lea dat unnimus maid sáhttit dahkat sihkkarastin dihti ahte guollebiebmanéaláhus livččii ceavzil, ja maiddá sihkkarastin dihti ahte vuonat ja riddoguvllut eai billohuva guhkit áigge badjel. Dál lea maid áigi digaštallat man viiddis guollebiebmanéaláhusa ja man ollu merddiid okta guovlu sáhtta gierdat.

Mii bivdit Sámedikki bargat dan guvlui ahte buot guollebiebmanéaláhus šattašii ekologalaš ja ceavzil, ja buktit dán oainnu ovdan guoskevaš eiseválddiide.

Evttohus 2, Áirras Toril B. Kåven, Nordkalottfolket

Revišuvdnagáibádus eret smávvas oasusserviin

Ráđdehus lea bargan mánngaid jagiid áššečuolmmain mii čatnasa smávva fitnodagaid revišuvdnagáibádussii. 2008:s buvttii lávdegoddi čielggadusa revišuvdnagáibádusa ektui, mas eanetlohku doarjjui otnáš ortnega bisuheami, muhto unnitlohku háliidii ahte fitnodagat maid gávpejohtu lea vuollel 5 miljón ru luvvejuvvojit revisoragáibádusas.

Ruoŋas ja Danmárkkus mannet guppe guvlui – doppe leat unnit fitnodagat juo luvvejuvvon revišuvdnagáibádusas dahje galget luvvejuvvo. Eanaš riikkain Eurohpás maid barget dan guvlui ahte luvvet revišuvdnagáibádusas, ja muhtun riikkain lea luvvenortnet leamaš juo guhkes áiggi.

Smávva fitnodagain šaddet mealgat hálldahuslaš golut revišuvnna geažil, dasa lassin go geavahuvvo ollu áigi ja návccat čuovvoleapmái. Liikká vaikko ovttaskas fitnodagain alddiset lea ovddasvástáduš addit rivttes dieđuid vearroiseválddiide.

Ráđdehus ii nappo nagot sihkkut revišuvdnagáibádusa smávva oasusserviin, ja vuot vuottahallet dat smávva searvvit, mat geavahit gorálaččat ollu áiggi ja ruđaid bearráigehččui, revišuvdnii ja hálldahussii. Dát lea duohta heajos ealáhuspolitihkka geavahusas.

Mii oaidnit maiddá ahte revišuvdnagáibádus nugo dat doaimmá odne botnjá gilvvu. Ovttaolbmofitnodat mas lea juste seamma stuorra gávpejohtu go oasusearvvis, beassá revišuvdnagoluin ja –barggus, ja hálldahuslaš golut unnot nie 15-25 000 ruvnnuin.

Nordkalottfolket háliida ahte revišuvdnagáibádus válđojuvvo eret smávva fitnodagain. Mii bivdit Sámediggeráđi válđit mielde áššečuolmmaid viidáset barggus ollislaš ealáhuspolitihkain, ja gaskkustit dan viidáseappot doaimmaheaddji eiseválddiide.

Evttohus 3, Áirras Toril B. Kåven, Nordkalottfolket

Rievdadit sáibmamearrádusaid Finnmárkkus

Finnmárkkus leat badjel 60 000 jávrri, ja sáivaguolleresursa lea issoras stuoris. Eanaš jávrriin Finnmárkkus lea juogo sáibmagielddus, dakkár guovllut main lea lohpi geavahit dušše ovttá sáimma, dakkár guovllut main lea lohpi geavahit golbma sáimma, ja dušše muhtun jávrrit main sáimmasteapmi ii leat ráddjejuvvon. Doloža rájes lea leamaš dábaláš bivdit biebmolassin – suohput moadde sáimma guollejávrrái iežas dálloalu várás ja vejolačča vuovdit veaháš. Dálá sáibmamearrádusat dahket dan váttisin – vuolgit meahccái suohpput dušše ovttá sáimma lea ulmeheapme eatnašiid, ii leat makkárge biologalaš ákkaid mii dadjá ahte jávri lea dan várás ahte galggašii geavahit aiddo ovttá dahje golbma sáimma. Dálá mearrádusat heajosmahttet árbevirolaš ávkástallanvugiid, go olbmot eai šat beasa bivdit nu mo ovdal. Dan lassin šaddet eanet ja eanet jávrriin menddo ollu guolit; menddo stuorra guollelassáneapmi, ja heajos kvalitehta. Dat ii boađe buorin ii geasa ge, jávrái ii leat buorre, ii ge astoáiggebivdiide ii ge ealáhusbivdiide.

Ollugat dorjot sáibmanjuolggadusaid čujuhettiin muhtun jávrride mat leat “gurrejuvvon” oanehis áiggis, go leat geavahuvvon menddo ollu sáimmat. Ii sáhte ránggáštít olles fylkka, buot daid sáivaguolleresurssaiguin mat doppe leat, go dušše moadde olbmo eai čuovo njuolggadusaid ja bivdde ceavzilis ávkkástallama vuodul. Dálá hálldašeamis leat ollu eastagat go galgá ávkkástallat meahcceresurssaiguin, earret eará sáibmamearrádušat. Olbmot ellet uhcit ja uhcit mehciin, ja masset fargga sihke dieđuid ja beroštumi ceavzilis ávkkástallama birra. Dát berre leat buorre ágga boahhtevaš sáivaguollehálldašeamis.

Nordkalottfolket háliida dakkár Finnmárkku gos meahcceresurssaiguin ávkkástallojuvvo ceavzilis ja biologalaččat dohkálaš vugiin. Mii háliidit dakkár Finnmárkku gos mii áin beassat bivdit iešguđet jávrriin, gos mii lea máhttu dan birra mo dan galgá dahkat, ja gos sihke árbevirolaš bivdinvuogit ja odđaaiggi bivdinvuogit adnojuvvojit árvvus ja ovddiduvvojit iešguđetlágan sáivaguollejávrriin. Mii háliidit bissehít guollekvalitehta hedjoneami ja ahte olbmot eai beasa ávkkástallat mehciin go njuolggadusat eai leat heivehuvvon lundui ja guhkes ávkkástallanárbevieruide.

Dat ii mearkkaš ahte buot galgá leat friija, muhto dakkár dohkálaš hálldašeamis mas iešguđet jávrrii biologiija válđojuvvo vuhtii. Sáhtá ovdamearkka dihtii ásaheit sáimmastanjándora, registrerenvuogádaga dahje ohcama hálldašaneiseváldái ovdalgo bivdináigodat álgá, ja ovdamearkka dihtii iešguđet sáibmasturrodagaid vai sáhtá bivdit buot guollesturrodagaid jávrris.

Ii lea Sámediggi gi muđde sáibmabivddu – dan muđdejít gielddat, fylkkamánni ja FEFO. Muhto, olles Finnmárkku álbmogis ja vejolaččat sámi álbmogis erenoamážit, lea beroštus das. Danne mii háliidit ahte olles Finnmárku, oassin meahceávkkástallanpolitihkas, álggaha barggu dainna áigumušain ahte rievdadit sáibmamearrádušaid olles Finnmárkkus, dainna lágiin ahte eanebut besset bivdit, sihke iežaset atnui ja ealáhussan.

Evttohus 4, Áirras Odd Iver Sara, Árja

Sámi oahppofálaldaga ásaheapmi Finnmárkku allaskuvlii

Dárbu oažžut gelbbolašvuoda sámi gielas, kultuvrras ja historjjás lassána mearrasámi guovlluin Finnmárkkus.

Áltá suohkanis lea hui ollu ohppiin oahpahus sáme gielas. Nugo ollu riddogielddain Sámis, de lea dát guovlu gos oppalaččat lea unnán máhttu sámiid iežaset historjjás. Beroštupmi orru lassáneamen goappašiin surggiin. Guovddáš caggin suohkanis lea gaskkustangelbbolašvuodha, vásihit ahte sámi giella- ja kulturgelbbolašvuoda váilu ollu čuovvovaš surggiin:

Váilot sáme giel fágaolbmot mánáidgárddis ja skuvlaastoáiggeortnegis. Dát lea okta sivva dasa manne sáme gielat fálaldagaid lea váttis lágidit.

Váilot oahpaheaddjit geain livččii gelbbolašvuodha oahpahit sáme gielas. Dát dagaha dan ahte eai nagot addit ohppiide stabiila, buori oahpahusfálaldaga. Danne välljejit muhtun oahppit eret sáme giela, oahppit geat boahhte vuorus ieža sáhtášedje doaimmat giellaursan ja giellaguoddin, sihke ruovttus, astoáiggeortnegis, mánáidgárddis ja buot eará giellaarenain.

Dábálaš oahpaheddjiin ja eará kulturgaskkusteddjiin oppalaččat lea unnán máhttu báikkálaš sámi kultuvrras ja historjjás.

Árja oaidná ahte dát hástalusat leat maiddá eará gielddain Oarje-Finnmárkkus. Jos eat nagot oažžut doarvái gelbbolašvuoda dáin surggiin, de lassána váttisvuodha jagis jahká. Nugo orru odne, de eai nagot dáláš oahpahusfálaldaga bokte čovdit dán dárbbu.

Stuorra oassi oahpaheddjiin ja ovdaskuvlaoahpaheddjiin geat barget, ja boahhteáiggis háliidit bargat mearrasámi guovlluin Oarje-Finnmárkkus, váldet ja háliidit váldit oahpu Finnmárkku allaskuvllas.

Danne lea Árja mielas dárbu ja hui deatalaš nannet sámi giela ja kultuvrra dán guovllus, dan bokte ahte Finnmárkku allaskuvlii ásaheavvošii sámi oahppofálaldat.

Allaskuvla berrešii fállat fágaid dáin surggiin:
Sámegeiela mángga dásis
Sámi historijá, -kulturáddejumi ja – kulturgaskkusteami.

Finnmárkku allaskuvllas berre leat erenoamáš ovddasvástádus gaskkusteamis mearrasámiid ektui.

Árja bivdá Sámedikki ovddidit dán ášši, ja doaibmat ovddasmannin sámi oahppofálaldaga ásaheamis Finnmárkku allaskuvllas.

Evttohus 5, Áirras Trond Are Anti, NSR ja NSR/Sáb

Sámi oahpaheddjiid bargodilli

Čuoččuhuvvo ahte sámi skuvllaid oahpaheddjiid bargodilli lea garrasat go dáža skuvllaid oahpaheddjiin. NSR- ja NSR/Sáb sámediggejoavku oaivvilda ahte lea dárbu kártet ja evalueret sámi skuvllaid oahpaheddjiid bargodili. Ulbmilin kártemin ja evalueremin lea oažžut ovdan erohusa dáža- ja sámi skuvllaid oahpaheddjiid bargodili. Dát galgá leat vuodđun diehtit mii lea erohus ja mii galgá dahkkot vai lea seamma bargodilli.

Ášši duogáš lea ahte ollu sámi oahpaheaddjit mannet eará virggiide go oahpaheddjiin sámeskuvllaide. Muhtimat álget ovdal dáža skuvllaide oahpaheaddjin gos lea uhcit bargonoađđi ja gos buot oahpponeavvut ja oahpaheaddjibagadusat leat máhttoloktema mielde. Sámi oahpaheaddjit maid masse konverterema muhtin jagi áigge. Konverterema olis ožžo sámi oahpaheaddjit 16% vuoliduvvon oahpahasáiggi sivas go buot oahppogirjijt eai lean sámegeilli. Dát áigi geavahuvvui liige plánenbargui.

NSR- ja NSR/Sáb sámediggejoavku oaivvilda ahte fertet árvoštallat oažžut konverterema ortnega ruovttoluotta ja árvoštallat oččodit sámi oahpaheddjiidbálkká bajás. Dát ortnet galget doaibmat dassáži go oahpaheddjiin sámi skuvllain lea seamma bargodilli go oahpaheddjiin dáža skuvllain.

NSR- ja NSR/Sáb sámediggejoavku oaidná maid dárbbu ásaht sámi oahpaheddjiid fágalaš fierpmádaga. Fierpmádagas gos earret eará áigejuovdilis sámi pedagogalaš áššit leat fáddán.

Evttohus 6, Áirras Gunn Britt Retter, NSR ja NSR/Sáb

Máinnasteapmi skuvllas

Norgga Sámiid Riikasearvi ja NSR/Sáb oaivvildit ahte sámi máinnastanvierru lea deatalaš sihke sámi kultuvrra ja máhtu gaskkusteamis, seammás go dat iešalddis lea guovddáš oassi sámi kultuvrras. NSR ja NSR/Sáb oaivvildit danne ahte sámi máinnasteapmi berrešii oažžut guovdilet saji sámi skuvllas/ oahppoplánas, sierra fágan dahje sullasažžan. Deatalaš lea ahte sámi oahppit beasašedje vásihit ahte sin duogáš lea mielde skuvlaárgabeaivvis, máidnasat ja máinnasteami hárjehallan sáhtáši leat mielde nannemin sámi kultuvrra skuvllas vel eanet. Máinnasteapmi lea dakkár kulturgelbbolašvuotta maid ferte atnit árvvus. Dát lokteši maddái sámi máinnasteami saji seammás go máinnasteapmi lea buorre metodihkka oahppamis.

Máinnasteami deattuheapmi skuvllas livččii maddái mielde bidjamin guovddáži njálmmálaš sámegeiela oahpahas, máinnasteami bokte sáhtášedje oahppit geain sámegeiella lea fágasuorggis movttidahttojuvvot geavahit geiela njálmmálaččat ja duostat hállat dalle go dat orru leamen hástalus.

Oahppit dán áigge leat eanaš áiggi luohkkálanjas. Máhtu gaskkusteapmi mii ovdal dahkkojuvvui oktavuodas mángga sohkaolva gaskka, lea dihto muddui boatkanan. Njálmmálaš máinnasteapmi sáhtáši dihto muddui gaskkustit vásihusaid movttidahtti vugiin. Máidnasiiguin sáhtá gaskkustit min máttuid buriid ja heajos válllejumiid hástalusaiiguin luonddu ektui. Dákkár mitalusain lea árbevirolaččat leamaš bajásgeassi beaktu.

Stuorraservodgas lea máinnasteapmi bivnnut, ja geavahuvvo ovdamearkka dihte beaggima buorideapmái. Sámi oahppit oččošeje dakkár gelbbolašvuotta mas livččii ávki maddái olggobealde sámi servodaga.

Áiggi mielde sáhtta doaivut ahte máinnasteapmi biddjojuvvošii guovddáži skuvllas movttidahttin dihte boahhte sohka buolvvaid čállit ja dieinna lágiin oččodit eanet sámi girječálliid.

Sámi allaskuvllas lea juo “Juoigan ja muitaleapmi” oahppofálaldahkan mii addá gelbbolašvuoda geavataš estehtalaš fágain. Dán vuodul sáhtášedje sámi oahpaheaddjit nannet sin gelbbolašvuoda eanet geavahit máinnasteami skuvllas.

Evttohus 7, Áirras Aili Keskitalo, NSR sámediggejoavku

Sámediggeválggaid čadaheapmi oktanis

Sámediggi berre guorahallat lea go heivvolaš heivehit válgáigodaga ja válgga čadaheami áiggi nu ahte leat oktanaga Norgga, Suoma ja Ruota bealde.

Ovdamunni dákkár organiseremis livččii ahte lassánivččii fokus sámi oktasaš hástalusaid ja čovdosiidda, vejolašvuotta oazžut eanet mediafokusa ja servodatdigaštallama jus ii dárbbat gilvalit eará našunála, regionála dahje báikkálaš válggaiguin, ja livččii álkit oktiiveivehit parlamentáralaš ovttasbarggu riikkarájáid rastá.

Dát mielddisbuvttášii muhtin hástalusaid teknihkalaš bealis sámediggeválgii, muhto dát ii berre bissehit Sámedikki veardidit ášši, áinnas ovttasráđiid Sámedikkiiguin Ruota ja Suoma bealde. Norgga Sámediggi sávvá eanet válddii mii guoská válgaláhkii ja láhkaásahussii. Okta ulbmiliin dás berre leat ahte hábmet válgavuogádaga mii lea heivehuvvon sámi dárbbuide.

Daviriikkalaš sámeconvenšuvnna šiehtadallamat biddjojot fargga johtui. Dán oktavuodas leat Sámedikkiin stuora vuordamušat dasa ahte mot stáhtat sáhttet veahkehit áššiiguin mat gusket ovttastahttimiidda ja rámmaevttuide, njuolggadusaide ja politihka hábmemii. Lea govttolaš ahte maiddái Sámedikkít ráhkkanit sámeconvenšuvnna duohtandahkamii ja vejolašvuodaide mat ilbmet rájáidrašttildeaddji ovttasbargguin. Sámedikkít fertejit leat mielas ahte áiggi mielde ieža ovttastahttet iežaset doaimmaid, ja nannet oktasašparlamentáralaš ovttasbarggu sihke resurssaid ja válddii ektui. Ovttastahttin Sámediggeválggain livččii vuosttaš lávki dan guvlu.

Evttohus 8, Áirras Sten Jønsson, Bargiidbellodat sámediggejoavku

Geainnu ja ruovdemáđii geidnosa välljen

Geaidno- ja ruovdemáđiigeidnosiid berre nu guhkás go vejolaš välljet dainna ulbmiliin ahte hehttet bohccuid ja eará elliid vuddjomis. Muđui berre geidnosiid välljet dakko gokko unnimusat muosehuttet johtingeainnuid ja nu ahte unnimusat váldet guohtuneatnamiid.

Dát čuolbma lea dál áigevuodil go galget divodit /ođastit sihke geainnu ja ruovdemáđii gaskal Maajehjaevrie ja Brenna. Vuohkkaseamos livččii bidjat E6 geainnu hui lahka ja bálddalagaid ruovdemáđiin. Boazodoallit dain guovlluin geaidna geidnu čuohcá, dovdet buoremusat gokko lea heivvolaš geainnuid hukset. Danne bivdáge Sámediggi Sámediggeráđi gulahallat dien ášši birra guoskevaš geaidno- ja ruovdemáđiiseiválddiguin Nordlánddas

Evttohus 9, Áirras Åge Nordkild, NSR sámediggejoavku

Mobiila- ja govdbáddegeavahanvejolašvuotta sámi ássanguovlluin

Mobiila- ja govdbáddegeavahanvejolašvuotta sámi ássanguovlluin, erenoamážit rittuin gos leat baskkes vuonat ja vákkit, lea heittot.

Stáhta lea fylkkagielddaid bokte juolludan ruđaid hukset govdbátti ja mobiilla geavaheami vejolašvuoda. Eaktun lea dattetge ahte gielddat mákset 50% goluin.

Ollu guovlluin ii lea dohkálaš interneahhta- ja mobiilageavahanvejolašvuotta. Mobiila- ja govdbáddegeavahanvejolašvuotta lea deatalaš infrastruktuvrareaidu bisuheapmái ássama sámi ássanguovlluin ja boaittobeliin muđui ge.

Fitnodagat eai ásahuvvo boaittobeliide go ii lea govdebáddegeavahanvejolašvuohta, ja dat mearkkaša ahte eai ásahuvvo nu ollu gealbobargosajit boaittobeliide. Viidáseappot fálljuvvojit eanet ja eanet oahput neahttavuđot oahpahusa bokte, juoga mii lea deatalaš nuoraide geat ohcet oahpu. Sámegeoloahpahus fálljuvvo dávjá jietna/govva ja interneahhtačovdosiid bokte, ja lea maiddá deatalaš ággan sihkkarastit mobiila- ja govdebáddegeavahanvejolašvuođa sámi guovlluide.

Buorre interneahttageavahanvejolašvuohta lea deatalaš daidda bargoohecciiide geat háliidit bargat ruovttukantuvrrain. Dađibáhábut dat ii lea vejolaš ollu sámi giliin.

NSR bivdá ahte Sámediggi váldá ovdan dán ášši ja váldá oktavuoda gielddaiguin ja fylkkagielddaiguin mas bivdá gielddaid veahkehit sin osiin huksemis ja ahte Stáhta máksá stuorát oasi, vai buot dáluin sámi ássanguovlluin ožžot govdebátti interneahhta geavaheami várás ja dohkálaš vejolašvuođa geavahit mobiilla.

Evttohus 10, Áirras Ida Marie Bransfjell, Áarjel-Saemiej Gielh

Heahthedilli máttasámiin – boraspiret áittan ealáhusaide ja kultuvrii

Sámediggi lágidii skábmamánu 10. ja 11. b. boraspirekonferánssa Stjórdalas. Doppe bodii ovdan earret eará duktan mii lea dahkkojuvvon sihke Norgga ja Ruota bealde ja mii čájeha ahte boraspireválttisvuohta lea dušše sturron ja sturron. Dutkan mii dahkkojuvvui 90-logus Davvi-Trøndelágas mii duodašta ahte boazu lea boraspiriid bivnuheamos biebmun unnášuvvui danne go dat duodašta dan maid boazodoallit čađa gaska leat čuoččuhan. Dat ii geavahuvvo vuodđodokumeanttain danne go das livččii ovdamunni boazodollui. Öje Danell čálmusta dutkama mii čájeha ahte boazodoallu Ruota bealde lea measta oalát nohkamin. Dat mearkkaša dan seamma ahte boazodoallu maiddá Norgga bealde lagaš boahhteáiggis šaddá gillát dan geažil go boraspiret Ruota bealde leat massimin biepmuset ja boraspiret han johtet dohko gos gávdnet biepmu. Dasa lassin gulaimet ahte Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta stáhtačáli dovddasta ahte sin ja Birasgáhttentepartemeantta gaska lea hui stuorra erohus dán áššis.

Boraspireválttisvuohta lea dál nu stuoris, ahte gili olbmot, boanddat, boazodoallit, politihkkarat, ja erenoamážit nu gohčoduvvon “Snásamannen”, Joralf Gjerstad, áiggošedje čađahit miellačájáhusa otnáš boraspirepolitihka vuostálastima dihte, ja miellačájáhus dollojuvvo Oslos juovlamánu 17. b. 2010. Dát muitala juoga das man duodalaš dilli lea.

Dán dili lassin, fertet mii dáistalit dađistaga stuorát areáladuohtademiid vuostá, plánejuvvojit earret eará čuoiganrusttegiid, bartaguovlluid, ja erenoamážit bieggamillopárkkaid huksemat. Buot dát duohtadeamit čuhcet ekonomijai ja dearvvašvuhtii, ja dilli guovllus lea kritihkalaš. Jos boazodoallu nohká, de gártá maiddá máttasámi kultuvra ja giella heahthedillái. Dan maid mii oaidnit ságastallamiin buot váttisvuođaid birra, lea ahte dat geahčaduvvojit ovttaskas áššin. Ja nie ii sáhte leat.

Danne bivdá Áarjel-Saemiej Gielh Sámedikki álggahit daid hástalusaid kártema mat leat areáladuohtademiid, boraspireválttisvuođa, ja ekonomalaš ja dearvvašvuođalaš hástalusaid oktavuodas vai oččošeimmet ollislaš gova dilis, danne go dili ferte geahččat oppalaččat.

Dasa lassin bivdit mii ahte Sámediggi gáibida dalán doaibmabijuid boraspireválttisvuođa ektui. Boraspirelohku ferte njeidojuvvot dan nállemihttui maid Stuurradiggi lea mearridan.

Evttohus 11, Áirras Ida Marie Bransfjell, Áarjel-Saemiej Gielh

Ráđdeaddibálvalus sámi nuoraide lulli- sámi guovllus

Lullisámi guovlu lea viđa fylkkasuohkanis ja 76 suohkanis. Sámi oahppit dán guovllus leat biedgguid stuora geografalaš guovllus, maiddá skuvllaid dáfus. Ollu oahppit dovdet iežaset okto skuvlavázzima árgabeavvis gažaldagain mat gusket su sámi árgabeavái skuvllas, muhto maiddá gažaldagaiguin mat gusket oahpu váldimii ja karreraraválljemii. Buot skuvllain leat ráđdeaddit geat galget sáhttit addit dárbbaslaš dieđuid ja nevvodeami. Sámi oahppit dovdet dávjá ahte dán ráđdeaddiin ii leat doarvái máhttu sámi servodateallima birra, ja dan sivas eai sáhte addit doarvái buriid ráđiid mat gusket sámi ohppiid vuoigatvuođaide ja karrerarabagadallamiidda. Dán oktavuodas áigut mii čujuhit ovttasbargošiehtadussii gaskkal fylkkasuohkaniid ja Sámedikki, gos ovttasbargošiehtadusa ulbmil lea nannet sámi giela, kultuvrra,

servodateallima ja sámi ealáhusaid fylkkain. Lea maid ulbmil nannet ovttasbarggu gaskkal fylkkaid ja Sámedikki.

Áarjels-Saemiej Gielh bivdá Sámedikki ovttasbarggus fylkkasuohkaniiguin geahččat vejolašvuoda ásaht ovtta dákkár ráđdeaddibálvalusa lullisámi guvlui.

Evttohus 12, Áirras Ida Marie Bransfjell, Áarjel-Saemiej Gielh

Jorgalit girjji Jakob Dærga birra

Boazosápmelaš ja čuojaheaddji Jakob Dærga šattai máinnolmassan Namdalenis, vuosttažettiin maŋŋágo jámii. Soai eamidiin duššaiga Fjellskjækra nammasaš jávrái Snoasas golggotmánu 4. b. 1962, dušše 35 jahkásažžan. Son ángirusai ollu boazodoalu ovddas. Ii leat gal nu dovddus olbmuid gaskkas, muhto dat boahhtá čielgasit ovdan dain multosániin mat čállojuvvojedje maŋŋá su jápmima 1962:s. Jakob Dærga lei erenoamáš olmmoš, gean ain muitet ollugat, erenoamážit gaskaolmmái máttasámi ja dáža gaskkas. Sihke su olmmošlaš iešvuodaid ja su doaimma olis son čálmmustuhtii sámi kultuvrra deatalaš oassin Norgga ja Trøndelága kultur- ja servodateallimis.

Girji lea vuosttažettiin čállojuvvon Jakob Dærga fulkkiid, ustibiid ja oahppásiid jearahallama vuodul. Girji oktan kárttain ja áidnalunddot govaiguin lea maiddái viiddes duođaštus máttasámi ealáhusain ja kultuvrras min lagas vássánaiggis. Čáli Tor Føynum bargagođii girjjiin máŋga jagi dás ovdal. Son buohccái ja jámii 2007:s. Das maŋŋá lea su bárdni, Trond Strand Føynum, ožžon girjji loahpahuvvot ja almmuhuvvot ovttasbargguin Namdala historjáservviin. Dát lea máttasámi historjja deatalaš duođaštus.

Áarjel-saemiej Gielh ávžžuha Sámedikki dán vuodul veahkehit nu ahte dát deatalaš girji jorgaluvvo máttasámegillii.

Evttohus 13, Áirrasat Knut Store, Ragnhild M. Aslaksen, Mariann W. Magga, Bargiidbellodat sámediggejoavku

Elektronalaš dearvvašvuoda bálvalusat sámi oainnu mielde

Dearvvašvuodadoaimmahagas leat stuorra hástalusat sámi pasianttaid ektui. Sihke go lea sáhka gielas ja kulturáddejumis. Sámit davviguovlluin ášset biedgguid. Dakkár báikkiin gos orrot ollu olbmot leat sámit maiddái biedgguid, omd Oslo gielddas. Dát mearkkaša dan ahte sáhtta leat váttis sihkarastit dan ahte pasianttat beasašedje geavahit sáme giela. Elektronalaš dearvvašvuodabálvalusat (eHelse) soaittášedje leat veahkkín dán oktavuodas.

Davvi Norggas lea juo 20 jagi geavahuvvon Telemedisiidna, ja dat lea joavdan guhkás ovdáneamis suorggistis. Eurohpás biddjojuvvo dát seamma guovddáži. Elektronalaš dearvvašvuoda ángirusšamat sámiid várás oassin Ovttasdoaimmanodastusas addet odđa vejolašvuodaid. Dulkaguovddáš jienaiiguin ja govaiguin gulahallamis sáhtášii sihkarastit sámi álbmogii vejolašvuoda geavahit iežaset giela 24 diimmu jándoris beroškeahhtá das guđe govllus riikkas sii ášset.

Ávžžuht Sámedikki váldit álgaga das ahte álggahuvvošii bargu elektronalaš dearvvašvuoda čielggademiiin sámi oainnu mielde, buoridan dihte dearvvašvuodabálvalusaid.

Dievasčoahkkinjođihangotti evttohus:

- Odđa áššit 1-13 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 26 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuoovvovaš vuogi mielde:

- Dievasčoahkkinjođihangotti evttohus mearreduvvui ovttajienalaččat

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Toril Bakken Kåven	Åge Nordkild Gunn-Britt Retter
	Toril Bakken Kåven	
2	Toril Bakken Kåven	
3	Toril Bakken Kåven	Olaf Eliassen
	Toril Bakken Kåven	
4	Odd Iver Sara	Jørn Are Gaski Toril Bakken Kåven
	Odd Iver Sara	
5	Trond Are Anti	
6	Gunn-Britt Retter	Heidi Persdatter Greiner Haaker Olaf Eliassen Ragnhild Melleby Aslaksen
	Gunn-Britt Retter	
7	Aili Keskitalo	Mariann Wollmann Magga Sten Erling Jønsson
	Aili Keskitalo	
8	Sten Erling Jønsson	
9	Åge Nordkild	
10	Ida Marie Bransfjell	Jørn Are Gaski Willy Ørnebakk Ragnhild Melleby Aslaksen
	Ida Marie Bransfjell	
11	Ida Marie Bransfjell	
12	Ida Marie Bransfjell	
13	Mariann Wollmann Magga	Heidi Persdatter Greiner Haaker
	Mariann Wollmann Magga	

VI Sámedikki mearrádus

- Ođđa áššit 1-13 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 30.11.10 dii. 15.50.

Ášši/Sak DC 042/10

Sámediggeráđi čielggadus Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanoavddasvástádusa sirdin

Arkiivaáššennr..
10/392406 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámedikki dievasčoahkkin	30.11. – 3.12.10	

Ášši meannudeapmi ovddiduvvui 30.11.10 dii. 15.50-16.10 ja joatka lei 02.12.10 dii. 13.40.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
-----	--------	------------	---------

Sámediggeráđi árvalus:

Sámediggi lea ságaškuššan Sámediggeráđi čielggadusa Sámedikki bušeahttaovddideami birra –
hálddašanoavddasvástádusa sirdin. Čielggadus lea mielddusin beavdegirjái.

Sámediggeráđi čielggadus Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanoavddasvástádusa sirdin

Duogáš

Sámedikki bargoortnega § 11, e, vuodul ovddiduvvo dievasčoahkkinii Sámediggeráđi čielggadus
Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanoavddasvástádusa sirdin.

Dán čielggadusa ulbmil lea muhtumassii čájehit Sámedikki bušeahttaovddideami – guhkebuš áiggis, ja 2011
stáhtabušeahttaevttohusa vuodul. Sámediggeráđi áigu čielggasmahttit oktavuoda gaskal váilevaš
bušeahttaprosedyraid stáhta ektui ja hástalusaid maid dat buvttiha Sámedikki legitimizehtti jienasteddjiid ja
ásahusaid ektui. Dan geahččalit duodaštit sámi ásašusaid ekonomalaš rámmaeavttuid ovddideami bokte, ja
ovdamearkan geavahuvvo Beaivváš Sámi Našunálateáhter.

Maŋimus jagiid leat eanebut ja eanebut sámi servodagas dovddahan ahte ii leat buorre ásašuhuksemii go
boahdá Sámedikki hálddašanoavddasvástádusa ja rámmabušeahta vuollái. Dán leat erenoamážit dovddahan
organisašuvnnat ja olbmot mat leat čadnojuvvon Beaivváš Sámi Našunálateáhteri.

Dan vuodul mo Sámedikki ollislaš bušeahttadilli lea šaddan, go váilot prosedyrat ja proseassat gaskal Ráđđehusa ja Sámedikki sámi ásašaid dili, ovddidandárbbuid ja bušeahttavuoruhemiid oktavuodas, ja go Sámedikki legitimizehta lea hedjonan, de oaivvilda Sámediggeráđđi ahte jus Sámedikki bušeahttadillii ii buoriduvvo, de ferte árvvoštallat sirdit ruovttoluotta hálddašan- ja stivreovddasvástádusa mángga sámi ásašus ja áigumušas ovttasteaddji fágadepartementii, dás Beaivváš Sámi Našunálateáhtera Kulturdepartementii.

Sámediggeráđđi lea gearggus váldit badjelasas hálddašan- ja stivreovddasvástádusa sámi ásašusain jus Ráđđehus láchčá dilálašvuodaid geatnegahtti ja duohta nannemii ja ovddideapmái. Prosedyraid ja rámmaid dakkár ovddideapmái ferte dalle ásaht Sámedikki ja Ráđđehusa konsultašuvnnaid vuodul.

Sámi servodaga ja sámi demokratiija áimmahuššamii ja ovddideapmái lea ásašuhksen hui deatalaš. Sámediggeráđđi háliida álggahit digaštallama dan birra mo mii galgat dustet dáid hástalusaid ja háliida evttohusaid dan oktavuodas.

Álggahus

1980-logu loahpa odđa sámepolitiikka lea ásašan odđa sámi demokrátalaš almmolašvuoda mii rievdata ovdeš oaivisearvevuoda. Dát odđa almmolašvuoda bidjá odđa gáibádušaid ja vuordamušaid dasa mo digaštallan ja oaiviliid hábmen galgá dáhpáhuvvat sámi servodagas. Sámi ásašusat, nu mo festiválat, kulturviesut, museat, giellaguovddázat, alit oahppo- ja dutkanbirrasat, leat eaktun sámi demokratiija ja sámi servodaga huksemii. Sámediggeráđđi atná sámi ásašus doaimmaid mat leat vuolgán sámi servodatoktavuoda ja sámi almmolašvuoda vuodul ja doibmet dan ektui. Buot servodagat leat oalle guhkás huksejuvnon iešgudet ásašaid vuodul, daiguin variašuvnnaiguin maid dat mielddisbuktá. Danne leat ásašusat áibbaš guovddáš oasis nana, doaimbi ja ovddideaddji servodagaid ollašuttimis. Dát guoská maiddá sámi servodahkii. Danne gáibida sámi servodaga huksen ja ovddideapmi dáhtu ja dáiddu ásaht ja viidaset ovddidit ásašaidis.

Deatalaš eaktu odđa ja doaimbi sámi almmolašvuhtii ja sámi demokratiijii lea ahte gávdnojit ásašusat mat doibmet oaivillonuheami, oaivilhábmema ja diehtujuohkima várás. Muhto go leat unnán ja geanohis servodatasašusat Sámedikki, albmotválljen orgánan, ja ovttaskas olbmo gaskkas, de raššu demokratiija. Dakkár dilis sáhtta álkít šaddat nu ahte Sámediggi adnojuvvo amasin, byrokrátalažžan ja unnán relevántan. Jos seammás eai gávdno odđaáigásaš ja nana ásašusat mat gulahallet, váikkuhit ja bidjet eavttuid dan politiikkii maid Sámediggi fievrída, de geanohuvvá sámi demokratiija. Danne oaidná Sámediggeráđđi ahte sámi ásašaid ovddideapmi buot servodatsurggiid siskabealde lea vuoddoeaktun sámi demokratiija ja sámi servodaga huksemii.

Norggas lea erenoamáš ovddasvástádus sámi giela, kultuvrra ja eallineavttuid ovddideamis. Vuodđolága § 110a geatnegahtta stáhta eiseváldiid lágidit dilálašvuodaid nu ahte sámi álbmotjoavku sáhtta sihkkarastit ja ovdánahttit gielas, kultuvrras ja servodateallimis.

ILO-169 artihkal 6 nanne ahte álgoálbmogat galget konsulterejuvnon go árvvoštallojuvvo ásaht lágaid ja hálldahaslaš doaimbajuid. Dakkár hálldahaslaš doaimbajuide gullet eahpitkeahttá maiddá bušeahat ja ekonomalaš rámmat. Lea maiddá nu ahte ILO-169 artihkal 7 addá sápmelaččaide vuoigatvuoda “... mearridit dehálašvuodaortnega [...] ja ... nu guhkás go lea vejolaš jođihit iežaset ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdánumi”. Maiddá ON konvenšuvnna bokte siviila ja politikalaš vuoigatvuodaid birra, artihkal 1, mii muđui lea mielde Norgga rievttis olmmošvuoigatvuodálága bokte, lea sápmelaččain iešmearridanvuoigatvuoda olis vuoigatvuoda friija ovddidit iežaset ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdánumi.

Viidaseappot čujuhuvvo ON julggaštussii álgoálbmotvuoigatvuodaid birra artihkkalii 3 mii dadjá ahte sápmelaččat mearridit ieža iežaset politikalaš stáhtusa ja mearridit iežaset ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdánumi. Jus biddjojuvvo eaktun ahte Sámediggi dat hálddaša dán vuoigatvuoda sámi

álbmoga bealis, de ferte maid navdit ahte Sámedikkis dat dalle lea ovddasvástádus mearridit guđe doaibmabijut dat galget čađahuvvot gokko ja mo sámeapolitiikkalaš suorggis.

Juohke álbmogii mii galgá stivre iežas doaimma, lea deatalaš váikkuhit ja mearridit ekonomalaš rámmaid ja vuoruhemiid. Dattetge lea dilli nu ahte dan ektui go dáža servodagas lea leamaš stuorra áshushuksen, ja dadistaga áshuvvojit ođđa almmolaččat ruhtaduvvon áshusaid mat vuosttažettiin doibmet dáža servodaga várás, de lea sámi servodagas leamaš heajos ovdánupmi. Danne lea Sámediggeráđi mielas hui deatalaš hukset áshusaid dárbbalaš ekonomalaš ja olmmošlaš resurssaiguin vai kapasitehta buorrána sámi servodagas. Dat livččii áigumuša čielga čuovvleapmi ja guorrasivččii Vuodđolága § 110 a:ii ja álbmotrievttálaš geatnegasvuodaide sápmelaččaid ektui álgoálbmogin.

Sámedikki bušeahttaovdáneapmi

Sámi áigumušaide juolluduvvo ruhta mángga departemeantta bušeahaid badjel, ja 2011 stáhtabušeahas lea buohkanassii evttohuvvon su. 828,7 milj. ru sámi áigumušaide, mas Sámediggái evttohuvvo su. 360 miljon ruvdnosaš juolludus (oktan Sámeálbmotfoanddain), mii lea 3,7 % lassáneapmi. Ráđđehus dieđiha 2011 stáhtabušeahttaevttohusas ahte ovdánupmi Sámedikki bušeahas 1990 rájes 2011 rádjai guorrasa eiseválddiid ulbmilii ahte Sámedikkis galgá leat stuorát váikkuhanvejolašvuohta ja váldi dakkár áššiin main lea sámi álbmogis lea erenoamáš beroštupmi.

Go buohtastahtta proseantalassáneami sámi áigumušaide (3,5 %) dainna proseantalassánemiin mii lea stáhtabušeahas buohkanassii (5 %), de rievdá govva. 2,7 % vurdojuvvon haddegoarggumiin 2011:s, lea 2011 bušeahtta sámi áigumušaide duohtavuodas heajut go 2010:s. Dat mearkkaša ahte stáhtabušeahta áigumuš lea gáržžidit bušeahta sámi áigumušaide 2011:s. Vaikke vel Ráđđehus muhtun surggiin evttoha lassánemiid, de das lea uhccán ávki go juolludus Sámediggái lea heittot. Sámedikkis galgá ja ferte leat ollislaš bušeahttaovddasvástádus olles sámi servodagas.

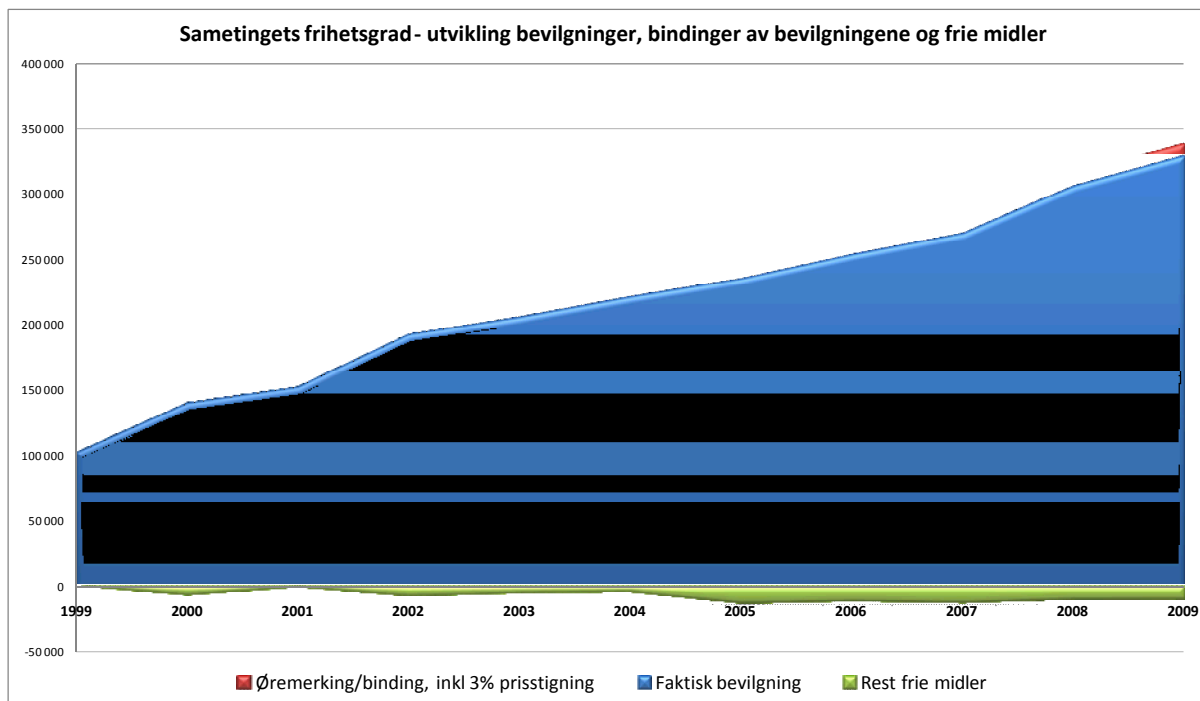
2011 stáhtabušeahta mildosis – Juolludeamit sámi áigumušaide, čuožžu ná:

”Sámediggi ásabuvvui sámelága vuodul ollašubttin diehtii Vuodđolága § 110a. Álbmotválljen orgánan Sámedikkis lea stuorra friddjavuohta.”

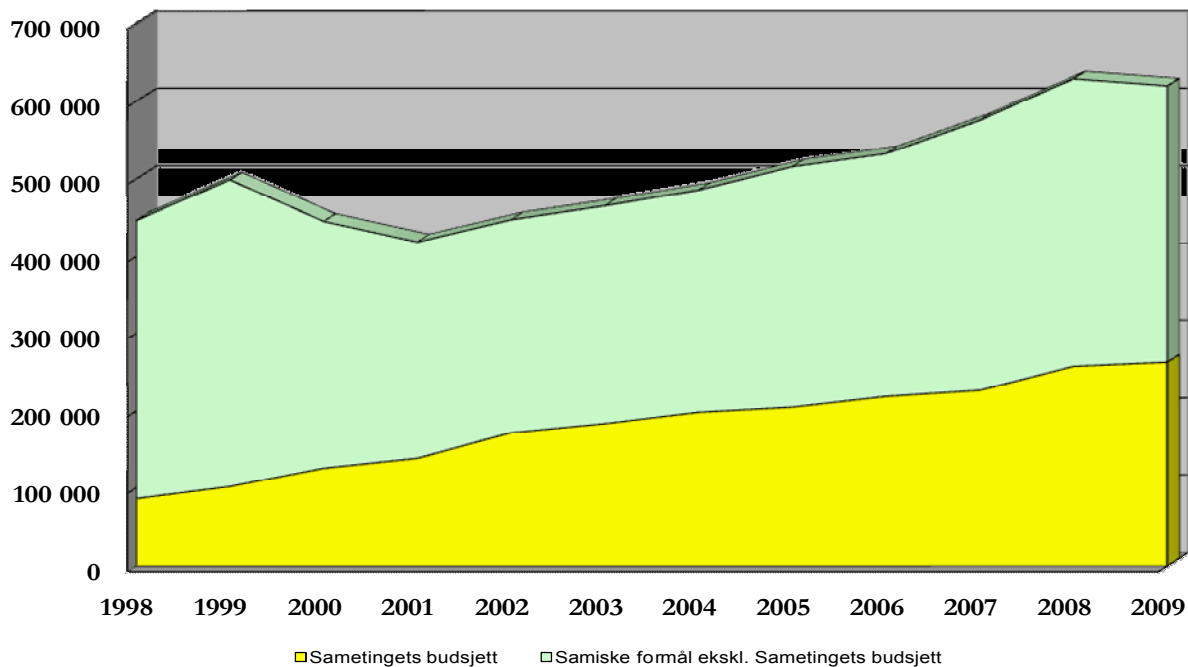
Sámediggeráđdi oaivvilda ahte ain lea guhká ovdalgo dat ollašuhthuvvo. Sámedikkis ii leat stuorra friddjavuohta daningo stuorra oasit juolludusas Sámediggái leat merkejuvvon ruđat iešguđet departemeanttain. Dát merkejuvvon ruđat leat lassánan jagis jahkái. Sámediggeráđdi bidjá ovdan iežas oainnu dasa mo dat lea juohkit daid lassánemiid maid Sámediggi oazžu juohke jagi.

Vuolábealde lea govastat mii čájeha dan:

Utvikling priskorrigert budsjett

Okta dain váikkhusain go nu ollu merkejuvvon ruđat leat geavahuvvon, lea ahte Sámediggi ieš ferte vulos vuoruhit osiid iežas bušehtas máksit lassegoluid bálká- ja haddegoargnuma geažil. Sámediggái ii leat vejolaš olus lasihit juolludusaidda daidda sámi ášahusaide main leat bastevaš doarjja Sámedikki bušehtas. Dat goazaha sámi ášahusaidda ovdánumi ja dagaha doarjjaoažžuid duhtameahttumin. Danne gehččojuvvo

Sámediggi ollu oktavuodain “easttan” ollu sámi ášahusaide, dan sivas go Sámedikkis eai leat friijaruđat nannet ovdamearkka dihtii sámi ášahusaid. Okta ovdamearka lea Beivváš Sámi Teáhter mii lea dovddahan ahte sii háliidit ruovttoluotta Kulturdepartemeantta vuollásažžan.

Govastat čájeha ahte stuorra oasis lassáneamis Sámediggái dán 10-jagi áigodagas leat departemeanttat merken. Dat čájeha dan maid Sámediggeráđđi lea cuiggodan ja dadjan ráđdehussii ahte duohta lassáneapmi addá Sámediggái uhccán vejolašvuoda ieš vuoruhit sámi servodaga ovddideami. Dan lassin lea Sámediggi dán áigodagas váldán badjelosas hálldašanoavddasvástádusa mángga sámi ášahusas ja ortnegis, mat ovdal gulle iešguđet departemeanttaide. Dat leat ortnegat mat leat guhkit áiggi badjel ovdánan ja dain leat dávjá sihke vuostáiváldit ja njuolggadusat mat mealgadii gáibidit joatkima. Juohke stuorát rievdadus dain ortnegiin maid Sámediggi váldá badjelosas, lea mealgadii veadjemeahtun čadahit politihkalaččat, jus rievdadusaid eai čuovo stuorra lassáneamit.

Áidna vejolašvuotta álggahit odđa doaibmabijuid lea geavahit dan haddegoargnuma mii lei galgat geavahuvvot dálá áigumušaide Sámedikki bušehtas, mii fas mielddisbukta ahte dáidda áigumušaide njiedjá duohta juolludeapmi Sámedikkis. Oaidná hui johtilit ahte 20-25 miljon ruvnu váikkuhangaskaopmepoasttain leat álggahuvvon ja ášahuvvon dán láhkai. Dát dahká veaháš uhcit go 7 % Sámedikki iežas bušehtas ja sullii 3 % juolludemiiin buohkanassii sámi áigumušaide.

Dálá gulahallama bušehttasuorggis gaskal stáhta ja Sámedikki sáhtta válddahallat ná:

Sámedikki vejolašvuotta ovddidit iežas sámepolitihka lea gárži.

Go Sámediggi ii gulduvvo bušehttasuorggis, de guhkit áiggi vuollái (jus ii leš dál jo duohta) dat dagaha ahte sii sámi servodagas geat háliidit ovddidit odđa álgagiid, ovddidit daid njuolggá stáhtii dan sajes go geavahit Sámedikki. Dan láhkai sii hedjonahttet Sámedikki válddi bušehttasuorggis, ja Sámedikki legitimizehta.

Sámedikki bušehttaovdáneapmi buohkanassii lea heittot. Čujuhuvvo Sámedikki 2011 bušehtii mii lea 355 707 000 ru (earret sámelbmotfoandda), beroškeahhtá odđa dárbbuin, mas 3,1 % bálká- ja haddegoargnum dahká 11 026 917 ru. Dás eaktuduvvon seamma dássi go dat maid Sámediggi oažžu ráđdehusas. 2010 stáhtabušehta ektui addá 2011 stáhtabušehttaevttohus 14 024 000 ruvnošas lassáneami Sámediggái. Dás lea 3 850 000 ru merkejuvvon Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanttas sámegiela ja sámi statistihka doaibmapláni. Dalle báhcá vel 10 174 000 Sámedikki iežas vuoruhemiide. Sámediggeráđđi ferte vuosttažettiin vuoruhit dán lassáneami bálká- ja haddegoargnumii daidda ášahusaide mat ožžot njuolggá doarjaga Sámedikki bušehtas. Váikkuhus dás lea ahte eará poasttat, ovdamearkka dihtii ohcanvuđot doarjagat, eai sáhte vuoruhuvvot dahje eai oáččo maidege lassánemiid.

Beivváš Sámi Našunálateáhter

Sámediggeráđđi áigu geavahit sámi kulturásahusa ovdamearkan čájehit oktavuoda gaskal Sámedikki ollislaš bušehtadili ja ášahusaid ovddidanvejolašvuodaid. Beivváš Sámi Teáhter ásuheavvui 1981 friija joavkun, ja sáhtte ávvudit 30-jagi 2011:s. Beivváža ovdabargu álggahuvvui idealisttalaš vuoduin Áltá-ášši olis.

Beivváš oáčču 1987 rájes (vuos golmma jagi geahččalanáigodahkii) doarjaga Kultur- ja girkodepartemeantta bušehtas (poasttas ferra man doaibmabijut). 1991:s šattai Beivváš bistevaš poastan stáhtabušehtii, ja biddjojuvvoi seamma jovkui go regiovdnateáhterat. Stuorradiggediedáhusa ”Kultur i tiden” oktavuodas 1992:s definerejuvvoi Beivváš okta nátionála teáhterásahusain.

Dađi mielde go Sámedikki váldi ovdáni, ášahii Kultur- ja girkodepartemeanta 2002:s odđa bušehtapoastta, 320 Dábálaš kulturáigumušat, poasta 53 Sámi kulturáigumušat. Juolludusat moanat sámi kulturdoaibmabijuide biddjojuvvojedje dán postii, dás maiddá Beivváš. Bušehttajagi 2002 rájes sirdojuvvoi hálldašanoavddasvástádus Beivvážis Sámediggái.

Áidna fidnolaš teáhterin Norggas mas lea sámegiella váldogiellan, ovddida Beivváš teáhterdoaimma sámegillii. Dat doaibmá maiddá vásáhusarenan ja kulturgaskkusteaddjin, ja arenan sámegiela

geavaheapmái ja čalmmusteapmái. Teáhtera ulbmilat lea šaddat gárvvess teáhterin mas lea sierra lávdi sámi gehččiid várás, mii oahpaha ja rekruttere nuorra sámi lávdedáiddáriid ja teáhterbargiid, ja luovvá sámi dramatihkkáriid. Teáhtera bistevaš sadji lea Guovdageainnus, ja johtá birra sámi ássanguovllu. Geográfalaš gaskkat leat guhkit, mii maid mielddisbuktá stuorra johtingoluid.

Beaivváš ii leat teáhter dušše sápmelaččaid várás, muhto maiddái dakkár teáhter mii sámevuoda vuodul neavttašit čájálmasaid main lea almmolaš beroštupmi, erenoamážit go gaskkustit dálááiggi olggosbuktima teáhter suorggis. Beaivváš lea maiddái sámi servodaga sierranas dáiddalaš fágajoavkkuid deatalaš bargosadji.

Teáhter lea árbevieruid ja oktasaš kultuvrra gaskkusteadji čájehettiin klassihkkáriid. Muhto lávdedáidda sáhtá maiddái gaskkustit odđa ja amas kultuvrra ja gaskkustit dovddus dahkosiid dakkár vugiiguin mat rahpet odđa perspektiivvaid. Lávdedáidda čohkke gehččiid oktasaš arenii ja sáhtá leat mielde duddjomin ja fuolahit báikkálaš identitehta, gullevašvuoda ja searvevuoda. Teáhterat veahkehit áddet mitalusaid ja fáttáid mat sáhttet leat odđasat gehččuide, sii ovddidit servodatdigašallama ja demokratiija servodagas.

Go sámediggi válddii badjelassas hálldašanoavddasvástádusa Beaivváš Sámi Teáhterisi 2002:s, de lei teáhteris 10,2 miljon ruvdnosaš bušeahhta. Sámediggi lasihii dán 10,7 miljon ruvdnui iežas rámmáid siskkomeande 2002:s. 2010:s lea Beaivváš Sámi Našunálateáhtera bušeahhtarámma 15,6 milj ru, mii lea 4,9 miljon ruvdnosaš lassáneapmi jagi 2002 rájes 2010 rádjai, dahje 45,9 %. Lassáneapmi mii vástida haddegoargnumii 2010 rájes 2011 rádjai lea 5,4 miljon ru lassáneapmi dahje 50,5 %.

Ságaškuššan

Sámiid iešmearridanriekti bidjá deatalaš eavttuid sámi ášahusaid hábmemii, nugo Beaivváš Sámi Našunálateáhtera. Iešmearridanrievttis lea guovddáš mearkkašupmi dasa movt ovttasdoaiman Sámedikki ja stáhta eiseválddiid gaskka lea, ja Sámedikki ja sámi ášahusaid gaskka. Konsultašuvdnašiehtadus lea guovddáš gaskaoapmi go odđa lágat galget ráhkaduvvot dahje lágat galget rievdaduvvot. Ásahussuorggis stivre láhkaaddin politihka ovddideami hui vánet. Dađi stuorát mearkkašupmi lea das movt bušeahhtarámmat stivrejuvvojit ja makkár eavttut biddjojuvvojit vuodđun. Dál eai leat makkárge bargovuogit bušeahttakonsultašuvnnaid várás dahje bušeahttašiehtadallamiid várás, vaikko konsultašuvdnageatnegasvuohhta ILO 169 artihkkaliid 6 ja 7 mielde guoská maiddái bušehtii.

Sámediggi lea ášahuvvon orgána masa Norgga Stuorradiggi addá ruđaid ja fápmuda válddi. Dien dáfus lea Sámediggi oalle sorjávaš guovddáš stivrenválddis. Seammás vállje sámi álbmot válgga bokte Sámedikki ja dan bokte addojuvvo legitimatehta. Dát eaktuda ahte váldevejolašvuohhta dihto muddui dávistivččii daid vuordamušaide mat jienasteddjiin leat Sámediggái. Jos Sámediggi galgá lihkostuvvat eavttuid láchčimiin ja bidjamiin oppalaš servodatovddideapmái Sámis, de ferte Sámediggái addojuvvo duohta vejolašvuohhta ovddidit eavttuid sámi ášahusovddideapmái. Sámedikkis ferte leat duohta váikkuhanfápmu bušeahtaovddideapmái sámi ášahusaid várás nugo Beaivváš Sámi Našunálateáhterii, vai Sámediggi sáhtá – sámi álbmoga beales – buorebut stivret oppalaš servodatovddideami Sámis ja váikkuhit dan.

Soria Moria julggaštusas čuožžu:

”Til grunn for samepolitikken ligger at staten Norge opprinnelig er etablert på territoriet til to folk, samer og nordmenn, og at begge folkene har den samme rett og det samme krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk. Vi vil føre en samepolitikk som skal tjene den samiske befolkningen slike at samisk språk, kultur og samfunnsliv skal ha en sikker framtid i Norge. Kulturlivet er en viktig kraft for å styrke identiteten, samtidig som den bidrar til levende lokalsamfunn” [...] ”Regjeringen vil: [...]..bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere og bidra til internasjonal profilering av samisk kultur”. (“Vuodđun sámepolitikkei lea ahte Norgga stáhta álgoálggus lea ášahuvvon guovtti álbmoga eatnamiid ala, sápmelaččaid ja norgalaččaid, ja ahte goappašagiin álbmogiin lea seamma vuoigatvuohhta ja seamma riekti beassat ovddidit iežas kultuvrra ja giela. Mii áigut fievrredit dakkár sámepolitikkea mas galgá leat ávki sámi álbmogii vai sámi gielas, kultuvrras ja servodateallimis livččii sihkekaris boahteáigi Norggas. Kultureallin lea hui deatalaš identitehta nannemii, seammás go dat gožiha ealli báikegottiid” [...] ”Ráđdehus báliida: [...]..buoridit rámmaeavttuid sámi dáiddáriid ja kulturbarggiid várás ja váikkuhit sámi kultuvrra riikkaidgaskasaččat profilerema”).

Čoahkkingirji čállit: Tove Anti

59 siidu 365 siiddu

Dalle go Stuorradiggi meannudii Kulturdieđáhusa nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikken frem mot 2014, lei stuorra ovttamielalášvuotta das ahte nationála dásis dat lea ovddasvástádus sámi kultuvrra goziheamis ja viidáset ovddideamis:

”...Ansvaret bør utøvers gjennom nær dialog med Sametinget, og Sametingets føringer for politikken bør legges til grunn...”; (“Ovddasvástádus berre goziheavvot Sámedikkežin gulahallamiin, ja Sámedikkei čanastagat berrejit biddjojuvvot vuodđun..”) gč. Stuorradiggeráđidiedáhusa nr. 28 (2007-2008) Sámedipolitiikka birra.

Stuorradiggeráđidiedáhusas nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene” kapihttalis 9.6 Sámi lávdedáidaga birra čuožžu álggahusoasis ahte

”Statens ansvar for samiske kulturpolitikk ivaretas ved å legge til rette for at Sametinget kan føre en selvstendig kulturpolitikk, og ved at samiske kultur inngår som en del av den nasjonale kulturpolitikken. Statens ansvar for samiske kultur inngår i statens overordnede kulturpolitiske ansvar. Regjeringen vil bedre Sametingets muligheter til å drive en aktiv kulturpolitikk og bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere. Samiske kultur er også en viktig del av kulturløftet”. (“Stáhta ovddasvástádus sámi kulturpolitiikka goziheavvo nu ahte Sámediggái láhččojuvvo vejolašvuotta fievriddit iešbeanalis kulturpolitiikka, ja ahte sámi kultuvra lea oassin nationála kulturpolitiikka. Stáhtas lea maiddái bajimus kulturpolitiikkalaš ovddasvástádus sámi kultuvrras. Ráđđebus áigu buoridit Sámedikkei vejolašvuodaid doaimmahit árrjalaš kulturpolitiikka ja buoridit rámmaeavttuid sámi dáiddáriidda ja kultur barguide. Sámi kultuvra lea maiddái deatalaš oassi kulturloktemis”.)

Dasto čuožžu seamma dieđáhusas ahte:

”...Departementet vil likevel understreke Beainváš Sámi Teáhter og Sydsamiske Teater/ Áarjelhsaemien Teatres betydning for samiske språk, kultur og identitet, og at det er av vesentlig betydning at teatrene har gode rammebetingelser for driften...”. (...Departemeanta áigu dattetge deattuhit man deatalaš Beainváš Sámi Teáhter ja Sydsamiske Teater/ Áarjelhsaemien Teatres leat sámi gillii, kultuvrii ja identitehti, ja ahte lea hui deatalaš ahte teáhteriin leat buorit rámmaeavttut doaimma várás...”.)

Doaimmabidjooasis kapihttalis 9.6 Sámi lávdedáidaga birra, siiddus 138, kap. 9.6.6.1 Doaimmabijut, čuožžu earret eará ahte:

”... Med bakgrunn i statens overordnede ansvar for samiske kultur, vil departementet legge til rette for at samiske scenekunst kan videreutvikles”. (“...Stáhta bajimus ovddasvástádusa vuodđul sámi kultuvrras, áigu departemeanta láhčit diliid nu ahte sámi lávdedáidaga sáhtta viidáset ovddidit”.)

Dat jahkásaš bušeahhtarámmat maid stáhta addá Sámediggái ja sámi ulbmiliidda váikkuhit eanemusat sámi servodaga hábmemii. Danne lea sámediggeráđi oaivila mielde áibbas čielggas ahte ferte ovddidit bargovugiid bušeahthašiehtadallamiid várás Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka. Aivve fal dalle lea Sámedikkis buoret vejolašvuotta stivret sámi ášahusovddideami ja servodathábmema, ja dušše dan bokte ollašuhtta Norga iežas álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid go guoská iešmearrideapmái, min riektaí ieža beassat dahkat vuoruhemiid ja konsultašuvnnaid čađaheapmái dán oktavuodas.

Mañimus jagiid leat dadistaga eambbogat sámi servodagas dovddahan ahte ii leat buorre gártat Sámedikki ovddasvástádusa vuollái go rámmabušeahhta lea fuotni ášahusaid huksemiid joatkimii. Sáhtta dadjat ahte dilli lea nu Beainváš Sámi Našunálateáhtera ektui. Kapasitehta sihkkarastima ja huksema dihte teáhtersuorggis gáibiduvvo eanet árrjalaš politihkka ášahusovddideapmái go maid muđui jurddašit norgga teáhteriid ektui. Dilli lea dattetge nu ahte mañimus logi jagiin leat norgga teáhterasahusat hui ollu huksejuvvon ja nannejuvvon, go fas Beainváš Sámi Našunálateáhtera ovddideapmi lea measta bisánan.

Dás mii bajábealde daddjojuvvo leat čielgasepmosit fuolastuvvan dat organisašuvnna ja olbmot geain lea oktavuotta Beainváš Sámi Našunálateáhteri.

Ođđajagimánus 2009 ávžžuhii Sámi Teáhter Searvvi (STS) stivra ahte Beainváš Sámi Teáhteris ferte váldit ávvira nationála kulturloktemis earret eará ahte ”Rammebevilgningene til post 53, gitt av Kultur- og kirkedepartementet kan på ingen måte sikre at målene for Beainváš blir tilgodesett. Fordi denne posten skal sikre for mange andre samiske kulturelle aktiviteter”. (“Kultur- ja girkodepartemeantta addán rámmajuolludusat postii 53, eai mange láhkeai sihkkarastte buoret mihttomeriid Beainváži. Danne go dáinna poasttain galget sihkkarastojuvvot ollu

eará sámi kulturdoaimmat”).) Ja dasto abte ”Styret i STS foreslår at staten ved Kultur- og kirke departementet igjen tar det budsjettmessige ansvar for Beivváš Sámi Teáhter. [...] og appellerer både til Kultur- og kirke departementet og Sametinget om å handle.” (“STIS stivra evttoha abte stáhta Kultur- ja girke departemeantta bokte válddá jas ovddasvástádusa Beivváš Sámi Teáhteris. [...] ja bivdá sibke Kultur- ja girke departemeantta ja Sámedikkei doaimmat.”.)

Norgga neavttáriid searvi čuovvolii ášši. Jodiheaddji Agnete Haaland dovddahii ahte Sámedikkis leat ollu eará suorggit maid vuoruhit, ja danne ii nagot addit teáhterii daid ekonomalaš rámmaid maid dat dárbbasivčče. Searvi bivddii reivvestis Kultur- ja girke departementii ahte departemeantta válddášii ovddasvástádusa Beivváš Sámi Našunálateáhteris bušehta dáfus.

Dat evttohas geas jerrojuvvui vuolgit Beivváža stivralahttun dovddahii Sámediggái ahte son sáhtášii vuolgit stivraevttohasan dihto eavttuid vuodul, ja earret eará bargat dainna ulbmilin ahte Beivváš oččošii fásta poastta stáhtabušehtas Norgga njealját nationála lávdin.

NSR-jodiheaddji Aili Keskitalo lea medias dovddahan ahte lea beahtahallan jagi 2011 stáhtabušehtta evttohussii, ja dajai earret eará ahte fuones kulturbušehtta guoskkaha buot sámi kulturásahusaid, maiddái Beivváža. Keskitalo oaivvilda ahte teáhter livččii soaitán oazžut buoret eavttuid jos dat livččii lean njuolga Kulturdepartemeantta vuollásaš.

Teáhterhoavda Haukur Gunnarsson celkkii gieskat ahte su mielas leat guokte čovdosa Beivváš Sámi Našunálateáhtera ektui; ahte teáhter juogo ferte ruovttoluotta sierra postii kulturdepartemeantta vuolde, dahje juo biddjot sierra poastan Sámedikki bušehtas ja boahit oidnosii bušehtas.

Vaikko sámi ášahusstruktuvra leage unnán ovddiduvvon ja lea unnán ožžon lasáhusaid bušehttii, de lea sámi teáhter mañimuš jagiin ovddidan alcesis alla dáiddafágalaš dási, mii fuomášuvvo ja árvvus adnojuvvu guhkás olggobealde Norgga rájái. Beivváš lea nationála teáhter, das eai leat dat seamma resurssat go eará teáhteriin seamma institušuvnnalaš dásis. Beivváža sáhtá buohtastahtit eará nationála ja regionála teáhteriiguin Norggas go guoská dáiddalaš čájáhusaide, ja giela ja kultuvrra seailudeapmái. Muhto teáhtera ii sáhte buohtastahtit eará nationála lávdedáiddaásahusaiguin, dahje daiguin unnimus regiovdnateáhteriiguin go guoská ekonomalaš eavttuide.

Odđa stuorradiggediedáhusa ráhkadeami oktavuodas lávdedáidaga birra oaččui Sámediggi njukčamánu 2008 evttohosa doaimbidjoteavstta birra Beivváš Sámi Teáhtera stáhta ossosiid sirdimis Sámediggái. Sámediggeráđi vuolggaposišuvdnan konsultašuvnnain stuorradiggediedáhusa hárrái lea ahte jos Sámediggi galgá váldit badjelas Beivváš Sámi Teáhtera stáhta ossosiid ja dieinna lágiin váldit stuorát ovddasvástádusa sámi lávdedáidagis, de fertejit sámi teáhteriidda addojuvvot dakkár ekonomalaš rámmat mat addet buriid fágalaš ja ekonomalaš bargoeavttuid. Čujuhuvvui maiddái ahte eai leat ášahuvvon konsultašuvdna- dahje šiehtadallanbargovuogit dasa movt bušehttarámmaid galgá mearridit sámi ulbmiliidda. Sámedikki vásihus sámi ášahusaid badjelis váldimis lea ahte váilot bargovuogit movt mearridit bušehttarámmaid sámi ulbmiliidda ja ahte lasáhusat sámi ášahusaide eai dávis eai dan ge ovdáneapmái mii vásttolaš buohtastahtti Norgga ášahusain lea. Dán vuodul ii háliidan Sámediggeráđi váldit badjelas Beivváš Sámi Teáhtera stáhta ossosiid.

Konsultašuvdnaproseassas láivudii Sámediggeráđi posišuvnnas, dihto eavttuid vuodul. Mañná konsultašuvnain stuorradiggediedáhusa nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene” hárrái lei Sámediggeráđi duhtavaš go stáhta bajimuš ovddasvástádus sámi kultuvrras deattuhuvvui, gč, kapihttala 9.6 Sámi lávdedáidda.

01.07.10 beaiváduvvon Kulturdepartemeantta reivves čujuhuvvo proposišuvdnii 1 S (2009-2010) – Kultur- ja girke departemeantta ja stuorradiggediedáhusii nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene” ja stuorradikki meannudeapmái. Dien vuodul sirdojuvvu 01.07.10 Beivváš Sámi Našunálateáhtera Kulturdepartemeantta eaggátoassi Sámediggái. Sámediggeráđi konstatere ahte jagi 2011 stáhtabušehtas ii leat čuovvoluvvon dat go lasáhus ii juolo eará go haddegoarkjumii.

Bargovuogit bušeahta ektui

Servodathábmema deataleamos almmolaš stivregaskaoamit leat lálkaaddin, organiseren ja bušeahtta. Kultursuorggi siskkobealde lea lálkaaddimis gaskaoapmin hui unna mearkkašupmi, muhto dađi eanet deataleappot leat organiseren ja bušeahttarámmat. Konsultašuvdnabargovuogit stáhta ja Sámedikki gaskka leat šihthtojuvvon Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka 2005:s, ja leat nannejuvvon gonagaslaš resolušuvnna bokte ja dat addet Sámediggái viehka stuorra váikkuhanfámu proseassain ja mearrádusain mat gusket lágaide, lálkaásahusaide, ovttaskas mearrádusaide ja eará hálldahuslaš doaibmabijuide. Danne lea Sámediggi sáhtán konsulteret doaibmabijuid hárrái mat leat stuorradiggedieđáhusas lávdedáidaga birra (Bak kulissene). Deataleamos almmolaš eaktu ovddideapmái, dán oktavuodas Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui leat bušeahttarámmat. Bušeahttaoaimabijuide gullá konsultašuvdnageatnegasvuohta ILO 169 artihkkaliid 6 ja 7 mielde, muhto dat eai leat searvvahuvvon konsultašuvdnabargovugiide stáhta eiseválddiid ja Sámedikki gaskka. Dán oktavuodas lea leamaš áigumuššan ásahtit sierra bargovugiid mat váldet vuolggasaji ráđđehusa sierra mearrádusproseassas stáhtabušeahta hárrái. Maŋŋá go hálldahuslaš bargovoavku mas ledje mielde Bargo- ja searvadahttindepartemeantta, Justiisadepartemeantta ja Sámedikki lahtut ovddidii raportta čoaovddusrávvagiiguin 2007:s, ii leat Ráđđehus hálidan čuovvolit dán. Kultursuorggi ektui dagaha dát dan ahte Sámedikkis lea hui unnán váikkuhanfápmu daid rámmaeavttuide ja ovddidanvejolašvuođaide mat addojuvvojit sámi ásaahusaide. Dat dovdo erenoamáš bures ásaahusa Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui.

Sáhtá dadjat Sámediggeráđi oavila mielde ahte otnáš vuogádat illá lea álbmotrievttálaš rámmaid siskkobealde. Váldováttisvuohtan lea dárbovuđot bušeahttaproseassa mii meannuduvvo duppalin politihkalaččat ja dat duohtavuohta ahte stáhta lea bisuhan iežan hovdejeaddji posišuvnna sámpolitiikkalaš vuoruhemiid hálldašeaddjin. Beroškeahhtá das ahte Sámedikkis áiggis áigái lea bajimus politihkalaš ovddasvástádus sámi álbmoga guovdu.

Sámedikki legitimizehta

Sámediggi lea orgána maid sámit leat válljen ovddastit sámiid dan olis go lea álbmot. Jos Sámediggi galgá sáhtit doaibmat orgánan mii váikkuha sámi giela, kultuvrra ja servodateallima suodjaleami ja ovddideami, de lea mearrideaddji deatálaš ahte Sámedikkis lea legitimizehta jienasteddjiid ja sámi ásaahusaid gaskkas. Sámediggeráđi árvvoštallama mielde buktá otnáš dili go bušeahttarámmat sámi kultuvrra várás eai čuovo ovddaneami muđui kultursuorggis váttisvuođaid.

Sámediggeráđi prinsihpalaš oaidnu lea ahte sámi ásaahusat ollu eanet go dál, fertejit váldit vuolggasaji sámi servodatoktavuođas ja doaibmat dan ektui. Dán áddejumi vuodul lea danne eanemus riektá ahte sámi ásaahusain organisatuvrralaččat ja bušeahta dáfus livččii oktavuoha Sámediggái iige stáhtii departemeanttaid bokte. Formálalaččat go geahččá de lea dili nu Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui. Jos dákkár prinsihpalaš lagadeamis galggaš leat ávki ja addojuvvot duohta sisdoallu, de ferte sámi ásaahusaid ekonomalaš ovdánanvejolašvuohta leat unnimusat seamma dásis go buohtastahttinvejolaš Norgga ásaahusain. Sámediggi ferte maiddái áibbas eará lálkai go dál oazžut duohta vejolašvuođa searvat bajimus bušeahttarámmaid hábmemii.

Sámi servodat lea easka huksemin servodagas, man oktavuodas vuodđosuorggit kultuvrra ja giela siskkobeale leat leamaš vuoruhuvvon ja ain vuoruhuvvojit. Dát hástala nana ángirusšamiid sámi servodaga ektui, sámi ásaahusaid, Sámedikki ja stáhta eiseválddiid beales. Sámediggeráđi oaidná ahte das lea ovddasvástádus guovddáš eavttuidbiddjin dán proseassas. Stáhta eiseválddiin lea dattetge bajimus ovddasvástádus diliid lálčimis nu ahte sámi servodat ieš oazžu vejolašvuođa ovddidit viidáseappot servodagas. Sámediggeráđi oavvilda ahte stáhta eiseválddit eai leat čuovvolan dán ovddasvástádusa, maid sii earret eará leat dadjan stuorradiggedieđáhusas nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene”.

Jos Beaivváš Sámi Našunálateáhtera stáhta bušeahttaoarjagiid buohtastahtá regionála teáhteriiguin, de oaidná ahte lea hui stuorra erohus bušeahttaovddaneamis. Gaskamearálaš proseantálaš lassáneapmi regionála teáhteriidda jagis 2002 jahkái 2011 lea 86,3 %. Stuorámus lasáhus lea mannan Hålogalánda teáhterii mii lea 144,4% (42,4,4 miljon ruvdnu) ja unnimus lasáhus lea mannan Trøndelága teáhterii mii lea 46,4% (59,7 miljon ruvdnu). Dan 13 regionála teáhtera gaskkas mat ožžot njuolga juolludusa

stáhtabušehta bokte, leat dušše golbma teáhtera mat leat ožžon unnit bušehtadoarjaga stáhtas go Beivváš Sámi Našunálateáhter. Dákko lea deatalaš muittuhit ahte regionála teáhterat ožžot mealgat doarjaga maiddái regionála eiseválddiin.

Gaskamearálaččat leat dat njeallje eará nationála lávdedáiddaásahusa proseanttaid mielde ožžon bušehttalasáhusa jagi 2001 rájes mii lea 89,7% ja dat lea 421,9 miljon ru. Duohtavuodas lea stuorámuš lasáhus mannan Den Norske Operai, lasáhus lea 294,9 miljon ruvnnus 488,6 miljon ruvndui, dahje 152,2 %. Den Nasjonale Scene lasáhus lei 29,6 (43%), Det Norske Teatret lasáhus lei 42,9 (43%) ja Nationalteateret lasáhus lei 54,5 miljon ru (51%). Proseanttaid mielde lasáhus dán golmma teáhterii lea gal seamma dásis go Beivváš Sámi Našunálateáhtera lasáhus. Muhto dás ferte seammás vuhtii váldit dan ahte dat lea stuorra teáhterat mat leat doaimman juo guhkká.

Kulturdepartemeantta bušehta bokte lea 2011:s várrejuvvon 67,4 miljon ru sámi ulbmiliidda Sámediggái, Sámediggeráđdi áigu juolludit 87,3 miljon ru, mii lea 20 miljon ru eanet. Sámedikki oktasaš bušehttarámmaid siskkovalde lea Sámedikki bušehtta kulturulbmiliidda lassánan eanet go maid Kulturdepartemeantta bušehta bokte livččii lean vejolašvuoda. Danne lea váttis čuočuhit ahte Sámediggeráđdi ii livččii vuoruhán sámi kultuvrra, nugo mat Beivváš Sámi Našunálateáhtera.

Bušehtaid ovddideapmi sámi ášahusaid várás, ja várra erenoamážit Beivváš Sámi Našunálateáhterii, láivudahtta dađistaga Sámedikki legitimehta. Dán dili lea Sámediggerádis váttis dušše geahččat passiivvalaččat. Sámediggerádis lea guhkkit áiggi vuollái váttis váldit ovddasvástádusa ovddideamis man badjel das ii lea váikkuhanfápmu.

Okta Sámedikki váldoulbmiliin kulturpolitihkas lea ealli ja girjás sámi dáidda- ja kultureallin. Sápmi lea girjái ja viiddis, ja sámi servodat lea ain ášahushuksema dásis. Sámediggi lea jagiid badjel vuoruhán girjái vuoda ja buot beliid sámi dáidda- ja kultureallimis, ja lea geahččalan láchit diliid ja doarjut sierra dáláš ja ođđa kulturášahusaid, kulturulbmiliid ja álgagiid mat váikkuhit dán mihttomeari, ja mat dávistit dovddahuvvon dárbbuide ja sávaldagaide sámi servodaga beales.

Dákko bokte lea Sámediggerádi válddahus ovddiduvvon Sámedikki dievasčoahkkimii, ja mii vuordit mielas konstruktii valáš ságastallama ja konkrehta árvalusaid/rávvagiid.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 26 čoahkis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihkka
1	Ragnhild Melleby Aslaksen, áššejođiheaddji	
2	Rolf Johansen	
3	Egil Olli Egil Olli	Per Andersen Bæhr
4	Jarle Jonassen	
5	Silje Karine Muotka	
6	Geir Tommy Pedersen Geir Tommy Pedersen	Jarle Jonassen
7	Jørn Are Gaski Jørn Are Gaski	Silje Karine Muotka

8	Aud Marthinsen	Jørn Are Gaski
		Jarle Jonassen
		Geir Johansen
	Aud Marthinsen	
9	Per Andersen Bæhr	Mariann Wolmann Magga
		Aud Marthinsen
		Jarle Jonassen
	Per Andersen Bæhr	
10	Hans Isak Olsen	Per Andersen Bæhr
	Hans Isak Olsen	
11	Ann-Mari Thomassen	
12	Jørn Are Gaski	
13	Vibeke Larsen	
14	Olaf Eliassen	
15	Mariann Wolmann Magga	
16	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
	Egil Olli	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi lea ságaškuššan Sámediggeráđi čielggadusa Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanoavddasvástádusa sirdin. Čielggadus lea mielddusin beavdegirjái.

Sámediggeráđi čielggadus Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanoavddasvástádusa sirdin

Duogáš

Sámedikki bargoortnega § 11, e, vuodul ovddiduvvo dievasčoahkkimii Sámediggeráđi čielggadus Sámedikki bušeahttaovddideami birra – hálddašanoavddasvástádusa sirdin.

Dán čielggadusa ulbmil lea muhtumassii čájehit Sámedikki bušeahttaovddideami – guhkebuš áiggi, ja 2011 stáhtabušeahttaevttohusa vuodul. Sámediggeráđđi áigu čielggasmahttit oktavuoda gaskal váilevaš bušeahttaprosedyraid stáhta ektui ja hástalusaid maid dat buvttiha Sámedikki legitimizehtti jienasteddjiid ja ášahusaid ektui. Dan geahččalit duođastit sámi ášahusaid ekonomalaš rámmaevttuid ovddideami bokte, ja ovdamearkan geavahuvvo Beivváš Sámi Našunálateáhter.

Maŋimus jagiid leat eanebut ja eanebut sámi servodagas dovddahan ahte ii leat buorre ášahushuksemii go boahtá Sámedikki hálddašanoavddasvástádusa ja rámmabušeahta vuollái. Dán leat erenoamážit dovddahan organisašuvnnat ja olbmot mat leat čadnojuvvon Beivváš Sámi Našunálateáhteri.

Dan vuodul mo Sámedikki ollislaš bušeahtadilli lea šaddan, go váilot prosedyrat ja proseassat gaskal Ráđdehusa ja Sámedikki sámi ášahusaid dili, ovddidandárbbuid ja bušeahttavuoruhemiid oktavuodas, ja go Sámedikki legitimizehta lea hedjonan, de oavvilda Sámediggeráđđi ahte jus Sámedikki bušeahtadillii ii buoriduvvo, de ferte árvvoštallat sirdit ruovttoluotta hálddašan- ja stivrenovddasvástádusa mángga sámi ášahusaid ja áigumušas ovttasteaddji fágadepartementii, dás Beivváš Sámi Našunálateáhtera Kulturdepartementii.

Sámediggeráđđi lea gearggus váldit badjelasas hálddašan- ja stivrenovddasvástádusa sámi ášahusain jus Ráđdehus láhčá dilálašvuodaid geatnegahtti ja duohta nannemii ja ovddideapmái. Prosedyraid ja rámmaid dakkár ovddideapmái ferte dalle ášahit Sámedikki ja Ráđdehusa konsultašuvnnaid vuodul.

Sámi servodaga ja sámi demokratiija áimmahuššamii ja ovddideapmái lea ášahushuksen hui deatalaš. Sámediggeráđđi háliida álggahit digaštallama dan birra mo mii galgat dustet dáid hástalusaid ja háliida evttohusaid dan oktavuodas.

Čoahkkingirjji čállit: Tove Anti

64 siidu 365 siiddus

Álggahus

1980-logu loahpa ođđa sámpolitiikka lea ásahan ođđa sámi demokrátalaš almmolašvuoda mii rievdata ovdeš oaivisearvevuoda. Dát ođđa almmolašvuoda bidjá ođđa gáibádusaid ja vuordamušaid dasa mo digaštallan ja oaiviliid hábmen galgá dáhpáhuvat sámi servodagas. Sámi ásausat, nu mo festiválat, kulturviesut, museat, giellaguovddázat, alit oahppo- ja dutkanbirrasat, leat eaktun sámi demokratiija ja sámi servodaga huksemii. Sámediggeráđdi atná sámi ásaussan doaimmaid mat leat vuolgán sámi servodatoktavuoda ja sámi almmolašvuoda vuodul ja doibmet dan ektui. Buot servodagat leat oalle guhkás huksejvuvon iešguđet ásaussaid vuodul, daiguin variašuvnnaiguin maid dat mielddisbuktá. Danne leat ásausat áibbaš guovddáš oasis nana, doaibmi ja ovddideaddji servodagaid ollašuttimis. Dát guoská maiddái sámi servodahkii. Danne gáibida sámi servodaga huksen ja ovddideapmi dáhtu ja dáiddu ásaht ja viidáset ovddidit ásaussaidis.

Deatalaš eaktu ođđa ja doaibmi sámi almmolašvuhtii ja sámi demokratiijii lea ahte gávdnojit ásausat mat doibmet oaivillonuheami, oaivilhábmemma ja diehtujuohkima várás. Muhto go leat unnán ja geanohis servodatasausat Sámedikki, albmotválljen orgánan, ja ovttaskas olbmo gaskkas, de raššu demokratiija. Dakkár dilis sáhtta álkít šaddat nu ahte Sámediggi adnojuvvo amasin, byrokrátalažžan ja unnán relevántan. Jos seammás eai gávdno ođđaáigásaš ja nana ásausat mat gulahallet, váikkuhit ja bidjet eavttuid dan politiikkii maid Sámediggi fievrída, de geanohuvvá sámi demokratiija. Danne oaidná Sámediggeráđdi ahte sámi ásaussaid ovddideapmi buot servodatsurggiid siskabealde lea vuoddoeaktun sámi demokratiija ja sámi servodaga huksemii.

Norggas lea erenoamáš ovddasvástáduš sámi giela, kultuvrra ja eallineavttuid ovddideamis. Vuodđolága § 110a geatnegahtta stáhta eiseválddiid lágideat dilálašvuodaid nu ahte sámi álbmotjoavku sáhtta sihkkarastit ja ovdánahtit gielas, kultuvrras ja servodateallimis.

ILO-169 artihkal 6 nanne ahte álgoálbmogat galget konsulterejuvvo go árvvoštallojuvvo ásaht lágaid ja hálddahaslaš doaibmabijuid. Dakkár hálddahaslaš doaibmabijuide gullet eahpitkeahhtá maiddái bušeahat ja ekonomalaš rámmat. Lea maiddái nu ahte ILO-169 artihkal 7 addá sápmelaččaide vuoigatvuoda “... mearridit dehálašvuodaortnega [...] ja ... nu guhkás go lea vejolaš jodihit iežaset ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdánumi”. Maiddái ON konvenšuvnna bokte siviila ja politikalaš vuoigatvuodaid birra, artihkal 1, mii muđui lea mielde Norgga rievttis olmmošvuoigatvuodálaga bokte, lea sápmelaččain iešmearridanvuoigatvuoda olis vuoigatvuoda friija ovddidit iežaset ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdánumi.

Viidáseappot čujuhuvvo ON julggaštussii álgoálbmotvuoigatvuodaid birra artihkkalii 3 mii dadjá ahte sápmelaččat mearridit ieža iežaset politikalaš stáhtusa ja mearridit iežaset ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdánumi. Jus biddjojuvvo eaktun ahte Sámediggi dat hálddaša dán vuoigatvuoda sámi álbmoga bealis, de ferte maid navdit ahte Sámedikkis dat dalle lea ovddasvástáduš mearridit guđe doaibmabijut dat galget čađahuvvot gokko ja mo sámpolitiikkalaš suorggis.

Juohke álbmogii mii galgá stivre iežas doaimma, lea deatalaš váikkuhit ja mearridit ekonomalaš rámmaid ja vuoruhemiid. Dattetge lea dilli nu ahte dan ektui go dáža servodagas lea leamaš stuorra ásaussuhten, ja dađistaga ásaussuhtit ođđa almmolaččat ruhtaduvvon ásaussaid mat vuosttažettiin doibmet dáža servodaga várás, de lea sámi servodagas leamaš heajos ovdánupmi. Danne lea Sámediggeráđi mielas hui deatalaš hukset ásaussaid dárbašlaš ekonomalaš ja olmmošlaš resurssaiguin vai kapasitehta buorrána sámi servodagas. Dat livččii áigumuša čielga čuovvleapmi ja guorrasivččii Vuodđolága § 110 a:ii ja álbmotrievttálaš geatnegasvuodaide sápmelaččaid ektui álgoálbmogin.

Sámedikki bušeahttaovdáneapmi

Sámi áigumušaide juolluduvvo ruhta mángga departemeantta bušeahaid badjel, ja 2011 stáhtabušeahat lea buohkanassii evttohuvvon su. 828,7 milj. ru sámi áigumušaide, mas Sámediggái evttohuvvo su. 360 miljon ruvdnosaš juolludus (oktan Sámeálbmotfoandain), mii lea 3,7 % lassáneapmi. Ráđdehus dieđiha 2011

stáhtabušeahhtaevttohusas ahte ovdánupmi Sámedikki bušehtas 1990 rájes 2011 rádjai guorrasa eiseválddiid ulbmili ahte Sámedikkis galgá leat stuorát váikkuhanvejolašvuohta ja váldi dakkár áššiin main lea sámi álbmogis lea erenoamáš beroštupmi.

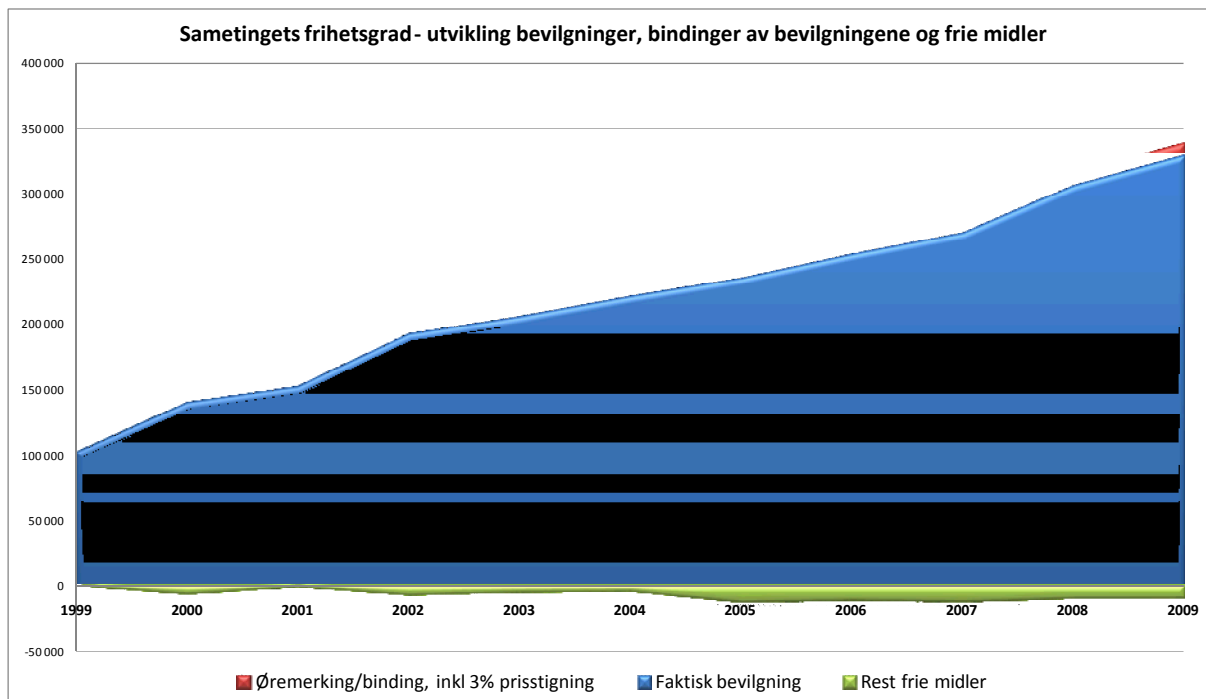
Go buohtastahtá proseantalassáneami sámi áigumušaide (3,5 %) dainna proseantalassánemiin mii lea stáhtabušehtas buohkanassii (5 %), de rievdá govva. 2,7 % vurdojuvvon haddegoargnumiin 2011:s, lea 2011 bušeahhta sámi áigumušaide duohtavuodas heajut go 2010:s. Dat mearkkaša ahte stáhtabušehta áigumuš lea gáržžidit bušehta sámi áigumušaide 2011:s. Vaikke vel Ráđdehus muhtun surggiin evttoha lassánemiid, de das lea uhccán ávki go juolludus Sámediggái lea heittot. Sámedikkis galgá ja ferte leat ollislaš bušeahhtaovddasvástádus olles sámi servodagas.

2011 stáhtabušehta mildosis – Juolludeamit sámi áigumušaide, čuožžu ná:

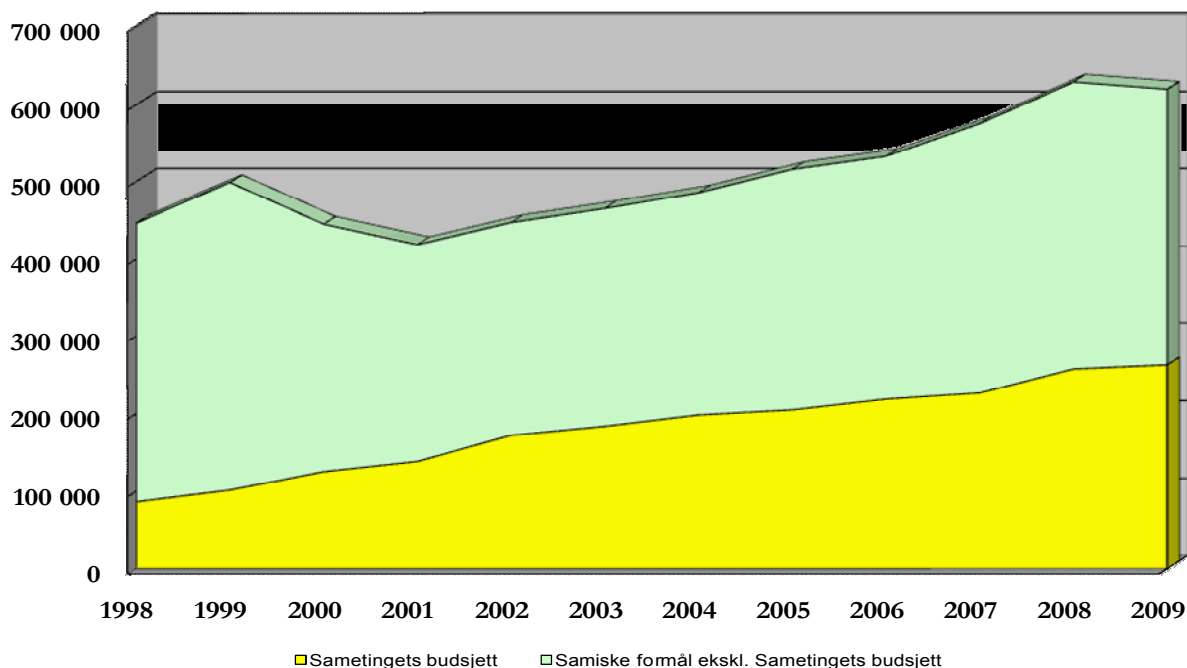
”Sámediggi ásahuvvui sámelága vuodul ollašuttin dibtii Vuoddolága § 110a. Álbmotválljen orgánan Sámedikkis lea stuorra friddjavuohta.”

Sámediggeráđdi oaivvilda ahte ain lea guhká ovdalگو dat ollašuttujuvvo. Sámedikkis ii leat stuorra friddjavuohta daningo stuorra oasis juolludusas Sámediggái leat merkejuvvon ruđat iešguđet departemeanttain. Dát merkejuvvon ruđat leat lassánan jagis jahkái. Sámediggeráđdi bidjá ovdan iežas oainnu dasa mo dat lea juohkit daid lassánemiid maid Sámediggi oažžu juohke jagi.

Vuolábealde lea govastat mii čájeha dan:

Utvikling priskorrigert budsjett

Okta dain váikkuhusain go nu ollu merkejuvvon ruđat leat geavahuvvon, lea ahte Sámediggi ieš ferte vulos vuoruhit osiid iežas bušehtas máksit lassegoluid bálká- ja haddegoargnjuma geažil. Sámediggái ii leat vejolaš olus lasihit juolludusaid daidda sámi ášahusaide main leat bistevaš doarjja Sámedikki bušehtas. Dat goazaha sámi ášahusaid ovdánumi ja dagaha doarjjaoažžuid duhtameahttummin. Danne gehččojuvvo Sámediggi ollu oktavuodáin “easttan” ollu sámi ášahusaide, dan sivas go Sámedikkis eai leat friijaruđat nannet ovdamearkka dihtii sámi ášahusaid. Okta ovdamearka lea Beaivváš Sámi Teáhter mii lea dovddahan ahte sii háliidit ruovttoluotta Kulturdepartemeantta vuollásažžan.

Govastat čájeha ahte stuorra oasis lassáneamis Sámediggái dán 10-jagi áigodagas leat departemeanttat merken. Dat čájeha dan maid Sámediggeráđđi lea cuiggodan ja dadjan ráđđehussii ahte duohta lassáneapmi addá Sámediggái uhccán vejolašvuoda ieš vuoruhit sámi servodaga ovddideami. Dan lassin lea Sámediggi dán áigodagas váldán badjelasas hálddašanovdasvástádusa mángga sámi ášahusas ja ortnegis, mat ovdal gulle iešgudet departemeanttaide. Dat leat ortnegat mat leat guhkit áiggi badjel ovdánan ja dain leat dávjá sihke vuostáiváldit ja njuolggadusat mat mealgadii gáibidit joatkima. Juohke stuorát rievdadus dain ortnegiin maid Sámediggi váldá badjelasas, lea mealgadii veadjemeahtun čađahit politihkalaččat, jus rievdadusaid eai čuovo stuorra lassáneamit.

Áidna vejolašvuotta álggahit odđa doaibmabijuid lea geavahit dan haddegoargnjuma mii lei galgat geavahuvvot dálá áigumušaide Sámedikki bušehtas, mii fas mielddisbukta ahte dáidda áigumušaide njiedjá duohta juolludeapmi Sámedikkis. Oaidná hui johtilit ahte 20-25 miljon ruvnnu váikkuhangaskaoapmepoastain leat álggahuvvon ja ášahuvvon dán láhkai. Dát dahká veaháš uhcit go 7 % Sámedikki iežas bušehtas ja sullii 3 % juolludemiin buohkanassii sámi áigumušaide.

Dálá gulahallama bušehttasuorggis gaskal stáhta ja Sámedikki sáhtta válddahallat ná:

Sámedikki vejolašvuotta ovddidit iežas sámepolitihka lea gárži.

Go Sámediggi ii gulduvvo bušehttasuorggis, de guhkit áiggi vuollái (jus ii leš dál jo duohta) dat dagaha ahte sii sámi servodagas geat háliidit ovddidit odđa álgagiid, ovddidit daid njuolgga stáhtii dan sajes go geavahit Sámedikki. Dan láhkai sii hedjonahttet Sámedikki válddi bušehttasuorggis, ja Sámedikki legitimizehta.

Sámedikki bušehttaovdáneapmi buohkanassii lea heittot. Čujuhuvvo Sámedikki 2011 bušehtti mii lea 355 707 000 ru (earret sámeálbmotfoandda), beroškeahhtá ođđa dárbbuin, mas 3,1 % bálká- ja haddegoargŋun dahká 11 026 917 ru. Dás eaktuduvvon seamma dássi go dat maid Sámediggi oažžu ráđdehusas. 2010 stáhtabušehta ektui addá 2011 stáhtabušehttaevttohus 14 024 000 ruvdnosaš lassáneami Sámediggái. Dás lea 3 850 000 ru merkejuvvon Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanttas sámeagiela ja sámi statistihka doaibmapláni. Dalle báhcá vel 10 174 000 Sámedikki iežas vuoruhemiide. Sámediggeráđđi ferte vuosttažettiin vuoruhit dán lassáneami bálká- ja haddegoargŋumii daidda ášahusaide mat ožžot njuolgga doarjaga Sámedikki bušehtas. Váikkuhus dás lea ahte eará poasttat, ovdamearkka dihtii ohcanvuđot doarjagat, eai sáhte vuoruhuvvot dahje eai oáččo maidege lassánemiid.

Beaivváš Sámi Našunálateáhter

Sámediggeráđđi áigu geavahit sámi kulturásahusa ovdamearkan čájehit oktavuoda gaskal Sámedikki ollislaš bušehtadili ja ášahusaid ovddidanvejolašvuodaid. Beaivváš Sámi Teáhter ásuheavvu 1981 friija joavkun, ja sáhte ávvudit 30-jagi 2011:s. Beaivváža ovdabargu álgahuvvui idealistalaš vuoduin Álttá-ášši olis.

Beaivváš oáčču 1987 rájes (vuos golmma jagi geahčalanáigodahkii) doarjaga Kultur- ja girkodepartemeantta bušehtas (poasttas feara man doaibmabijut). 1991:s šattai Beaivváš bistevaš poastan stáhtabušehtti, ja biddjojuvvui seamma jovkui go regiovdnateáhterat. Stuorradiggediedáhusa ”Kultur i tiden” oktavuodas 1992:s definerejuvui Beaivváš okta nátionála teáhterásahusain.

Dađi mielde go Sámedikki válđi ovdáni, ášahii Kultur- ja girkodepartemeanta 2002:s ođđa bušehtta-poastta, 320 Dábálaš kulturáigumušat, poasta 53 Sámi kulturáigumušat. Juolludusat moanat sámi kulturdoaibmabijuide biddjojuvvojedje dán postii, dás maiddái Beaivváš. Bušehttajagi 2002 rájes sirdojuvvui hálddašanovdasvástádus Beaivvážis Sámediggái.

Áidna fidnolaš teáhterin Norggas mas lea sámeagiella váldogiellan, ovddida Beaivváš teáhterdoaimma sámeagiella. Dat doaibmá maiddái vásáhusarenan ja kulturgaskkusteadđin, ja arenan sámeagiela geavahepmái ja čalmmusteapmái. Teáhtera ulbmilat lea šaddat gárves teáhterin mas lea sierra lávdi sámi gehččiid várás, mii oahpaha ja rekruttere nuorra sámi lávdedáiddáriid ja teáhterbargiid, ja luovvá sámi dramatihkkáriid. Teáhtera bistevaš sadi lea Guovdageainnus, ja johtá birra sámi ássanguovllu. Geográfalaš gaskkat leat guhkit, mii maid mielddisbuktá stuorra johtingoluid.

Beaivváš ii leat teáhter dušše sápmelaččaid várás, muhto maiddái dakkár teáhter mii sámevuoda vuodul neavttašit čájálmasaid main lea almmolaš beroštupmi, erenoamážit go gaskkustit dálááiggi olggosbuktima teáhter suorggis. Beaivváš lea maiddái sámi servodaga sierranas dáiddalaš fágajoavkkuid deatalaš bargosadi.

Teáhter lea árbevieruid ja oktasaš kultuvrra gaskkusteadđi čájehettiin klassihkkáriid. Muhto lávdedáidda sáhtta maiddái gaskkustit ođđa ja amas kultuvrra ja gaskkustit dovddus dahkosiid dakkár vugiiguin mat rahpet ođđa perspektiivvaid. Lávdedáidda čohkke gehččiid oktasaš arenii ja sáhtta leat mielde duddjomin ja fuolahit báikkálaš identitehta, gullevašvuoda ja searvevuoda. Teáhterat veahkehit áddet muitalusaid ja fáttáid mat sáhttet leat ođđasat gehččuide, sii ovddidit servodatdigaštallama ja demokratiija servodagas.

Go sámediggi válldii badjelas hálddašanovdasvástádusa Beaivváš Sámi Teáhterisi 2002:s, de lei teáhteris 10,2 miljon ruvdnosaš bušehtta. Sámediggi lasihii dán 10,7 miljon ruvdnui iežas rámmáid siskkomeande 2002:s. 2010:s lea Beaivváš Sámi Našunálateáhtera bušehttarámma 15,6 milj ru, mii lea 4,9 miljon ruvdnosaš lassáneapmi jagi 2002 rájes 2010 rádjai, dahje 45,9 %. Lassáneapmi mii vástida haddegoargŋumii 2010 rájes 2011 rádjai lea 5,4 miljon ru lassáneapmi dahje 50,5 %.

Ságaškuššan

Sámiid iešmearridanriekti bidjá deatalaš eavttuid sámi ášahusaid hábmemii, nugo Beaivváš Sámi Našunálateáhtera. Iešmearridanrievttis lea guovddáš mearkkašupmi dasa movt ovttasdoaibman Sámedikki ja stáhta eiseválddiid gaska lea, ja Sámedikki ja sámi ášahusaid gaska. Konsultašuvdnašiehtadus lea

guovddáš gaskaoapmi go ođđa lágat galget ráhkaduvvot dahje lágat galget rievdaduvvot. Ásahussuorggis stivre láhkaaddin politihka ovddideami hui vánet. Dađi stuorát mearkkašupmi lea das movt bušeahhtarámmat stivrejuvvojit ja makkár eavttut biddjojuvvojit vuodđun. Dál eai leat makkárge bargovuogit bušeahttakonsultašuvnnaid várás dahje bušeahttašiehtadallamiid várás, vaikko konsultašuvdnageatnegasvuohta ILO 169 artihkkaliid 6 ja 7 mielde guoská maiddá bušehhti.

Sámediggi lea áshuvvon orgána masa Norgga Stuorradiggi addá ruđaid ja fápmuda válddi. Dien dáfus lea Sámediggi oalle sorjavaš guovddáš stivrenválddis. Seammás vállje sámi álbmot válgga bokte Sámedikki ja dan bokte addojuvvo legitimizehta. Dát eaktuda ahte váldevejolašvuohta dihto muddui dávistivččii daid vuordamušaide mat jienasteddjiin leat Sámediggái. Jos Sámediggi galgá lihkestuvvat eavttuid lámčimiin ja bidjamiin oppalaš servodatovddideapmái Sámis, de ferte Sámediggái addojuvvo duohta vejolašvuohta ovddidit eavttuid sámi áshusovddideapmái. Sámedikkis ferte leat duohta váikkuhanfápmu bušeahttaovddideapmái sámi áshusaid várás nugo Beainváš Sámi Našunálateáhterii, vai Sámediggi sáhtta – sámi álbmoga beales – buorebut stivret oppalaš servodatovddideami Sámis ja váikkuhit dan.

Soria Moria julggaštusas čuožžu:

”Til grunn for samepolitikken ligger at staten Norge opprinnelig er etablert på territoriet til to folk, samer og nordmenn, og at begge folkene har den samme rett og det samme krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk. Vi vil føre en samepolitikk som skal tjene den samiske befolkningen slik at samisk språk, kultur og samfunnsliv skal ha en sikker framtid i Norge. Kulturlivet er en viktig kraft for å styrke identiteten, samtidig som den bidrar til levende lokalsamfunn” [...] ”Regjeringen vil: [...]..bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere og bidra til internasjonal profilering av samisk kultur”. (“Vuodđun samepolitihkei lea ahte Norgga stáhta álgoálggus lea áshuvvon guovtti álbmoga eatnamiid ala, sápmelaččaid ja norgalaččaid, ja ahte goappašagiin álbmogiin lea seamma vuoigatvuohta ja seamma riekti beassat ovddidit iežas kultuvrra ja giela. Mii áigut fievrridit dakkár samepolitihka mas galgá leat ávki sámi álbmogii vai sámi gielas, kultuvrras ja servodateallimis livččii sihkekaris boahteáigi Norggas. Kultureallin lea hui deatalaš identitehta nannemii, seammás go dat gožiha ealli báikegottiid” [...] ”Ráddehus báliida: [...]..buoridit rámmaeavttuid sámi dáiddáriid ja kultur bargiid várás ja váikkuhit sámi kultuvrra riikkaidgaskasaččat profilerema”.)

Dalle go Stuorradiggi meannudii Kulturdiedáhusa nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikken frem mot 2014, lei stuorra ovttamielalašvuohta das ahte nationála dásis dat lea ovddasvástádus sámi kultuvrra goziheamis ja viidáset ovddideamis:

”...Ansvarer bør utøvers gjennom nær dialog med Sametinget, og Sametingets føringer for politikken bør legges til grunn...”; (“Ovddasvástádus berre gozihuvvot Sámedikkei gulaballamiin, ja Sámedikki čanastagat berrejit biddjojuvvo vuodđun..”) gč. Stuorradiggeráđidiedáhusa nr. 28 (2007-2008) Samepolitihka birra.

Stuorradiggeráđidiedáhusas nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene” kapihttal 9.6 Sámi lávdedáidaga birra čuožžu álggahusoasis ahte

”Statens ansvar for samisk kulturpolitikk ivaretas ved å legge til rette for at Sametinget kan føre en selvstendig kulturpolitikk, og ved at samisk kultur inngår som en del av den nasjonale kulturpolitikken. Statens ansvar for samisk kultur inngår i statens overordnede kulturpolitiske ansvar. Regjeringen vil bedre Sametingets muligheter til å drive en aktiv kulturpolitikk og bedre rammebetingelsene for samiske kunstnere og kulturutøvere. Samisk kultur er også en viktig del av kulturløftet”. (“Stáhta ovddasvástádus sámi kulturpolitihkas gozihuvvo nu ahte Sámediggái lámččojuvvo vejolašvuohta fievrridit iešbeanalis kulturpolitihka, ja ahte sámi kultuvra lea oassin nationála kulturpolitihkas. Stáhtas lea maiddá bajimus kulturpolitihkalaš ovddasvástádus sámi kultuvrras. Ráddehus áigu buoridit Sámedikkei vejolašvuođaid doaimmahit ánjjalaš kulturpolitihka ja buoridit rámmaeavttuid sámi dáiddáriidda ja kultur bargiide. Sámi kultuvra lea maiddá deatalaš oassi kulturloktemis”.)

Dasto čuožžu seamma diedáhusas ahte:

”...Departementet vil likevel understreke Beainváš Sámi Teáhter og Sydsamisk Teater/ Áarjelhsaemien Teatres betydning for samisk språk, kultur og identitet, og at det er av vesentlig betydning at teatrene har gode rammebetingelser for driften...”. (...Departemeanta áigu dattetge deattuhit man deatalaš Beainváš Sámi Teáhter ja Sydsamisk Teater/ Áarjelhsaemien Teatres leat sámi gillii, kultuvrii ja identitehti, ja ahte lea hui deatalaš ahte teáhteriin leat buorit rámmaeavttut doaimma várás...”.)

Doaibmabidjooasis kapihttalas 9.6 Sámi lávdedáidaga birra, siiddus 138, kap. 9.6.6.1 Doaibmabijut, čuožžu earret eará ahte:

"... Med bakgrunn i statens overordnede ansvar for samiske kultur, vil departementet legge til rette for at samiske scenekunst kan videreutvikles". ("...Stáhta bajimus ovddasvástádusa vuodul sámi kultuvrras, áigu departemeanta láhčit diliid nu ahte sámi lávdedáidaga sáhtta viidáset ovddidit".)

Dat jahkásaš bušeahhtarámmat maid stáhta addá Sámediggái ja sámi ulbmiliidda váikkuhit eanemusat sámi servodaga hábmemei. Danne lea sámediggeráđi oaivila mielde áibbas čielggas ahte ferte ovddidit bargovugiid bušeahttašiehtadallamiid várás Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka. Aivve fal dalle lea Sámedikkis buoret vejolašvuohta stivret sámi ášahusovddideami ja servodathábmema, ja dušše dan bokte ollašuttá Norga iežas álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid go guoská iešmearrideapmái, min riektaí ieža beassat dahkat vuoruhemiid ja konsultašuvnnaid čadaheapmái dán oktavuodas.

Maŋimus jagiid leat dađistaga eambbogat sámi servodagas dovddahan ahte ii leat buorre gártat Sámedikki ovddasvástádusa vuollái go rámmabušeahtta lea fuotni ášahusaid huksemiid joatkimii. Sáhtta dadjat ahte dili lea nu Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui. Kapasitehta sihkkarastima ja huksema dihte teáhtersuorggis gáibiduvvo eanet árjjalaš politihkka ášahusovddideapmái go maid muđui jurddašit norgga teáhteriid ektui. Dilli lea dattetge nu ahte maŋimus logi jagiin leat norgga teáhterasahusat hui ollu huksejuvvon ja nannejuvvon, go fas Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ovddideapmi lea measta bisánan.

Dás mii bajábealde daddjojuvvo leat čielgasepmosit fuolastuvvan dat organisašuvnnat ja olbmot gain lea oktavuodta Beaivváš Sámi Našunálateáhteri.

Ođđajagimánus 2009 ávžžuhii Sámi Teáhter Searvi (STS) stivra ahte Beaivváš Sámi Teáhteris ferte váldit ávvira nátionála kulturloktemis earret eará ahte *"Rammebevilgningene til post 53, gitt av Kultur- og kirkedepartementet kan på ingen måte sikre at målene for Beivváš blir tilgodesett. Fordi denne posten skal sikre for mange andre samiske kulturelle aktiviteter". ("Kultur- ja girkedepartemeantta addán rámmajuolludusat postii 53, eai mange láhkai sihkkaraste buoret mihtomeriid Beivvášji. Danne go dáinna poasttain galget sihkkarastojuvvot ollu eará sámi kulturdoaimmat").* Ja dasto ahte *"Styret i STS foreslår at staten ved Kultur- og kirkedepartementet igjen tar det budsjettmessige ansvar for Beivváš Sámi Teáhter. [...] og appellerer både til Kultur- og kirkedepartementet og Sametinget om å handle." ("STS stivra evttoha ahte stáhta Kultur- ja girkedepartemeantta bokte váldá fas ovddasvástádusa Beivváš Sámi Teáhteris. [...] ja bivdá sihke Kultur- ja girkedepartemeantta ja Sámedikkei doaibmat.")*

Norgga neavttáriid searvi čuovvolii ášši. Jodiheaddji Agnete Haaland dovddahii ahte Sámedikkis leat ollu eará suorggit maid vuoruhit, ja danne ii nagot addit teáhteriid daid ekonomalaš rámmaid maid dat dárbbasivčče. Searvi bivddii reivvestis Kultur- ja girkedepartementii ahte departemeantta válddášii ovddasvástádusa Beivváš Sámi Našunálateáhteris bušeaha dáfus.

Dat evttohas geas jerrojuvvui vuolgit Beivváža stivralahttun dovddahii Sámediggái ahte son sáhtášii vuolgit stivraevttohassan dihto eavttuid vuodul, ja earret eará bargat dáinna ulbmilin ahte Beivváš oččošii fásta poastta stáhtabušeahtas Norgga njealját nátionála lávdin.

NSR-jodiheaddji Aili Keskitalo lea medias dovddahan ahte lea beahtahallan jagi 2011 stáhtabušeahtta evttohussii, ja dajai earret eará ahte fuones kulturbušeahtta guoskkaha buot sámi kulturásahusaid, maiddá Beivváža. Keskitalo oaivvilda ahte teáhter livččii soaitán oazžut buoret eavttuid jos dat livččii lean njuolga Kulturdepartemeantta vuollásaš.

Teáhtherhoavda Haukur Gunnarsson celkkii gieskat ahte su mielas leat guokte čovdosa Beivváš Sámi Našunálateáhtera ektui; ahte teáhter juogo ferte ruovttoluotta sierra postii kulturdepartemeantta vuolde, dahje juo biddjot sierra poastan Sámedikki bušeahtas ja boahtit oidnosii bušeahtas.

Vaikko sámi ášahusstruktuvra leage unnán ovddiduvvon ja lea unnán ožžon lasáhusaid bušehhtii, de lea sámi teáhter maŋimus jagiin ovddidan alccesis alla dáiddafágalaš dási, mii fuomášuvvo ja árvvus adnojuvvo guhkás olggobealde Norgga rájáid. Beivváš lea nátionála teáhter, das eai leat dat seamma resurssat go eará Coahkkingirji čállit: Tove Anti

teáhteriin seamma institušuvnnalaš dásis. Beaivváža sáhttá buohtastahttit eará nationála ja regionála teáhteriiguin Norggas go guoská dáiddalaš čájáhusaide, ja giela ja kultuvrra seailudeapmái. Muhto teáhtera ii sáhte buohtastahttit eará nationála lávdedáiddaásahusaiguin, dahje daiguin unnimus regiovdnateáhteriiguin go guoská ekonomalaš eavttuide.

Ođđa stuorradiggedieđáhusa ráhkadeami oktavuodas lávdedáidaga birra oaččui Sámediggi njukčamánu 2008 evttohusa doaibmabidjoteavstta birra Beaivváš Sámi Teáhtera stáhta ossosiid sirdimis Sámediggái. Sámediggeráđi vuolggaposišuvdnan konsultašuvnnain stuorradiggedieđáhusa hárrái lea ahte jos Sámediggi galgá váldit badjelassas Beaivváš Sámi Teáhtera stáhta ossosiid ja dieinna lágiin váldit stuorát ovddasvástádusa sámi lávdedáidagis, de fertejit sámi teáhteriidda addojuvvot dakkár ekonomalaš rámmat mat addet buriid fágalaš ja ekonomalaš bargoeavttuid. Čujuhuvvui maiddái ahte eai leat ášahuvvon konsultašuvdna- dahje šiehtadallanbargovuogit dasa movt bušeahttarámmaid galgá mearridit sámi ulbmiliidda. Sámedikki vásihus sámi ášahusaide badjelis váldimis lea ahte váilot bargovuogit movt mearridit bušeahttarámmaid sámi ulbmiliidda ja ahte lasáhusat sámi ášahusaide eai dávis eai dan ge ovdáneapmái mii vásttolaš buohtastahtti Norgga ášahusain lea. Dán vuodul ii háliidan Sámediggeráđdi váldit badjelassas Beaivváš Sámi Teáhtera stáhta ossosiid.

Konsultašuvdnaproseassas láivudii Sámediggeráđdi posišuvnnas, dihto eavttuid vuodul. Maŋŋá konsultašuvnain stuorradiggedieđáhusa nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene” hárrái lei Sámediggeráđdi duhtavaš go stáhta bajimuš ovddasvástádus sámi kultuvrras deattuhuvvui, gč, kapihttala 9.6 Sámi lávdedáidaga.

01.07.10 beaiváduvvon Kulturdepartemeantta reivves čujuhuvvo proposišuvdnii 1 S (2009-2010) – Kultur- ja girkodepartemeantta ja stuorradiggedieđáhusii nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene” ja stuorradikki meannudeapmái. Dien vuodul sirdojuvvo 01.07.10 Beaivváš Sámi Našunálateáhtera Kulturdepartemeantta eaiggátoassi Sámediggái. Sámediggeráđdi konstatere ahte jagi 2011 stáhtabušeahtas ii leat čuovvoluvvon dat go lasáhus ii juolo eará go haddegoarkjumii.

Bargovuogit bušeahta ektui

Servodathábmema deataleamos almmolaš stivrengaskaoamit leat lánkaaddin, organiseren ja bušeahtta. Kultursuorggi siskkobealde lea lánkaaddimis gaskaoapmin hui unna mearkkašupmi, muhto dađi eanet deataleappot leat organiseren ja bušeahttarámmat. Konsultašuvdnabargovuogit stáhta ja Sámedikki gaskka leat šihttojuvvon Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka 2005:s, ja leat nannejuvvon gonagaslaš resolušuvnna bokte ja dat addet Sámediggái viehka stuorra váikkuhanfámu proseassain ja mearrádusain mat gusket lágaide, lánkaásahusaide, ovttaskas mearrádusaide ja eará hálldahuslaš doaibmabijuide. Danne lea Sámediggi sáhttán konsulteret doaibmabijuid hárrái mat leat stuorradiggedieđáhusas lávdedáidaga birra (Bak kulissene). Deataleamos almmolaš eaktu ovddideapmái, dán oktavuodas Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui leat bušeahttarámmat. Bušeahttadoaibmabijuide gullá konsultašuvdnageatnegasvuohta ILO 169 artihkkaliid 6 ja 7 mielde, muhto dat eai leat searvvahuvvon konsultašuvdnabargovugiide stáhta eiseválddiid ja Sámedikki gaskka. Dán oktavuodas lea leamaš áigumuššan ášahit sierra bargovugiid mat váldet vuolggasaji ráđđehusa sierra mearrádusproseassas stáhtabušeahta hárrái. Maŋŋá go hálldahuslaš bargojoavku mas ledje mielde Bargo- ja searvadahttindepartemeantta, Justiisadepartemeantta ja Sámedikki lahtut ovddidii raportta čoavddusrávvagiiguin 2007:s, ii leat Ráđdehus háliidan čuovvolit dán. Kultursuorggi ektui dagaha dát dan ahte Sámedikkis lea hui unnán váikkuhanfápmu daid rámmaeavttuide ja ovddidanvejolašvuođaide mat addojuvvojit sámi ášahusaide. Dat dovdo erenoamáš bures ášahusa Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui.

Sáhttá dadjat Sámediggeráđi oaivila mielde ahte otnáš vuogádat illá lea álbmotrievttálaš rámmaid siskkobealde. Váldováttisvuohtan lea dárbovuđot bušeahttaproseassa mii meannuduvvo duppalin politihkalaččat ja dat duohtavuohta ahte stáhta lea bisuhan iežan hovdejeaddji posišuvnna sáme politihkalaš vuoruhemiid hálldašeaddjin. Beroškeahttá das ahte Sámedikkis áiggis áigái lea bajimuš politihkalaš ovddasvástádus sámi álbmoga guovdu.

Sámedikki legitimitehta

Sámediggi lea orgána maid sámít leat válljen ovddasit sámiid dan olis go lea álbmot. Jos Sámediggi galgá sáhttit doaibmat orgánan mii váikkuha sámii giela, kultuvrra ja servodateallima suodjaleami ja ovddideami, de lea mearrideaddji deatálaš ahte Sámedikkis lea legitimitehta jienasteddjiid ja sámii ášahusaid gaskkas. Sámediggeráđi árvvoštallama mielde buktá otnáš dili go bušeahttarámmat sámii kultuvrra várás eai čuovo ovdáneami muđui kultursuorggis váttisvuodaid.

Sámediggeráđi prinsihpalaš oaidnu lea ahte sámii ášahusat ollu eanet go dál, fertejit váldit vuolggasaji sámii servodatoktavuođas ja doaibmat dan ektui. Dán áddejumi vuodul lea danne eanemus riehta ahte sámii ášahusain organisatuvrralaččat ja bušeahta dáfus livččii oktavuoha Sámediggái iige stáhtii departemeanttaid bokte. Formálalaččat go geahččá de lea dili nu Beaivváš Sámi Našunálateáhtera ektui. Jos dákkár prinsihpalaš lagadeamis galggaš leat ávki ja addojuvvot duohta sisdoallu, de ferte sámii ášahusaid ekonomalaš ovdánanvejolašvuoha leat unnimusat seamma dásis go buohtastahttinvejolaš Norgga ášahusain. Sámediggi ferte maiddái áibbas eará láhkai go dál oažžut duohta vejolašvuoda searvat bajimus bušeahttarámmaid hábmemii.

Sámii servodat lea easka huksemin servodagas, man oktavuodas vuodđosuorggit kultuvrra ja giela siskkobeale leat leamaš vuoruhuvvon ja ain vuoruhuvvojit. Dát hástala nana ánggirusšamiid sámii servodaga ektui, sámii ášahusaid, Sámedikki ja stáhta eiseválddiid beales. Sámediggeráđi oaidná ahte das lea ovddasvástádus guovddáš eavttuidbiddjin dán proseassas. Stáhta eiseválddiin lea dattetge bajimus ovddasvástádus diliid láhčimis nu ahte sámii servodat ieš oažžu vejolašvuoda ovddidit viidáseappot servodagas. Sámediggeráđi oaihvilda ahte stáhta eiseválddit eai leat čuoovolan dán ovddasvástádusa, maid sii earret eará leat dadjan stuorradiggedieđáhusas nr. 32 (2007-2008) “Bak kulissene”.

Jos Beaivváš Sámi Našunálateáhtera stáhta bušeahttadoarjagiid buohtastahtá regionála teáhteriiguin, de oaidná ahte lea hui stuorra erohus bušeahttaovdáneamis. Gaskamearálaš proseantalaš lassáneapmi regionála teáhteriidda jagis 2002 jahkái 2011 lea 86,3 %. Stuorámus lasáhus lea mannan Hålogalánda teáhterii mii lea 144,4% (42,4 miljon ruvdnu) ja unnimus lasáhus lea mannan Trøndelága teáhterii mii lea 46,4% (59,7 miljon ruvdnu). Dan 13 regionála teáhtera gaskkas mat ožžot njuolga juolludusa stáhtabušeahta bokte, leat dušše golbma teáhtera mat leat ožžon unnit bušeahttadoarjaga stáhtas go Beaivváš Sámi Našunálateáhter. Dákko lea deatálaš muittuhit ahte regionála teáhterat ožžot mealgat doarjaga maiddái regionála eiseválddiin.

Gaskamearálaččat leat dat njeallje eará nationála lávdedáiddaásahusa proseanttaid mielde ožžon bušeahttalasáhusa jagi 2001 rájes mii lea 89,7% ja dat lea 421,9 miljon ru. Duohtavuodas lea stuorámus lasáhus mannan Den Norske Operai, lasáhus lea 294,9 miljon ruvnnus 488,6 miljon ruvdnu, dahje 152,2 %. Den Nasjonale Scene lasáhus lei 29,6 (43%), Det Norske Teatret lasáhus lei 42,9 (43%) ja Nationalteateret lasáhus lei 54,5 miljon ru (51%). Proseanttaid mielde lasáhus dán golmma teáhterii lea gal seamma dásis go Beaivváš Sámi Našunálateáhtera lasáhus. Muhto dás ferte seammás vuhtii váldit dan ahte dát lea stuorra teáhterat mat leat doaibman juo guhkká.

Kulturdepartemeantta bušeahta bokte lea 2011:s várrejuvvon 67,4 miljon ru sámii ulbmiliidda Sámediggái, Sámediggeráđi áigu juolludit 87,3 miljon ru, mii lea 20 miljon ru eanet. Sámedikki oktasaš bušeahttarámmaid siskkobealde lea Sámedikki bušeahta kulturulbmiliidda lassánan eanet go maid Kulturdepartemeantta bušeahta bokte livččii lean vejolašvuoda. Danne lea váttis čuočuhit ahte Sámediggeráđi ii livččii vuoruhan sámii kultuvrra, nugo mat Beaivváš Sámi Našunálateáhtera.

Bušeahtaid ovddideapmi sámii ášahusaid várás, ja várra erenoamážit Beaivváš Sámi Našunálateáhterii, láivudahtá dadistaga Sámedikki legitimitehta. Dán dili lea Sámediggeráđis váttis dušše geahččat passiivvalaččat. Sámediggeráđis lea guhkkit áiggi vuollái váttis váldit ovddasvástádusa ovddideamis man badjel das ii leat váikkuhanfápmu.

Okta Sámedikki váldoulbmiliin kulturpolitihkas lea ealli ja girjás sámii dáidda- ja kultureallin. Sápmi lea girjái ja viiddis, ja sámii servodat lea ain ášahushuksema dásis. Sámediggi lea jagiid badjel vuoruhan girjái vuoda ja buot beliid sámii dáidda- ja kultureallimis, ja lea geahččalan láhčit diliid ja doarjut sierra dáláš

ja ođđa kulturásahusaid, kulturulbmiliid ja álgagiid mat váikkuhit dán mihttomeari, ja mat dávistit dovddahuvvon dárbbuide ja sávaldagaide sámi servodaga beales.

Dákko bokte lea Sámediggeráđi válldahus ovddiduvvon Sámedikki dievasčoahkkimii, ja mii vuordit mielas konstruktiiivvalaš ságastallama ja konkrehta árvalusaid/rávvagiid.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 02.12.10 dii. 15.00.

Ášši/Sak PFL 015/10

Ášši/Sak DC 043/10

Sámedikki 2011 bušeahtta

Arkiivaáššennr..
10/164706 / 25 - 58

Meannudeamit

Politihkalaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđđi	01.11.10	R 155/10
Plána- ja finálsalávdegotti	16. – 19.11.10	PFL
Sámedikki dievasčoahkkin	30.11. – 3.12.10	DC 043/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 01.12.10 dii. 09.00.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
-----	--------	------------	---------

II Evttohusat ja mearkkašumit

Ášši álggaheamis ovddidii dievasčoahkkinjođihangoddi čuovvovaš evttohusa:

- Sámediggeáirras Mathis Nilsen Eira lea bealálaš Sámedikki 2011 bušeahta meannudeamis
- Sámediggeáirras Olaf Eliassen julggaštuvvo bealálažžan Sámedikki 2011 bušeahta meannudeamis
- Sámediggeáirras Hans Isak Olsen julggaštuvvo bealálažžan Sámedikki 2011 bušeahta meannudeamis
- Sámediggeáirras Odd Iver Sara julggaštuvvo bealálažžan Sámedikki 2011 bušeahta meannudeamis
- Sámediggeáirras Randi A. Skum julggaštuvvo bealálažžan Sámedikki 2011 bušeahta meannudeamis

Dievasčoahkkinjođihangotti evttohus mearriduovvui ovttajienalaččat. Namuhuvvon áirasat eai lean mielde gieđahallamin bealátvuoda ášši.

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Álggahus

Sámediggi lea sámiid álbmotválljen orgána Norggas. Juohke njealját jagi välljejit sámit 39 áirasa sámiid gaskkas. Mañimuš válga lei 2009:s.

Sámedikki bušeahtta vuodđuduvvo daid juolludusaide maid Ráđđehus addá stáhtabušeahtas ja bidjá čanastagaid Sámedikki doibmii bušeahttajagis. Sámediggi lea vikkadeamen beassat duohta šiehtadallanposišuvdnii Ráđđehusain bajimus ekonomalaš rámmaid ektui doaimmas várás. Sámediggi ášahuvvui sámiid dásseárvosaš meannudeami sihkkarastima várás. Sámi giella ja kultuvra lea leamaš álgoálggus Norggas ja danne leat seammalágan gáibádusat suodjaluvvot ja ovddiduvvot go dárogielas ja dáža kultuvrras. Norgga stáhta lea Vuodđolága vuodul geatnegahttojuvvon láchit diliid dađi mielde. Dasto lea Norga geatnegahttojuvvon sámiid guovdu eará lágaid bokte ja riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid dohkkeheami bokte. Sámedikki mihttomearrin lea bargat dan badjeli ahte sámiid vuoigatvuodát dohkkehuvvojit vuodđun sámi kultuvrra, giela ja servodateallima suodjaleapmái ja nannemii.

Álbmotrievtti bokte leat Norgga eiseválddit geatnegahttojuvvon konsulteret sámiiguin áššiin main lea mearkašupmi sámi servodahkii. Sámedikkis lea maiddá oktavuoha Norgga stáhtain konsultašuvnnaid, gulahallančoahkkimiid bokte ja eará čoahkkimiid bokte ovttaskas áššiid birra. Dásseárvu ja dásseárvosašvuoha leat vuodđun Sámedikki doibmii. Sámediggi galgá láchit diliid nu ahte sihke nissonolbmot ja almmáiolbmot, nuorat ja boarrásat galget leat dásseárvosaš bealit sámi servodagas.

Sámediggi bargá dan ala ahte livččii rabas, geavaheaddjiguoibmásaš ja searvvaheaddji, sámediggi álbmoga várás. Oktavuoha sámi álbmogiin galgá álohii leat vuodđun Sámedikki politihka ovddideami oktavuodas. Sámediggi galgá maiddá barggus bokte gulahallat lágga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin.

Sámit lea álgoálbmot njealji riikkas. Rájárastá oalli lea danne lunddolaš oassi sámi servodateallimis. Deatalaš lea gozihit álgoálbmotoli nationála ja riikkaidgaskasaš forain.

1 Ollislaš juolludus Sámediggái

Tabell 1.0 Ollislaš juolludus Sámediggái

(i 1000 kr)

Kap.Poast Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev-10	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
1533.50 Ođasmahttin-, háldd.- ja girgodepartemeanta (OHG)	203 735	215 136	215 136	225 655	10 519 4,9 %
223.50 Máhtodepartemeanta - MD	33 290	34 355	34 355	35 420	1 065 3,1 %
226.21 Máhtodepartemeanta - MD	3 000	0	0	0	0 -
231.50 Máhtodepartemeanta - MD	12 925	13 339	13 339	13 753	414 3,1 %
1429.50 Birasdepartemeanta - BD	3 000	3 000	3 000	3 000	0 0,0 %
320.53 Kultur- ja girgodepartementa - KGD	61 993	65 353	65 353	67 379	2 026 3,1 %
762.70 Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta DFD	6 500	6 500	6 500	6 500	0 0,0 %
1147.50 Eanadoalodepartemeanta - ED	2 000	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
1147.50 Eanadoalodepartemeanta - ED	2 000	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Juolluduvvon oktiibuot I	328 443	341 683	341 683	355 707	14 024 4,1 %

Ollislaš bušeahttarámma Sámediggái lea lasihuvvon 14 024 000 ruvnnuin Sámedikki reviderejuvvon 2010 bušeahta ektui.

14 024 000 ruvdnosaš lasáhussii gullet earret eará čuovvovaččat:

- 3 500 000 ru čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegeielaid várás
- 350 000 ru ráhkadit sámi statistihka Norggas

Oktiibuot lea dat mii bajábealde namuhuvvo 3 850 000 ru. Loahppaoassi lassáneamis, 10 174 000 ru dahje 3,1 %, manná hadde- ja bálkálássáneapmái.

Stuorradiggi lea juolludan 75 miljon ru Sámeálbmotfondii. Foandda buvttadus ii leat mielde Sámedikki rámmajuolludusas. 2010:s lea foandda buvttadus 3 953 000 ru. 2011:s šaddá foandda buvttadus 2 850 000 ru. Sivva foandda buvttadusa gáržžideapmái lea ahte reantu lássejuvvui 10 jahkái suoidnemánu 1. b. 2000 rájes geassemánu 30. b. 2010 rádjái. Buvttadus lea čadnojuvvon gustovaš reantodássái guhkilmas

stáhtaoblikašuvnnain maid Finánsadepartemeanta lea mearridan. Finánsadepartemeanta lea suoidnemánu 1. b. 2010 rájes mearridan odđa reanttu 3,38 % 10 jagi áigodahkii. Ovddit áigodaga (suoidnemánu 1. b. 2010 rájes geassemánu 30. b. 2010 rádjai) reantu lei 6,2 %.

2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuogadus

Tabella 2.0 Čoahkketabealla - Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

(i 1000 kr)

	Rehketdoallu-09	Buš 2010	RevBuš-10	Buš 2011	Erohus	%
Doaibmagolut						
Departemeantaid juolludusat	328 443	341 683	341 683	355 707	14 024	4,1 %
Sámeálbmotfoandda reanttu	12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500	-38,9 %
Doaibmaboaduid submi	341 107	350 683	350 683	361 207	10 524	3,0 %
Váikkuhangaskaoamit						
Váikkuhangaskaoamit	224 616	229 669	232 208	243 233	11 025	4,7 %
Sámeálbmotfoandda	12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500	-38,9 %
Váikkuhangaskaomiid submi	237 280	238 669	241 208	248 733	7 525	3,1 %
DOAIBMAB. SUBMI - VÁIKKUHANDASKAOMIT	103 827	112 014	109 475	112 474	2 999	2,7 %
DOAIBMAGOLUT						
Politiikalaš dási doaibma	20 684	22 014	22 374	21 774	-600	-2,7 %
Hálddahusa doaibma	79 922	85 430	86 030	89 300	3 270	3,8 %
Erenoamáš doaibmagolut	7 887	4 570	4 720	1 400	-3 320	-70,3 %
Doaibmagoluid submi	108 493	112 014	113 124	112 474	-650	-0,6 %
DOAIBMABOADUS	-4 666	0	-3 649	0	3 649	-100,0 %
JAHKEBOADUS	-4 666	0	-3 649	0	3 649	-100,0 %

3 Váikkuhangaskaoamit

Sámediggi juogada čuovvovaččat váikkuhangaskaomiid váldpoastaide 2011:s:

Tabella 3.0 Čoahkketabealla - Váikkuhangaskaoamit

(i 1000 kr)

Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
Njuolggadoarjagat	117 164	121 821	123 760	124 408	648	0,5 %
Ohcanvuđot doarjja	70 355	74 791	74 791	77 066	2 275	3,0 %
Árvoháhkkanprográmma	5 956	5 500	5 500	5 650	150	2,7 %
Šiehtadusat	14 416	14 725	14 725	15 315	590	4,0 %
Eará váikkuhangaskaoamit	13 299	10 182	10 782	12 769	1 987	18,4 %
Sámeálbmotfoandda	12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500	-38,9 %
Eará doaibmabijut	3 426	2 650	2 650	7 525	4 875	184,0 %
Submi	237 280	238 669	241 208	248 233	7 025	2,9 %

Tabealla 3.1 Čoahkketabealla váikkuhangaskaoamit - Váldosuorggit

(i 1000 kr)

	Rehketdoallu-09	Buš 2010	RevBuš-10	Buš 2011	Juog. i %	Erohus 11-Rev 10	%
Váikkuhangaskaoamit							
Oahpahus	33 993	31 330	31 330	34 830	14,0 %	3 500	11,2 %
Giella	53 462	57 881	57 881	59 209	23,8 %	1 328	2,3 %
Kultuvra	77 327	83 245	85 184	87 536	35,2 %	2 352	2,8 %
Ealáhus	33 221	34 630	34 630	35 063	14,1 %	433	1,3 %
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	2 434	2 000	2 000	2 000	0,8 %	0	0,0 %
Dearvvašvuohta, sosiála ja fuolahus	2 802	3 350	3 350	3 350	1,3 %	0	0,0 %
Regionála ovddideapmi	5 203	3 500	3 500	4 987	2,0 %	1 487	42,5 %
Riikkaidgaskasaš ja sámii ovttasbargu	1 100	1 350	1 350	1 350	0,5 %	0	0,0 %
Sámii organisašuvnnat	4 402	4 151	4 151	4 201	1,7 %	50	1,2 %
Eará váikkuhangaskaoamit	7 246	5 582	6 182	6 682	2,7 %	500	8,1 %
Sámeálbmotfoandda	12 664	9 000	9 000	5 500	2,2 %	-3 500	-38,9 %
Eará doaibmabijut	3 426	2 650	2 650	4 025	1,6 %	1 375	51,9 %
Váikkuhangaskaomiid submi	237 280	238 669	241 208	248 733	100,0 %	7 525	3,1 %

Váikkuhangaskaomiid váldopoasttat leat fas dárkileappot čilgejuvvon kapihttaliin 4 – 11. Juohke kapihttala vuolde lea visogovva das man ollu ruđat leat várrejuvvon njuolgga doarjagiidda ja ohcanvuđot doarjagiidda.

Sámedikki váikkuhangaskaomiide gullet njuolga doarjagat organisašuvnnaide ja ásahusaide, iešgudege ohcanvuđot doarjaortnegat ja doarjagat mat leat muddejuvvon šiehtadusaide bokte.

3.1 Njuolgga doarjagat

Lagabui daid ovttaskas ortnegiid birra mat juolluduvvojit njuolga Sámedikki bušehta bokte, oainnát kapihttaliin main ortnegat válddallojuvvojit.

3.2 Ohcanvuđot doarjagat

Buot ohcanvuđot doarjaortnegat leat čohkkejuvvon oktasaš ortnegin main leat oktasaš njuolggadusat, geahča Sámedikki mearrádusa áššis 43/07 (mielddus). Njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid hálddašeapmái leat heivehuvvon stáhta ekonomiijanjuolggadusaide.

Stáhta ekonomiijanjuolggadusat geatnegahttet Sámedikki fuolahit dan ahte doarjagat hálddašuvvojit ulbmillaččat ja beaktilis vugiin. Diesa gullá maid geatnegasvuohta bearráigeahččat ja gávnnahtit ortnegiid maiguin duodaštit ruđaid geavaheami dohkálaččat.

Sámediggerádis lea fápmudus earaláhkai geavahit gitta 20 % dain ruđain mat leat várrejuvvon bušehtas. Fápmudus ii guoskka njuolga doarjagiidda, váikkuhangaskaomiide maid dievasčoahkkinjodihangoddi hálddaša, Sámeálbmotfondii ja doaibmagoluide. Sámediggeráđdi galgá bušehttajagi addit dieđuid Sámedikki dievasčoahkkimii jus ruđat geavahuvvojit earaláhkai, geahča ášši 43/07 (mielddus).

Sámediggerádis lea fápmudus čađahit dárbbaslaš rievdadusaide máksineavttuin.

Sámediggerádi mearrádusaide váidinorgána lea sámediggeráđdi mas miellahtut geain lea hálddašanovddasvástádus guđdet čoahkkima váidima meannudeami oktavuodas.

Buot ohcanvuđot doarjagiidda, earret daid váikkuhangaskaomiide maid dievasčoahkkinjodihangoddi hálddaša, gusket Sámedikki bajimus njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid várás ja dasto dat juolluduseavttut bušehtas mat bohtet ovdan ovttaskas ortnega vuolde.

Ohcanvuđot doarjagiid sierra ortnegiid birra čilgejuvvo lagabui Sámedikki bušehtas dain kapihttaliin main ortnegiid birra čilgejuvvo.

3.3 Šiehtadusat

3.3.1 Váldošiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin

Sámediggi lea 2004:s dahkan váldošiehtadusa sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin mat ovddastuvvojit Sámi dáiddárráđi bokte. Ulbmilin lea ovddidit buori ja girjás sámi kultureallima ja láhčit diliid sámi girjjálašvuoda, musihka, dánsuma, teáhtera, filmma, govvadáidaga ja dáiddaduoji dahkamii ja gaskkusteapmái. Dáiddáršiehtadus siskkilda oktasaš doaibmabijuid dáiddasuorggis mat čadahuvvojit oasálaččaid gaskka sohppojuvvon ekonomalaš rámmaid siskkobealde.

3.3.2 Duoji váldošiehtadus

Sámediggi lea 2005:s dahkan váldošiehtadusa duodjeealáhusa várás duodjeorganisašuvnnaiguin; Riikaorganisašuvdna Sámiid Duodji ja Duojáriid ealáhusearvi. Šiehtadusa ulbmilin lea ovdánahttit duoji buorebut gánnáhahtti ealáhussan ja vai nagodivččii eanet vuovdit iešbuvttaduvvon gálvvuid. Dákkár ovdánahttin gáibida ahte biddjojvvo eanet deaddu gelbbolašvuoda bajideapmái, buvttaovdideapmái, vuovdaleapmái ja vuovdimii. Dahkkojuvvo jahkásaš ealáhusšiehtadus duoji váste, mas leat doaibmabijut maid ulbmilin lea ovdánahttit ealáhusa nu ahte dat dávista daid politihkalaš mihtomeriide ja njuolggadusaide, maid Sámediggi áiggis áigái mearrida.

4 Oahpahus

Sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđun lea máhtolašvuolta ja gelbbolašvuolta.

Váldomihttomearri

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuolta, gelbbolašvuolta ja gálggat mat dárbbášuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomearri

- Sámi mánáin ja nuorain lea nana sámi identitehta ja oktavuolta sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuolta kvalitatiivalaččat buori oahpahussii sámegeielas ja sámegillii
- Alit oahpus ja dutkamis fuolahuvvo álohii sámi perspektiivva

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama váste
- Bargat dan ala ahte sámi giellaoahpahusa refušvndnamáksomearit dávistit duohta goluide
- Váikkuhit dan ahte Sámi allaskuvla šattašii álgoálbmotuniversitehtan
- Bargat dan ala vai sámi guovlluid giliskuvllat bisuhuvvojit
- Bargat dan ala ahte ráhkaduvvojit oahpponeavvut vuodđoskuvlla ohppiide geat ožžot dárogieloahpahusa Máhttolokten – Sámi mielde
- Ođasmahttit Sámedikki dohkkehan oahppoplánaid
- Váikkuhit dan ahte oahpahušláhka, rávesolbmuidoahpahušláhka, priváhtaskuvlalahka ja eará gullevaš láhkaásahusat mat gusket sámi oahpahussii, dárkkistuvvojit
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuoda ja gelbbolašvuoda sámi servodagas
- Bargat dan ala ahte boarráset sámiid máhtolašvuolta dohkkehuvvo ja oainnusin boahtá go bálkáhuvojit máhttogaskusteaddjin mánáidgárddiin ja vuodđooahpahas
- Váikkuhit sámi oahpponeavvuid ja pedagogalaš ávdnasiid beaktilis ovdáneami
- Bargat dan ala ahte mánáidgárddi, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama nationála politihkas fuolahuvvo sámi perspektiiva

- Oččodit eanet ohppiid čađahit joatkkaoahpahusa
- Váikkuhit dan ahte mánáidgárddiin gos leat sámi mánát, lea kvalitatiivvalaš sámi sisdoallu
- Addit dárbbalaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahusas
- Váikkuhit dan ahte ášahuvvošii bistevaš sámi dulkaohppofálaldat

4.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 4.1 Čoahkketabealla - Sámegeiel oahpahus

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	27 993	26 530	26 530	27 330	800	3,0 %
	Doaibmabijut nannen dihtii oahpponeavvoráhkadeat	6 000	4 800	4 800	4 000	-800	-16,7 %
	Sámi oahpponeavvovskkádat a)	0	0	0	3 500	3 500	-
Submi		33 993	31 330	31 330	34 830	3 500	11,2 %

a) Vižžojuvvon poasttas 801 Erenoamáš proševttat

4.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 4.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegeiel oahpahus

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
100	Oahpponeavvut	12 695	11 875	11 875	13 175	1 300	10,9 %
101	Gelbolašvuodalokten	5 019	4 750	4 750	4 750	0	0,0 %
102	Mánáidgárdit	10 279	9 905	9 905	9 405	-500	-5,0 %
Submi		27 993	26 530	26 530	27 330	800	3,0 %

4.2.1 Oahpponeavvut

Tabealla 4.2.1 Oahpponeavvut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	6 002	8 975	8 975	9 775	800	8,9 %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 843	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	1 004	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %
10005	Oahpponeavvuid oastin	3 846	0	0	0	0	-
Submi		12 695	11 875	11 875	13 175	1 300	10,9 %

4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Tabealla 4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii a)	6 002	8 975	8 975	9 775	800	8,9 %
Submi		6 002	8 975	8 975	9 775	800	8,9 %

a) 800 000 ru lea vižžojuvvon kapihttalis 4.3 Doaibmabijut nannet oahpponeavvoráhkadeami

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi oahpponeavvuid gustovaš oahppoplánabuktosa vuodul

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja eará fágabirrasat mat ovddidit ja buvttadit oahpponeavvuid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Vuodđooahpahusa oahppit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu leat álggahuvvon sámi oahpponeavvoprošeavttat 2011:s
- Man ollu leat almmuhuvvon sámi oahpponeavvut

Vuoruheamit 2011:s:

- Lullisámegiella vuosttaš- ja nubbingiellan – teakstagihppagat nuoraidceahkkái/joatkkaoahpahussii main leat mánggalágan girjjálašvuodašáŋŋerat
- Teakstagirji 3. dási lullisámegiella nubbingillii
- Teakstagirji 4. dási lullisámegiella nubbingillii
- Julevsámegiella nubbingiellan - 8. dássi
- Davvisámegiella vuosttašgiellan - 3.-4. jahkeceahkki
- Davvisámegiella vuosttašgiellan – oahppobuvttus nuoraidceahkkái
- Osku, eallinoaidnu ja etihka (OEE) – 1.-4. jahkeceahkkái julev- ja lullisámegillii, davvisámegiella oahpponeavvuid paralleallaprentosat
- Servodatfága davvisámegillii – Geografijja váldosuorgi 5.-7. jahkeceahkkái
- Servodatfága davvisámegillii – Servodatmáhttu váldosuorgi 8.-10. jahkeceahkkái
- Oahpponeavvut 8.-10. jahkeceahkkái main leat buot luonddufágat, jorgalit ja heivehit luonddufágaoahpponeavvuid.
- Oddasisprenten, neahttasiidduid bisuheapmi, ođasmahttin ja jorgaleapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ja skovvi ortnega doarjaga rehkenastima várás berrešii geavahuvvot
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čadahanvejolašvuohta. Prošeaktačilgehusas galgá maiddái oidnot mot prošeakta fuolaha gustovaš oahppoplánadahkosa, oahpahuslága ja eará kvalitehtagáibádusaid. Ovdan galgá maiddái boahtit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo giela ja tearbmageavaheami ektui, dorjot go teknihkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtta go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvoprošeavttaide. Dasto galgá boahtit ovdan movt oahppogirjjiis govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Bušeahtta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Geahčastat proševtta organiseremis
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Sámediggi mearrida doarjjareivves oahpponeavvuid prentenlogu ovttaskas oahppogirjái. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvvoštallojuvvo
- Doarjjaožžu galgá nuvttá juogadit dárbbalaš meari oahppogirjjiid skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas

- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis.
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa elektrovnnalaš divvunprográmma ovddideapmái
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvu galgá merkejuvvot gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhttit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegiella.
- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga oahpponeavvu ráhkadeapmái ja almmuheapmái

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii odđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuid jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeovdilatimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvot mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat ákkastuvvon čálalaččat.

Govaiguin oaivilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš giedaškuššan ja korrektuvrra lohkan

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttangollun lohkojuvvo digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai.

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodustuvvon čálalaččat.

Ollásit buvttademiin oaivilduvvo sisdoalu ja funkšunalitehta čilgen, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi.

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addojuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra báikkážiidda illustrerejddjiide, govvidejddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttadanguolun rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 50 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkuojuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálddašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuođaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadanguolun
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadanguolun
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadanguolun

Buvttadanguolut leat golut buohkanassii b) teknihkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go vihta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat diedihit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid.
- Vuosttaš máksinávžžehusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejeddjiguin, jorgaleddjiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvo divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkiduvvot gárvvistanáigemari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami maŋŋá, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Prentejuvvon oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo, 25 % dalle go mánus ja prentenšiehtadus gárvánit ja loahppa 25 % dalle go buvttat lea gárvvistuvvon ja go loahpparaporta lea buktojuvvon.
- Oahpponeavvut nugo plakáhtat, spealut ja sullasaččat: máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja go loahpparaporta lea buktojuvvon.
- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja go loahpparaporta lea buktojuvvon.
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta fágalaš jođu guhtta mánu maŋŋágo prošeakta lea álggahuvvon. Dan maŋŋá galgá doarjjaoažžu raporteret guovtti gearddi dassáži go prošeakta lea gárvvistuvvon. Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkujuvvo dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá bohtit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtta almmuhit Sámedikki neahttasiiddus dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiidduin.

- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtttá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheadđi/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduođaštus galgá duođaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuohta oažžut guhkit áiggi jos Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas maŋŋá go dat lea álggahuvvon.
- Jos doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje nohká, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii dáhto gárvvistit prošeavtta, de sáhtttá Sámediggi váldit badjelassas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra ja girječállin galgá leat dan dohkkehan. Seamma guoská šiehtadussii eará vehkiiguin.
- Sámediggi sáhtttá gáibidit ahte doarjja máksojuvvu ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvu ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jus doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtttá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtttá Sámediggi gáibidit maŋŋonareanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas.
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudit goluid mealgat.
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvu 9 775 000 ru doarjjan vuodđoahpahusa dábalaš oahpponeavvuide.

4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Tabealla 4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 843	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
Submi		1 843	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi sierra lámhčojuvvon oahpponeavvuid mánáide, nuoraide ja ollesolbmuide davvi-, julev- ja máttasámegilli

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja erenoamášpedagogalaš gelbbolašvuodáguovddážit main lea ovddasvástádus sierra lámhčojuvvon oahpponeavvuid ovddideamis mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Mánáidgárdemánát ja vuodđoskuvlla oahppit geat dárbašit erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševtta 2011:s
- Galle almmuhuvvon sierra láhččojuvvon sámi oahpponeavvu

Vuoruheamit 2011:s:

- Oahpponeavvut dieđihuvvon, individuála dárbbuid vuodul
- Oahpponeavvut daidda geain leat oaidnin-, gullan-, matematihkka- ja lohkan/čállinváttisvuodát
- Kárten- ja bagadanávdnasat

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás ja skovvi doarjaga meroštallama várás berre geavahuvvot.

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mii válddahallá boadusmihtu, olahusjoavkku, ovdánanplána ja čadahan vejolašvuoda. Prošeaktačilgehusas galgá maiddái boahtit ovdan movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa, oahpahuslága ja eará kvalitehta gáibádusaid mielde. Ovdan galgá maiddái boahtit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo kvalitehta dáfus giela ja tearbmageavaheami, dorjot go teknikalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtttá go digitála osiid divvut ja heivehit odđa oahpponeavvoproševttaide. Dasto galgá boahtit ovdan movt oahppogirjijis govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Bušeahtta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Geahčastat proševtta organiseremis
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálddašeami ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Sámediggi mearrida preanttuslogu ovttaskas oahppogirjái doarjjareivves. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvvoštallojuvvo
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbašlaš oahppogirjemeari skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis.
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa elektrovnnalaš divvunprográmma ovddideapmái
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain

- Oahpponeavvu galgá merkejuvvot gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhttit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegiella.
- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga oahpponeavvu ráhkadeapmái ja almmuheapmái

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovtta jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii odđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain. Erenoamáš oktavuodain sáhttet girječállit ja jorgaleaddjit ostojuvvot luovus gitta guovtti jahkái. Dat galgá sierra vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkjuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastjuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttangollun lohkkjuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastjuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai

Jos submi bajábealde namuhuvvon meriiguin ii leat doarvái ollislaš buvttadusgoluide, de sáhtta ohcci ovddidit gollogeahčastaga ohccojuvvon proševtta várás. Dát ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Olles buvttadeapmin lohkkjuvvojit sisdoalu ja funkšunálitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra bálkkážat govvejeddjiide, govvideddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dát ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtta b) buvttangolui rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 50 % digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkjuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat lágádusa viessoláigogolut, hálddahuogolut, mátkegolut, golut olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuođaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadangoluin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadangoluin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadangoluin

Buvttadangolut leat golut buohkanassii b) teknikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodad meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.
- Vuosttaš máksinávžžehusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govveiddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvot divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkiduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami maŋŋá, dat fertet vuodustuvvot erenoamážit.
- 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta fágalaš jođu guhitta mánu maŋŋágo prošeakta lea álggahuvvon. Dan maŋŋá galgá doarjjaoažžu raporteret guovtti gearddi dassáži go prošeakta lea gárvvistuvvon. Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkojuvvot ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahhtit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuide oahppoplánas oahpponeavvu dávista. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtta almmuhit Sámedikki neahttsiiddus dahje sámi oahpponeavvuide neahttsiidduin.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheadji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastandárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuohta oažžut guhkit áiggi jos Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas maŋŋá go dat lea álggahuvvon
- Jos doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaibma bissehuvvo dahje nohká, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii dáhto gárvvistit prošeavtta, de sáhtta Sámediggi váldit badjelasas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra ja girječállin galgá leat dan dohkkehan. Seamma guoská šiehtadussii eará vehkiiguin
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon

juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtta Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassinn, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas.

- Li sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudit goluid mealgat.
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjja erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuide.

4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Tabealla 4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	1 004	1 000	1 000	1 500	500 50,0 %
Submi		1 004	1 000	1 000	1 500	500 50,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit oahpponeavvuid ja fágagirjjálašvuođa gustovaš mánáidgárddiid rámma-plána vuodul

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Lágádusat ja eará fágabirrasat mat ráhkadit ja buvttadit oahpponeavvuid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi mánát mánáidgárddiin

Ulbmilolahusa eavttut:

Man ollu álggahuvvon sámi oahpponeavvoprošeavttat 2011:s

Man ollu almmuhuvvon oahpponeavvut

Vuoruheamit 2011:s:

Ođđasisprentemat

- Oahpponeavvut ja fágagirjjálašvuohta mii gusket mánáidgárddi rámma-plána čuovvovaš fágasurggiide:
- - Luondu, biras ja tehnikka
- - Etihkka, osku ja filosofija

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega ja skovvi doarjaga meroštallama várás berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mii válldahallá boađusmihtu, olahusjoavkku, ovdánaplána ja čađahan vejolašvuođa. Prošeaktačilgehusas galgá maiddáái boahtit ovdan movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot mánáidgárddiid rámma-plána sisdoalu ja doaimmaid ja eará kvalitehta gáibádusaid mielde. Ovdan galgá maiddáái boahtit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo

kvalitehta dáfus giela ja tearbmageavaheami ektui, dorjot go teknihkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtta go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvoprošeavttaide. Dasto galgá boahit ovdan movt oahppogirjii govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo

- Bušeahtta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Geahčastat proševtta organiseremis
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Sámediggi mearrida preanttuslogu ovttaskas oahppogirjái doarjjareivves. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvvoštallojuvot
- Doarjjaožžu galgá nuvttá juogadit dárbbalaš oahppogirjemeari mánáidgárddiide. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Doarjjaožžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis.
- Doarjjaožžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaožžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Doarjjaožžu galgá addit mánusa elektrovnnalaš divvunprográmma ovddideapmái
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga oahpponeavvu ráhkadeapmái ja almmuheapmái

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

- a) Mánusa ovddideapmi
- Girječálliid ja jorgaleddjiiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigeguovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet
- b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árkká nammii (mii lea 16 siiddu):
- - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
- - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
- - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
- - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkoujuvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkoujuvojit sisdoalu ja funkšunelitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahppaneavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra báلكkázat govaheddjiide, govvideddjiide ja vuoigatvuodaoamasteddjiide. Dát ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtta b) čuoggá buvttadangoluin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 50% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkoujuvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat lágádusa viessoláigogolot, hálddahusgolot, mátkegolot, golut olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuodaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadangoluin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadangoluin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadangoluin

Buvttadangolot leat golut buohkanassii b) teknikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Meroštallannjuolggadusat oahpponeavvuide nugo plakáhtaide, spealuide ja sullasaččaide:

Doarjaga sturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama mielde

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejeddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasit das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvo divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušehttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beavádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkiduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beavádeami maŋŋá, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Deaddiluvvon oahppogirjiide máksujuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo, 25 % dalle go mánus ja deaddilanšiehtadus leat gárvásat ja loahppa 25 % máksujuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon.

- Oahpponeavvut nugo plakáhtat, spealut ja sullasaččat: 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo ja 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo ja 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta fágalaš jođu guhtta mánu maŋŋágo prošeakta lea álggahuvvon. Dan maŋŋá galgá doarjjaoažžu raporteret guovtti gearddi dassázií go prošeakta lea gárvvistuvvon. Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkojuvvot dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahtit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtá almmuhit Sámedikki neahttasiiddus dahje sámi oahpponeavvuide neahttasiidduin.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahtojvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuvdnastandárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduodaštus galgá duođaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuohta oažžut guhkit áiggi jos Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas maŋŋá go dat lea álggahuvvon
- Jos doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaibma bissehuvvo dahje nohká, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii dáhto gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi váldit badjelasas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra ja girječállin galgá leat dan dohkkehan. Seamma guoská šiehtadussii eará vehkiiguin
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋnonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuidd birra maŋnonan mávssu oktavuodas.
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudit goluid mealgat
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibadusaid mielde.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 500 000 ru doarjja sámi oahpponeavvuide mánáidgárddiid geavahusa váste.

4.2.2 Gelbbolašvuoda bajideapmi

Tabella 4.2.2 Gelbbolašvuodalokten

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaoahppiide	2 380	2 400	2 400	2 400	0 0,0 %
10101	Fálgalaš gelbbolašvuodalokten	149	800	0	0	0 -
10102	Stipeanddat alitohppui	2 490	1 550	2 350	2 350	0 0,0 %
Submi		5 019	4 750	4 750	4 750	0 0,0 %

4.2.2.1 Stipeanda ohppiide gain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis

Tabella 4.2.2.1 Stipeanda ohppiide gain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10100	Stipeanda ohppiide gain lea sámege. JS fágasuorggis	2 380	2 400	2 400	2 400	0 0,0 %
Submi		2 380	2 400	2 400	2 400	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Oažžut eanet ohppiid joatkkaskuvllain válljet sámegealla vuosttaš giellan erenoamážit ja oahpahusa sámi giellas oppalaččat

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joatkkaskuvllaid ollesáiggeohppit gain lea sámegealla fágasuorggis

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu ollesáiggeohppit joatkkaskuvllain gain lea sámegealla fágasuorggis

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berre geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ahte oahppi lea ollesáiggeohppi dakkár oahposajis mas lea vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga Stáhta loatnakássas
- Skuvlla duođaštus oahppistáhtusis ja oahpahasas sámegeallas biddjojuvvo mielde ohcamii

Máksineavttut:

- Stipeanda máksojuvvo ollásit go dárbbalaš duođaštus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juhkkjuvvo gorálaččat:
  - ohppiide gain lea sámegealla vuosttaš giellan
  - ohppiide gain lea sámegealla nubbin giellan
  - ohppiide gain lea sámegealla vierisgiellan

Ohppiide gain lea sámegealla nubbin giella, vuoliduvvo stipeanda 25 % daid ohppiid ektui gain sámegealla lea vuosttaš giellan. Ohppiide gain lea sámegealla amas giella, vuoliduvvo stipeanda 50 % daid ohppiid ektui gain sámegealla lea vuosttaš giellan

Juohke giellajoavkku siskkobealde juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma nu ahte doarjavuoigadahttojuvnon oahppit geat devdet juolludaneavttuid, ožžot ovttá mađe guhtege. Stipeanda lea eanemusat gitta 10 000 ru rádjai oahppojaš oahppi nammi.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 400 000 ru stipeandan sámi joatkkaskuvllaid ohppiide geain sámegealla lea fágasuorggis.

4.2.2.2 Stipeanda alit ohppui

Tabella 4.2.2 Stipeanddat alitohppui

(i 1000 kr)

Poasta	Cilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10102	Stipeanddat alitohppui	2 490	1 550	2 350	2 350	0 0,0 %
Submi		2 490	1 550	2 350	2 350	0 0,0 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Sámegeallat fágaoalmuid rekrutteren iešguđege fágasurggiid siskkobealde

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Universitehtaid ja allaskuvllaid studeanttat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle juolluduvvon stipeandda vuoruhuvvon fágasurggiid siskkobealde

Vuoruheamit 2011:s:

- Oahpaheaddjioahppu ja ovdaskuvlaoahpaheaddjioahppu mas sámegealla lea fágasuorggis
- Alit oahppu máttá-, julev- ja davvisámegeallas geain lea sámegealla fágasuorggis. Geahča sierra meroštallannjuolggadusat máttá- ja julev sámegeallaid várás.
- Alit oahppu oahpponeavvopedagogihkas
- Dulkaohppu sámi dulkkaid ja jorgaleddjiid várás
- Lassioahppu sámi mánáidgárdesuorggis
- Veajuiduhtinstipeanda – das várrejuvvon 150 000 ru

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri jagi 2011 gidđaoahppobadjái lea guovvamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcanáigemearri jagi 2011 čakčaoahppobadjái lea golggotmánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Oahppočuoggáid lohku lohkanbájis. Stipeanda addojuvvo sidjiide geat váldet unnimusat 15 oahppočuoggá.
- Duođaštus máksojuvvon lohkanbadjedivadis dahje duođaštit dieđiheami allaskuvlla dahje universitehta eksámenii.

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo doarjja gitta 15 000 ru rádjai ohppui gaskal 15 ja 29 oahppočuoggá
- Addojuvvo 15 000 doarjja sámegeallat algolohkamiidda main leat uhcimusat 15 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 30 000 ru rádjai ohppui gaskal 30 ja 59 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 60 000 ru rádjai ohppui 60 dahje eanet oahppočuoggáid ovddas
- Sierra meroštallannjuolggadusat ohppiide geat váldet alit oahpu máttá- dahje julevsámegeallas

- Addojuvvo gitta 500 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat gaskal 15 ja 29 oahppočuoggá
- Addojuvvo gitta 7 500 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat gaskal 30 ja 59 oahppočuoggá
- Addojuvvo gitta 10 000 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat 60 oahppočuoggá dahje eanet
- Jus rámma rasttilduvvo ollu gelbbolaš ohcciid geažil, juogaduvvojit várrejuvvon ruđat ohcciid gaska gorálaččat

Máksineavttut:

- Galgá buktit duođaštusa das ahte lea čadahan eksámena. Sámediggi sáhtta jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea čadahan eksámena ja gáibidit stipeandda ruovttoluotta ollásit jos eksámen ii leat čadahuvvon
- Váltonjuolggadus lea ahte ii addojuvvo stipeanda seamma dási ohppui eanet go oktii
- Stipeanda máksojuvvo ollásit dalle go dárbbaslaš duođaštus lea ovddiduvvon

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 350 000 ru doarjjan stipeanddaide alit oahpu váste. Juohke vuoruheami ruhta juhkkovuvvo ovttamađe lohkanbájiid gaskkas.

4.2.3 Mánáidgárddit

Tabealla 4.2.3 Mánáidgárddit

Poasta	Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	a)	10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %
Submi			10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %

a) 500 000 ru sirdojuvvo kapihttalii 13.1.7 Prošeakta sámi duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide, poasta 51200

4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiid

Tabealla 4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	a)	10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %
Submi			10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %

a) 500 000 ru sirdojuvvo kapihttalii 13.1.7 Prošeakta sámi duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide, poasta 51200

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit sámi mánáide mánáidgárdefálaldaga mi lea vuodđuduvvon sámi gillii ja kultuvrii

Doarjjaoažžu:

- Sámi mánáidgárddiid eaiggádat ja norgalaš mánáidgárddit main leat sámi mánát

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánát mánáidgárddiin

Sámi mánáidgárddi lea dakkár mánáidgárddi mi njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárddi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegeaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra.

Mánáidgárddi jođihit sámegeielat pedagogalaš bargit.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámi mánáidgárddi
- Galle mánáidgárddi main lea fáladat sámi mánáide

Vuoruheamit 2011:s:

- Mánáidgárddit main njuolggadusain lea mearriduvvon ahte mánáidgárddi doaibma vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii
- Sámi giellaoahpahus sámi mánáide mánáidgárddiin

A) Juolludaneavttut sámi mánáidgárddiide:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Mánáidgárddi jahkeplána 2011, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čájehit makkár konkrehta doaibmabijut galget čadahuvvot sámi giela ja kultuvrra nannema dihte. Jahkeplánas ferte oidnot makkár gelbbolašvuohta mánáidgárddis lea sámi giela ja kultuvrra ektui.
- Mánáidgárddi guhkes áiggi plána makkár doaibmabijuid bokte lea áigumuš nannet sámi giela ja kultuvrra, biddjojuvvo mielde ohcamii, galgá čájehit movt sámi giella- ja kulturoahpahus lea ovdánan
- Galgá leat unnimusat okta sámegeiela hálli bargi ossodagas, gii aktiivvalaččat geavaha sámegeiela sihke mánáiguin ja ollesolbmuiguin. Ohcama mielde lea vejolaš spiehkastit giellagáibádusas. Dat eaktuda ahte mánáidgárdeeaiggát ovddalgihtii lea almmolaččat almmuhan virggi.
- Mánáidgárddis dahje mánnájoavkkus galget leat unnimusat 5 máná vuollel 3 jagi dahje 10 máná badjel 3 jagi. Ohcama vuodul lea vejolaš spiehkastit mánnálogu gáibádusas jahkái hávávalassii, mánáidgárddiid ektui mat ovdal leat ožžon doarjaga ja mat gaskaboddosaččat báhcet mánnálogu ráji vuolábeallái
- Sámi mánát galget leat nu guhkás go lea vejolaš seamma lokálain mánáidgárddi ja gieldda siskkobealde
- Bearašmánáidgárddiin maid njuolggadusain lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii, galgá veahkkebargi hállat sámegeiela ja mánáin galgá leat sámi duogáš
- Gieldda bearráigeahččanvöldin galgá duođaštit ahte mánáidgárddis lea okta bargi dahje das lea oktavuohta sámegeielat bargiiguin giellaoahpahusas, dalle go sádde ohcama
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Doarjaga ii oaččo geavahit dábálaš doibmii nugo ovdamearkka dihte viessoláigui, elrávdnjegoluide ja investeremiidda maid ii sáhte čatnat bargui sámi gielain ja kultuvrrain mánáidgárddis
- Doarjja galgá geavahuvvot guoskevaš bušeahhtajagi

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđomearri ossodaga nammii lea gitta 70 000 ru rádjai
- Vuodđomearri bearašmánáidgárdái lea gitta 45 000 ru rádjai, dalle go bearašmánáidgárddis lea ovddasvástádus unnimusat guovtti ruovttus gos leat sámegeielat mánát
- Gitta 30 000 ru rádjai sámegeielat bargi nammii olles virggis mánáidgárddis, ráddjejuvvo bajásguvlui guovtti sámegeielat bargi nammii ossodagas

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat vástidit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2010 raportta ja rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Rehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollmeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollmeroštallamis ja rehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođastit rehketdoalu ruđaid geavaheamis.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde evttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas.
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat evttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Doarjja máksojuvvo ollásit dalle go evttut leat devdojuvvon
- Muđui gustojit dat evttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

B) Juolludaneavttut sámegeiela oahpahussii sámi mánáide mánáidgárddiin:

- Rabas ohcanáigemearri lea golggoamánu 15. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Mánáidgárddi njuolggadusat galget leat ohcama mielde
- Plána sámegeiela oahpahusa várás biddjojuvvo mielde ohcamis, ja das galgá leat čilgehus movt doarjja galgá geavahuvvot
- Ohccit geat ovdal leat ožžon doarjaga galget maiddái bidjat mielde guhkes áiggi plána mas oidno sámi giella- ja kulturoahpahusa progresuivdna
- Gielda gozihaneiseváldin galgá dalle go ohcan sáddejuvvo duođastit ahte mánáidgárddis leat virggis sámegeielat bargit dahje ahte sii geavahit sámegeielat olbmuid giellaoahpahusas.
- Muđui gustojit dat evttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Doarjaga ii oaččo geavahit dábálaš doibmii nugo ovdamearkka dihte viessoláigui, elrávdnjegoluide ja investeremiidda maid ii sáhte čatnat bargui sámi gielain ja kultuvrrain mánáidgárddis
- Sámi mánát galget leat nu guhkás go lea vejolaš seamma lokálain mánáidgárddi ja gieldda siskkobearde

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo gitta 65 000 ru doarjjan ossodaga nammi sámi giellaoahpahusa várás mánáidgárddiin
- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul. Mánáidgárddit gos leat unnán sámegeielat resurssat vuoruhuvvojit
- Doarjja meroštallojuvvo mánnologu mielde mii lea geavahuvvon sámi giellaoahpahussii

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat vástidit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2010 rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Rehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahattojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja rehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de fertu rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde evttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas.
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat evttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Doarjja máksojuvvo ollásit go buot evttut leat devdojuvvon
- Muđui gustojit dat evttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 9 405 000 ru doarjja sámi mánáidgárddiide ja mánáidgárddiide gos leat sámemánat.

4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

Tabealla 4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
103	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0 0,0 %
104	Ovddasmanniprošeahta - resurasskuvla julevsán a)	2 000	800	800	0	-800 -100,0 %
Submi		6 000	4 800	4 800	4 000	-800 -16,7 %

a) Ovddasmanniprošeahta - resurasskuvla julevsámi guovllus joktojuvvo 2011:s. Ruhta 2010 rájes mii ii leat geavahuvvon, sáhtá sirdojuvvot jahkái 2011.

4.3.1 Oahppogirjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi

Tabealla 4.3.1 Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10300	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0 0,0 %
Submi		4 000	4 000	4 000	4 000	0 0,0 %

Áššis 21/08 Sámedikki oahpponeavvoovddideami strategalaš plána 2009-2012 leat ulbmilat ja strategiijat oahpponeavvuid ráhkadeapmái mearriduvvon.

2010:s lea šiehttojuvvon lágádusain jorgalit matematihka oahppobuktosa 1.-10. jahkeceahkkái davvisámegilli ja 1.-4. jahkeceahkkái julev- ja lullisámegilli. Lassín ovdalaš várrejuvvon ruhtii de várrejuvvo maiddá 2011:s ruhta dán doibmii. Ruhta galgá maiddá gokčat tearbmabarggu.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 000 000 ru matematihkkabuktosiid jorgaleapmái ja heiveheapmái.

4.3.2 Ovddasmanniprošeakta – resursaskuvla julevsámi guovllus

Tabealla 4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovllus

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10400	Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guo	2 000	800	800	0	-800 -100,0 %
Submi		2 000	800	800	0	-800 -100,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit oahpponeavvuid julevsámegilli gustovaš oahppoplánadahkosa vuodul

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Divttasvuona suohkan

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Vuodđoskuvlaoahppit

Juolludaneavttut:

- Doarjaga lagat eavttut bohten ovdan sierra doarjjareivves.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga ovddasmanniprošektii – resursaskuvla julevsámi guovllus

Sámediggeráddi hálldaša ortnega.

Ovddasmanniprošeakta – resursaskuvla julevsámi guovllus jotkojuvvo 2011:s. 2010 báhcán geavatkeahkes ruhta sirdojuvvo jahkái 2011.

4.4 Sámi oahpponeavvoportála

Tabealla 4.4 Sámi oahpponeavvovouskkádat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
105	Sámi oahpponeavvovouskkádat	a)	0	0	0	3 500 3 500 -
Submi			0	0	0	3 500 3 500 -

a) Vižžojuvvon poasttas 801 Erenoamáš prošeavttat

Prošeakta lea čuovvoleapmi Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš pláνας 2009-2012. Prošeavtta ulbmil lea hábmet sámi oahpporesursaid neahttabálvalusaid ja dat galgá fállat golbma vuodđobálvalusa:

- Neahttaportála mas sáhtta gávdnat sámi oahpponeavvuid
- Digitála oahpponeavvuid publiserenreaidu
- Sámi juohkinarena

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 čuovvolit Ráđdehusa doaimmaplána sámeielaid várás. Dán juolludusas várrejuvvo 162 000 ru sámi oahpponeavvoportálai.

Jahkái 2011 várrejuvvon 3 500 000 ru Sámi oahpponeavvoportálai.

5 Giella

Sámi álbmogis galgá leat vejolašvuohta ja vuoigatvuohta geavahit gielas. Sámegiela suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahtteáigái.

Váldomihttomearri

- Sámegiella galgá geavahuvvot árijjalaččat ja galgá leat oidnosis almmolašvuođas

Oassemihttomearri

- Birgenvejolaš ja árijjalaš arenat sámegiela váste
- Sámegiella galgá geavahuvvot guovlluin gos giella lea rašis dilis
- Guovlluin gos sámegiella lea beaivválaš giella lea nana dihtomielalašvuohta geavahit sámegiela

Strategiijat

- Gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará aktevrraiguin háhkat buriid rámmaeavttuid sámegiela várás
- - Bargat dan ala vái sámelága giellanjuolggadusat ođastuvvojit
- - Bargat dan ala vai sámegiela hálddašanguovlu viiddiduvvošii

- Nannet ja ovddidit sámegiela sámi tearbmabarggu bokte
- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegiela sámi báikenammabarggu bokte
- Álggahit barggu odđa sátnebánkkuin sámegiela várás
- Gulahallama bokte relevánta aktevrraiguin oainnusmahttit sámegielaid áitojuvvon dili
- Ovttasráđiid Ráđđehusain čadahit sámegiela doaibmajuid mat leat Ráđđehusa doaibmaplánas sámegielaid várás
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sámegiela geavaheami, ja carenoamážit deattuhit lullisámegiela
- Bargat dan ala vai ásahuvvošii nationála sámi giellaorgána sámi giellabarggu nannema várás
- Bisuhit ja viidáseappot ovddidit dáláš arenaid, ja ásahit odđa arenaid sámegiela várás
- Váikkuhit sámi sisdoallu ovddideami skuvlaastoáigeortnegiin ja kulturskuvllain

5.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 5.1 Čoahkketabealla - Sámegiella

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	47 950	51 271	51 271	51 599	328 0,6 %
	Ohcanvuđot doarjja	5 512	6 610	6 610	7 610	1 000 15,1 %
Submi		53 462	57 881	57 881	59 209	1 328 2,3 %

5.2 Njuolggá doarjagat

Tabella 5.2 Guovttegielalašvuođadoarjagat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
150	Guovttegielalašvuođadoarjagat - gielddat/suohkanat	37 650	40 671	40 671	40 829	158 0,4 %
153	Guovttegielalašvuođadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkan	5 100	5 100	5 100	5 100	0 0,0 %
Submi		42 750	45 771	45 771	45 929	158 0,3 %

5.2.1 Guovttegielalašvuoda doarjagat

Tabealla 5.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielddat/suohkanat	37 650	40 671	40 671	40 829	158 0,4 %
153	Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkar	5 100	5 100	5 100	5 100	0 0,0 %
Submi		42 750	45 771	45 771	45 929	158 0,3 %

5.2.1.1 Gielddat/Suohkanat

Tabealla 5.2.1.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Gielddat/suohkanat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 554	7 554	7 554	7 554	0 0,0 %
15001	Kárášjoga gielda/Karasjok kommune	7 320	7 320	7 320	7 320	0 0,0 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	5 082	5 082	5 082	5 082	0 0,0 %
15003	Porsáŋgu gielda/Porsanger kommune	5 313	5 313	5 313	5 313	0 0,0 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 863	2 863	2 863	3 021	158 5,5 %
15005	Gáivuona suohkan/Kálfjord kommune	3 476	3 476	3 476	3 476	0 0,0 %
15008	Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0 0,0 %
15010	Snåase suohkan/Snåsa kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0 0,0 %
15011	Loabága suohkan/Lavangen kommune	0	3 021	3 021	3 021	0 0,0 %
Submi		37 650	40 671	40 671	40 829	158 0,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot galgá oažžut bálvalusaid sámegilli, sihke čálalaččat ja njálmmálaččat
- Suohkanat aktiivvalaččat mielde sámegiela ovdánahttinbarggus

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámegiela hálddašanguovllu suohkanat, vrd. sámelága

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot

Finnut Consult AS evaluerii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkasuohkaniid guovttegielalašvuodadoarjagiid 2009:s, Sámedikki gohččuma vuodul. Dan evaluerema vuodul lea sámediggeráđđi hábmen gulaskuddannotáhta mas evttoha movt meroštallanvuodđu, ulbmilolahuseavttut ja juolludaneavttutja galget mearridivvot. Dát notáhtta lea sáddejuvvon gulaskuddamii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniidda ja fylkasuohkaniidda. Gulaskuddanáigemearri lea juovlamánu 1. b. 2010. Maŋgel gulaskuddama áigu sámediggeráđđi ovddidit sierra ášši guovvamánu 2011 dievasčoahkkimii gos meroštallannjuolggadusat, ulbmilolahusa eavttut ja juolludaneavttut mearriduvvojit. Dievasčoahkkima mearrádus šaddá de lasáhussan Sámedikki 2011 bušehtii.

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru čuovvolit Ráđdehusa doaibmaplána sámegiela vástte. Dán juolludeamis várrejuvvo 158 000 ru sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid guovttegielalašvuodadoarjagiidda.

Jahkái 2011 várrejuvvo 40 829 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu suohkaniidda.

5.2.1.2 Fylkkagielddat/-suohkanat

Tabealla 5.2.1.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkanat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15006	Finnmárkku fylkkagielda/Finnmark fylkeskommune	1 400	1 400	1 400	1 400	0 0,0 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0 0,0 %
15009	Norlandda fylkkasuohkan/Nordland fylkeskommune	1 300	1 300	1 300	1 300	0 0,0 %
15011	Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan/Nord-Trøndelag fylkes	1 200	1 200	1 200	1 200	0 0,0 %
Submi		5 100	5 100	5 100	5 100	0 0,0 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Almmolašvuotta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat.

Doarjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámegiela hálddašanguovllu fylkkasuohkanat, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot

Finnut Consult AS evaluerii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkasuohkaniid guovttegielalašvuodadoarjagiid 2009:s, Sámedikki gohččuma vuodul. Dan evaluerema vuodul lea sámediggeráddi hábmen gulaskuddannotáhta mas evttoha movt meroštallanvuoddu, ulbmilolahuseavttut ja juolludaneavttutja galget mearridivvot. Dát notáhtta lea sáddejuvvon gulaskuddamii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniidda ja fylkasuohkaniidda. Gulaskuddanáigemearri lea juovlamánu 1. b. 2010. Maŋgel gulaskuddama áigu sámediggeráddi ovddidit sierra ášši guovvamánu 2011 dievasčoahkkimii gos meroštallannjuolggadusat, ulbmilolahusa eavttut ja juolludaneavttut mearriduvvojit. Dievasčoahkkima mearrádus šaddá de lasáhussan Sámedikki 2011 bušehtii.

Jahkái 2011 várrejuvvo 5 100 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu fylkkasuohkaniidda.

5.2.2 Sámi giellaguovddážit

Tabealla 5.2.2 Sámi giellaguovddážit

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15300	Porsángu - Sámi giella- ja kulturguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15301	Gáivuotn – Sámi giellaguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15302	Divtasvuodna – Árran julevsáme guovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15303	Evenášši – Várdoáiki sámi guovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15304	Unjárga – Isak Saba guovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15305	Deatnu – SEG	520	550	550	567	17 3,1 %
15306	Romsa – Gáisi Giellaguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15307	Roros – Aajege - Saemien giele- jih maahoejarnge	520	550	550	567	17 3,1 %
15308	Áltá – Áltá Sámi Giellaguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15309	Loabága - Ástávuona giellagoahtie	520	550	550	567	17 3,1 %
Submi		5 200	5 500	5 500	5 670	170 3,1 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Sámegiella gullo ja oidno giellaguovddážiid doaimmaguovllus

Doarjaortnega doarjjaoažžut:

- Ásahuvvon sámi giellaguovddážit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Giellaguovddážiid doaibmaguovllu álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čađahuvvon sámeielkursat ja eará sáme giela oahpahusfálaldagat
- Čađahuvvon giellamovttiidan- ja giellaovddidandoaimmat ja lágideamit báikkálaš servodagas
- Čađahuvvon giellamovttiidandoaimmat sáme giela ovddideapmái
- Leat go geavaheaddjit duhtavaččat fálaldagain

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- 2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2011
- 2012 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2011
- Dárkkistuvvon jahkerekhetdoallu 2010 ovddas, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011.
- Doarjja máksojuvvo guovtti oasis. Vuosttaš oassi máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Nubbi oassi máksojuvvo dalle go juolludaneavttut leat ollašuttuovvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋjonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋjonan mávssu oktavuodas.
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahtas, ja main lea sierra stivra, galgá leat unnimusat 40-60 % sohka bealovddastus stivrras

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi giellaguovddážiidda juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 5 670 000 ru doarjjan sámi giellaguovddážiidda.

5.3. Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 5.3 Ohcanvuđot doarjagat - Sáme giella

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
151	Giellaproševttat hálddašanguovllu siskobealde	2 736	2 450	2 450	3 450	1 000 40,8 %
152	Giellaproševttat hálddašanguovllu olggobealde	2 776	4 160	4 160	4 160	0 0,0 %
Submi		5 512	6 610	6 610	7 610	1 000 15,1 %

5.3.1 Giellaprošeavttat sámegeiela hálddašanguovllus

Tabella 5.3.1 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkoalbealde

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15100	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkoalbealde	2 736	2 450	2 450	3 450	1 000 40,8 %
Submi		2 736	2 450	2 450	3 450	1 000 40,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegeiela nannen ja geavaheami lasiheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrat mat ožžot fágalaš veahki ásašusaiguin ja/dahje organisašuvnnaiguin prošeavtta čadahepmái

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegeiela hálddašanguovllu álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošeavtta leat álggahuvvon 2011:s
- Galle prošeavtta leat čadahuvvon
- Galle sámegeiel arenat leat
- Leat go geavaheaddjit duhtavaččat

Vuoruheamit 2011:s:

- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Prošeavttat mat ovddidit sámegeiela geavaheami eanet ja odđa giellaarenain
- Prošeavttat mat váikkuhit sámegeiela ealáskahttima guovlluin gos sámegeiella lea fuones dilis
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiela guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat
- Tearbma- ja báikenammaprošeavttat
- Mánáid dihtorspealuid jorgaleapmi ja heiveheapmi sámegeilli
- Mánáid- ja nuoraidfilmmaid dubben
- Leairaskuvla ja giellalávgun mánáide, nuoraide ja rávis olbmuide
- Prošeavttat mat ovddidit plakáhtaid sámegeilli “Mánáidgárddi fágasuorggi rámmaplánas” Natur, miljø og teknikk”

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovaččaide:

Prošeavttaide mat lunddolaččat gullet oahpahuslága ulbmila vuollái, doaibma- ja investerengoluide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehttapoasttaid boke

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Prošeavttat mat nannejit máttasámegeiela galget erenoamážit deattuhuvvot
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddahalloyuvvojit boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čadahan vejolašvuohta
- Bušehtta mas lea gollugeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide ja ruhtadanplánii

- Ohcamiin galgá čilgejuvvot ahte čuhcet go doaibmabijut maidda lea ohccojuvvon ruhta sierra láhkai nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
- Jos ohcci lea ovttaskas olmmoš, de ferte dahkkojuvvot čálalaš siehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain das ahte oažžu dain fágalaš veahki prošeavtta čađaheami oktavuodas
- Terminologijja- ja báikenammaprošeavttain galgá informántta bálká leat mielde prošeavtta bušehtas
- Terminologijja prošeavttain gáibiduvvo unnimusat oahppu sámegeielas vuodđofága dahje bachelor-dásis
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui

- Terminologijjaprošeavttain, sihke tearpmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat terminologijjabargui čuvvojuvvot. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijjaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkama várás ja almmuhit bohtosiid.
- Báikenammaprošeavttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea mearridan čuvvojuvvot. Kopijja dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuvvon ávdnasiin galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga báikenammaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš bargui báikenamaiguin, logaldallamiiguin, čállosiiguin, dutkamiin ja sullasaččain
- Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga doaibmabidjui/prošektii

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvon vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 300 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat diedihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid.
- Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvot ollásit dalle go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvon bealli dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppaoassi máksojuvvon dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođaštuvvon ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušehttajagi go doarjja juolluduvvo ja válmmastuvvot maŋimusat guokte jagi maŋgel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut maŋiduvvot válmmastandáhtona gitta 3 jagi maŋgel juolludanreivve dáhtona, dan ferte sierra vuodustit
- Doarjjaožžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboáduid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboáduiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboáduid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuvdnastándárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit

rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtta Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas.
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Sámegiela hálddašanguovlu lea viidánan maŋimus jagiid máŋggain gielddain, ja danne lea Sámediggi ožžon eanet prošeaktaruhtaohcamiid hálddašanguovllus go ovdal. Danne lea prošeaktaruđaid juogadeapmi dássejuvvon gaskal poastta 5.3.1 ja 5.3.2. Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru čuovvolit Ráddehusa doaibmaplána sámegiela váste. Dán juolludeamis várrejuvvo 1 000 000 ru giellaprošeavttaide sámegiela hálddašanguovllu siskkobalde.

Ortnega hálddaša sámediggearáđdi dahje dat orgána masa sámediggearáđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 450 000 ru doarjjan giellaprošeavttaide sámegiela hálddašanguovllu siskkobalde.

5.3.2 Giellaprošeavttat olggobealde sámegiela hálddašanguovllu

Tabella 5.3.2 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15200	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 776	4 160	4 160	4 160	0,0 %
Submi		2 776	4 160	4 160	4 160	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela nannen ja geavaheami lasiheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrat mat ožžot fágalaš veahki ásašusaiguin ja/dahje organisašuvnnaiguin prošeavtta čađahepmái

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot olggobealde sámegiela hálddašanguovllu

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošeavtta álggahuvvon 2011:s
- Galle prošeavtta leat čađahuvvon
- Arenaide lohku sámegiela várás
- Man duhtavaččat geavaheaddjit leat

Vuoruheamit 2011:s:

- Prošeavttat mat nannejit sámegiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Prošeavttat maid ulbmilin lea nannet giela gaskkusteami sohka buolvvaid gaskka
- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis ja astoáiggedoaimmain
- Terminologijja- ja báikenammaprošeavttat
- Prošeavttat mat ovddidit sámegelegeavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Prošeavttat mat buvttihit oidnosii sámegiela čállingiela almmolaččat
- Mánáid dihtorspealuid jorgaleapmi ja heiveheapmi sámegillii
- Mánáid- ja nuoraidfilmmaid dubben
- Leairaskuvla ja giellalávgun mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide
- Prošeavttat mat ovddidit plakáhtaid sámegillii “Mánáidgárddi fágasuorggi rámma pláνας” Natur, miljø og teknikk”

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovázžii:

Prošeavttaide mat lunddolaččat gullet oahpahuslága ulbmila vuollái, doaibma- ja investerengoluide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtta poasttaid bokte

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemeardi lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Prošeavttat mat nannejit máttasámegiela galget deattuhuvvot erenoamážit
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddahallojuvvojit boađusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čadahan vejolašvuohta
- Bušehtta mas lea gollugeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
- Ohcamiin galgá čilgejuvvo ahte čuhcet go doaibmabijut maidda lea ohcojuvvon ruhta sierra láhkai nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Jos ohcci lea ovttaskas olmmoš, de ferte dahkkojuvvo čálalaš šiehtadus ásahusain dahje organisašuvnnain das ahte oazžu dain fágalaš veahki prošeavtta čadaheami oktavuodas
- Terminologijja- ja báikenammaprošeavttain galgá informántta bálká leat mielde prošeavtta bušehtas
- Terminologijja prošeavttain gáibiduvvo unnimusat oahppu sámegeleas vuodđofága dahje bachelor-dásis
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui

- Terminologijjaprošeavttain, sihke tearpmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat terminologijjabargui čuvvojuvvo. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijjaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkama várás ja almmuhit bohtosiid.
- Báikenammaprošeavttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea mearridan čuvvojuvvo. Kopijja dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuvvon ávdnasiin galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga báikenammaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš bargui báikenamaiguin, logaldallamiiguin, čállosiiguin, dutkamiin ja sullasaččain

- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga doaibmabidjui/prošektii

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 300 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat diedihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid.
- Doarjagat mat leat vuolled 50 000 ru máksojuvvojit ollásit dalle go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppaoassi máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot maŋimusat guokte jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut maŋiduvvot válmastandáhtona gitta 3 jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona, dan ferte sierra vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahattojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheadjji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Reviderejuvvo cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvo duodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas.
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošektii dahje liigegoluide
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin
-
- Sámegiela hálldašanguovlu lea viidánan maŋimus jagiid mánggáin gielddain, ja danne lea Sámediggi ožžon eanet prošeaktaruhtaohcamiid hálldašanguovllus go ovdal. Danne lea prošeaktaruđaid juogadeapmi dássejuvvon gaskal poastta 5.3.1 ja 5.3.2.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 160 000 ru doarjjan giellaprošeavttaide olggobealde sámegiela hálldašanguovllu.

6 Kultuvra

Máŋggabealat kultureallin nanne sámi gullevašvuoda ja identitehta, ja váikkuha ealli báikegottiid gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearri

- Nanu ja aktiivvalaš sámi deaivvadanbáikkid, kulturásahusat ja museat
- Sámi dáiddalaš ja kultuvrralaš ovdanbuktimiid girjáivuohta mat gaskkustuvvojit servodagas
- Máŋggabealat valáštallandoaimmat sámi álbmogii
- Viiddes kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre girjerádjofálaldat sámi geavaheddjiide

Strategiijat

- Gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja earáiguin nannet sámi kulturovddideami rámmaeavttuid
- Nannet ja ovddidit ovttasbarggu earáiguin mat barget sámi kulturovddideamiin
- Nannet gulahallama sámi valáštallanservviiguin ja organisašuvnnaiguin movttidahttin dihte sámi valáštallantaleantaid
- Nannet gulahallama sámi nuoraiguin

- Váikkuhit dan sámi mediafálaldaga nannema, mii buori vuogi mielde fuolahit mátta-, julev- ja davvisámegielaide giellaguovlluid
- Váikkuhit sámi teáhterdoaimma viidodaga nannema
- Bargat sámi valáštallama viidodaga sihkkarastimiin
- Árrjalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami
- Sámedikki ja fylkkagielladaid gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovttas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte láchit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid hukseamiin sámi ásašudiedđáhusa mielde
- Čuovvolit sámi ásašudiedđáhusa vuoruhuvvon doaimbajuid
- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaeavttuid doaimbamii ja fágalaš ovddideapmái
- Viidáseappot bargat sámi čoahkkananbáikkiid ja kulturásahusaid realiseremiin

6.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 6.1 Čoahkкетabealla - Kultuvra

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
	Njuolga doarjagat	59 455	62 491	64 430	65 457	1 027	1,6 %
	Ohcanvuodot doarjja	12 735	15 239	15 239	16 164	925	6,1 %
	Sámi dáiddáršiehtadus	5 137	5 515	5 515	5 915	400	7,3 %
Submi		77 327	83 245	85 184	87 536	2 352	2,8 %

6.2 Njuolggá doarjagat

Tabealla 6.2 Njuolggá doarjagat - Sámi kultuvra

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
202	Sámi kulturviesut	8 912	9 238	9 238	9 588	350 3,8 %
204	Sámi festiválat	2 882	2 951	2 951	3 034	83 2,8 %
205	Sámi valástallan	1 629	2 416	2 416	1 847	-569 -23,6 %
206	Sámi teáhter	16 519	17 197	17 197	17 740	543 3,2 %
208	Sámi prentosat	2 571	3 036	3 036	3 106	70 2,3 %
209	Mobiila girjerádjobálvalusat	6 145	6 374	6 474	6 975	501 7,7 %
210	Museat	20 797	21 279	23 118	23 167	49 0,2 %
Submi		59 455	62 491	64 430	65 457	1 027 1,6 %

6.2.1 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáhusat

Tabealla 6.2.1 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Divtasvuodna	1 551	1 590	1 590	1 640	50 3,1 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Kárášjohka	2 504	2 567	2 567	2 647	80 3,1 %
20202	Ája Samisk Senter, Gáivuotna	1 138	1 166	1 166	1 202	36 3,1 %
20203	Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáš, Billávuotna	500	513	513	529	16 3,1 %
20204	Sijti Jarne, Aarborste	1 284	1 316	1 316	1 316	0 0,0 %
20205	Várdobáiki, Evenášši/Skánit	723	741	741	764	23 3,1 %
20206	Gamtofta, Ráisavuotna	59	62	62	64	2 3,2 %
20207	Pihtánsámi viessu	439	450	450	464	14 3,1 %
20208	Sámi viessu Oslos	240	246	246	254	8 3,3 %
20209	Vilgesváre	48	50	50	50	0 0,0 %
20210	Lásságámmi	240	246	246	254	8 3,3 %
20211	Sáččá sámi viessu	186	191	191	0	-191 -100,0 %
20212	Mearrasámi čoahkkáhusat	0	50	50	52	2 4,0 %
20213	Villmarksampen Tolládal:s –Bihtánsámi	0	50	50	52	2 4,0 %
20214	Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš	0	0	0	300	300 -
Submi		8 912	9 238	9 238	9 588	350 3,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Sámi kulturgaskkustanáhusat mat čalmustahttet sámi kultureallima ja doibmet sámi kultuvrra ovddidanarenan

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Dáláš sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanáhusat mat leat tabeallas 6.2.1

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Dan guovllu álbmot gos kulturgaskkustanáhusat leat cegejuvvon

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Kulturgaskkustanáhusaid čadahan lágideamit

Man muddui geavaheadjit leat duhtavaččat kulturgaskkustanáhusaid doaibmamiin sámi kulturarenan sámegeiela ja sámi kultuvrra čalmustahttima ektui

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

Doaibmaplána 2011 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušehtadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon

rehketdoallodárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketoalus

Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan,

sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

Go doarjja lea vuollel 100 000 ru, de dat máksojuvvo ollásit bušehttajagi álggus.

Go doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušehttajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvovon

Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvovon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Sámi Dáiddaguovddáža doarjagis várrejuvvo 340 000 ru čájáhusbuhtadussan sámi dáiddáriidda Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvovon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvovon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvovon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvovot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvovon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohkabealovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi kulturviesuide juogaduvvo

Jahkái 2011 várrejuvvo 9 588 000 ru doarjjan sámi kulturviesuide ja kulturgaskustanáhusaide.

6.2.2 Sámi festiválat

Tabealla 6.2.2 Sámi festiválat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20400	Riddu Riddu	688	706	706	728	22 3,1 %
20401	Guovdageainnu musihkkafestivála	1 046	1 067	1 067	1 100	33 3,1 %
20402	Markomeannu	424	435	435	449	14 3,2 %
20403	Karášjoga beassášfestivála	424	435	435	449	14 3,2 %
20404	Guovdageainnu filbmefestivála	300	308	308	308	0 0,0 %
Submi		2 882	2 951	2 951	3 034	83 2,8 %

Sámediggi galgá ásahusdieđáhusa mielde nammadit stivralahtu Guovdageainnu musihkkafestivála, Guovdageainnu filbmefestivála ja Karášjoga beassášfestivála stivrraide.

Doarjjaortnega mihttomearri:

Sámi festiválat mat čalmmustahttet, gaskkustit ja ovddidit sámi kultuvrra

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Ásahuvvovon festiválat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.2

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Festiváloassálastit ja báikkálaš servodagat gos festiválat lágiduvvojit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čilgehus mo festivála čalmmustahtta, gaskkusta ja ovddida sámi kultuvrra

Juolludan- ja máksineavttut:

Doaibmaplána 2011 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

Bušehtadárba 2012 vástte sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

Rehketdoallu 2010 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvovon dahje stáhtafápmuduvvovon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit ruhtageavaheami rehketdoalus

Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011

50 % doarjagis Guovdageainnu musihkkafestiválii, Guovdageainnu filbmafestiválii ja Kárášjoga beassášfestiválii máksojuvvo go formálalaš eavttut Sámedikki searvamii festiválaid stivrraide leat ollašutttojuvvon. Loahppa 50 % Guovdageainnu musihkkafestiválii, Guovdageainnu filbmafestiválii ja Kárášjoga beassášfestiválii máksojuvvo maŋŋá borgemánu 1. b. 2011 ja go bajábealde namahuvvon eavttut leat ollašutttojuvvon.

50 % doarjagis eará festiválaide máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašutttojuvvon

Jus juolludaneavttut eai leat ollašutttojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Guovdageainnu Musihkkafestivála doarjagis lea ruhta Sámi Grand Prix CD doaluide biddjon mielde.

Guovdageainnu Musihkkafestivála ii sáhte dán ulbmili šat ohcat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiin

Márkomeannu doarjagis lea ruhta artistabálkkáide biddjon mielde. Márkomeannu ii sáhte dán ulbmili šat ohcat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiin

Kárášjoga Beassášfestivála doarjagis lea ruhta artistabálkkáide biddjon mielde. Kárášjoga Beassášfestivála ii sáhte dán ulbmili šat ohcat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiin

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonareanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiin.

Ásahasain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi festiválaide juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 034 000 ru sámi festiválaide.

6.2.3 Sámi valáštallan

Tabealla 6.2.3 Sámi valáštallan

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20500	Sámi Valáštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	1 004	929	929	1 003	74 8,0 %
20501	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund	475	487	487	487	0 0,0 %
20502	Sámi Valáštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games	150	800	800	150	-650 -81,3 %
20503	Sámi Heargevuoddjin-lihttu/Saami Reindeer-Race Federation	0	200	200	207	7 3,5 %
Submi		1 629	2 416	2 416	1 847	-569 -23,6 %

Doarjaortnega mihttomearri:

Valáštallandoaimmat maid Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL), Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballforbund (SSL) ja Sámi heargevuoddjinlihttu/Saami Reindeer-Race Federation organiserejit doibmet sámi mánáid ja nuoraid arenan fysalaš aktivitehtii ja ovtastallamii, ja maidáid nannejit identitehta.

- Doarjaortnega doarjjaoažžut:

Valáštallanorganisašuvnnat ja -lihtut mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.3

Doarjaortnega olahusjoavku:

Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Galle báikkálaš searvvi leat miellahttun sámi valáštallanorganisašuvnnain

Galle kurssa lágiduvvojit bargiide ja duopmáriidda sámi valáštallansuorggis

Čadahuvvon valáštallandoaimmat lulli- ja julevsámi guovlluin

Čadahuvvon valáštallandoaimmat mánáide ja nuoraide

Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fáldaldagain

Juolludan- ja máksineavttut:

Arctic Winter Games (AWG) doarjja galgá geavahuvvot SVL searvama plánemii ja čuovvoleapmái sihke valáštallan- ja kulturoasis AWG oktavuodas. Doarjaga hálldaša SVL-N.

Doaibmaplána 2011 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušehtadárbu ja doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoŋománu 1. b. 2011

Dárkkistuvvon rehketoallu 2010 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan,

sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

50 % doarjagis máksojuvvo bušehttajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvon

Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahkes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemari sisa mii lea biddjuovvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi valáštallamiidda juogaduvvo Jahkái 2011 várrejuvvo 1 847 000 ru doarjjan sámi valáštallamiidda.

6.2.4 Sámi teáhter

Tabealla 6.2.4 Sámi teáhter

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20600	Beaivváš Sámi -Našunálateáhter	15 200	15 607	15 607	16 100	493 3,2 %
20601	Áarjelhsaemien Teatere	1 319	1 590	1 590	1 640	50 3,1 %
Submi		16 519	17 197	17 197	17 740	543 3,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ásahuvvon sámi teáhterat doibmet arenan gos kultuvrra beassá vásihit, gos kultuvra gaskkustuvvo, ja gos sámegealla geavahuvvo ja čalmmustahttojuvvo.

- Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Sámi teáhterat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.4

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Doaibmaguovllu ássit

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Čađahuvvon teáhterčájálmasat

Čađahuvvon teáhterčájálmasat sámegillii mánáide ja nuoraide

Man muddui olahusjoavku lea duhtavaš teáhteriid fáaldagain

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketdoallu doaibmaplána vuodul maid rehketdoallodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo

Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, ja maid jahkečoahkkin dahje válđočoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011

50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttuuvvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Ásahasain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi teáhteriidda juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 17 740 000 ru doarjjan sámi teáhteriidda.

6.2.5 Sámi prentosat

Tabealla 6.2.5 Sámi prentosat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20800	Gába	543	557	557	574	17 3,1 %
20801	Nuorttanaste	790	810	810	810	0 0,0 %
20803	Ungdomsblad Š	1 238	1 269	1 269	1 310	41 3,2 %
20804	Sámis	0	300	300	309	9 3,0 %
20805	Daerpies Dierie/sorsamisk kirkeblad	0	100	100	103	3 3,0 %
Submi		2 571	3 036	3 036	3 106	70 2,3 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Máŋggabealat sámi prentosat čálalaš arenan buot golmma sámi čálagillii

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Sámi prentosat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.5

- Doarjjaortnega olahusjoavku Sámi prentosiid lohkkut

Ulbmilolahusa eavttut:

Galle prentosa prentejuvvojit

Galle prentosa prentejuvvojit lulli,- ja julev ja davvisámegillii

- Juolludaneavttut:

Juolludaneaktun bláđiide Gába, Š ja Sámis lea ahte unnimusat 20 % sisdoalus almmuhuvvo lulli- ja/dahje julevsámegillii

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketdoallu maid rehketdoalldárkkisteaddji lea duođaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttuovvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjaevves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemari sisa mii lea biddjuovvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjaevve eavttuide dávistemiiin.

Doarjjaoažžu ii sáhte vuordit eanet doarjaga prentosiid almmuhemiide Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid bokte

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi prentosiidda juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 106 000 ru doarjjan sámi prentosiidda.

6.2.6 Girjebusset

Tabealla 6.2.6 Doarjja sámi girjebussiide

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20900	Karášjohka	543	557	557	574	17 3,1 %
20901	Porsángu	543	557	557	574	17 3,1 %
20902	Guovdageaidnu	244	250	250	258	8 3,2 %
20903	Deatnu/Unjárga	1 508	1 534	1 534	1582	48 3,1 %
20904	Gáivuotna	594	609	709	731	22 3,1 %
20905	Julevsámi	1 289	1 321	1 321	1362	41 3,1 %
20906	Oarjelsámi	1 424	1 546	1 546	1594	48 3,1 %
20907	Lulli-Romsa	0	0	0	300	300 -
Submi		6 145	6 374	6 474	6 975	601 9,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Girjerádjofálaldat mainna sámi geavaheddjiin ja earáin lea álki ávkkástallat

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Gielddat ja fylkkagielddat mat eaiggáduššet ja jođihit sámi girjebussedoaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Álbmot girjebussiid doaibmaguovllus

Ulbmilolahusa eavttut:
 Doaimmat doaibmaplána ektui
 Galle ovttaga luoikkahuvvon
 Čadáhuvvon lágideamit girjebusse olis
 Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fáldaldagain

Juolludaneavttut:

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañimusat cuoŋománu 1. b. 2011
 2012 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañimusat cuoŋománu 1. b. 2011
 2010 rehketdoallu maid rehketdoalldákkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái mañimusat borgemánu 1. b. 2011
 Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011
 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttuuvvon
 Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s. Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas.
 Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi girjebussiide juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 6 975 000 ru sámi girjebussiid doibmii.

6.2.7 Museat

Tabealla 6.2.7 Museat

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
21002	Gállogietti musea	a) 93	96	96	0	-96 -100,0 %
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	3 009	3 684	4 284	4 415	131 3,1 %
21004	Saemien Sijte	2 312	2 370	2 370	2 443	73 3,1 %
21007	Museaodastus	1 799	0	639	0	-639 -100,0 %
21008	RidduDuottar musea	7 802	7 802	7 802	8 040	238 3,1 %
21009	Deanu ja Várjjat mueumssiida	5 782	6 127	6 127	6 314	187 3,1 %
21010	Vardobáiki musea	a) 0	600	1 200	1 336	136 11,3 %
21011	Senter for nordlige folk AS / Davvi álbmogiid guovddáš OS	0	600	600	619	19 3,2 %
Submi		20 797	21 279	23 118	23 167	49 0,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Seailudit, hálldašit ja gaskkustit sámi kulturhistorjá báikegottiin

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Dat sámi museat mat leat tabeallas 6.2.7

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Báikegottiid olbmot gosa museat leat ásahuvvon

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui
Gallis leat fitnan galledeamen
Musea čađahan lágideamit
Almmuhuvvon prentosat
Man muđđui geavaheaddjit leat duhtavaččat fálaldagain
Bargiid lohku museafágalaš gelbbolašvuodain museaid áŋgiruššansurggiid siskkobealde

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu maid rehketoalldárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat borgemánu 1. b. 2011. Rehketoallu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon, galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddji dohkkehit jus doarjja lea badjel 150 000 ru

Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, ja maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat borgemánu 1. b. 2011

Vuolled 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušeahhtajagi álgoeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušeahhtajagi álgoeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttuovvon.

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjaeivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjaeivve eavttuide dávistemii.

Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis leat čuovvovaččat mielde:

- Doarjja Ceavccageađggi kulturmuittoguvlvi seailuhanplána mielde maid Sámediggi lea dohkkehan.
- Doarjja nuortasámi siidda kulturbirrasa suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan.
- Doarjja Vuonnamárkaniid hálldašeamái ja prošekteremii

Doarjagis RidduDuottarMuseai, leat čuovvovaččat mielde:

- Min áiggi dáidaga oastin
- Sámi museafierpmádaga oktiordnen

Doarjagis Árran julevsáme guovddasjii lea mielde doarjja bihtánsámi museadoibmii

Doarjagis Várdobáiki lea mielde doarjja Gállogietti museai

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes

- Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi museaide juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 23 167 000 ru sámi museaide.

6.3 Ohcavuđot doarjagat

Tabealla 6.3 Ohcavuđot doarjja - Sámi kultuvra

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
200	Kulturovddideapmi	9 353	9 539	9 539	9 739	200 2,1 %
201	Sámi lágádusat	2 682	2 750	2 750	2 750	0 0,0 %
212	Sámi girjebussii oastin	0	2 000	2 000	2 500	500 25,0 %
213	Sámi deaivvadansajit	700	950	950	1 175	225 23,7 %
Submi		12 735	15 239	15 239	16 164	925 6,1 %

6.3.1 Kulturovddideapmi

Tabealla 6.3.1 Kulturovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20000	Girjjálašvuhta	1 854	2 586	2 586	2 586	0 0,0 %
20010	Musihkaalmuheamit	2 097	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
20040	Kulturoaibmabijut mánáide ja nuoraide	1 568	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
20050	Eará kulturoaibmabijut	3 300	2 693	2 693	2 893	200 7,4 %
20060	Sámegielat sárggusráiddut	534	460	460	460	0 0,0 %
Submi		9 353	9 539	9 539	9 739	200 2,1 %

6.3.1.1 Girjjálašvuhta

Tabealla 6.3.1.1 Girjjálašvuhta

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20000	Girjjálašvuhta	1 854	2 586	2 586	2 586	0 0,0 %
Submi		1 854	2 586	2 586	2 586	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Lasihit sámi girjjálašvuoda almmuhemiid meari

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Lágádusat ja eará almmuheaddjit main lea sierra fitnodat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi girjjálašvuoda lohkkat

Ulbmilolahusa eavttut:

Man ollu sámi girjjálašvuoda almmuhuvvo

Mátta-, julev- ja davvisámegiela girjjálašvuoda oassi ollislaš prošeaktalogus

Vuoruheamit 2011:s:

Gitta 60 % várrejuvvo:

Čáppagirjjálašvuhtii main originálamánus lea sámegillii, girjjálašvuhta mánáid ja nuoraid várás vuoruhuvvo

Čáppagirjjálašvuhta mánáid ja nuoraid várás mii lea jorgaluvvon sámegillii

Gitta 20 % doarjagis várrejuvvo fágagirjjálašvuhtii/áššeprosia main originálamánus lea sámegillii.

Gitta 20 % doarjagis várrejuvvo jietnagirjjiide mánáid ja nuoraid várás

Jagis 2011 ii addojuvvo doarjja čuovvovaččaide:

Diehtoohcangirjjiide, leksikála dahkosiidda ja referánsadahkosiidda

Jahkegirjjiide, báikkálaš historjá jahkegirjjiide dahje eará girjjiide mat leat oavvilduvvon báikkálaš olbmuid várás

Skuvla- ja oahppogirjjiide

Diedlaš nákkosgirjiide, dutkanraporttaide ja čielggadusaide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus čálliguin ja vejolaš govvejeddjiiguin Go ohcá almmuhit jorgaluvvon girjjálašvuoda, de galgá soahpamuš originálamánusa vuoigatvuodaeiggiin leat mielde

Go ohcá almmuhit jietnagirji, de galgá soahpamuš originálamánusa vejolaš vuoigatvuodaeiggiin leat mielde

Ohcama mielddusin galgá leat fágalaš árvvoštallan maid olggobeale fágakonsuleanta lea dahkan. Dát ii guoskka jietnagirjiide mat ovdal leat almmuhuvvon girjin.

Bušeahhta mas oidno doaibmabijuid ja ruhtadanplána gollomeroštus

Ohcamis galgá válddahalloyuvvot čuoŋcá go ohccojuvvon doaibmabidju earaláhkai nissonolbmuide go almmáiolbmuide

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Gáibádusat doarjjaožžui:

- 10 gáhppálaga gárvvistuvvon buktagis sáddejuvvojit Sámedikki bibliotekii
- Doarjjaožžu galgá diedihit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:

a) Čállihonorára

- Fágagirjjálašvuolta 85 000 ru

- Honorára fágagirjjálašvuoda jorgaleami ovddas, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus mas leat 2000 čállinguoskkahaga

- Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru

- Divttat, čájáhusat 75 000 ru

- Smávvamánáidgirjit 55 000 ru

- Girjjálašvuoda jorgalanonorára, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus 2000 guoskkahagain

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjiin:

Ollislaš buvttadusgollun lohkkajuovvojit teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahuslaš golut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuoŋvovaččat árkká nammii (mearkkaša 16 siiddu):

- Dábalaš livttes barddáldat (prosa) 9 500 ru

- Váddáset barddáldat (lyriikka ja čájáhus) 11 000 ru

Jus supmi gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtá ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštallama. Dat galgá ákkastuvvot čálalaččat.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvo formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahuslaš gollun lohkkajuovvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš mudden ja korrektuvrra lohkan.

Jietnagirjiide:

Ollislaš buvttadangoluide gullá buot buvttadeapmi ja buhtadus, ja meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul, gitta 200 000 ru rádjai.

Jus supmi gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtá ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštallama. Dat galgá ákkastuvvot čálalaččat.

Buot buvttadeapmi mearkkaša teknihkalaš buvttadeapmi, bádden ja mángen.

c) Illustrašuvdnagolut

Illustrašuvdnamávssut šiehtaduvvojit juohke earjil dilis govvadáiddáriin/illustrerejeddjiin. Dása gullet maiddá dat olggoššiidut maid fitnolaš illustrerejeddjit ráhkadit.

Buvttademiide main leat illustrašuvnnat badjel 20 % sáhtta addit gitta 20 000 ru rádjai doarjaga illustrašuvdnagoluide. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

Dan lassin sáhtta b) čuoggás goluin rehkenastit gitta 75 % oppalaš gollun prentejuvvon girjiide ja gitta 40% rádjai jietnagirjiin

Oppalaš gollun lohkkoujvvojit eará golut mat lágádusas leat girjii ráhkadeapmái lassin daidda mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet earret eará leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kontorhálldahussii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuogiatvuodaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govvardigeremii ja sullasaččaide.

e) Vuovdaleapmi ja juohkin

Dasa lassin sáhtta doarjjaoažžu oazžut gitta 15 % rádjai b) čuoggá buvttadangoluin vuovdaleapmái ja juohkimii.

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá maŋemustá 5 vahku sisa doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid

50 % sáhtta máksojuvvo čálalaš máksinávžžuhusa vuodul go prošeakta lea álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon ja golut leat duodaštuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas.

Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon

gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon

rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo revisuvdnastándárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila

ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jus doarjjaoažžu ii

mávssu daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit

maŋŋonreanttuid, ge. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 586 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii.

6.3.1.2 Musihkkaovddideapmi

Tabealla 6.3.1.2 Musihkkaovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20010	Musihkkaovddideapmi	2 097	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
Submi		2 097	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Eanet doaibmabijut sámi musihka ovdanbuktima várás
Sámi musihka oažžuma sihkkarastin

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Sámi musihka almmuheaddjit: lágádusat/skearffitnodagat/registrerejuvvon doaimmahagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi musihka oastit

Ulbmilolahusa eavttut:

Sámi musihka almmuhemiid lohku

Sámi musihkkaaktevrraid guoimuhemiid lohku

Vuoruheamit 2011:s:

Musihkkaalmmuheamit mánáide

Nuorra sámi artisttaid musihkkaalmmuheamit

Musihkkaalmmuheamit main lea hutkás musihkka

- Doarjja ii addojuvvo investeremiidda.

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Oassin ohcamiid áššemeannudeamis bivdit mii olggoeale konsuleanttaid árvoštallat ohcamiid

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

Galgá ráhkaduvvot prošeaktaválddahallan mii máinnaša mo prošeavtta ovdáneapmi čatnasa guovddáš dáhpusaide ja man muddui prošeakta lea čadahahhti. 5 demo gáhppálaga galget mielddustuvvot. Muđui sáhtta čujuhít ovdit musihkkaalmmuhemiide.

Bušeahhta mas lea doaibmabijuid ja ruhtadanplána gollomeroštus

Ohcamis galgá válddahallojuvvo čuoŋcá go ohcojuvvon doaibmabidju earaláhkái nissonolbmuid go almmáiolbmuid

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin.

- Gáibádusat doarjjaožžui:

Doarjjaoažžu galgá diedihit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:

Gitta 80 % rádjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá ovdal go vihtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid

50 % doarjagis máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot mañimusat 2 jagi mañña doarjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raporta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboaduid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboaduiguin prošeavttas.

Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboaduid mat gullet njuolga prošeavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon

gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon

rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuvdnastandardda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Musihkkaalmmuhemiid oktavuodas galget 10 gáhppálaga gárvvistuvvon buktagis sáddejuvvot Sámediggái Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo

eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila

ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii

mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit

mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan musihkkaovddidemiide.

6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás

Tabella 6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20040	Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid	1 568	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
Submi		1 568	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Máñgalágan kulturdoaimmat mánáid ja nuoraid várás

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Organisašuvnnat ja ášahusat

Eará kulturdoaimmaheaddjit vuosttažettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:
Sámi guovlluid mánát ja nuorat

Ulbmilolahusa eavttut:
Čađahuvvon doaibmabijuid lohku
Doaibmabijuid lohku sierralágan kultursurggiin
Doaibmabijuid lohku sierra sámi guovlluin

Vuoruheamit 2011:s:
Dáidda- ja duodjedoaibmabijut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
Sámi teáhterdoaibmabijut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
Prošeavttat mat leat mielde ovddideamen sámi mánáid ja nuoraid deaivvadansajiid Troanddima ja Romssa gávpogiin
Musihkkafálaldagat main mánát ja nuorat leat mielde
Dakkár doaimmaid ovddideapmi luonddus sámi mánáid ja nuoraid várás, maid boarrásat leat mielde gaskkusteamen

- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide

Juolludaneavttut:
Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. rádjai 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mas válddahallojuvvo ovdánanplána muttuiguin ja prošeavtta čađahanvejolašvuodain
Bušeahtta mas lea gollomeroštus doaibmabijuid ja ruhtadanplána vuodul
Ohcamis galgá válddahallojuvvot čuohtá go ohccojuvvon doaibmabidju earaláhkái nissonolbmuide go almmáiolbmuide
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

- Gáibádusat doarjjaožžui:
Doarjjaožžu galgá diedihit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:
Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai

Máksineavttut:
Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat diedihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid
Vuollel 20 000 ruvdnosáš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta buktojuvvon.
Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guovtti jahkái maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii válbmejuvvo áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii diediheami haga
Doarjjaožžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuidd, namalassii oktan eará vejolaš doarjjaguiguin ja sisabođuiguin prošeavttas.
Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuidd mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit. Jus

doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoallogárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis.

Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvot reviderejuvot RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvot oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas.

Revišuvnnaprošeaktas galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonareanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemánuin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievvadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan kulturdoaimbajuid mánáid ja nuoraid várás.

6.3.1.4 Eará kulturdoaimbajut

Tabealla 6.3.1.4 Eará kulturdoaimbajuid

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20050	Eará kulturdoaimbajut	3 300	2 693	2 693	2 893	200 7,4 %
Submi		3 300	2 693	2 693	2 893	200 7,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Máŋggalágan sámi kulturdoaimmat

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Sámi ášahusat, organisašuvnnat ja sámi kulturdoaimmaheaddjit geain lea sierra fitnodat. Gielddat ja fylkkagielddat eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte.

Eará kulturdoaimmaheaddjit ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin Skuvla- ja álbmotgirjerájut leat vuoigadahttojuvvon oazžut doarjaga prošeavttaide maiguin sámi girjjálašvuohta ovdánahttojuvvo ja gaskkustuvvo girjerájuin.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

Man ollu čadahuvvon doaibmajut

Man ollu doaibmajut iešguđet kultursurggiin

Vuoruheamit 2011:s:

Sámi kulturdoaluid oasseruhtadeapmi Sámi álbmotbeaivvi guovvamánu 6. b. čalmmustuhttima oktavuodas

Sámi kulturdoalut main váldodeaddun lea sámi kultuvra

Dokumentárabuvttadusaid sámi diliid birra oasseruhtadeapmi

Sámi govvaáidida- ja duodječájáhusat Norggas, oktan katalogaiguin ja plakáhtaiguin

Duodjekursa kulturbargiide

Prošeavttat mat ovddidit ja gaskkustit sámi girjjálašvuođa girjerájuid

Sámi artisttaid honorárat

- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide.

Juolludaneavttut:

Rabas ohcanáigi gitta čakčamánu 1. b. 2011 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mas lea ovdánanplána muttuiguin ja prošeavtta čađahanvejolašvuodain

Dokumentárbuvttademiid oasseruhtadeapmái galget ovddiduvvot plánat movt gaskkustit ja olámuddui buktit buktaga

Sámi kulturdoaluid oktavuodas Sámi álbmotbeaivvi čalmmusteami oktavuodas guovvamánu 6. b. galgá ohccis leat oktasaš ruhtadeapmi earáiguin

Bušeahhta mas lea gollomeroštus doaibmabijuid ja ruhtadanplána vuodul

Ohcamis galgá válddahallojuvvot čuohtá go ohcojuvvon doaibmabidju earaláhkái nissonolbmuide go almmáiolbmuide

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

- Gáibádusat doarjjaožžui:

Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte lea ožžon doarjaga Sámedikkis doaibmabidjui/prošektii

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai

- Stuorámus doarjja sámi kulturdoaluide sámi álbmotbeaivvi, guovvamánu 6. beaivvi čalmmusteami oktavuodas lea 20 000 ru
- Eanemus doarjja prošeavttaide sámi girjjálašvuoda ovdánahttimii ja gaskkusteapmái girjerájuin lea gitta 20 000 ru rádjai
- Doarjja sámi artisttaide Norggas sáhtta leat gitta 15 000 ru rádjai artistta nammii. Artistabáلكá ii galgga leat eanet go 30 000 ru juohke lágideamis

Máksineavttut:

Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid

Vuollel 20 000 ruvdnosáš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta buktuojuvvon

Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guovtti jahkái maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii válbmejuvvo áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Doarjjaožžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboáduid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboáduiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboáduid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketoalloodárkkisteaddji duodaštit rehketoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastándárda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošekti dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievvadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 893 000 ru doarjjan eará kulturdoaimbajuid.

6.3.1.5 Sámegielat govvasárggusráiddut

Tabella 6.3.1.5 Sámegielat govvasárggusráiddut

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20060	Sámegielat govvasárggusráiddut	534	460	460	460	0,0 %
Submi		534	460	460	460	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomeari:

Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheamit

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegielat govvasárggusráidduid lohkkat

Ulbmilolahusa eavttut:

Galle almmuhuvvon sámegielat govvasárggusráiddu

Vuoruheamit 2011:s:

Sámegielat govvasárggusráiddut

Bálddallas almmuheamit mátta-, julev- ja davvisámegilli

- Doarjja ii addojuvvo doaimba- ja investerengoluide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mas válddallojuvvot deataláš áigemuttut ja proševtta čađahanvejolašvuohta

Bušeahtta mas lea gollomeroštus doaimbajuid ja ruhtadanplána vuodul

Ohcamis galgá válddallojuvvot čuoheá go ohccojuvvon doaimbajuidju earaláhkái nisssonolbmuide go almmáiolbmuide

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

- Gáibádusat doarjjaožžui:

Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodát rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Máksineavttut:

Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat diedihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid

Vuolled 20 000 ruvdnosas doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golud duodaštuvvon ja prošeaktaraporta buktojuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo manimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guovtti jahkái maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii válbmejuvvo áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii diediheami haga

Doarjjaožžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehtit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas.

Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čadahepmái. Prošeaktarehketdoalu galgá buđit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštít rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvnaduodaštus galgá duodaštít lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaožžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieduid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jus doarjjaožžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievvti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassit gáibidit maŋŋonreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievvadusaid maid geažil golud sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 460 000 ru doarjjan sámegeielat govvasárggusráidduide.

6.3.2 Sámi lágádusat

Tabealla 6.3.2 Sámi lágádusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20100	Sámi lágádusat	2 682	2 750	2 750	2 750	0,0 %
Submi		2 682	2 750	2 750	2 750	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:
Doaibmi sámi lágádusat

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:
Lágádusat mat vuosttažettiin almmuhit sámegillii

Doarjjaortnega olahusjoavku:
Sámegielat almmuhemiid geavaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:
Lágáduslohku
Sámegielat almmuhemiid lohku
Man ollu girjjiid ja eará almmuhemiid lágádusat leat vuovdán

Vuoruheamit 2011:s:
Ásahuvvon sámi lágádusat mat ollašuttet juolludaneavttuid

Juolludaneavttut:
Ohcanáigemearri ođđajagimánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
Lágádus galgá leat registrerejuvvon Norggas ja dan váldoulbmil galgá vuosttažettiin leat sámegillii almmuhit
Lágádus galgá leat almmuhan unnimusat 10 namahusa maŋimus golmma jagis
Lágádusa bruttogávpejohtu galgá leat unnimusat 500 000 ru jahkái
Almmuheamit sámegillii galget leat 75 % bruttogávpejođus
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

- Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga juohkáseapmi:

a) Vuodđodoarjja
15 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet doarjjaeavttuid

b) Doaibmadoarjja
30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo lágádusaide daid doaimma mielde, sihkkarastit ahte buvttaduvvojit eanet sámegielat almmuheamit. Doarjaga juohkimis ferte váldit vuhtii lágádusa ollislaš sámegielat almmuhemiid ja sámi musihkkaalmmuhemiid 2010:s. Doarjaga rehkenastimis biddjojuvvo vuodđun árkkaid lohku (mearkkaša 16 siiddu juohke árkkas) juohke gárvvistuvvon sámegielat almmuheamis ja galle sámi musihkkaalmmuheami leat gárvvistuvvon 2010:s.

20 % jahkásaš rámmas juogaduvvo daid lágádusaid buvttadusa mielde, mat buvttadit sámi oahpponeavvuid (Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš pláνας áigodahkii 2009-2012 lea mearriduvvon mii dat galgá adnojuvvo sámi oahpponeavvun). Doarjaga juolludettiin vuhtiiváldojuvvo lágádusa jagi 2010 sámi oahpponeavvuid ollislaš buvttadeapmi. Doarjjasturrodaga meroštaladettiin biddjojuvvo vuodđun juohke sámi oahpponeavvu árkalohku (16 siiddu juohke árkkas) mat leat gárvvistuvvon 2010:s. Digitaliserejuvvon oahpponeavvuide meroštallojuvvo 2000 deattastaga siiddu nammii.

c) Doarjja vuovdaleapmái ja juohkimii

35 % jahkásaš rámmas juhkkajojuvvo sámi almmuhemiid vuovdaleapmái ja juohkimii. Juogadettiin doarjaga lágádusaide biddjojuvvo vuodđun dat proseantaoassi maid lágádus lea ožžon čuoggás b) Doaibmadoarjja

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid

Doarjja máksojuvvo go revisuovdnaduodaštus čájeha visogova 2010 sámegielat almmuhemiid ollislaš girjebuvttadeamis ja go revisuovdnaduodaštuvvon rehketdoallu ja -raporta čájehit mo 2010 ruđat leat geavahuvvon

Doarjja máksojuvvo ollásit dan bušeahhtajagis go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusat golggotmánu 1. b. 2011

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 750 000 ru sámi lágádusaide.

6.3.3 Investerendoarjja sámi girjebussiide

Tabealla 6.3.3 Sámi girjebussii oastin

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
212	Sámi girjebussii oastin	0	2 000	2 000	2 500	500 25,0 %
Submi		0	2 000	2 000	2 500	500 25,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Bisuhit ja ovddidit sámi girjebussefálaldaga

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Suohkanat ja fylkkasuohkanat mat eaiggáduššet ja doaimmahit sámi girjebussiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Olbmot geat orrot guovlluin gos girjebusset doibmet

Ulbmilolahusa eavttut:

1 oston girjebusse ovttasbarggus suohkaniiguin/ fylkkasuohkaniiguin

Vuoruheamit:

Sámi girjebusse máttasámi guvlui

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien dáhtona maŋŋá eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

Doarjjaoažžu ráhkada čadahaplána sisaoastimii, mas lea dárkilis gollomeroštallan ja ruhtadanplána maid Sámediggi dohkkeha ovdal go gávpešiehtadus dahkko

Doarjjaoažžu geatnegahttojuvvo doaimmahit girjebusse unnimusat 10 jagi. Olles doarjja dahje oassi das sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta jus doaimma heaittihuvvo dahje rievdá ovdal áigemearri lea gollan

Ii addojuvvo eanet doarjja doaimbaidjui dahje vejolaš lassigoluide

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodad meroštallojuvvo ákkastallojuvvon ohcama vuodul

Máksineavttut:

Vuosttaš oassi doarjagis máksojuvvo go gávpešiehtadus lea dahkkojuvvon

Loahppa oassi doarjagis máksojuvvo go busse lea skáhppojuvvon ja doarjjaoažžu lea buktán raportta ja rehketdoalu mii duodašta doarjaga geavaheami

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuodojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemearri sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonareanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 500 000 ru sisaoastindoarjjan ođđa sámi girjebussuide.

6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Tabealla 6.3.4 Sámi deaivvadansajit

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
213	Sámi deaivvadansajit	700	950	950	1 175	225 23,7 %
Submi		700	950	950	1 175	225 23,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Deaivvadansajit mat doibmet sámi giela ja kultuvrra gaskkustan- ja ovdánanarenan

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Sámi deaivvadansajit ovttaskas olbmuide, joavkkuide ja servviide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi deaivvadansajiid lagasbirrasa olbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaimbaplána mielde

Doaimmaid lohku boares olbmuide, mánáide ja nuoraide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Doarjja ii addojuvvo investeremiidda visttiid oktavuodas dahje gitta installašuvnnaide

- Dieđut mat galget boahitit ovdan ohcamis:

Ohcama miellidus galgá leat doaibmaplána 2011 várás ja bušeahhtadárbu 2012 várás

Deaivvadansajit fertejit duođastit ahte sis lei doaibma juovlamánu 31. b. 2010 muttus, ja ahte sis lei sierra dohkkehuvvon stivra

Vai oazžu doarjaga, ferte doarjjaoazžu ovddemustá láigohit lanjaid, sus ferte leat sierra visti dán várás dahje oktasaš bádji duoji várás

Deaivvadansajit mat ožžot doaibmadoarjaga eará boasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai oáččo doarjaga dán ortnega bokte

Servviin ja lihtuin mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahhta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjjasturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul

Máksineavttut:

Doarjjaoazžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.

50 % máksojuvvo go doarjjaoazžu dan bivdá, loahppa 50 % máksojuvvo go raporta ja rehketdoallu mii čájeha ruđaid geavaheami 31.12.10 muttus geigejuvvo Sámediggái. Raporta 2010 doaibmaplána mielde ja rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái maŋimus borgemánu 1. b. 2011

Rehketdoallu galgá čájehit goluid ja boađuid oktiibuot, dat mearkkaša oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja boađuiguin. Rehketdoalus galget lea mielde dušše dakkár golut ja boađut mat čatnasit njuolggá doaimmaid čadaheapmái.

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhta fápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođastit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvoat reviderejuvvoat RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvoat oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvnaduodastus galgá duođastit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoazžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahhtes ruđat galget máksojuvvoat ruovttoluotta. Jos doarjjaoazžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievvti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 175 000 ru doarjjan sámi deaivvadansajiide.

6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

Tabealla 6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20700	Dáiddafoanda	a)	700	700	700	700	0,0 %
20701	Stipeanda sámi dáiddáriidda	a)	2 087	2 200	2 200	2 250	2,3 %
20702	Doaibmadoarjja dáiddárorg. ja Sámi dáiddárráđđi	a)	1 750	1 920	1 920	1 970	2,6 %
20703	Govvadáidagiid ja dáiddaduoji oastinortnet	b)	350	370	370	370	0,0 %
20704	Fágalaš bagadeapmi	a)	250	275	275	275	0,0 %
20705	Čájálmasbuhtadus	a)	0	50	50	50	0,0 %
20706	Sámi čáppagirjálášvuoda, musihka ja luđiid oastinortnet	a)	0	0	0	300	-
Submi			5 137	5 515	5 515	5 915	400 7,3 %

a) Dáid poasttaid hálddaša Sámi dáiddárráđđi

Borgemánu 19. b. 2004-mannosaš Dáiddáršiehtadusa válđošiehtadusa vuodul lea Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi šiehtadallan jagi 2011 dáiddáršiehtadusa, mii galgá leat fámus 01.01.2011 rájes 31.12.2011 rádjai. Šiehtadus ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii dohkkeheapmái, gč. dáiddáršiehtadusa 8. artihkkala.

Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi leat soahpan 5 915 000 ruvdnosaš ekonomalaš rámma Sámedikki bušeahta bokte jagi 2011 dáiddáršiehtadussii. Dát mearkkaša 400 000 ruvdnosaš lassáneami jagi 2010 dohkkehuvvon dáiddáršiehtadusa ektui.

6.4.1 Dáiddafoanda

700 000 ru várrejuvvo ortnegii. Ruđat hálddašuvvojit njuolggadusaid mielde. Bealit sohpe ahte 700 000 ru rámmas sáhtta várret ruđaid ad-hoc dárbbuide.

6.4.2 Stipeanda sámi dáiddáriidda

Sohppojuvvui ahte sámi dáiddáriid stipeandaortnegii juolluduvvo 2 250 000 ru, 50 000 ruvdnosaš lassáneapmi 2010 rájes 2011 rádjai.

6.4.3 Doaibmadoarjja sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái

Sohppojuvvui 1 970 000 ruvdnosaš ekonomalaš rámma doaibmadorjjan sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái, 50 000 ruvdnosaš lassáneapmi 2010 rájes 2011 rádjai.

6.4.4 Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet

Dán ortnegii várrejuvvo 370 000 ru maid Riddu Duottar Musea hálddaša. Ostojuvvon dáidda galgá biddjojuvvot boahhteáiggi sámi dáiddamuseai. Dassážiigo musea lea huksejuvvon galgá dáidda gaskaboddasaččat vurkejuvvo Riddu Duottar Museas Kárášjogas. Riddu Duottar Musea hálddaša govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnega.

6.4.5 Fágakonsuleanttat (Fágalaš bagadallan)

275 000 ru várrejuvvo Sámi dáiddárráđđi fágakonsuleanttaid geahččalanortnegii, vrd. 2009 šiehtadusa. Sámi dáiddárráđđi galgá árvoštallat ortnega 2011:s. Fágakonsuleantta válđobargun galgá leat sámi čáppagirjálášvuoda, musihka ja juoigama ovddideapmi.

6.4.6 Čájálmasbuhtadus

Dán ortnegii várrejuvvo 50 000 ruvdno. Bealit leat soahpan ahte čájálmasbuhtadus hálddašuvvo stipeandan sámi govvadáiddáriidda, dáiddaduojiáriidda ja dáiddalaš govvejeddjide Sámi dáiddáriid ja Girječálliid buhtadusfoandda bokte. Čájálmasbuhtadus lea buhtadus dáidaga ovddas mii lea ostojuvvon govvadáidaga ja duoji oastinortnega bokte maid Sámediggi hálddaša. Sámi dáiddárráđđi hálddaša dáiddafoandda, stipeandda sámi dáiddáriidda ja doaibmadoarjaga sámi dáiddárorganisašuvnnaide.

6.4.7 Ortnet sámi čáppagirjjálašvuoda ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás.

Várrejuvvo 300 000 ru ortnegii 2011 várás. Oastinortnegii gullá girjjálašvuotta mánáide, nuoraide ja rávesolbmuid buot golmma virggálaš sámegeallii buot girjjálašvuoda šanjeriin, oktan jietnagirjjiiguin ja luohtealmmuhemiiguin. Dan lassin dasa gullet árbevirolaš ja odđáiiggi musihkkaalmmuheamit seamma šanjerisurgiin buot ahkejoavkkuid várás.

7 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat juohkelágan ealáhusaiguin lea deatalaš eaktun bisuhit ássama sámi guovlluin. Dárbbášuvvojit eanet nissonolbmot mat vuodđudit ealáhusaid. Dat nannešii ealáhuseallima, ja bijašii vuodu mánggabealat ealáhuseallimii.

Váldomihttomearri:

Nana ja mánggabealat ealáhuseallin mii fuolaha sámi kultuvrra, luonddu ja birrasa sámi guovlluin

Oassemihttomearri:

- Mánggabealat ealáhuseallima bargodilálašvuotta bisuhuvvo ja ovddiduvvo
- Eanedit nissonolbmuid logu fitnodateaggáid ja fitnodatbargiid gaskkas

Strategiijat:

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja earáiguin nannet buriid rámmaeavttuid sámi ealáhusovddideapmái
- Bargat dan ala ahte Riddoguolástuslávdegotti árvalus čuovvoluvvo
- Bargat dan ala ahte Sámedikki mearráduš Deanučázadaga báikkálaš hálldašeami birra čuovvoluvvo
- Bargat dan ala ahte čielggadeapmi Njeavdánčázadaga báikkálaš guollebivddu hálldašeami birra álggahuvvo
- Bargat dan ala ahte nissonolbmuid riektedilli ja sajádat vuodđoealáhusain nannejuvvo ja oainnusmahttojuvvo
- Láhčit dilálašvuodaid ealáhushtkamii, gealbudeapmái ja innovašuvdnii ovttasbarggu bokte Innovašuvdna Norggain ja gealbo- ja máhttobirrasaiguin

Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte bisuhit ja ovdánahttit mánggabealat ealáhuseallima doarjaruđaid buriin juogademiin sohkašielid gaskka

Searvvalaš doaimmaid bokte oččodit mánggalágan ealáhusaid

Movttiidahttit nissonolbmuid álggahit ja viidáseappot ovddidit iežaset doaimma

Movttiidahttit nuorra álggaheddjiid álggahit iežaset doaimma

Searvat sámi kulturealáhusaid ovddideapmái

Veahkehit bisuhit ja ovddidit mariidnaealáhusaid, boazodoalu ja eanadoalu deatalaš kulturguoddiin sámi guovlluin.

Veahkehit ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuid

Veahkehit bisuhit ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoalu ja meahcásteami

Váikkuhit dan ahte ášahuvvojit buorit buolvamolsunortnegat vuodđoealáhusain

7.1 Váikkuhangaskaoamit

Boazodoallošiehtadallamiin fievrividuvvo jahkásaččat 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot boazodoalu lassiealáhusaide.

Eanandoallošiehtadallamiin fievrividuvvo jahkásaččat 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot eanadoalu ealáhusdoibmii.

Jahkái 2011 juolluda Sámediggi buohkanassii 14 002 000 ru duodjeealáhussii. Ruđat juogaduvvojit čuovvovaš poasttaide kapihttalis 7 Ealáhus:

- 7.2.1 Duodjeinstituhtta: 3 102 000 ru

- 7.4.2 Duoji fidnooahppiortnet – árvoháhkkanprográmma: 1 500 000 ru

- 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus: 9 400 000 ru

Ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaibmaguovlu ealáhusovddideapmái ii guoskka duoji ealáhusšiehtadussii.

Tabella 7.1 Čoahkketabealla - Sámi ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %
	Ohcanvuđot doarjja	15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %
	Árvoháhkkanprográmma	5 956	5 500	5 500	5 650	150 2,7 %
	Duodješiehtadus	9 279	9 210	9 210	9 400	190 2,1 %
Sum		33 221	34 630	34 630	35 063	433 1,3 %

7.2 Njuolgga doarjja

Tabella 7.2 Njuogga doarjagat - Sámi ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
301	Duodjeásahusat	2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %
Sum		2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %

7.2.1 Duodjeásahusat

Tabella 7.2.1 Duodjeásahusat

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30100	Duodjeinstituhtta	2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %
Sum		2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %

Duodjeinstituhta stivra viiddiduvvo nu ahte dasa gullá maiddá Duojáriid ealáhussearvi. Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit duodjealáhusa dakko bokte ahte doarjut Duodjeinstituhta doaimma

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:
Duodjeinstituhtta

Doarjjaortnega olahusjoavku:
Duojára

Ulbmilolahusa eavttut:
Doaimmat dohkkehuvvon doaibmaplána ektui
Olbmuid ja ášahusaid oktavuodáváldimat
Čadahuvvon kurssat
Olahusjoavkku duhtavašvuohta fáldagain

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

Doaibmaplána jahká 2011 sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2011

Bušeahhtadárbbut 2012 várás sáddejuvvojit Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2011

Rehketdoalodárkkisteaddji duodástan 2010 rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2010 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

50 % doarjagis máksojuvvo go formálalaš eavttut Sámedikki searvamii ásahusa stivrii leat devdojuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo maŋŋil borgemánu 1. b. 2011 ja go badjelis namuhuvvon doarjjaeavttut leat devdojuvvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttujuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Doarjagis Duodjeinstituhtii, várrejuvvo 1 000 000 ru duoji bagadanbálvalusaide

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkaalovddastus stivrras

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkinn mearrida doarjaga juohkima Duodjeinstituhtii.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 102 000 ru Duodjeinstituhtii.

7.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 7.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
300	Ealáhusovddideapmi	15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %
Sum		15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %

7.3.1 Ealáhusovddideapmi

Tabealla 7.3.1 Ealáhusovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30030	Máŋggabealat ealáhusat	7 195	7 947	7 947	7 947	0 0,0 %
30000	Mariidna ealáhusat	3 892	4 165	4 165	4 165	0 0,0 %
30010	Eanadoallu	4 390	4 799	4 799	4 799	0 0,0 %
Sum		15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %

Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaimaguvlui gullet dát báikkít:

2011 Guovdageaidnu	2030 Máttá-Várjjat, čuowovaš vuodđobiirret:
	0101 Buodgáibeaski
2012 Áltá, čuowovaš vuodđobiirret:	0102 Reais(a)vuonna
0101 Stierdná	0103 Spurnes /Sállam
0102 Sievju	0104 Njávdam
0103 Uhcca Liidnewotna	0402 Láwonjarga
0104 Stuora Liidnewotna	0403 Juranjohka
0105 Gámawotna	0404 Ruowdevuonna
0106 Fielvuotna	0405 Vuorjám(johka)
0107 Nyvoll	0503 Čoalbmejávi
0108 (Stuora) Girenjarga	0504 Máiddet/Skrotnes
0110 Latni	0505 Bajit Báhcceveadji
0201 Lákkonjargeahči	
0202 Dáhppeluokta/Vuojatluokta (Rivargor	1902 Romsa, čuowovaš vuodđobiirret:
0203 Lákkovuonbahta	3301 Čie(k)ngalluokta
0204 Dálbmeluokta	3302 Leaibediewá
0205 Vasbotnelv	3303 Moskaluokta
	3304 Moskauodi
2014 Láhppi	3305 Rivnje/Vuotnasiida
	3306 Suortu (davt/siskit)
2017 Fálesnuorri	3307 Várpenjarga
	3308 Su(o)rgomohkki
2018 Muosát, čuowovaš vuodđobiirret	3309 Guohcavuopmi
0119 Muorral(vuotna)	3310 Ullsfjordmoane -
0120 Vuotkevuotna (Uhcca-vuonaš)	
0121 Muotki	1913 Skánit (viiddiduwon olles suohkanii)
0122 Gunnames	
0123 Tufjord	1919 Rivttát
0124 Fáve-lžžát	
	1920 Loabát (viiddiduwon olles suohkanii)
2019 Máhkarávu (Nordkapp), čuowovaš vuodđobiirret:	
0113 Oarjjábealli-Vuotnabadaguovu	1925 Ráisavuotna, čuowovaš vuodđobiirret:
0114 Nuortaváhkeguovu	0101 Gumpedallá
0115 Goaskinvákke - Ráktionjár-guovu	0102 Øvre Bakkejord
0117 Skuohttanjarga	0103 Skuoddovuodi
0118 Mannskarvik-Reaipváhki (Ráiváhki)	0104 Smørsgård
0119 Spierrtanjarga (Spierta)	0201 Lurrusaorda/Ráb-oassa
0200 Geaissavearra	0207 Boazojohka
0201 Geaissavearra	0208 Áisajávi
0202 Kniskkárnjarga	
0203 Duvavuotna (Irivuotna)	1938 Ivgu
0204 Magerøystua	
0205 Finnvik	1939 Omasvuotna
0206 Váttavuotna (Váttavuonaneret)	
Bygda sames	1940 Gáivuotna
2020 Porsángu	1943 Návuotn
2021 Kárásjohka	1805 Nárviika, čuowovaš vuodđobiirret:
	0102 Hearjjak
2022 Dawesiida, čuowovaš vuodđobiirret:	0109 Áravuopmi
0103 Dáigevuotna	0110 Jogasiida/Eanosiiida
0104 Gihppovuotna	0111 Luodnegohpie
0105 Dorskkášvuotna/Beahkkervuotna	
0106 Dawesiida	1849 Hábmmer, čuowovaš vuodđobiirret:
0107 Idjavuotna	0116 Strávnjunnie
0108 Irgevuotna/Áttamvuotna	0117 Vædja (Veaggovári)
0109 Lagesvuonbahta/Gussanjarga	0118 Jávreoalge
0110 Šeste (Čiesti)/Godvíknes	0119 Grensefjellene – Rádjevárit
0111 Váttesbákt-seaibbuš	
0112 Gappatvári	1850 Divtasvuodna
0113 Eretoaiwit	
0114 Vuonjalráššá	1853 Evenášši, čuowovaš vuodđobiirret:
	0109 Evenáššmárku
2023 Gángaviika	0110 Gállogieddi
	0111 Leairusáide/Osmárku
2025 Deatnu	0114 Leangáviika/ Duorgga (Snubba)
	0117 Veaggo
2027 Unjarga	

Lassin geográfalaš doaimmaguvlui sáhtta doarjja addojuvot ealáhusovdáneapmái dáidda:

- sámi kultuvrralaš ealáhusaide miehtá riikka
- lassiealáhusaide boazodoalus
- sámi álbmot Sáččas ja muđui Leanggaviikka suohkanis
- máttasámi guovllu sámi álbmot

7.3.1.1 Mánnggabealat ealáhuseallin

Tabealla 7.3.1.1 Mánnggabealat ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30030	Mánnggabealat ealáhusat	7 195	7 947	7 947	7 947	0,0 %
Sum		7 195	7 947	7 947	7 947	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Bisuhit, ásahtit ja ovddidit bargosajiid mánnggabealat ealáhuseallima siskkobealde

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

Fitnodagat ja ásaheaddjit bálvalus- ja smávvaindustriija siskkobealde

Boazodoallit geat háliidit ásahtit dahje viidáset ovddidit lassiealáhusaid boazodoalu oktavuodas

Ulbmilolahusa eavttut:

Unnimusat 40 % doarjagis lea addojuvvon nissonolbmui ealáhuseallin

Unnimusat 20 % doarjagis lea addojuvvon ođđavuodđudemii

Unnimusat 10 doarjaga leat addojuvvon boazodoalu lasseealáhusaide

Vuoruheamit 2011:s:

Nissonolbmot ealáhuseallin

Ealáhuseallit geat leat vuollel 35 jagi

Gelbbolašvuoda bajideapmi, buvttaovddeapmi ja investeremat mat váikkuhit ollu fitnodatovddideami

Buvttaovddeapmi ja investeremat boazodolliid lasseealáhusain

Sámi kulturealáhusat mat addet bastevas bargosajiid sámi designa-, filma-, video-, foto-, musihka- ja dáiddalaš doaimmain

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

Bajásoallami, doaimmavuođot goluid, doaimmabijuid mat váikkuhit gilvuu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvoorriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasemii, sieiva lonohallamiidda, vuoddoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánsaid lágideapmái ja doaimmabijuid mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte.

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011:s

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Prošeakta- dahje doaimmabidjodoarjagiid vuolimus rádjii lea 30 000 ru

•

• Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuotta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus

Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda

Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodatekonomalaš gánnáhahttivuhtii

Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaimmabidju addá nissonolbmui ja almmáiolbmui

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcavuođot

doarjjahálddašemi ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

Gitta 30 % rádjái doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul ja stuorámuš doarjja lea 300 000 ru.

Ovttasbargodoaimmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámuš doarjja 500 000 ru

Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštus lea badjel 5 000 000 ru

Iežasoašsi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20 % dohkkehuvvon gollomeroštusas

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktojuvvon. Ohcama vuodul sáhtta oassi doarjagis máksojuvvo. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta investeremiid maidái duodaštit bájkočáláhusain mas guittet leat mielde.

Doarjagis ovddidanprošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta buktojuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuidd, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuidd mat gullet njuolga prošeavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Reviderejuvvo cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvo duodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Prošeakta galgá gárvvistuvvo maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš diliin sáhtta doaimbaidju oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvo sierra. Jus doaimbaidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaimbaidju/investeremii dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdat dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo.

Gollo- ja ruhtadanplána sáhtta rievdaduvvo ohcama vuodul.

Jus prošeakta/doaimbaidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta doarjja vuoliduvvo vástesaččat.

Prošeakta/doaimbaidju galgá čađahuvvo ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtta manahuvvo jus dat plánat, mat leat vuodđun doarjjalohpádussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea miedihán dasa

Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgešiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon

Go prošeavtta/doaimbaidju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvo ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuodojuvvo ovdalگو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonareanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahká 2011 várrejuvvo 7 947 000 ru doarjjan mánggabealat ealáhuseallimii.

7.3.1.2 Mariidnaealáhusat

Tabella 7.3.1.2 Mariidna ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30000	Mariidna ealáhusat	3 892	4 165	4 165	4 165	0,0 %
Sum		3 892	4 165	4 165	4 165	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddideapmi ja stuorat barggolašvuohta mariidnaealáhusaid siskkobealde

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

Ealáhusdoallit ja ásaheaddjit mariidnaealáhusaid siskkobealde

Ulbmilolahusa eavttut:

Unnimusat 4 doarjaga addojuvvon ásaheaddjiide geat leat vuollel 30 jagi

Buot doarjagat mat leat addojuvvon bivdofatnasiidda, leat addojuvvon bivdofatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi boarrásat

Unnimusat 4 doarjaga ealáhusdoliide geat leat nissonolbmot

Man ollu doarjja addojuvvon vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii

Man ollu doarjja addojuvvon ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2011:s:

- Doarjja bivdofatnasiid oastimii
- Doarjja vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjin

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojeriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasemii, sieiva lonuhallamiidda, vuoddoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte
- Ii addojuvvo doarjja oastit bivdofatnasiid mat leat badjel 25 jagi boarrásat
- Ii addojuvvo doarjja guollerusttegiid oastimii. Dát ii gusto go vuosttaš geardde oastá bivdofatnasa

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuonjománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjagiid vuolimus rádji lea 30 000 ru
- Diedut mat galget boahhtit ovdan ohcamis:
- Doarjaga oktavuodas bivdofatnasiidda galgá doarjjaoažžu leat registrerejuvvon Guolástusmanntálii
- Doarjaga oktavuodas gádderusttegiid, galgá dain leat dohkkehuvvon vuostáiváldin- ja oastindohkkehus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuide ja almmáiolbmuide

- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru
- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 150 000 ru oapmefatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaevttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođaštus lea buktojuvvon. Ohcama vuodul sáhtta doarjja máksojuvvo oassemávssuin. Gustovaš duođaštus lea duođaštus báhkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta investeremiid mat leat čađahuvvon, duođaštut báhkočáláhusain mas guittet leat mielde
- Doarjja ovddidanprošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta buktojuvvon. Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštut rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvnna duođaštus galgá duođaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doaibmabidju galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš diliin sáhtta doaibmabidju ohcama mielde oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot sierra. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkoujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaibmabidju/investeremi dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo.
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtta rievdaduvvot ohcama vuodul.
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta doarjja vuoliduvvot vástesaččat.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtta manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgešiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon

- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 165 000 ru doarjjan mariidnaealáhusaide.

7.3.1.3 Eanandoallu

Tabella 7.3.1.3 Eanandoallu

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30010	Eanandoallu	4 390	4 799	4 799	4 799	0 0,0 %
Sum		4 390	4 799	4 799	4 799	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit barggolašvuoda ja doallostruktuvrra dálá dásis

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Doaibmi doallodoallit geain lea iežaset doallu
- Ásaheaddjit geat háliidit álggahit iežaset doalu
- Ovttasbargoprošakta Innovašuvdna Norggain ja Fylkkamánni eanadoalloossodagain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu doallodoallit leat ožžon doarjaga
- Man ollu ođđaálggaheaddjit leat ožžon doarjaga
- Unnimusat 10 doarjaga ealáhusdollaride geat leat nissonolbmot
- Unnimusat 1 doarjja várrejuvvo stáhtalaš mielkeeriid oastimii ođđaálggaheami oktavuodas

Vuoruheamit 2011:s:

- Ođđahuksemat ja doaibmavistiid viidát divodeapmi
- Eanadoallomašinnat ja –reiddut reaidoserviide, ja bođu ohcciide dain guovlluin gos eai leat eará eanadoallit
- Stáhta mielkeerit nuoraide geat leat vuollel 35 jagi boarrásat
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjin
- Joatkit ovttasbargoprošeavtta Innovašuvdna Norggain ja Finnmárkku fylkkamánni eanadoalloossodagain eanadoalu ovddidemiin dain guovlluin gos doallolohku lea njiedjamin.

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvo botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojeriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii,

leasemii, sieiva lonohallamiidda, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011
- Ohcanáigemearri oastit mielkeeri lea guovvamánu 1. b. 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjja stáhta mielkeeriide nuoraide geat leat vuollel 35 jagi boarrásat, addojuvvo gitta 5 jagi maŋŋá vuodđudeami
- Mášen- ja reaidoservviin galget leat njuolggadusat ja uhcimusat 2 doaibmi eanadoalli. Ohccit geat ožžot doarjaga, sáhttet leat lahttun dušše ovttá reaidorieggás
- Ii addojuvvo doarjja seamma ohccái oastit mášiinnaid ja reaiduid ovdalge leat vássán 5 jagi maŋimus juolludusa rájes
- Vuolimus doarjjarádjii proševttaide, doaibmabijuide dahje mielkeeriide lea 30 000 ru
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi odasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat 400 000 ru ja gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Eanemusat 100 000 ru ja gitta 20 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis mášiinnaid ja reaidoservviid reaiduid investerema oktavuodas
- Dain guovlluin gos eai leat eará eanadoallit, sáhttet bođu ohccit ohcat doarjaga mášiinnaide ja reaiduide. Dát doarjja lea ráddjejuvvon 50 000 ruvdui ja gitta 20 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Vuollel 35 jahkásaš nuoraid rekrutteren ja gitta 5 jagi maŋŋá álggaheami: Eanemusat 100 000 ru ja gitta 1 ru. rádjái mielkeeriide doarjjan go oastá stáhtalaš mielkeeri. Eanemus almmolaš ruhtadoarjja ii galgga leat badjel 50 % (1,75 ru lihttaris).
- Iežasoašsi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehít doarjjaveavttuid.
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktu-juvvon. Ohcama vuodul sáhtta doarjja máksojuvvo oassemávssuin. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bänkku, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas mat leat gitta 50 000 ru rádjai, sáhtta čadahuvvon investeremiid maidái duodaštut bänkkočáláhusain mas guittet leat mielde
- Doarjagiid oktavuodas ovddidanproševttaide máksojuvvo 50 % go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čadahuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin proševttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet

njuolga proševtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošektarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošektajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoallogávkkeaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot reviderejuvvot reviderejuvvot RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvot oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvot duodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtá prošektta oazžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai mañña doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkoujvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaibmabidjui/investeremi dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo.
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtá rievdaduvvot ohcama vuodul.
- Jus prošektta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtá doarjja unniduvvot vástesaččat.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtá manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon
- Go proševtta/doaibmabidju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvot ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvot ovdalگو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvot ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvot 4 799 000 ru doarjjan eanandollui.

7.4 Lotnolasealáhusaid ja sámi mátkeealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	3 106	3 150	3 150	3 150	0,0 %
30061	Duodji - fidnoahppoortnet	1 500	1 500	1 500	1 500	0,0 %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	1 350	850	850	850	0,0 %
30063	Fágalaš forum ja ovddidanforum	a) 0	0	0	150	-
Sum		5 956	5 500	5 500	5 650	2,7 %

a) Vižžojuvvon kapihttalis 17 erenoamáš prošeavttat árvoháhkkanprográmma

Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma geográfalaš doaibmaguovlu lea dat seammá go dat mü lea daid lotnolasealáhusaid ohcanvuđot doarjagiid várás, geahča Sámedikki 2011 bušeahttadokumeantta kapihttala 7.3.1.

7.4.1 Lotnolasealáhusat – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkeealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.1 Lotnolasealáhusat - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	3 106	3 150	3 150	3 150	0,0 %
Sum		3 106	3 150	3 150	3 150	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ceavzilis lotnolasealáhusdoaimmat
- Ođđa fitnodatideat ja ođđa ásaheamit

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Olbmot geat barget mátkeealáhusas ja smávit lágan biebmobuvttademiin
- Olbmot geat barget sámi mátkeealáhusain ja meahccealáhusain lotnolasat vuodđoealáhusaiguin
- Meahcásteaddjit
- Olbmot geat háliidit ovddidit ja álggahit iežaset fitnodaga (álggahanstipeanda)
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjin

Ulbmilolahusa eavttut:

- 2 meahccealáhusdoaimma leat ásahuvvon
- Unnimusat 4 doarjaga sámi mátkeealáhusdoaimmaide
- Unnimusat 3 doarjaga smávit lágan biebmobuvttadeapmái
- 1 vuostáiváldinrusttet meahcebuktagiid várás lea ásahuvvon
- 1 gealbudankursa sámi meahccealáhusaid ja mátkkoštanealáhusaid siskkobealde
- Unnimusat 40 % álggahanstipeanda addojuvvon ođđaálggaheddjiide geat leat nissonolbmot
- Unnimusat 10 % álggahanstipeanda addojuvvon olbmuide vuollel 30 jagi
- Unnimusat 2 álggahanstipeanda addojuvvon meahccealáhusdoaimmaide
- Unnimusat 2 álggahanstipeanda addojuvvon mátkeealáhusaide

Vuoruheamit 2011:s:

- Buvttaovddideapmi ja meahcebuktagiid kvalitehta sihkkarastin
- Vuovdin- ja márkandoaibmabijut meahccealáhusaid sámi biepmu siskkobealde
- Sámi vásihanvuđot mátkeealáhusdoaimmaid ja meahcevuđot doaimmaid ovddideapmi ja vuodđudeapmi
- Smávitlágan biebmobuvttadeapmi
- Gelbbolašvuoda buorideapmi sámi mátkeealáhusaid ja meahccealáhusaid siskkobealde

- Investerendoarjja sáivačáhcebivdui ja meahcebuktagiid vuostáiváldinrusttegiidda
- Nissonolbmot vuodđudeaddjin

2010:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojorriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasemii, sieiva lonohallamiidda, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte

A) Juolludaneavttut lotnolasealáhusaide:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 20 000 ru.

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis

- Ohccis ferte leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvot galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcavuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 50 % ráđjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Stuorámus doarjja lea 300 000 ru Ovttasbargodoaibmabijuide oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasoašsi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksujuvvo ollásit dalle go gustovaš duođaštus lea buktojuvvon. Ohcama vuodul sáhtta oassi doarjagis máksujuvvot. Gustovaš duođaštus lea duođaštus báhkkus, fápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru ráđjai sáhtta čađahuvvon investeremiid maidái duođaštit báhkočáláhusain mas guittet leat mielde.
- Doarjagis ovddidanproševttaide máksujuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksujuvvo go prošekta lea čađahuvvon, prošektarehketdoallu ja prošektaraporta buktojuvvon. Prošektarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiiguin proševttas. Prošektarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga proševtta čađaheapmái. Prošektarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošektarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošektarehketdoalu galgá prošektajođiheadji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketoalldárkkisteaddji duođaštit rehketoalu ruđaid geavaheamis. Prošektarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit

rehketdoallegeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallegeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

- Doaibmabidju galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi gitta guokte jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaibmabidju/investeremii dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalge rievdadus čađahuvvo.
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtá rievdaduvvot ohcama vuodul.
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtá doarjja vuoliduvvot vástesaččat.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtá manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalge Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgešiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalge doarjja lea máksojuvvon
- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjagiid hálddašeami ođasmahttin.

B) Juolludaneavttut vuodđudanstipeandaid várás:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011
- Sámedikki ohcanskovvi berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ohccis galgá lea dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu dahje bargovásáhus
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjagiid hálddašeami ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Vuodđudanstipeanda sáhtá addojuvvot gitta ovttá jahkái
- Vuodđudanstipeanda sáhtá addojuvvot sihke plánemii ovdal fitnodatvuodđudeami ja ieš vuodđudeapmái
- Stipeanda sáhtá addojuvvot gokčat oasi eallingoluin (ieža bálkká), konsuleantabálkái, márkaniskadeapmái, ohppui, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, uhcit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseptuovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Doarjja ii addojuvvo máksit divadiid jed. almmolaš ásahusaide

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat sáhtta oažžut 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai
- Iežas bálká sáhtta leat gitta 12 000 ru mánnui. Plánema oktavuodas ovdal fitnodatvuodđudeami sáhtta oažžut doarjaga iežas bálkái eanemusat 6 mánu ovddas. Iežas bálká sáhtta vuoliduvvot jus stipeandaoažžus lea eará sisabohtu stipeandaáigodagas.

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid
- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa vuodul stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta lea buktujuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit goluid ja boaduid oktiibuot, dat mearkkaša oktan vejolaš doarjagiiguin ja boaduiiguin prošeaktii. Prošeaktarehketdoalus galget váldojuvvot mielde dušše dakkár golut ja boadut mat gusket njuolggá prošeaktii. Prošeaktarehketdoallu galgá leat biddjojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jus lea stuorra earru gaskal dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu, de dan galgá kommenteret. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji leat vuolláičállán. Stipeanddaid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta duodástussan dasa ahte investeren lea čadahuuvvon, maiddá leat báhkočáláhus mas guittet leat mielde.
- Prošeaktaraporta galgá leat čállojuvvon prošeaktaplána ja mearrádusa eavttuid vuodul.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čadahuuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Stipeanda sáhtta manahuuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun doarjjalohpádussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa.
- Stipeanda manahuuvvo go stipeandaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو stipeanda lea máksojuvvon.
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte stipeanda máksojuvvo ruovttoluotta jos stipeandaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje stipeanda ii leat geavahuuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos stipeanda lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal گو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Vuostáiváldi lea geatnegahttojuvvon dieđihit Sámediggái čálalaččat jus prošeakta masa stipeanda lea juolluduvvon, lea loahpahuuvvon.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot dan stipeandaáigodaga rámma siskkobealde, mii lea mearriduvvon doarjjareivves. Erenoamáš oktavuodain sáhtta oažžut guhkidit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga. Jus vuostáiváldi háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun stipendii, de ferte ohcat lobi ovdalگو dat rievdaduvvo.
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála گو dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta stipeanda vuoliduvvot vástesaččat
- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 150 000 ru lotnolasealáhusaide. Dan rámmas várrejuvvo 800 000 ru vuodđudanstipeanddaide.

7.4.2 Duodji – fidnoahppiortnet – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkoštanealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.2 Duodji - fidnoahppoortnet - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30061	Duodji - fidnoahppoortnet - árvoháhkkanprográmma	1 500	1 500	1 500	1 500	0 0,0 %
Sum		1 500	1 500	1 500	1 500	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Rekrutteren duodjeealáhussii

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

- Boazodoalu oahppokantuvra

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duodjefidnoahppit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefidnoahppit
- Uhcimusat 40-60 % sohkabealjuohku duodjefidnoohppiid gaskkas

Juolludaneavttut:

- Fidnoahppišiehtadusa galgá Yrkesopplæringsnemnda leat dohkkehan
- Fidnoahppišiehtadusat eai sáhte bistit guhkit go guokte jagi, spiehkastahkan leat permišuvnnat mat addojuvvojit áhpehisvuoda ja buozalmasvuoda geažil. Erenoamáš oktavuoda in sáhtta šiehtadusaid guhkidit gitta golmma jagi rádjai. Dan ferte fylkkagiela dohkkehit. Fidnoahppi bálká lea dattetge ráddjejuvvo dasa mii vástida guovtti jagi oahppanáigái
- Fidnoohppi in galgá leat teorehtalaš duodjegelbbolašvuoha dahje gelbbolašvuoha sullasaš fágain ovdal go fidnoahppišiehtadusa sáhtta dahkat
- Fidnoohppiid vällje sierra sisaváldinnammagoddi mas leat golbma lahtu
- Revisora duodašuvvo jagi 2010 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2011
- Raporta 2010 ruhtageavaheamis šiehtadusa vuodul Sámedikki in sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2011.

Meroštallannjuolggadusat:

- Juohke fidnoahppi nammii addojuvvo fidnoahppifitnodahkii 100 000 ru doarjjan fidnoohppiid bálkká várás. Sáhtta váldit sisa eanemusat 10 fidnoahppi 2011:s
- Addojuvvo 500 000 ru fidnoahppiortnega hálldašeami várás

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaeavttut leat ollašuhthtojuvvo in šiehtaduvvo in fidnoahppišiehtadusaid vuodul.
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvo in borgemánu 1. b. 2011 rádjai, de ii sáhte doarjjaoažžu vuodit ahte oazžu doarjaga Sámedikkis 2012:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo in ruovttoluotta Sámediggái jus doarjjaoažžu ii ollašuhth eavttuid nu mo lea eaktuduvvo in
- Jus doaimbidju ii čadahuvvo ollásit, de sáhtta doarjaga ovdalis máksojuvvo in oassi gáibiduvvot máksojuvvo in ruovttoluotta

- Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte, galgá leat uhcimusat 40-60 % sohkabealjuohku stivrras

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 500 000 ru Duodjái – fidnoahppiortnega várás lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkoštanealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	1 350	850	850	850	0,0 %
Sum		1 350	850	850	850	0,0 %

Áššis 10/08 Lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkealáhusaid árvoháhkkanprográmmačilgehus, leat vuoruheamit árvoháhkkanprográmma várás mearriduvvon. Sámediggi vuoruhá čuovvovaš doaibmabijuid 2011:s.

- Diehtujuohkin árvoháhkkanprográmma birra
- Doaibmabijut gelbbolašvuodá loktema várás heivehuvvon sámi lotnolasealáhusbargiide
- Fierpmádatovttasbargu meahcceealáhusaid gaskkas ja sámi mátkkealáhusadoaimmaheddjiid gaskkas
- Čuovvolit prošeavtta Njurjot báikkálaš kultuvrras ja vuotnaovddideapmi Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáža olis
- Vásihusturisma láchin dainna lágiin ahte das deattuhuvvo eaktivuohta ja jáhkehahttivuohta
-

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 850 000 ru čielggadanprošeavttaide ja eará doaibmabijuide – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma.

7.4.4 Fága- ja ovddidanforum – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkealáhusaid árvoprográmma

Tabealla 7.4.4 Fágalaš forum ja ovddidanforum

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30063	Fágalaš forum ja ovddidanforum	0	0	0	150	-
Sum		0	0	0	150	-

Fágaforum galgá buktit evttohusaid prográmmii ja lonohallat gaskaneaset dieđuid almmolaš doaibmabijuid birra. Ovddidanforum sáhtta sihkkarastit sámi dimenšuvnna ja sámi luondduáddejumi ovddidanprošeaktii. Ovddidanforumis galget leat mielde sámi ealáhusorganisašuvnnat ja resursaolbmot mat barget lotnolasealáhusain.

Jahkái 2011 várrejuvvo 150 000 ru fágaforumii ja ovddidanforumii.

7.5 Duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus for duodji

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	3 683	3 650	3 650	4 000	350 9,6 %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	3 095	3 100	3 100	3 140	40 1,3 %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštállan	300	0	0	0	0 -
30027	Čálgoortnegat	44	150	150	50	-100 -66,7 %
30028	Duoji fága- ja ekonomiijalávdegoddi	47	200	200	100	-100 -50,0 %
30022/24	Vuovdinbáikkid duoji várás	550	550	550	550	0 0,0 %
30025/26	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojis	1 560	1 560	1 560	1 560	0 0,0 %
Sum		9 279	9 210	9 210	9 400	190 2,1 %

Ortnegat gusket olles riiki sordjaskahtta Sámedikki ruđaid doaibmaguovllus ealáhusovddideapmái. Šiehtadusbealit sáhttet hálldašit ruđaid earaláhkai ollislaš ekonomalaš rámma siskkobealde. Vejolaččat geavatkehtes ruđaid duoji ealáhusšiehtadusas sáhtta Sámediggi geavahit earaláhkai eará áigumušaide gulahallama vuodul duodjeorganisašuvnnaiguin.

Duodješiehtadusa ulbmil:

- Ealáhusvuđot duoji ovddideapmi mas lea buoret gánnáhahttivuohta ja iešráhkaduvvon gálvvuid vuovdin

Sámedikki duodjeruđaid hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

7.5.1 Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5.1 Doaibmadoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	3 683	3 650	3 650	4 000	350 9,6 %
Sum		3 683	3 650	3 650	4 000	350 9,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Iešráhkaduvvon gálvvuide buoret johtu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaolbmoftnodagat ja oasusearvvit mat devdet doaibmadoarjaga oazžuneavttuid, ja geat leat registrerejuvvon Norggas
- Uhcimusat 40-60 % sohkaaljuohku doarjjaožžuid gaskkas

Oasusservviid eaiggádat galget ollašuttit seamma gáibádusaid duodjeregistariii go ovttaolbmoftnodagat ge. Dát guoská gelbbolašvuhtii, eavttuide beassat čálihit iežas Sámedikki jienastuslohkui ja buktagiid dohkkeheapmái. Eaktuduvvo ahte oasusservviid bargiin lea duodjefágalaš gelbbolašvuhta.

Eavttut oazžut doaibmadoarjaga:

- Ohcci galgá deavdit Sámedikki jienastuslohkui čálihanavttuid, muhto ii dárbbas leat čálihan iežas jienastuslohkui. Erenoamáš oktavuodain sáhtta dán gáibádusas spiehkastit
- Leat ovttaolbmoftnodat dahje oasusearvi ja leat čálihuuvon lasseárvodivatlohkui
- Iešráhkaduvvon dujiid vuovdin sámi kultuvrra ja árbevieruid vuodul unnimusat 50.000 ru ovddas mas ii leat mielde lasseárvodivat
- Ieščilgehusain duodaštit ahte sus lea reálagelbbolašvuhta ja/dahje duodaštus formála gelbbolašvuodas sámi duojis
- Ohccit geat ožžot doaibmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbaslaš dieđuid ekonomalaš raportta ráhkadeami bokte

- Doaimmat dahje fitnodagat mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeaha eará poasttain ovdamearkka dihti duodjegávppiide ja sámii deaivvadansajiide, eai oaččo doarjaga dán poasttas. Dát guoská maiddái oasusserviide ja oasusserviid bargiide. Eai ge dát sáhte ohat doaibmadoarjaga dán poasttas eará organisašuvdnavigiide ge.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefitnodagat organiserejuvvon ovttalbmofitnodahkan dahje oasussearvin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea golggotmánu 25. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá deavdit doaibmadoarjaga eavttuid
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin, ja dat gáibádusat mat leat addojuvvon Sámedikki 2011 bušeahttadokumeantta kapihttalis 3.2 ohcanvuđot doarjagat
- 2011 rájes dárkkistuvvo doaibmadoarjjaortnet vuđolaččat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Ovttalbmofitnodat: Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 150 000 ru. Guovtti jagi geahččalanáigodagas ožžot dat ohccit mat leat registrerejuvvon olggobealde Finnmárkku gitta 50 % doarjaga ja eanemusat 150 000 ru.
- Oasussearvvit: Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 100 000 ru. Bajimus gálvojohtorádji lea 3 000 000 ru.
- Jus ohccojuvvo eanet go 4,0 miljon ru mii lea šiehtadusrámma, de vuos vuoliduvvo bajimus doarjjasupmi 130 000 ruvdui ovttalbmofitnodagaide ja 80 000 ruvdui oasusserviide. Dasto vuoliduvvo eanemus proseantamearri dassážiigo ohcansubmi lea doaibmadoarjaga rámma siskkobealde.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 000 000 ru doaibmadoarjjan – duoji ealáhusšiehtadussii.

7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	3 095	3 100	3 100	3 140	40 1,3 %
Sum		3 095	3 100	3 100	3 140	40 1,3 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit duodjefitnodagaid

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Duojárat geain lea iežaset doaibma
- Duodjedoaimmaid álggaheadjit
- Duodjeorganisašuvnnat ja earát geat leat mielde ovddideamen duodjeealáhusa
- Oahppit
- Jo1 oahppit geat váldet Design ja duodji, ja geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte gelbbolašvuodamihttomeriid mat leat duodji oahppoplánas – oahppu oahppofitnodagas.
- Jo2 oahppit geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte gelbbolašvuodamihttomeriid mat leat duodji oahppoplánas – oahppu oahppofitnodagas
- Jo2 oahppit geat váldet Design ja duodji joatkkaskuvllas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu addojuvvon doarjja ođđaálggaheddjiide
- Man ollu addojuvvon doarjja investeremiidda
- Man ollu addojuvvon doarjja fitnodatovddideapmái
- Man ollu addojuvvon doarjja gelbbolašvuoda bajideapmái
- Man ollu addojuvvon álggahanstipeanda duojáriidda

Vuoruheamit 2011:s:

- Gelbbolašvuoda bajideami doaibmabijut álggaheddjiid ja ásahuvvon doaimmaheddjiid várás
- Investeremat ja doaibmabijut mat váikkuhit fitnodatovddideami
- Ovddidanprošeavttat duodjeealáhusa várás
- Vuovdin- ja vuovdalandoaibmabijut
- Márkananalysa
- 100 000 ru várrejuvvo duodjestipeandan daidda ohppiide geat váldet joatkkaoahpu
- 300 000 ru várrejuvvo doaibmadoarjjaortnega vuđolaš suokkardeapmái
-
- Dáid doaimmaide ii addojuvvo doarjja 2011:s:
- Bajásdoallamii, goluide mat čatnasit doaimmaheapmái, doaibmabijuide mat rievdadit gilvohallandili, mobiila fievruid ja jorriide, láigovisttiide, rádjovisttiide, visttiid ja opmodagaid oastimii, leasemii, buhtes lonohallamiidda, semináraid ja konferánsaid lágidemiide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahhtapoasttain
- A) Investeren- ja ovddidandoarjagiid juolludaneavttut:
- Ohcanáigemearit leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. b. 2011. Ohcanáigemearri duodjeohppiid stipendii joatkkaskuvllain lea guovvamánu 1. b. 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjaga vuolimus rádji lea 20 000 ru.
- Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuolta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nisssonolbmuid ja almmáiolbmuid

- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtá oažžut gitta 60 % doarjaga dohkkehuvvon gollomeroštallamis. Eanemus doarjja lea 400 000 ru
- Buvttaovddideami oktavuodas sáhtá váldit mielde gitta 12 000 ruvdnosaš birgengoluid mánnui ja doarjjamearri lea gitta 60 % gollomeroštallamis
- Jahkásaš stipeandarámma nuoraide geain lea duodji, juogaduvvo luohtta sin gaskkas geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet juolludaneavttuid. Juohke oahppi sáhtá oažžut eanemusat 10 000 ru stipeandan oahppojahkáii
- Go lea dakkár ovtasbargodoaimbidju mas lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, de lea eanemus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeaktaruhtadeapmái man gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá 5 vahku siste doarjjareivve beaivádeami rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaevttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit go dohkálaš duodaštus lea sáddejuvvon. Oassi doarjagis sáhtá máksojuvvot ohcama vuodul. Dohkálaš duodaštus lea duodaštus báhkkus, autoriserejuvvon rehketdoallis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Báhkočáláhus mas leat mielde guittet, sáhtá maid leat duodaštussan dasa ahte investeremat leat čađahuvvon go doarjjasubmi lea vuollel 50 000 ru
- Ovddidanprošeaktadoarjagiid oktavuodas máksojuvvo 50 % go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon ja prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta leat buktujuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštít rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuvdnastándárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduodaštus galgá duodaštít lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjái sáhtá čađahuvvon investeremiid maiddáii duodaštít báhkočáláhusain mas guittet leat mielde.
- Doaimbidju galgá lea gárvvistuvvot mañimusat jagi mañña doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliid geažil sáhtá doaimbiju válbmema oažžut mañiduvvot gitta 2 jagi rádjai mañña doarjjareivve beaivádeami, dán ferte sierra čilget. Jus doaimbidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemearis, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaimbidju/investeremi dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalgo rievdadus čađahuvvo.
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtá rievdaduvvot ohcama vuodul.
- Jus prošeakta/doaimbidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtá doarjja vuoliduvvot vástesaččat.

- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtta manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalgo Sámediggi čálalaččat lea miedihana dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalgo doarjja lea máksojuvvon
- Go proševtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mü lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

B) Álggahanstipeanddaid juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b.
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ohcamis galgá čilgejuvvot galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Gáibádusat doarjjaoažžui:

- Vuodđđustipeanda sáhtta addojuvvot gitta ovttá jahkái
- Vuodđđustipeanda sáhtta addojuvvot sihke plánemii ovdal fitnodatvuodđudeami ja ieš vuodđudeapmái
- Stipeanda sáhtta addojuvvot gokčat oasi eallingoluin (ieža bálkká), konsuleantabálkkái, márkániskkadeapmái, ohppui, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, uhcit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseptaovdideapmái ja eará fitnodatplánemii. Goluide máksit divadiid jed. almmolaš ásausaide ii addojuvvo doarjja

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat sáhtta oažžut 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai
- Iežas bálkká sáhtta leat gitta 12 000 ru mánnui. Plánema oktavuodas ovdal fitnodatvuodđudeami sáhtta oažžut doarjaga iežas bálkkái eanemusat 6 mánu ovddas, ieš vuodđudeami oktavuodas eanemusat 12 mánu ovddas. Iežas bálkká sáhtta vuoliduvvot jus stipeandaoažžus lea eará sisabohtu stipeandaáigodagas.

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid
- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa vuodul stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25 % máksojuvvo go prošeahta lea čađahuvvon, prošektarehketdoallu ja prošektaraporta lea

buktojuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit goluid ja boađuid oktiibuot, dat mearkkaša oktan vejolaš doarjagiiguin ja boađuiguin prošeaktii. Prošeaktarehketdoalus galget váldojuvvot mielde dušše dakkár golut ja boađut mat gusket njuolggga prošeaktii. Prošeaktarehketdoallu galgá leat biddjojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jus lea stuorra earru gaskal dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu, de dan galgá kommenteret. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji leat vuolláičállán. Stipeandaid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta duodaštussan dasa ahte investeren lea čađahuvvon, maddái leat bânkočáláhus mas guittet leat mielde.

- Prošeaktaraporta galgá leat čállojuvvon prošeaktaplána ja mearrádusa eavttuid vuodul.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Stipeanda sáhtta manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun doarjjalohpádussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa.
- Stipeanda manahuvvo go stipeandaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو stipeanda lea máksojuvvon.
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte stipeanda máksojuvvon ruovttoluotta jos stipeandaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje stipeanda ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos stipeanda lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvon ovdal گو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvon ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Vuostáiváldi lea geatnegahttojuvvon dieđihit Sámediggái čálalaččat jus prošeakta masa stipeanda lea juolluduvvon, lea loahpahuvvon.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot dan stipeandaáigodaga rámma siskkobealde, mii lea mearriduvvon doarjjareivves. Erenoamáš oktavuodain sáhtta oažžut guhkidit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkoujuvvon doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga. Jus vuostáiváldi háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun stipendii, de ferte ohcat lobi ovdalگو dat rievdaduvvo.
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála گو dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta stipeanda vuoliduvvot vástesaččat
- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvon 3 140 000 ru investeren- ja ovddidandoarjjan duojáriidda. Rámmas várrejuvvon 600 000 ru álggahanstipeanddaide.

7.5.3 Čálgoortnegat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabell 7.5.3 Čálgoortnegat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/-	11-Rev 10	Erohus %
30027	Čálgoortnegat	44	150	150	50	-100	-66,7 %
Sum		44	150	150	50	-100	-66,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Bisuhit bargonávccalaš duojáriid čálgoortnegiid

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Ovttalbmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga eavttuid

Olahusjovkui beassá go čuovvovaš gáibádusat leat devdojuvvon:

- Ohcci galgá deavdit gáibádusaid beassat čálihuuvvot Sámedikki jienastuslohkui, muhto ii dárbbáš leat čálihuuvvon jienastuslohkui. Earenoamáš dilálašvuodain sáhtá spiehkastuvvot dán gáibádusas
- Ohcci galgá eaiggáduššat ovttalbmofitnodaga ja leat logahallojuvvon lasseárvodivatregistarii
- Leat vuovdán iežas dujiid mat leat vuodđuduvvon sámi kultuvrii ja árbevieruide, unnimusat 50 000 ru ovddas earret lasseárvodivada
- Ohcci galgá iežasdieđáhusain duodaštit ahte sus lea reálagelbbolašvuolta ja/dahje formálalaš gelbbolašvuolta sámi duojis

Ulbmilolahusa eavttut

- Váhnenruhtadoarjagiid lohku riegádahttima dahje adopšuvnna oktavuodas
- Doarjagiid lohku álbmotoaju lassemávssu ruovttoluottamáksimii álbmotodjui

Juolludaneavttut

- Doarjjaoažžu ferte leat registrerejuvvon deavdit juolludaneavttuid
- Váhnenruhtadoarjaga ohcan ferte sáddejuvvet sisa maŋemusat 6 mánu maŋjel riegádahttima dahje adopšuvnna
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Máksojuvvon lassemávssu ruovttoluottamáksin álbmotodjui galgá duodaštuvvot (buohcanruhtaortnet)

Meroštallannjuolggadusat:

- Váhnenruhtadoarjaga gitta 30 000 ru. Rádji goas sáhtá addit váhnenruhtadoarjaga, lea 5G (1G= 75 641)
- Dan buohcanruhtaortnega lassemávssu ruovttoluotta máksin, maid NAV mearrida

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 50 000 ru duojáriid čálgoortnegiidda.

7.5.4 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi – duoji ealáhusšiehtadus

Tabell 7.5.4 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30028	Fága- ja ekonomiijalávdegoddi	47	200	200	100	-100 -50,0 %
Sum		47	200	200	100	-100 -50,0 %

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá fágálávdegoddi mearridit ohcamiid beassat logahallojuvvet duodjeregistarii. Viidáseappot galgá ekonomiijalávdegoddi meroštallat duodjeealáhusa ekonomaláš vuodđudusa.

Jahkái 2011 várrejuvvo 100 000 ru duoji fága- ja ekonomiijalávdegoddá.

7.5.5 Vuovdinbáikkít duoji várás- ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.5 Vuovdinbáikkít duoji várás

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30022/24	Vuovdinbáikkít duoji várás	550	550	550	550	0,0 %
Sum		550	550	550	550	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit duodjegávvuid gávpejođu ja oainnusmahttit kvalitehtaduoji

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Fitnodagat mat vuvdet dujiid

Ulbmilolahusa eavttut:

- 4 fitnodaga mat vuvdet dujiid ožžot doarjaga

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sirddekeahces duodjegávppit mat leat doaimmas birra jagi ja mat vuvdet sámi dujiid. Dát mearkaša duodjegávppit main leat fásta rahpanáiggit, ja leat rahpasat unnimusat 5 beaivvi vahkus
- Gávppit galget 2010:s vuovdán gaskal 350 000 ja 3 000 000 ru ovddas
- Doaimmat galget leat logahallojuvvon Brønnoysund-registariidda ja lasseárvodivatregistariid
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána oktan bušehtain doarjaga geavaheamis maid Sámediggi galgá dohkkehit.
- Doaimmat dahje fitnodagat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, ovdamearka dihtii doaibmadoarjaga duodjái ja sámi deaivvadansajiide, eai sáhte oažžut doarjaga dán poasttas. Dát guoská maiddái oasusserviide ja oasusserviid bargiide. Eai ge dát sáhte ohcat doaibmadoarjaga dán poasttas eará organisašuvdnavugiin ge.

Meroštallannjuolggadusat:

- Rámma juogaduvvo luohtta doarjjavuoigadahttojuvvon ohcciid gaskka. Muhto ovttaskas ohccit eai sáhte oažžut eambo go 200 000 ru doarjaga

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo go máksinávžžuhus boahdá. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošektaraporta ja dohkálaš duodaštus leat buktojuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus báhkkus, fápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddjis. Doaimmaid mat leat čadahuvvon sáhtta maiddái duodaštut báhkočáláhusain mas guittet leat mielde. Maŋemus máksinávžžuhus galgá leat ovdanbuktojuvvon maŋemusat guovvamánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddji duodaštut rehketoalu. Prošeaktarehketoallu galgá reviderejuvvot reviduvdnastandárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviduvdnabarggu oktavuodas erenomáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenomáš bealit rehketoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontut dahje poasttat rehketoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštut leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde.
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget

máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi hálddašemi ođasmahttin.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 550 000 ru duodjevuovdinbáikkiide.

7.5.6 Sámi duodjeorganisašuvnnat - njuolgga doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabaella 7.5.6 Sámi duodjeorganisašuvnnat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30025	Duojáríid Ealáhus Searvi	468	468	468	468	0 0,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 092	1 092	1 092	1 092	0 0,0 %
Sum		1 560	1 560	1 560	1 560	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit doaimmaid duodjeorganisašuvnnain main ealáhusšiehtadusa mielde lea šiehtadallanriekti

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Duodjeorganisašuvnnat main ealáhusšiehtadusa mielde lea šiehtadallanriekti Sámedikkiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána ja bušeahta mielde

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Doaibmaplána jahkái 2011 sáddejuvvo Sámediggái maŋimustá njukčamánu 1. b. 2011
- Bušeahtadárbbut jahkái 2012 sáddejuvvojit Sámediggái maŋimustá njukčamánu 1. b. 2011
- Rehketdoallodárkkisteaddji duođaštan 2010 rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái maŋimustá borgemánu 1. b. 2011
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2010 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimustá borgemánu 1. b. 2011
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttujuvvon
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttujuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihhta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Riikasearvi Sámiid duodji sáhtta oážžut eanemusat 1 092 000 ru ja Duojáríid ealáhussearvi 468 000 ru.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 560 000 ru sámi duodjeorganisašuvnnaide.

8 Areálat, birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Areálat ja resurssat leat vuodđun ássamii ja ealáhusbargui, ja leat eaktun sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodateallima ovddideapmái. Sámi luonddu- ja kulturárbbi, mas mielde maiddá earret eará árbevierut, kulturmuittut, báikenamat ja máhtolašvuohta ceavzilis geavaheami birra, lea deatlaš suodjalit boahttevaš buolvvaide. Kulturmuittut čájehit makkár mearkkašupmi areálain ja luonddus áiggi mielde lea leamaš ekonomalaš, sosiála ja oskkodat diliide. Danne lea sámi kultureanadaga suodjaleapmi deatlaš maiddá sámi oktavuodaid bajásdoallamii máttuid eanadahkii. Sámit ja eará álgoálbmogat leat lágva sorjavaččat luonddus ja lea dasa oktavuoha, ja danne sii leat rašibut dálkkádatriedvamiida ja dat čuhcet sidjiide garraseappot go earáide.

Váldomihttomearri

- Areálaiguin ja resurssaiguin ceavzilis ávkkástallan sámi guovlluin sámi historjjá ja sámi árvvuid vuodul.

Oassemihttomearit

- Sámi kulturmuittut geavahuvvojit sámi ássama duodašteapmái
- Sámi guovlluin deattuhuvvo ceavzilis ja guhkes áiggi perspektiiva buot areála- ja resursaávkkestallamiin
- Sámiid vuoigatvuodát gozihuvvojit areálaid suodjaleamis ja geavaheamis sámi guovlluin

Strategiijat

- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi areála-, biras- ja kultursuodjaleapmái gulahallama ja ovtasbarggu bokte guovddáš, guovlulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja eará relevánta aktevráiguin

Bargat dan ala ahte vai Sámi vuoigatvuodálávdegotti II árvalus čuoovvoluvvošii

Bargat dan ala vai Sámediggi oččošii hálddašanválddi sámi kulturmuittuin njuolga kulturmuittolága bokte

Bargat dan ala vai resursadilli sámi kultursuodjalus oppalaččat buoriduvvošii

Leat mielde váikkuheamen vai sámi ealáhusaid ja sámi resursaávkkestallama areálavuodđu nannejuvvošii

Bargat dan ala vai Ceavccageađgi kulturmuittoguvlu šattašii Unesco máilmmiárbelistui

Bargat dan ala vai boranávdenálli regulerejuvvošii dohkálaččat

Bargat dan ala vai mohtorjohtalus meahcis šattašii biraslaččat dohkálaš nu ahte vuhtii váldojuvvo dat ahte boahte buolvvain maid galgá leat vejolašvuohta ávkkástallat luondduin ja kulturbirrasiin

Bargat dan ala vai sámi báikkálaš searvan ja mielde váikkuheapmi buot areála- ja resursahálddašan áššiin nannejuvvošii

- Árijjalaš váikkuhangaskaopmegeavaheami bokte nannet máhtolašvuođa sámi árbedieđuin ja historjjás, ja dasto sámi kulturmuittuid suodjalan- ja gáhttenvuodđosa
- Hálddašit sámi kulturmuittuid iežas historjjá ja árvvuid vuodul
- Duodašit ja gaskustit máhtolašvuođa sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa birra
- Gozihit sohkaalperspektiivva sámi kulturmuittuid duodašteami ja registrerema oktavuodas
- Čuoovolit barggu árbedieđuid kártemiin ja hálddašemiin, maiddá duodašit ja oainnusmahttit sámi árbedieđuid registreren- ja ođastusprošeavttaid oktavuodas
- Ovddidit positiivvalaš dálkkádatdoaimbajuid ja heivehanstrategiijaid maidda sámiid árbedieđut searvvahuvvojit, dain mearrádusain mat čatnasit dálkkádatpolitihkkii
- Searvvahit sohkaalperspektiivva Sámedikki biras- ja areálapolitihkas

8.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 8.1 Čoahkketabealla - Sámi birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	1 000	0	0	0	0 -
	Ohcanvuđot doarjja	1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Submi		2 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %

8.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 8.2 Ohcanvuđot doarjja - Sámi Kulturmuutosuodjaleapmi (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
400	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Submi		1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %

8.2.1 Kulturmuutosuodjalus

Tabella 8.2.1 Sámi kulturmuutosuodjaleapmi (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
40000	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Submi		1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Gáhttet, suodjalit ja oainnusmahttit sámi kulturmuittuid ja -birrasiid

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Kulturguovddážit, museat ja sámi organisašuvnnat, ovddemustá sámi
- Suodjaluvvon sámi visttiid eaggádat, ovddemustá ovttasbargguin almmolaš dahje priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturmuittuid ja -birrasiid geavaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi kulturmuittologahallamat 2011:s kulturmuittodiehtovuodus, daid proševttaid vuodul maida Sámediggi lea addán doarjaga
- Man ollu álggahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajut 2011:s
- Man ollu čadahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajut 2011:s

•

Vuoruheamit 2011:s:

- Automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid registreren. Geográfalaš guovllut gos sámi kulturmuittut leat unnán iskkaduvvon, vuoruhuvvojit
- Šattuid/meahci galben ja čorgen automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid kulturbirrasiid gaskkusteami oktavuodas
- Ráfáidahttojuvvon ja gáhttenárvosaš sámi visttiid ođasteapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahitit ovdan ohcamis:
- Prošeaktačilgehus mas válddallojuvvojit boadusmihtut, olahusjoavku, ovdánanplána, čađahan vejolašvuohta ja prošeavtta bohtosiid gaskkusteampi
- Bušeahtta maid oidno gollogeahčastat mii čatnasa doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
- Ohcamiin galgá čilgejuvot šaddet go doaibmabijus sierralágan váikkuhusat nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Registrenprošeavttaide galgá Askeladdena, SEFRAKa dahje Sámedikki registrerenskovvi geavahuvvot
- Kulturmuittut galget registrerejuvot digitála, omd. GPS:in dahje giehta-PC:in (pda:in)
- Sámediggi galgá sáhttit oazžut buot registrerenávdnasiid ja maiddái loahpparaportta, digitála hámis
- Kulturmuittuid registreren ferte dahkkojuvot guoskevaš eanaeaiggádiid miedihemiin. Geassemánu 9. b. 1978-mannosaš lága nr. 50 vuodul kulturmuittuid birra ii galgga registreren ja duodašteapmi mange láhkai duohtadit kulturmuittuid. Dát guoská maiddái geahčalanroggamii ja sullasaš registrerenguide. Dákkár iskamiidda ferte ohcat lobi Riikaantikváras (gč. kml. § 8)

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodas rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul mas lea mielde bušeahtta ja prošeaktačilgehus, gitta 200 000 ru rádjai
- Prošeavttat main lea iežas ruhta vuoruhuvvojit

Máksineavttut:

- Doarjjaožžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaevttuid.
- 50 % doarjagis máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraportta lea buktojuvvon. Prošeaktarehketdoalus galget leat mielde ollislaš golut ja sisaboađut, mii mearkkaša dan ahte das galget leat mielde prošeavtta eará vejolaš golut ja sisaboađut. Prošeaktarehketdoalus galgá váldit mielde dušše daid goluid ja sisaboađuid mat njuolga čatnasit prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoallu galgá leat dahkkojuvvon nu ahte dan sáhtttá buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jos leat stuorra erohusat dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu gaskka, de galgá dasa addit mearkkašumiid. Prošeaktarehketdoalu galgá leat vuolláičállán prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji.
- Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtttá oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot, dat ferte erenoamážit vuodustuvvot. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštít rehketdoalu. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvnaduodaštus galgá duodaštít leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde.
- Doarjjaožžu galgá buktit loahpparaportta mas lea mielde maiddái dilleárvoštallan maŋŋá go prošeakta lea čađahuvvon
- Sámediggi sáhtttá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaožžu ii deavdde evttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon

juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša Sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan kulturmuutosuodjaleapmái.

9 Dearvvašvuohta, sosiála ja fuolahus

Sámedikki dearvvašvuođa- ja sosiálapolitihkka vuodđuduvvo dásseárvosaš dearvvašvuođa ja sosiálabálvalusaide sámi álbmoga várás seamma dásis go muđui álbmogis leat. Vuodđun dásseárvosaš mihttomeari sihkkarastimii lea máhtolašvuohta mánggakultuvrralaš áddejumi birra ja sámi gielas ja kultuvrras buot dásiin ja gelbbolašvuohta dain.

Váldomihttomeari

- Dásseárvosaš dearvvašvuođa-, sosiála- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii mat váldet vuolggasaji sámi gielas ja kultuvrras

Oassemihttomeari

- Nannejuvvon dearvvašvuođa-, sosiála- ja fuolahusbálvalus mii lea heivehuvvon sámi álbmoga dárbbuide
- Dearvvašvuođa-, sosiála ja fuolahusbargiide miehtá riikka addojuvvo oahpahus sámi giella- ja kulturgelbbolašvuođas

Strategiijat

- Gulahallamiin ja ovttasbargguin eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldaga hábmemis ja čadaheamis
- Bargat dan ala vai sámi mánáid vuoigatvuođat mánáidsuodjalusa ektui gozihuvvojit
- Bargat dan ala vai kriminálafuolahus heivehuvvo sámi fánggaid dárbbuide
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkkin ovddidit ja heivehit dakkár dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđuduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin

9.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 9.1 Čoahkketabealla - Sámi dearvvašvuođa- ja sosiálaáŋgiruššan

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjja	2 802	3 350	3 350	2 850	-500 -14,9 %
	Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii	0	0	0	500	500 -
Submi		2 802	3 350	3 350	3 350	0 0,0 %

9.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabell 9.2 Ohcanvuđot doarjja - Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
450	Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat	2 802	3 350	3 350	2 850	-500 -14,9 %
Submi		2 802	3 350	3 350	2 850	-500 -14,9 %

9.2.1 Dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusprošeavttat

Tabella 9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
45000	Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat	2 802	3 350	3 350	2 850	-500 -14,9 %
Submi		2 802	3 350	3 350	2 850	-500 -14,9 %

a) 500 000 ru sirdojuvvo kapihttalii 9.3 Fálaldagat boarráset sápm elatčaid geavahussii

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Buorebut láhččojuvvon dearvvašvuoda-, sosiála- ja áimmahuššanbálvalus sámi geavaheddjiide

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Ovttaskas aktevratt mat gullet dutkan- ja oahpahasáhusaide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámit geavaheadjit geat dárbašit dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Prošeaktaohtosat leat álggahuvvon organisašuvnna/ásahusa plánain
- Galle ovddiduvvon metodaprošeavtta leat álggahuvvon ásašusa/organisašuvnna doaimmas
- Galle álggahuvvon doaibmabiju leat iešgudege prošeavttaid siskkobealde
- Galle metoda- ja fágaovddidanprošeavtta čađahuvvojit

Vuoruheamit 2011:s:

- Prošeavttat mat ovddidit sámi giella- ja kulturmáhtolašvuoda dálá dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusain
- Metodaovddidanprošeavttat
- Prošeavttat main leat konkrehta doaibmabijut bistevaš láhčima várás
- Prošeavttat mat ovddidit buriid reaiduid maiguin mihtidit ja sihkkarastit kvalitehta sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldagain
- Prošeavttat maid ulbmilin lea láhčit gielalaččat ja kultuvrralaččat heivehuvvon fuolahusa gárrenávnasgeavaheddjiid váste
- Ráhkadit buhcciide heivehuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš girjjálašvuoda mii lea vuodđduduvvon sámi gillii ja kultuvrii. Girjjálašvuoda dahje gihppagiid jorgalahttin sámegeillii ii leat vuoruhuvvon.
- Ovdaprošeavttat dutkanideaid ja prošeaktaevttohusaid ovddideapmái
- Prošeavttat mátta- ja julevsámi guovlluin mat gusket váikkuhangaskaoami vuoruhemiide 2011:s, ja muđui eará doarjjaeavttuide, vuoruhuvvojit.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Diedut mat galget oidnot ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddahallojuvvojit prošeavtta ulbmil, boadusmihtut, olahusjoavku ja doaibmabijut mat čatnasit ovdánanplánii. Čađahan vejolašvuohta árvvoštallojuvvo, ja prošeavtta bohtosiid gaskkusteapmi ferte válddahallojuvvo.
- Bušeahtta maid oidno gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
- Ohcamiin galgá čilgejuvvo šaddet go doaibmabijus sierralágan váikkuhusat nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Gáibádušat doarjjaožžui:

- Metoda- ja ovdaprošeavttat galget leat čadnojuvvon dutkan- dahje oahpahusásahussii
- Doarjja ii addojuvvo doaimmaide mat adnojuvvojit ásahusa/organisašuvnna dábálaš doaibmabargun, dahje lága bokte geatnegahtton bargun.
- Ii addojuvvo doarjja prošeavttaide mat leat juo čađahuvvon
- Prošeavttat mat gullet vuoruhemiide ja main leat máŋga ruhtadeaddji vuoruhuvvojit

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, eanemusat 500 000 ru.
- Prošeaktaruđaid juolludeami oktavuodas dearvvašvuoda- ja sosiálabargiid oahpahusa várás sámegeielas ja kulturipmárdusas, suohkaniidda mat leat sámegeiela hálddašanguovllus, eaktuduvvo ahte suohkan máksá 50 % prošeaktagoluin.

Máksineavttut:

- Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan vihtta vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo mañimusat jagi mañŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi mañiduvvot gitta guvttiin jagiin mañŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 75 % doarjagis go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 25 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta leat buktujuvvon. Prošeaktarehketdoalus galget leat mielde ollislaš golut ja sisabođut, mii mearkkaša dan ahte das galget leat mielde prošeavtta eará vejolaš golut ja sisabođut. Prošeaktarehketdoalus galgá váldit mielde dušše daid goluid ja sisabođuid mat njuolga čatnasit prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoallu galgá leat dahkkojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jos leat stuorra erohusat dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu gaskka, de galgá dasa addit mearkkašumiid. Prošeaktarehketdoalu galgá leat vuolláicállán prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji.
- Doarjja mii lea vuollel 100 000 ru máksojuvvo ollásit dalle go prošeakta álggahuvvo.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde.

- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 850 000 ru dearvvašvuoda- ja sosiálaproševttaide.

9.3 Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii

Tabella 9.3 Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2009	Bud 2010	Rev 2010	Bud 2011 +/- 11-Rev 10	Avvik i %	
45100	Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii a)	0	0	0	500	500	-
Sum		0	0	0	500	500	-

a) 500 000 ru lea vižžojuvvon kapihttalis 9.2.1 Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusproševttat, poasta 45000

- Doarjjaortnega mihttomearri:
- Joatkit ja viidáseappot ovddidit ásahuvvon eastadan- ja eaktodáhtolaš doaibmabijuid boarráset sápmelaččaid ektui lassin almmolaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaide.
- Fállat bagadusa ja ráđiid ja doaibmat mállen earáide geat háliidit ovddidit eaktodáhtolaš bálvalusaide sámi boarrásiidda.

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Várdobáiki sámi guovddáš

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi boarrásat ja sámi giella- ja kulturguovddášat mat háliidit ásahit eastadan- ja eaktodáhtolaš doaibmabijuid boarráset sápmelaččaide lassin almmolaš bálvalusaide.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána vuodul

Juolludaneavttut:

- Dárkilet doarjjaeavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivves.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida mo juogadit doarjaga boarráset sápmelaččaid geavahussii.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru doaibmabijuide boarráset sápmelaččaid geavaheami várás.

10 Regionála ovddideapmi

Geatnegahtti ovttasbargu Sámedikki ja stáhta ja regionála eiseválddiid gaskka váikkuha sámi giela, kultuvrra ja servodateallima nannema ja oainnusin dahkama.

Váldoulbmil

- Ealli sámi kultuvra, giella ja servodateallin dain guovlluin maidda ovttasbargošiehtadusat gusket

Strategiijat

- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii gulahallama ja ovttasbarggu bokte regionála eiseválddiiguin ja eará relevánta aktevrraiguin
- Nannet regionála ovddidanbarggu ovttasbargošiehtadusaid bokte fylkkagielddaiguin ja regionála ovddidanprográmmaiguin – Guovllu ovddidansearvevuotta
- Aktiivvalaččat váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte nannet sámi giela, kultuvrra ja servodateallima

10.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 10.1 Čoahkketabealla - Regionála ovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
	Regionála ovddideapmi - eará váikkuhangaskaoamit	5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %
Submi		5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %

10.2 Regionála ovddideapmi

Tabella 10.2 Regionála ovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
500	Regionála ovddideapmi - eará váikkuhangaskaoamit	5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %
Submi		5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %

Sámediggi lea dahkan ovttasbargošiehtadusaid Finnmárkku, Romssa, Norlánda, Davvi-Trøndelága, Mátta-Trøndelága, Hedmárkku ja Opplánda fylkkagielddaiguin. Šiehtadusaid ulbmilin lea nannet ja oidnosii buktit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima ovttasbargguin fylkkagielddaiguin. Ovttasbargošiehtadusain leat oktasaš doaibmajijut ollu servodatsurggiin. Sámediggi áigu oččodit ovttasbargošiehtadusaid Oslo, Troanddima ja Romssa gielddaiguin.

Regionála ovddidanruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi hálddaša doaibmajijuide ja prošeavttaide mat ruhtaduvvojit ovttas fylkkagielddaiguin. Lagat eavttut doarjagiidda bohtet ovdan sierra doarjareivviin.

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru Ráđđehusa sámegeiela doaibmaplána čuovvolemái. Dán juolludusas várrejuvvo 1 280 000 ru regionálaovddideapmái.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 987 000 ru regionálaovddideapmái.

11 Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

Sámediggi hálddaša prinsihpalaš beliid ja beroštusaid mat ovddiduvvojit ja bealuštuvvojit riikkaidgaskasaš arenain. Deatalaš lea ahte álgoálbmotdimenšuvdna nationála ja riikkaidgaskasaš forain gozihuvvo, ja ahte áššit main lea mearkkašupmi álgoálbmogiidda ovddiduvvojit sihke nationálalaččat ja riikkaidgaskasaččat. Rájáid rastá bargu dahkkojuvvo earret eará nationála ja riikkaidgaskasaš foraid ja arenaid ektui mat gusket ON:ii, Davveguovlopolitihkkii, Sámi parlamentáralaš ráđđái, Barentsovtasbargui, Davviriikkalaš ovttasbargui, Árktalaš ovttasbargui, Interreg:ii ja EO:ii.

Váldomihttomearri

- Álgoálbmogat mearridit iežaset ahtanuššama ja sis lea vejolašvuohta gozihit iežaset beroštusaid riikkaidgaskasaččat

Oassemihttomearri

- Viiddis ovttasbargu sámiid gaska rastá riikarájaid
- Sámediggi lea iešheanalis aktevra ovttasráđiid eará riikkaidgaskasaš bargguin
- Riikkaidgaskasaš álgoálbmotriekteovdáneapmi lea buorránan

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrariguin nannet rámmaeavttuid riikkaidgaskasaš barggu ja ovttasbarggu várás
  - Háhkát buriid rámmaeavttuid riikkaidgaskasaš ovttasbarggu várás gulahallama ja ovttasbarggu bokte sámiiguin rastá riikarájaid ja eará álgoálbmogiiguin
  - Čuovvolit raporteremiid ILO:ii ja ON:ii
  - Váikkuhit dan ahte Davviriekkálaš sámediggi dohkkehuvvošii johtileamos lági mielde
  - Čuovvolit Sámedikki mearrádusaid ođđa norgga-ruođa boazoguohtonkonvenšuvnna ektui
  - Positiivvaš ovdáneapmi nuortasámi servodagas, ja nuortasámiid ovttasbarggu viidáset ovdideapmi riikarájaid rastá
  - Váikkuhit davviguovloovdideapmái nu ahte sámi ja eará álgoálbmogiid kultuvrra ja servodaga ovdideapmi nannejuvvošii
  - Oainnusmahttit daid váttis diliid maiguin ollu máilmmi álgoálbmogat rahččet
- Aktiivvalaččat váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte váikkuhit dan ahte Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris bisuhuvvošii ja ovddiduvvošii viidáseappot
- Aktiivvalaččat váikkuhangaskaomiid bokte váikkuhit dan ahte sámi kultuvra ja servodateallin bisuhuvvošii ja ovddiduvvošii viidáseappot
- Bargat dan ala vai máhtolašvuohta riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid birra mat gusket álgoálbmogiidda, dás mielde maiddái ON álgoálbmotjulgaštus, buoriduvvošii

11.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 11.1 Čoahkketabealla - Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
	Njuolgga doarjagat	250	250	250	250	0	0,0 %
	Eará váikkuhangaskaoamit	850	1 100	1 100	1 100	0	0,0 %
Submi		1 100	1 350	1 350	1 350	0	0,0 %

11.2 Njuolgga doarjagat

Tabealla 11.2 Njuolgga doarjagat - Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
505	Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris	250	250	250	250	0	0,0 %
Submi		250	250	250	250	0	0,0 %

11.2.1 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris

Tabealla 11.2.1 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
50500	Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris	250	250	250	250	0	0,0 %
Submi		250	250	250	250	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Álgoálbmogiin galgá leat vejolašvuohta aktiivvalaččat searvat Barents-ovttasbargui

Doarjjaortnega doarjjaoažžut

- Barents-álgoálbmotkantuvra Lujávrris

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Álgoálbmotovddasteaddjit ja eará aktevrrat Barents-ovttasbarggus

Ulbmilolahusa eavttut

- Doaibma doaibmaplána mielde

Juolludan- ja máksineavttut

- Jagi 2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá cuoŋománu 1. b. 2011
- Jagi 2011 bušeahhtadárbbut sáddejuvvojit Sámediggái mañimuštá cuoŋománu 1. b. 2011
- Revisora duođaštan rehketoallu jagi 2010 ovddas, sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá borgemánu 1. b. 2011
- Raporta ruđaid geavaheami jagi 2010 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá borgemánu 1. b. 2011
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhta jagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaeavttut leat ollašuhhton
- Jos doarjjaeavttut eai leat ollašuhhton mañimuštá borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit ahte oažžu doarjaga Sámedikkis 2012:s.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjarievves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjarievve eavttuide dávistemiin.

Meroštallannjuolggadusat

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doaibmadoarjaga juohkima Lujávrris Barents-álgoálbmotkantuvrii

Jahkái 2011 várrejuvvo 250 000 ru Lujávrris Barents-álgoálbmotkantuvrii.

11.3 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabella 11.3 Eará váikkuhangaskaoamit - Riikaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
50500	Riikaidgaskasaš doaibmabijut	150	100	100	100	0	0,0 %
50501	Interreg- regionála oassi	700	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
Submi		850	1 100	1 100	1 100	0	0,0 %

11.3.1 Riikaidgaskasaš doaibmabijut

Sámediggeráđđi hálddaša ruđaid riikaidgaskasaš doaibmabijuide ja prošeavttaide maidda muđui ii leat ruhta Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lagat eavttut bohtet ovdan sierra doarjjarievviin.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 100 000 ru ruhta riikkaidgaskasaš doaibmabijuide.

11.3.2 Interreg regionála oassi

Interreg ruđaid hálddaša sámediggeráđđi doaibmabijuide ja prošeavttaide maidda muđui ii leat ruhta Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lagat doarjjaevttut bohtet ovdan sierra doarjareivviin. Várrejuvvojit ruđat Interreg 2007 – 2013 prošeavttaid sámi regionála ruhtadeapmái, oasseprográmma Sápmi.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 000 000 ru Interreg:ii, mas 600 000 ru várrejuvvo álggahuvvon mánggajagáš prošeavttaide.

12 Sámi organisašuvnnat

Demokrátalaš servodat lea sorjjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiija

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láchit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

Jagi 2011 álggus áigu Sámediggi álggahit proseassa dan ektui ahte rievdadit doarjaga sámi organisašuvnnaide. Ulbmilin lea ahte vejolaš rievdadusat galget dahkkojuvvot 2012 bušehttajagi rájes. Rievdadusat dahkkojuvvojit sámi organisašuvnnaiguin gulahallama bokte.

12.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 12.1 Čoahkketabealla - Sámi organisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjja	4 402	4 151	4 151	4 201	50	1,2 %
Submi		4 402	4 151	4 151	4 201	50	1,2 %

12.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 12.2 Ohcanvuđot doarjja - Sámi organisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
750	Sámi váldoorganisašuvnnat	2 452	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
754	Sámi politihkalaš bellodagat	250	0	0	0	0	-
755	Sámi rájáidrasttieddjiorganisašuvnnat	350	350	350	350	0	0,0 %
756	Sámi kulturorganisašuvnnat	350	350	350	400	50	14,3 %
757	Sámi ealahusorganisašuvnnat	500	500	500	500	0	0,0 %
758	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	301	300	300	300	0	0,0 %
759	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoadi soadi	199	200	200	200	0	0,0 %
Submi		4 402	4 151	4 151	4 201	50	1,2 %

12.2.1 Sámi válдоorganisašuvnnat

Tabella 12.2.1 Sámi válдоorganisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75000	Sámi válдоorganisašuvnnat	2 452	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
Submi		2 452	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi válдоorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi válдоorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi válдоorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjja ii addojuvvo sámi riikapolitihkalaš organisašuvnnaid vuollásašorganisašuvnnaide mat ožžot eará almmolaš doaibmadoarjaga
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 300 lahtu mat leat máksán lahttovuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat 3 fylkkas. Juohke báikkálaš searvvis galget leat unnimusat 10 lahtu mat leat máksán lahttovuođa. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Juohke gielddas sáhtá registreret 3 báikkálaš searvvi jus okta dain lea nuoraidsearvi
- Organisašuvnna lahttomáksu ii galgga leat eahpegorraš unni go buohtastahtá eará vástesaš organisašuvnnaiguin
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte.
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkaalovddastus stivrras.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide, mat ollašuttet juolludaneavttuid. Stuurámuš submi vuodđodoarjjan sámi válдоorganisašuvnna nammii biddjojuvvo 367 650 ru.

b) Doaibmadoarjja:

- 70 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde. Stuurámuš submi aktivitehtadoarjjan sámi válдоorganisašuvnna nammii biddjojuvvo 1 000 000 ru.

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimus máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusá gollgotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi goas dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 451 000 ru sámi váldoorganisašuvnnaide.

12.2.2 Sámi rájástideaddji organisašuvnnat

Tabealla 12.2.2 Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
75500	Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat	350	350	350	350	0,0 %
Submi		350	350	350	350	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođáštít ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttovuodá, ja ahte ledje lahtut guovtti riikkas Sámis. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Galgá ráhkaduvvot doaimaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaimaplánii
- Organisašuvnnat mat ožžot doaimadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte.
- Organisašuvnnain mat ožžot doaimadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohka bealovddastus stivrras.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaimadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 nammii lea buktojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštít rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiiin.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 350 000 ru sámi rájárastideaddji organisašuvnnaide.

12.2.3 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat

Tabealla 12.2.3 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75600	Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat	350	350	350	400	50	14,3 %
Submi		350	350	350	400	50	14,3 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi kulturorganisašuvnnat
- Riikaviidosáš bellodatpolitihkalaččat sorjjasmeahttun sámi nuoraidorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat bohtet mañjá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Kulturorganisašuvnnat fertejit duođaštít ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttovođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Sámi museasearvái ii guoskka eaktu lahttologu ektui. Lahttolista galgá biddjojuvvo mielde.
- Riikaviidosáš nuoraidorganisašuvnnain galget leat lahtut unnimusat golmma fylkkas ja galget duođaštít ahte 31.12.10 muttus ledje unnimusat 50 máksán lahtu.

- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat leat daid organisašuvnnaid báikkálaš searvvit, mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušehtas
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Ásahusat mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimuštá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 400 000 ru sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaide.

12.2.4 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Tabealla 12.2.4 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
75700	Sámi ealáhusorganisašuvnnat	500	500	500	500	0,0 %
Submi		500	500	500	500	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Ealáhusorganisašuvnnain fertejit 31.12.10 muttus leat unnimusat 40 lahtu mat leat máksán lahttovuođa, ja lahtut unnimusat guovtti fylkkas. Unnimusat 20 % lahtuin galgá leat ealáhusdianas. Golmma jagi álggahanmuttus sáhtta dás spiehkastit. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai leat doarjjavuogadiehttojuvvon dán ortnega bokte
- Doarjja ii addojuvvot organisašuvnnaide mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtalaš bušeahhtaid bokte
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahhtaid bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohka bealovddastus stivrras.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid.

b) Doaibmadoarjja

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde

- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksojuvvot máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvot dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimus máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusstá golggoatmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštut rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvot dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvot ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvot ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvot ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋjonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvot 500 000 ru sámi ealáhusorganisašuvnnaide.

12.2.5 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Tabealla 12.2.5 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	301	300	300	300	0	0,0 %
Submi		301	300	300	300	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttovuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahohttojuvvon dán ortnega bokte

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimus máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusstá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋnonan máksimiid jna. oktavuodas.

- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru sámi dásseárvoorganisašuvnnaide.

12.2.6 Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Tabella 12.2.6 Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75900	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil	199	200	200	200	0	0,0 %
Submi		199	200	200	200	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit sámi organisašuvnnaid mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi organisašuvnnaid lohku mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođastit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttovuođa. Lahttolistu galgá biddjojuvvot mielde.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahhta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohka bealovddastus stivrras

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid. Stuurámus submin vuoddodoarjagis organisašuvnna nammii biddjojuvvo leat 75 000 ru.

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde. Stuurámus submi doaibmadoarjagis biddjojuvvo leat 50 000 ru.

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golggoatmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 200 000 ru sámi organisašuvnnaide mat barget nuppi máilmme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin.

13 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabealla 13.0 Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša	2 386	1 350	1 950	2 450	500 25,6 %
	Váikkuhangaskaoamit maid dievasčoahkkinjodihangodd	4 860	4 232	4 232	4 232	0 0,0 %
Submi		7 246	5 582	6 182	6 682	500 8,1 %

13.1 Váikkuhangaskaoamit Sámediggeráđi geavahussii

Tabealla 13.1 Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	778	300	300	300	0 0,0 %
510	Dásseárvodoaibmabijut	0	300	300	300	0 0,0 %
506	Doarjja sámi mátkecaláhusaid	300	0	0	0	0 -
507	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi	1 308	0	350	350	0 0,0 %
508	Sámi lohkanuovddáš	0	500	500	500	0 0,0 %
509	Verddeprošeakta	0	250	250	250	0 0,0 %
511	Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sápmelaččaid	0	0	250	250	0 0,0 %
512	Prošeakta duhkorasat ja ped.ávdnasat	0	0	0	500	500 -
Submi		2 386	1 350	1 950	2 450	500 25,6 %

13.1.1 Friija váikkuhangaskaoamit

Tabealla 13.1.1 Friija váikkuhangaskaoamit

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50100	Friija váikkuhangaskaoamit	778	300	300	300	0,0 %
Submi		778	300	300	300	0,0 %

Friija ruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi geavaha doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Lagat doarjjaeavttut ovdanbohtet sierra doarjjareivves.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jagis 2011 várrejuvvo 300 000 ru friija váikkuhangaskaomiide.

13.1.2 Dásseárvodoaibmabijut

Tabealla 13.1.2 Dásseárvodoaibmabijut

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
51000	Dásseárvodoaibmabijut	0	300	300	300	0,0 %
Submi		0	300	300	300	0,0 %

Sámediggi áigu váikkuhit dásseárvosaš sámi servodaga dainna lágiin ahte nisssonolbmui ja almmáiolbmui leat seammalágan vuoigatvuodát, geatnegasvuodát ja vejolašvuodát. Danne doarju Sámediggi dakkár orgána ásaheami mii diehtjuohkin- ja duodaštandoaimma bokte ovdánahtá dásseárvvu ja vealaheami vuostálastima sámi servodagas.

300 000 ru várrejuvvo joatkit 3-jagáš geahččalanprošeavtta mii lea ovttasbargu Mánáid- ja dásseárvodepartemeanttain ja Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanttain. Virgi lea ášahuvvon Gálđui, mii earret eará galgá bargat vealaheami vuostálastimiin, dásseárvvuin ja olámuttuin.

Dásseárvodoaibmabijuid ruđaid geavaha Sámediggeráđđi doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Doarjaga lagat eavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivviin.

Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru dásseárvodoaibmabijuide.

13.1.3 Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi

Tabealla 13.1.3 Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50700	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi	1308	0	350	350	0,0 %
Submi		1 308	0	350	350	0,0 %

Sámediggeráđđi mearridii borgemánu 21. b. 2009 dieđáhusas sámi ášahusovddideamis “Sámi ášahusat ja siviila sámi servodat”, mii maŋŋá ovddiduvvui dievasčoahkkimii. Dán dieđáhusas evttohuvvojit doaibmabijut mat gusket ovttaskas ášahusaide njuolga stivranammademiid, organisašuvdnahámi ja ovttahtimiid ektui, ja ahte doaibmabijut galget čuovvoluvvot ovttaskas ášahusaid ja Sámedikki gaska gulahallamiin. Čájeha ahte ášahusain leat sierra lágan proseassadárbbut dan ektui movt dustet ášahusdieđáhusa, erenoamážit juridihkalaš beliid ektui.

Jahkái 2011 várrejuvvo 350 000 ru ášahusdieđáhusa čuovvoleapmái.

13.1.4 Sámi lohanguovddáš

Tabealla 13.1.4 Sámi lohanguovddáš

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50800	Sámi lohanguovddáš	0	500	500	500	0,0 %
Submi		0	500	500	500	0,0 %

Sámi lohanguovddáš galgá leat lohkan- ja čállinoahpahusa ja njálmmálaš giellaovddideami nationála resursaguovddáš sámi mánáidgárddiin, vuodđoskuvllain, joatkkaoahpahasas, rávesolbmuidoahpahasas ja alit oahpahasas. Sámi lohanguovddáš lea Sámi allaskuvllas.

Doarjjaoážžu:

- Sámi allaskuvla/Samisk høgskole

Lagat eavttut bohtet ovdan doarjjareivves.

Jahkái 20101várrejuvvo 500 000 ru Sámi lohanguovddášii.

13.1.5 Verdde-prošeakta

Tabealla 13.1.5 Verddeprošeakta

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50900	Verddeprošeakta	0	250	250	250	0,0 %
Submi		0	250	250	250	0,0 %

Verdde-proševtta ulbmilin lea searvvahit mánáid, nuoraid ja boarrásiid oktasaš prošeaktii, man oktavuodas boarrásat sámiid máhtolašvuohta geavahuvvo buktit oidnosii árvvolaš árbedieđuid nu ahte dat váikkuha dán máhtolašvuođa stuorát áddejumi ja suodjaleami, rastá ahkerájiid, kultuvrra, giela ja geográfalaš gullevašvuođa.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 250 000 ru Verdde-prošeaktii.

13.1.6 Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sámiide

Tabealla 13.1.6 Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sápmelaččaid

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
51100	Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sápmelaččaid	0	0	250	250	0,0 %
Submi		0	0	250	250	0,0 %

Reviderejuvnon 2010 bušeahas várrejuvui 250 000 ru johttibálvalusa ásaheapmái vuorraset sámegeielagiid várás geat dárbašit čállin- ja lohkanveahki.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 250 000 ru boarráset sápmelaččaid čállin- ja lohkanveahki várás.

13.1.7 Prošeavttat mánáidgárddiid sámi duhkorasaid ja pedagogalaš ávdnasiid ektui

Tabealla 13.1.7 Prošeakta duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
51200	Prošeakta duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide a)	0	0	0	500	500 -
Submi		0	0	0	500	500 -

a) 500 000 ru lea vižžojuvvon kapihttalis 4.2.3 Mánáidgárddit, poasta 10200

Mánáidgárddiid 2006 rámmaplána mielde galgá mánáidgárdi doarjut máná sin kultuvrralaš ja individuála eavttuid vuodul. Dárbbasuvvojit duhkorasat ja pedagogalaš ávdnasat mat speadjalastet sámi servodaga girjái vuoda.

Dán čuovvleapmin álggaha Sámediggi prošeavtta mii váikkuha dan ahte mánáidgárddiid geavahusas leat sámi duhkorasat ja pedagogalaš ávdnasat.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru prošeaktii mánáidgárddiid sámi duhkorasat ja pedagogalaš ávdnasat.

13.2 Váikkuhangaskaoamit dievasčoahkkinjođiheddjiid geavahussii

Tabealla 13.2 Váikkuhangaskaoamit maid dievasčoahkkinjođihangoddi hálddaša

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
502	Sámedikki politihkalaš joavkkut	1 872	3 219	3 219	3 219	0 0,0 %
503	Opposišuvvna bargoeavttut	988	1 013	1 013	1 013	0 0,0 %
504	2009 Sámediggeválgga listtat	2 000	0	0	0	0 -
Submi		4 860	4 232	4 232	4 232	0 0,0 %

13.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bures organiserejuvvon politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievdadan 28.11.07

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golgotmánu 1. b. 2011
- Ruđaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki dievasčoahkkinjođiheddjiide manjimuštá cuoŋománu 1. b. 2011
- Muđui gusket njuolggadusat ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 5 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda joavkkuide mat lea registrerejuvvon Sámedikkis, geahča njuolggadusaid ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 95 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiidda.

Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddjit hálddašit ortnega.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 219 000 ru Sámedikki politihkalaš joavkkuide.

13.2.2 Opposišuvnna bargoeavttut

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámedikki opposišuvnna bargoeavttuid buorideapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievadan 28.11.07, ja mat leat meroštallan iežaset gullat opposišudni.

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golgotmánu 1. b. 2011
- Ruđaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketdoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki dievasčoahkkinjođiheddjiide mañimuštá cuoñománu 1. b. 2011
- Muđui gusket njuolggadusat ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta joavkkuid gaska mat leat Sámedikki opposišuvnna

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiid nammii daidda joavkkuide mat leat opposišuvnna

Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddjit hálddašit ortnega.

Jahkái 2010 várrejuvvo 1 013 000 ru opposišuvnna bargoeavttuid várás.

14 Sámeálbmotfoanda

Stuorradiggi lea Sámeálbmotfoanddas várren 75 miljon ru oktasaš buhtadussan daid vahágiid ja eahperievtti ovddas maid dáruiduhttinpolitihkka lea dagahan sámi álbmogii. Foandda buvttadus/reantttut váldojuvvojedje geavahussii 2008:s ja daid hálddaša Sámediggi. Stuorradiggi lea bidjan eaktun ahte sámeálbmotfoanda ii galgga geavahuvvot individuála buhtadussan.

Jahkásaš buvttadusa geavaheapmi mearriduvvo bušehtas mearrádusa vuodul mas leat vuoruheamit ja ángiruššansuorggit válgaáigodahkii, gč. ášši 47/09.

Jahkái 2011 várrejuvvo 5 500 000 ru sámeálbmotfoanddas.

14.1 Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.1 Čoahkketabealla - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	10 939	5 850	5 850	4 500	-1 350 -23,1 %
	Ovvdian-, čielggadan- ja duodaštanruđat	1 725	3 150	3 150	1 000	-2 150 -68,3 %
Submi		12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500 -38,9 %

14.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	4 049	1 500	1 500	1 200	-300 -20,0 %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	2 222	1 850	1 850	1 300	-550 -29,7 %
60030	Girjjálašvuhta	4 668	2 500	2 500	2 000	-500 -20,0 %
Submi		10 939	5 850	5 850	4 500	-1 350 -23,1 %

14.2.1 Giellaovddideapmi - sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	4 049	1 500	1 500	1 200	-300 -20,0 %
Submi		4 049	1 500	1 500	1 200	-300 -20,0 %

Ortnega eavttut bohtet ovdan kapihttaliin 5.3.1 ja 5.3.2 Giellaprošeavttat. Ruđat juogaduvvojit kapihttaliid gaskka dárbbu mielde.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 200 000 ru doarjjan giellaovddideapmái – sámeálbmotfoanda.

14.2.2 Árbediehtu – duodašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2.2 Árbediehtu - Duodašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	2 222	1 850	1 850	1 300	-550 -29,7 %
Submi		2 222	1 850	1 850	1 300	-550 -29,7 %

Árbediehtu lea deatalaš oassi sámi kultuvrras ja identitehtas. Árbediehtu čatnasa earret eará iešgudege geavahanmálliide ja luondduressaid hálddašeapmái. Dát vásihusvuđot máhttu gaskkustuvvo boarráset buolvvain nuorat buolvvaide, njálmmálaš čilgemiid ja geavatlaš hárbhallama bokte.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi árbedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ja priváhta ásahusat ja organisašuvnnat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot Norggas ja muđui álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat ja doaibmabijut 2011:s
- Man ollu prošeavttat leat gárvvistuvvon ja gaskkustuvvon 2011:s

Vuoruheamit 2011:s

- Prošeavttat mat kártejit ja duodaštit árbedieđuid ja historjjálaš geavaheami, mas mielde maiddái ávnnaskeahtes kulturárbi
- Prošeavttat mat maiddái fátmastit vuoiŋŋalaš beali ávnnaskeahtes kulturárbbis
- Prošeavttat mat váikkuhit sámi álbmotmedisiinna duodašteami ja bisuheami
- Prošeavttat mat duodaštit movt nissonolbmot geavahedje ja gaskkustedje árbedieđuid

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide

Diedut mat galget leat mielde ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddallojuvvojit boadusulbmil, olahusjoavku, ovdánanplána, čađahanvejolašvuohta ja prošeavtta bohtosiid gaskkusteammi
- Bušeahtta mas lea gollogeahčastat mii čatnasa doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
- Ohcamiin galgá čilgejuvvoht buktet go ohccojuvvon doaibmabijut sierralágan váikkuhusaid nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Duodaštanávdnasiid galgá sáhttit bidjat registarii sámi duodaštuvvon árbedieđuid gaskkusteammi hálldašeamis nu ahte eai gáibá vuohka ja personsuodjalus gozihuvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 200 000 ru rádjai.

Máksineavttut:

- Doarjjaožžui galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.
- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta leat buktuojuvvon. Prošeaktarehketdoalus galget leat mielde ollislaš golut ja sisaboáđut, mii mearkkaša dan ahte das galget leat mielde prošeavtta eará vejolaš golut ja sisaboáđut. Prošeaktarehketdoalus galgá váldit mielde dušše daid goluid ja sisaboáđuid mat njuolga čatnasit prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoallu galgá leat dahkkojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahhtit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jos leat stuorra erohusat dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu gaska, de galgá dasa addit mearkkašumiid. Prošeaktarehketdoalu galgá leat vuolláičállán prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oazžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit. Duodaštanávdnasiin galgá sáddejuvvoht kopiija Sámediggái.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvoht revisuovdnastándárdda RS 800 ektui Revisuovvna cealkámušat revisuovdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit

rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde.

- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.
- Sámediggi sáhtta bearráigeahčat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Ii sáhte vuordit oazžut eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 300 000 ru doarjjan árbedieđuid duodaštan- ja gaskkustanprošeavttaide.

14.2.3 Girjjálašvuotta - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2.3 Girjjálašvuotta - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60030	Girjjálašvuodaprošeavttat	4 668	2 500	2 500	2 000	-500 -20,0 %
Submi		4 668	2 500	2 500	2 000	-500 -20,0 %

Ortnega eavttut bohtet ovdan kapihttalas 6.3.1.1 Girjjálašvuotta.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii sámeálbmotfoanddas.

14.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
601	Giellaprográmma	1 075	2 500	2 500	800	-1 700 -68,0 %
602	Árbedieđu duodašteapmi ja gaskkusteapmi	650	650	650	200	-450 -69,2 %
Submi		1 725	3 150	3 150	1 000	-2 150 -68,3 %

14.3.1 Giellaprográmma

Tabealla 14.3.1 Giellaprográmma - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60100	Giellaprográmma	1 075	2 500	2 500	800	-1 700 -68,0 %
Submi		1 075	2 500	2 500	800	-1 700 -68,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela nannen ja ovddideapmi

Doarjjaoažžu:

- Sámi Allaskuvla/ Samisk høgskole

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sápmlaččat geat leat rávis olbmot ja háliidit oahppat sámegeiela

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat oktasaš prošeaktačilgehusa vuodul Sámi allaskuvlla ja Sámedikki gaskka.
- Ovttasbargu relevánta fágabirrasiguin, nugo sámi giellaguovddážiiguin

Juolludaneavttut:

- Lagat eavttut doarjaga várás bohtet ovdan sierra doarjjareivves

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juolludeami Sámi Allaskuvlii

Ortnega hálddaša Sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 800 000 ru giellaprográmmii - sámeálbmotfoanda.

14.3.2 Árbedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

Tabealla 14.3.2 Árbedieđu duodašteapmi ja gaskkusteapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60201	Ovddasmanniprošeakta Árbedieđu, kártema, fuolaheami ja geavaheami	650	650	650	200	-450 -69,2 %
60202	Registara ovddideapmi árbedieđu hálddašeami várás	0	0	0	0	0 -
Submi		650	650	650	200	0 0,0 %

14.3.2.1 Árbedieđuid kárten vuogádatlaččat

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Metodalaš vuodu ovddideapmi árbedieđuid vuogádatlaččat kártemii.

Doarjjaoažžu:

- Sámi allaskuvla

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahusat ja organisašuvnnat, vejolaččat ovttaskas olbmot geat ovttasbarget ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin mat duodaštít árbedieđuid.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat oktasaš prošeaktačilgehusa vuodul Sámi allaskuvlla ja Sámedikki gaskka.
- Ovttasbargu relevánta fágabirrasiguin, sámegeiella- ja kulturguovddážiiguin, ja árbevieruid guddiiguin sámi árbedieđuid siskkobealde

Juolludaneavttut:

- Lagat eavttut doarjaga várás bohtet ovdan sierra doarjjareivves.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima Sámi allaskuvlii

Jahkái 2011 várrejuvvo 200 000 ru árbedieđuid vuogádatlaččat kártemii.

15 Eará doaimbajut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Tabella 15.0 Eará doaimbajut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
800	Sámedikki konferánsat	649	1 150	1 150	1 350	200	17,4 %
801	Sámiide guoski statistihkka Norggas	77	0	0	375	375	-
850	Bálkkašumiid ja stipeandaid juohkin	196	100	100	100	0	0,0 %
860	Dutkan ja ovdideapmi, čielggadeamit ja duođ.prošeavt	2 004	900	900	1 300	400	44,4 %
899	Árvvoštallamat	500	500	500	900	400	80,0 %
Submi		3 426	2 650	2 650	4 025	1 375	51,9 %

15.1 Konferánsat Sámedikki olis

Tabella 15.1 Sámedikki konferánsat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
800	Sámedikki konferánsat	649	1 150	1 150	1 350	200	17,4 %
Submi		649	1 150	1 150	1 350	200	17,4 %

Postii gullet sierralágan konferánsat maid Sámediggi galgá lágídit 2011:s. Sámediggeráđdi mearrida lagabuidda makkár konferánsat galget lágiduvvot.

Sámediggi juolluda 3 500 000 ru Ráđdehusa sámegeala doaimbaplána čuovvoleapmái. Dán juolludusas várrejuvvo 200 000 ru konferánssaide.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 350 000 ru konferánssaide Sámedikki oktavuodas.

15.2 Sámi guoski statistihkka Norggas

Tabella 15.2 Sámiide guoski statistihkka Norggas

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
801	Sámiide guoski statistihkka Norggas	77	0	0	375	375	-
Submi		77	0	0	375	375	-

Sámediggi lea dahkan šiehtadusa Statistihkalaš guovddášdoaimmahagain sámi guoski statistihka buvttadeamis. Ruđat mannet Sámi statistihka publikašuvnna buvttadeapmái. 350 000 ru lea sirdojuvvon kapihttalas 1500 Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanta, poasta 21 Erenoamáš doaimmagolut Sámediggái ulbmila várás. Ovdal ii lean dát sierra namuhuvvon stáhtabušehtas ja 2009:s oaččui Sámediggi 300 000 ru ulbmila várás.

Šiehtadusa ektui Statistihkalaš guovddášdoaimmahagain várre Sámediggi 375 000 ru sámi guoski statistihkaid buvttadeapmái Norggas.

15.3 Bálkkašumiid ja stipeandaid juohkin

Tabella 15.3 Bálkkašumiid ja stipeandaid juohkin

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
85002	Giellamovttiidanbálkkašupmi	96	0	0	0	0	-
85003	Kultur- ja valáštallanstipeanda nuoraid várás	100	100	100	100	0	0,0 %
Submi		196	100	100	100	0	0,0 %

15.3.1 Kultur- ja valáštallanstipeanda nuoraid várás

Kultur- ja valáštallanstipeandda ulbmilin lea movttiidahttit sámi nuoraid bargat musihkain, dáidagiin, kultuvrrain ja valáštallamiin. Juhkkojuvvojit guokte 50 000 ruvdnosaš stipeandda. Juogaduvvojit njeallje 25 000 ruvdnosaš stipeandda. Sii geat ožžot stipeanddaid, fertejit leat gaskal 16 ja 25 jagi dan jagi go stipeanda juhkkojuvvo.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jagis 2011 várrejuvvo 100 000 ru nuoraid kultur- ja valáštallanstipeandan.

15.4 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodaštanprošeavttaide

Tabella 15.4 Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
86000	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat	2 004	900	900	1 300	400	44,4 %
Submi		2 004	900	900	1 300	400	44,4 %

-
- Jagi 2011 vuoruheamit:
- Sámi servodatfágatearpmiid ja luonddufágatearpmiid ovddideapmi
- Tearbmaprošeavttat vuodđoaláhusain, vuoruhuvvon ráiddus: meahcásteapmi, eanadoallu, boazodoallu ja guolástus
- Báikenamaid čohkken julev- ja máttasámi guovllus
- Dárboanalysat sámi museaid ektui olggobealde Finnmárkku
- Sierra málliid čielggadit movt sámi dávviriid viežžat ruovttoluotta Norgga Álbmotmuseas
- Sámi iešmearridanprošeakta (Gáldu)
- Sámediggeráđi dieđáhusat
- Čielggadus kultuvrra birra ealáhusan

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 300 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggadeamiide ja duodaštanprošeavttaide.

15.5 Árvvoštallamat

Tabella 15.5 Árvvoštallamat

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
89900	Doarjjaruđaid árvvoštallan	500	500	500	900	400	80,0 %
Submi		500	500	500	900	400	80,0 %

Jahkái 2011 várrejuvvo 900 000 ru doarjjaortnegiid árvvoštallamiidda. Dat ortnegat mat galget árvvoštallojuvvot galget maiddái árvvoštallojuvvot ja reviderejuvvot sohkabealperspektiivvas.

Vuoruheamit jagis 2011:

- Giellaguovddáziid evalueren
- Ovttasbargošiehtadusaid mat leat fylkkagiieldaiguin evalueren

16 Politihkalaš dási doaimmagolut

Tabella 16.1 Politihkalaš dási doaimmagolut

(i 1000 kr)

Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
1010 Sámedikki dievasčoahkkin	8 291	9 300	9 300	9 300	0	0,0 %
1110 Sámedikki čoahkkinjođihangoddi	1 339	1 252	1 612	2 012	400	24,8 %
1120 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi	15	200	200	300	100	50,0 %
1310 Sámi parlamentáralaš ráđđi	322	500	500	500	0	0,0 %
1410 Sámedikki doarjjastivra	1 017	1 000	1 000	0	-1 000	-100,0 %
1510 Sámediggeráđđi	8 654	8 587	8 587	8 487	-100	-1,2 %
1610 Sámedikki giellastivra	283	350	350	350	0	0,0 %
1620 Sámi giellalávdegoddi	469	500	500	500	0	0,0 %
1910 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)	294	325	325	325	0	0,0 %
Submi	20 684	22 014	22 374	21 774	-600	-2,7 %

16.1 Sámedikki dievasčoahkkin

Dán bušeahdas leat ruđat Sámedikki dievasčoahkkinii, fágálávdegottiide ja joavkkuide. Jagis 2011 várrejuvvo 9 300 000 ru Sámedikki dievasčoahkkinii.

16.2 Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddjit

Dievasčoahkkinjođiheddjiid bušehetti várrejuvvo ruhta dievasčoahkkinjođiheaddji bálkái ja dievasčoahkkinjođiheddjiid buhtadusaide ja mátkegoluide čoahkkinjođiheaddjiid várás mat leat lassin dievasčoahkkinjođiheddjiid buhtadusaide. Dan lassin bisuhuvvo ortnet mas leat ruđat fágálávdegottiid geahčademiide ja gulaskuddamiidda, 600 000 ru maid dievasčoahkkinjođiheaddjit hálldašit.

Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 17/06 Njuolggadusat ruđaid geavaheapmái Sámedikkis politihkalaš joavkkuide, maid dievasčoahkkinjođiheaddjit hálldašit, meroštallojuvvo ahte 50 000 ru manná joavkoruđaid ja opposišuvnna bargoeavttuid rehketdoallodárkkisteapmái.

Ruđain mat leat dievasčoahkkinjođiheddjiid várás várrejuvvo 45 000 ru Sámedikki välljen lahttui ja várrelahttui Finnmárkkuoopmodaga bearráigeahččanlávdegottis.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 012 000 ru Sámedikki dievasčoahkkinjođiheddjiide.

16.3 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru bearráigeahččanlávdegoddi.

16.4 Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR)

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea parlamentáralaš ovttasbargoorgána Ruota, Suoma ja Norgga sámedikkiid gaskka ja Ruošša beale sámiin lea bissovaš ovddastus. Sámediggái Norgga bealde juolluduvvo 500 000 ru SPR:ii Norgga stáhtabušeahdas. Iešguđege sámedikkis máksset iežaset delegašuvnnaid goluid SPR-čoahkkinjođiheddjiid searvamii ja eará ovddastussii.

Norgga sámediggi váldá badjelassas SPR jođiheami čakčat 2011. Čállingoddedoaimma čuovvu jođihandoaimma. Čállingoddedoaimmii gullet earret eará oktiordnendoaimma, jorgalan- ja dulkagoluid máksin, bissovaš oassálastiid goluid máksin ja unnimusat 4 stivračoahkkin čadaheapmi ja okta dievasčoahkkin jahkái, ja čoahkkinjođiheddjiid searvan ja ovddastusdoaimmat, ja dán oktavuodas máksá eanemusat riikkaidgaskasaš čoahkkinjođiheddjiid searvan.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru Sámi parlamentáralaš ráđđi doaimmii.

16.5 Sámediggeráđđi

Poasttas máksojuvvo bálkka presidentii ja várreprezidentii, golmma ráđđelahttui olles virggis mii lea 90 % várreprezidentta bálkkás, ja bálkka politihkalaš ráđdeaddiide. Dasa lassin várrejuvvojit ruđat sierra semináraid čadaheapmái mat dollojuvvojit dievasčoahkkima áigge.

Prezidentta bálkka čuovvu ráđdehuslahtuid bálkká mas gessojuvvo eret 150 000 ru. Várreprezidentta bálkka čuovvu stuorradiggeáirasiid buhtadusa.

Jahkái 2011 várrejuvvo 8 487 000 ru sámediggeráđđái.

16.6 Sámedikki giellastivra

Jahkái 2011 várrejuvvo 350 000 ru Sámedikki giellastivrii.

16.7 Sámi giellalávdegoddi

Ruhta mii várrejuvvo galgá ovttas Ruota ja Suoma sámedikkiid ruđaiguin mannat sámi giellalávdegotti doibmii.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru Sámi giellalávdegoddái.

16.8 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Jagis 2011 galgá Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi evaluerejuvvot. Ulbmilin lea ahte evalueremiin biddjojuvvošii vuodđu gulahallama ovddideapmái sámi nuoraiguin.

Jahkái 2011 várrejuvvo 325 000 ru Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddái.

17 Hálldahusdási doaibmagolut

Tabella 17.1 Hálldahusa doaibmagolut

(i 1000 kr)

Poasta 01 Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
- Hálldahusa doaibmagolut	a)	79 922	85 430	86 030	89 300	3 270	3,8 %
- Erenoamáš prošeavttat	a)	7 887	4 570	4 720	1 400	-3 320	-70,3 %
Submi		87 809	90 000	90 750	90 700	-50	-0,1 %

a) Vižžojuvvon hálld. doaibmagoluid erenoamáš prošeavttain: vistesuodjalanprošeavttat 200 000 ru ja válgaruđat 370 000 ru.

Sámedikki hálldahusas leat válldoáššis golbma sierra rolla álbmotválljejuvvomiid ja álbmoga ektui:

- Ráhkkanahhtit hálldášánáššiid Sámedikki sierra politihkalaš mearrádusorgánaide
- Parlameantahálldášepmi Sámedikki ovddas
- Doaibmat Sámediggeráđi politihkalaš čállingoddiin

Sámediggi lea sihke parlameanta, politihkalaš jodiheapmi ja oktasaš organisašuvnna hálldášepmi. Hálldahus lea juogaduvvon guđa fágaossodahkan ja dievasčoahkkinstába ja bargit leat badjel 120. Hálldahusat meannudit áššiid ja addet bálvalusaid sihke politihkalaš eiseválddiide ja álbmogii. Juohke ossodagas lea erenoamáš ovddasvástádus fágapolitihkalaš čállingoddiin sámediggeráđđái. Dievasčoahkkinstábas lea ovddasvástádus lávdegodde- ja dievasčoahkkimiin ja áirasiid bálvaleames.

Árijalaš politihkalaš bargu politihka ovddidemiin ja –čuovvolemiin, eanet hálldášandoaimmaiguin ja stuorát vuordamušain sámi álbmoga beales, gáibida eanet resurssaid ja alla fágalaš gelbbolašvuoda ollu surggiin. Jagi 2011 bušeahtta čájeha makkár doaimmat dat leat strategijaid bokte sierra politihkkasurggiid várás.

Strategijjat

- Gulahallama bokte guovddáš eiseválddiiguin nannet Sámedikki rámmaeavttuid
  - Čuovvolit barggu mii guoská bušeahttadagaldumiid ásaheapmái Ráđdehusa ja Sámedikki gaskka

- Čuovvolit barggu Sámedikki rievttálaš dili čielggademiin
- Bargat dan ala vai Sámediggi oččošii lánkaásahusaid mearridanválddi sámediggeválggaid oktavuodas
- Gulahallama bokte eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin nannet almmolaš diehtjuohkima sámiid birra
- Sámi servodagain gulahallamiin bargat dan ala ahte juksat mihttomeriid maid Sámediggi lea bidjan doaibmasis.
- Plánet ovttasdoaibmama beavttálmahttima Sámedikkis ja unnidit mátkedoaimma ja dieinna lágiin maid seastit birra, go geavahišgoahit ođđa gulahallan- ja telefončovdosiid.
- Bargat dan ala vai Sámediggi juvssašii birassertifiserema
- Nannet nuoraid ja nissonolbmuid rekrutterema Sámedikki jienastuslohkui.
- Eará barggut maid Sámedikki hálddahus dahká bohtet ovdan strategiijain mat leat ovttaskas fágakapihttaliin bušehtas.

17.1 Hálddahusa doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagoluide gullet oppalaš investeremat, dihtorreaidduid investeremat ja sámediggevisu bajásdoallan.

Jagis 2011 lea dárbu lasihit postii ruđa čuovvovačča geažil:

- Viessosuodjalanprošeavttat leat sirdojuvvon kapihttali 17.2 Erenoamáš prošeavttat
- Sámediggeváлга lea sirdojuvvon kapihttali 17.2 Erenoamáš prošeavttat. Juolludus galgá geavahuvvot oktalaš válgabargui maid Sámediggi dahká válggaid gaskka
- Ferte biddjojuvvot bargojoavku ráhkkanit Ceavccageađggi viiddis čalmmusteapmái, oassin barggus go guovllut galget boahit tentatiivvalaš máilmmiárbelistui.
- Eanet resurssat barggu sámeielain nannemii
- Dasa lassin lea biddjojuvvon bálká- ja haddegoarknun 2,9 %

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru Ráđđehusa sámegejala doaibmaplána čuovvoleapmái. Dán juolludusas várrejuvvo 900 000 ru lassi resurssaide barggu sámeielain nannemii.

Jahkái 2011 várrejuvvo oktiibuot 89 300 000 ru hálddahusa doaibmagoluide.

17.2 Erenoamáš prošeavttat

Tabella 17.2 Erenoamáš prošeavttat

(€ 1000 kr)

801 Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
- Buoret bálvalus geavaheaddjiide	1 000	0	0	0	0 -
- Kvalitehtaovddideapmi vuodđooahpahus - oahppoplánat	1 299	0	0	0	0 -
- Sámi korrekturaprográmma - Divvun	0	1 250	1 250	0	-1 250 -100,0 %
- Vistesuodjalanprošeavttat a)	62	200	200	0	-200 -100,0 %
- Árvohákanprográmma b)	36	150	150	0	-150 -100,0 %
- Njávdáma Ortodoksa hávdesadji nuortasámesiiddas	2 220	300	450	600	150 33,3 %
- Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárdiin	107	300	300	300	0 0,0 %
- Válga a)	3 163	370	370	0	-370 -100,0 %
- Eret bidjan, loahpadeapmi, čatnan Sámedikki arkiivvain	0	500	500	0	-500 -100,0 %
- Sámi oahpponeavvovskkádat c)	0	1 500	1 500	0	-1 500 -100,0 %
- Ovdaprošeakta Beaivváš Sámi Našunálateahtera teahtervisti	0	0	0	500	500 -
Sum	7 887	4 570	4 720	1 400	-3 320 -70,3 %

17.2.1 Buoret bálvalusat geavaheddjiide

Sámediggi lea 2010:s dahkan rámmašiehtadusa Sámedikki neahtafálaldagaid ovddideapmái. Rámmašiehtadusa siskkobealde čađahuvvojit mánja prošeavtta oažžun dihte ođđa ja buoret

neahttačovdosa mii lea heivehuvvon odđa áiggi gáibádusaide neahttačovdosiid ektui. Prošeakta lea mañiduvvon dan ektui mii lei plánejuvvon ja ruđat mat báhcet dán jagi sirdojuvvojit jahkái 2011.

17.2.2 Nuortasámi kulturbiras

Sámediggi lea oastán gohttenbáikki nuortalaš gilis ja eaiggáda dál guoskevaš viesu. Viesu divodeapmi galgá álggahuvvot jagis 2011.

Ođđasis hávdádeami láchima oktavuođas nuortalaš gilis, ferte lassin čorget, dulbet, gilvit ja ráhkaduvvot sisavuodjingeaidnu parkerensajiin.

Jahkái 2011 várrejuvvo 600 000 nuortasámi kulturbirrasii nuortalaš gilis.

17.2.3 Dási buorideapmi sámi mánáidgárddiin

Sámediggi doallá fierpmádatčoahkkima sámi mánáidgárddiid bargiide. Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru dási buorideapmái sámi mánáidgárddiin.

17.2.4 Ovdaprošeakta teáhtervisti - Beaivváš Sámi Našunálateáhter

Prošeakta galgá čielggadit odđa teáhtervisti Beaivváš Sámi Našunálateáhteri.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru Beaivváš Sámi Našunálateáhtera vistti ovdaprošektii.

18 Sámi servodaga dárbbut jagis 2012

Sámediggi ovdasta sápmelaččaid álbmogin ja álbmoga ovdasteaddji orgána Norggas. Dat mearkkaša ahte Sámedikkis ferte leat sierra iehčanas sajádat friijavuodain bidjat eavttuid, hábmet ja hálddašit Norgga sámepolitihka. Ovttasdoaimmanprosedyrat gaskal Stuorradikki, ráđdehusa ja Sámedikki galget sihkkarastit ahte Sámediggi sáhtá fuolahit dán rolla. Sámediggi dárbbáša erenoamáš friddjavuođa bušeahta dáfus vai sáhtá sihkkarastit Sámedikki autoritehta ja álggavuogiatvuoda sámepolitihkas. Dán sihkkarastimii lea deatalaš oázžut dakkár bušeahtaproseyraid ja jahkásaš bušeahtarámmaid, mat dávistit Sámedikki rollii sámepolitihkas.

Ii dáidde sáhtit dadjat ahte dálá vuogádat ollašuttá álbmotrievttálaš rámmaid, vrd. ILO-169 artihkkala 6 ja ON julggaštusa artihkkala 3 álgoálbmotvuoigatvuodaid birra. Dálá bušeahtaproseyrat eai ollašuite vuoigatvuoda beassat mearridit sámi álbmoga ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdáneami. Dálá stáhtus lea ahte Sámedikkis ii leat doarvái váikkuhanváldi daidda proseassaide maid vuodul juolluduvvojit ruđat sámi áigumušaide stáhta bušeahtas. Danne ferte Sámediggi šaddat duohta šiehtadallanbeallin iežas doaimma bajimus ekonomalaš rámmaid šiehtadallamis.

Sámedikki 2011 bušeahtta lea 355 707 000 ru stuoris (earret Sámeálbmotfoandda), earret odđa dárbbuid dahká bálká- ja haddegoargun 3,1 % 11 026 917 ru. Dás eaktuduvvo seamma dássi go dan maid Sámediggi oázžu ráđdehusas. Jagi 2010 stáhtabušeahta ektui addá jagi 2011 stáhtabušeahtaeavttohus 14 024 000 ruvdnasaš lassáneami Sámediggái. Dás lea Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta várren 3 850 000 ru doaimmaplánii sámegiela ja sámi statistihka várás. Nappo báhcá 10 174 000 Sámedikki iežas vuoruhemiide. Sámediggi ferte vuosttažettiin vuoruhit dán lassáneami iežas hálldahusa bálká- ja haddegoarknumii ja daid ásahusaide mat ožžot njuolgga doarjaga Sámedikki bušeahtas. Dat mearkkaša dan ahte eará poasttaid, ovdamearkka dihte ohcavuđot doarjjaortnegiid, ii sáhte vuoruhit eai ge dat leat ožžon veahášge lasáhusa.

Sámediggi vuordá ahte jagi 2012 bušeahtta loktejuvvo nationála ángiruššamiid dási mielde, ja ahte bušeahtas eai leat čadnojuvvon ruđat maid Ráđdehusa lea vuoruhan. Ovdamearkan jagi 2012 stáhtabušeahtas, ii leat Sámediggái vuoruhuvvon ruhta Kulturloktemii II.

Go guoská jagi 2012 bušeahtadárbbui, bidjá Sámediggi vuodđun jagi 2011 bušeahtadárbbuid. Sámediggeráđdi dahká dárkilet vuoruhemiid jagi 2012 bušeahtadárbbuin.

18.1 Oahpahus ja dutkan

Stuorra dárbu lea lasihit sámi oahpponeavvuid buvttadeami sihke mánáidgárddiid, vuodđoskuvllaid ja joatkkaoahpu várás. Dát guoská sihke odđa oahpponeavvuide ja dáláš oahpponeavvuide sámegillii. Mánáigárderámmaplána (2006) mielde galgá mánáidgárdi doarjut mánáid sin iežaset kultuvrralaš ja individuála eavttuid mielde. Mánáidgárddit dárbašit dakkár oahpponeavvuid main speadjalasto sámi giella ja kultuvra. Dasto lea dárbu várret ruđaid metodaovddidanbargui giellaoahpahusa ja kulturgaskkusteami siskkobealde mánáidgárddiin.

Sámedikki 2009 – 2012 oahpponeavvoráhkadeami strategalaš plána mielde ja rávvagiid mielde mat leat raporttas doaibmabijut maiguin beavttálmahttit sámi oahpponeavvuid ráhkadeami ja buvttadeami, lea dárbu sakka lasihit doarjaga oahpponeavvuid ráhkadeapmái. Okta doaibmabijuin raporttas lea sámi oahpponeavvovouskkádaga ásaheapmi. Prošeakta álggahuvvui 2010:s ja galgá plána mielde bistit jagi 2012 lohppii. Dán prošeaktii dárbašuvvojit ruđat 2012:s.

Ráđdehus lea bidjan guovddázii movt matematihka oahpahus sáhtášii leat eanet relevánta ja movttiidahtti. Sámi skuvllas lea mearrideaddji ahte leat kvalitehta dáfus buorit matematihkka dahkosat iežas gillii ja iežas doahpagiiguin. Ruđat dárbašuvvojit juo dahkkojuvvon šiehtadusaide jorgalit matematihka dahkosiid vuodđoskuvlla várás. Dárbu lea maiddái joatkit prošeavttaiguin maid áigumuššan lea gokčat ollislaččat dárbbuid matematihkas buot golmma gillii vuodđoskuvllas.

Dárbu lea ain oazžut ruđaid Mánáidgárdeloktema ja Máhttoloktema – sámi čuovvoleapmái. Dát guoská sihke mánáidgárddiid bargiud ja olles vuodđoskuvla oahpaheddjiid gelbbolašvuoda ovddideapmái. Dasto ferte álggahit doaibmabijuid maiguin movttiidahttit sámegielagiid váldit oahpaheaddjioahpu, mii addá máhtolašvuoda oahpahit mánáidgárddiin, vuodđoskuvllain ja joatkkaskuvllain.

Eallinvuodđu ja servodateallin rievdá sámi guovlluin johtileappot ja ollu viidábut odne go goassige ovdal. Dát bidjá stuorra máhtolašvuoda gáibádusaid dasa ahte sáhttit váikkuhit iežas eallindili. Go galgá válljet riehta de lea máhtolašvuolta ja máhtolašvuolta mii gaskkustuvvo ja man birra almmolaččat ságastallojuvvo, áibbas guovddázis sámi servodatovddideami ektui boahhteáiggis. Sámi dutkamis lea stuorra mearkkašupmi ja sámiid iežaset ášahusaid dan várás ferte nannet.

Sámediggeráđdi áigu 2011 loahpas ráhkadit diedáhusa oahpahusa ja oahpu birra. Diedáhusas ráhkaduvvo bajimus politihkka ja bajimus strategiijat oahpahussuorggis. Dás leat váikkuhusat jagi 2012 bušehtti.

18.2 Giella

Sámegielat leat ain áitojuvvon gielat, ja danne lea jahkásaččat dárbu nannet áŋgiruššamiid ealáskahttin ja ovddidan dihte sámegielaid buot arenain servodagas. Vai Sámediggi galgá sáhttit viidáset fievrridit juo álggahuvvon doaibmabijuid ja álggahit odđa doaibmabijuid, de lea dárbu lasihit ruđaid bušehtti. Konkrehta doaibmabijuin sáhttit namuhit:

- Ruđat dárbašuvvojit dáláš sámi filmmaid digitaliseremii mat leat boarraset formáhtas, erenoamážit mánáid ja nuoraid várás. Nuorat ja mánát liikojit geahččat filmmaid ja sámegielat filmmat leat unnán. Go dáláš sámi filmmaid digitalisere de geavahivčče mánát ja nuorat daid eanet ja nie lassánivččii vejolašvuolta gullat sámegiela.
- Barggu sámi báikenamaiguin ja tearpmaiguin lea dárbu vuogádahttit. Barggu sámi čálamearkkaid geavahemiin almmolaš registariin ja digitála kárttain ferte vuoruhit. Dát guoská earret eará álbmotregistari, Brønnøysundregistariidda ja Stáhta kártadoaimmahakkii.
- Stuorra oassi sámi álbmogis eai leat goassige ožžon vejolašvuoda oahppat sámegiela, ja danne eai máhte iežaset eatnigiela. Dárbu lea álggahit doaibmabijuid dán dili njulgemi, ja Sámediggi áigu vuoruhit dan. Sámediggeráđdi lea álggahan 5-jagáš rávesolbmuidoahpahusprográmma sámegielas Sámi allaskuvlla bokte. Ruđat dárbašuvvojit dán čuovvoleapmái.
- Ráđdehusa sámegiela doaibmaplána čuovvoleapmi. Bargu sámegiela doaibmaplána čuovvolemiin gáibida eanet resurssaid Sámedikki hálddahas jos dan galggaš sáhttit čuovvolit dohkálaš vuogi mielde.

- Dárbu lea lasihit doarjaga gielddaide ja fylkkagielddaide sámegeiela hálddašanguovllus, vai dat oččošedje buhtadusa daid liigegoluid ovddas mat dain leat go galget bálvalit álbmoga guovtti gillii.
- Dárbu lea maiddá lasihit doarjaga sámi giellaguovddážiidda vai dat sáhtášedje bisuhit daid doaimmaid mat dain dál leat ja ovddidit eanet fálddagaid guovddáža geavaheddjiide.

18.3 Kultuvra

Ráđdehus lea kulturloktemis II čalmmustan kultursuorggi válđoáŋgiruššamiid jagi 2014 rádjai. Jagi 2011 stáhtabušehta bokte čájeha ráđdehus ahte dat áigot duodas áŋgiruššat. Kulturloktema čuoggas 13 oidno ahte ráđdehus fertte válđit nationála ovddasvástádusa ja addit Sámediggái vejolašvuoda offensiiva bargat sámi kultuvrrain. Sámediggi rehkenastá sámi kultuvrrain áŋgiruššamiid boahťa ruhta jagi 2012 stáhtabušehta bokte.

Dáláš sámi kulturásahusaide fertte addit dakkár rámmaeavttuid mat addet ovdánanvejolašvuodaid. Jagis 2012 fertte vuoruhit stuorát juolludusaid sámi kulturásahusaide vai dat sáhtášedje gozihit ja ovddidit doaimmaideaset. Dáláš kulturviesut leat bázahallan sakka ruđalaččat. Dát addá stuorra hástalusaid sihke doaimma, fágalaš ovdáneami, bajásdoallama ja kapasitehta ektui. Sámediggi vuoruha čuovvovaš ođđa sámi kulturásahusaid:

Sámi dáiddamusea
Várdobáiki sámi guovddáš
Beaivváš Sámi Teáhter

Sámi našunálateáhterii Beaivváži, fertte sihkkarastit vuodu vai dat nagodivččii bálvalit olles sámi ássanguovllu. Danne fertte dasa vuoruhit ruđaid. Dárbu lea oppalaččat nannet sámi lávdedáidaga buvttadeami ja gaskkusteamii. Dárbu lea ásahit ođđa teáhtervistti Beaivváš Sámi našunálateáhterii. Sámi museat dárbbasit ain eanet doaimmadoarjaga 2011:s vai sáhttet nannet museafágalaš barggu hástalusaid museain.

Etnomusihkkaguovddáš lea doaimbaidju mii lea mielde ovttasbargošiehtadusas Sámedikki ja Finnmárkku fylkkagieldda gaskka, mas čuožžu: “Bealit áigot árvvoštallat ásahit etnomusihkkaguovddáža, ja áigot ártjjalaččat bargat dan ala ahte luohit ja eará sámi musihkka gaskkustuvvojit Finnmárkku skuvllain.” Dárbu lea oázžut ruđaid dán guovddáža ásahepmái.

Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš dárbbasa doaimmadoarjaga sámi filbmabarggu/buvttadusa viidaset ovddideami várás nugo ráđdehusa davveguovlostrategiijas lea mihttomearrin.

Dárbu lea bisuhit sisaoastinortnega sámi čáppagirijálašvuoda ja musihka várás. Dárbu lea maiddá addit sámi dáiddáriidda ja kultur bargiide buoret rámmaeavttuid, vai sii sáhtášedje oázžut birgejumi dáidagis dahje girječállimis.

Otnáš ođđaáigásaš servodagas, mii johtilit rievdá, lea deahtalaš gullat maid nuorat oaivvildit. Sámi nuorain lea vuoigatvuohta oázžut dássásaš ovdánanvejolašvuodaid, ja seamma vuoigatvuodaid, mat eará nuorain leat dan ektui ahte beassat buktit ovdan iežaset oaivviliid. Dárbu lea ovddidit arenaid sámi nuoraid várás.

Dárbu lea sihkkarastit buori doaimbavuodu daidda deaivvadansajiide mat juo leat ásahuvvon, ja ásahit eanet sámi deaivvadansajiid, erenoamážit stuorát gávppiin.

18.4 Ealáhusat

Sámedikki doarjjaortnegat ealáhusovddideapmái jukset smávtilágan doaimmaid ollu eanet go eará almmolaš doarjjaortnegat. Dát váikkuhangaskaoamit váikkuhit bargosajiid ásaheami kapitála dáfus geahnohis smávva báikkiin. Sámedikki ortnegiid bokte fievrriiduvvo dáid smávva báikküide kapitála maid muđui livččii hirbmat váttis oázžut. Nissonolbmot ásahit dávjá smávvat, ja Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnet lea hui deahtalaš oázžun dihte eanet nissonolbmuid ásaheaddjin sámi smávva báikkiin. Sámediggi lea mielde bisuheamen ássanminstara ja barggolašvuoda sámi báikegottiin. Ealli smávva báikkit váikkuhit positiivvalaččat stuorra servodahkii.

Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaoapmeortnegiidda leat ollu ohccit. Maŋimuš jagiin lea ohcanvuđot ealáhusovddidandoarjaga eanadieđalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon. Jagi 2009 rájes lea eanadieđalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon. Rámmajuolludus Sámediggái ii leat lassánan dán ektui. Sámedikki áigumuššan livččii viiddidit guovllu ain eanet 2011:s addin dihte sámi smávva báikkiide ovdánan- ja ahtanuššanvejolašvuoda. Jos viiddideamis galggaš leat ealáhuspolitihkalaččat ávki, de dárbbasá Sámediggi eanet váikkuhangaskaomiid ja resurssaid Sámediggái vai sáhtta čađahit offensiivvalaš ealáhuspolitihka doaibmaguovllus. Danne lea dárbu nannet bušeahta dan várás.

Sámediggi áigu bargat dan ala vai boazodoallu oččošii dássásaš eavttuid eará buohtastahttin vejolaš ealáhusaiguin geasuid ja divagiid ektui investeremiid ja doaibmaneavvuid oktavuodas.

Sámediggi áigu gearggahit barggu dieđáhusain sámi ealáhusaid hárrái 2011:s. Áigumuššan lea bidjat odđa strategiijaid ealáhusovddideapmái ja odđa ángiruššansurggiide. Dás leat váikkuhusat bušehtti 2012:s.

18.5 Areálat, birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Sámi kultuvrra, ealáhusbarggu ja servodateallima luondduvuđđosa sihkkarastima lea deatalaš álohii vuhtii váldit areálaplánemis odđa plána- ja huksenlága mielde. Sámediggái lea addojuvvon vuosttaldanváldi plánaide main lea stuorra mearkkašupmi sámi beroštumiide. Čuovvolan dihte dán válddi fertte Sámediggi sihke hábmet ja ovddidit dárbbaslaš fágalaš kapasitehta čuovvolan dihte konkreta areálaplánaáššiid ja hálddašandoaimmaid dán oktavuodas. Dát mielddisbuktá lasi barggu Sámediggái.

Sámediggái lea addojuvvon resursa gáibideaddji rolla konsultašuvdnabeallin golmma dásis buot suodjalanplánabargguin. Sámi guovlluin lassánit evttohusat álbmotmehciid logu ektui. Álbmotmeahcit buktet sierra hástalusaid sámi meahcástangeavahusa oktavuodas, ja sámi ealáhusaide nugo boazodollui. Danne lea dárbu nannet Sámedikki barggu suodjalanplánaiguin.

Dálkkádatrievdamiin, biologalaš girjái vuoda massimis ja birasnuoskkideamis leat váikkuhusat álgoálbmogiid ealáhusaide, kultuvrii, dearvvašvuhtii ja eallineavttuide ja nie maiddái servodateallimii. Dárbu livččii bidjat eanet guovddázii dáid vuodđo hástalusaid. Mii dárbbasit buoridit máhtolašvuoda dáid rievdadusaid ja doaibmabijuid birra maid sáhtášii álggahit gáržžidan dihte rievdamiid, ja dasto sierralágan heivehanstrategiijaid.

Sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid suodjaleapmi lea deatalaš bisuhan dihte sámi historjjá ja ovdahistorjjá, ja seammás leat mielde nannemin ja viidáset ovddideamen sámi kultuvrra. Sámi kulturmuitosuodjaleamis, maiddái sámi huksensuodjaleamis, leat maŋimuš jagiid dađistaga lassánan áššit. Seammás go resurssat geavahusas eai leat lassánan jagi 1999 rájes. Dan geažil go Sámediggi háliidivčče leat árrjalaš bealli kulturmuitosuodjalanbarggus, de háliida nannet sámi kulturmuitosuodjalusa. Deataleamos ángiruššansuorgin leat sámi huksensuodjalus, kulturmuittuid registrerenbargu ja dasto sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa seailluheapmi ja sihkkarastin, nugo Ceavccageađgi ja nuortalaš gilli.

Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegii kulturmuitedoaibmabijuid várás lassánit dađistaga ohcamat juohke jagi. 2010:s ohccojuvvui oktiibuot guovtti gearddi eanet ruhta dan ektui mii lei geavahusas. Šállošit go ollu buriide proševttaide mat livčče sáhtán nannet dihtomielalašvuoda sámi historjjá ja leahkima birra ii addojuvvon doarjja dahje doarjja unniduvvui dan ektui mii lei ohccojuvvon.

18.6 Dearvvašvuhta, sosiála ja fuolahus

Leat ollu hástalusat bálvalusaid ovddideamis ja kvalitehta sihkkarastimis sámi geavaheddjiide. Dáin hástalusain leat guovddáš eiseválddit ja Sámediggi ovttamielalaččat. Lea oktilaš dárbu oazžut eanet resurssaid dássásaš fálddagaid ovddideapmái.

Ovttasdoaibmanodastus ja dat doaibmabijut mat leat oaivilduvvon sihke regionála ja gielddalaš dássái nugo odđa lágat, láhkarievdadusat, odđa ja rievdaduvvon ángiruššansuorggit ja doaimmat gáibidit doaibmama maiddái Sámedikki beales. Go galgá nagodit čuovvolit nationála politihka ja gozihit sámi perspektiivva doaibmabijuin mat álggahuvvojit lea dárbu nannet bušeahta 2012:s.

Stuorra dárbu lea nannet máhtolašvuođa mánáidsuodjalusas sámi mánáid giela ja kultuvrra birra. Dán lea dárbu dahkat sámi mánáid vuoigatvuođaid sihkkarastima dihte. Fertejit ovddiduvvot doaibmabijut čielggadan dihte movt sámi mánáid vuoigatvuođat galget gozihuvvot.

18.7 Riikkaidgaskasaš solidaritehta ja álgoálbmotpolitihkka

Sámediggi áigu árjjalaččat searvat riikkaidgaskasaš bargui álgoálbmotáššiiguin. Go galggaš sáhttit dohkálaččat bidjat guovddážii riikkaidgaskasaš áššiid, lea dárbu nannet dán poastta jagi 2012 bušehtas.

Plána- ja finánslávedgotti árvalus

Álggahus

Bušehtta lea Sámedikki deataleamos stivrendokumeanta boahte jahkái. Vuodđun Sámedikki bušehttii leat mearriduvvon plánat, diedáhusat, jahkediedáhusat, ovttasbargošiehtadusat, sierra mearrádusat, árvalusat guoskevaš beliin ja registrerejuvvon dárbbut. Dasto lea Sámedikki jahkásaš vuoruhemiide vuodđun stu

Mearkkašumit

Lávdegotti lahtut Willy Ørnebakke, Sten E. Jønsson, Hilde A. Nyvoll, Ragnbild M. Aslaksen, Bargiidbellodat (Bb), ja Marie Therese N. Aslaksen Sámit Máttá-Norggas oainvildit ahte:

Máttá- ja julevsámegiela oainnusmahttin

Sámediggi ferte eanet vuoruhit máttá- ja julevsámegiela oainnusmahttima, ovdamearkka dihte sierra neahtasiidduid, dulkaresurssaid ja hálddahaslaš barggu bokte.

Doarjja politihkalaš joavkkuide

Lávdegoddi bivdá dievasčoahkkinjodihangotti geahčadit doarjjaortnega mii lea politihkalaš barggu várás ja vuodđo- ja áirrasdoarjaga juohkáseami. Lávdegoddi bivdá ahte ášši ovddiduvvo dievasčoahkkimii vuosttaš jahkebealis 2011.

Mearrasámi kulturguovddáš Oarje-Finnmárkkus

Mearrasámi kultuvra ja giella leat sakka uhkiduvvon ja measta nohkamin muhtun guovlluin. Dát dovdo erenoamáš bures Oarje-Finnmárkkus, gos orrot ollu sámit, muhto unnán áddejit dahje geavahit giela. Stuorra dárbu lea bargat sámi suopmaniid ja kultuvrra gozihemiin, ja doaibmabijuiguin dan várás. Sámediggeráđdi ferte bidjat erenoamáš fuomášumi dán áššečulbmii.

Evttohusat

Bargiidbellodaga sámediggejoavkkus (Bb) ja Sámi Máttá-Norggas:

Evttohus 1

Rievdadus bušehtta-poasttas – Sámi festiválat

Rievdadus kapihttalis 6.2.2 Sámi festiválat

Postii 20400 Riddu Riđđu lasáhus 728.000,- ruvnnus 943.000,- ruvdnui.

Odđa kuvlačuokkis juolludan- ja máksineavttuid vuollái:

- Doarjagis Riddu Riđđu lea dál várrejuvvon bálkka artisttaide. Riddu Riđđu ii sáhte oheat ruđaid dán ulbmili Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin.

Dat ruhtaduvvo ná:

Rievdadusat kapihttalis 6.3 Ohcanvuđot doarjagat

Poasta 200 Kulturovddideapmi unniduvvo 9.739.000,- ruvnnus 9.524.000,- ruvdnui.

Odđa kuvlačuokkis siiddus 43 čuoggái Juolludan- ja máksineavttut:

Doarjagis Riddu Riđđu lea dál várrejuvvon bálkka artisttaide. Riddu Riđđu ii sáhte oheat ruđaid dán ulbmili Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin

Norgga sámiid riikasearvi (NSR) evttohus:

Evttohus 2

Rievdadusevttohusat, lasáhusat ja ođđa poasttat:

Kap	Poasta	Namma	Lasáhus ru:guin
4.2.2.2	10100	Stipeanda joatkkaskuvlaohppiide, geain sámegiella lea fágasuorggis	500.000,-
4.2.2	10103	Ohppiid lonuhallanortnet (ođđa poasta)	300.000,-
4.2.3.1	10200	Doarjja mánáidgárddiide (fievrriiduvvon ruovttoluotta)	500.000,-
6.2.1	20211	Sáčča sámi viessu	200.000,-
6.2.1	20214	Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmaguovddáš	200.000,-
6.2.1	20215	Álttá Siida (ođđa poasta)	350.000,-
6.2.1	20216	Joddu, gelbbolašvuoda guovddáš Deanus	300.000,-
6.2.2	20401	Sámi musihkkafestivála (Strategiija ruđat guovddáš jahkái 2011)	100.000,-
6.2.7	21011	Davviálbmogiid guovddáš	400.000,-
6.3.13	20040	Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás Lassi vuoruheapmi: Nuoraid-TV "Sámi mánáidteáhtera " vuoddudeapmi Deanus	200.000,-
6.3.1.4	20050	Eará kulturdoaimbajut, Lassi vuoruheapmi: Verdde-doaimbajut	250.000,-
6.3.4	213	Sámi deaivvadanbáikkid	1.000.000,-
7.3.1.2	30000	Mariidnaealáhusat Lassi vuoruheapmi: Fievrriidandoarjja guollevuostáiváldimii	600.000,-
7.3.1.2	30010	Eanadoallu Lassi vuoruheapmi: Eanadoalu mašinnat ja reaidut, vuosttažettiin reaidoservviide	150.000,-
9.3	45100	Geavaheadjifálaldat boarráset sámiide Lassi doarjjaoažžut: Guovdageainnu ja Máze doaimbaguovddážat Runggu gilviessosearvi Snoasa suohkan Sámi viessu Oslos	1.000.000,-
12.2	754	Sámi politihkalaš bellodagat	250.000,-
12.2.3	75600	Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat	200.000,-
12.2.5	75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	200.000,-
16.1	1120	Bearráigeahččanlávdegoddi	200.000,-
Submi			7.500.000,-

Eará rievdadusat teavsttas:

4.2.2.2 poasta 1012: Stipeanda alit ohppui.

Lassi vuoruheapmit:

- Viidáset oahppu psykososiála váttuid eastadeamis /veajuiduhttimis

Ođđa poasta 10103 Ohppiidlonuhallanortnet Sámis

Doarjjaortnega mihttomearit:

- Girjás oahppanarenaid sihkkarastin movttiidahttin dihte sámi ohppiid

Doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Ohppiidjoavkkut vuoddo- ja joatkkaskuvllain geain lea sámegiella fágasuorggis

- Ohppiidoavkkut vuoddo- ja joatkkaskuvllain geat váldet dakkár fága mas sámii dilitt deattuhuvvojitt

Ulbmilolahusa eavttut:

- Ohppiidoohku vuoddo- ja joatkkaskuvllain geain lea sámegiella fágasuorggis
- Ohppiidoohku vuoddo- ja joatkkaskuvllain geat váldet dakkár fága mas sámii dilitt deattuhuvvojitt

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearit guovvamánu 1.b. 2011 ja golggotmánu 1. b.2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berre geavahuvvot

Diedut mat galget boahitit ovdan ohcamis:

- Man galle oahppi galget leat mielde doaibmabijus
- Ean̄kalis bušeah̄tta doaibmabiju goluin
- Ean̄kalis geah̄častat doaibmabiju ruhtadeamis mas mielde vejolaš iežasoassi ja vejolaš doarjja eará instánsain
- Ohcama sádde oahppobáiki mii galgá vuodustit fágalaš dárbbu ja mii lea ulbmil mátkkiin
- Oahppobáiki galgá duodašit ahte ohppiin lea sámegieloahpahus dahje váldet dakkár fága mas sámii dilitt erenoamážit deattuhuvvojitt

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo maŋŋá go oahppit leat sádden oanehis raportta daid vásihusaid birra mat sis ledje lonuhallama oktavuodas ja movt daid vásihusaid sáhtta čatnat fága oahppo- ja gelbbolašvuoda ulbmili
- Ean̄kalis rehketoallu ruđaid geavaheamis
- Meroštallannjuolggadusat:
- Doarjja juogaduvvo gorálaččat sierra sámii guovlluid ohcciid gaska

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi

Čuokkis 10.2 Regionálaovddideapmi

Teakstačuokkis:

Juolludusas regionálaovddideapmái vuoruhuvvojitt doaibmabijut maid áigumuššan leat sámii áŋgiruššamat joatkkaskuvllas

5.3.1 Giellaproševttat sámegiella hálldašanguovllus siskkoale

Lassi vuoruheamit:

- Gelbbolašvuoda friijaoastin sámegiella ektui

5.3.2 Giellaproševttat sámegiella hálldašanguovllu olggobealde

Lassi vuoruheamit:

- Gelbbolašvuoda friijaoastin sámegiella ektui

Rievdadusaid gokčan:

Kap	Poasta	Namma	Unnideapmi ru:guin
13.1	50700	Friija váikkuhangaskaoamit	300.000,-
13.1	509	Verdeprošeakta (sirdojuvvo)	250.000,-
13.1.1	5100	Prošeakta duhkorasat ja ped. ávdnasat(fievrriduvvo ruovttoluotta)	500.000,-
16	1010	Sámedikki dievasčoahkkin	2.000.000,-
16	1510	Sámediggeráđđi	550.000,-
17	01	Hálldahusa doaibmagolut	1.900.000,-
17	01	Erenoamáš proševttat	1.400.000,-
		Submi	7.500.000,-

Teakstalasáhus:

18 Bušeahttadárbbut jahkái 2012

Sámedikki hálddahuslaš organiseren
Sámedikki politihkalaš organiseren lea mángii rievdaduvvon. Dát ferte čuovvoluvvot hálddahusa doarjjaapparáhta rievdadeami bokte.

Sámediggeráđđi eret dievasčoahkkimis

Maŋŋá go sámediggeráđđi váldojuvvui eret Sámedikki dievasčoahkkimis, lea eanet šaddan dárbu hukset hálddahuslaš beali nu ahte dat áibbas čielgasit lea sirrejuvvon Sámedikkis. Eaktuduvvo ahte oasis dáláš hálddahusas sáhttet leat mielde ođđastruktureremis.

Bearráigeahččanlávdegoddi

Maŋimuš ođđaorganiseren lea buktán albmossii dan ahte bearráigeahččanlávdegoddi maid čielgasit dárbbasa čállingotti, mii lea áibbas luvvejuvvon Sámedikki eará hálddahuslaš ja hálddašanstruktuvrras. Dán sáhtá čovdit juogo bálvalusaid oastimiin, dahje ahte ásavuvvo sierra hálddahuslaš ovttadat. Golut dán oktavuodas fertejit vuhtii váldojuvvot dađi mielde.

18.1 Oahpahus ja dutkan

Sámi servodagas leat stuorra hástalus oahpahussuorggis, ja lea stuorra dárbu vuđolaččat áŋgiruššat sámi skuvlla ektui. Sámediggi vuorjašuvvá dainna go giliskuvllat heaittihuvvojit, mii lea viiddis hástalus go jurddašit sámi giela, kultuvrra gaskkusteami ja fakkasteami sámi báikegottiin.

Oahpponeavvodilli lea ain stuorra hástalus go jurddašit oahpponeavvuid sihkkarastima olles vuoddooahpaha ja joatkkaskuvllaid várás. Dát mearkkaša dan ahte fertet sihkkarastit ekonomijja vai sáhtá dahkat stuorábuš áŋgiruššamiid sihkkarastin dihte oahpponeavvuid olles sámi skuvlii.

Sámi mánáidgárddit leat deatalaččat go jurddašit sáme giela boahhteáiggi.

Stuorra dárbu lea dutkat psykalaš dearvvašvuoda sámi servodagain, ja Sámediggi oaivvilda ahte ferte álggahit áŋgiruššamiid dán suorggis.

18.2. Giella

Sámiid vuoigatvuohta oahppat ja ovddidit eatnigiela lea vuodđovuogitvuohta. Ollu sámit leat bajásšaddan sáme giela haga, ja almmá lohkan- ja čállinahtanuššama sáme gielas. Sámediggi áigu láhčit diliid nu ahte buot sámit ožžot vejolašvuoda oahppat sáme giela, sihke njálmmálaččat ja čálalaččat.

Mihttomearrin lea stuorát giellageavaheaddjilohku ja dieinna lágiin sihkkarastit sáme giela. Dárbbasuvvo ođđa ulbmillaš giellapolitihka man bokte ožžut eanet sámiid hállat ja čállit sáme giela. Sámediggi bargá giellaloktemiin man bokte sihkkarastit ahte buot sámiin leat sámi giellaarenat, sámi bálvalusfálaldagat ja vejolašvuodas geavahit iežaset giela. Dát bargu galgá čađahuvvot rávisolbmuid oahpahusloktemiin, man oktavuodas leat friijaoastinortnegat ja oahppodáhkádusat deatalaš váikkuhangaskaoamit.

18.3 Kultuvra

NSR oaidná ahte báikkálaš, regionála ja nationála sámi ásausat leat deatalaš arenat sámi servodaga ovdánahttimis. Iešmearridanperspektiivvas lea deatalaš ahte álgoálbmogat ieža váldet ovddasvástádusa iežaset boahhteáiggis, muhto dan ii sáhte dahkat dohkálaš resurssaid, gelbbolašvuoda ja ovddiduvvon ásausaid haga sierra servodatsurggiin. Arkiiva, bibliotekka ja museat hálddašit oktasaš muittuid dan bokte ahte sihkkarastet, suodjalit ja gaskkustit dieđuid sámi diliid birra viidáset muohkadeapmái ja dutkamii. Iešguđege láhkai sáhttet dat addit buriid ja oadjebas referánsarámmaid sámi iešgova positiivvalaččat ovdáneapmái.

Kulturviessofoandda huksen lea dárbbaslaš jos Sámediggi galggaš sáhttit deaividit daid hástalusaiquin mat leat sámi servodagas. Dán fondii ferte várret ruđaid mángga jagi badjel.

18.4 Ealáhusat

Sámediggi áigu nannet ja ovddidit vuodđoealáhusaid eanadoalu, boazodoalu, guolástusa, meahcástanealáhusaid ja duoji, ja lotnolasealáhusaid dain. Dárbbášuvvo eanet doarjja ásaheamiide, buvttadanreaidduide, gelbbolašvuoda- ja buvttaovddeapmái ja vuovdalanbargui, man geažil fertet loktet juolludusaid Sámedikki ealáhuslaš váikkuhangaskaoapmeortnegiidda.

Boazodollui ja smávvašibitdollui fertet bidjat erenoamáš fuomášumi sámi ealáhussan unnit mobiila njuovahagaid ásaheami bokte deavddan dáláš stuorradoiibmastruktuurii. Eanet doarjja oalgebuktagiidda ja smávibuš biebmobuvttadussii leat lunddolaš oasit unnit njuovahagaid čuovvoleami ektui.

18.6 Dearvvašvuohta, sosiála ja fuolahus

Sámediggi dáhttu sihkkarastit dássásaš dearvvašvuoda- ja sosiálfálaldagaid mat heivehuvvojit sámi geavaheaddji dárbbuide miehtá eallingearddi. Dán oktavuodas sáhtta leat sáhka dearvvašvuoda bargiid dohkálaš kultur- ja giellagelbbolašvuoda birra go sii galget bargat sámi pasieanttaid ja sin oapmahaččaid ektui. Bálváhusaid fállama oktavuodas mánáide ja nuoraide, fertet vuhtii váldit dan mii lea buoremus mánnái, ja dat galgá leat mearrideaddji fálaldagas mii addojuvvo. Sámediggi oaivvilda ahte sámi dearvvašvuodabargiid ja fágaolbmuid rekrutteren lea deatalaš dearvvašvuodafálaldaga nannemis sámi geavaheddjiid várás.

Evttohus *Ovddádusbellodagas*:

Evttohus 3

SÁMEDIKKI EKONOMALAŠ VUORUHEAMIT 2011:

SISABOAHTU	Ráđi evttohus	OB evttohus	Rievdadus
Juolludeamit Departemeanttain	355707	355707	0
Sámeálbmotfoanda	5500	5500	0
Sisaboahu oktiibuot	361207	361207	0

DOAIBMAGOLUT	Ráđi evttohus	OB evttohus	Rievdadus
Politiikkalaš dási doaibmagolut	21774	12114	-9660
Hálddahaslaš doaibmagolut	89300	45000	-44300
Váikkuhangaskaoamit	243233	140272	-102961
Oahpahus	34830	20675	-14155
Giella	59209	64209	5000
Kultuvra	87536	19817	-67719
Ealáhusat	35063	18152	-16911
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	2000	1500	-500
Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan	3350	3350	0
Regionálaovdánahttin	4987	4987	0
Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu	1350	0	-1350
Sámi organisašuvnnat	4201	0	-4201
Eará váikkuhangaskaoamit	6682	6082	-600
Eará doaibmabijjut	4025	1500	-2525
Sámeálbmotfoanda	5500	0	-5500
Erenoamáš proševttat	1400	300	-1100

Doaibmagolut oktiibuot	361207	197686	-163521
Doaibmaboadus	0	163521	163521

OPPALAČČAT BUŠEAHTA BIRRA

Sámedikki oainnu mielde leat biddjon ollu stuorit rámma go dárbu Sámedikki doibmii. Buot barggut maidda Sámediggi searvá berrejit giedahallojuvvot Norgga dábálaš demokrátalaš hálddašuvuogádagas. Nu guhká go Sámedikki evttohus miellidibuktá unnit ruhtageavaheami go sisabohtu lea Sámedikkis, de galget dát ruđat biddjojuvvot fondii gitta áigeuovdilis dárbu badjána. Norgga vearromáksiid ruđat galget álo geavahuvvot buoremussan eanetlohkui álbmogis.

Sámedikki politihkalaš dási doaimmaheapmi

Sámediggi oaivvilda ahte Sámedikki politihkalaš organiseren nu guhká go Sámediggi gávdno, galgá beavttálmahttot, sihke mii guoská lánvege- ja dievasčoahkkimiid áigegeavaheapmái, ja Sámediggeráđi ja Sámediggeáirasiid bálkái. Juolludeamit Sámedikki politihkalaš dási doaimmaheapmái vuoliduvvojit dan sivas sakka.

Sámedikki hálddahus

Sámedikki hálddahussii manná stuora oassi Sámedikki bušeahtas. Sámedikkis unnot resursadárbbut hálddahusas go Sámedikkis doaimmat geahpeduvvojit. Sámediggi unnida Sámedikki hálddahusa sakka.

Váikkuhangaskaoamit

Sámedikki mielas galget juolludaneavttut almmolaš ruđaide leat seamma lánvege buot joavkkuide, maiddá sohkabealiid ektui.

Ollu doarjjaortnegat maid Sámediggi ovdal lea hálddašan, sirdojuvvot dábálaš demokrátalaččat válljejuvvon hálddašanorgánaide Norggas.

Sámediggi bivdá vuosttaš kvartálas 2011 ášši gos Sámedikki váikkuhangaskaomiid juolludemiid vuodđu hábmejuvvo prinsihpaid mielde mat bohtet ovdán dán bušeahtadokumeanttas.

Hálddahusa bearráigeahččan

Stáhta ekonomiijanjuolggadus geatnegahtta Sámedikki hábmet ulbmillaš ja beaktilis doarjjahálddašeami. Dát sisttisdoallá maid gáibádusa ahte gávdno dárkkistan- ja duodaštanortnet das ahte ruhtageavaheapmi duodaštuvvo dohkálaččat.

Dárkkistandoaibma lea dehálaš dan sihkarastimii ahte Sámedikki ruđat hálddašuvvojit buoremus lági mielde. Sámediggi oaivvilda danin ahte bearráigeahččanlávdegotti sorjjasmeahtunvuolta galgá váldojuvvot vuhtii dan bokte ahte ášahuvvo iešheanalis ja sorjjasmeahtun čállingoddi mii lea bearráigeahččanlávdegotti vuollásaš.

Sámedikki vuoruheamit 2001:

- Váikkuhangaskomiid juolludaneavttut eai galgga leat sorjjavaččat etnalašvuodas, oskkus, sohkabealis dahje ruohttasiin.
- Sámedikki hálddahus unniduvvo
- Sámedikki álbmotválljen orgánaide áige- ja resursageavaheapmi unniduvvo
- Bargat dan nala ahte Sámedikki doarjjaortnegat sirdojuvvot dábálaš hálddašuvuogádahkii
- Vuoruhit ja nannet bearráigeahččandoaimmaid Sámedikki hálddahusas

VÁIKKUHANGASKAOAMIT

Sámediggi áigu unnidit váikkuhangaskaoapmegeavaheami. Váikkuhangaskaoamit ealáhusovddideapmái berrejit gullat Innovašuvdna Norgii ja daidda oppalaš doarjjaortnegiid mat dál juo leat ealáhusaid várás.

Sámediggi lea vuostá erenoamáš doarjaortnegiid, ja oaivvilda ahte almmolaš ruðaid eaktodáhtolaš organisašuvnnaide berre addit ii vealaheaddji vuogi mielde, ja mii addá buot ássiide beroškeahhtá etnalašvuodas seamma vuoigatvuodaid ja vejolašvuodaid.

Sierrašiehtadusat sámi dáiddárganisašuvnnaiguin sihkkovuvvojit ollásit.

Giella ja oahppu

Sámediggái lea dárogiella ja sámeigiella ovttáárvosaš gielat. Dattetge lea juohke našuvdnii hui deatalaš ahte álbmogis lea oktasaš giella. Danne ferte dárogiella leat Norgga skuvllaid váldogiella. Sámeigiella hálddašanguovllu gielddain berre dattetge sámeigiella fálojuvvot eaktodáhtolaš giellan. Ferte leat vejolaš háhkat doarvái sámi oahpahusávdnasiid dakkár oahpahussii. Jus ohppiin galgá leat válljenvejolašvuolta, de ferte leat vejolaš háhkat sámeigielat oahpahusbargiid.

Sámediggi ii háliit ahte Sámeigiella hálddašanguovllu gielddaide galgá biddjojuvvot oppalaš gáibádus ahte sii galget geavahit sámeigiela, muhto ahte sii ieža galget mearridit galget go ja man muddui sii galget geavahit sámeigiela.

Ferte guorahallat vejolašvuodaid geavahit iešguđetlágan sámeigielaid. Dat nannešii sámeigiela ja seammás livččii olu hálbbit.

Sámeálbmotfoanda

Sámediggi háliida heaittihit sámeálbmotfoandda, ja rávve Stuorradikki dan dahkat. Dassáziigo Stuorradiggi lea mearridan heaittihit foandda, áigu Sámediggi geavahit sámeálbmotfoandda reanttuid nannet sámeigiela skuvllain.

Prinsihpalaš vuodul háliida Sámediggi heaittihit buot stipeandaortnegiid oahpposuorggis, go dakkár ortnegat galget leat buohkaid várás.

Sámedikki vuoruheamit 2011:s:

- Ahte buot vuodđoskuvlla oahppit galget beassat válljet sámeigiela eaktodáhtolaš giellan
- Buot stipeandaortnegat galget leat buohkaid várás
- Sihkkarastit sámi girjjálašvuoda ja oahpponeavvuid odđaalmmuhemiid
- Váikkuhit dan ahte šaddá buoret vejolašvuolta háhkat sámeigielat oahpahusbargiid
- Geavahit sámeálbmotfoandda reanttuid sámeigiela nannemii skuvllain

Sámi kultuvra

Sámedikki mielas lea deatalaš ja riggođahtti Norgii fuolahit sámi giela, kultuvrra ja árbevieruid dain guovlluin gos sápmelaččat árbevirolaččat leat ássan, ja gos sii leat doaibman. Dát fuolahانبargu berre dattetge dahkkojuvvot dábálaš álbmotválljen orgánaid bokte dahje daid vuolgáhan orgánaid bokte, ja eaktodáhtolaš vuoduin. Dat guoská sihke valástallamiidda, teáhteriidda, festiválaide, dáiddadoaimmaide ja museaide.

Almmolašvuodas lea ovddasvástádus váikkuhit ahte sámi giella ja kultuvra ja sámi árbevierut fuolahuvvojit.

Sámedikki vuoruheamit 2011:s:

- Bisuhit ja ovddidit sámi kultuvrra ja árbevieruid
- Láhčit dilálašvuodaid eanet ealáhusvuodot Duodjái
- Oččodit buot doarjaortnegiid šaddat buohkaid várás
- Árvvoštallat girjebussedárbbu

Ealáhusat

Ealáhussuorggi vuodđun, nu go buot surggiid, lea Sámedikki prinsihppa ahte buot čearddalaš joavkkuiguin galgá meannuduvvot seamma láhkai. Dat mearkkaša ahte buot ortnegat ovttaskas joavkkuid várás, galget heaittihuvvot. Lea áibbas dohkketmeahttun ahte ohcanvuodot doarjagiid doaimmaguovlu lea ráddjejuvnon dušše muhtun guovlluide iešguđege guovlluin.

Duodji

Duodji lea mielde bisuheamen sámi kultuvrra ja árbevieruid. Nu lea maiddái duodji deatalaš turismma ángiruššamii sámi guovlluin. Sámediggi háliida bisuhit duodjefágaoahpahusa skuvllas.

Mátkealáhus

Mátkealáhus lea deatalaš barggolašvuhtii ja árvoháhkamii miehtá riikka, ja erenoamážit doaresbeale guovlluide. Norgga mátkeallimis leat stuorra vejolašvuodát stuorrut, erenoamážitgo Norggas leat erenoamáš iešvuodát gelddolaš luonduin ja kultuvrrain mii berre geasuhit odđáiiggi turisttaid.

Sámediggi oaivvilda ahte dát ealáhus ferte ovddiduvvot ollu buorebut ealáhuspolitihkalaččat, vai rámmaeavttut buoriduvvojit.

Sápmelaččain lea, Sámedikki árvvoštallama vuodul, eará ja gelddolaš eavttut unnitálbmogin mátkeallima oktavuodas, sin kultuvrra ja árbevirolaš eallinvugiid geažil. Deatalaš lea láchit dilálašvuodaid nu ahte ovddiduvvojit mátkealáhusat nugo ovdamearkka dihte skohtersafarit.

Sámediggi háliida eanet liberála guottuid mohtorjohtoláhkii mehciin dálvet. Geainnuid main ii čorgejuvvo muohta eret dálvet, ja boares johtolatgeainnuid berre beassat geavahit skohtervuodjimii, dan lassin ahte berre maiddái sáhttit ášahit eará johtolagaid gos sáhtta vuodjit. Dattetge galgá gieldda ieš mearridit dan.

Eanadoallu

Iešguđege vuodđoealáhusaid berre oččodišgoahit ovttadássásažžan. Dát guoská earret eará doallobiergasiid investeremii ja boaldámušdivadiida.

Sámedikki vuoruheamit 2011:s:

- Nannet mearkagálvohuksema mas Norga lea mátkeulbmilin, maiddái sámi kultuvra
- Meannudit mátkealáhusa dássásaččat eará gilvovuđot ealáhusaiguin
- Eanet liberála miellaguoddu dálvit mohtorjohtalussii mehciin
- Bargat dan ala ahte gielddat eanet ieža mearridit njuolggadusaid mohtorjohtalusa várás mehciin

Areálat, kultuvra ja birasgáhtten

Sámediggi háliida dakkár arealahálddašeami mii fuolaha olles álbmoga ja buot ealáhusaid, ja mii fuolaha kulturmuittuid.

Beroštusriiddut leat guhká dagahan hástalusaid arealahálddašeapmái mángga sajis. Finnmárkkuopmodat dálá hámis ferte heaittihuvvot, ja dan sadjái ferte boahit dakkár eanahálddašeapmi mii láchá dilálašvuodá eanet báikkálaččat álbmotválljen iešstivrejupmái. Eanahálddašanorgánain ii galgga leat lága vuodul mearriduvvon čearddalaš ovddasteapmi.

Dearvvašvuotta, sosiála ja fuolahus

Sámediggi ii hálit prinsihpalaččat ášahit sierra bálvalusaid dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahussuorggis. Dattetge ferte vuhtiváldit áigeguovdilis duodaštuvvon geriátralaš áššečuolmmaid, nu go giellaváttisvuodaid. Almmatge lea deatalaš várrugasat ovddidit dakkár dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusfálaldaga man geažil šattašii erohusmeannudeapmi.

2012 Bušeahhtadárbu

Sámediggi áigu 2011s árvvoštallat Sámedikki heaittiheami. 2012 bušeahhtadárbu boahťa ovdan dán čielggadeamis.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit ná:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Evttohus 4, áirras Rolf Johansen, NSR, SÁB ja JSL

Rievdadusevttohus ja ođđa poasttat:

Kap	Poasta	Namahu	Lasáhus ru
4.2.2.2	10100	Stipeanda ohppiide geain lea sámegeiella fágan joatkkaskuvllas	500.000,-
4.2.2	10103	Ohppiid lonohallanortnet (ođđa poasta)	400.000,-
4.2.2	10104	Stipeanda boazodoallonuoraide	250.000,-
4.2.3.1	10200	Doarjja mánáidgárddiide (sirdojuvvon ruovttoluotta)	500.000,-
6.2.1	20211	Sámiid viessu Sáččás	200.000,-
6.2.1	20214	Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmaguovddáš	200.000,-
6.2.1	20215	Áltá Siida (ođđa poasta)	350.000,-
6.2.1	20216	Joddu, Deanu gelbbolašvuodaguovddáš	300.000,-
6.2.2	20401	Sámi musihkkafestivála (Strategiijaruđaid guovddáš 2011 várás)	100.000,-
6.2.7	21011	Davvi álbmogiid guovddáš	400.000,-
6.3.13	20040	Kulturdoaimbajut mánáide ja nuoraide Lassi vuoruheamit: Nuorajd-tv Sámi mánáidteáhtera vuodđudus Detnui, ovdaprošeakta	200.000,-
6.3.1.4	20050	Eará kulturdoaimbajut, Lassi vuoruheamit: Verdde-doaimbaidju	250.000,-
6.3.4	213	Sámi deaivvadansajit	1.000.000,-
7.3.1.2	30000	Mariidnaealáhusat Lassi vuoruheamit: gáddendoarjja guolleuostáivaldái	750.000,-
7.3.1.2	30010	Eanadoallu Lassi vuoruheamit: Mašiinnat ja reaiddut eanadoalus, vuosttažettin reaidoserviide	250.000,-
	30020	Boazodoallu	200.000,-
9.3	45100	Geavaheaddjivuđot doarjagat boarráset sápmelaččaide Lassi doarjjaoažžuide: Guovdageainnu ja Máze doaimbagoovddážat Ruŋgu gilviessosearvi Snáasa suohkan Sámi viessu Oslos	800.000,-
12.2	754	Sámi politihkalaš bellodagat	250.000,-
12.2.3	75600	Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat	200.000,-
12.2.5	75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	200.000,-
16.1	1120	Bearráigeahččanlávdegoddi	200.000,-
submi			7.500.000,-

Rievdadusat muđui teavsttas:

4.2.2. Gealbudeapmi

Ođđa poasta:

10104 Stipeanda boazodoallonuoraide

Doaimbajuju mihttomearri:

Movttiidahttit boazodoallonuoraid váldit oahpu, ja nu loktet gelbbolašvuoda boazodoalus vái sáhttet dustet ealáhusa hástalusaid.

Doarjjaoažžut

Nuorat oktavuodain boazodollui geat váldet oahpu joatkkaskuvlla dahje bajit dásis.

Ulbmilolahusa eavttut

Daid boazodoallonuoraid lohku geat váldet oahpu bajit dásis go vuodđooahpu.

4.2.2.1 Stipeanda daidda ohppiide geain lea sámegiella fágan joatkkaskuvllas

Doarjjaoažžut ja ulbmilolahusjoavku:

Lasáhus:

Ollesáiggi- ja oasseáiggioahppit joatkkaskuvllas geain lea sámegiella fágan

Ulbmilolahusa eavttut:

Daid joatkkaskuvlla ohppiid lohku geain lea sámegiella fágan.

4.2.2.2 poasta 1012: Stipeanda alit ohppui.

Lasáhus vuoruheamit:

Joatkkaoahppu psykososiála váttuid eastadeamis/veajuidahhtimis

poasta 20000 Girjjálašvuohta

vuoruheamit 2011

Gitta 60 % rádjai várrejuvvo dása:

Lasáhus: Lávdeaksta / dráma sámi rávesolbmuid várás

Ođđa boasta 10103 Lonohallanortnet Sámis

Ulbmil doarjjaortnegiin:

Sihkkarastit mánggabelat oahppoarenaid movttiidahttin dihte sámi ohppiid.

Doarjjaortnega doarjjavuostáiváldit ja ulbmiljoavkkut:

Ohppiidjoavku vuodđo- ja joatkkaskuvllas geain lea sámegiella fágan.

Ohppiidjoavku vuodđo- ja joatkkaskuvllas geat váldet fága mii erenoamážit deattuha sámi diliid.

Ulbmilolahusa eavttut:

Ohppiidlohku vuodđo- ja joatkkaskuvllas geain lea sámegiella fágan.

Ohppiidlohku geat válljejit fága mii erenoamážit deattuha sámi diliid.

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri guovvamánu 1.beaivvi ja golggotmánu 1. beaivvi 2011

Sámedikki ohcanskovvi dán ortnega várás berre geavahuvvot.

Diedđut mat galget leat ohcamis:

Lohku galle oahppi oassálastet doaimmas.

Eaŋkilis bušeahtta mii čilge doaimma olggosgoluid.

Eaŋkilis čilgehus doaimma ruhtadeamis, ja jus lea iežasoassi dahje doarjaga oažžu eará ásahusain, de galgá dat maid boahhtit ovdan.

Ohcan galgá sáddejuvvon oahppoásahusas mii galgá vuodđuštut fágalaččat ohcama dárbbuid ja ulbmila mátkkiin.

Oahppoásahus galgá duodáštut ahte ohppiin lea sámegiella oahpahus dahje fága mii erenoamážit deattuha sámi diliid.

Máksineavttut:

Doarjja máksojuvvo go oahppi lea sádden oanehis raporttaža dain vásahusain maid oaččui

lonohallandoaimmas ja movt dat vásahusat čatnasit fága oahppan- ja gelbbolašvuođa mihttomeriide.

Eaŋkilis rehketdoallu ruđaid golaheamis.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja juhkkajuovvo gorálaččat gaskal iešguđege sámi guovllu ohcciid.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána man sámediggeráđdi lea fápmudan.

Čuokkis 10.2 Regionálaovddideapmi

Teakstačuokkis:

Juolludeamis mii lea regionálaovddideami várás vuoruhuvvojit doaimmat mat leat jurddahuvvon joatkkaskuvllaid sámi áŋgiruššamii.

5.3.1 Giellaprošeavttat sámi hálddašanguovllus
Lassi vuoruheamit:
Friddjaoastit gelbbolašvuodáloktema sámegielas

5.3.2 giellaprošeavttat olggobealde sámi hálddašanguovllu
Lassi vuoruheamit:
Friddjaoastit gelbbolašvuodáloktema sámegiela

Rievdademiid gokčan

Kap	Poasta	Namahus	Vuolideapmi ruvnnuide
13.1	50700	Friddja váikkuhangaskaoamit	300.000,-
13.1	509	Verddeprošeakta (sirdojuvvo)	250.000,-
13.1.1	5100	Prošeakta duhkorasaide ja pedagogalaš ávdnasiidda (máhcahuvvo)	500.000,-
16	1010	Sámedikki dievasčoahkkinn	2.000.000,-
16	1510	Sámediggeráđđi	550.000,-
17	01	Hálddahusa doaibmagolut	1.900.000,-
17	01	Earenoamáš prošeavttat	2.000.000,-
Submi			7.500.000,-

Lasáhus, teaksta:

18 Bušeahhtadárbu 2012 várás

Sámedikki hálddahusa organiseren
Sámedikki politihkalaš organiseren lea mánggi rievdaduvvon. Dán ferte čuovvolit hálddahuslaš doarjjaapparáhta rievdademiin.

Sámediggeráđđi eret dievasčoahkkimis
Maŋŋágo Sámediggeráđđi guđii Sámedikki dievasčoahkkima, de lea šaddan eanet dárbu hukset hálddahuslaš oasi mii lea čielgasit sirrejuvvon Sámedikkis. Eaktuduvvo ahte dálá hálddahus sáhtá leat oassi ođđa struktuvrras.

Bearráigeahččanlávdegoddi
Maŋimus ođđasisorganiseren lea maid buktán oidnosii ahte lea dárbu čállingoddi bearráigeahččanlávdegottis mii ii seaguhuvvo Sámedikki eará hálddahuslaš struktuvrrain. Dán sáhtá čovdit bálvalusaid oastimiin dahje ásaht sierra hálddahusovttadaga. Ferte maid geahččat goluid maid dat mielddisbuktá.

18.1 Oahpahus ja dutkan
Sámi servodagas leat stuora hástalusat oahpahussuorggi ektui, ja lea stuora dárbu hukset bures jurddašuvvon ángiruššan sámi skuvllain. Sámediggi ballá ahte giliskuvllat heaittihuvvojit, mii mielddisbuktá stuora hástalus mii guoská sámi gillii, kultuvrii ja čanastagaid sámi báikkálaš servodahkii.

Oahpponeavvodilli lea ain stuora hástalus sihkkarastima ektui oahpponeavvuid olles vuodđoskuvlii ja joatkkaskuvlii. Dat mielddisbuktá ahte ferte sihkkarastojuvvot ekonomalaš rámma vai sáhtá bidjat eanet návccaid sihkkarastit oahpponeavvuid olles sámi skuvlii.

Sámi mánáidgárddit leat dehálaččat sámi giela hárrái boahtteáiggis.

Lea stuora dárbu dutkamii psykalaš dearvvašvuodas sámi servodagain, ja Sámedikki mielas fertejit biddjot ángiruššamat dán suorgái.

18.2 Giella

Sápmelaččaid riekti oahppat ja ovdánahttit iežaset eatnigiela lea deatalaš vuoigatvuohta. Ollu sápmelaččat leat bajásšaddan sámegiela haga, ja sis maid ii leat hárijáneapmi čállit ja lohkat sámegillii. Sámediggi áigu láchit dili nu ahte buot sápmelaččat ožžot vejolašvuođa oahppat geavahit sámegiela, sihke njálmmálaččat ja čálalaččat. Mihttomearri lea lasihit sin logu geat leat giellaguoddit ja nu sihkkarastit sámi giela. Lea dárbu ulbmillaš giellapolitiikkii lasihan dihti sápmelaččaid logu geat hupmet ja čället sámegillii. Sámediggi bargá dan guvlui ahte loktet sámegiela nu ahte sihkkarastá ahte buot sápmelaččain leat giellaarenat, sámegielat bálvalusfálaldagat ja vejolašvuohta geavahit iežaset giela olámuttus. Dát doaibma galgá hábmejuvvot dego rávisolbmuid oahpahusa lokten, mas friddjaoastinortnet ja oahpahušláhkvuođđu leat dehálaš doaibmabijut.

18.3 Kultuvra

NSR oaidná báikkálaš regionála ja nationála sámi ášahusaid dehálaš arenan ovdánahttit sámi servodaga. Iešmearridanperspektiivvas lea dehálaš ahte álgoálbmot ieš váldá ovddasvástádusa iežas boahhteáiggis, muhto dán ii sáhte čađahit jus eai leat doarvái resurssat, gelbbolašvuohta ja ovdánahttojuvvon ášahusat iešguđet lágan servodatsurggiin. Arkiiva, girjerájut ja museat hálldašit oktasaš muittuid sihkkarastima, vára váldima ja dieđuid gaskkusteami bokte sámi diliid birra viidáset gieđahallama ja dutkama dihti. Iešguđet ládje sáhttet sii láchit buriid ja oadjebas referánsarámmaid ovdánahttit positiivvalaš sámi iešdovddu.

Kulturvistefoandda huksen lea dehálaš jus Sámediggi galgá sáhttit čoaavdit hástalusaid mat sámi servodagas gávdnojit. Ruhta ferte várrejuvvot dákkár fondii ollu jagiid čađa.

18.4 Ealáhus

Sámediggi áigu nannet ja ovdánahttit vuodđoealáhusaid eanandoalu, boazodoalu, guolásteami ja duoji, ja maiddá lotnolasaid dáid gaskka. Ealáhusa váste doaibmabijut fertejit beavttálmahttojuvvot, ja juolludeamit boazodollui fertejit leat seamma dásis go odne leat sámi ealáhusaide eanandollui ja mariidna ealáhusaide. Lea dárbu eanet doarjagii odđalggahemiide, buvttadanrusttegiidda, gelbbolašvuođa- ja buvttaovdánahttimii ja márkastindoaimeide, mat eaktudit lassi juolludemiid Sámedikki ealáhusvuđot váikkuhangaskaomiid ortnegiidda.

Boazodoallu ja smávvašibitdoallu fertejit oažžut erenoamáš beroštumi sámi ealáhussan ásaheami bokte smávit mobiila njuovvanovttadagaid lassin otná stuora doaibmamáliide. Lassi doarjja oalgebuktagiidda ja biepmuid smávvaovttadeapmái ferte leat lunddolaš oassin unnit njuovahagaid čuovvoleamis.

18.6 Dearvvašvuohta, sosiála ja fuolahus

Sámediggi háliida sihkkarastit ovttadássásaš dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldaga mii heivehuvvo sámi geavaheddjiid dárbbuide olles eallima čađa. Dát sáhttet leat nu go doarvái kultuvra- ja giellagelbbolašvuohta dearvvašvuođabargiin go deaivvadit sámegielat buhcciiguin ja sin oapmahaččaiguin. Bálvalusain mat leat oavvilduvvon mánáide ja nuoraide, galget mánáid dárbbut ja beroštumit leat mearrideaddjin fálaldagaide mat addojuvvot. Sámedikki mielas lea rekrutteren sámegielat dearvvašvuođabargiin ja fágaolbmuin dehálaš nannendihti dearvvašvuohtafálaldaga sámegielat geavaheddjiide.

III Jienasteapmi

39 árisis ledje 32 čoahtis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 3 hilgojuvvui 29 jienain. 3 jienastedje beali.
- Evttohus 4, mii lea boahán lávdegotti evttohusa 2 sadjái, hilgojuvvui 20 jienain. 12 jienastedje beali
- Evttohus 1 mearriduvvui 29 jienain. 3 jienastedje vuostá.
- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui 29 jienain. 3 jienastedje vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Ragnhild Melleby Aslaksen, áššejođiheaddji	Ann-Mari Thomassen
		Klemet Erland Hætta
	Ragnhild Melleby Aslaksen	Kirsti Guvsám
2	Rolf Johansen	Mariann Wolmann Magga
		Skjalg Jensen
		Ronny Wilhelmsen
	Rolf Johansen	
3	Willy Ørnebakk	Geir Tommy Pedersen
		Ragnhild Melleby Aslaksen
		Toril Bakken Kåven
	Willy Ørnebakk	
4	Trond Are Anti	Geir Tommy Pedersen
		Silje Karine Muotka
		Rolf Johansen
	Trond Are Anti	
5	Marit Kirsten Anti Gaup	Silje Karine Muotka
		Trond Are Anti
		Amund Peder Teigmo
	Marit Kirsten Anti Gaup	
6	Geir Tommy Pedersen	Willy Ørnebakk
		Ragnhild Melleby Aslaksen
		Ronny Wilhelmsen
	Geir Tommy Pedersen	
7	Geir Johnsen	Rolf Johansen
		Geir Tommy Pedersen
		Amund Peder Teigmo
8	Silje Karine Muotka	Mariann Wollmann Magga
		Willy Ørnebakk
		Ann-Mari Thomassen
	Silje Karine Muotka	
9	Heidi Persdatter Greiner Haaker	Trond Are Anti
10	Amund Peder Teigmo	Geir Tommy Pedersen
		Rolf Johansen
		Willy Ørnebakk
	Amund Peder Teigmo	
11	Arthur Tørfoss	Geir Tommy Pedersen
		Willy Ørnebakk
		Skjalg Jensen
	Arthur Tørfoss	
12	Ann-Mari Thomassen	Willy Ørnebakk
		Mariann Wollmann Magga
		Silje Karine Muotka
	Ann-Mari Thomassen	
13	Per Andersen Bæhr	Willy Ørnebakk
		Toril Bakken Kåven

		Rolf Johansen
	Per Andersen Bæhr	
14	Gunn-Britt Retter	Willy Ørnebakk
		Geir Tommy Pedersen
		Kirsti Guvsám
	Gunn-Britt Retter	
15	Jørn Are Gaski	Toril Bakken Kåven
		Silje Karine Muotka
		Geir Tommy Pedersen
	Jørn Are Gaski	
16	Kirsti Guvsám	Silje Karine Muotka
17	Aud Marthinsen	Jørn Are Gaski
		Geir Johnsen
		Rolf Johansen
	Aud Marthinsen	
18	Inger Eline Eriksen	Amund Peder Teigmo
		Geir Tommy Pedersen
		Geir Johnsen
19	Toril Bakken Kåven	
20	Rolf Johansen	
21	Hilde Anita Nyvoll	
22	Age Nordkild	
	Rolf Johansen, čeahkinortnegii	
23	Age Nordkild	
24	Amund Peder Teigmo	
25	Mariann Wollmann Magga	
26	Per Andersen Bæhr	
27	Klemet Erland Hætta	
28	Ida Marie Bransfjell	
29	Jørn Are Gaski	
30	Willy Ørnebakk	
31	Geir Tommy Pedersen	
32	Vibeke Larsen	
33	Marie Therese Nordsletta	
	Aslaksen	
34	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
35	Rolf Johansen	
	Ragnhild Melleby Aslaksen, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Álggahus

Sámediggi lea sámiiid álbmotválljen orgána Norggas. Juohke njealját jagi välljejit sámiiid 39 áirasa sámiiid gaskkas. Maŋimus válga lei 2009:s.

Sámedikki bušeahtta vuodđuduvvo daid juolludusaide maid Ráđdehus addá stáhtabušeahhtas ja bidjá čanastagaid Sámedikki doibmii bušeahhtajagis. Sámediggi lea vikkadeamen beassat duohta šiehtadallanpošisuvdnii Ráđdehusain bajimus ekonomalaš rámmaid ektui doaimmas várás. Sámediggi ášahuvvui sámiiid dásseárvosaš meannudeami sihkarastima várás. Sámi giella ja kultuvra lea leamaš álgoálggus Norggas ja danne leat seammalágan gáibádusat suodjaluvvot ja ovddiduvvot go

dárogielas ja dáža kultuvrras. Norgga stáhta lea Vuodđolága vuodul geatnegahttojuvvon lámčit diliid dađi mielde. Dasto lea Norga geatnegahttojuvvon sámiid guovdu eará lágaid bokte ja riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid dohkkeheami bokte. Sámedikki mihttomearrin lea bargat dan badjeli ahte sámiid vuoigatvuodát dohkkehuvvojit vuodđun sámii kultuvrra, giela ja servodateallima suodjaleapmái ja nannemii.

Álbmotrievtti bokte leat Norgga eiseválddit geatnegahttojuvvon konsulteret sámiiiguin áššiin main lea mearkašupmi sámii servodahkii. Sámedikkis lea maiddá oktavuoha Norgga stáhtain konsultašuvnnaid, gulahallančoahkkimiid bokte ja eará čoahkkimiid bokte ovttaskas áššiid birra. Dásseárvu ja dásseárvosašvuoha leat vuodđun Sámedikki doibmii. Sámediggi galgá lámčit diliid nu ahte sihke nissonolbmot ja almmáiolbmot, nuorat ja boarrásat galget leat dásseárvosaš bealit sámii servodagas.

Sámediggi bargá dan ala ahte livččii rabas, geavaheaddjiguoibmásaš ja searvvaheaddji, sámediggi álbmoga várás. Oktavuoha sámii álbmogiin galgá álohii leat vuodđun Sámedikki politihka ovddideami oktavuodas. Sámediggi galgá maiddá barggus bokte gulahallat lágga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin.

Sámii lea álgoálbmot njealji riikkas. Rájárastá oalli lea danne lunddolaš oassi sámii servodateallimis. Deatálaš lea gozihit álgoálbmotoli nationála ja riikkaidgaskasaš forain.

1 Ollislaš juolludus Sámediggái

Tabell 1.0 Ollislaš juolludus Sámediggái

(i 1000 kr)

Kap.Poast Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev-10	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
1533.50 Odasmahttin-, háldd.- ja girgodepartemeanta (OHG)	203 735	215 136	215 136	225 655	10 519	4,9 %
223.50 Máhttodepartemeanta - MD	33 290	34 355	34 355	35 420	1 065	3,1 %
226.21 Máhttodepartemeanta - MD	3 000	0	0	0	0	-
231.50 Máhttodepartemeanta - MD	12 925	13 339	13 339	13 753	414	3,1 %
1429.50 Birasdepartemeanta - BD	3000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
320.53 Kultur- ja girkodepartementa - KGD	61 993	65 353	65 353	67 379	2 026	3,1 %
762.70 Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta DFD	6 500	6 500	6 500	6 500	0	0,0 %
1147.50 Eanadoallodepartemeanta - ED	2 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
1147.50 Eanadoallodepartemeanta - ED	2 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
Juolluduvvon oktiibuot I	328 443	341 683	341 683	355 707	14 024	4,1 %

Ollislaš bušeahhtaramma Sámediggái lea lasihuvvon 14 024 000 ruvnuin Sámedikki reviderejuvvon 2010 bušeahtha ektui.

14 024 000 ruvdnosaš lasáhussii gullet eará čuovvovaččat:

- 3 500 000 ru čuovvolit Ráđdehusa doaibmaplána sámegielaid várás
- 350 000 ru ráhkadit sámii statistihka Norggas

Oktiibuot lea dat mii bajábealde namuhuvvo 3 850 000 ru. Loahppaoassi lassáneamis, 10 174 000 ru dahje 3,1 %, manná hadde- ja bákkálassáneapmái.

Stuorradiggi lea juolludan 75 miljon ru Sámeálbmotfondii. Foandda buvttadus ii leat mielde Sámedikki rámmajuolludusas. 2010:s lea foandda buvttadus 3 953 000 ru. 2011:s šaddá foandda buvttadus 2 850 000 ru. Sivva foandda buvttadusa gáržžideapmái lea ahte reantu lássejuvvui 10 jahkái suoidnemánu 1. b. 2000 rájes geassemánu 30. b. 2010 rádjái. Buvttadus lea čadnojuvvon gustovaš reantodássái guhkilmas stáhtaoblikašuvnnain maid Finánsadepartemeanta lea mearridan. Finánsadepartemeanta lea suoidnemánu 1. b. 2010 rájes mearridan ođđa reantu 3,38 % 10 jagi áigodahkii. Ovddit áigodaga (suoidnemánu 1. b. 2010 rájes geassemánu 30. b. 2010 rádjái) reantu lei 6,2 %.

2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuogadus

Tabealla 2.0 Čoahkketabealla - Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

(i 1000 kr)

	Rehketdoallu-09	Buš 2010	RevBuš-10	Buš 2011	Erohus	%
Doaibmagolut						
Departemeantaid juolludusat	328 443	341 683	341 683	355 707	14 024	4,1 %
Sámeálbmotfoandda reanttut	12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500	-38,9 %
Doaibmaboaduid submi	341 107	350 683	350 683	361 207	10 524	3,0 %
Váikkuhangaskaoamit						
Váikkuhangaskaoamit	224 616	229 669	232 208	243 233	11 025	4,7 %
Sámeálbmotfoandda	12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500	-38,9 %
Váikkuhangaskaomiid submi	237 280	238 669	241 208	248 733	7 525	3,1 %
DOAIBMAB. SUBMI - VÁIKKUHANDASKAOMIT	103 827	112 014	109 475	112 474	2 999	2,7 %
DOAIBMAGOLUT						
Politiikalaš dási doaibma	20 684	22 014	22 374	21 774	-600	-2,7 %
Hálddahusa doaibma	79 922	85 430	86 030	89 300	3 270	3,8 %
Erenoamáš doaibmagolut	7 887	4 570	4 720	1 400	-3 320	-70,3 %
Doaibmagoluid submi	108 493	112 014	113 124	112 474	-650	-0,6 %
DOAIBMABOADUS	-4 666	0	-3 649	0	3 649	-100,0 %
JAHKEBOADUS	-4 666	0	-3 649	0	3 649	-100,0 %

3 Váikkuhangaskaoamit

Sámediggi juogada čuovvovaččat váikkuhangaskaomiid váldopoasttaide 2011:s:

Tabealla 3.0 Čoahkketabealla - Váikkuhangaskaoamit

(i 1000 kr)

Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
Njuolggadoarjagat	117 164	121 821	123 760	124 408	648	0,5 %
Ohcanvuđot doarjja	70 355	74 791	74 791	77 066	2 275	3,0 %
Árvoháhkkanprográmma	5 956	5 500	5 500	5 650	150	2,7 %
Šiehtadusat	14 416	14 725	14 725	15 315	590	4,0 %
Eará váikkuhangaskaoamit	13 299	10 182	10 782	12 769	1 987	18,4 %
Sámeálbmotfoandda	12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500	-38,9 %
Eará doaibmabijut	3 426	2 650	2 650	7 525	4 875	184,0 %
Submi	237 280	238 669	241 208	248 733	7 025	2,9 %

Tabealla 3.1 Čoahkketabealla váikkuhangaskaoamit - Váldosuorggit

(i 1000 kr)

	Rehketdoallu-09	Buš 2010	RevBuš-10	Buš 2011	Juog. i %	Erohus 11-Rev 10	%
Váikkuhangaskaoamit							
Oahpahus	33 993	31 330	31 330	34 830	14,0 %	3 500	11,2 %
Giella	53 462	57 881	57 881	59 209	23,8 %	1 328	2,3 %
Kultuvra	77 327	83 245	85 184	87 536	35,2 %	2 352	2,8 %
Ealáhus	33 221	34 630	34 630	35 063	14,1 %	433	1,3 %
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	2 434	2 000	2 000	2 000	0,8 %	0	0,0 %
Dearvvašvuohta, sosiála ja fuolahus	2 802	3 350	3 350	3 350	1,3 %	0	0,0 %
Regionála ovddideapmi	5 203	3 500	3 500	4 987	2,0 %	1 487	42,5 %
Riikkaidgaskasaš ja sámii ovttasbargu	1 100	1 350	1 350	1 350	0,5 %	0	0,0 %
Sámii organisašuvnnat	4 402	4 151	4 151	4 201	1,7 %	50	1,2 %
Eará váikkuhangaskaoamit	7 246	5 582	6 182	6 682	2,7 %	500	8,1 %
Sámeálbmotfoandda	12 664	9 000	9 000	5 500	2,2 %	-3 500	-38,9 %
Eará doaibmabijut	3 426	2 650	2 650	4 025	1,6 %	1 375	51,9 %
Váikkuhangaskaomiid submi	237 280	238 669	241 208	248 733	100,0 %	7 525	3,1 %

Váikkuhangaskaomiid váldopoasttat leat fas dárkileappot čilgejuvvon kapihttaliin 4 – 11. Juohke kapihttala vuolde lea visogovva das man ollu ruđat leat várrejuvvon njuolggá doarjagiidda ja ohcanvuđot doarjagiidda.

Sámedikki váikkuhangaskaomiide gullet njuolga doarjagat organisašuvnnaide ja ásahusaide, iešgudege ohcanvuđot doarjaortnegat ja doarjagat mat leat muddejuvvon šiehtadusaide bokte.

3.1 Njuolggá doarjagat

Lagabui daid ovttaskas ortnegiid birra mat juolluduvvojit njuolga Sámedikki bušehta bokte, oainnát kapihttaliin main ortnegat válddallojuvvojit.

3.2 Ohcanvuđot doarjagat

Buot ohcanvuđot doarjaortnegat leat čohkkejuvvon oktasaš ortnegin main leat oktasaš njuolggadusat, geahča Sámedikki mearrádusa áššis 43/07 (mielddus). Njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid hálddašeapmái leat heivehuvvon stáhta ekonomiijanjuolggadusaide.

Stáhta ekonomiijanjuolggadusat geatnegahttet Sámedikki fuolahit dan ahte doarjagat hálddašuvvojit ulbmillaččat ja beaktilis vugiin. Diesa gullá maid geatnegasvuohta bearráigeahččat ja gávnnaht ortnegiid maiguin duodaštit ruđaid geavaheami dohkálaččat.

Sámediggerádis lea fápmudus earaláhkai geavahit gitta 20 % dain ruđain mat leat várrejuvvon bušehtas. Fápmudus ii guoskka njuolga doarjagiidda, váikkuhangaskaomiide maid dievasčoahkkinjodihangoddi hálddaša, Sámeálbmotfondii ja doaibmagoluide. Sámediggeráddi galgá bušehttajagi addit dieđuid Sámedikki dievasčoahkkimii jus ruđat geavahuvvojit earaláhkai, geahča ášši 43/07 (mielddus).

Sámediggerádis lea fápmudus čadáhut dárbbášlaš rievdadusaide máksineavttuin.

Sámediggerádis mearrádusaide váidinorgána lea sámediggeráddi mas miellahtut geain lea hálddašanovddasvástádus guđdet čoahkkima váidima meannudeami oktavuodas.

Buot ohcanvuđot doarjagiidda, earret daid váikkuhangaskaomiide maid dievasčoahkkinjodihangoddi hálddaša, gusket Sámedikki bajimus njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid várás ja dasto dat juolluduseavttut bušehtas mat bohtet ovdan ovttaskas ortnega vuolde.

Ohcanvuđot doarjagiid sierra ortnegiid birra čilgejuvvo lagabui Sámedikki bušehtas dain kapihttaliin main ortnegiid birra čilgejuvvo.

3.3 Šiehtadusat

3.3.1 Váldošiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin

Sámediggi lea 2004:s dahkan váldošiehtadusa sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin mat ovddastuvvojit Sámi dáiddárráđi bokte. Ulbmilin lea ovddidit buori ja girjás sámi kultureallima ja láchčit diliid sámi girjjálašvuoda, musihka, dánsuma, teáhtera, filmma, govvadáidaga ja dáiddaduoji dahkamii ja gaskkusteapmái. Dáiddáršiehtadus siskkilda oktasaš doaibmabijuid dáiddasuorggis mat čađahuvvojit oasálaččaid gaskka sohppojuvvon ekonomalaš rámmaid siskkobealde.

3.3.2 Duoji váldošiehtadus

Sámediggi lea 2005:s dahkan váldošiehtadusa duodjealáhusa várás duodjeorganisašuvnnaiguin; Riikaorganisašuvdna Sámiid Duodji ja Duojáriid ealáhusearvi. Šiehtadusa ulbmilin lea ovdánahttit duoji buorebut gánnáhahtti ealáhussan ja vai nagodivččii eanet vuovdit iešbuvttaduvvon gálvvuid. Dákkár ovdánahttin gáibida ahte biddjojvvo eanet deaddu gelbbolašvuoda bajideapmái, buvttaovdideapmái, vuovdaleapmái ja vuovdimii. Dahkkojuvvo jahkásaš ealáhussiehtadus duoji váste, mas leat doaibmabijut maid ulbmilin lea ovdánahttit ealáhusa nu ahte dat dávista daid politihkalaš mihttomeriide ja njuolggadusaide, maid Sámediggi áiggis áigái mearrida.

4 Oahpahus

Sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđun lea máhtolašvuolta ja gelbbolašvuolta.

Váldomihttomeari

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuolta, gelbbolašvuolta ja gálggat mat dárbbášuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomeari

- Sámi mánáin ja nuorain lea nana sámi identitehta ja oktavuolta sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuolta kvalitatiivalaččat buori oahpahussii sámegeielas ja sámegillii
- Alit oahpus ja dutkamis fuolahuvvo álohii sámi perspektiivva

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevráiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama váste
- Bargat dan ala ahte sámi giellaoahpahusa refušuvdnamáksomearit dávistit duohta goluide
- Váikkuhit dan ahte Sámi allaskuvla šattašii álgoálbmotuniversitehtan
- Bargat dan ala vai sámi guovlluid giliskuvllat bisuhuvvojit
- Bargat dan ala ahte ráhkaduvvojit oahpponeavvut vuodđoskuvlla ohppiide geat ožžot dárogieloahpahusa Máhttolokten – Sámi mielde
- Ođasmahttit Sámedikki dohkkehan oahppoplánaid
- Váikkuhit dan ahte oahpahušláhka, rávesolbmuidoahpahušláhka, priváhtaskuvlalahka ja eará gullevaš láhkaásahusat mat gusket sámi oahpahussii, dárkkistuvvojit
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuoda ja gelbbolašvuoda sámi servodagas
- Bargat dan ala ahte boarráset sámiid máhtolašvuolta dohkkehuvvo ja oainnusin boahotá go bálkáhuvvojit máhttogaskkusteaddjin mánáidgárddiin ja vuodđooahpahas
- Váikkuhit sámi oahpponeavvuid ja pedagogalaš ávdnasiid beaktilis ovdáneami
- Bargat dan ala ahte mánáidgárddi, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama nationála politihkas fuolahuvvo sámi perspektiiva

- Oččodit eanet ohppiid čađahit joatkaoahpahusa
- Váikkuhit dan ahte mánáidgárddiin gos leat sámi mánát, lea kvalitatiivlaš sámi sisdoallu
- Addit dárbblaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahusas
- Váikkuhit dan ahte ásahuvvošii bastevaš sámi dulkaohppofálaldat

4.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 4.1 Čoahkketabealla - Sámegiel oahpahus

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	27 993	26 530	26 530	27 330	800	3,0 %
	Doaibmabijut nannen dihtii oahpponeavvoráhkadear	6 000	4 800	4 800	4 000	-800	-16,7 %
	Sámi oahpponeavvovskkádat a)	0	0	0	3 500	3 500	-
Submi		33 993	31 330	31 330	34 830	3 500	11,2 %

a) Vižžojuvvon poasttas 801 Erenoamáš prošeavttat

4.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegiel oahpahus

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
100	Oahpponeavvut	12 695	11 875	11 875	13 175	1 300	10,9 %
101	Gelbbolašvuodalokten	5 019	4 750	4 750	4 750	0	0,0 %
102	Mánáidgárddit	10 279	9 905	9 905	9 405	-500	-5,0 %
Submi		27 993	26 530	26 530	27 330	800	3,0 %

4.2.1 Oahpponeavvut

Tabella 4.2.1 Oahpponeavvut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	6 002	8 975	8 975	9 775	800	8,9 %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 843	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	1 004	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %
10005	Oahpponeavvuid oastin	3 846	0	0	0	0	-
Submi		12 695	11 875	11 875	13 175	1 300	10,9 %

4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Tabella 4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii a)	6 002	8 975	8 975	9 775	800 8,9 %
Submi		6 002	8 975	8 975	9 775	800 8,9 %

a) 800 000 ru lea vižžojuvvon kapihttalis 4.3 Doaimbajut nannet oahpponeavvoráhkadeami

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi oahpponeavvuid gustovaš oahppoplánabuktosa vuodul

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja eará fágabirrasat mat ovddidit ja buvttadit oahpponeavvuid
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Vuodđooahpaha oahppit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu leat álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttat 2011:s
- Man ollu leat almmuhuvvon sámi oahpponeavvut

Vuoruheamit 2011:s:

- Lullisámegiella vuosttaš- ja nubbingiellan – teakstagihppagat nuoraidceahkkái/joatkkaoahpahussii main leat mánggalágan girjjálašvuodašáŋŋerat
- Teakstagirji 3. dási lullisámegiella nubbingillii
- Teakstagirji 4. dási lullisámegiella nubbingillii
- Julevsámegiella nubbingiellan - 8. dássi
- Davvisámegiella vuosttašgiellan - 3.-4. jahkeceahkki
- Davvisámegiella vuosttašgiellan – oahppobuvttus nuoraidceahkkái
- Osku, eallinoaidnu ja etihka (OEE) – 1.-4. jahkeceahkkái julev- ja lullisámegiella, davvisámegiella oahpponeavvuid paralleallaprentosat
- Servodatfága davvisámegiella – Geografija váldosuorgi 5.-7. jahkeceahkkái
- Servodatfága davvisámegiella – Servodatmáhttu váldosuorgi 8.-10. jahkeceahkkái
- Oahpponeavvut 8.-10. jahkeceahkkái main leat buot luonddufágat, jorgalit ja heivehit luonddufágaohpponeavvuid
- Oddasisprenten, neahtasiidduid bisuheapmi, odasmahttin ja jorgaleapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ja skovvi ortnega doarjaga rehkenastima várás berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ráhkaduvvo prošaktačilgehus mas leat boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čađahanvejolašvuolta. Prošaktačilgehusas galgá maiddáid oidnot mot prošakta fuolaha gustovaš oahppoplánadahkosa, oahpahuslága ja eará kvalitehtagáibádusaid. Ovdan galgá maiddáid boahtit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo giella ja tearbmageavaheami ektui, dorjot go tehnikkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtá go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvo-

prošeavttaide. Dasto galgá boahit ovdan movt oahppogirjii govvejuvvot dat erohusat mat sámii servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo

- Bušeahtta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaimbajuiide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Geahčastat prošeavtta organiseremis
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Sámediggi mearrida doarjjareivves oahpponeavvuid prentenlogu ovttaskas oahppogirjái. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvvoštallojuvvot
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbbášlaš meari oahppogirjiid skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše interneahtras. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkaniis unnimusat 5 jagi.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá interneahtras
- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše interneahtras
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa elektrovnnalaš divvunprográmma ovddideapmái
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvu galgá merkejuvvot gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhttit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegealla
- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga oahpponeavvu ráhkadeapmái ja almmuheapmái

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

•

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuid jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeovdilastimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječálliid ja jorgaleddjiiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvot mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árkká nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat ákkastuvvon čálalaččat.

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš giedaškuššan ja korrektuvrra lohkan

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkjuvvon digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastjuvvon vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai.

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodustuvvon čálalaččat.

Ollásit buvttademiin oaivvilduvvo sisdoalu ja funkšunlitehta čilgen, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi.

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addjuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra bákkážiidda illustrerejeddjiide, govvidejeddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttangoluin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 50 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkjuvvon eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálddašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoddivuoigatvuođaide, fágalaš kvalitehta sihkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

•

e) Buhtadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttangoluin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttangoluin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttangoluin

Buvttangolut leat golut buohkanassii b) teknikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvon vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go vihta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat diedihit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejeddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvot divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkiduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami maŋŋá, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit

- Prentejuvvon oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo, 25 % dalle go mánus ja prentensiehtadus gárvánit ja loahppa 25 % dalle go buvttá lea gárvvistuvvon ja go loahpparaporta lea buktojuvvon
- Oahpponeavvut nugo plakáhtat, spealut ja sullasaččat: máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja go loahpparaporta lea buktojuvvon
- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja go loahpparaporta lea buktojuvvon
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta fágalaš jođu guhtta mánu maŋŋágo prošeakta lea álggahuvvon. Dan maŋŋá galgá doarjjaoažžu raporteret guovtti gearddi dassáži go prošeakta lea gárvvistuvvon. Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkojuvvot dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahit ovdan makkár gelbbolašvuođamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberversuvdnan, maid sáhtá almmuhit Sámedikki neahttasiiddus dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiidduin
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahthuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastandárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduođaštus galgá duođaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuohta oažžut guhkit áiggi jos Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas maŋŋá go dat lea álggahuvvon
- Jos doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaibma bissehuvvo dahje nohká, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii dáhto gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi váldit badjelasas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá siehtadusas girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra ja girječállin galgá leat dan dohkkehan. Seamma guoská siehtadussii eará vehkiiguin
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudit goluid mealgat
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibadusaid mielde
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 9 775 000 ru doarjjan vuodđooahpahusa dábálaš oahpponeavvuide.

4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Tabella 4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 843	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
Submi		1 843	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi sierra lámhččojuvvon oahpponeavvuid mánáide, nuoraide ja ollesolbmuide davvi-, julev- ja máttasámegilli

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Lágádusat ja erenoamášpedagogalaš gelbbolašvuodaguovddážit main lea ovddasvástádus sierra lámhččojuvvon oahpponeavvuid ovddideamis mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Mánáidgárdemánát ja vuodđoskuvlla oahppit geat dárbbasit erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševtta 2011:s
- Galle almmuhuvvon sierra lámhččojuvvon sámi oahpponeavvu

Vuoruheamit 2011:s:

- Oahpponeavvut diedihuvvon, individuála dárbbuid vuodul
- Oahpponeavvut daidda geain leat oaidnin-, gullan-, matematihkka- ja lohkan/čállinváttisvuodát
- Kárten- ja bagadanávdnasat

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás ja skovvi doarjaga meroštallama várás berre geavahuvvot.

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mii válldahallá boadusmihtu, olahusjoavkku, ovdánanplána ja čadahan vejolašvuoda. Prošeaktačilgehusas galgá maiddá boahit ovdan movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa, oahpahuslága ja eará kvalitehta gáibádusaid mielde. Ovdan galgá maiddá boahit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo kvalitehta dáfus giela ja tearbmageavaheami, dorjot go teknihkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtá go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvoproševttaide. Dasto galgá boahit ovdan movt oahppogirjies govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dásseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Bušeahhta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaimabijuide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Geahčastat proševtta organiseremis
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Sámediggi mearrida preanttuslogu ovttaskas oahppogirjái doarjjareivves. Ohppiid lohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvoštallojuvvot
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbašlaš oahppogirjemeari skuvllaide Norggas. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas. Ohppiidlohku vuodđoskuvlastatistihkas biddjojuvvo vuodđun
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Doarjjaoažžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis.
- Doarjjaoažžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjjiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Doarjjaoažžu galgá addit mánusa elektrovnnalaš divvunprográmma ovddideapmái
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvu galgá merkejuvvot gustovaš standárddaid mielde ja dan galgá sáhttit čatnat oahpponeavvodiehtovuđđui GREP, Máhttolokten sámegiella
- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga oahpponeavvu ráhkadeapmái ja almmuheapmái

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigeovdilatimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain. Erenoamáš oktavuodain sáhttet girječállit ja jorgaleaddjit ostojuvvot luovus gitta guovtti jahkái. Dat galgá sierra vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkujuvvojit mielde tehnikkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árkká nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkujuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai

Jos submi bajábealde namuhuvvon meriiguin ii leat doarváii ollislaš buvttadusgoluide, de sáhtta ohcci ovddidit gollogeahčastaga ohccojuvvon prošeavtta várás. Dát ferte vuodustuvvot čálalaččat. Olles buvttadeapmin lohkkajuovvot sisdoalu ja funkšunalitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golot

- Erenoamáš oktavuodáin sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuid addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra báikkárat govveiddjiide, govvideiddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dát ferte vuodustuvvot čálalaččat

d) Oppalaš golot

- Dasa lassin sáhtta b) buvttadanguoluin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 50 % digítála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkajuovvot eará golot mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin dáidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat lágádusa viessoláigogolot, hálddahušgolot, mátkegolot, golot olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuođaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Buvttadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadanguoluin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadanguoluin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadanguoluin

Buvttadanguolot leat golot buohkanassii b) tehnikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govveiddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasit das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvot divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi mañná doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodáin sáhttet prošeavttat oažžut guhkiduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami mañná, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit
- 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon, golot leat duodástuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktujuvvon
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta fágalaš jođu guhtta mánu mañnágo prošeakta lea álggahuvvon. Dan mañná galgá doarjjaoažžu raporteret guovtti gearddi dassáži go prošeakta lea gárvvistuvvon. Doarjjaoažžu galgá mañná go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkujuvvot ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuide oahppoplánas oahpponeavvu dávista. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppála prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtta almmuhit Sámedikki neahttasiidus dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiiduin
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuid mat gullet

njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheadđji/ovddasvástideaddji vuolláičállit

- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot reviderejuvvon RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvon oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvon duodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuohta oažžut guhkit áiggi jos Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas maŋŋa go dat lea álggahuvvon
- Jos doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaibma bissehuvvo dahje nohká, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii dáhto gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi váldit badjelassas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra ja girječállin galgá leat dan dohkkehan. Seamma guoská šiehtadussii eará vehkiiguin
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonareanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudit goluid mealgat.
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibadusaid mielde
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldasemi ođasmahttin

Ortnega hálldasa sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjja erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvuide.

4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Tabealla 4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	1 004	1 000	1 000	1 500	500 50,0 %
Submi		1 004	1 000	1 000	1 500	500 50,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit oahpponeavvuid ja fágagirjjálašvuođa gustovaš mánáidgárddiid rámma-plána vuodul

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Lágádusat ja eará fágabirrasat mat ráhkadit ja buvttadit oahpponeavvuid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi mánát mánáidgárddiin

Ulbmilolahusa eavttut:

Man ollu álggahuvvon sámi oahpponeavvoprošeavttat 2011:s

Man ollu almmuhuvvon oahpponeavvut

Vuoruheamit 2011:s:

Ođđasisprentemat

- Oahpponeavvut ja fágagirjjálašvuohta mii gusket mánáidgárddi rámmaaplána čuovvovaš fágasurggiide:
- - Luondu, biras ja tehnikka
- - Etihkka, osku ja filosofijja

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega ja skovvi doarjaga meroštallama várás berrešii geavahuvvot

Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mii válddahallá boadusmihtu, olahusjoavkku, ovdánanplána ja čadahan vejolašvuođa. Prošeaktačilgehusas galgá maiddáii boahtit ovdan movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot mánáidgárddiid rámmaaplána sisdoalu ja doaimmaid ja eará kvalitehta gáibádusaid mielde. Ovdan galgá maiddáii boahtit movt oahpponeavvu dárkkistuvvo kvalitehta dáfus giela ja tearbmageavaheami ektui, dorjot go tehnikkalaš čovdosat sámi čálamearkkaid ja sáhtttá go digitála osiid divvut ja heivehit ođđa oahpponeavvoprošeavttaide. Dasto galgá boahtit ovdan movt oahppogirjjiis govvejuvvojit dat erohusat mat sámi servodagas leat ja movt dáseárvoperspektiiva gozihuvvo
- Bušeahhta mas lea gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmajuiide, ruhtadanplánii ja vurken- ja juogadanplánii
- Geahčastat proševtta organiseremis
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanduvot doarjjahálldašeami ođasmahttin.

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Sámediggi mearrida preanttuslogu ovttaskas oahppogirjái doarjjareivves. Dasa lassin galgá oahpponeavvodárbu Suomas ja Ruotas árvoštallojuvvo
- Doarjjaožžu galgá nuvtá juogadit dárbbalaš oahppogirjemeari mánáidgárddiide. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše interneahhtas
- Deaddiluvvon ja digitála oahpponeavvut galget leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvtá interneahhtas
- Doarjjaožžu galgá fuolahit doaimma ja bajásdoallat digitála neavvuid unnimusat vihtta jagi dan rájes go leat leamaš fidnemis
- Doarjjaožžu galgá addit 20 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše interneahhtas
- Doarjjaožžu galgá addit mánusa stáhtalaš buvttadeddjiide heivehuvvon oahpponeavvus
- Doarjjaožžu galgá addit mánusa elektrovnnalaš divvunprográmma ovddideapmái
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga oahpponeavvu ráhkadeapmái ja almmuheapmái

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

- a) Mánusa ovddideapmi
- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

• b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkovuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastovuvvo čuovvovaš vuogi mielde árkká nammii (mii lea 16 siiddu):
- - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
- - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
- - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
- - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan.

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkovuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastovuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkovuvvojit sisdoalu ja funksjonalitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahppaneavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra bálkkážit govaheddjiide, govvideddjiide ja vuogatvuoda-oamasteddjiide. Dát ferte vuodustuvvot čálalaččat

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtta b) čuoggá buvttadangoluin rehkenastit gitta 100 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 50% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkovuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat lágádusa viessoláigogolot, hálddahusgolot, mátkegolot, golut olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuogatvuoda-oamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Buvttadus sámi oahpponeavvuid sisaoastinortnega geažil

- Gitta 250 oahpponeavvu rádjai 20% buvttadangoluin
- Gitta 251 - 500 oahpponeavvu rádjai 30% buvttadangoluin
- Gitta 501 – 800 oahpponeavvu rádjai 50% buvttadangoluin

Buvttadangolut leat golut buohkanassii b) tehnikkalaš buvttadeapmái, c) erenoamáš buvttadanvuohkái ja d) oppalaš goluide.

Meroštallannjuolggadusat fierpmádatbáikkiid bisuheapmái guhkit áigái go 5-jagi áigodahkii:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo ákkastuvvon ohcama vuodul gitta 75 000 ru rádjai

Meroštallannjuolggadusat oahpponeavvuide nugo plakáhtaide, spealuide ja sullasaččaide:

- Doarjaga sturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama mielde

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid
- Vuosttaš máksinávžžuhusa mielde galgá doarjjaoažžu sáddet šiehtadusa maid lea dahkan girječálliguin, govvejdjiiguin, jorgaledjiiguin ja eará návccaiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje oasis das sáhttet almmuhuvvot, juogaduvvot ja ovddiduvvot girjehámis, elektrovnnalaččat (dás mielde maiddái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii almmuheamis. Go johtu rievdá, de galgá sáddejuvvot divvojuvvon ovdánanplána muttuiguin
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beavádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkiduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beavádeami maŋŋá, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit
- Deaddiluvvon oahppogirjiide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo, 25 % dalle go mánus ja deaddilanšiehtadus leat gárvásat ja loahppa 25 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Oahpponeavvut nugo plakáhtat, spealut ja sullasaččat: 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo ja 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo ja 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta fágalaš jođu guhtta mánu maŋŋágo prošeakta lea álggahuvvon. Dan maŋŋá galgá doarjjaoažžu raporteret guovtti gearddi dassáži go prošeakta lea gárvvistuvvon. Doarjjaoažžu galgá maŋŋá go prošeakta lea loahpahuvvon buktit fágalaš raportta ruđaid geavaheamis. Raporteren galgá dahkkojuvvot dan ulbmilolahusa ektui mii lea ohcamis ja prošeaktačilgehusas. Raporttas galgá boahit ovdan makkár gelbbolašvuodamihtuid oahppoplánas oahpponeavvu gokčá. Doarjjaoažžut galget buktit guokte gáhppálaga prošeaktaraporttas, ovttá mii lea elektrovnnalaččat ja nuppi báberveršuvdnan, maid sáhtta almmuhit Sámedikki neahttasiiddus dahje sámi oahpponeavvuid neahttasiidduin
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doarjjaoažžus lea vuoigatvuohta oažžut guhkit áiggi jos Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas maŋŋá go dat lea álggahuvvon

- Jos doarjjaoažžu reastaluvvá, proševtta doaibma bissehuvvo dahje nohká, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii dáhto gárvvistit proševtta, de sáhtá Sámediggi váldit badjelassas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra ja girječállin galgá leat dan dohkkehan. Seamma guoská šiehtadussii eará vehkiiguin
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahkes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošektii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudit goluid mealgat
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 500 000 ru doarjja sámi oahpponeavvuide mánáidgárddiid geavahusa váste.

4.2.2 Gelbbolašvuođa bajideapmi

Tabealla 4.2.2 Gelbbolašvuođalokten

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaoahppiide	2 380	2 400	2 400	2 400	0 0,0 %
10101	Fálgalaš gelbbolašvuođalokten	149	800	0	0	0 -
10102	Stipeanddat alitohppui	2 490	1 550	2 350	2 350	0 0,0 %
Submi		5 019	4 750	4 750	4 750	0 0,0 %

4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis

Tabealla 4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10100	Stipeanda ohppiide geain lea sámege. JS fágasuorggis	2 380	2 400	2 400	2 400	0 0,0 %
Submi		2 380	2 400	2 400	2 400	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Oažžut eanet ohppiid joatkkaskuvllain válljet sámegealla vuosttaš giellan erenoamážit ja oahpahusa sámi gielas oppalaččat

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joatkkaskuvllaid ollesáiggeoahppit geain lea sámegealla fágasuorggis

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu ollesáiggeoahppit joatkkaskuvllain geain lea sámegealla fágasuorggis

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berre geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Ahte oahppi lea ollesáiggeoahppi dakkár oahpposajis mas lea vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga Stáhta loatnakássas
- Skuvlla duodaštus oahppistáhtusis ja oahpahusas sámegeielas biddjojuvvo mielde ohcamii

Máksineavttut:

- Stipeanda máksojuvvo ollásit go dárbbaslaš duodaštus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juhkkajuovvo gorálaččat:
  - ohppiide geain lea sámegeiella vuosttaš giellan
  - ohppiide geain lea sámegeiella nubbin giellan
  - ohppiide geain lea sámegeiella vierisgiellan

Ohppiide geain lea sámegeiella nubbin giella, vuoliduvvo stipeanda 25 % daid ohppiid ektui geain sámegeiella lea vuosttaš giellan. Ohppiide geain lea sámegeiella amas giella, vuoliduvvo stipeanda 50 % daid ohppiid ektui geain sámegeiella lea vuosttaš giellan

Juohke giellajoavkku siskkobealde juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma nu ahte doarjjavuoigadahttojuvvon oahppit geat devdet juolludaneavttuid, ožžot ovttá mađe guhtege. Stipeanda lea eanemusat gitta 10 000 ru rádjai oahppojagis oahppi nammii.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 400 000 ru stipeandan sámi joatkkaskuvllaid ohppiide geain sámegeiella lea fágasuorggis.

4.2.2.2 Stipeanda alit ohppui

Tabella 4.2.2.2 Stipeanddat alitohppui

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10102	Stipeanddat alitohppui	2 490	1 550	2 350	2 350	0 0,0 %
Submi		2 490	1 550	2 350	2 350	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegeielat fágaolbmuid rekrutteren iešguđege fágasurggiid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Universitehtaid ja allaskuvllaid studeanttat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle juolluduvvon stipeandda vuoruhuvvon fágasurggiid siskkobealde

Vuoruheamit 2011:s:

- Oahpaheaddjoahppu ja ovdaskuvlaoahpaheaddjoahppu mas sámegeiella lea fágasuorggis
- Alit oahppu mátta-, julev- ja davvisámegeielas geain lea sámegeiella fágasuorggis. Geahča sierra meroštallannjuolggadusaid mátta- ja julev sámegeielaid várás
- Alit oahppu oahpponeavvopedagogihkas

- Dulkaohppu sámi dulkkaid ja jorgaleddjiid várás
- Lassiohppu sámi mánáidgárdesuorggis
- Veajuiduhtinstipeanda – das várrejuvvon 150 000 ru

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri jagi 2011 gidđaoahppobadjái lea guovvamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcanáigemearri jagi 2011 čakčaoahppobadjái lea golggotmánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Oahppočuoggáid lohku lohkanbájis. Stipeanda addojuvvo sidjiide geat váldet unnimusat 15 oahppočuoggá.
- Duođastus máksojuvvon lohkanbadjedivadis dahje duođastit dieđiheami allaskuvlla dahje universitehta eksámenii.

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo doarjja gitta 15 000 ru rádjai ohppui gaskal 15 ja 29 oahppočuoggá
- Addojuvvo 15 000 doarjja sámegeiel álgolohkamiidda main leat uhcimusat 15 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 30 000 ru rádjai ohppui gaskal 30 ja 59 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 60 000 ru rádjai ohppui 60 dahje eanet oahppočuoggáid ovddas
- Sierra meroštallannjuolggadusat ohppiide geat váldet alit oahpu mátta- dahje julevsámegeielas
- Addojuvvo gitta 500 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat gaskal 15 ja 29 oahppočuoggá
- Addojuvvo gitta 7 500 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat gaskal 30 ja 59 oahppočuoggá
- Addojuvvo gitta 10 000 ruvdnosaš lassistipeanda mátta- ja julevsámi oahpuide main leat 60 oahppočuoggá dahje eanet
- Jus rámma rasttilduvvo ollu gelbbolaš ohcciid geažil, juogaduvvojit várrejuvvon ruđat ohcciid gaskka gorálaččat

Máksineavttut:

- Galgá buktit duođastusa das ahte lea čađahan eksámena. Sámediggi sáhtta jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea čađahan eksámena ja gáibidit stipeanda ruovttoluotta ollásit jos eksámen ii leat čađahuvvon
- Váldonjuolggadus lea ahte ii addojuvvo stipeanda seamma dási ohppui eanet go oktii
- Stipeanda máksojuvvon ollásit dalle go dárbbalaš duođastus lea ovddiduvvon

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvon 2 350 000 ru doarjjan stipeandaide alit oahpu váste. Juohke vuoruheami ruhta juhkkovuođđi ovttaide lohkanbájiid gaskkas.

4.2.3 Mánáidgárddit

Tabella 4.2.3 Mánáidgárddit

Poasta	Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	a)	10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %
Submi			10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %

a) 500 000 ru sirdojuvvo kapihttali 13.1.7 Prošeakta sámi duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide, poasta 51200

4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiid

Tabella 4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	a)	10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %
Submi			10 279	9 905	9 905	9 405	-500 -5,0 %

a) 500 000 ru sirdojuvvo kapihttali 13.1.7 Prošeakta sámi duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide, poasta 51200

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkharastit sámi mánáide mánáidgárdefálaldaga mii lea vuodđuduvvon sámi gillii ja kultuvrii

Doarjjaoažžu:

- Sámi mánáidgárddiid eaiggádat ja norgalaš mánáidgárddit main leat sámi mánát

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánát mánáidgárddiin

Sámi mánáidgárddi lea dakkár mánáidgárddi mii njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárddi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárddi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegeahtta geavaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra.

Mánáidgárddi jodihit sámegeahtta pedagogalaš bargit.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámi mánáidgárddi
- Galle mánáidgárddi main lea fálaldat sámi mánáide

Vuoruheamit 2011:s:

- Mánáidgárddit main njuolggadusain lea mearriduvvon ahte mánáidgárddi doaibma vuodđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii
- Sámi giellaoahpahuš sámi mánáide mánáidgárddiin

A) Juolludaneavttut sámi mánáidgárddiide:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Mánáidgárddi jahkeplána 2011, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čájehit makkár konkrehta doaibmabijut galget čađahuvvot sámi giela ja kultuvrra nannema dihte. Jahkeplánas fertet oidnot makkár gelbbolašvuotta mánáidgárddis lea sámi giela ja kultuvrra ektui.

- Mánáidgárddi guhkes áiggi plána makkár doaibmabijuid bokte lea áigumuš nannet sámii giela ja kultuvrra, biddjojuvvo mielde ohcamii, galgá čájehit movt sámii giella- ja kulturoahpahus lea ovdánan
- Galgá leat unnimusat okta sámegiela hálli bargi ossodagas, gii aktiivvalaččat geavaha sámegiela sihke mánáiguin ja ollesolbmuiguin. Ohcama mielde lea vejolaš spiehkastit giellagáibádusas. Dat eaktuda ahte mánáidgárdeeaiggát ovddalgihtii lea almmolaččat almmuhan virggi.
- Mánáidgárddis dahje mánnájoavkkus galget leat unnimusat 5 máná vuollel 3 jagi dahje 10 máná badjel 3 jagi. Ohcama vuodul lea vejolaš spiehkastit mánnálogu gáibádusas jahkái hávássii, mánáidgárddiid ektui mat ovdal leat ožžon doarjaga ja mat gaskaboddosaččat báhcet mánnálogu ráji vuolábeallái
- Sámii mánát galget leat nu guhkás go lea vejolaš seamma lokálain mánáidgárddi ja gieldda siskkoibealde
- Bearašmánáidgárddiin maid njuolggadusain lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámii giellii ja kultuvrii, galgá veahkkebargi hállat sámegiela ja mánáin galgá leat sámii duogáš
- Gieldda bearráigeahččanváldin galgá duođastit ahte mánáidgárddis lea okta bargi dahje das lea oktavuoha sámegiela bargiiguin giellaoahpahusas, dalle go sádde ohcama
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid odasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Doarjaga ii oaččo geavahit dábálaš doibmii nugo ovdamearkka dihte viessoláigui, elrávdnjegoluide ja investeremiidda maid ii sáhte čatnat bargui sámii gielain ja kultuvrrain mánáidgárddis
- Doarjja galgá geavahuvvot guoskevaš bušeahhtajagi

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđomearri ossodaga nammii lea gitta 70 000 ru rádjai
- Vuodđomearri bearašmánáidgárdái lea gitta 45 000 ru rádjai, dalle go bearašmánáidgárddis lea ovddasvástádus unnimusat guovtti ruovttus gos leat sámegiela mánát
- Gitta 30 000 ru rádjai sámegiela bargi nammii olles virggis mánáidgárddis, ráddjejuvvo bajásguvlui guovtti sámegiela bargi nammii ossodagas

Máksineavttut:

- Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat vástidit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid
- Doarjjaožžu galgá buktit 2010 raportta ja rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Rehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja rehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođastit rehketdoalu ruđaid geavaheamis
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaožžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuodjuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaožžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋnonanreanttu lassii, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reantuid birra maŋnonan mávssu oktavuodas
- Sámedikkis lea vejolašvuhta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde
- Doarjja máksojuvvo ollásit dalle go eavttut leat devdojuvvon

- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtta ohcat

B) Juolludaneavttut sámegeiela oahpahussii sámi mánáide mánáidgárddiin:

- Rabas ohcanáigemearri lea golggotmánu 15. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

- Mánáidgárddi njuolggadusat galget leat ohcama mielde
- Plána sámegeiela oahpahusa várás biddjojuvvo mielde ohcamis, ja das galgá leat čilgehus movt doarjja galgá geavahuvvot
- Ohccit geat ovdal leat ožžon doarjaga galget maiddái bidjat mielde guhkes áiggi plána mas oidno sámi giella- ja kulturoahpahusa progrešuvdna
- Gielda gozihaneiseváldin galgá dalle go ohcan sáddejuvvo duođaštit ahte mánáidgárddis leat virggis sámegeielat bargit dahje ahte sii geavahit sámegeielat olbmuid giellaoahpahusas.
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Doarjaga ii oaččo geavahit dábálaš doibmii nugo ovdamearkka dihte viessoláigui, elrávdnjegoluide ja investeremiidda maid ii sáhte čatnat bargui sámi gielain ja kultuvrrain mánáidgárddis
- Sámi mánát galget leat nu guhkás go lea vejolaš seamma lokálain mánáidgárddi ja gieldda siskkobealde

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo gitta 65 000 ru doarjjan ossodaga nammii sámi giellaoahpahusa várás mánáidgárddiin
- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul. Mánáidgárddit gos leat unnán sámegeielat resurssat vuoruhuvvojit
- Doarjja meroštallojuvvo mánnologu mielde mii lea geavahuvvon sámi giellaoahpahussii

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat vástidit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2010 rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Rehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahthuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja rehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de fertte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtta Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde
- Doarjja máksojuvvo ollásit go buot eavttut leat devdojuvvon

- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhhtá ohcat

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válđdi. Jahkái 2011 várrejuvvo 9 405 000 ru doarjja sámi mánáidgárddiide ja mánáidgárddiide gos leat sámemánat.

4.3 Doaibmabijut oahpponeavvovráhkadeami nannemii

Tabella 4.3 Doaibmabijut oahpponeavvovráhkadeami nannemii (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
103	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
104	Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsár a)	2 000	800	800	0	-800	-100,0 %
Submi		6 000	4 800	4 800	4 000	-800	-16,7 %

a) Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovllus joktojuvvo 2011:s. Ruhta 2010 rájes mii ii leat geavahuvvon, sáhhtá sirdojuvvoť jahkái 2011.

4.3.1 Oahppogirjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi

Tabella 4.3.1 Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
10300	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
Submi		4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %

Áššis 21/08 Sámedikki oahpponeavvovráhkadeami strategalaš plána 2009-2012 leat ulbmilat ja strategiijat oahpponeavvuid ráhkadeapmái mearriduvvon.

2010:s lea šihthtojuvvon lágádusain jorgalit matematihka oahppobuktosa 1.-10. jahkeceahkkái davvisámegilli ja 1.-4. jahkeceahkkái julev- ja lullisámegilli. Lassin ovdalaš várrejuvvon ruhtii de várrejuvvo maiddái 2011:s ruhta dán doibmii. Ruhta galgá maiddái gokčat tearbmabarggu.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válđdi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 000 000 ru matematihkkabuktosiid jorgaleapmái ja heiveheapmái.

4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovllus

Tabella 4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovllus (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
10400	Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guv	2 000	800	800	0	-800	-100,0 %
Submi		2 000	800	800	0	-800	-100,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit oahpponeavvuid julevsámegilli gustovaš oahppoplánadahkosa vuodul

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Divttasvuona suohkan

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Vuodđoskuvlaoahppit

Juolludaneavttut:

- Doarjaga lagat eavttut bohten ovdan sierra doarjjareivves

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga ovddasmanniprošektii – resursaskuvla julevsámi guovllus

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Ovddasmanniprošekta – resursaskuvla julevsámi guovllus jotkojuvvo 2011:s. 2010 báhcán geavatkeahtes ruhta sirdojuvvo jahkái 2011.

4.4 Sámi oahpponeavvoportála

Tabella 4.4 Sámi oahpponeavvovouskkádat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %		
105	Sámi oahpponeavvovouskkádat	a)	0	0	0	3 500	3 500	-
Submi			0	0	0	3 500	3 500	-

a) Vižžojuvvon poasttas 801 Erenoamáš prošeavttat

Prošekta lea čuovvoleapmi Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš pláνας 2009-2012. Prošeavtta ulbmil lea hábmet sámi oahpporesurssaid neahttabálvalusaid ja dat galgá fállat golbma vuodđobálvalusa:

- Neahttaportála mas sáhtta gávdnat sámi oahpponeavvuid
- Digitála oahpponeavvuid publiserenreaidu
- Sámi juohkinarena

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 čuovvolit Ráđđehusa doaibmaplána sámegielaid várás. Dán juolludusas várrejuvvo 162 000 ru sámi oahpponeavvoportálai.

Jahkái 2011 várrejuvvon 3 500 000 ru Sámi oahpponeavvoportálai.

5 Giella

Sámi álbmogis galgá leat vejolašvuohta ja vuoigatvuohta geavahit gielas. Sámegiela suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahtteigái.

Váldomihttomearri

- Sámegiella galgá geavahuvvot árjjalaččat ja galgá leat oidnosis almmolašvuođas

Oassemihttomearri

- Birgenvejolaš ja árjjalaš arenat sámegiela vástte
- Sámegiella galgá geavahuvvot guovlluin gos giella lea rášis dilis
- Guovlluin gos sámegiella lea beaivválaš giella lea nana dihtomielalašvuohta geavahit sámegiela

Strategiijat

- Gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará aktevrraiguin háhkat buriid rámmaeavttuid sámegiela várás
- - Bargat dan ala vái sámelága giellanjuolggadusat ođastuvvojit
- - Bargat dan ala vai sámegiela hálddašanguovlu viiddiduvvošii
- Nannet ja ovddidit sámegiela sámi tearbmabarggu bokte

- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegeiela sámi báikenammabarggu bokte
- Álggahit barggu odđa sátnebánkkuin sámegeiela várás
- Gulahallama bokte relevánta aktevrraiguin oainnusmahttit sámegeielaid áitojuvvon dili
- Ovttasrádiid Ráddehusain čadahit sámegeiela doaibmajuid mat leat Ráddehusa doaibmaplána sámegeielaid várás
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sámegeiela geavaheami, ja earenoamážit deattuhit lullisámegeiela
- Bargat dan ala vai ásahuvvošii nationála sámi giellaorgána sámi giellabarggu nannema várás
- Bisuhit ja viidáseappot ovddidit dáláš arenaid, ja áсахit odđa arenaid sámegeiela várás
- Váikkuhit sámi sisdoallu ovddideami skuvlaastoáigeortnegiin ja kulturskuvllain

5.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 5.1 Čoahkketabealla - Sámegeiela

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	47 950	51 271	51 271	51 599	328 0,6 %
	Ohcanvuđot doarjja	5 512	6 610	6 610	7 610	1 000 15,1 %
Submi		53 462	57 881	57 881	59 209	1 328 2,3 %

5.2 Njuolgga doarjagat

Tabella 5.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielddat/suohkanat	37 650	40 671	40 671	40 829	158 0,4 %
153	Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkan	5 100	5 100	5 100	5 100	0 0,0 %
Submi		42 750	45 771	45 771	45 929	158 0,3 %

5.2.1 Guovttegielalašvuoda doarjagat

Tabella 5.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielddat/suohkanat	37 650	40 671	40 671	40 829	158 0,4 %
153	Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkan	5 100	5 100	5 100	5 100	0 0,0 %
Submi		42 750	45 771	45 771	45 929	158 0,3 %

5.2.1.1 Gielddat/Suohkanat

Tabella 5.2.1.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Gielddat/suohkanat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 554	7 554	7 554	7 554	0 0,0 %
15001	Karášjoga gielda/Karasjok kommune	7 320	7 320	7 320	7 320	0 0,0 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	5 082	5 082	5 082	5 082	0 0,0 %
15003	Porsángu gielda/Porsanger kommune	5 313	5 313	5 313	5 313	0 0,0 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 863	2 863	2 863	3 021	158 5,5 %
15005	Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune	3 476	3 476	3 476	3 476	0 0,0 %
15008	Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0 0,0 %
15010	Snáase suohkan/Snása kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0 0,0 %
15011	Loabága suohkan/Lavangen kommune	0	3 021	3 021	3 021	0 0,0 %
Submi		37 650	40 671	40 671	40 829	158 0,4 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot galgá oažžut bálvalusaid sámegillii, sihke čálalaččat ja njálmmálaččat
- Suohkanat aktiivvalaččat mielde sámegiela ovdánahttinbarggus

Doarjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámegiela hálddašanguovllu suohkanat, vrd. sámelága

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot

Finnut Consult AS evaluerii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkasuohkaniid guovttegielalašvuodadoarjagiid 2009:s, Sámedikki gohččuma vuodul. Dan evaluerema vuodul lea sámediggeráđđi hábmen gulaskuddannotáhta mas evttoha movt meroštallanvuodđu, ulbmilolahuseavttut ja juolludaneavttutja galget mearridivvot. Dát notáhtta lea sáddejuvvon gulaskuddamii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniidda ja fylkasuohkaniidda. Gulaskuddanáigemearri lea juovlamánu 1. b. 2010. Maŋgel gulaskuddama áigu sámediggeráđđi ovddidit sierra ášši guovvamánu 2011 dievasčoahkkimii gos meroštallannjuolggadusat, ulbmilolahusa eavttut ja juolludaneavttut mearriduvvojit. Dievasčoahkkima mearrádus šaddá de lasáhussan Sámedikki 2011 bušehtii.

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru čuovvolit Ráđdehusa doaibmaplána sámegiela váste. Dán juolludeamis várrejuvvo 158 000 ru sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid guovttegielalašvuodadoarjagiidda.

Jahkái 2011 várrejuvvo 40 829 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu suohkaniidda.

5.2.1.2 Fylkkagielddat/-suohkanat

Tabella 5.2.1.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkanat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15006	Finnmárkku fylkkagielda/Finnmark fylkeskommune	1 400	1 400	1 400	1 400	0 0,0 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0 0,0 %
15009	Norlandda fylkkasuohkan/Nordland fylkeskommune	1 300	1 300	1 300	1 300	0 0,0 %
15011	Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan/Nord-Trøndelag fylkes	1 200	1 200	1 200	1 200	0 0,0 %
Submi		5 100	5 100	5 100	5 100	0 0,0 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Almmolašvuolta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat.

Doarjaortnega doarjjaoažžut:

- Sámegiela hálddašanguovllu fylkkasuohkanat, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu álbmot

Finnut Consult AS evaluerii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkasuohkaniid guovttegielalašvuodadoarjagiid 2009:s, Sámedikki gohččuma vuodul. Dan evaluerema vuodul lea sámediggeráđđi hábmen gulaskuddannotáhta mas evttoha movt meroštallanvuodđu, ulbmilolahuseavttut ja juolludaneavttutja galget mearridivvot. Dát notáhtta lea sáddejuvvon gulaskuddamii sámegiela hálddašanguovllu suohkaniidda ja fylkasuohkaniidda. Gulaskuddanáigemearri lea juovlamánu 1. b. 2010. Maŋgel gulaskuddama áigu sámediggeráđđi ovddidit sierra ášši guovvamánu 2011 dievasčoahkkimii gos

meroštallannjuolggadusat, ulbmilolahusa eavttut ja juolludaneavttut mearriduvvojit. Dievasčoahkkima mearrádus šaddá de lasáhussan Sámedikki 2011 bušehtti.

Jahkái 2011 várrejuvvo 5 100 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu fylkkasuohkaniidda.

5.2.2 Sámi giellaguovddážat

Tabella 5.2.2 Sámi giellaguovddážat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15300	Porsángu - Sámi giella- ja kulturguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15301	Gáivuotn – Sámi giellaguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15302	Divtasvuodna – Árran julevsáme guovdásj	520	550	550	567	17 3,1 %
15303	Evenášši – Várdobáiki sámi guovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15304	Unjárga – Isak Saba guovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15305	Deatnu – SEG	520	550	550	567	17 3,1 %
15306	Romsa – Gáisi Giellaguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15307	Roros – Aajege - Saemien giela- jih maahtoejarnge	520	550	550	567	17 3,1 %
15308	Áltá – Áltá Sámi Giellaguovddáš	520	550	550	567	17 3,1 %
15309	Loabága - Ástávuona giellagoahtie	520	550	550	567	17 3,1 %
Submi		5 200	5 500	5 500	5 670	170 3,1 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiella gullo ja oidno giellaguovddážiid doaibmaguovllus

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Ásahuvvon sámi giellaguovddážat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Giellaguovddážiid doaibmaguovllu álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čadahuvvon sámegielkursat ja eará sámegiela oahpahušfálaldagat
- Čadahuvvon giellamovttiidan- ja giellaovddidandoaimmat ja lágideamit báikkálaš servodagas
- Čadahuvvon giellamovttiidandoaimmat sámegiela ovddideapmái
- Leat go geavaheaddjit duhtavaččat fálaldagain

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- 2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2011
- 2012 bušehtadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2011
- Dárkkistuvvon jahkerekhetdoallu 2010 ovddas, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011
- Doarjja máksojuvvo guovtti oasis. Vuosttaš oasis máksojuvvo bušehttajagi álggus. Nubbi oasis máksojuvvo dalle go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi

rievtti bokte gáibidit ruðaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtta Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas

- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruðat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde
- Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehtas, ja main lea sierra stivra, galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi giellaguovddážiidda juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 5 670 000 ru doarjjan sámi giellaguovddážiidda.

5.3. Ohcanvuðot doarjagat

Tabella 5.3 Ohcanvuðot doarjagat - Sámegeiella

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
151	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde	2 736	2 450	2 450	3 450	1 000 40,8 %
152	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 776	4 160	4 160	4 160	0 0,0 %
Submi		5 512	6 610	6 610	7 610	1 000 15,1 %

5.3.1 Giellaprošeavttat sámegeiela hálddašanguovllus

Tabella 5.3.1 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15100	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde	2 736	2 450	2 450	3 450	1 000 40,8 %
Submi		2 736	2 450	2 450	3 450	1 000 40,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegeiela nannen ja geavaheami lasiheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ja priváhta ásahusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas akteverrat mat ožžot fágalaš veahki ásahusaiguin ja/dahje organisašuvnnaiguin proševtta čadahepmái

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegeiela hálddašanguovllu álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle proševtta leat álggahuvvon 2011:s
- Galle proševtta leat čadahuvvon
- Galle sámegeiel arenat leat
- Leat go geavaheaddjit duhtavaččat

Vuoruheamit 2011:s:

- Proševttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Proševttat mat ovddidit sámegeiela geavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Proševttat mat váikkuhit sámegeiela ealáskahttima guovlluin gos sámegeiella lea fuones dilis
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiela guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat

- Tearbma- ja báikenammaproševttat
- Mánáid dihtorspealuid jorgaleapmi ja heiveheapmi sámegillii
- Mánáid- ja nuoraidfilmmaid dubben
- Leairaskuvla ja giellalávgun mánáide, nuoraide ja rávis olbmuide
- Proševttat mat ovddidit plakáhtaid sámegillii “Mánáidgárddi fágasuorggi rámmaplánas” Natur, miljø og teknikk”

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovaččaide:

Proševttaide mat lunddolaččat gullet oahpahuslága ulbmila vuollái, doaibma- ja investerengoluide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahhtapoasttaid boke

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemeari lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Proševttat mat nannejit máttasámegiela galget erenoamážit deattuhuvvot
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddahalloyuvvojit boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čadahan vejolašvuohta
- Bušeahtta mas lea gollugeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide ja ruhtadanpláni
- Ohcamiin galgá čilgejuvvo ahte čuhcet go doaibmabijut maidda lea ohccojuvvon ruhta sierra láhkai nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Jos ohcci lea ovttaskas olmmoš, de ferte dahkkojuvvo čálalaš šiehtadus ásahusain dahje organisašuvnnain das ahte oazžu dain fágalaš veahki proševtta čadaheami oktavuodas
- Terminologiija- ja báikenammaproševttain galgá informántta bálká leat mielde proševtta bušeahtas
- Terminologiija proševttain gáibiduvvo unnimusat oahppu sámegiela vuodđofága dahje bachelor-dásis
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui

- Terminologiijaproševttain, sihke tearpmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat terminologiijabargui čuvvojuvvo. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit galget addojuvvo Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go proševtta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologiijaproševttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkama várás ja almmuhit bohtosiid.
- Báikenammaproševttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea mearridan čuvvojuvvo. Kopiiija dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuvvon ávdnasiin galget addojuvvo Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go proševtta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga báikenammaproševttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš bargui báikenamaiguin, logaldallamiiguin, čállosiiguin, dutkamiin ja sullasaččain
- Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga doaibmabidjui/prošektii

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja proševttačilgehusa vuodul, gitta 300 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid.
- Doarjagat mat leat vuolled 50 000 ru máksojuvvojit ollásit dalle go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppaoassi máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahtajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot mañimusat guokte jagi mañjel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut mañiduvvot válmastandáhtona gitta 3 jagi mañjel juolludanreivve dáhtona, dan ferte sierra vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde evttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit mañnonanreanttu lassín, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra mañnonan mávssu oktavuodas
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide
- Sámedikkis lea vejolašvuotta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat evttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Sámegeiela hálddašanguovlu lea viidánan mañimus jagiid mánggáin gielddain, ja danne lea Sámediggi ožžon eanet prošeaktaruhtaohcamiid hálddašanguovllus go ovdal. Danne lea prošeaktaruđaid juogadeapmi dássejuvvon gaskal poastta 5.3.1 ja 5.3.2. Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru čuovvolit Ráđdehusa doaimaplána sámegeiela vást. Dán juolludeamis várrejuvvo 1 000 000 ru giellaprošeavttaide sámegeiela hálddašanguovllu siskkobealde.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 450 000 ru doarjjan giellaprošeavttaide sámegeiela hálddašanguovllu siskkobealde.

5.3.2 Giellaproševttat olggobealde sámegiela hálddašanguovllu

Tabella 5.3.2 Giellaproševttat hálddašanguovllu olggobealde

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
15200	Giellaproševttat hálddašanguovllu olggobealde	2 776	4 160	4 160	4 160	0 0,0 %
Submi		2 776	4 160	4 160	4 160	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegiela nannen ja geavaheami lasiheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrrat mat ožžot fágalaš veahki ásašusaiguin ja/dahje organisašuvnnaiguin proševtta čađaheapmái

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot olggobealde sámegiela hálddašanguovllu

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle proševtta álggahuvvon 2011:s
- Galle proševtta leat čađahuvvon
- Arenaid lohku sámegiela várás
- Man duhtavaččat geavaheaddjit leat

Vuoruheamit 2011:s:

- Proševttat mat nannejit sámegiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Proševttat maid ulbmilin lea nannet giela gaskkusteami sohka buolvvaid gaskka
- Proševttat mat movttiidahttet sámegiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis ja astoáiggedoaimmain
- Terminologija- ja báikenammaproševttat
- Proševttat mat ovddidit sámegielgeavaheami eanet ja odđa giellaarenain
- Proševttat mat buvttihiht oidnosii sámegiela čállingiela almmolaččat
- Mánáid dihtorspealuid jorgaleapmi ja heiveheapmi sámegilli
- Mánáid- ja nuoraidfilmmaid dubben
- Leairaskuvla ja giellalávgun mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide
- Proševttat mat ovddidit plakáhtaid sámegilli “Mánáidgárddi fágasuorggi rámmaplánas” Natur, miljø og teknikk”

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

Proševttaide mat lunddolaččat gullet oahpahuslága ulbmila vuollái, doaibma- ja investerengoluide ja doaibmajuid mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahhtapoasttaid bokte

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Proševttat mat nannejit máttasámegiela galget deattuhuvvot erenoamážit
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Dieđut mat galget boahitit ovdan ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddahallojuvvot boadusmihttu, olahusjoavku, ovdánanplána ja čađahan vejolašvuohta
- Bušeahtta mas lea gollugeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
- Ohcamiin galgá čilgejuvvot ahte čuhcet go doaibmabijut maidda lea ohccojuvvon ruhta sierra láhkai nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Jos ohcci lea ovttaskas olmmoš, de ferte dahkkojuvvot čálalaš šiehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain das ahte oažžu dain fágalaš veahki prošeavtta čađaheami oktavuodas
- Terminologijja- ja báikenammaprošeavttain galgá informántta bálká leat mielde prošeavtta bušeahtas
- Terminologijja prošeavttain gáibiduvvo unnimusat oahppu sámegeielas vuodđofága dahje bachelor-dásis
- Muđui gustojit dat eavttut maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjaortnegiid ođasteapmi maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Gáibádusat doarjjaožžui

- Terminologijjaprošeavttain, sihke tearpmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat terminologijjabargui čuvvojuvvot. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijjaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkama várás ja almmuhit bohtosiid.
- Báikenammaprošeavttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea mearridan čuvvojuvvot. Kopijja dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuvvon ávdnasiin galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaččat dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga báikenammaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš bargui báikenamaiguin, logaldallamiiguin, čállošiguin, dutkamiin ja sullasaččain
- Doarjjaoažžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea addán doarjaga doaibmabidjui/prošektii

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 300 000 ru rádjai

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid
- Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvot ollásit dalle go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppaoassi máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođaštuvvon ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válmmastuvvot mañimusat guokte jagi mañnel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut mañiduvvot válmmastandáhtona gitta 3 jagi mañnel juolludanreivve dáhtona, dan ferte sierra vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuidd, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuidd mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit

- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallegeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallegeahčastagas. Revišuvdnaduođaštus galgá duođaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ii mávsse ruovttoluotta addojuvvon áigemearrái, de sáhtá Sámediggi gáibidit maŋŋonanreanttu lassin, gč. Juovlamánu 17. b. lága nr. 100 reanttuid birra maŋŋonan mávssu oktavuodas
- Ii sáhte šat vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide
- Sámedikkis lea vejolašvuohta bidjat johtui dárkkisteami das ahte geavahuvvojit go doarjjaruđat eavttuid mielde ja doarjjareivve gáibádusaid mielde
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Sámegiela hálldašanguovlu lea viidánan maŋimus jagiid máŋggain gielddain, ja danne lea Sámediggi ožžon eanet prošeaktaruhtaohcamiid hálldašanguovllus go ovdal. Danne lea prošeaktaruđaid juogadeapmi dássejuvvon gaskal poastta 5.3.1 ja 5.3.2.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 160 000 ru doarjjan giellaprošeavttaide olggobealde sámegiela hálldašanguovllu.

6 Kultuvra

Máŋggabealat kultureallin nanne sámi gullevašvuođa ja identitehta, ja váikkuha ealli báikegottiid gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearri

- Nanu ja aktiivvalaš sámi deaivvadanbáikkid, kulturásahusat ja museat
- Sámi dáiddalaš ja kultuvrralaš ovdanbuktimiid girjáiuvuohta mat gaskkustuvvojit servodagas
- Máŋggabealat valáštallandoaimmat sámi álbmogii
- Viiddes kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre girjerádjofálaldat sámi geavaheddjiide

Strategiijat

- Gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja earáiguin nannet sámi kulturovddideami rámmaeavttuid
- Nannet ja ovddidit ovttasbarggu earáiguin mat barget sámi kulturovddideamiin
- Nannet gulahallama sámi valáštallanserviiguin ja organisašuvnnaiguin movttiidahttin dihte sámi valáštallantaleanttaid
- Nannet gulahallama sámi nuoraiguin

- Váikkuhit dan sámi mediafálaldaga nannema, mii buori vuogi mielde fuolahit máttá-, julev- ja davvisámegielaide giellaguovvluid
- Váikkuhit sámi teahterdoaimma viidodaga nannema
- Bargat sámi valástallama viidodaga sihkkarastimiin
- Árijjalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami
- Sámedikki ja fylkkagielladaid gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovttas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte láhčit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid huksehemiin sámi ásašusdieđáhusa mielde
- Čuovvolit sámi ásašusdieđáhusa vuoruhuvvon doaibmajuid
- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaevttuid doaibmamii ja fágalaš ovddideapmái
- Viidáseappot bargat sámi čoahkkananbáikkiid ja kulturásahusaid realiseremiin

6.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 6.1 Čoahkкетabealla - Kultuvra

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	59 455	62 491	64 430	65 672	1,9 %
	Ohcanvuodot doarjja	12 735	15 239	15 239	15 949	4,7 %
	Sámi dáiddáršiehtadus	5 137	5 515	5 515	5 915	7,3 %
Submi		77 327	83 245	85 184	87 536	2,8 %

6.2 Njuolgga doarjagat

Tabella 6.2.2 Sámi festiválat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20400	Riddu Ridđu	688	706	706	943	33,6 %
20401	Guovdageainnu musihkkafestivála	1 046	1 067	1 067	1 100	3,1 %
20402	Markomeannu	424	435	435	449	3,2 %
20403	Kárášjoga beassafestivála	424	435	435	449	3,2 %
20404	Guovdageainnu filmafestivála	300	308	308	308	0,0 %
Submi		2 882	2 951	2 951	3 249	10,1 %

6.2.1 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanásašusat

Tabella 6.2.1 Sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanásašusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Divtasvuodna	1 551	1 590	1 590	1 640	3,1 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Kárášjohka	2 504	2 567	2 567	2 647	3,1 %
20202	Ája Samisk Senter, Gáivuotna	1 138	1 166	1 166	1 202	3,1 %
20203	Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáš, Billávuotna	500	513	513	529	3,1 %
20204	Sijti Jarne, Aarborste	1 284	1 316	1 316	1 316	0,0 %
20205	Várdo báiki, Evenášši/Skánit	723	741	741	764	3,1 %
20206	Gamtofta, Ráisavuotna	59	62	62	64	3,2 %
20207	Pihtánsámi viessu	439	450	450	464	3,1 %
20208	Sámi viessu Oslos	240	246	246	254	3,3 %
20209	Vilgesvárre	48	50	50	50	0,0 %
20210	Lásságámmi	240	246	246	254	3,3 %
20211	Sáččá sámi viessu	186	191	191	0	-100,0 %
20212	Mearrasámi čoahkkádušat	0	50	50	52	4,0 %
20213	Villmarkscampen Tolládal:s –Bihtánsámi	0	50	50	52	4,0 %
20214	Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš	0	0	0	300	-
Submi		8 912	9 238	9 238	9 588	3,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Sámi kulturgaskkustanásahusat mat čálmustahttet sámi kultureallima ja doibmet sámi kultuvrra ovddidanarenan

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Dáláš sámi kulturviesut ja kulturgaskkustanásahusat mat leat tabeallas 6.2.1

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Dan guovllu álbmot gos kulturgaskkustanásahusat leat ceggejuvvon

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Kulturgaskkustanásahusaid čáđahan lágideamit

Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat kulturgaskkustanásahusaid doaibmamiin sámi kulturarenan sámegeiela ja sámi kultuvrra čálmustahttima ektui

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

Doaibmaplána 2011 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoñománu 1. b. 2011

2012 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoñománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon

rehketdoallojárkkisteaddji duođaštit ruhtageavaheami rehketoalus

Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

Go doarjja lea vuollel 100 000 ru, de dat máksojuvvo ollásit bušeahttajagi álggus.

Go doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušeahttajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon

Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s

Sámi Dáiddaguovddáža doarjagis várrejuvvo 340 000 ru čájáhusbuhtadussan sámi dáiddáriidda

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo

eaktuduvvon doarjjarivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila

ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan

vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii

mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai

máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit

mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan

máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjarivve eavttuide dávistemiin

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60%

sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi kulturviesuide juogaduvvo

Jahkái 2011 várrejuvvo 9 588 000 ru doarjjan sámi kulturviesuide ja kulturgaskkustanásahusaide.

6.2.2 Sámi festiválat

Tabealla 6.2.2 Sámi festiválat

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20400	Riddu Ridđu	688	706	706	943	237 33,6 %
20401	Guovdageainnu musihkkafestivála	1 046	1 067	1 067	1 100	33 3,1 %
20402	Markomeannu	424	435	435	449	14 3,2 %
20403	Kárášjoga beassášfestivála	424	435	435	449	14 3,2 %
20404	Guovdageainnu filbmafestivála	300	308	308	308	0 0,0 %
Submi		2 882	2 951	2 951	3 249	298 10,1 %

Sámediggi galgá ásaahusdieđáhusa mielde nammadit stivralahtu Guovdageainnu musihkkafestivála, Guovdageainnu filbmafestivála ja Kárášjoga beassášfestivála stivrraide.

Doarjjaortnega mihttomearri:

Sámi festiválat mat čalmmustahttet, gaskkustit ja ovddidit sámi kultuvrra

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Ásahuvvon festiválat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.2

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Festiváloassálastit ja báikkálaš servodagat gos festiválat lágíduvvojit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čilgehus mo festivála čalmmustahttá, gaskkusta ja ovddida sámi kultuvrra

Juolludan- ja máksineavttut:

Doaibmaplána 2011 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoñománu 1. b. 2011

Bušeahhtadárbu 2012 vástte sáddejuvvo Sámediggái mañemusat cuoñománu 1. b. 2011

Rehketdoallu 2010 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketdoalus

Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2011

50 % doarjagis Guovdageainnu musihkkafestiválii, Guovdageainnu filbmafestiválii ja Kárášjoga beassášfestiválii máksojuvvo go formálalaš eavttut Sámedikki searvamii festiválad stivrraide leat ollašuttuovvon. Loahppa 50 % Guovdageainnu musihkkafestiválii, Guovdageainnu filbmafestiválii ja Kárášjoga beassášfestiválii máksojuvvo mañná borgemánu 1. b. 2011 ja go bajábealde namahuvvon eavttut leat ollašuttuovvon

50 % doarjagis eará festiválaide máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvon

Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s.

Guovdageainnu Musihkkafestivála doarjagis lea ruhta Sámi Grand Prix CD doaluide biddjon mielde.

Guovdageainnu Musihkkafestivála ii sáhte dán ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin

Riddu Riđu doarjagis lea ruhta artistabálkkáide biddjon mielde. Riddu Riđu ii sáhte dán ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin

Márkomeannu doarjagis lea ruhta artistabálkkáide biddjon mielde. Márkomeannu ii sáhte dán ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin

Kárášjoga Beassášfestivála doarjagis lea ruhta artistabálkkáide biddjon mielde. Kárášjoga Beassášfestivála ii sáhte dán ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin

Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahkes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievvti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai

máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohka-bealovddastus stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi festiválaide juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 034 000 ru sámi festiválaide.

6.2.3 Sámi valáštallan

Tabealla 6.2.3 Sámi valáštallan

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20500	Sámi Valáštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	1 004	929	929	1 003	74 8,0 %
20501	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballförbund	475	487	487	487	0 0,0 %
20502	Sámi Valáštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games	150	800	800	150	-650 -81,3 %
20503	Sámi Heargevuoddjin-lihttu/Saami Reindeer-Race Federation	0	200	200	207	7 3,5 %
Submi		1 629	2 416	2 416	1 847	-569 -23,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Valáštallandoaimmat maid Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsförbund (SVL), Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballförbund (SSL) ja Sámi heargevuoddjinlihttu/Saami Reindeer-Race Federation organiserejit doibmet sámi mánáid ja nuoraid arenan fysalaš aktivitehtii ja ovtastallamii, ja maidáid nannejit identitehta.

Doarjjaortnega doarjjaožžut:

Valáštallanorganisašuvnnat ja -lihtut mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.3

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Galle báikkálaš searvvi leat miellahtun sámi valáštallanorganisašuvnnain

Galle kurssa lágiduvvojit bargiide ja duopmáriidda sámi valáštallansuorggis

Čadáhuvvon valáštallandoaimmat lulli- ja julevsámi guovlluin

Čadáhuvvon valáštallandoaimmat mánáide ja nuoraide

Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fáldaldagain

Juolludan- ja máksineavttut:

Arctic Winter Games (AWG) doarjja galgá geavahuvvot SVL searvama plánemii ja čuovvoleapmái sihke valáštallan- ja kulturoasis AWG oktavuodas. Doarjaga hálddaša SVL-N.

Doaibmaplána 2011 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahhtadarbu ja doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

Dárkkistuvvon rehketoallu 2010 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011

Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2010 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011

50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttu juovvon

Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttu juovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaožžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas.

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiin.

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi valáštallamiidda juogaduvvo Jahkái 2011 várrejuvvo 1 847 000 ru doarjjan sámi valáštallamiidda.

6.2.4 Sámi teáhter

Tabealla 6.2.4 Sámi teáhter

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20600	Beaivváš Sámi -Našunálateáhter	15 200	15 607	15 607	16 100	493 3,2 %
20601	Áarjelhsaemien Teatere	1 319	1 590	1 590	1 640	50 3,1 %
Submi		16 519	17 197	17 197	17 740	543 3,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ásahuvvon sámi teáhterat doibmet arenan gos kultuvrra beassá vásihit, gos kultuvra gaskkustuvvo, ja gos sámegeilla geavahuvvo ja čalmmustahttojuvvo.

•

- Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Sámi teáhterat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.4

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Doaibmaguovllu ássit

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Čađahuvvon teáhterčájálmasat

Čađahuvvon teáhterčájálmasat sámegillií mánáide ja nuoraide

Man muddui olahusjoavku lea duhtavaš teáhteriid fáldagain

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahtadárbu sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalldárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo

Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, ja maid jahkečoahkkin dahje

váldočoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2011

50 % máksojuvvo bušeahttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat

ollašuhthuvvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuhthuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit

doarjaga Sámedikkis 2012:s

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo

eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila

ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan

vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi teáhteriidda juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 17 740 000 ru doarjjan sámi teáhteriidda.

6.2.5 Sámi prentosat

Tabella 6.2.5 Sámi prentosat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20800	Gába	543	557	557	574	17 3,1 %
20801	Nuorttanaste	790	810	810	810	0 0,0 %
20803	Ungdomsblad Š	1 238	1 269	1 269	1 310	41 3,2 %
20804	Sámis	0	300	300	309	9 3,0 %
20805	Daerpies Dierie/sorsamisk kirkeblad	0	100	100	103	3 3,0 %
Submi		2 571	3 036	3 036	3 106	70 2,3 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Máŋggabealat sámi prentosat čálalaš arenan buot golmma sámi čálagillii

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Sámi prentosat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.5

- Doarjjaortnega olahusjoavku
Sámi prentosiid lohkket

Ulbmilolahusa eavttut:

Galle prentosa prentejuvvojit

Galle prentosa prentejuvvojit lulli,- ja julev ja davvisámegillii

- Juolludaneavttut:

Juolludaneaktun bláđiide Gába, Š ja Sámis lea ahte unnimusat 20 % sisdoalus almmuhuvvo lulli- ja/dahje julevsámegillii

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

50 % máksojuvvo bušeahttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašutttojuvvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašutttojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii

mávssse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruðaid ruovttoluotta. Jos ruðat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruðat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Doarjjaoažžu ii sáhte vuordit eanet doarjaga prentosiid almmuhemiide Sámedikki ohcanvuðot doarjjaortnegiid bokte

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi prentosiidda juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 106 000 ru doarjjan sámi prentosiidda.

6.2.6 Girjebusset

Tabealla 6.2.6 Doarjja sámi girjebussiide

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20900	Kárašjohka	543	557	557	574	17 3,1 %
20901	Porsáŋgu	543	557	557	574	17 3,1 %
20902	Guovdageaidnu	244	250	250	258	8 3,2 %
20903	Deatnu/Unjárga	1 508	1 534	1 534	1582	48 3,1 %
20904	Gáivuotna	594	609	709	731	22 3,1 %
20905	Julevsámi	1 289	1 321	1 321	1362	41 3,1 %
20906	Oarjelsámi	1 424	1 546	1 546	1594	48 3,1 %
20907	Lulli-Romsa	0	0	0	300	300 -
Submi		6 145	6 374	6 474	6 975	601 9,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Girjerádjoálaldat mainna sámi geavaheddjiin ja earáin lea álki ávkkástallat

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Gielddat ja fylkkagielddat mat eaiggáduššet ja joðihit sámi girjebussedoaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Álbmot girjebussiid doaibmaguovllus

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Galle ovttagada luoikkahuvvon

Čađahuvvon lágideamit girjebusse olis

Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fáladagain

Juolludaneavttut:

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu maid rehketoalldárkkisteaddji lea duođastan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat borgemánu 1. b. 2011

Raporta mii čájeha mo ruðat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011

50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttuovvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s. Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruðat galget

máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi girjebussiide juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 6 975 000 ru sámi girjebussiid doibmii.

6.2.7 Museat

Tabealla 6.2.7 Museat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
21002	Gállogietti musea	a) 93	96	96	0	-96 -100,0 %
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	3 009	3 684	4 284	4 415	131 3,1 %
21004	Saemien Sijte	2 312	2 370	2 370	2 443	73 3,1 %
21007	Museaodastus	1 799	0	639	0	-639 -100,0 %
21008	RidduDuottar musea	7 802	7 802	7 802	8 040	238 3,1 %
21009	Deanu ja Várjrat mueumssiida	5 782	6 127	6 127	6 314	187 3,1 %
21010	Vardobáiki musea	a) 0	600	1 200	1 336	136 11,3 %
21011	Senter for nordlige folk AS / Davvi álbmogiid guovddášOS	0	600	600	619	19 3,2 %
Submi		20 797	21 279	23 118	23 167	49 0,2 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Seailudit, hálldašit ja gaskkustit sámi kulturhistorjja báikegottiin

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Dat sámi museat mat leat tabeallas 6.2.7

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Báikegottiid olbmot gosa museat leat ásahuvvon

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Gallis leat fitnan galledeamen

Musea čadahan lágideamit

Almmuhuvvon prentosat

Man muddui geavaheaddjit leat duhtavaččat fálaldagain

Bargiid lohku museafágalaš gelbbolašvuodain museaid áŋgiruššansurggiid siskkobealde

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 1. b. 2011

2012 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat cuoŋománu 1. b. 2011

2010 rehketoallu maid rehketoalldárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat borgemánu 1. b. 2011. Rehketoallu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon, galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddji dohkkehit jus doarjja lea badjel 150 000 ru

Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2010 doaibmaplána vuodul, ja maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimusat borgemánu 1. b. 2011

Vuollet 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušeahhtajagi álgogeahčen. Jus doarjja lea badjel

100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušeahhtajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuhthtojuvvon

Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievvti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis leat čuovvovaččat mielde:

- Doarjja Ceavccageađggi kulturmuittoguvlvi sealluhanplána mielde maid Sámediggi lea dohkkehan
- Doarjja nuortasámi siidda kulturbirrasa suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan sealluhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan
- Doarjja Vuonnamárkaniid hálldašcapmái ja prošekteremii

Doarjagis RidduDuottarMuseai, leat čuovvovaččat mielde:

- Min áiggi dáidaga oastin
- Sámi museafierpmádaga oktiordnen

Doarjagis Árran julevsáme guovddasjii lea mielde doarjja bihtánsámi museadoibmii

Doarjagis Várdobáiki lea mielde doarjja Gállogietti museai

Ásahasain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60% sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahttajagi rájes

- Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkinn mearrida movt doaibmadoarjja sámi museaide juogaduvvo.

Jahkái 2011 várrejuvvo 23 167 000 ru sámi museaide.

6.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 6.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi kultuvra

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
200	Kulturovddideapmi	9 353	9 539	9 539	9 739	200 2,1 %
201	Sámi lágádusat	2 682	2 750	2 750	2 750	0 0,0 %
212	Sámi girjebussii oastin	0	2 000	2 000	2 500	500 25,0 %
213	Sámi deaivvadansajit	700	950	950	1 175	225 23,7 %
Submi		12 735	15 239	15 239	16 164	925 6,1 %

6.3.1 Kulturovddideapmi

Tabealla 6.3.1 Kulturovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20000	Girjálášvuolta	1 854	2 586	2 586	2 586	0 0,0 %
20010	Musihkkaalmmuhecamit	2 097	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
20040	Kulturovddideapmi mánáide ja nuoraide	1 568	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
20050	Eará kulturovddideapmi	3 300	2 693	2 693	2 893	200 7,4 %
20060	Sámegiela sárggusráiddut	534	460	460	460	0 0,0 %
Submi		9 353	9 539	9 539	9 739	200 2,1 %

6.3.1.1 Girjjálašvuohta

Tabealla 6.3.1.1 Girjjálašvuohta

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20000	Girjjálašvuohta	1 854	2 586	2 586	2 586	0,0 %
Submi		1 854	2 586	2 586	2 586	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Lasihit sámi girjjálašvuođa almmuhemiid meari

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Lágádusat ja eará almmuheaddjit main lea sierra fitnodat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi girjjálašvuođa lohkkat

Ulbmilolahusa eavttut:

Man ollu sámi girjjálašvuohta almmuhuvvo

Mátta-, julev- ja davvisámegiela girjjálašvuođa oassi ollislaš prošeaktalogus

Vuoruheamit 2011:s:

Gitta 60 % várrejuvvo:

Čáppagirjjálašvuhtii main originálamánus lea sámegillii, girjjálašvuohta mánáid ja nuoraid várás vuoruhuvvo

Čáppagirjjálašvuohta mánáid ja nuoraid várás mii lea jorgaluvvon sámegillii

Gitta 20 % doarjagis várrejuvvo fágagirjjálašvuhtii/áššeprosia main originálamánus lea sámegillii.

Gitta 20 % doarjagis várrejuvvo jietnagirjjiide mánáid ja nuoraid várás

Jagis 2011 ii addojuvvo doarjja čuovvovaččaide:

Diehtoohcangirjjiide, leksikála dahkosiidda ja referánsadahkosiidda

Jahkegirjjiide, báikkálaš historjja jahkegirjjiide dahje eará girjjiide mat leat oaivilduvvon báikkálaš olbmuid várás

Skuvla- ja oahppogirjjiide

Diedalaš nákkosgirjjiide, dutkanraporttaide ja čielggadusaide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis:

Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus čálliguin ja vejolaš govvejeddjiiguin

Go ohcá almmuhit jorgaluvvon girjjálašvuođa, de galgá soahpamuš originálamánusa

vuoigatvuodaeiggiidii leat mielde

Go ohcá almmuhit jietnagirjji, de galgá soahpamuš originálamánusa vejolaš vuoigatvuodaeiggiidii leat mielde

Ohcama mielddusin galgá leat fágalaš árvoštallan maid olggobeale fágakonsuleanta lea dahkan. Dát ii guoskka jietnagirjjiide mat ovdal leat almmuhuvvon girjin

Bušeahhta mas oidno doaibmabijuid ja ruhtadanplána gollomeroštus

Ohcamis galgá válddahallojuvvo čuohcá go ohccojuvvon doaibmabidju earaláhkai nisssonolbmuid go almmáiolbmuid

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

- Gáibádusat doarjjaoažžui:

- 10 gáhppálaga gárvvistuvvon buktagis sáddejuvvojit Sámedikki bibliotekki

- Doarjjaoažžu galgá dieđihit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:

a) Čállihonorára

- Fágagirjjálašvuohta 85 000 ru
- Honorára fágagirjjálašvuođa jorgaleami ovddas, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus mas leat 2000 čállinguoskkahaga
- Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru
- Divttat, čájáhusat 75 000 ru
- Smávvamánáidgirjjit 55 000 ru
- Girjjálašvuođa jorgalanonorára, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus 2000 guoskkahagain

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjiin:

Ollislaš buvttadusgollun lohkkovuvvojit teknikkalaš buvttadeapmi ja doaimmahuslaš golut, ja doarjja rehkenastovuvvo čuovvovaččat árka nammii (mearkkaša 16 siiddu):

- Dábalaš livttes barddáldat (prosa) 9 500 ru
- Váddáset barddáldat (lyriikka ja čájáhus) 11 000 ru

Jus supmi gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštallama. Dat galgá ákkastuvvot čálalaččat.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvo formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahuslaš gollun lohkkovuvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš mudden ja korrektuvrra lohkan.

Jietnagirjjiide:

Ollislaš buvttadangoluide gullá buot buvttadeapmi ja buhtadus, ja meroštallojuvvo ákkastuvvovuođul, gitta 200 000 ru rádjai.

Jus supmi gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštallama. Dat galgá ákkastuvvot čálalaččat.

Buot buvttadeapmi mearkkaša teknikkalaš buvttadeapmi, bádden ja mángen.

c) Illustrašuvdnagolut

Illustrašuvdnamávssut šiehtaduvvojit juohke earjki dilis govvadáiddáriin/illustrerejeddjiin. Dása gullet maiddái dat olggošsiiddut maid fitnolaš illustrerejeddjit ráhkadit.

Buvttademiide main leat illustrašuvnnat badjel 20 % sáhtta addit gitta 20 000 ru rádjai doarjaga illustrašuvdnagoluide. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

Dan lassin sáhtta b) čuoggás goluin rehkenastit gitta 75 % oppalaš gollun prentejuvvon girjjiide ja gitta 40% rádjai jietnagirjjiin

Oppalaš gollun lohkkovuvvojit eará golut mat lágádusas leat girjji ráhkadeapmái lassin daidda mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet earret eará leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kontorhálldahussii, mátkkiide, olggoebeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuodaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govvaredigeremii ja sullasaččaide.

e) Vuovdaleapmi ja juohkin

Dasa lassin sáhtta doarjjaoažžu oazžut gitta 15 % rádjai b) čuoggá buvttadangoluin vuovdaleapmái ja juohkimii.

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá maŋemustá 5 vahku sisa doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid

50 % sáhtta máksojuvvot čálalaš máksinávžžuhusa vuodul go prošeakta lea álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon ja golut leat duodaštuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiguin prošavttas.

Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuid mat gullet njuolga prošavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahattojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheadđji/ovddasvástideaddji vuolláičállit Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuvdnastandárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduodaštus galgá duodaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonareavttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reavttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošektii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolgadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 586 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii.

6.3.1.2 Musihkkaovddideapmi

Tabealla 6.3.1.2 Musihkkaovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20010	Musihkkaovddideapmi	2 097	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %
Submi		2 097	1 900	1 900	1 900	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Eanet doaimbajut sámi musihka ovdanbuktima várás

Sámi musihka oažžuma sihkkarastin

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Sámi musihka almmuheadđjit: lágádusat/skearffitnodagat/registrerejuvvon doaimmahagat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi musihka oasit

Ulbmilolahusa eavttut:
Sámi musihka almmuhemiid lohku
Sámi musihkkaaktevrraid guoimuhemiid lohku

Vuoruheamit 2011:s:
Musihkkaalmmuheamit mánáide
Nuorra sámi artisttaid musihkkaalmmuheamit
Musihkkaalmmuheamit main lea hutkás musihkka

- Doarjja ii addojuvvo investeremiidda.

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
Oassin ohcamiid áššemeannudeamis bivdit mii olggobeale konsuleanttaid árvoštallat ohcamiid

- Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:
Galgá ráhkaduvvot prošeaktaválddahallan mii máinnaša mo prošeavtta ovdáneapmi čatnasa guovddáš dáhpáhusaide ja man muddui prošeakta lea čađahahtti. 5 demo gáhppálaga galget mielddustuvvot. Muđui sáhtta čujuhit ovddit musihkkaalmmuhemiide.
Bušeahhta mas lea doaibmabijuid ja ruhtadanplána gollomeroštus
Ohcamis galgá válddahallojuvvot čuočcá go ohccojuvvon doaibmabidju earaláhkái nissonolbmuid go almmáiolbmuid
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

- Gáibádusat doarjjaožžui:
Doarjjaožžu galgá dieđihit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:
Gitta 80 % rádjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul

Máksineavttut:

Doarjjaožžu galgá ovdal go vihtta vahku lea gollan doarjjeivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid
50 % doarjagis máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon
Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjeivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
Doarjjaožžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiguin prošeavttas.
Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláicállit Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuovdnastándárdda RS 800 ektui Revisuovna cealkámušat revisuovdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuovdnaduodaštus galgá duodaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjeivve ulbmiliid mielde.
Musihkkaalmmuhemiid oktavuodas galget 10 gáhppálaga gárvvistuvvon buktagis sáddejuvvot Sámediggái Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaožžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjeivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan

vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošehtii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami odasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan musihkkaovddidemiide.

6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás

Tabella 6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáide ja nuoraide

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20040	Kulturdoaimbajut mánáide ja nuoraide	1 568	1 900	1 900	1 900	0,0 %
Submi		1 568	1 900	1 900	1 900	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Máŋggalágan kulturdoaimmat mánáid ja nuoraid várás

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Organisašuvnnat ja ásašusat

Eará kulturdoaimmaheaddjit vuosttažettiin ovttašbarggus almmolaš ja priváhta ásašusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi guovlluid mánát ja nuorat

Ulbmilolahusa eavttut:

Čađahuvvon doaimbajuid lohku

Doaimbajuid lohku sierralágan kultursurvggiin

Doaimbajuid lohku sierra sámi guovlluin

Vuoruheamit 2011:s:

Dáidda- ja duodjedoaimbajut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat

Sámi teáhterdoaimbajut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat

Prošeavttat mat leat mielde ovddideamen sámi mánáid ja nuoraid deaivvadansajiid Troanddima ja Romssa gávpogiin

Musihkkafálaldagat main mánát ja nuorat leat mielde

Dakkár doaimmaid ovddideapmi luonddus sámi mánáid ja nuoraid várás, maid boarrásat leat mielde gaskkusteamen

- Doarjja ii addojuvvo doaimba- ja investerengoluide

Juolludaneavttut:

Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. rádjai 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahitit ovdan ohcamis:

Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mas válddahallojuvvo ovdánanplána muttuiguin ja prošeavtta čadahavejolašvuodain
Bušeavtta mas lea gollomeroštus doaimbajuid ja ruhtadanplána vuodul
Ohcamis galgá válddahallojuvvo čuoččá go ohccojuvvon doaimbajidju earaláhkái nissonolbmuid go almmáiolbmuid
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

- Gáibádusat doarjjaožžui:

Doarjjaožžu galgá dieđihit ahte Sámediggi lea dorjon doaimbajidju/prošeavtta

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai

Máksineavttut:

Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid
Vuolled 20 000 ruvdnosáš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golud duodaštuvvon ja prošeaktaraporta buktojuvvon
Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guovtti jahkái maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii válbmejuvvo áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
Doarjjaožžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin prošeavttas.
Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu ruđaid geavaheamis
Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas.
Reviderejuvvo duodaštut galgá duodaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaožžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuodojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaožžu ii mávssse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievvti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassan gáibidit maŋŋonnanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonnan máksimiid jna. oktavuodas
Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluid, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievvadusaid maid geažil golud sáhttet lassánit mealgat
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan kulturdoaimbajuid mánáid ja nuoraid várás.

6.3.1.4 Eará kulturdoaimbajut

Tabealla 6.3.1.4 Eará kulturdoaimbajuid

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20050	Eará kulturdoaimbajut	3 300	2 693	2 693	2 678	-15 -0,6 %
Submi		3 300	2 693	2 693	2 678	-15 -0,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:
Máŋggalágan sámi kulturdoaimmat

Doarjjaortnega doarjjaožžu:
Sámi ášahusat, organisašuvnnat ja sámi kulturdoaimmaheaddjit geain lea sierra fitnodat. Giellat ja fylkkagiellat eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte
Eará kulturdoaimmaheaddjit ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin
Skuvla- ja álbmotgirjerájut leat vuoigadahttojuvvon ožžut doarjaga prošeavttaide maiguin sámi girjjálašvuohta ovdánahttojuvvo ja gaskkustuvvo girjerájuin

Doarjjaortnega olahusjoavku:
Sámi álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:
Man ollu čadáhuvvon doaimbajut
Man ollu doaimbajut iešguđet kultursurggiin

Vuoruheamit 2011:s:
Sámi kulturdoaluid oasseruhtadeapmi Sámi álbmotbeaivvi guovvamánu 6. b. čalmmustuhttima oktavuodas
Sámi kulturdoalut main váldodeaddun lea sámi kultuvra
Dokumentárbuvttadusaid sámi diliid birra oasseruhtadeapmi
Sámi govvádáidda- ja duodječájáhusat Norggas, oktan katalogaiguin ja plakáhtaiguin
Duodjekursa kulturbargiide
Prošeavttat mat ovddidit ja gaskkustit sámi girjjálašvuođa girjerájuide
Sámi artisttaid honorárat

- Doarjja ii addojuvvo doaimma- ja investerengoluide.

Juolludaneavttut:

Rabas ohcanáigi gitta čakčamánu 1. b. 2011 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mas lea ovdánanplána muttuiguin ja prošeavtta čadahanvejolašvuođain
Dokumentárbuvttademiid oasseruhtadeapmái galget ovddiduvvot plánat movt gaskkustit ja olámuddui buktit buktaga
Sámi kulturdoaluid oktavuodas Sámi álbmotbeaivvi čalmmusteami oktavuodas guovvamánu 6. b. galgá ohccis leat oktasaš ruhtadeapmi earáiguin
Bušeahtta mas lea gollomeroštus doaimbajuid ja ruhtadanplána vuodul
Ohcamis galgá válddahaljojuvvo čuohtá go ohccojuvvon doaimbajidju earaláhkái nisssonolbmuide go almmáiolbmuide
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

- Gáibádusat doarjjaožžui:

Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte lea ožžon doarjaga Sámedikkis doaimbajidju/prošektii

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai

- Stuorámus doarjja sámi kulturdoaluide sámi álbmotbeaivvi, guovvamánu 6. beaivvi čalmmusteami oktavuodas lea 20 000 ru
- Eanemus doarjja proševttaide sámi girjjálašvuoda ovdánahttimii ja gaskkusteapmái girjerájuin lea gitta 20 000 ru rádjai
- Doarjja sámi artisttaide Norggas sáhtta leat gitta 15 000 ru rádjai artistta nammii. Artistabálká ii galgga leat eanet go 30 000 ru juohke lágideamis

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaevttuid

Vuollet 20 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošekta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čadahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošektaraporta buktojuvvon

Prošekta galgá válmmastuvvot mañimusat jagi mañña doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut proševtta válbmenbeaivvi mañiduvvot gitta guovtti jahkái mañña doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošekta ii válbmejuvvo áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošektarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin proševttas.

Prošektarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga proševtta čadaheapmái. Prošektarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahattojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošektarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošektarehketdoalu galgá prošektajođiheadđji/ovddasvástideadđji vuolláičállit Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon

rehketdoalodárkkisteadđji duodaštít rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošektarehketdoallu galgá reviderejuvvo revišuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallegeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallegeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštít lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde evttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mü lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit evttuid mielde ja doarjjareivve evttuide dávistemiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošektii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 893 000 ru doarjjan eará kulturdoaimbajuiide.

6.3.1.5 Sámegielat govvasárggusráiddut

Tabealla 6.3.1.5 Sámegielat govvasárggusráiddut

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20060	Sámegielat govvasárggusráiddut	534	460	460	460	0 0,0 %
Submi		534	460	460	460	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:
Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheamit

Doarjjaortnega doarjjaožžu:
Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegielat govvasárggusráidduid lohkkat

Ulbmilolahusa eavttut:
Galle almmuhuvvon sámegielat govvasárggusráiddu

Vuoruheamit 2011:s:
Sámegielat govvasárggusráiddut
Bálddaldas almmuheamit mátta-, julev- ja davvisámegilli

- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
Galgá ráhkaduvvot prošektačilgehus mas válddahallojuvvot deatalaš áigemuttut ja proševtta čadahanvejolašvuohta
Bušeahtta mas lea gollomeroštus doaibmabijuid ja ruhtadanplána vuodul
Ohcamis galgá válddahallojuvvot čuohtá go ohccojuvvon doaibmabidju earaláhkái nisssonolbmuide go almmáolbmuide
Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

- Gáibádusat doarjjaožžui:
Doarjjaožžu galgá almmuhit ahte Sámediggi lea dorjon doaibmabiju/proševtta

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodasat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Máksineavttut:

Doarjjaožžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaavttuid
Vuollel 20 000 ruvdnosáš doarjja máksojuvvo ollásit go prošekta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čadahuvvon, golud duodaštuvvon ja prošektaraporta buktojuvvon
Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut proševtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guovtti jahkái maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošekta ii válbmejuvvo áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuidd, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuidd mat gullet njuolga prošeavtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtttá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoallođárkkisteaddji duođáštít rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuovdnastándárdda RS 800 ektui Revisuovnna cealkámušat revisuovdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuovdnaduodaštus galgá duođáštít lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Sámediggi sáhtttá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Gevatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtttá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtttá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jos Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut sáhttet lassánit mealgat

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 460 000 ru doarjjan sámegielat govvasárggusráidduide.

6.3.2 Sámi lágádusat

Tabealla 6.3.2 Sámi lágádusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20100	Sámi lágádusat	2 682	2 750	2 750	2 750	0,0 %
Submi		2 682	2 750	2 750	2 750	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Doaibmi sámi lágádusat

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

Lágádusat mat vuosttažettiin almmuhit sámegillii

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámegielat almmuhemiid geavaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

Lágáduslohku

Sámegielat almmuhemiid lohku

Man ollu girjiid ja eará almmuhemiid lágádusat leat vuovdán

Vuoruheamit 2011:s:

Ásahuvvon sámi lágádusat mat ollašuhttet juolludaneavttuid

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri ođđajagimánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Diedut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

Lágádus galgá leat registrerejuvvon Norggas ja dan váldoulbmil galgá vuosttažettiin leat sámegillii almmuhit

Lágádus galgá leat almmuhan unnimusat 10 namahusa maŋimus golmma jagis

Lágádusa bruttogávpejohtu galgá leat unnimusat 500 000 ru jahkái

Almmuheamit sámegillii galget leat 75 % bruttogávpejođus

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

- Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga juohkáseapmi:

a) Vuodđodoarjja

15 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohitta daidda geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet doarjjaeavttuid

b) Doaibmadoarjja

30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo lágádusaide daid doaimma mielde, sihkkarastit ahte buvttaduvvojit eanet sámegielat almmuheamit. Doarjaga juohkimis ferte váldit vuhtii lágádusa ollislaš sámegielat almmuhemiid ja sámi musihkkaalmmuhemiid 2010:s. Doarjaga rehkenastimis biddjojuvvon vuodđun árkkaid lohku (mearkkaša 16 siiddu juohke árkkas) juohke gárvvistuvvon sámegielat almmuheamis ja galle sámi musihkkaalmmuheami leat gárvvistuvvon 2010:s.

20 % jahkásaš rámmas juogaduvvo daid lágádusaid buvttadusa mielde, mat buvttadit sámi oahpponeavvuid (Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš plánas áigodahkii 2009-2012 lea mearriduvvon mii dat galgá adnojuvvot sámi oahpponeavvun). Doarjaga juolludettiin vuhtiváldojuvvon lágádusa jagi 2010 sámi oahpponeavvuid ollislaš buvttadeapmi. Doarjjasturrodaga meroštaladettiin biddjojuvvon vuodđun juohke sámi oahpponeavvu árkalohku (16 siiddu juohke árkkas) mat leat gárvvistuvvon 2010:s. Digitaliserejuvvon oahpponeavvuide meroštallojuvvon 2000 deattastaga siiddu nammii.

c) Doarjja vuovdaleapmái ja juohkimii

35 % jahkásaš rámmas juhkkajojuvvon sámi almmuhemiid vuovdaleapmái ja juohkimii. Juogadettiin doarjaga lágádusaide biddjojuvvon vuodđun dat proseantaoassi maid lágádus lea ožžon čuoggás b) Doaibmadoarjja

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan 5 vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dieđihit ahte dohkkeha go doarjjaeavttuid

Doarjja máksojuvvon go revisuvdnaduodaštus čájeha visogova 2010 sámegielat almmuhemiid ollislaš girjebuvttadeamis ja go revisuvdnaduodaštuvvon rehketdoallu ja -raporta čájehit mo 2010 ruđat leat geavahuvvon

Doarjja máksojuvvon ollásit dan bušeahhtajagis go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusat golgotmánu 1. b. 2011

Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvon ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvon ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvon ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋnonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 750 000 ru sámi lágádusaide.

6.3.3 Investerendoarjja sámi girjebussiide

Tabealla 6.3.3 Sámi girjebussii oastin

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
212	Sámi girjebussii oastin	0	2 000	2 000	2 500	500 25,0 %
Submi		0	2 000	2 000	2 500	500 25,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Bisuhit ja ovddidit sámi girjebussefálaldaga

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Suohkanat ja fylkkasuohkanat mat eaiggáduššet ja doaimmahit sámi girjebussiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Olbmot geat orrot guovlluin gos girjebusset doibmet

Ulbmilolahusa eavttut:

1 oston girjebusse ovttasbarggus suohkaniiguin/ fylkkasuohkaniiguin

Vuoruheamit:

Sámi girjebusse máttasámi guvlui

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2011. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien dáhtona maŋŋá eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Dieđut mat galget boahit ovdan ohcamis:

Doarjjaoažžu ráhkada čadahanplána sisaoastimii, mas lea dárkilis gollomeroštallan ja ruhtadanplána maid Sámediggi dohkkeha ovdal go gávpešiehtadus dahkko

Doarjjaoažžu geatnegahttojuvvo doaimmahit girjebusse unnimusat 10 jagi. Olles doarjja dahje oassi das sáhtta gáibiduvvot máksojuvvot ruovttoluotta jus doaibma heaittihuvvo dahje rievdá ovdal áigemearri lea gollan

Ii addojuvvo eanet doarjja doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo ákkastallojuvvon ohcama vuodul

Máksineavttut:

Vuosttaš oassi doarjagis máksojuvvo go gávpešiehtadus lea dahkkojuvvon

Loahppa oassi doarjagis máksojuvvo go busse lea skáhppojuvvon ja doarjjaoažžu lea buktán raportta ja rehketdoalu mii duodašta doarjaga geavaheami

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit

maŋŋonareanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 500 000 ru sisaoastindoarjjan ođđa sámi girjebussiide.

6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Tabealla 6.3.4 Sámi deaivvadansajit

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
213	Sámi deaivvadansajit	700	950	950	1 175	225 23,7 %
Submi		700	950	950	1 175	225 23,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Deaivvadansajit mat doibmet sámi giela ja kultuvrra gaskkustan- ja ovdánanarenan

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

Sámi deaivvadansajit ovttaskas olbmuide, joavkkuide ja servviide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Sámi deaivvadansajiid lagasbirrasa olbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána mielde

Doaimmaid lohku boares olbmuide, mánáide ja nuoraide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Doarjja ii addojuvvo investeremiidda visttiid oktavuodas dahje gitta installašuvnnaide

- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:

Ohcama miellidusin galgá leat doaibmaplána 2011 várás ja bušeahttadárbu 2012 várás

Deaivvadansajit fertejit duodaštit ahte sis lei doaibma juovlamánu 31. b. 2010 muttus, ja ahte sis lei sierra dohkkehuvvon stivra

Vai oažžu doarjaga, ferte doarjjaoažžu ovddemustá láigohit lanjaid, sus ferte leat sierra visti dán várás dahje oktasaš bádji duoji várás

Deaivvadansajit mat ožžot doaibmadoarjaga eará boasttaid bokte Sámedikki bušeahntas, eai oáččo doarjaga dán ortnega bokte

Servviin ja lihtuin mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahnta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahntajagi rájes

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjjasturrodas rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhttona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.

50 % máksojuvvo go doarjjaoažžu dan bivdá, loahppa 50 % máksojuvvo go raporta ja rehketdoallu mii čájeha ruđaid geavaheami 31.12.10 muttus geigejuvvo Sámediggái. Raporta 2010 doaibmaplána mielde ja rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái maŋimus borgemánu 1. b. 2011

Rehketdoallu galgá čájehit goluid ja boađuid oktiibuot, dat mearkkaša oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja boađuiguin. Rehketdoalus galget lea mielde dušše dakkár golut ja boađut mat čatnasit njuolggada doaimmaid čadaheapmái

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvoat reviderejuvvoat reviderejuvvoat RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvoat oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenoamáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvnaduodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.

Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvo menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvoat ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvo, de sáhttit dasa lassit gáibidit maŋjonanreantuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosas lága reantuid birra maŋjonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemii

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána, masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 175 000 ru doarjjan sámi deaivvadansajiide.

6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

Tabealla 6.4 Sámi dáiddáršiehtadus (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
20700	Dáiddafoanda	a) 700	700	700	700	0,0 %
20701	Stipeanda sámi dáiddáriidda	a) 2 087	2 200	2 200	2 250	50, 2,3 %
20702	Doaibmadoarjja dáiddárorg. ja Sámi dáiddárráđdi	a) 1 750	1 920	1 920	1 970	50, 2,6 %
20703	Govvadáidagiid ja dáiddaduoji oasinortnet	b) 350	370	370	370	0, 0,0 %
20704	Fágalaš bagadeapmi	a) 250	275	275	275	0, 0,0 %
20705	Čájáhusbuhadus	a) 0	50	50	50	0, 0,0 %
20706	Sámi čáppagirjijálašvuoda, musihka ja luđiid oasinortnet	a) 0	0	0	300	300, -
Submi		5 137	5 515	5 515	5 915	400, 7,3 %

a) Dáid poasttaid hálldaša Sámi dáiddárráđdi

Borgemánu 19. b. 2004-mannosaš Dáiddáršiehtadusa válđošiehtadusa vuodul lea Sámediggi ja Sámi dáiddárráđdi šiehtadallan jagi 2011 dáiddáršiehtadusa, mii galgá leat fámus 01.01.2011 rájes 31.12.2011 rádjai. Šiehtadus ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii dohkkeheapmái, gč. dáiddáršiehtadusa 8. artihkkala.

Sámediggi ja Sámi dáiddárráđdi leat soahpan 5 915 000 ruvdnosaš ekonomalaš rámma Sámedikki bušeaha bokte jagi 2011 dáiddáršiehtadussii. Dát mearkkaša 400 000 ruvdnosaš lassáneami jagi 2010 dohkkehuvvon dáiddáršiehtadusa ektui.

6.4.1 Dáiddafoanda

700 000 ru várrejuvvo ortnegii. Ruđat hálldašuvvojit njuolggadusaid mielde. Bealit sohpe ahte 700 000 ru rámmas sáhtta várret ruđaid ad-hoc dárbbuide.

6.4.2 Stipeanda sámi dáiddáriidda

Sohppojuvvui ahte sámi dáiddáriid stipeandaortnegii juolluduvvo 2 250 000 ru, 50 000 ruvdnosaš lassáneapmi 2010 rájes 2011 rádjai.

6.4.3 Doaibmadoarjja sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái

Sohppojuvvui 1 970 000 ruvdnosaš ekonomalaš rámma doaibmadorjjan sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái, 50 000 ruvdnosaš lassáneapmi 2010 rájes 2011 rádjai.

6.4.4 Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet

Dán ortnegii várrejuvvo 370 000 ru maid Riddu Duottar Musea hálldaša. Ostojuvvon dáidda gálgá biddjojuvvoat boahhteáiggi sámi dáiddamuseai. Dassážiigo musea lea huksejuvvon galgá dáidda gaskaboddasaččat vurkejuvvo Riddu Duottar Museas Kárášjogas. Riddu Duottar Musea hálldaša govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnega.

6.4.5 Fágakonsuleanttat (Fágalaš bagadallan)

275 000 ru várrejuvvo Sámi dáiddárráđi fágakonsuleanttaid geahččalanortnegii, vrd. 2009 šiehtadusa. Sámi dáiddárráđi galgá árvoštallat ortnega 2011:s. Fágakonsuleantta váldobargun galgá leat sámi čáppagirjálášvuoda, musihka ja juoigama ovddideapmi.

6.4.6 Čájálmasbuhtadus

Dán ortnegii várrejuvvo 50 000 ruvdno. Bealit leat soahpan ahte čájálmasbuhtadus hálldašuvvo stipeandan sámi govvadáiddáriidda, dáiddaduojiáriidda ja dáiddalaš govvejeddjide Sámi dáiddáriid ja Girječálliid buhtadusfoandda bokte. Čájálmasbuhtadus lea buhtadus dáidaga ovddas mii lea ostojuvvon govvadáidaga ja duoji oastinortnega bokte maid Sámediggi hálldaša.

Sámi dáiddárráđi hálldaša dáiddafoandda, stipeandda sámi dáiddáriidda ja doaibmadoarjaga sámi dáiddárorganisašuvnnaide.

6.4.7 Ortnet sámi čáppagirjálášvuoda ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás.

Várrejuvvo 300 000 ru ortnegii 2011 várás. Oastinortnegii gullá girjálášvuodda mánáide, nuoraide ja rávesolbmuid buot golmma virggalaš sámediggi buot girjálášvuoda šaŋŋeriin, oktan jietnagirjiiguin ja luohtealmmuhemiiguin. Dan lassin dasa gullet árbevirolaš ja odđáiggi musihkkaalmmuheamit seamma šaŋŋersurgiin buot ahkejoavkkuid várás.

7 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat juohkelágan ealáhusaiguin lea deatalaš eaktun bisuhit ássama sámi guovlluin. Dárbbášuvvojit eanet nissonolbmot mat vuodđudit ealáhusaid. Dat nannešii ealáhuseallima, ja bijašii vuodu máŋggabealat ealáhuseallimii.

Váldomihttomearri:

Nana ja máŋggabealat ealáhuseallin mii fuolaha sámi kultuvrra, luonddu ja birra sámi guovlluin

Oassemihhtomearri:

- Máŋggabealat ealáhuseallima bargodilálašvuodda bisuhuvvo ja ovddiduvvo
- Eanedit nissonolbmuid logu fitnodateaiggáid ja fitnodatbargiid gaskkas

Strategiijat:

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja earáiguin nannet buriid rámmaeavttuid sámi ealáhusovddideapmái
- Bargat dan ala ahte Riddoguolástuslávdegotti árvalus čuovvoluvvo
- Bargat dan ala ahte Sámedikki mearráduš Deanučázadaga báikkálaš hálldašemi birra čuovvoluvvo
- Bargat dan ala ahte čielggadeapmi Njeavdánčázadaga báikkálaš guollebivddu hálldašemi birra álggahuvvo

- Bargat dan ala ahte nissonolbmuid riektedilli ja sajádat vuodđoealáhusain nannejuvvo ja oainnusmahttojuvvo
- Láhčit dilálašvuodáid ealáhushtkamii, gealbudeapmái ja innovašuvdnii ovttasbarggu bokte Innovašuvdna Norggain ja gealbo- ja máhttobirrasiguin

Váikkuhangaskaomiid aktiivlaš geavaheami bokte bisuhit ja ovdánahttit mánggabealat ealáhuseallima doarjjaruđaid buriin juogademiin sohkabeliid gaskka

Searvválaš doaimmaid bokte oččodit mánggalágan ealáhusaid

Movttiidahttit nissonolbmuid álggahit ja viidáseappot ovddidit iežaset doaimma

Movttiidahttit nuorra álggaheddjiid álggahit iežaset doaimma

Searvat sámi kulturealáhusaid ovddideapmái

Veahkehit bisuhit ja ovddidit mariidnaealáhusaid, boazodoalu ja eanadoalu deatalaš kulturguodddin sámi guovlluin

Veahkehit ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuidd

Veahkehit bisuhit ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoalu ja meahcásteami

Váikkuhit dan ahte ášahuvvojit buorit buolvamolsunortnegat vuodđoealáhusain

7.1 Váikkuhangaskaoamit

Boazodoallošiehtadallamiin fievrriiduvvo jahkásaččat 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot boazodoalu lassiealáhusaide.

Eanandoallošiehtadallamiin fievrriiduvvo jahkásaččat 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot eanadoalu ealáhusdoibmii.

Jahkái 2011 juolluda Sámediggi buohkanassii 14 002 000 ru duodjeealáhusii. Ruđat juogaduvvojit čuovvovaš poastaide kapihttalis 7 Ealáhus:

- 7.2.1 Duodjeinstituhta: 3 102 000 ru

- 7.4.2 Duoji fidnoahppiortnet – árvoháhanprográmma: 1 500 000 ru

- 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus: 9 400 000 ru

Ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaibmaguovlu ealáhusovddideapmái ii guoskka duoji ealáhusšiehtadussii.

Tabealla 7.1 Čoahkketabealla - Sámi ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	2 509	3 009	3 009	3 102	93, 3,1 %
	Ohcanvuđot doarjja	15 477	16 911	16 911	16 911	0, 0,0 %
	Árvoháhanprográmma	5 956	5 500	5 500	5 650	150, 2,7 %
	Duodješiehtadus	9 279	9 210	9 210	9 400	190, 2,1 %
Sum		33 221	34 630	34 630	35 063	433, 1,3 %

7.2 Njuolgga doarjja

Tabealla 7.2 Njuogga doarjagat - Sámi ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
301	Duodjeásahusat	2 509	3 009	3 009	3 102	93, 3,1 %
Sum		2 509	3 009	3 009	3 102	93, 3,1 %

7.2.1 Duodjeásahusat

Tabella 7.2.1 Duodjeásahusat

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30100	Duodjeinstituhta	2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %
Sum		2 509	3 009	3 009	3 102	93 3,1 %

Duodjeinstituhta stivra viiddiduvvo nu ahte dasa gullá maiddá Duojáriid ealáhussearvi.
Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit duodjealáhusa dakko bokte ahte doarjut Duodjeinstituhta doaimma

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:
Duodjeinstituhta

Doarjjaortnega olahusjoavku:
Duojarat

•

Ulbmilolahusa eavttut:
Doaimmat dohkkehuvvon doaibmaplána ektui
Olbmuid ja ášahusaid oktavuodáváldimat
Čađahuvvon kurssat
Olahusjoavkku duhtavašvuohta fáldagain

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

Doaibmaplána jahká 2011 sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2011
Bušeahhtadárbbut 2012 várás sáddejuvvojit Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2011
Rehketdoallodárkkisteaddji duodástan 2010 rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011
Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2010 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2011
50 % doarjagis máksojuvvo go formálalaš eavttut Sámedikki searvamii ášahusa stivríi leat devdojuvvon.
Loahppa 50 % máksojuvvo maŋŋil borgemánu 1. b. 2011 ja go badjelis namuhuvvon doarjjaeavttut leat devdojuvvon
Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s
Doarjagis Duodjeinstituhtii, várrejuvvo 1 000 000 ru duoji bagadanbálvalusaide
Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin
Ášahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkabealovddastus stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:
Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima Duodjeinstituhtii.

Jahká 2011 várrejuvvo 3 102 000 ru Duodjeinstituhtii.

7.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 7.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
300	Ealáhusovddideapmi	15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %
Sum		15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %

7.3.1 Ealáhusovddideapmi

Tabealla 7.3.1 Ealáhusovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30030	Márggabelat ealáhusat	7 195	7 947	7 947	7 947	0 0,0 %
30000	Maridna ealáhusat	3 892	4 165	4 165	4 165	0 0,0 %
30010	Eanadoallu	4 390	4 799	4 799	4 799	0 0,0 %
Sum		15 477	16 911	16 911	16 911	0 0,0 %

Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaimaguvlui gullet dát báikkít:

2011 Guovdageaidnu	2030 Máttá-Várjjat, čuowovaš vuodđobiirret:
	0101 Buodgáibeaski
2012 Áltá, čuowovaš vuodđobiirret:	0102 Reais(a)uonna
0101 Stierdná	0103 Spurnes /Sállam
0102 Sievju	0104 Njávdam
0103 Uhcca Liidnewotna	0402 Láwonjarga
0104 Stuora Liidnewotna	0403 Juranjohka
0105 Gámawotna	0404 Ruowewuonna
0106 Fielwuotna	0405 Vuorjám(johka)
0107 Nyvoll	0503 Čoalbmejávi
0108 (Stuora) Girenjarga	0504 Máiddet/Skrotnes
0110 Latni	0505 Bajit Báhcceveadji
0201 Lákkonjargeahči	
0202 Dáhppeluokta/Vuojatluokta (Rivargor	1902 Romsa, čuowovaš vuodđobiirret:
0203 Lákkowonbahta	3301 Čie(k)ngalluokta
0204 Dálbmeluokta	3302 Leaibediewá
0205 Vasbotnelv	3303 Moskaluokta
	3304 Moskauvodi
2014 Láhppi	3305 Rivnje/Vuotnasiida
	3306 Suortu (davít/siskit)
2017 Fálesnuorri	3307 Várpenjarga
	3308 Su(o)rgomohkki
2018 Muosát, čuowovaš vuodđobiirret	3309 Guohcawopmi
0119 Muorral(vuotna)	3310 Ullsfjordmoane -
0120 Vuotkevuotna (Uhcca-vuonaš)	
0121 Muotki	1913 Skánit (viiddiduwon olles suohkanii)
0122 Gunnarnes	
0123 Tufford	1919 Rivttát
0124 Fáme-lžžát	
	1920 Loabát (viiddiduwon olles suohkanii)
2019 Máhkarávu (Nordkapp), čuowovaš vuodđobiirret:	
0113 Oarjjábealli-Vuotnabadaguovlu	1925 Ráisavuotna, čuowovaš vuodđobiirret:
0114 Nuortaváhkeguovlu	0101 Gumpedallá
0115 Goaskinvákke - Ráktionjár-guovlu	0102 Øvre Bakkejord
0117 Skuohttanjarga	0103 Skuoddovuodi
0118 Mannskarvik-Reaipváhki (Ráiváhki)	0104 Smørsgård
0119 Spierrtanjarga (Spierta)	0201 Lurruaorda/Ráb-oassa
0200 Geaissavearra	0207 Boazojohka
0201 Geaissavearra	0208 Áisajávi
0202 Kniskkárnjarga	
0203 Duvavuotna (Irivuotna)	1938 Ivgu
0204 Magerøystua	
0205 Finnvik	1939 Omasvuotna
0206 Váttavuotna (Váttavuonaneret)	
Bygda sarnes	1940 Gáivuotna
2020 Porsángu	1943 Návuotn
2021 Kárásjohka	1805 Nárviika, čuowovaš vuodđobiirret:
	0102 Hearjjak
2022 Dawesiida, čuowovaš vuodđobiirret:	0109 Áravopmi
0103 Dáigevuotna	0110 Jogasiida/Eanosiida
0104 Gihppovuotna	0111 Luodnegohpie
0105 Dorskášvuotna/Beahkkeruotna	
0106 Dawesiida	1849 Hábmer, čuowovaš vuodđobiirret:
0107 Idjavuotna	0116 Strávnjunnie
0108 Irgevuotna/Áttamvuotna	0117 Vædtja (Veaggovári)
0109 Lagesvuonbahta/Gussanjarga	0118 Jávreoalgge
0110 Šeste (Čiesti)/Godvíknes	0119 Grensefjellene – Rádjevárit
0111 Váttesbákt-seaibbuš	
0112 Gappatvári	1850 Divtasvuodna
0113 Eretoaiwít	
0114 Vuonjalráššá	1853 Evenášši, čuowovaš vuodđobiirret:
	0109 Evenáššmárku
2023 Gángaváika	0110 Gállogieddi
	0111 Leairusáide/Osmárkku
2025 Deatnu	0114 Leangáviika/ Duorgga (Snubba)
	0117 Veaggo
2027 Unjarga	

Lassin geográfalaš doaibmaguvlui sáhtta doarjja addojuvot ealáhusovdaneapmái dáidda:

- sámi kultuvrralaš ealáhusaide miehtá riikka
- lassiealáhusaide boazodoalus
- sámi álbmot Sáččas ja muđui Leanggaváikka suohkanis
- máttasámi guovllu sámi álbmot

7.3.1.1 Mánngabealat ealáhuseallin

Tabealla 7.3.1.1 Mánngabealat ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30030	Mánngabealat ealáhusat	7 195	7 947	7 947	7 947	0,0 %
Sum		7 195	7 947	7 947	7 947	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Bisuhit, ásahtit ja ovddidit bargosajiid mánngabealat ealáhuseallima siskkobealde

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

Fitnodagat ja ásaheadjit bálvalus- ja smávvaindustriija siskkobealde

Boazodoallit geat háliidit ásahtit dahje viidáset ovddidit lassiealáhusaid boazodoalu oktavuodas

Ulbmilolahusa eavttut:

Unnimusat 40 % doarjagis lea addojuvvon nissonolbmui ealáhusdoallin

Unnimusat 20 % doarjagis lea addojuvvon odđavuodđudemiide

Unnimusat 10 doarjaga leat addojuvvon boazodoalu lasseealáhusaide

Vuoruheamit 2011:s:

Nissonolbmot ealáhusdoallin

Ealáhusdoallit geat leat vuollel 35 jagi

Gelbbolašvuoda bajideapmi, buvttaovdideapmi ja investeremat mat váikkuhit ollu fitnodatovddideami

Buvttaovdideapmi ja investeremat boazodolliid lasseealáhusain

Sámi kulturealáhusat mat addet bastevaš bargosajiid sámi designa-, filbma-, video-, foto-, musihkka- ja dáiddalaš doaimmain

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

Bajásdoallami, doaibmavuodot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasemii, sieva lonohallamiidda, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánsaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011:s

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjagiid vuolimus rádjii lea 30 000 ru

- Dieđut mat galget boahitit ovdan ohcamis:

Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuodta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus

Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda

Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodatekonomalaš gánnáhahttivuhtii

Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmui ja almmáiolbmui

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot

doarjjahálldašemi odasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

Gitta 30 % rádjái doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul ja stuorámuš doarjja lea 300 000 ru.

Ovttasbargodoaibmabijuide oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámuš doarjja 500 000 ru

Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštus lea badjel 5 000 000 ru

Iežasoašsi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat enet go 20 % dohkkehuvvon gollomeroštusas

Máksineavttut:

Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktojuvvon. Ohcama vuodul sáhtta oassi doarjagis máksojuvvo. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta investeremiid maidái duodaštit bájkočáláhusain mas guittet leat mielde

Doarjagis ovddidanproševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta buktojuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuidd, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin proševttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuidd mat gullet njuolga proševtta čadaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo reviderejuvvo reviderejuvvo RS 800 ektui Reviderejuvvo cealkámušat reviderejuvvo oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvo duodaštus galgá duodaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde

Prošeakta galgá gárvvistuvvo maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš diliin sáhtta doaibmabidju oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvo sierra. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaibmabidju/investeremii dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdat dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo

Gollo- ja ruhtadanplána sáhtta rievdaduvvo ohcama vuodul

Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta doarjja vuoliduvvo vástesaččat

Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvo ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtta manahuvvo jus dat plánat, mat leat vuodđun doarjjalohpádussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea miedihhan dasa

Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgešiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon

Go proševtta/doaibmabidju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvo ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuodojuvvo ovdalگو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonareanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuodot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána, masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahká 2011 várrejuvvo 7 947 000 ru doarjjan mánggabealat ealáhuseallimii.

7.3.1.2 Mariidnaealáhusat

Tabella 7.3.1.2 Mariidna ealáhusat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30000	Mariidna ealáhusat	3 892	4 165	4 165	4 165	0,0 %
Sum		3 892	4 165	4 165	4 165	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddideapmi ja stuorát barggolašvuohta mariidnaealáhusaid siskkobealde

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

Ealáhusdoallit ja ásaheaddjit mariidnaealáhusaid siskkobealde

Ulbmilolahusa eavttut:

Unnimusat 4 doarjaga addojuvvon ásaheaddjiide geat leat vuollel 30 jagi

Buot doarjagat mat leat addojuvvon bivdofatnasiidda, leat addojuvvon bivdofatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi boarrásat

Unnimusat 4 doarjaga ealáhusdoliide geat leat nissonolbmot

Man ollu doarjja addojuvvon vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii

Man ollu doarjja addojuvvon ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2011:s:

- Doarjja bivdofatnasiid oastimii
- Doarjja vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjin

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojeriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasemii, sieiva lonuhallamiidda, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte
- Ii addojuvvo doarjja oastit bivdofatnasiid mat leat badjel 25 jagi boarrásat
- Ii addojuvvo doarjja guollerusttegiid oastimii. Dát ii gusto go vuosttaš geardde oastá bivdofatnasa

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuonjománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjagiid vuolimus rádji lea 30 000 ru
- Diedut mat galget boahhtit ovdan ohcamis:
- Doarjaga oktavuodas bivdofatnasiidda galgá doarjjaoažžu leat registrerejuvvon Guolástusmanntálii
- Doarjaga oktavuodas gádderusttegiid, galgá dain leat dohkkehuvvon vuostáiváldin- ja oastindohkkehus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuide ja almmáiolbmuide

- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru
- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 150 000 ru oapmefatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasoaassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaevttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođaštus lea buktojuvvon. Ohcama vuodul sáhtta doarjja máksojuvvo oassemávssuin. Gustovaš duođaštus lea duođaštus báhkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta investeremiid mat leat čađahuvvon, duođaštut báhkočáláhusain mas guittet leat mielde
- Doarjja ovddidanprošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta buktojuvvon. Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvvo dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvo. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštut rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo revisuvdnastándárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduođaštus galgá duođaštut lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doaibmabidju galgá gárvvistuvvo maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš diliin sáhtta doaibmabidju ohcama mielde oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvo sierra. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkoujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaibmabidju/investeremi dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtta rievdaduvvo ohcama vuodul.
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta doarjja vuoliduvvo vástesaččat
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvo ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtta manahuvvo jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgešiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon

- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjareivve eavttuide dávistemiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 165 000 ru doarjjan mariidnaealáhusaide.

7.3.1.3 Eanandoallu

Tabella 7.3.1.3 Eanandoallu

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30010	Eanandoallu	4 390	4 799	4 799	4 799	0 0,0 %
Sum		4 390	4 799	4 799	4 799	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit barggolašvuoda ja doallostruktuvrra dálá dásis

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Doaibmi doallodoallit geain lea iežaset doallu
- Ásaheadjit geat háliidit álggahit iežaset doalu
- Ovttasbargoprošeakta Innovašuvdna Norggain ja Fylkkamánni eanadoalloossodagain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu doallodoallit leat ožžon doarjaga
- Man ollu ođđaálggaheadjit leat ožžon doarjaga
- Unnimusat 10 doarjaga ealáhusdollaride geat leat nissonolbmot
- Unnimusat 1 doarjja várrejuvvo stáhtalaš mielkeeriid oastimii ođđaálggaheami oktavuodas

Vuoruheamit 2011:s:

- Ođđahuksemat ja doaibmavistiid viidát divodeapmi
- Eanadoallomašinnat ja –reiddut reaidoserviide, ja bođu ohcciide dain guovlluin gos eai leat eará eanadoallit
- Stáhta mielkeerit nuoraide geat leat vuollel 35 jagi boarrásat
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheadjin
- Joatkit ovttasbargoprošeavtta Innovašuvdna Norggain ja Finnmárkku fylkkamánni eanadoalloossodagain eanadoalu ovddidemiin dain guovlluin gos doallolohku lea njiedjamin.

2011:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvo botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojeriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, vистиid ja giddodagaid oastimii,

leasemii, sieiva lonohallamiidda, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011
- Ohcanáigemearri oastit mielkeeri lea guovvamánu 1. b. 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjja stáhta mielkeeriide nuoraide geat leat vuollel 35 jagi boarrásat, addojuvvo gitta 5 jagi maŋŋá vuodđudeami
- Mášen- ja reaidoservviin galget leat njuolggadusat ja uhcimusat 2 doaibmi eanadoalli. Ohccit geat ožžot doarjaga, sáhttet leat lahttun dušše ovttá reaidorieggás
- Ii addojuvvo doarjja seamma ohccái oastit mášiinnaid ja reaiduid ovdalge leat vássán 5 jagi maŋimus juolludusa rájes
- Vuolimus doarjjarádjii proševttaide, doaibmabijuide dahje mielkeeriide lea 30 000 ru
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi odasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat 400 000 ru ja gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Eanemusat 100 000 ru ja gitta 20 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis mášiinnaid ja reaidoservviid reaiduid investerema oktavuodas
- Dain guovlluin gos eai leat eará eanadoallit, sáhttet bođu ohccit ohcat doarjaga mášiinnaide ja reaiduide. Dát doarjja lea ráddjejuvvon 50 000 ruvnu ja gitta 20 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Vuollel 35 jahkásaš nuoraid rekrutteren ja gitta 5 jagi maŋŋá álggaheami: Eanemusat 100 000 ru ja gitta 1 ru. rádjái mielkeeriide doarjjan go oastá stáhtalaš mielkeeri. Eanemus almmolaš ruhtadoarjja ii galgga leat badjel 50 % (1,75 ru lihttaris)
- Iežasoašsi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehít doarjjaeavttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksujuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktujuvvon. Ohcama vuodul sáhtta doarjja máksujuvvo oassemávssuin. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bálkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas mat leat gitta 50 000 ru rádjai, sáhtta čadahuvvon investeremiid maidái duodaštut bálkkočáláhusain mas guittet leat mielde
- Doarjagiid oktavuodas ovddidanproševttaide máksujuvvo 50 % go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksujuvvo go prošekta lea čadahuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisaboađuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisaboađuiguin proševttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisaboađuid mat gullet

njuolga proševtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošektarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošektajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit

- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoallogávkkeaddji duodáštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot reviderejuvvot reviderejuvvot RS 800 ektui Reviderejuvvot cealkámušat reviderejuvvot oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvot duodáštit galgá duodáštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtá prošektta oazžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai mañná doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkoujuvvot doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Ii addojuvvot šat eanet doarjja dán doaibmabidjui/investeremiin dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtá rievdaduvvot ohcama vuodđul
- Jus prošektta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtá doarjja unniduvvot vástesaččat.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodđul. Doarjja sáhtá manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon
- Go proševtta/doaibmabidju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvot ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvot ovdalگو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvot ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvot 4 799 000 ru doarjjan eanandollui.

7.4 Lotnolasealáhusaid ja sámi mátkeealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	3 106	3 150	3 150	3 150	0 0,0 %
30061	Duodji - fidnoahppoortnet	1 500	1 500	1 500	1 500	0 0,0 %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	1 350	850	850	850	0 0,0 %
30063	Fágalaš forum ja ovddidanforum	a) 0	0	0	150	150 -
Sum		5 956	5 500	5 500	5 650	150 2,7 %

a) Vižžojuvvon kapihttal 17 erenoamáš prošeavttat árvoháhkkanprográmma

Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma geográfalaš doaibmaguovlu lea dat seammá go dat mii lea daid lotnolasealáhusaid ohcanvuđot doarjagiid várás, geahča Sámedikki 2011 bušeahttadokumeantta kapihttala 7.3.1.

7.4.1 Lotnolasealáhusat – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkeealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.1 Lotnolasealáhusat - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	3 106	3 150	3 150	3 150	0 0,0 %
Sum		3 106	3 150	3 150	3 150	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ceavzilis lotnolasealáhusdoaimmat
- Ođđa fitnodatideat ja ođđa ásaheamit

Doarjjaoažžu ja doarjjaortnega olahusjoavku:

- Olbmot geat barget mátkeealáhusas ja smávit lágan biebmobuvttademiin
- Olbmot geat barget sámi mátkeealáhusain ja meahcceealáhusain lotnolasat vuodđoealáhusaiguin
- Meahcásteaddjit
- Olbmot geat háliidit ovddidit ja álggahit iežaset fitnodaga (álggahanstipeanda)
- Nissonolbmot ealáhusdoaimmaheaddjijn

Ulbmilolahusa eavttut:

- 2 meahcceealáhusdoaimma leat ásahuvvon
- Unnimusat 4 doarjaga sámi mátkeealáhusdoaimmaide
- Unnimusat 3 doarjaga smávit lágan biebmobuvttadeapmái
- 1 vuostáiváldinrusttet meahcebuktagiid várás lea ásahuvvon
- 1 gealbudankursa sámi meahcceealáhusaid ja mátkkoštanealáhusaid siskkobealde
- Unnimusat 40 % álggahanstipeanda addojuvvon ođđaálggaheddjiide geat leat nissonolbmot
- Unnimusat 10 % álggahanstipeanda addojuvvon olbmuide vuollel 30 jagi
- Unnimusat 2 álggahanstipeanda addojuvvon meahcceealáhusdoaimmaide
- Unnimusat 2 álggahanstipeanda addojuvvon mátkeealáhusaide

Vuoruheamit 2011:s:

- Buvttaovddideapmi ja meahcebuktagiid kvalitehta sihkkarastin
- Vuovdin- ja márkandoaimbajut meahcealáhusaid sámi biepmu siskkobealde
- Sámi vásihanvuđot mátkeealáhusdoaimmaid ja meahcevuđot doaimmaid ovddideapmi ja vuodđudeapmi
- Smáviltágan biebmobuvttadeapmi
- Gelbbolašvuoda buorideapmi sámi mátkeealáhusaid ja meahcealáhusaid siskkobealde
- Investerendoarjja sáivačáhcebivdui ja meahcebuktagiid vuostáiváldinrusttegiidda
- Nissonolbmot vuodđudeaddjin

2010:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaimbavuđot goluide, doaimbajuiide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojerriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasemii, sieiva lonohallamiidda, vuodđoohppui, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaimbajuiide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte

A) Juolludaneavttut lotnolasealáhusaide:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaimbajuiide lea 20 000 ru.

Diedut mat galget boahit ovdan ohcamis

- Ohccis ferte leat dohkálaš fágagelbbolašvuolta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaimbajuiid addá nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcavuđot doarjahálddašeami ođasmahttin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 50 % rádjái doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Stuorámuš doarjja lea 300 000 ru Ovttasbargodoaimbajuiid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámuš doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasoašsi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjaievve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaevttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktojuvvon. Ohcama vuodul sáhtta oassi doarjagis máksojuvvo. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bāŋkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjái sáhtta čađahuvvon investeremiid maidái duodaštut bāŋkočáláhusain mas guittet leat mielde
- Doarjagis ovddidanproševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, prošektarehketdoallu ja prošektaraporta buktojuvvon. Prošektarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuid, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiiguin proševttas. Prošektarehketdollui galgá dušše váldit

mielde goluid ja sisaboaduid mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtá buohtastahttojuvvot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvvot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajodiheaddji/ovddasvástideaddji vuolláičállit.

- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoallogáibmabidju duodastit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot reviderejuvvon reviderejuvvon RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvon oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Reviderejuvvon duodastus galgá duodastit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde.
- Doaimbaidju galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oazžut guhkit gárvvistanáiggi gitta guokte jagi rádjai mañña doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaimbaidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkoujvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaimbaidju/investeremi dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohat dohkkeheami ovdalگو rievdadus čađahuvvo
- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtá rievdaduvvot ohcama vuodul
- Jus prošeakta/doaimbaidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtá doarjja vuoliduvvot vástesaččat.
- Prošeakta/doaimbaidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtá manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon
- Go prošeavtta/doaimbaidju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvon ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvon ovdalگو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jus doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jus ruđat eai máksojuvvon ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit mañnonanreantuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reantuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjagiid hálddašeami ođasmahttin

B) Juolludaneavttut vuodđudanstipeandaid várás:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011
- Sámedikki ohcanskovvi berrešii geavahuvvot

• Dieđut mat galget boahitit ovdan ohcamis:

- Ohccis galgá lea dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu dahje bargovásáhus
- Ohcamis galgá čilgejuvvot galle bargosaji doaimbaidju addá nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjagiid hálddašeami ođasmahttin

Gáibádušat doarjjaoažžui:

- Vuodđudanstipeanda sáhtá addojuvvot gitta ovttá jahkái

- Vuodđudanstipeanda sáhtta addojuvvot sihke plánemii ovdal fitnodatvuodđudeami ja ieš vuodđudeapmái
- Stipeanda sáhtta addojuvvot gokčat oasi eallingoluin (ieža bálkká), konsuleantabálkái, márkániskkadeapmái, ohppui, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, uhcit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseptaovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Doarjja ii addojuvvo máksit divadiid jed. almmolaš ásausaide

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat sáhtta oazžut 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai
- Iežas bálkka sáhtta leat gitta 12 000 ru mánnui. Plánema oktavuodas ovdal fitnodatvuodđudeami sáhtta oazžut doarjaga iežas bálkái eanemusat 6 mánu ovddas. Iežas bálkka sáhtta vuoliduvvot jus stipeandaoazžus lea eará sisabohtu stipeandaáigodagas

Máksineavttut:

- Doarjjaoazžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid
- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa vuodul stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta lea buktojuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit goluid ja boađuid oktiibuot, dat mearkkaša oktan vejolaš doarjagiiguin ja boađiiguin prošeaktii. Prošeaktarehketdoalus galget váldojuvvot mielde dušše dakkár golut ja boađut mat gusket njuolgga prošeaktii. Prošeaktarehketdoallu galgá leat biddjojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jus lea stuorra earru gaskal dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu, de dan galgá kommenteret. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji leat vuolláičállán. Stipeanddaid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjai sáhtta duođastussan dasa ahte investeren lea čađahuvvon, maddái leat bálkkočáláhus mas guittet leat mielde
- Prošeaktaraporta galgá leat čállojuvvon prošeaktaplána ja mearrádusa evvttuid vuodul.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Stipeanda sáhtta manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun doarjjalohpádussii, rievdaduvvojit ovdalgo Sámediggi čálalaččat lea miedihhan dasa
- Stipeanda manahuvvo go stipeandaoazžu ohcá vealgešiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalgo stipeanda lea máksojuvvon
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte stipeanda máksojuvvo ruovttoluotta jos stipeandaoazžu ii deavdde evvttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje stipeanda ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos stipeanda lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoazžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonreantttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reantttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit evvttuid mielde ja doarjjareivve evvttuide dávistemiin
- Vuostáiváldi lea geatnegahttojuvvon dieđihit Sámediggái čálalaččat jus prošeakta masa stipeanda lea juolluduvvon, lea loahpahuvvon
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot dan stipeandaáigodaga rámma siskkobealde, mii lea mearriduvvon doarjjareivves. Erenoamáš oktavuodain sáhtta oazžut guhkidit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga. Jus vuostáiváldi háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun stipendii, de ferte ohcat lobi ovdalgo dat rievdaduvvo

- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta stipeanda vuoliduvvot vástesaččat
- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 150 000 ru lotnolasealáhusaide. Dan rámmas várrejuvvo 800 000 ru vuodđudanstipeanddaide.

7.4.2 Duodji – fidnooahppiortnet – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkoštanealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.2 Duodji - fidnooahppoortnet - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30061	Duodji - fidnooahppoortnet - árvoháhkkanprográmma	1 500	1 500	1 500	1 500	0 0,0 %
Sum		1 500	1 500	1 500	1 500	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Rekrutteren duodjeealáhusii

Doarjjaortnega doarjjaoažžu:

- Boazodoalu oahppokantuvra

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duodjefidnooahppit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefidnooahppit
- Uhcimusat 40-60 % sohkabealjuohku duodjefidnoohppiid gaskkas

Juolludaneavttut:

- Fidnooahppišiehtadusa galgá Yrkesopplæringsnemnda leat dohkkehan
- Fidnooahppišiehtadusat eai sáhte bistit guhkit go guokte jagi, spiehkastahkan leat permišuvnnat mat addojuvvojit áhpehisvuoda ja buozalmasvuoda geažil. Erenoamáš oktavuodain sáhtta šiehtadusaid guhkidit gitta golmma jagi rádjai. Dan ferte fylkkagielda dohkkehit. Fidnooahppi bálkka lea dattetge ráddjejuvvon dasa mii vástida guovtti jagi oahppanáigái
- Fidnoohppiin galgá leat teorehtalaš duodjegelbbolašvuolta dahje gelbbolašvuolta sullasaš fágain ovdalگو fidnooahppišiehtadusa sáhtta dahkat
- Fidnoohppiid vállje sierra sisaváldinnammagoddi mas leat golbma lahtu
- Revisora duodaštuvvon jagi 2010 rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2011
- Raporta 2010 ruhtageavaheamis šiehtadusa vuodul Sámedikkiin sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2011

Meroštallannjuolggadusat:

- Juohke fidnooahppi nammii addojuvvo fidnooahppifitnodahkii 100 000 ru doarjjan fidnoohppiid bálkka várás. Sáhtta válldit sisa eanemusat 10 fidnooahppi 2011:s
- Addojuvvo 500 000 ru fidnooahppiortnega hálddašemi várás

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaevttut leat ollašuhthtojuvvon ja šiehtaduvvon fidnoahppišiehtadusaid vuodul
- Jus doarjjaevttut eai leat ollašuhthtojuvvon borgemánu 1. b. 2011 rádjai, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit ahte oažžu doarjaga Sámedikkis 2012:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus doarjjaoažžu ii ollašuhthtojuvvo eavttuid nu mo lea eaktuduvvon
- Jus doaibmabidju ii čadahuvvo ollásit, de sáhtta doarjaga ovdalis máksojuvvon oassi gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta
- Ásahusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahtha bokte, galgá leat uhcimusat 40-60 % sohkaaljuohku stivrras 2012 bušeahhtajagi rájes

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 500 000 ru Duodjái – fidnoahppiortnega várás lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma.

7.4.3 Čielggadanproševttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkoštanealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.3 Čielggadanproševttat ja eará doaibmabijut

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30062	Čielggadanproševttat ja eará doaibmabijut	1 350	850	850	850	0,0 %
Sum		1 350	850	850	850	0,0 %

Áššis 10/08 Lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkealáhusaid árvoháhkkanprográmmačilgehus, leat vuoruheamit árvoháhkkanprográmma várás mearriduvvon. Sámediggi vuoruhá čuovvovaš doaibmabijuid 2011:s.

- Diehtujuohkin árvoháhkkanprográmma birra
- Doaibmabijut gelbbolašvuodá loktema várás heivehuvvon sámi lotnolasealáhusbargiide
- Fierpmádatovttasbargu meahccealáhusaid gaskkas ja sámi mátkkealáhusadoaimmaheddjiid gaskkas
- Čuovvolit proševtta Njurjot báikkálaš kultuvrras ja vuotnaovddideapmi Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáža olis
- Vásihusturisma láhčín dainna lágiin ahte das deattuhuvvo eaktivuohta ja jáhkchahttivuohta

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 850 000 ru čielggadanproševttaide ja eará doaibmabijuide – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma.

7.4.4 Fága- ja ovddidanforum – lotnolasealáhusaid ja sámi mátkkealáhusaid árvoprográmma

Tabealla 7.4.4 Fágalaš forum ja ovddidanforum

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30063	Fágalaš forum ja ovddidanforum	0	0	0	150	-
Sum		0	0	0	150	-

Fágaforum galgá buktit evttohusaid prográmmii ja lonohallat gaskaneaset dieđuid almmolaš doaibmabijuid birra. Ovddidanforum sáhtta sihkkarastit sámi dimenšuvnna ja sámi luondduáddejumi ovddidanprošektii. Ovddidanforumis galget leat mielde sámi ealáhusorganisašuvnnat ja resursaolbmot mat barget lotnolasealáhusain.

Jahkái 2011 várrejuvvo 150 000 ru fágaforumii ja ovddidanforumii.

7.5 Duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus for duodji

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	3 683	3 650	3 650	4 000	350 9,6 %
30021	Investeren- ja ovdiddandaoarjagat	3 095	3 100	3 100	3 140	40 1,3 %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan	300	0	0	0	0 -
30027	Čálgoortnegat	44	150	150	50	-100 -66,7 %
30028	Duoji fága- ja ekonomiijalávdegoddi	47	200	200	100	-100 -50,0 %
30022/24	Vuovdinbáikkít duoji várás	550	550	550	550	0 0,0 %
30025/26	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs	1 560	1 560	1 560	1 560	0 0,0 %
Sum		9 279	9 210	9 210	9 400	190 2,1 %

Ortnegat gusket olles riiki sorjjaskeahhtá Sámedikki ruđaid doaibmaguovllus ealáhusovddideapmái. Šiehtadusbealit sáhttet hálddašit ruđaid earaláhkai ollislaš ekonomalaš rámma siskkobealde. Vejolaččat geavatkehtes ruđaid duoji ealáhusšiehtadusas sáhttá Sámediggi geavahit earaláhkai eará áigumušaide gulahallama vuodul duodjeorganisašuvnnaiguin.

Duodješiehtadusa ulbmil:

- Ealáhusvuđot duoji ovddideapmi mas lea buoret gánnáhahttivuohta ja iešráhkaduvvon gálvvuid vuovdin

Sámedikki duodjeruđaid hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válddi.

7.5.1 Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5.1 Doaibmadoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	3 683	3 650	3 650	4 000	350 9,6 %
Sum		3 683	3 650	3 650	4 000	350 9,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Iešráhkaduvvon gálvvuide buoret johtu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaolbmofitnodagat ja oasussearvvit mat devdet doaibmadoarjaga oažžuneavttuid, ja geat leat registrerejuvvon Norggas
- Uhcimusat 40-60 % sohkaaljuohku doarjjaožžuid gaskkas

Oasusservviid eaiggádat galget ollašuttit seamma gáibádusaid duodjeregistarii go ovttaolbmofitnodagat ge. Dát guoská gelbbolašvuhtii, eavttuide beassat čálihit iežas Sámedikki jienastuslohkui ja buktagiid dohkkeheapmái. Eaktuduvvo ahte oasusservviid bargiin lea duodjefágalaš gelbbolašvuhta.

Eavttut oažžut doaibmadoarjaga:

- Ohcci galgá deavdit Sámedikki jienastuslohkui čálihanavttuid, muhto ii dárbbas leat čálihan iežas jienastuslohkui. Erenoamáš oktavuodain sáhttá dán gáibádusas spiehkastit
- Leat ovttaolbmofitnodat dahje oasussearvi ja leat čálihuuvon lasseárvodivatlohkui
- Iešráhkaduvvon dujiid vuovdin sámi kultuvrra ja árbevieruid vuodul unnimusat 50.000 ru ovddas mas ii leat mielde lasseárvodivat
- Ieščilgehusain duodaštít ahte sus lea reálagelbbolašvuhta ja/dahje duodaštus formála gelbbolašvuodas sámi duojs
- Ohccit geat ožžot doaibmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbaslaš dieđuid ekonomalaš raportta ráhkadeami bokte

- Doaimmat dahje fitnodagat mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta eará poasttain ovdamearkka dihti duodjegávppiide ja sámi deaivvadansajiide, eai oaččo doarjaga dán poasttas. Dát guoská maiddái oasusserviide ja oasusserviid bargiide. Eai ge dát sáhte ohat doaibmadoarjaga dán poasttas eará organisašuvdnavigiide ge.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefitnodagat organiserejuvvon ovttalbmofitnodahkan dahje oasussearvin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea golggotmánu 25. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá deavdit doaibmadoarjaga eavttuid
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreantuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reantuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin, ja dat gáibádusat mat leat addojuvvon Sámedikki 2011 bušeahtadokumeantta kapihttalis 3.2 ohcanvuđot doarjagat
- 2011 rájes dárkkistuvvo doaibmadoarjjaortnet vuđolaččat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Ovttalbmofitnodat: Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 150 000 ru. Guovtti jagi geahččalanáigodagas ožžot dat ohccit mat leat registrerejuvvon olggobealde Finnmárkku gitta 50 % doarjaga ja eanemusat 150 000 ru
- Oasussearvvit: Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 100 000 ru. Bajimus gálvojohtorádji lea 3 000 000 ru.
- Jus ohcojuvvo eanet go 4,0 miljon ru mii lea šiehtadusrámma, de vuos vuoliduvvo bajimus doarjjasupmi 130 000 ruvdui ovttalbmofitnodagaide ja 80 000 ruvdui oasusserviide. Dasto vuoliduvvo eanemus proseantameari dassážiigo ohcansubmi lea doaibmadoarjaga rámma siskobealde

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 000 000 ru doaibmadoarjjan – duoji caláhusšiehtadussii.

7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	3 095	3 100	3 100	3 140	40 1,3 %
Sum		3 095	3 100	3 100	3 140	40 1,3 %

Doarjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit duodjefitnodagaid

Doarjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Duojárat geain lea iežaset doaibma
- Duodjedoaimmaid álggaheadjit
- Duodjeorganisašuvnnat ja earát geat leat mielde ovddideamen duodjeealáhusa
- Oahppit
- Jo1 oahppit geat váldet Design ja duodji, ja geat geavahit čiekŋudanproševtta oahppan dihte gelbbolašvuodamihttomeriid mat leat duodji oahppoplánas – oahppu oahppofitnodagas.
- Jo2 oahppit geat geavahit čiekŋudanproševtta oahppan dihte gelbbolašvuodamihttomeriid mat leat duodji oahppoplánas – oahppu oahppofitnodagas
- Jo2 oahppit geat váldet Design ja duodji joatkkaskuvllas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu addojuvvon doarjja odđáálggaheddjiide
- Man ollu addojuvvon doarjja investeremiidda
- Man ollu addojuvvon doarjja fitnodatovddideapmái
- Man ollu addojuvvon doarjja gelbbolašvuoda bajideapmái
- Man ollu addojuvvon álggahanstipeanda duojáriidda

Vuoruheamit 2011:s:

- Gelbbolašvuoda bajideami doaibmabijut álggaheddjiid ja ásahuvvon doaimmaheddjiid várás
- Investeremat ja doaibmabijut mat váikkuhit fitnodatovddideami
- Ovddidanproševttat duodjeealáhusa várás
- Vuovdin- ja vuovdalandoaibmabijut
- Márkananalysa
- 100 000 ru várrejuvvo duodjestipeandan daidda ohppiide geat váldet joatkkaoahpu
- 300 000 ru várrejuvvo doaibmadoarjjaortnega vuđolaš suokkardeapmái

Dáid doaimmaide ii addojuvvo doarjja 2011:s:

- Bajásdoallamii, goluide mat čatnasit doaimmaheapmái, doaibmabijuide mat rievdadit gilvohallandili, mobiila fievruid ja jorriide, láigovisttiide, rádjovisttiide, visttiid ja opmodagaid oastimii, leasemii, buhtes lonohallamiidda, semináraid ja konferánssaid lágidemiide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahhtapoasttain
- A) Investeren- ja ovddidandoarjagiid juolludaneavttut:
- Ohcanáigemearit leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. b. 2011. Ohcanáigemearri duodjeohppiid stipendii joatkkaskuvllain lea guovvamánu 1. b. 2011
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjaga vuolimus rádjii lea 20 000 ru
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis

- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariidda
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ohcamis galgá čilgejuvnot galle bargosaji doaibmabidju addá nisssonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtta oažžut gitta 60 % doarjaga dohkkehuvvon gollomeroštallamis. Eanemus doarjja lea 400 000 ru
- Buvttaovddideami oktavuodas sáhtta váldit mielde gitta 12 000 ruvdnosas birgengoluid mánnui ja doarjjamearri lea gitta 60 % gollomeroštallamis
- Jahkásaš stipeandarámma nuoraide geain lea duodji, juogaduvvo luohtta sin gaskkas geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet juolludaneavttuid. Juohke oahppi sáhtta oažžut eanemusat 10 000 ru stipeandan oahppojahkái
- Go lea dakkár ovttasbargodoaibmabidju mas lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, de lea eanemus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeaktaruhtadeapmái man gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá 5 vahku siste doarjjareivve beaivádeami rájes čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid
- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit go dohkálaš duođaštus lea sáddejuvvon. Oassi doarjagis sáhtta máksojuvnot ohcama vuodul. Dohkálaš duođaštus lea duođaštus báhkkus, autoriserejuvvon rehketdoallis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis. Báhkočáláhus mas leat mielde guittet, sáhtta maid leat duođaštussan dasa ahte investeremat leat čađahuvvon go doarjjasubmi lea vuollel 50 000 ru
- Ovddidanprošeaktadoarjagiid oktavuodas máksojuvvo 50 % go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon ja prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta leat buktujuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit ollislaš goluid ja sisabođuidd, namalassii oktan eará vejolaš doarjagiiguin ja sisabođuiguin prošeavttas. Prošeaktarehketdollui galgá dušše váldit mielde goluid ja sisabođuidd mat gullet njuolga prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoalu galgá bordit nu ahte sáhtta buohtastahttojuvnot dohkkehuvvon gollomeroštallamiin. Jus dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja prošeaktarehketdoalus lea stuora erohus, de galgá dat čilgejuvnot. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheadji/ovddasvástideaddji vuolláičállit
- Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá stáhtafápmuduvvon dahje registrerejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu ruđaid geavaheamis. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvnot revisuvdnastándárdda RS 800 ektui Revisuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontot dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revisuvdnaduođaštus galgá duođaštit lea go doarjja geavahuvvon doarjjareivve ulbmiliid mielde. Doarjagiid oktavuodas gitta 50 000 ru rádjái sáhtta čađahuvvon investeremiid maiddái duođaštit báhkočáláhusain mas guittet leat mielde
- Doaibmabidju galgá lea gárvvistuvvot mañimusat jagi mañña doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliid geažil sáhtta doaibmabiju válbmema oažžut mañiduvvot gitta 2 jagi rádjai mañña doarjjareivve beaivádeami, dán ferte sierra čilget. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemearis, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja dán doaibmabidju/investeremiid dahje vejolaš liigegoluide. Jus doarjjaoažžu háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun ohcamii, de ferte ohcat dohkkeheami ovdalgo rievdadus čađahuvvo

- Gollo- ja ruhtadanplána sáhtta rievdaduvvot ohcama vuodul
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála go dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtta doarjja vuoliduvvot vástesaččat
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Doarjja sáhtta manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun lohpadussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea mieđihan dasa
- Doarjja manahuvvo go doarjjaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو doarjja lea máksojuvvon
- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemii
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

B) Álggahanstipeandaid juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b.
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
-
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis
- Ohccis galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ohcamis galgá čilgejuvvo galle bargosaji doaibmabidju addá nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Gáibádušat doarjjaoažžui:

- Vuodđudanstipeanda sáhtta addojuvvot gitta ovttá jahkái
- Vuodđudanstipeanda sáhtta addojuvvot sihke plánemii ovdal fitnodatvuodđudeami ja ieš vuodđudeapmái
- Stipeanda sáhtta addojuvvot gokčat oasi eallingoluin (ieža bálkká), konsuleantabálkái, márkaniskadeapmái, ohppui, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, uhcit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseptaovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Goluide máksit divadiid jed. almmolaš ášahusaide ii addojuvvo doarjja

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat sáhtta oažžut 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai
- Iežas bálkka sáhtta leat gitta 12 000 ru mánnui. Plánema oktavuodas ovdal fitnodatvuodđudeami sáhtta oažžut doarjaga iežas bálkái eanemusat 6 mánu ovddas, ieš vuodđudeami oktavuodas eanemusat 12 mánu ovddas. Iežas bálkka sáhtta vuoliduvvot jus stipeandaoažžus lea eará sisaboahu stipeandaáigodagas

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid
- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa vuodul stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraporta lea buktujuvvon. Prošeaktarehketdoallu galgá čájehit goluid ja boađuid oktiibuot, dat mearkkaša oktan vejolaš doarjagiiguin ja boađiiguin prošeaktii. Prošeaktarehketdoalus galget váldojuvvot mielde dušše dakkár golut ja boađut mat gusket njuolggá prošeaktii. Prošeaktarehketdoallu galgá leat biddjojuvvon nu ahte dan sáhtá buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jus lea stuorra earru gaskal dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu, de dan galgá kommenteret. Prošeaktarehketdoalu galgá prošeaktajođiheaddji/ovddasvástideaddji leat vuolláičállán. Stipeanddaid oktavuođas gitta 50 000 ru rádjai sáhtá duođastussan dasa ahte investeren lea čađahuvvon, maidái leat bárjkočáláhus mas guittet leat mielde
- Prošeaktaraporta galgá leat čállojuvvon prošeaktaplána ja mearrádusa eavttuid vuodul.
- Prošeakta/doaibmabidju galgá čađahuvvot ovdanbiddjojuvvon plánaid vuodul. Stipeanda sáhtá manahuvvot jus dat plánat, mat leat vuodđun doarjjalohpádussii, rievdaduvvojit ovdalگو Sámediggi čálalaččat lea miedihán dasa
- Stipeanda manahuvvo go stipeandaoažžu ohcá vealgesiehtadallama, reastaluvvá, dahje heaittiha doaimmas ovdalگو stipeanda lea máksojuvvon
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte stipeanda máksojuvvo ruovttoluotta jos stipeandaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje stipeanda ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos stipeanda lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal گو lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuođas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Vuostáiváldi lea geatnegahttojuvvon dieđihit Sámediggái čálalaččat jus prošeakta masa stipeanda lea juolluduvvon, lea loahpahuvvon
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot dan stipeandaáigodaga rámma siskkobealde, mii lea mearriduvvon doarjjareivves. Erenoamáš oktavuođain sáhtá oažžut guhkidit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga. Jus vuostáiváldi háliida rievdadit dan investerenplána, mii lea vuodđun stipendii, de ferte ohcat lobi ovdalگو dat rievdaduvvo
- Jus prošeakta/doaibmabidju gáibida uhcit kapitála گو dan mii lei eaktuduvvon, de sáhtá stipeanda vuoliduvvot vástesaččat
- Go prošeavtta/doaibmabiju birra namuhuvvo, de galgá mitaluvvot ahte Sámediggi lea juolludan doarjaga
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 3 140 000 ru investeren- ja ovddidandoarjjan duojáriidda. Rámmas várrejuvvo 600 000 ru álggahanstipeanddaide.

7.5.3 Čálgoortnegat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabell 7.5.3 Čálgoortnegat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30027	Čálgoortnegat	44	150	150	50	-100 -66,7 %
Sum		44	150	150	50	-100 -66,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Bisuhit bargonávccalaš duojáríid čálgoortnegiid

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Ovttaolbmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga eavttuid

Olahusjovkui beassá go čuovvovaš gáibádusat leat devdojuvvon:

- Ohcci galgá deavdit gáibádusaid beassat čálihuvvot Sámedikki jienastuslohkui, muhto ii dárbbáš leat čálihuvvon jienastuslohkui. Earenoamáš dilálašvuodain sáhtá spiehkastuvvot dán gáibádusat
- Ohcci galgá eaiggáduššat ovttaolbmofitnodaga ja leat logahallojuvvon lasseárvodivatregistarii
- Leat vuovdán iežas dujiid mat leat vuodđuduvvon sámi kultuvrii ja árbevieruide, unnimusat 50 000 ru ovddas earret lasseárvodivada
- Ohcci galgá iežasdieđáhusain duodaštít ahte sus lea reálagelbbolašvuohta ja/dahje formálalaš gelbbolašvuohta sámi duojis

Ulbmilolahusa eavttut

- Váhnenruhtadoarjagiid lohku riegádahttima dahje adopšuvnna oktavuodas
- Doarjagiid lohku álbmotoaju lassemávssu ruovttoluottamáksimii álbmotodjui

Juolludaneavttut

- Doarjjaoažžu ferte leat registrerejuvvon deavdit juolludaneavttuid
- Váhnenruhtadoarjaga ohcan ferte sáddejuvvet sisa maŋemusat 6 mánu maŋjel riegádahttima dahje adopšuvnna
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Máksojuvvon lassemávssu ruovttoluottamáksin álbmotodjui galgá duodaštuvvot (buohcanruhtaortnet)

Meroštallannjuolggadusat:

- Váhnenruhtadoarjja gitta 30 000 ru. Rádji goas sáhtá addit váhnenruhtadoarjaga, lea 5G (1G= 75 641)
- Dan buohcanruhtaortnega lassemávssu ruovttoluotta máksin, maid NAV mearrida

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 50 000 ru duojáríid čálgoortnegiid.

7.5.4 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi – duoji ealáhusšiehtadus

Tabell 7.5.4 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30028	Fága- ja ekonomiijalávdegoddi	47	200	200	100	-100 -50,0 %
Sum		47	200	200	100	-100 -50,0 %

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá fágálávdegoddi mearridit ohcamiid beassat logahallojuvvot duodjeregistarii. Viidáseappot galgá ekonomijjalávdegoddi meroštallat duodjeealáhusa ekonomalaš vuodđudusa.

Jahkái 2011 várrejuvvo 100 000 ru duoji fága- ja ekonomijjalávdegodái.

7.5.5 Vuovdinbáikkít duoji várás- ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabaella 7.5.5 Vuovdinbáikkít duoji várás

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30022/24	Vuovdinbáikkít duoji várás	550	550	550	550	0 0,0 %
Sum		550	550	550	550	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit duodjegávvuid gávpejođu ja oainnusmahttit kvalitehtaduoji

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Fitnodagat mat vuvdet dujiid

Ulbmilolahusa eavttut:

- 4 fitnodaga mat vuvdet dujiid ožžot doarjaga

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sirddekeahces duodjegávppit mat leat doaimmas birra jagi ja mat vuvdet sámi dujiid. Dát mearkkaša duodjegávppit main leat fásta rahpanáiggit, ja leat rahpasat unnimusat 5 beavvi vahkus
- Gávppit galget 2010:s vuovdán gaskal 350 000 ja 3 000 000 ru ovddas
- Doaimmat galget leat logahallojuvvon Brønnøysund-registariidda ja lasseárvodivatregistarii
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána oktan bušehtain doarjaga geavaheamis maid Sámediggi galgá dohkkehit
- Doaimmat dahje fitnodagat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, ovdamearkka dihtii doaibmadoarjaga duodjái ja sámi deaivvadansajiide, eai sáhte oažžut doarjaga dán poasttas. Dát guoská maiddái oasusserviide ja oasusserviid barggiide. Eai ge dát sáhte ohcat doaibmadoarjaga dán poasttas eará organisašuvdnavugiiguin ge.
- Meroštallannjuolggadusat:
- Rámma juogaduvvo luohitta doarjjavuoigadahttojuvvon ohcciid gaskka. Muhto ovttaskas ohccit eai sáhte oažžut eambo go 200 000 ru doarjaga
- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksojuvvo go máksinávžžuhus boahdá. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošektaraporta ja dohkálaš duodaštus leat buktojuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Doaimmaid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddái duodaštit bájkočáláhusain mas guittet leat mielde. Maŋemus máksinávžžuhus galgá leat ovdanbuktojuvvon maŋemusat guovvamánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderjuvvot revisuvdnastándárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja

erenomáš oasit, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde

- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtta bearráigeahčat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi hálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 550 000 ru duodjevuovdinbáikkiide.

7.5.6 Sámi duodjeorganisašuvnnat - njuolggá doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.6 Sámi duodjeorganisašuvnnat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
30025	Duojáriid Ealáhus Searvi	468	468	468	468	0 0,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 092	1 092	1 092	1 092	0 0,0 %
Sum		1 560	1 560	1 560	1 560	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit doaimmaid duodjeorganisašuvnnain main ealáhusšiehtadusa mielde lea šiehtadallanriekti

Doarjjaortnega doarjjaoažžut ja olahusjoavku:

- Duodjeorganisašuvnnat main ealáhusšiehtadusa mielde lea šiehtadallanriekti Sámedikkiin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána ja bušeahta mielde

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Doaibmaplána jahkái 2011 sáddejuvvo Sámediggái maŋimustá njukčamánu 1. b. 2011
- Bušeahtadárbbut jahkái 2012 sáddejuvvojit Sámediggái maŋimustá njukčamánu 1. b. 2011
- Rehketdoallogearkkisteaddji duodaštan 2010 rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái maŋemustá borgemánu 1. b. 2011
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2010 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋimuštá borgemánu 1. b. 2011
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttuovvon
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2012:s
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari

sisá mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemii

Meroštallannjuolggadusat:

- Riikasearvi Sámiid duodji sáhtta oazžut eanemusat 1 092 000 ru ja Duojáriid ealáhussearvi 468 000 ru.

Jahká 2011 várrejuvvo 1 560 000 ru sámi duodjeorganisašuvnnaide.

8 Areálat, birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Areálat ja resurssat leat vuodđun ássamii ja ealáhusbargui, ja leat eaktun sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodateallima ovddideapmái. Sámi luonddu- ja kulturárbbi, mas mielde maiddá earret eará árbevierut, kulturmuittut, báikenamat ja máhtolašvuohta ceavzilis geavaheami birra, lea deatalaš suodjalit boahttevaš buolvvaide. Kulturmuittut čájehit makkár mearkkašupmi areálain ja luonddus áiggi mielde lea leamaš ekonomalaš, sosiála ja oskkodat diliide. Danne lea sámi kultureanadaga suodjaleapmi deatalaš maiddá sámi oktavuodaid bajásdoallamii máttuid eanadahkii. Sámit ja eará álgoálbmogat leat lávga sorjavaččat luonddus ja lea dasa oktavuohhta, ja danne sii leat rašibut dálkkádatrivdamiida ja dat čuhcet sidjiide garraseappot go earáide.

Váldomihttomeari

- Areálaiguin ja resurssaiguin ceavzilis ávkkástallan sámi guovlluin sámi historjjá ja sámi árvvuid vuodul.

Oassemihttomearit

- Sámi kulturmuittut geavahuvvojit sámi ássama duodašteapmái
- Sámi guovlluin deattuhuvvo ceavzilis ja guhkes áiggi perspektiiva buot areála- ja resursaávkkástallamiin
- Sámiid vuoigatvuodát gozihuvvojit areálaid suodjaleamis ja geavaheamis sámi guovlluin

Strategiijat

- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi areála-, biras- ja kultursuodjaleapmái gulahallama ja ovttasbarggu bokte guovddáš, guovlulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja eará relevánta aktevráiguin

Bargat dan ala ahte vai Sámi vuoigatvuodálávdegotti II árvalus čuovvoluvvošii

Bargat dan ala vai Sámediggi oččošii hálddašanválddi sámi kulturmuittuin njuolga kulturmuittolága bokte

Bargat dan ala vai resursadilli sámi kultursuodjalusas oppalaččat buoriduvvošii

Leat mielde váikkuheamen vai sámi ealáhusaid ja sámi resursaávkkástallama areálavuodđu nannejuvvošii

Bargat dan ala vai Ceavccageađgi kulturmuittoguvlu šattašii Unesco máilmmiárbelistui

Bargat dan ala vai boranávdenálli regulerejuvvošii dohkálaččat

Bargat dan ala vai mohtorjohtalus meahcis šattašii biraslaččat dohkálaš nu ahte vuhtii váldojuvvo dat ahte

boahte buolvvain maid galgá leat vejolašvuohta ávkkástallat luondduin ja kulturbirrasiiin

Bargat dan ala vai sámi báikkálaš searvan ja mielde váikkuheapmi buot areála- ja resursahálddašan áššiiin nannejuvvošii

- Árijjalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet máhtolašvuođa sámi árbedieđuin ja historjjás, ja dasto sámi kulturmuittuid suodjalan- ja gáhttenvuodđosa
- Hálddašit sámi kulturmuittuid iežas historjjá ja árvvuid vuodul
- Duodaštit ja gaskkustit máhtolašvuođa sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa birra
- Gozihit sohkaalperspektiivva sámi kulturmuittuid duodašteami ja registrerema oktavuodas
- Čuovvolit barggu árbedieđuid kártemiin ja hálddašemiin, maiddá duodaštit ja oainnusmahttit sámi árbedieđuid registreren- ja ođastusprošeavttaid oktavuodas

- Ovddidit positiivlaš dálkkádatdoaimbajuid ja heivehanstrategiijaid maidda sámiid árbedieđut searvvahuvvojit, dain mearrádusain mat čatnasit dálkkádatpolitihkkii
- Searvvahit sohkaalperspektiivva Sámedikki biras- ja areálapolitihkas

8.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 8.1 Čoahkketabealla - Sámi birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	1 000	0	0	0	0 -
	Ohcanvuđot doarjja	1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Submi		2 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %

8.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 8.2 Ohcanvuđot doarjja - Sámi Kulturmuutosuodjaleapmi (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
400	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Submi		1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %

8.2.1 Kulturmuutosuodjalus

Tabella 8.2.1 Sámi kulturmuutosuodjaleapmi (i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
40000	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %
Submi		1 434	2 000	2 000	2 000	0 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Gáhttet , suodjalit ja oainnusmahttit sámi kulturmuittuid ja -birrasiid

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Kulturguovddážat, museat ja sámi organisašuvnnat, ovddemustá sámi
- Suodjaluvvon sámi visttiid eaiggádat, ovddemustá ovttasbargguin almmolaš dahje priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturmuittuid ja –birrasiid geavaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi kulturmuittologahallamat 2011:s kulturmuittodiehtovuodus, daid proševttaid vuodul maidda Sámediggi lea addán doarjaga
- Man ollu álggahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajut 2011:s
- Man ollu čađahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajut 2011:s
-

Vuoruheamit 2011:s:

- Automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid registreren. Geográfalaš guovllut gos sámi kulturmuittut leat unnán iskkaduvvon, vuoruhuvvojit
- Šattuid/meahci galben ja čorgen automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid kulturbirrasiid gaskkusteami oktavuodas
- Ráfáidahttojuvvon ja gáhttenárvosaš sámi visttiid ođasteapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearru lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Dieđut mat galget boahtit ovdan ohcamis:
- Prošeaktačilgehus mas válddallojuvvot boadusmihtut, olahusjoavku, ovdánanplána, čađahan vejolašvuohta ja prošeavtta bohtosiid gaskkusteapmi
- Bušeahtta maid oidno gollogeahčastat mii čatnasa doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
- Ohcamiin galgá čilgejuvvot šaddet go doaibmabijus sierralágan váikkuhusat nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin
-
- Gáibádušat doarjjaožžui:
- Registrenprošeavttaide galgá Askeladdena, SEFRAKa dahje Sámedikki registrerenskovvi geavahuvvot
- Kulturmuittut galget registrerejuvvot digitála, omd. GPS:in dahje giehta-PC:in (pda:in)
- Sámediggi galgá sáhttit oažžut buot registrerenávdnasiid ja maiddái loahpparaportta, digitála hámis
- Kulturmuittuid registreren ferte dahkkojuvvot guoskevaš eanaeiggiid miedihemiin. Geassemánu 9. b. 1978-mannosaš lága nr. 50 vuodul kulturmuittuid birra ii galgga registreren ja duođašteapmi mange láhkai duohtadit kulturmuittuid. Dát guoská maiddái geahčalanroggamii ja sullasaš registrerenvugiide. Dákkár iskamiidda ferte ohcat lobi Riikaantikváras (gč. kml. § 8)

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul mas lea mielde bušeahtta ja prošeaktačilgehus, gitta 200 000 ru rádjai
- Prošeavttat main lea iežas ruhta vuoruhuvvojit

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu ferte 5 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaveavttuid
- 50 % doarjagis máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktaraportta lea buktojuvvon. Prošeaktarehketdoalus galget leat mielde ollislaš golut ja sisaboađut, mii mearkkaša dan ahte das galget leat mielde prošeavtta eará vejolaš golut ja sisaboađut. Prošeaktarehketdoalus galgá váldit mielde dušše daid goluid ja sisaboađuid mat njuolga čatnasit prošeavtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoallu galgá leat dahkkojuvvon nu ahte dan sáhttá buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jos leat stuorra erohusat dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu gaskka, de galgá dasa addit mearkkašumiid. Prošeaktarehketdoalu galgá leat vuolláičállán prošeaktajodiheddji/ovddasvástideaddji
- Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhttá oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot, dat ferte erenoamážit vuodustuvvot. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot revisuvdnastandárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revisuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja

erenomáš oasit, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde

- Doarjjaoažžu galgá buktit loahpparaportta mas lea mielde maiddái dilleárvvoštallan maŋŋá go prošekta lea čađahuvvon
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan kulturmuitosuodjaleapmái.

9 Dearvvašvuolta, sosiála ja fuolahus

Sámedikki dearvvašvuoda- ja sosiálapolitihkka vuodđuduvvo dásseárvosaš dearvvašvuoda ja sosiálabálvalusaide sámi álbmoga várás seamma dásis go muđui álbmogis leat. Vuodđun dásseárvosaš mihttomeari sihkkarastimii lea máhtolašvuolta máŋggakultuvrralaš áddejumi birra ja sámi gielas ja kultuvrras buot dásiin ja gelbbolašvuolta dain.

Váldomihttomeari

- Dásseárvosaš dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii mat váldet vuolggasaji sámi gielas ja kultuvrras

Oassemihhtomeari

- Nannejuvvon dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusbálvalus mii lea heivehuvvon sámi álbmoga dárbbuide
- Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusbargiide miehtá riikka addojuvvo oahpahus sámi giella- ja kulturgelbbolašvuodas

Strategiijat

- Gulahallamiin ja ovttasbargguin eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvaldaga hábmemis ja čađaheamis
- Bargat dan ala vai sámi mánáid vuoigatvuodát mánáidsuodjalusa ektui gozihuvvojit
- Bargat dan ala vai kriminálafuolahus heivehuvvo sámi fánngaid dárbbuide
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkin ovddidit ja heivehit dakkár dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđuduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin

9.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 9.1 Čoahkketabealla - Sámi dearvvašvuoda- ja sosiálaárgiruššan

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
	Ohcanvuđot doarjja	2 802	3 350	3 350	2 850	-500	-14,9 %
	Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii	0	0	0	500	500	-
Submi		2 802	3 350	3 350	3 350	0	0,0 %

9.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabell 9.2 Ohcanvuđot doarjja - Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
450	Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat	2 802	3 350	3 350	2 850	-500	-14,9 %
Submi		2 802	3 350	3 350	2 850	-500	-14,9 %

9.2.1 Dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusprošeavttat

Tabella 9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
45000	Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat	2 802	3 350	3 350	2 850	-500	-14,9 %
Submi		2 802	3 350	3 350	2 850	-500	-14,9 %

a) 500 000 ru sirdojuvvo kapihttalii 9.3 Fálaldagat boarráset sápm ellaččaid geavahussii

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Buorebut láhččojuvvon dearvvašvuoda-, sosiála- ja áimmahuššanbálvalus sámi geavaheddjiide

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Ovttaskas aktevrat mat gullet dutkan- ja oahpahasásašusaide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámit geavaheaddit geat dárbašit dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Prošeaktabohtosat leat álggahuvvon organisašuvnna/ásahusa plánain
- Galle ovddiduvvon metodaprošeavtta leat álggahuvvon ásašusa/organisašuvnna doaimmas
- Galle álggahuvvon doaibmabiju leat iešguđege prošeavttaid siskkobeaide
- Galle metoda- ja fágaovddidanprošeavtta čađahuvvojit

Vuoruheamit 2011:s:

- Prošeavttat mat ovddidit sámi giella- ja kulturmáhtolašvuoda dálá dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusain
- Metodaovddidanprošeavttat
- Prošeavttat main leat konkreta doaibmabijut bistevaš láhčima várás
- Prošeavttat mat ovddidit buriid reaiduid maiguin mihtidit ja sihkkarastit kvalitehta sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldagain
- Prošeavttat maid ulbmilin lea láhčit gielalaččat ja kultuvrralaččat heivehuvvon fuolahusa gárrenávnnašgeavaheddjiid váste

- Ráhkadit buhcciide heivehuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš girjjálašvuoda mii lea vuodđduvuvvon sámi gillii ja kultuvrii. Girjjálašvuoda dahje gihppagiid jorgalahttin sámegillii ii leat vuoruhuvvon
- Ovdaproševttat dutkanideaidda ja prošeaktaevttohusaid ovddideapmái
- Proševttat máttá- ja julevsámi guovlluin mat gusket váikkuhangaskaoami vuoruhemiide 2011:s, ja muđui eará doarjjaevttuide, vuoruhuvvojit.
- Juolludaneavttut:
  - Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
  - Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Dieđut mat galget oidnot ohcamis:
  - Prošeaktačilgehus mas válddahalloyuvvojit proševtta ulbmil, boađusmihtut, olahusjoavku ja doaibmabijut mat čatnasit ovdánanplánii. Čađahan vejolašvuohta árvvoštallojuvvo, ja proševtta bohtosiid gaskkusteapmi ferte válddahalloyuvvot
  - Bušeahtta maid oidno gollogeahčastat čadnojuvvon doaibmabijuide ja ruhtadanplánii
  - Ohcamiin galgá čilgejuvvo šaddet go doaibmabijus sierralágan váikkuhusat nissonolbmuid ja almmáiolbmuid
  - Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašeami ođasmahttin

Gáibádusat doarjjaožžui:

- Metoda- ja ovdaproševttat galget leat čadnojuvvon dutkan- dahje oahpahasáhussii
- Doarjja ii addojuvvo doaimmaide mat adnojuvvojit ásahusa/organisašuvnna dábálaš doaibmabargun, dahje lága bokte geatnegahtton bargun
- Ii addojuvvo doarjja proševttaide mat leat juo čađahuvvon
- Proševttat mat gullet vuoruhemiide ja main leat máŋga ruhtadeaddji vuoruhuvvojit

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, eanemusat 500 000 ru.
- Prošeaktaruđaid juolludeami oktavuodas dearvvašvuoda- ja sosiálabargiid oahpahusa várás sámegielas ja kulturipmárdusas, suohkaniidda mat leat sámegiela hálddašanguovllus, eaktuduvvo ahte suohkan máksá 50 % prošeaktagoluin

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go lea gollan vihtta vahku doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjjaevttuid
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut proševtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 75 % doarjagis go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 25 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, prošeaktarehketdoallu ja prošeaktararaporta leat buktujuvvon. Prošeaktarehketdoalus galget leat mielde ollislaš golut ja sisaboađut, mii mearkkaša dan ahte das galget leat mielde proševtta eará vejolaš golut ja sisaboađut. Prošeaktarehketdoalus galgá váldit mielde dušše daid goluid ja sisaboađuid mat njuolga čatnasit proševtta čađaheapmái. Prošeaktarehketdoallu galgá leat dahkkojuvvon nu ahte dan sáhtá buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jos leat stuorra erohusat

dohkkehuvvon gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu gaskka, de galgá dasa addit mearkašumiid. Prošeaktarehketdoalu galgá leat vuolláičállán prošeaktajodiheadji/ovddasvástideaddji

- Doarjja mii lea vuollel 100 000 ru máksojuvvo ollásit dalle go prošeakta álggahuvvo
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvo višuvdnastandárdda RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat revišuvdnabarggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasit, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvdnaduodaštus galgá duodaštit leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin.
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašemi ođasmahttin

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 850 000 ru dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttaide.

9.3 Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii

Tabealla 9.3 Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2009	Bud 2010	Rev 2010	Bud 2011 +/- 11-Rev 10	Avvik i %	
45100	Fálaldagat boarráset sápmelaččaid geavahussii a)	0	0	0	500	500	-
Sum		0	0	0	500	500	-

a) 500 000 ru lea vižžojuvvon kapihttalis 9.2.1 Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusprošeavttat, poasta 45000

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Joatkit ja viidáseappot ovddidit ásahuvvon eastadan- ja eaktodáhtolaš doaibmabijuid boarráset sápmelaččaid ektui lassin almmolaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaide
- Fállat bagadusa ja ráđiid ja doaibmat mállen earáide geat háliidit ovddidit eaktodáhtolaš bálvalusaide sámi boarrásiidda

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Várdobáiki sámi guovddáš

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi boarráset ja sámi giella- ja kulturguovddázat mat háliidit ásahit eastadan- ja eaktodáhtolaš doaibmabijuid boarráset sápmelaččaide lassin almmolaš bálvalusaide

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána vuodul

Juolludaneavttut:

- Dárkilet doarjjaevttut bohtet ovdan sierra doarjareivves

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida mo juogadit doarjaga boarráset sápmelaččaid geavahussii

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru doaibmabijuide boarráset sápmelaččaid geavaheami várás.

10 Regionála ovddideapmi

Geatnegahtti ovttasbargu Sámedikki ja stáhta ja regionála eiseválddiid gaskka váikkuha sámi giela, kultuvrra ja servodateallima nannema ja oainnusin dahkama.

Váldoulbmil

- Ealli sámi kultuvra, giella ja servodateallin dain guovlluin maidda ovttasbargošiehtadusat gusket

Strategiijat

- Háhkát buriid rámmaevttuid sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii gulahallama ja ovttasbarggu bokte regionála eiseválddiiguin ja eará relevánta aktevrraiguin
- Nannet regionála ovddidanbarggu ovttasbargošiehtadusaid bokte fylkkagielddaiguin ja regionála ovddidanprográmmaiguin – Guovllu ovddidansearvevuhta
- Aktiivvalaččat váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte nannet sámi giela, kultuvrra ja servodateallima

10.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 10.1 Čoahkketabealla - Regionála ovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
	Regionála ovddideapmi - eará váikkuhangaskaoamit	5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %
Submi		5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %

10.2 Regionála ovddideapmi

Tabella 10.2 Regionála ovddideapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %	
500	Regionála ovddideapmi - eará váikkuhangaskaoamit	5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %
Submi		5 203	3 500	3 500	4 987	1 487	42,5 %

Sámediggi lea dahkan ovttasbargošiehtadusaid Finnmárkku, Romssa, Norlánda, Davvi-Trøndelága, Mátta-Trøndelága, Hedmárkku ja Opplánda fylkkagielddaiguin. Šiehtadusaid ulbmilin lea nannet ja oidnosii buktit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima ovttasbargguin fylkkagielddaiguin. Ovttasbargošiehtadusain leat oktasaš doaibmabijut ollu servodatsurggiin. Sámediggi áigu očodit ovttasbargošiehtadusaid Oslo, Troanddima ja Romssa gielddaiguin.

Regionála ovddidanruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi hálddaša doaibmabijuide ja proševttaide mat ruhtaduvvojit ovttas fylkkagielddaiguin. Lagat evttut doarjagiidna bohtet ovdan sierra doarjareivviin.

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru Ráđđehusa sámegeala doaibmaplána čuovvleapmái. Dán juolludus várrejuvvo 1 280 000 ru regionálaovddideapmái.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 4 987 000 ru regionálaovddideapmái.

11 Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

Sámediggi hálddaša prinsihpalaš beliid ja beroštusaid mat ovddiduvvojit ja bealuštuvvojit riikkaidgaskasaš arenain. Deatalaš lea ahte álgoálbmotdimenšuvdna nationála ja riikkaidgaskasaš forain gozihuvvo, ja ahte áššit main lea mearkašupmi álgoálbmogiidda ovddiduvvojit sihke nationálalaččat ja riikkaidgaskasaččat. Rájáid rastá bargu dahkkojuvvo earret eará nationála ja riikkaidgaskasaš foraid ja arenaid ektui mat gusket ON:ii, Davveguovlopolitihkkii, Sámi parlamentáralaš ráddái, Barentsovttasbargui, Davviriikkalaš ovttasbargui, Árktalaš ovttasbargui, Interreg:ii ja EO:ii.

Váldomihttomearri

- Álgoálbmogat mearridit iežaset ahtanuššama ja sis lea vejolašvuohta gozihit iežaset beroštusaid riikkaidgaskasaččat

Oassemihhttomearri

- Viiddis ovttasbargu sámiid gaskka rastá riikarájaid
- Sámediggi lea iešheanalis aktevra ovttasráđiid eará riikkaidgaskasaš bargguin
- Riikkaidgaskasaš álgoálbmotriekteovdáneapmi lea buorránan

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevráiguin nannet rámmaeavttuid riikkaidgaskasaš barggu ja ovttasbarggu várás
  - Háhkát buiid rámmaeavttuid riikkaidgaskasaš ovttasbarggu várás gulahallama ja ovttasbarggu bokte sámiiguin rastá riikarájaid ja eará álgoálbmogiiguin
  - Čuovvolit raporteremiid ILO:ii ja ON:ii
  - Váikkuhit dan ahte Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna dohkkehuvvošii johtileamos lági mielde
  - Čuovvolit Sámedikki mearrádusaid odđa norrga-ruoŧa boazoguohtonkonvenšuvnna ektui
  - Positiivvalaš ovdáneapmi nuortasámi servodagas, ja nuortasámiid ovttasbarggu viidáset ovddideapmi riikarájaid rastá
  - Váikkuhit davviguovloovddideapmái nu ahte sámi ja eará álgoálbmogiid kultuvrra ja servodaga ovddideapmi nannejuvvošii
  - Oainnusmahttit daid váttis diliid maiguin ollu máilmmi álgoálbmogat rahččet
- Aktiivvalaččat váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte váikkuhit dan ahte Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris bisuhuvvošii ja ovddiduvvošii viidáseappot
- Aktiivvalaččat váikkuhangaskaomiid bokte váikkuhit dan ahte sámi kultuvra ja servodateallin bisuhuvvošii ja ovddiduvvošii viidáseappot
- Bargat dan ala vai máhtolašvuohta riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid birra mat gusket álgoálbmogiidda, dás mielde maidái ON álgoálbmotjulgaštus, buoriduvvošii

11.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 11.1 Čoahkketabealla - Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	250	250	250	250	0,0 %
	Eará váikkuhangaskaoamit	850	1 100	1 100	1 100	0,0 %
Submi		1 100	1 350	1 350	1 350	0,0 %

11.2 Njuolgga doarjagat

Tabella 11.2 Njuolgga doarjagat - Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
505	Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris	250	250	250	250	0,0 %
Submi		250	250	250	250	0,0 %

11.2.1 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris

Tabealla 11.2.1 Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50500	Barents álgoálbmotkantuvra Lujávrris	250	250	250	250	0,0 %
Submi		250	250	250	250	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Álgoálbmogiin galgá leat vejolašvuohta aktiivvalaččat searvat Barents-ovttasbargui

Doarjjaortnega doarjjaoažžut

- Barents-álgoálbmotkantuvra Lujávrris

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Álgoálbmotovddasteaddjit ja eará aktevrrat Barents-ovttasbarggus

Ulbmilolahusa eavttut

- Doaibma doaibmaplána mielde

Juolludan- ja máksineavttut

- Jagi 2011 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá cuoñománu 1. b. 2011
- Jagi 2011 bušeahhtadárbbut sáddejuvvojit Sámediggái mañimuštá cuoñománu 1. b. 2011
- Revisora duodaštan rehketoallu jagi 2010 ovddas, sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá borgemánu 1. b. 2011
- Raporta ruđaid geavaheami jagi 2010 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañimuštá borgemánu 1. b. 2011
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhta jagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjjaeavttut leat ollašuhhton
- Jos doarjjaeavttut eai leat ollašuhhton mañimuštá borgemánu 1. b. 2011, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit ahte oažžu doarjaga Sámedikkis 2012:s
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjaeivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjaeivve eavttuide dávistemiin

Meroštallannjuolggadusat

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doaibmadoarjaga juohkima Lujávrris Barents-álgoálbmotkantuvrii

Jahkái 2011 várrejuvvo 250 000 ru Lujávrris Barents-álgoálbmotkantuvrii.

11.3 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabealla 11.3 Eará váikkuhangaskaoamit - Riikkaidgaskasaš ja sámi ovttasbargu

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50500	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	150	100	100	100	0,0 %
50501	Interreg- regionála oassi	700	1 000	1 000	1 000	0,0 %
Submi		850	1 100	1 100	1 100	0,0 %

11.3.1 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Sámediggeráđđi hálddaša ruđaid riikkaidgaskasaš doaibmabijuide ja prošeavttaide maidda muđui ii leat ruhta Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lagat eavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivviin. Ortnege hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 100 000 ru ruhta riikkaidgaskasaš doaibmabijuide.

11.3.2 Interreg regionála oassi

Interreg ruđaid hálddaša sámediggeráđđi doaibmabijuide ja prošeavttaide maidda muđui ii leat ruhta Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lagat doarjjaeavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivviin. Várrejuvvojit ruđat Interreg 2007 – 2013 prošeavttaid sámi regionála ruhtadeapmái, oasseprográmma Sápmi.

Ortnege hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 000 000 ru Interregii, mas 600 000 ru várrejuvvo álggahuvvon mánggajagáš prošeavttaide.

12 Sámi organisašuvnnat

Demokráhtalaš servodat lea sorjjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deahtalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiija

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láhčit diliid girjás organisašuvdnaeallimii
- Jagi 2011 álggus áigu Sámediggi álggahit proseassa dan ektui ahte rievdadit doarjaga sámi organisašuvnnaide. Ulbmilin lea ahte vejolaš rievdadusat galget dahkkojuvvot 2012 bušeahhtajagi rájes. Rievdadusat dahkkojuvvojit sámi organisašuvnnaiguin gulahallama bokte.

12.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 12.1 Čoahkketabealla - Sámi organisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjja	4 402	4 151	4 151	4 201	50, 1,2 %
Submi		4 402	4 151	4 151	4 201	50, 1,2 %

12.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 12.2 Ohcanvuđot doarjja - Sámi organisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
750	Sámi váldoorganisašuvnnat	2 452	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
754	Sámi politiikkalaš bellodagat	250	0	0	0	0	-
755	Sámi rájáidrástideaddjiorganisašuvnnat	350	350	350	350	0	0,0 %
756	Sámi kulturorganisašuvnnat	350	350	350	400	50	14,3 %
757	Sámi ealahusorganisašuvnnat	500	500	500	500	0	0,0 %
758	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	301	300	300	300	0	0,0 %
759	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoadi soadi	199	200	200	200	0	0,0 %
Submi		4 402	4 151	4 151	4 201	50	1,2 %

12.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

Tabealla 12.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75000	Sámi váldoorganisašuvnnat	2 452	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
Submi		2 452	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi váldoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi váldoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjja ii addojuvvo sámi riikapolitiikkalaš organisašuvnnaid vuollásašorganisašuvnnaide mat ožžot eará almmolaš doaibmadoarjaga
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 300 lahtu mat leat máksán lahttovuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat 3 fylkkas. Juohke báikkálaš searvvis galget leat unnimusat 10 lahtu mat leat máksán lahttovuođa. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Juohke gielddas sáhtta registreret 3 báikkálaš searvvi jus okta dain lea nuoraidsearvi
- Organisašuvnna lahttomáksu ii galgga leat eahpegorrelaš unni go buohtastahtta eará vástesaš organisašuvnnaiguin
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkaealovddastus stivrras 2012 bušeahttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

- a) Vuodđodoarjja:

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide, mat ollašuttet juolludaneavttuid. Stuorámus submi vuodđodoarjjan sámi váldoorganisašuvnna nammii biddjojuvvo 367 650 ru.

b) Doaimadoarjja:

- 70 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde. Stuorámus submi aktivitehtadoarjjan sámi váldoorganisašuvnna nammii biddjojuvvo 1 000 000 ru.
- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi goas dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtta gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvnot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtta Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 451 000 ru sámi váldoorganisašuvnnaide.

12.2.2 Sámi rájárastideaddji organisašuvnnat

Tabealla 12.2.2 Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
75500	Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat	350	350	350	350	0,0 %
Submi		350	350	350	350	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid lohku
- Juolludaneavttut:
- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi mañjrá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot

- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttovuoda, ja ahte ledje lahtut guovtti riikkas Sámis. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohka-bealovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde
- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 nammi lea buktojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mi čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mi lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 350 000 ru sámi rájárastideaddji organisašuvnnaide.

12.2.3 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat

Tabealla 12.2.3 Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75600	Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnat	350	350	350	400	50	14,3 %
Submi		350	350	350	400	50	14,3 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi kulturorganisašuvnnat
- Riikaviidosáš bellodatpolitihkalaččat sorjjasmeahttun sámi nuoraidorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat bohtet maŋŋá dán dáhtona eai realitehta meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Kulturorganisašuvnna fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttovuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Sámi museasearváii ii guoskka eaktu lahttologu ektui. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Riikaviidosáš nuoraidorganisašuvnnaid galget leat lahtut unnimusat golmma fylkkas ja galget duođaštit ahte 31.12.10 muttus ledje unnimusat 50 máksán lahtu.
- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat leat daid organisašuvnnaid báikkálaš searvvit, mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušehtas
- Organisašuvnna mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Ásahasat mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkaalovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde
- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimuštá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋnonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 400 000 ru sámi kultur- ja nuoraidorganisašuvnnaide.

12.2.4 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Tabella 12.2.4 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75700	Sámi ealáhusorganisašuvnnat	500	500	500	500	0	0,0 %
Submi		500	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Ealáhusorganisašuvnnain fertejit 31.12.10 muttus leat unnimusat 40 lahtu mat leat máksán lahttovuođa, ja lahtut unnimusat guovtti fylkkas. Unnimusat 20 % lahtuin galgá leat ealáhusdienas. Golmma jagi álggahanmutter sáhtá dás spiehkastit. Lahttolista galgá biddjojuvvot mielde.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtalaš bušehtaid bokte
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkaealovddastus stivrras 2012 bušehtajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddodoarjja

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid.

b) Doaibmadoarjja

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde

- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimus máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusá golggotmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođašit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehtajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjeivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi

rievtti bokte gáibidit ruðaid ruovttoluotta. Jos ruðat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas

- Sámediggi sáhtta bearráigeahččat ahte doarjjaruðat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuðot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru sámi ealáhusorganisašuvnnaide.

12.2.5 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Tabella 12.2.5 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	301	300	300	300	0	0,0 %
Submi		301	300	300	300	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžu ja olahusjoavku:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahtovuoda, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Lahttolista galgá biddjojuvvo mielde.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuoddoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruðaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimus máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusá golgotmánu 1. b. 2011

- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkehtes ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit maŋŋonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra maŋŋonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru sámi dásseárvoorganisašuvnnaide.

12.2.6 Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Tabella 12.2.6 Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
75900	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil	199	200	200	200	0,0 %
Submi		199	200	200	200	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit sámi organisašuvnnaid mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi organisašuvnnaid lohku mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duodaštit ahte dain ledje 31.12.10 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttovuoda. Lahttolistu galgá biddjojuvvot mielde
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Organisašuvnnain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá leat unnimusat 40-60 % sohkaalovddastus stivrras 2012 bušehttajagi rájes

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid. Stuurámus submin vuodđodoarjagis organisašuvnna nammii biddjojuvvo leat 75 000 ru.

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.10 lahttologu mielde. Stuurámus submi doaibmadoarjagis biddjojuvvo leat 50 000 ru.

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.10 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golggothmánu 1. b. 2011
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvo ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhttit dasa lassin gáibidit mañjonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañjonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válddi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 200 000 ru sámi organisašuvnnaide mat barget nuppi máilmme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin.

13 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabealla 13.0 Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđđi hálldaša	2 386	1 350	1 950	2 450	500 25,6 %
	Váikkuhangaskaoamit maid dievasčoahkkinjodihangoddi	4 860	4 232	4 232	4 232	0 0,0 %
Submi		7 246	5 582	6 182	6 682	500 8,1 %

13.1 Váikkuhangaskaoamit Sámediggeráđi geavahussii

Tabella 13.1 Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđi hálddaša

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	778	300	300	300	0 0,0 %
510	Dásseárvodoaibmabijut	0	300	300	300	0 0,0 %
506	Doarjja sámi mátkeealáhusaid	300	0	0	0	0 -
507	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi	1 308	0	350	350	0 0,0 %
508	Sámi lohanguovddáš	0	500	500	500	0 0,0 %
509	Verddeprošeakta	0	250	250	250	0 0,0 %
511	Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sápmelaččaid	0	0	250	250	0 0,0 %
512	Prošeakta duhkorasat ja ped.ávdnasat	0	0	0	500	500 -
Submi		2 386	1 350	1 950	2 450	500 25,6 %

13.1.1 Friija váikkuhangaskaoamit

Tabella 13.1.1 Friija váikkuhangaskaoamit

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
50100	Friija váikkuhangaskaoamit	778	300	300	300	0 0,0 %
Submi		778	300	300	300	0 0,0 %

Friija ruđat leat ruđat maid sámediggeráđi geavaha doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Lagat doarjjaeavttut ovdanbohtet sierra doarjjareivves.

Ortnega hálddaša sámediggeráđi dahje dat orgána masa sámediggeráđi fápmuda válldi.

Jagis 2011 várrejuvvo 300 000 ru friija váikkuhangaskaomiide.

13.1.2 Dásseárvodoaibmabijut

Tabella 13.1.2 Dásseárvodoaibmabijut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
51000	Dásseárvodoaibmabijut	0	300	300	300	0 0,0 %
Submi		0	300	300	300	0 0,0 %

Sámediggi áigu váikkuhit dásseárvosaš sámi servodaga dainna lágiin ahte nissonolbmui ja almmáiolbmui leat seammalágan vuoigatvuodát, geatnegasvuodát ja vejolašvuodát. Danne doarju Sámediggi dakkár orgána ásaheami mii diehtujuohkin- ja duodaštandoaimma bokte ovdánahtta dásseárvvu ja vealaheami vuostálastima sámi servodagas.

300 000 ru várrejuvvo joatkit 3-jagáš geahččalanprošeavtta mii lea ovttasbargu Mánáid- ja dásseárvodepartemeanttain ja Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanttain. Virgi lea áshuvvon Gáldui, mii earret eará galgá bargat vealaheami vuostálastimiin, dásseárvvuin ja olámuttuin.

Dásseárvodoaibmabijuid ruđaid geavaha Sámediggeráđi doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Doarjaga lagat eavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivviin.

Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru dásseárvodoaibmabijuide.

13.1.3 Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi

Tabealla 13.1.3 Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
50700	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi	1308	0	350	350	0	0,0 %
Submi		1 308	0	350	350	0	0,0 %

Sámediggeráđđi mearridii borgemánu 21. b. 2009 dieđáhusas sámi ásahusovddideamis “Sámi ásahusat ja siviila sámi servodat”, mii maŋŋá ovddiduvvui dievasčoahkkimii. Dán dieđáhusas evttohuvvojit doaibmabijut mat gusket ovttaskas ásahusaide njuolga stivranammademiid, organisašuvdnahámi ja ovttastahtimiid ektui, ja ahte doaibmabijut galget čuovvoluvvot ovttaskas ásahusaid ja Sámedikki gaska gulahallamiin. Čájeha ahte ásahusain leat sierra lágan proseassadárbbut dan ektui movt dustet ásahusdieđáhusa, erenoamážit juridihkalaš beliid ektui.

Jahkái 2011 várrejuvvo 350 000 ru ásahusdieđáhusa čuovvoleapmái.

13.1.4 Sámi lohanguovddáš

Tabealla 13.1.4 Sámi lohanguovddáš

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
50800	Sámi lohanguovddáš	0	500	500	500	0	0,0 %
Submi		0	500	500	500	0	0,0 %

Sámi lohanguovddáš galgá leat lohkan- ja čállinoahpahusa ja njálmmálaš giellaovddideami nationála resursaguovddáš sámi mánáidgárddiin, vuodđoskuvllain, joatkkaoahpahusas, rávesolbmuidoahpahusas ja alit oahpahusas. Sámi lohanguovddáš lea Sámi allaskuvllas.

Doarjjaoažžu:

- Sámi allaskuvla/Samisk høgskole

Lagat eavttut bohtet ovdan doarjjareivves.

Jahkái 20101várrejuvvo 500 000 ru Sámi lohanguovddáži.

13.1.5 Verdde-prošeakta

Tabealla 13.1.5 Verddeprošeakta

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
50900	Verddeprošeakta	0	250	250	250	0	0,0 %
Submi		0	250	250	250	0	0,0 %

Verdde-proševtta ulbmilin lea searvvaht mánáid, nuoraid ja boarrásiid oktasaš prošeaktii, man oktavuođas boarrásat sámiid máhtolašvuotta geavahuvvo buktit oidnosii árvvolaš árbedieđuid nu ahte dat váikkuha dán máhtolašvuoda stuorát áddejumi ja suodjaleami, rastá ahkerájiid, kultuvrra, giela ja geográfalaš gullevašvuoda.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 250 000 ru Verdde-prošeaktii.

13.1.6 Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sámiide

Tabella 13.1.6 Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sápmelaččaid

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
51100	Čállin- ja lohkanveahkki boarráset sápmelaččaid	0	0	250	250	0,0 %
Submi		0	0	250	250	0,0 %

Reviderejuvvon 2010 bušeahtas várrejuvvui 250 000 ru johttibálvalusa ásaheapmái vuorraset sámegeielagiid várás geat dárbbasit čállin- ja lohkanveahki.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 250 000 ru boarráset sápmelaččaid čállin- ja lohkanveahki várás.

13.1.7 Prošeavttat mánáidgárddiid sámi duhkorasaid ja pedagogalaš ávdnasiid ektui

Tabella 13.1.7 Prošeakta duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
51200	Prošeakta duhkorasat ja ped.ávdnasat mánáidgárddiide					
	a)	0	0	0	500	500 -
Submi		0	0	0	500	500 -

a) 500 000 ru lea vižžojuvvon kapihttalis 4.2.3 Mánáidgárddit, poasta 10200

Mánáidgárddiid 2006 rámmaplána mielde galgá mánáidgárddi doarjut máná sin kultuvrralaš ja individuála eavttuid vuodul. Dárbbasuvvojit duhkorasat ja pedagogalaš ávdnasat mat speadjalastet sámi servodaga girjái vuoda.

Dán čuovvoleapmin álggaha Sámediggi prošeavtta mii váikkuha dan ahte mánáidgárddiid geavahusas leat sámi duhkorasat ja pedagogalaš ávdnasat.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi dahje dat orgána masa sámediggeráđdi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru prošeaktii mánáidgárddiid sámi duhkorasat ja pedagogalaš ávdnasat.

13.2 Váikkuhangaskaoamit dievasčoahkkinjodiheddjiid geavahussii

Tabella 13.2 Váikkuhangaskaoamit maid dievasčoahkkinjodihangoddi hálddaša

(€ 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
502	Sámedikki politihkalaš joavkkut	1 872	3 219	3 219	3 219	0,0 %
503	Opposišuvvna bargoeavttut	988	1 013	1 013	1 013	0,0 %
504	2009 Sámediggeválgga listtat	2 000	0	0	0	-
Submi		4 860	4 232	4 232	4 232	0,0 %

13.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bures organiserejuvvon politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievadan 28.11.07

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmánu 1. b. 2011
- Ruðaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketdoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki dievasčoahkkinjođiheddjiide mañimuštá cuoñománu 1. b. 2011
- Muđui gusket njuolggadusat ruðaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 5 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda joavkkuide mat lea registrerejuvvon Sámedikkis, geahča njuolggadusaid ruðaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 95 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiidda.

Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddjit hálddašit ortnega.

Jagis 2011 várrejuvvo 3 219 000 ru Sámedikki politihkalaš joavkkuide.

13.2.2 Opposišuvvna bargoeavttut

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámedikki opposišuvvna bargoeavttuid buorideapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievदान 28.11.07, ja mat leat meroštallan iežaset gullat opposišudnii.

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimuštá golggotmánu 1. b. 2011
- Ruðaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketdoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki dievasčoahkkinjođiheddjiide mañimuštá cuoñománu 1. b. 2011
- Muđui gusket njuolggadusat ruðaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta joavkkuid gaska mat leat Sámedikki opposišuvvnnas

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiid nammii daidda joavkkuide mat leat opposišuvvnnas

Sámedikki dievasčoahkkinjođiheaddjit hálddašit ortnega.

Jahkái 2010 várrejuvvo 1 013 000 ru opposišuvvna bargoeavttuid várás.

14 Sámeálbmotfoanda

Stuorradiggi lea Sámeálbmotfoanddas várren 75 miljon ru oktasaš buhtadussan daid vahágiid ja eahperievtti ovddas maid dáruiduhttinpolitihkka lea dagahan sámi álbmogii. Foandda buvttadus/reanttut válđojuvvojedje geavahussii 2008:s ja daid hálddaša Sámediggi. Stuorradiggi lea bidjan eaktun ahte sámeálbmotfoanda ii galgga geavahuvvot individuála buhtadussan.

Jahkásaš buvttadusa geavaheapmi mearriduvvo bušeahtas mearrádusa vuodul mas leat vuoruheamit ja ángiruššansuorggit válgaáigodahkii, gč. ášši 47/09.

Jahkái 2011 várrejuvvo 5 500 000 ru sámeálbmotfoanddas.

14.1 Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.1 Čoahkketabealla - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	10 939	5 850	5 850	4 500	-1 350 -23,1 %
	Ovvdian-, čielggadan- ja duodaštanruđat	1 725	3 150	3 150	1 000	-2 150 -68,3 %
Submi		12 664	9 000	9 000	5 500	-3 500 -38,9 %

14.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	4 049	1 500	1 500	1 200	-300 -20,0 %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	2 222	1 850	1 850	1 300	-550 -29,7 %
60030	Girjjálašvuolta	4 668	2 500	2 500	2 000	-500 -20,0 %
Submi		10 939	5 850	5 850	4 500	-1 350 -23,1 %

14.2.1 Giellaovddideapmi - sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	4 049	1 500	1 500	1 200	-300 -20,0 %
Submi		4 049	1 500	1 500	1 200	-300 -20,0 %

Ortnega eavttut bohtet ovdan kapihttaliin 5.3.1 ja 5.3.2 Giellaprošeavttat. Ruđat juogaduvvojit kapihttaliid gaska dárbbu mielde.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 200 000 ru doarjjan giellaovddideapmái – sámeálbmotfoanda.

14.2.2 Árbediehtu – duodašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2.2 Árbediehtu - Duodašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	2 222	1 850	1 850	1 300	-550 -29,7 %
Submi		2 222	1 850	1 850	1 300	-550 -29,7 %

Árbediehtu lea deatalaš oassi sámi kultuvrras ja identitehtas. Árbediehtu čatnasa earret eará iešgudege geavahanmálliide ja luondduresssaiid hálddašeapmái. Dát vásihusvuđot máhttu gaskkustuvvo boarráset buolvvain nuorat buolvvaide, njálmmálaš čilgemiid ja geavatláš hárhállama bokte.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi árbedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

Doarjjaortnega doarjjaoažžut:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi álbmot Norggas ja muđui álbmot

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon proševttat ja doaibmabijut 2011:s
- Man ollu proševttat leat gárvvistuvvon ja gaskkustuvvon 2011:s

Vuoruheamit 2011:s

- Proševttat mat kártejit ja duodaštit árbedieđuid ja historjjálaš geavaheami, mas mielde maiddái ávnnaskeahkes kulturárbi
- Proševttat mat maiddái fátmastit vuoiŋŋalaš beali ávnnaskeahkes kulturárbbis
- Proševttat mat váikkuhit sámi álbmotmedisiinna duodašteami ja bisuheami
- Proševttat mat duodaštit movt nissonolbmot geavahedje ja gaskkustedje árbedieđuid

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2011. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás berrešii geavahuvvot
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide

Dieđut mat galget leat mielde ohcamis:

- Prošeaktačilgehus mas válddahallovuvvojit boadusulbmil, olahusjoavku, ovdánanplána, čađahanvejolašvuohta ja proševtta bohtosiid gaskkusteapmi
- Bušeahhta mas lea gollogeahčastat mii čatnasa doaibmabijuide ja ruhtadanpláni
- Ohcamiin galgá čilgejuvvo buktet go ohccojuvvon doaibmabijut sierralágan váikkuhusaid nissonolbmuide ja almmáiolbmuide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálldašeami ođasmahttin

Gáibádusat doarjjaoažžui:

- Duodaštanávdnasiid galgá sáhttit bidjat registarii sámi duodaštuvvon árbedieđuid gaskkusteami hálldašeamis nu ahte eaggátvuohta ja personsuodjalus gozihuvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 200 000 ru rádjai.

Máksineavttut:

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 5 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.
- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, prošektarehketdoallu ja prošektaraporta leat buktujuvvon. Prošektarehketdoalus galget leat mielde ollislaš golut ja sisabođut, mii mearkkaša dan ahte das galget leat mielde proševtta eará vejolaš golut ja sisabođut Prošektarehketdoalus galgá váldit mielde dušše daid goluid ja sisabođuid mat njuolga čatnasit proševtta čađaheapmái. Prošektarehketdoallu galgá leat dahkkojuvvon nu ahte dan sáhtta buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštusain. Jos leat stuorra erohusat dohkkehuvvon

gollomeroštusa ja prošeaktarehketdoalu gaskka, de galgá dasa addit mearkašumiid Prošeaktarehketdoalu galgá leat vuolláičállán prošeaktajođiheadđji/ovddasvástideaddji.

- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušehttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi mañná doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oazžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai mañná doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit. Duodaštanávdnasiin galgá sáddejuvvot kopijja Sámediggái
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Prošeaktarehketdoallu galgá reviderejuvvot reviderejuvvon RS 800 ektui Revišuvnna cealkámušat reviderejuvvon barggu oktavuodas erenoamáš ulbmiliiguin dahje ISA 805 ektui Erenoamáš bealit rehketdoallogeahčastagas ja erenomáš oasis, kontut dahje poasttat rehketdoallogeahčastagas. Revišuvnna duodaštus galgá duodaštít leat go ruđat geavahuvvon doarjjareivve ulbmila mielde
- Sámediggi sáhtá gáibidit ahte doarjja máksojuvvo ruovttoluotta jos doarjjaoažžu ii deavdde eavttuid nugo eaktuduvvon doarjjareivves, addá boasttu dieđuid dahje doarjja ii leat geavahuvvon juolludusa ulbmila ektui dahje jos doarjja lea máksojuvvon menddo ollu dahje jos doarjjaáhta vuvdojuvvo ovdal go lea gollan vihtta jagi máksindáhtona rájes. Geavatkeahces ruđat galget máksojuvvot ruovttoluotta. Jos doarjjaoažžu ii mávsse daid ruovttoluotta, de sáhtá Sámediggi rievtti bokte gáibidit ruđaid ruovttoluotta. Jos ruđat eai máksojuvvo ruovttoluotta dan áigemeari sisa mii lea biddjojuvvon, de sáhtit dasa lassin gáibidit mañnonanreanttuid, gč. juovlamánu 17. b. 1976 nr 100 mannosáš lága reanttuid birra mañnonan máksimiid jna. oktavuodas
- Sámediggi sáhtá bearráigeahččat ahte doarjjaruđat geavahuvvojit eavttuid mielde ja doarjjareivve eavttuide dávistemiiin
- Ii sáhte vuordit oazžut eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Sámedikki ohcanvuđot doarjjahálddašemi ođasmahttin

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 300 000 ru doarjjan árbedieđuid duodaštan- ja gaskkustanprošeavttaide.

14.2.3 Girjjálašvuotta - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.2.3 Girjjálašvuotta - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
60030	Girjjálašvuodaprošeavttat	4 668	2 500	2 500	2 000	-500 -20,0 %
Submi		4 668	2 500	2 500	2 000	-500 -20,0 %

Ortnega eavttut bohtet ovdan kapihttalas 6.3.1.1 Girjjálašvuotta.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii sámeálbmotfoanddas.

14.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 14.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
601	Giellaprográmma	1 075	2 500	2 500	800	-1 700 -68,0 %
602	Árbedieđu duodašteapmi ja gaskkusteapmi	650	650	650	200	-450 -69,2 %
Submi		1 725	3 150	3 150	1 000	-2 150 -68,3 %

14.3.1 Giellaprográmma

Tabealla 14.3.1 Giellaprográmma - Sámeálbmotfoanda

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
60100	Giellaprográmma	1 075	2 500	2 500	800	-1 700	-68,0 %
Submi		1 075	2 500	2 500	800	-1 700	-68,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámeagiela nannen ja ovddideapmi

Doarjjaoažžu:

- Sámi Allaskuvla/ Samisk høgskole

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sápmelaččat geat leat rávis olbmot ja háliidit oahppat sámeagiela

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat oktasáš prošeaktačilgehusa vuodul Sámi allaskuvlla ja Sámedikki gaskka.
- Ovttasbargu relevánta fágabirrasiguin, nugo sámi giellaguovddážiiguin

Juolludaneavttut:

- Lagat eavttut doarjaga várás bohtet ovdan sierra doarjjareivves

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juolludeami Sámi Allaskuvllii

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jahkái 2011 várrejuvvo 800 000 ru giellaprográmmii - sámeálbmotfoanda.

14.3.2 Árbiedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

Tabealla 14.3.2 Árbiedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
60201	Ovddasmanniprošeakta Árbiedieđu, kártema, fuolaheami ja geavaheami	650	650	650	200	-450	-69,2 %
60202	Registara ovddideapmi árbiedieđu hálddašemi várás	0	0	0	0	0	-
Submi		650	650	650	200	0	0,0 %

14.3.2.1 Árbiedieđuid kártema vuogádatlaččat

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Metodalaš vuodu ovddideapmi árbiedieđuid vuogádatlaččat kártemii.

Doarjjaoažžu:

- Sámi allaskuvla

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahasat ja organisašuvnnat, vejolaččat ovttaskas olbmot geat ovttasbarget ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin mat duodaštit árbiedieđuid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat oktasáš prošeaktačilgehusa vuodul Sámi allaskuvlla ja Sámedikki gaskka.

- Ovttasbargu relevánta fágabirrasiiiguin, sámegeilla- ja kulturguovddážiiguin, ja árbevieruid guddiiiguin sámi árbedieđuid siskkobealde

Juolludaneavttut:

- Lagat eavttut doarjaga várás bohtet ovdan sierra doarjjareivves

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima Sámi allaskuvlii

Jahkái 2011 várrejuvvo 200 000 ru árbedieđuid vuogádatlaččat kártemii.

15 Eará doaibmajut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Tabealla 15.0 Eará doaibmajut

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
800	Sámedikki konferánsat	649	1 150	1 150	1 350	200	17,4 %
801	Sámiide guoski statistihkka Norggas	77	0	0	375	375	-
850	Bálkkašumiid ja stipeanddaid juohkin	196	100	100	100	0	0,0 %
860	Dutkan ja ovdideapmi, čielggadeamit ja duođ.prošeavt	2 004	900	900	1 300	400	44,4 %
899	Árvvoštallamat	500	500	500	900	400	80,0 %
Submi		3 426	2 650	2 650	4 025	1 375	51,9 %

15.1 Konferánsat Sámedikki olis

Tabealla 15.1 Sámedikki konferánsat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
800	Sámedikki konferánsat	649	1 150	1 150	1 350	200	17,4 %
Submi		649	1 150	1 150	1 350	200	17,4 %

Postii gullet sierralágan konferánsat maid Sámediggi galgá lágídit 2011:s. Sámediggeráđđi mearrida lagabuidda makkár konferánsat galget lágíduvvo.

Sámediggi juolluda 3 500 000 ru Ráđđehusa sámegeilla doaibmaplána čuovvoleapmái. Dán juolludus várrejuvvo 200 000 ru konferánssaide.

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 350 000 ru konferánssaide Sámedikki oktavuodas.

15.2 Sámi guoski statistihkka Norggas

Tabealla 15.2 Sámiide guoski statistihkka Norggas

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
801	Sámiide guoski statistihkka Norggas	77	0	0	375	375	-
Submi		77	0	0	375	375	-

Sámediggi lea dahkan šiehtadusa Statistihkalaš guovddášdoaimmahagain sámi guoski statistihka buvttadeamis. Ruđat mannet Sámi statistihka publikašuvnna buvttadeapmái. 350 000 ru lea sirdojuvvon kapihttalis 1500 Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanta, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut Sámediggái ulbmila várás. Ovdal ii lean dát sierra namuhuvvon stáhtabušehtas ja 2009:s oaččui Sámediggi 300 000 ru ulbmila várás.

Šiehtadusa ektui Statistihkalaš guovddášdoaimmahagain várre Sámediggi 375 000 ru sámi guoski statistihkaid buvttadeapmái Norggas.

15.3 Bálkkašumiid ja stipeanddaid juohkin

Tabealla 15.3 Bálkkašumiid ja stipeanddaid juohkin

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
85002	Giellamovvttiidanbálkkašupmi	96	0	0	0	-
85003	Kultur- ja valáštallanstipeanda nuoraid várás	100	100	100	100	0,0 %
Submi		196	100	100	100	0,0 %

15.3.1 Kultur- ja valáštallanstipeanda nuoraid várás

Kultur- ja valáštallanstipeanda ulbmilin lea movvttidahttit sámi nuoraid bargat musihkain, dáidagiin, kultuvrrain ja valáštallamiin. Juhkkojuvvojit guokte 50 000 ruvdnosaš stipeandda. Juogaduvvojit njeallje 25 000 ruvdnosaš stipeandda. Sii geat ožžot stipeanddaid, feritejit leat gaskal 16 ja 25 jagi dan jagi go stipeanda juhkkojuvvo.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi dahje dat orgána masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Jagis 2011 várrejuvvo 100 000 ru nuoraid kultur- ja valáštallanstipeandan.

15.4 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodaštanprošeavttaide

Tabealla 15.4 Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
86000	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavt	2 004	900	900	1 300	400 44,4 %
Submi		2 004	900	900	1 300	400 44,4 %

Jagi 2011 vuoruheamit:

- Sámi servodatfágatearpmaid ja luonddufágatearpmaid ovddideapmi
- Tearbmaprošeavttat vuodđoealáhusain, vuoruhuvvon ráiddus: meahcásteapmi, eanadoallu, boazodoallu ja guolástus
- Báikenamaid čohkken julev- ja máttasámi guovllus
- Dárboanalysat sámi museaid ektui olggobealde Finnmárkku
- Sierra málliid čielggadit movt sámi dávviriid viežžat ruovttoluotta Norgga Álbmotmuseas
- Sámi iešmearridanprošeakta (Gáldu)
- Sámediggeráđi diedáhusat
- Čielggadus kultuvrra birra ealáhusan

Jahkái 2011 várrejuvvo 1 300 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggadeamiide ja duodaštanprošeavttaide.

15.5 Árvvoštallamat

Tabealla 15.5 Árvvoštallamat

(i 1000 kr)

Poasta	Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011 +/- 11-Rev 10	Erohus %
89900	Doarjarudaid árvvoštallan	500	500	500	900	400 80,0 %
Submi		500	500	500	900	400 80,0 %

Jahkái 2011 várrejuvvo 900 000 ru doarjaortnegiid árvvoštallamiidda. Dat ortnegat mat galget árvvoštallojuvvot galget maidái árvvoštallojuvvot ja reviderejuvvot sohkabealperspektiivvas.

Vuoruheamit jagis 2011:

- Giellaguovddážiid evalueren
- Ovttasbargošiehtadusaid mat leat fylkkagielladaiguin evalueren

16 Politihkalaš dási doaibmagolut

Tabealla 16.1 Politihkalaš dási doaibmagolut

(i 1000 kr)

Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
1010 Sámedikki dievasčoahkkin	8 291	9 300	9 300	9 300	0	0,0 %
1110 Sámedikki čoahkkinjodihangoddi	1 339	1 252	1 612	2 012	400	24,8 %
1120 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi	15	200	200	300	100	50,0 %
1310 Sámi parlamentáralaš ráđđi	322	500	500	500	0	0,0 %
1410 Sámedikki doarjjastivra	1 017	1 000	1 000	0	-1 000	-100,0 %
1510 Sámediggeráđđi	8 654	8 587	8 587	8 487	-100	-1,2 %
1610 Sámedikki giellastivra	283	350	350	350	0	0,0 %
1620 Sámi giellalávdegoddi	469	500	500	500	0	0,0 %
1910 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)	294	325	325	325	0	0,0 %
Submi	20 684	22 014	22 374	21 774	-600	-2,7 %

16.1 Sámedikki dievasčoahkkin

Dán bušeahtas leat ruđat Sámedikki dievasčoahkkimii, fágálávdegottiide ja joavkkuide. Jagis 2011 várrejuvvo 9 300 000 ru Sámedikki dievasčoahkkimii.

16.2 Sámedikki dievasčoahkkinjodiheaddjit

Dievasčoahkkinjodiheddjiid bušehtti várrejuvvo ruhta dievasčoahkkinjodiheaddji bálkái ja dievasčoahkkinjodiheddjiid buhtadusaide ja mátkegoluide čoahkkindoaimmaid várás mat leat lassin dievasčoahkkimiidda. Dan lassin bisuhuvvo ortnet mas leat ruđat fágálávdegottiid geahčademiide ja gulaskuddamiidda, 600 000 ru maid dievasčoahkkinjodiheaddjit hálddašit.

Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 17/06 Njuolggadusat ruđaid geavaheapmái Sámedikkis politihkalaš joavkkuide, maid dievasčoahkkinjodiheaddjit hálddašit, meroštallojuvvo ahte 50 000 ru manná joavkoruđaid ja opposišuvnna bargoeavttuid rehketoalodárkkisteapmái.

Ruđain mat leat dievasčoahkkinjodiheddjiid várás várrejuvvo 45 000 ru Sámedikki välljen lahttui ja várrelahttui Finnmárkkuopmodaga bearráigeahččanlávdegottis.

Jahkái 2011 várrejuvvo 2 012 000 ru Sámedikki dievasčoahkkinjodiheddjiide.

16.3 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru bearráigeahččanlávdegoddái.

16.4 Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR)

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea parlamentáralaš ovttasbargoorgána Ruota, Suoma ja Norgga sámedikkiid gaska ja Ruošša beale sámiin lea bissovaš ovddastus. Sámediggái Norgga bealde juolluduvvo 500 000 ru SPR:ii Norgga stáhtabušeahtas. Iešguđege sámedikkis máksset iežaset delegašuvnnaid goluid SPR-čoahkkimiidda searvamii ja eará ovddastussii.

Norgga sámediggi váldá badjelasas SPR jodiheami čakčat 2011. Čállingoddedoaibma čuovvu jodihandoaimma. Čállingoddedoibmii gullet earret eará oktiordnendoaimma, jorgalan- ja dulkagoluid máksin, bissovaš oassálastiid goluid máksin ja unnimusat 4 stivračoahkkima čadaheapmi ja okta dievasčoahkkin jahkái, ja čoahkkimiidda searvan ja ovddastusdoaimmat, ja dán oktavuodas máksá eanemusat riikkaidgaskasaš čoahkkimiidda searvan.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru Sámi parlamentáralaš ráđi doibmii.

16.5 Sámediggeráđđi

Poasttas máksojuvvo bálkka presidentii ja várreprezidentii, golmma ráđđelahttui olles virggis mii lea 90 % várreprezidentta bálkkás, ja bálkka politihkalaš ráđdeaddiide. Dasa lassin várrejuvvojit ruđat sierra semináraid čadaheapmái mat dollojuvvojit dievasčoahkkima áigge.

Prezidentta bálkka čuovvu ráđdehuslahtuid bálkká mas gessojuvvo eret 150 000 ru. Várreprezidentta bálkka čuovvu stuorradiggeáirasiid buhtadusa.

Jahkái 2011 várrejuvvo 8 487 000 ru sámediggeráđđái.

16.6 Sámedikki giellastivra

Jahkái 2011 várrejuvvo 350 000 ru Sámedikki giellastivrii.

16.7 Sámi giellalávdegoddi

Ruhta mii várrejuvvo galgá ovttas Ruota ja Suoma sámedikkiid ruđaiguin mannat sámi giellalávdegotti doibmii.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru Sámi giellalávdegodđái.

16.8 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Jagis 2011 galgá Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi evaluerejuvvot. Ulbmilin lea ahte evalueremiin biddjojuvvošii vuodđu gulahallama ovddideapmái sámi nuoraiguin.

Jahkái 2011 várrejuvvo 325 000 ru Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegodđái.

17 Hálldahusdási doaibmagolut

Tabella 17.1 Hálldahusa doaibmagolut

(i 1000 kr)

Poasta 01 Čilgehus		RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš 2011	+/- 11-Rev 10	Erohus %
- Hálldahusa doaibmagolut	a)	79 922	85 430	86 030	89 300	3 270	3,8 %
- Erenoamáš prošeavttat	a)	7 887	4 570	4 720	1 400	-3 320	-70,3 %
Submi		87 809	90 000	90 750	90 700	-50	-0,1 %

a) Vižžojuvvon hálld. doaibmagoluid erenoamáš prošeavttain: vistesuodjalanprošeavttat 200 000 ru ja válgarudat 370 000 ru.

Sámedikki hálldahusas leat válđoáššis golbma sierra rolla álbmotválljejuvvomiid ja álbmoga ektui:

- Ráhkkanahhtit hálldasaanáššiid Sámedikki sierra politihkalaš mearrádušorgánaide
- Parlameantahálldasašepmi Sámedikki ovddas
- Doaibmat Sámediggeráđi politihkalaš čállingoddiin

Sámediggi lea sihke parlameanta, politihkalaš jodiheapmi ja oktasaš organisašuvvna hálldasašepmi. Hálldahus lea juogaduvvon guđa fágaossodahkan ja dievasčoahkkinstába ja bargit leat badjel 120. Hálldahusat meannudit áššiid ja addet bálvalusaid sihke politihkalaš eiseválddiide ja álbmogii. Juohke ossodagas lea erenoamáš ovddasvástáduš fágapolitihkalaš čállingoddiin sámediggeráđđái. Dievasčoahkkinstábas lea ovddasvástáduš lávdegodde- ja dievasčoahkkimiin ja áirasiid bálvaleames.

Árijalaš politihkalaš bargu politihka ovddidemiin ja –čuovvolemiin, eanet hálldasašandoaimmaiguin ja stuorát vuordamušain sámi álbmoga beales, gáibida eanet resurssaid ja alla fágalaš gelbbolašvuoda ollu surggiin. Jagi 2011 bušeahhta čájeha makkár doaimmat dat leat strategiijaid bokte sierra politihkkasurggiid várás.

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš eiseválddiiguin nannet Sámedikki rámmaeavttuid
  - Čuovvolit barggu mii guoská bušeahhtadagaldumiid ásaheapmái Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka
  - Čuovvolit barggu Sámedikki rievttálaš dili čielggademiin
  - Bargat dan ala vai Sámediggi oččošii lálkaásahusaid mearridanválddi sámediggeválggaid oktavuodas
  - Gulahallama bokte eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin nannet almmolaš diehtujuohkima sámiid birra
- Sámi servodagain gulahallamiin bargat dan ala ahte juksat mihttomeriid maid Sámediggi lea bidjan doaibmasis
- Plánet ovttasdoaibmama beavttálmahttima Sámedikkis ja unnidit mátkedoaimma ja dieinna lágiin maid seastit birra, go geavahišgoahtit ođđa gulahallan- ja telefončovdosiid
- Bargat dan ala vai Sámediggi juvssašii birassertifiserema
- Nannet nuoraid ja nissonolbmuid rekrutterema Sámedikki jienastuslohkui
- Eará barggut maid Sámedikki hálddahus dahká bohtet ovdan strategiijain mat leat ovttaskas fágakapihttaliin bušeahhtas.

17.1 Hálddahusa doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagoluide gullet oppalaš investeremat, dihtorreaidduid investeremat ja sámediggevesu bajásdoallan.

Jagis 2011 lea dárbu lasihit postii ruđa čuovvovačča geažil:

- Viessosuodjalanproševttat leat sirdojuvvon kapihttali 17.2 Erenoamáš proševttat
- Sámediggeváлга lea sirdojuvvon kapihttali 17.2 Erenoamáš proševttat. Juolludus galgá geavahuvvot oktílaš válgabargui maid Sámediggi dahká válggaid gaskka
- Ferte biddjojuvvot bargojoavku ráhkkanit Ceavccageađggi viiddis čalmmusteapmái, oassin barggus go guovllut galget bohtit tentatiivvalaš máilmmiárbelistui.
- Eanet resurssat barggu sámegeielain nannemii
- Dasa lassin lea biddjojuvvon bálká- ja haddegoarkŋun 2,9 %

Sámediggái lea juolluduvvon 3 500 000 ru Ráđđehusa sámegeiela doaibmaplána čuovvoleapmái. Dán juolludusas várrejuvvo 900 000 ru lassi resurssaide barggu sámegeielain nannemii.

Jahkái 2011 várrejuvvo oktiibuot 89 300 000 ru hálddahusa doaibmagoluide.

17.2 Erenoamáš proševttat

Tabealla 17.2 Erenoamáš proševttat

(i 1000 kr)

801 Čilgehus	RR 2009	Buš 2010	Rev 2010	Buš2011 +/- 11-	Rev 10	Erohus %
- Buoret bálvalus geavaheaddjiide	1 000	0	0	0	0	-
- Kvalitehtaovddideapmi vuoddoahpahusas - oahppoplánat	1 299	0	0	0	0	-
- Sámi korrektuvraprogramma - Divvun	0	1 250	1 250	0	-1 250	-100,0 %
- Vistesuodjalanproševttat	a) 62	200	200	0	-200	-100,0 %
- Árvoháhkkanprogramma	b) 36	150	150	0	-150	-100,0 %
- Njávdáma Ortodoksa hávdesadji ruortasámisiiddas	2 220	300	450	600	150	33,3 %
- Kvalitehtaovddideapmi sámi mánuidgárdiin	107	300	300	300	0	0,0 %
- Válga	a) 3 163	370	370	0	-370	-100,0 %
- Eret bidjan, loahpadeapmi, čatnan Sámedikki arkiivvain	0	500	500	0	-500	-100,0 %
- Sámi oahpponeavvovskádát	c) 0	1 500	1 500	0	-1 500	-100,0 %
- Ovdaprošakta Beaviváš Sámi Našunálateáhtera teáhtervisti	0	0	0	500	500	-
Sum	7 887	4 570	4 720	1 400	-3 320	-70,3 %

17.2.1 Buoret bálvalusat geavaheddjiide

Sámediggi lea 2010:s dahkan rámmašiehtadusa Sámedikki neahttafálaldagaid ovddideapmái. Rámmašiehtadusa siskkobealde čadahuvvojit mánga prošeavtta oažžun dihte odđa ja buoret neahttačovdosa mii lea heivehuvvon odđa áiggi gáibádusaide neahttačovdosiid ektui. Prošeakta lea mañiduvvon dan ektui mii lei plánejuvvon ja ruđat mat báhcet dán jagi sirdojuvvojit jahkái 2011.

17.2.2 Nuortasámi kulturbiras

Sámediggi lea oastán gohttenbáikki nuortalaš gilis ja eaiggáda dál guoskevaš viesu. Viesu divodeapmi galgá álggahuvvot jagis 2011.

Ođđasis hávdádeami láchima oktavuodas nuortalaš gilis, ferte lassin čorget, dulbet, gilvit ja ráhkaduvvot sisavuodjingeaidnu parkerensajiin.

Jahkái 2011 várrejuvvo 600 000 nuortasámi kulturbirrasii nuortalaš gilis.

17.2.3 Dási buorideapmi sámi mánáidgárddiin

Sámediggi doallá fierpmádatčoahkkima sámi mánáidgárddiid bargiide. Jahkái 2011 várrejuvvo 300 000 ru dási buorideapmái sámi mánáidgárddiin.

17.2.4 Ovdaprošeakta teáhtervisti - Beaivváš Sámi Našunálateáhter

Prošeakta galgá čielggadit odđa teáhtervisti Beaivváš Sámi Našunálateáhteri.

Jahkái 2011 várrejuvvo 500 000 ru Beaivváš Sámi Našunálateáhtera vistti ovdaprošektii.

18 Sámi servodaga dárbbut jagis 2012

Sámediggi ovddasta sápmelaččaid álbmogin ja álbmoga ovddasteaddji orgána Norggas. Dat mearkkaša ahte Sámedikkis ferte leat sierra iehčanas sajádat friijavuodain bidjat eavttuid, hábmet ja hálldašit Norgga sámepolitihka. Ovttasdoaimmanprosedyrat gaskal Stuorradikki, ráđđehusa ja Sámedikki galget sihkkarastit ahte Sámediggi sáhtta fuolahit dán rolla. Sámediggi dárbbáša erenoamáš friddjavuoda bušehta dáfus vai sáhtta sihkkarastit Sámedikki autoritehta ja álggavuoigatvuoda sámepolitihkas. Dán sihkkarastimii lea deatalaš oažžut dakkár bušehtaprosedyraid ja jahkásaš bušehtarámmaid, mat dávistit Sámedikki rollii sámepolitihkas.

Ii dáidde sáhtit dadjat ahte dálá vuogádat ollašuhtta álbmotrievttálaš rámmaid, vrd. ILO-169 artihkkala 6 ja ON julggaštusa artihkkala 3 álgoálbmotvuoigatvuodaid birra. Dálá bušehtaprosedyrat eai ollašuite vuoigatvuoda beassat mearridit sámi álbmoga ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdáneami. Dálá stáhtus lea ahte Sámedikkis ii leat doarvái váikkuhanváldi daidda proseassaide maid vuodul juolluduvvojit ruđat sámi áigumušaide stáhta bušehtas. Danne ferte Sámediggi šaddat duohta šiehtadallanbeallin iežas doaimma bajimus ekonomalaš rámmaid šiehtadallamis.

Sámedikki 2011 bušehtta lea 355 707 000 ru stuoris (earret Sámeálbmotfoandda), earret odđa dárbbuid dahká bálká- ja haddegoargun 3,1 % 11 026 917 ru. Dás eaktuduvvo seamma dássi go dan maid Sámediggi oažžu ráđđehusas. Jagi 2010 stáhtabušehta ektui addá jagi 2011 stáhtabušehttaevttuhus 14 024 000 ruvdnasaš lassáneami Sámediggái. Dás lea Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta várren 3 850 000 ru doaimmapláníi sámegiela ja sámi statistihka várás. Nappo báhca 10 174 000 Sámedikki iežas vuoruhemiide. Sámediggi ferte vuosttažettiin vuoruhit dán lassáneami iežas hálldahusa bálká- ja haddegoargumii ja daid áshusaide mat ožžot njuolggá doarjaga Sámedikki bušehtas. Dat mearkkaša dan ahte eará poasttaid, ovdamearkka dihte ohcavuđot doarjjaortnegiid, ii sáhte vuoruhit eai ge dat leat ožžon veahásge lasáhusa.

Sámediggi vuordá ahte jagi 2012 bušehtta loktejuvvo nationála ángirusšamiid dási mielde, ja ahte bušehtas eai leat čadnojuvvon ruđat maid Ráđđehusa lea vuoruhan. Ovdamearkan jagi 2012 stáhtabušehtas, ii leat Sámediggái vuoruhuvvon ruhta Kulturloktemii II.

Go guoská jagi 2012 bušehtadárbbui, bidjá Sámediggi vuodđun jagi 2011 bušehtadárbbuid. Sámediggeráđđi dahká dárkilet vuoruhemiid jagi 2012 bušehtadárbbuin.

18.1 Oahpahus ja dutkan

Stuorra dárbu lea lasihit sámi oahpponeavvuid buvttadeami sihke mánáidgárddiid, vuodđoskuvllaid ja joatkkaoahpu várás. Dát guoská sihke odđa oahpponeavvuide ja dáláš oahpponeavvuide sámegillii. Mánáidgárderámmaplána (2006) mielde galgá mánáidgárde doarjut mánáid sin iežaset kultuvrralaš ja individuála eavttuid mielde. Mánáidgárddit dárbbasit dakkár oahpponeavvuid main speadjalasto sámi giella ja kultuvra. Dasto lea dárbu várret ruđaid metodaovddidanbargui giellaoahpahusa ja kulturgaskkusteami siskkoalealde mánáidgárddiin.

Sámedikki 2009 – 2012 oahpponeavvovráhkadeami strategalaš plána mielde ja rávvagiid mielde mat leat raporttas doaibmabijut maiguin beavttálmahttit sámi oahpponeavvuid ráhkadeami ja buvttadeami, lea dárbu sakka lasihit doarjaga oahpponeavvuid ráhkadeapmái. Okta doaibmabijuin raporttas lea sámi oahpponeavvovráhkadeami ásaheapmi. Prošeakta álggahuvvui 2010:s ja galgá plána mielde bistit jagi 2012 lohpii. Dán prošeaktii dárbbasuvvojit ruđat 2012:s.

Ráđdehus lea bidjan guovddáži movt matematihka oahpahus sáhtášii leat eanet relevánta ja movttiidahtti. Sámi skuvllas lea mearrideaddji ahte leat kvalitehta dáfus buorit matematihkka dahkosat iežas gillii ja iežas doahpagiiguin. Ruđat dárbbasuvvojit juo dahkkojuvvon siehtadusaide jorgalit matematihka dahkosiid vuodđoskuvlla várás. Dárbu lea maiddái joatkit prošeavttaiguin maid áigumuššan lea gokčat ollislaččat dárbbuid matematihkas buot golmma gillii vuodđoskuvllas.

Dárbu lea ain oážžut ruđaid Mánáidgárdeloktema ja Máhttoloktema – sámi čuovvoleapmái. Dát guoská sihke mánáidgárddiid bargiid ja olles vuodđoskuvla oahpaheddjiid gelbbolašvuoda ovdideapmái. Dasto ferte álggahit doaibmabijuid maiguin movttiidahttit sámegielagiid váldit oahpaheaddjioahpu, mii addá máhtolašvuoda oahpahit mánáidgárddiin, vuodđoskuvllain ja joatkkaskuvllain.

Eallinvuodđu ja servodateallin rievdá sámi guovlluin johtileappot ja ollu viidábut odne go goassige ovdal. Dát bidjá stuorra máhtolašvuoda gáibádusaid dasa ahte sáhttit váikkuhit iežas eallindili. Go galgá vállet riektá de lea máhtolašvuoda ja máhtolašvuoda mii gaskkustuvvo ja man birra almmolaččat ságastallojuvvo, áibbas guovddáži sámi servodatovddideami ektui boahpteáiggis. Sámi dutkamis lea stuorra mearkašupmi ja sámiid iežaset ásaheapmi dan várás ferte nannet.

Sámediggeráđđi áigu 2011 loahpas ráhkadit diedáhusa oahpahusa ja oahpu birra. Diedáhusas ráhkaduvvo bajimus politihkka ja bajimus strategijat oahpahušsuorggis. Dás leat váikkuhusat jagi 2012 bušehtii.

18.2 Giella

Sámegielat leat ain áitojuvvon gielat, ja danne lea jahkásaččat dárbu nannet ánggirusšamiid ealáskahttin ja ovdidan dihte sámegielaid buot arenain servodagas. Vai Sámediggi galgá sáhttit viidáset fievrredit juo álggahuvvon doaibmabijuid ja álggahit odđa doaibmabijuid, de lea dárbu lasihit ruđaid bušehtii. Konkrehta doaibmabijuin sáhttit namuhit:

- Ruđat dárbbasuvvojit dáláš sámi filmmaid digitaliseremii mat leat boarraset formáhtas, erenoamážit mánáid ja nuoraid várás. Nuorat ja mánát liikojit geahččat filmmaid ja sámegielat filmmat leat unnán. Go dáláš sámi filmmaid digitalisere de geavahivčče mánát ja nuorat daid eanet ja nie lassánivččii vejolašvuoda gullat sámegiela.
- Barggu sámi báikenamaiguin ja tearpmaiguin lea dárbu vuogádahttit. Barggu sámi čálamearkkaid geavahemiin almmolaš registariin ja digitála kárttain ferte vuoruhit. Dát guoská earret eará álbmotregistari, Brønnøysundregistariidda ja Stáhta kártadoaimmahakkii.
- Stuorra oassi sámi álbmogis eai leat goassige ožžon vejolašvuoda oahppat sámegiela, ja danne eai máhte iežaset eatnigiela. Dárbu lea álggahit doaibmabijuid dán dili njulgemi, ja Sámediggi áigu vuoruhit dan. Sámediggeráđđi lea álggahan 5-jagáš rávesolbmuid oahpahušprográmma sámegielas Sámi allaskuvlla bokte. Ruđat dárbbasuvvojit dán čuovvoleapmái.

- Ráđđehusa sámegeiela doaibmaplána čuovvoleapmi. Bargu sámegeiela doaibmaplána čuovvolemiin gáibida eanet resurssaid Sámedikki hálldahusas jos dan galggaš sáhttit čuovvolit dohkálaš vuogi mielde.
- Dárbu lea lasihit doarjaga gielddaide ja fylkkagielddaide sámegeiela hálldašanguovllus, vai dat oččošedje buhtadusa daid liigegoluid ovddas mat dain leat go galget bálvalit álbmoga guovtti gillii.
- Dárbu lea maiddái lasihit doarjaga sámi giellaguovddážiidda vai dat sáhtášedje bisuhit daid doaimmaid mat dain dál leat ja ovddidit eanet fálaldagaid guovddáža geavaheddjiide.

18.3 Kultuvra

Ráđđehus lea kulturloktemis II čalmmustan kultursuorggi válđoáŋgiruššamiid jagi 2014 rádjai. Jagi 2011 stáhtabušehta bokte čájeha ráđđehus ahte dat áigot duodas áŋgiruššat. Kulturloktema čuoggás 13 oidno ahte ráđđehus ferte válđit nationála ovddasvástádusa ja addit Sámediggái vejolašvuoda offensiiva bargat sámi kultuvrrain. Sámediggi rehkenastá sámi kultuvrrain áŋgiruššamiid boahát ruhta jagi 2012 stáhtabušehta bokte.

Dáláš sámi kulturásahusaide ferte addit dakkár rámmaeavttuid mat addet ovdánanvejolašvuodaid. Jagis 2012 ferte vuoruhit stuorát juolludusaid sámi kulturásahusaide vai dat sáhtášedje gozihit ja ovddidit doaimmaideaset. Dáláš kulturviesut leat bázahallan sakka ruđalaččat. Dát addá stuorra hástalusaid sihke doaimma, fágalaš ovdáneami, bajásdoallama ja kapasitehta ektui. Sámediggi vuoruha čuovvovaš odđa sámi kulturásahusaid:

Sámi dáiddamusea
Várđobáiki sámi guovddáš
Beaivváš Sámi Teáhter

Sámi našunálateáhterii Beaivváži, ferte sihkkarastit vuodu vai dat nagodivččii bálvalit olles sámi ássanguovllu. Danne ferte dasa vuoruhit ruđaid. Dárbu lea oppalaččat nannet sámi lávdedáidaga buvttadeami ja gaskkusteami. Dárbu lea ásahit odđa teáhtervistti Beaivváš Sámi našunálateáhterii. Sámi museat dárbbasit ain eanet doaibmadoarjaga 2011:s vai sáhttet nannet museafágalaš barggu hástalusaid museain.

Etnomusihkkaguovddáš lea doaibmabidju mii lea mielde ovttasbargošiehtadusas Sámedikki ja Finnmárkku fylkkagieldda gaskka, mas čuožžu: “Bealit áigot árvoštallat ásahit etnomusihkkaguovddáža, ja áigot árrjalaččat bargat dan ala ahte luohiti ja eará sámi musihka gaskkustuvvojit Finnmárkku skuvllain.” Dárbu lea oazžut ruđaid dán guovddáža ásahepmái.

Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš dárbbasa doaibmadoarjaga sámi filbmabarggu/buvttadusa viidáset ovddideami várás nugo ráđđehusa davveguovlostrategiijas lea mihttomearrin.

Dárbu lea bisuhit sisaoastinortnega sámi čáppagirjjálašvuoda ja musihka várás. Dárbu lea maiddái addit sámi dáiddáriidda ja kulturbargiide buoret rámmaeavttuid, vai sii sáhtášedje oazžut birgejumi dáidagis dahje girječállimis.

Otnáš odđaaigásaš servodagas, mii johtilit rievdá, lea deatalaš gullat maid nuorat oaivvildit. Sámi nuorain lea vuoigatvuohka oazžut dássásaš ovdánanvejolašvuodaid, ja seamma vuoigatvuodaid, mat eará nuorain leat dan ektui ahte beassat buktit ovdan iežaset oaiviliid. Dárbu lea ovddidit arenaid sámi nuoraid várás.

Dárbu lea sihkkarastit buori doaibmavuodu daidda deaivvadansajiide mat juo leat áshuvvon, ja ásahit eanet sámi deaivvadansajiid, erenoamážit stuorát gávpogiin.

18.4 Ealáhusat

Sámedikki doarjaortnegat ealáhusovddideapmái jukset smávtilágan doaimmaid ollu eanet go eará almmolaš doarjaortnegat. Dát váikkuhangaskaoamit váikkuhit bargosajiid ásaheami kapitála dáfus geahnohis smávva báikkiin. Sámedikki ortnegiid bokte fievrriiduvvo dáid smávva báikkiide kapitála maid muđui livččii hirbmat váttis oazžut. Nissonolbmot ásahit dájvja smávvat, ja Sámedikki

váikkuhangaskaoapmeortnet lea hui deatlaš oažžun dihte eanet nissonolbmuid ásaheaddjin sámi smávva báikkiin. Sámediggi lea mielde bisuheamen ássanminstara ja barggolašvuoda sámi báikegottiin. Ealli smávva báikkit váikkuhit positiivvalaččat stuorra servodahkii.

Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaoapmeortnegiidda leat ollu ohccit. Maŋimuš jagiin lea ohcanvuđot ealáhusovddidandoarjaga eanadieđalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon. Jagi 2009 rájes lea eanadieđalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon. Rámmajuolludus Sámediggái ii leat lassánan dán ektui. Sámedikki áigumuššan livččii viiddidit guovllu ain eanet 2011:s addin dihte sámi smávva báikkiide ovdánan- ja ahtanuššanvejolašvuoda. Jos viiddideamis galggaš leat ealáhuspolitihkalaččat ávki, de dárbbasa Sámediggi eanet váikkuhangaskaomiid ja resurssaid Sámediggái vai sáhtta čađahit offensiivvalaš ealáhuspolitihka doaibmaguovllus. Danne lea dárbu nannet bušeahta dan várás.

Sámediggi áigu bargat dan ala vai boazodoallu oččošii dássásaš eavttuid eará buohtastahttin vejolaš ealáhusaiguin geasuid ja divagiid ektui investeremiid ja doaibmaneavvuid oktavuodas.

Sámediggi áigu gearggahit barggu dieđáhusain sámi ealáhusaid hárrái 2011:s. Áigumuššan lea bidjat ođđa strategiijaid ealáhusovddideapmái ja ođđa ángiruššansurggiide. Dás leat váikkuhusat bušehtti 2012:s.

18.5 Areálat, birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Sámi kultuvrra, ealáhusbarggu ja servodateallima luondduvuđđosa sihkkarastima lea deatlaš álohii vuhtii váldit areálaplánemis ođđa plána- ja huksenlága mielde. Sámediggái lea addojuvvon vuostaldanváldi plánaide main lea stuorra mearkkašupmi sámi beroštumiide. Čuovvolan dihte dán válddi fertte Sámediggi sihke hábmet ja ovddidit dárbbalaš fágalaš kapasitehta čuovvolan dihte konkreetta areálaplánaáššiid ja hálddašandoaimmaid dán oktavuodas. Dát miellidibuktá lasi barggu Sámediggái.

Sámediggái lea addojuvvon resursa gáibideaddji rolla konsultašuvdnabeallin golmma dásis buot suodjalanplánabargguin. Sámi guovlluin lassánit evttohusat álbmotmehciid logu ektui. Álbmotmeahcit buktet sierra hástalusaid sámi meahcástangeavahusa oktavuodas, ja sámi ealáhusaide nugo boazodollui. Danne lea dárbu nannet Sámedikki barggu suodjalanplánaiguin.

Dálkkádatrievdamiin, biologalaš girjái vuoda massimis ja birasnuoskkideamis leat váikkuhusat álgoálbmogiid ealáhusaide, kultuvrii, dearvvašvuhtii ja eallineavttuide ja nie maiddái servodateallimii. Dárbu livččii bidjat eanet guovddáži dáiid vuodđo hástalusaid. Mii dárbbasit buoridit máhtolašvuoda dáid rievdadusaid ja doaibmabijuid birra maid sáhtášii álggahit gáržžidan dihte rievdamiid, ja dasto sierralágan heivehanstrategiijaid.

Sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid suodjaleapmi lea deatlaš bisuhan dihte sámi historjjá ja ovdahistorjjá, ja seammás leat mielde nannemin ja viidáset ovddideamen sámi kultuvrra. Sámi kulturmuittosuodjaleamis, maiddái sámi huksensuodjaleamis, leat maŋimuš jagiid dađistaga lassánan áššit. Seammás go resurssat geavahusas eai leat lassánan jagi 1999 rájes. Dan geažil go Sámediggi háliidivčče leat árvjaleš bealli kulturmuittosuodjalanbarggus, de háliida nannet sámi kulturmuittosuodjalusa. Deataleamos ángiruššansuorgin leat sámi huksensuodjalus, kulturmuittuid registrerenbargu ja dasto sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa seailluheapmi ja sihkkarastin, nugo Ceavccageađgi ja nuortalaš gilli.

Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegii kulturmuittodoaibmabijuid várás lassánit dađistaga ohcamat juohke jagi. 2010:s ohccojuvvui oktiibuot guovtti gearddi eanet ruhta dan ektui mii lei geavahusas. Šallošit go ollu buriide prošeavttaide mat livčče sáhtán nannet dihtomielalašvuoda sámi historjjá ja leahkima birra ii addojuvvon doarjja dahje doarjja unniduvvui dan ektui mii lei ohccojuvvon.

18.6 Dearvvašvuolta, sosiála ja fuolahus

Leat ollu hástalusat bálvalusaid ovddideamis ja kvalitehta sihkkarastimis sámi geavahedjiide. Dáin hástalusain leat guovddáš eiseválddit ja Sámediggi ovttamielalaččat. Lea oktilaš dárbu oažžut eanet resurssaid dássásaš fáldalgaid ovddideapmái.

Ovttasdoaibmanodastus ja dat doaibmabijut mat leat oaivilduvvon sihke regionála ja gielddalaš dássái nugo ođđa lágat, láhkarievdadusat, ođđa ja rievdaduvvon ángiruššansuorggit ja doaimmat gáibidit

doaimama maiddái Sámedikki beales. Go galgá nagodit čuovvolit nationála politihka ja gozihit sámi perspektiivva doaimabijuin mat álggahuvvojit lea dárbu nannet bušeahta 2012:s.

Stuorra dárbu lea nannet máhtolašvuoda mánáidsuodjalusas sámi mánáid giela ja kultuvrra birra. Dán lea dárbu dahkat sámi mánáid vuoigatvuodaid sihkkarastima dihte. Fertejit ovddiduvvot doaimabijut čielggadan dihte movt sámi mánáid vuoigatvuodat galget gozihuvvot.

18.7 Riikkaidgaskasaš solidaritehta ja álgoálbmotpolitihkka

Sámediggi áigu árjjalaččat searvat riikkaidgaskasaš bargui álgoálbmotáššiguin. Go galggaš sáhttit dohkálaččat bidjat guovddážii riikkaidgaskasaš áššiid, lea dárbu nannet dán poastta jagi 2012 bušeahtas.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 01.12.10 dii. 15.00.

Ášši/Sak DC 044/10

Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan jagi 2009 reviderejuvvon bušeahta poastta 507

Arkiivaáššennr.
10/39106 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggi Bearráigeahccanlávdegoddi	05.11.10	
Sámedikki dievasčoahkkinn	30.11. – 3.12.10	DC 044/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 01.12.10 dii. 15.20.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1		Sámediggi Bearráigeahccanlávdegotti	Ášši: Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan jagi 2009 reviderejuvvon bušeahta poastta 507
2	02.02.2010	Bearráigeahccanlávdegotti, R. Skum bokte	Anmodning om redegjøreelse i forbindelse med om-disponering av midler vedtatt i sametingets reviderte budsjett 2009 – post 507
3	17.03.2010	Sámedikkeráđi vástadus	Redegjøreelse - revidert budsjett 2009, post 507
4	07.04.2010	Bearráigeahccanlávdegotti, R. Skum bokte	Vedrørende sent innkomne svar på kontrollutvalgets henvendelser
5	12.04.2010	Bearráigeahccanlávdegotti, R. Skum bokte	Rådets om-disponering av midler vedtatt i Sametingets revidert budsjett
6	04.06.2010	Sámedikkeráđi vástadus	Redegjøreelse- revidert budsjett 2009, post 507
7	21.09.2010	Advokat firma Hjort	Betenkning om Sametingsrådets disponering av post 507 i rev budsjett for 2009
8	21.09.2010	Advokat firma Hjort	Adv. Hjort – bilag 1-18
9	04.11.2010	Sámedikkeráđi	Høring 04.11.10 - tilleggsk dokumenter

II Evttohusat ja mearkkašumit

Dievasčoahkkinnjođihangotti evttohus:

- Sámediggeáirras Jørn Are Gaski lea bealálaš áššis 44/10 Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan jagi 2009 reviderejuvvon bušeahta poastta 507 meannudeamis
- Sámediggeáirras Hilde Anita Nyvoll lea bealálaš áššis 44/10 Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan jagi 2009 reviderejuvvon bušeahta poastta 507 meannudeamis

Dievasčoahkkinjodihangotti evttohus ovttajienalaččat mearriduvvon. Bajábealde namahuvvon lahtut eai searvan bealátvuoda gažaldaga meannudeapmái.

Bearráigeahccanlávdegotti mearrádusárvalus:

Sámediggi váldá diehttevassii bearráigeahččanlávdegotti árvalusa.

Árvalus 1, Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi áirras Randi Skum

Bearráigeahccanlávdegotti mearrádusárvalusa njulgen:

Sámediggi čujuha bearráigeahččanlávdegotti loahppajurdagii áššis 44/10 – Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan poastta 507 jagi 2009 reviderejuvvon bušeahas, mii čuodjá ná:

“Bearráigeahččanlávdegoddi oaivvilda ahte váldováttisvuohta dán áššis šattai cuorjománu 20. b. 2009 dalle go intensiivdnešiehtadus ja oasusoamastansiehtadus vuolláičállojuvvojedje, ja go sámediggeráđis vuolláičállima oktavuodas eai lean makkárga oaivilat das movt oasusruhta mii lei 1 308 000 ru galggai ruhtaduvvot. Dát diehtu ii lean biddjojuvvon mielde dalle go sámediggeráđđi barggai bušeahattaráhkanemiiguin jagi 2009 reviderejuvvon bušeaha ektui.”

Sámediggi váldá bearráigeahččanlávdegotti konklusuvnna diehtun.

Árvalus 2, áirras Willy Ørnebakk, Bargiidbellodaga sámediggejoavku

Mo Sámediggeráđđi lea hálddašan jagi 2009 reviderejuvvon bušeaha poastta 507 Ođđa mearrádusárvalus:

Sámediggi váldá bearráigeahččanlávdegotti konklusuvnna diehtun.

Árvalus 3, áirras Ann-Mari Thomassen, NSRa sámediggejoavku, Olgešbellodat, Johttisápmelaččaid listu ja Ovddádusbellodat

Mearrádusevttohus:

Sámediggi váldá diehtun ahte áššis lea hálddašanláhka rihkkojuvvon, ja eaktuda ahte dan geažil fertejit Sámediggeráđi bargovuogit guorahallojuvvot ja buoriduvvot.

Sámedikki mielas lea moaittehahti go Sámediggi dahká mearrádusa dakkár stuorra supmiid hálddašeamis mas dás lea sáhka, almmá sáhtit čájehit čálalaš duođastusa mearrádusas. Sámediggi eaktuda ahte ásahuvvojit bargovuogit mat sihkkarastet ahte ekonomalaš hálddašeamit girjejuvvojit.

Sámedikki mielas lea hui moaittehahti go 2009 reviderejuvvon bušeahatta meannuduvvui dakkár vugiin ahte Sámediggeráđđi ii váldán vuhtii daid duohta ekonomalaš geatnegasvuodaid maid Davviálbmotguovddáža ossosiid oastin lei noađuhan Sámediggái. Bušeahatta lea Sámedikki deataleamos stivrendokumeanta, ja galgá vuodđuduvvot buot oahpes eavttuide. Sámediggi eaktuda ahte Sámediggeráđđi boahhteáiggis bidjá buot oahpes dieđuid vuodđun iežas bušeahattaevttohussii.

Sámediggi gávnna ahte vaikke vel goappašat ulbmilat eai fuolahuvvon 2009 bušeahattajagis, de lea sierramielalašvuohta das lea go Sámediggeráđđi čuovvolan dievasčoahkkin-mearrádusa. Sámediggi deattuha Sámedikki bušeaha mearkkašumi stivrendokumeantan, sihke Sámedikki politihkalaš ja hálddahuslaš dássái. Ferte maid vuordit ahte Sámedikki bušeahattamearrádusat stivrejit dakkár ásahasaid doaimmaid, mat ožžot doarjaga Sámedikki bušeaha bokte, ja ahte dat ásahit goabbatbeallásaš geatnegasvuodaid. Sámediggi gávnna ákka muittuhit ahte Sámediggeráđis lea stuorra ovddasvástádus čuovvolit daid geatnegasvuodaid amas luohtámuš Sámedikki mearrádusaide geahnohuvvat, dahje ahte luohtámuš gaskal Sámediggeráđi ja Sámedikki dievasčoahkkin biliduvvo.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 34 čeahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 3 hilgojuvvui 18 jienain. 16 jienastedja beali
- Evttohus 1, mii lea boah tán bearráigeahččanlávdegotti evttohusa sadjái, hilgojuvvui 19 jienain. 15 jienastedje beali.
- Evttohus 2 mearriduvvui 20 jienain. 14 jienastedje vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Randi A. Skum, áššejodiheaddji	Kirsti Guvsám Klemet Erland Hætta Geir Tommy Pedersen
	Randi A. Skum	
2	Willy Ørnebakk	Skjalg Jensen Geir Tommy Pedersen Randi A. Skum
	Willy Ørnebakk	
4	Skjalg Jensen	
	Klemet Erland Hætta, til forr. orden	Ronny Wilhelmsen Heidi Persdatter Greiner Haaker Geir Tommy Pedersen
	Skjalg Jensen	
5	Ann-Mari Thomassen	
	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	
	Willy Ørnebakk, čeahkkinortnegii	
	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	
6	Ann-Mari Thomassen	Age Nordkild Rolf Johansen Kirsti Guvsám
	Ann-Mari Thomassen	
7	Egil Olli	Randi A. Skum
	Egil Olli	
8	Gunn-Britt Retter	Willy Ørnebakk Rolf Johansen Randi A. Skum
	Gunn-Britt Retter	
9	Per Andersen Bæhr	
10	Hans Isak Olsen	
11	Geir Tommy Pedersen	
	Randi A. Skum, áššejodiheaddji	
	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi váldá bearráigeahččanlávdegotti konklusuvnna diehtun.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 01.12.10 dii. 17.05.

Ášši/Sak EKL 013/10

Ášši/Sak DC 045/10

Finnmárkkuopmodaga strategalaš plána ráhkadeapmi

Arkiivaáššenr..
10/51206 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššenr.
Sámediggeráđi	29.10.10	R 154/10
lávedgotti	16. – 19.11.10	
Sámedikki dievasčoahkkinn	30.11. – 3.12.10	

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 02.12.10 dii. 09.05.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	29.10.10	Sámediggeráđi	Ášši R 154/10 Finnmárkkuopmodaga strategalaš plána ráhkadeapmi
2		Finnmárkkuopmodaga	Strategisk plan 2011-
3		Finnmárkkuopmodaga	Sammenfatning av innspill fra folkemøter om ny strategisk plan
4		Norut	Norut Rapport 2010:14 Finnmárkkuopmodaga under lupen
5		Asplan Viak	Alternativer for overskuddsanvendelse for Finnmárkkuopmodaga

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Finnmárkkuopmodat lea evttohan vuđolaččat ráhkaduvvon strategalaš plána.

Sámediggi bidjá vuodđun ahte evttohusat strategalaš plána konkretisere Finnmárkkuopmodaga doaimma rámmaid Finnmárkkuopmodaga mearrádusaid siskkoabealde. Eaktuduvvo ahte Sámedikki árvvoštallamat ja mearkkašumit biddjojuvvojit vuodđun čuovvolangulahallamii gaskal Sámedikki, Finnmárkku fylkkagieldda ja Finnmárkkuopmodaga ovdalga Finnmárkkuopmodat dohkkeha loahpalaš Strategalaš plána 2011- várás.

Sámediggi áigu viidáseappot ovddidit ovttasdoaimmama ja ovttasbarggu Finnmárkkuopmodaga ja Finnmárkku fylkkagielddain odđa strategalaš plána čuovvoleamis. Dat guoská erenoamážit daid strategijaid čuovvoleapmái, mat mielddisbuktet doaimbajuid mat čatnasit badjebáhcaga servodatávkkálaš geavaheapmái ja ekonomalaš lasseárvoháhkamii.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus:

Álgu

Finnmárkkuopmodat lea ráhkadan strategiijaplánaevttohusa mii galgá leat njuolggadussan sin doibmii finnmárkkulága vuodul. Dálá strategiijaplána gusto olggos 2010 ja ođđa strategiijaplána gusto 2011 rájes. Finnmárkkuopmodaga stivra meannuda strategiijaplánas juohke 4. jagi.

Sámediggi bidjá mearkkašumiid ja evttohusaid strategiijaplánii vuodđun dan čuovvolangulahallamii, mii galgá leat Finnmárkku fylkkagiieldain ja Finnmárkkuopmodagain. Dat dáhpáhuvvá ovdalگو Strategalaš plána mearriduvvo loahpalaččat.

Mearkašumit

Lávdegoddi, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) lahtut Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Ann Solveig Eriksen ja Skjalg Jensen, Norgga Sámiid Riekkasearvvi (NSR) lahtut Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira ja Randi A. Skum, Norgga Sámiid Riekkasearvvi ja Sámi álbmotbellodaga (NSR/ Sáb) Gunn-Britt Retter, Arjja lahtu Olaf Eliassen, Jobttisápmelaččaid listu (JsL) lahtu Berit Marie P. E. Eira ovddidit čuovvovaš mearkkašumi:

Lávdegoddi lea meannudan Sámediggeráđi árvvoštallamiid Finnmárkkuopmodaga 2011 strategiijaplána ektui ja ovddosguvlui.

Lávdegoddi bivdá ráđi viidáseappot árvvoštallat movt FeFo buoremus vuogi mielde sáhtášii heivehit ceavzinnávccalaš prinsihpa ovddideami ollislaččat Finnmárkkuopmodaga hálddašeamis, mas buot dat golbma oasi: ekonomii, sosiála ja biraslaš oasit deattuhuvvojit.

Ceavzinnávccalaš hálddašeamis ektui, bivdá lávdegoddi Sámediggeráđi árvvoštallat viidáseappot mot FeFo berresii heivehit ollislaš ekovuogádatlagadanprinsihpa Finnmárkku opmodaga hálddašeamis ja konkretiseret dan dán strategalaš plánas.

Vejolaš badjelbáhca geavaheami ektui, bivdá lávdegoddi ahte Sámediggeráđi árvvoštallamiinnis bidjá vuodđun NORUT evaluerenraportta mas čujuhuvvo ahte FeFo lea bidjan váldodeattu dasa ahte láchit diliid nu ahte eatnamat ja luondduriggodagat hálddašuvvojit “buoremusat ávkin Finnmárkku álbmogii” ja unnit deattu daid osiide mat gusket “ekologalaš ceavzinnávccalaš vuogi” mielde hálddašepmái ja “sámi kultuvrra, boazodoalu, meahccegeavahusa, ealáhusbarggu ja servodateallima” vuodul. Guovddázis árvvoštallamiin vejolaš badjelbáhca buot geavaheami ektui galgá Finnmárkkulága ulbmilparagráfa biddjojuvvot vuodđun, dat mearkkaša dan ahte sámi kultuvrra, boazodoallu, meahccegeavahus, ealáhusbargu ja servodateallin galget erenoamážit vuhtii váldojuvvot.

Lávdegotti mielas lea hui deatalaš ahte Sámedikki dievasčoahkkin beassá meannudit ášši prinsihpalaččat ekonomalaš divada ektui, nu ahte ovddiduvvo konkrehta evttohus das makkár rolla Sámedikkis galggašii leat ealáhusovddideaddjin ja aktevran sámi guovlluin, das mielde maiddái čilgehus gávppálaš oamastusa birra go guoská industriijadoibmii ja industriijaovddideapmái searvamii.

Muhtun konkrehta evttohusat čuoggáide mat leat FeFo strategalaš plánas:

5.2.2 Vuoydin ja láigoheapmi

Ođđa kuvlačuokkis: Árjjalaš boanddat mat guhkkit áiggi leat láigohan eatnamiid sierra almmolaš eanaeaggádiin, fertejit sáhttit oastit beldejuvvon eatnama govttolaš haddái FeFos.

5.4.2 Meahcástallan

Lasáhus nuppi kuvlačuoggái: ... otnáš ortnet, mas unnimusat 60 % njeaidinbivdoearis manná gieldda ássiide ferte bisuhuvvot.

Ođđa kuvlačuokkis: Gielddat, FeFo ja báikkálaš ealgabivdosearvvit galget ovttasbargguin gávdnat fásta gohttensajiid juohke ovttaskas bivdoguovllu várás, ja sierralobit gohttensajiide čuvvot bivdosearvvi mat ožžot bivdoguovllu.

Ođđa kuvlačuokkis: FeFo áigu movttiidahttit árbevirolaš meahcástallama.

5.5.3 Geainnut, vistit ja rusttegat maid ektui ii leat soahpamuš
Lasáhus vuosttaš kuvlačuoggái: FeFo áigu bargat dan ala ahte identifiseret geainnuid, visttiid ja rusttegiid...

5.5.4 Mohtorfievrruiguin johttin meahcis
Ođđa kuvlačuokkis: FeFo galgá aktiivvalaččat bargat dan ala vai árbevirolaš meahcceluottat bisuhuvvojit.

FeFos berre leat strategiijan bures gulahallat boazodoaluin buot areálaáššiin, ja erenoamážit gohcit gielddaid areálageavaheami.

Boazoorohagaid oaidnu areálaáššiin berre erenoamážit deattuhuvvot, danne go orohagat leat vuoigatvuođaoamasteaddjit guovllu areálaid ektui.

Boazodoalus ii leat makkárge vetovuoigatvuohta sávakeahtes areálageavahussii, ja lea sorjavaš das ahte FeFo nagoda doallat dássedeattus boazodoalu beroštusaid eará beroštusaid ektui garvin dihte sávatkeahtes nákkuid.

Evttohusat

Lávdegoddi, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) lahtut Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Ann Solveig Eriksen ja Skjalg Jensen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira ja Randi A. Skum, Norgga Sámiid Riikkasearvvi ja Sámeálbmotbellodaga (NSR/ Sáb) Gunn-Britt Retter, Árja lahtu Olaf Eliassen, Ovdádusbellodaga lahtu Aud Marthinsen, Jobttisápmelaččaid listu (JsL) lahtu Berit Marie P. E. Eira evttoha čuovvovaččat:

Evttohus 1

Evttohit lasáhusa maŋimuš cealkaga maŋŋái Sámediggeráđi mearrádusevttohusas:

Sámedikki mielas lea hui deatalaš ahte Sámedikki dievasčoahkkin beassá meannudit ášši sierra ja prinsihpalaččat ekonomalaš divada ektui. Ferte ovddiduvvot konkrehta evttohus das makkár rolla Sámedikkis galggašii leat ealáhusovddideaddjin ja aktevran sámi guovlluin, das mielde maiddái čilgehus gávppálaš oamastusa birra go guoská industriijadoibmii ja industriijaovddideapmái searvamii.

Dán sáhtta dahkat iešheanalís vuoduin ja sorjjakeahhtá FeFo árvalusain mat leat strategalaš plánas.

Ovdádusbellodaga lahtu Aud Marthinsen evttoha čuovvovaččat:

Evttohus 2

Sámedikki mielas Finnmárkkuopmodat lea dárbbášmeahttun orgána servodagas. Finnmárkkuopmodat heaittihuvvo dan hámis go dat dál lea, ja eana- ja čáhcehálddašeapmi sirdojuvvo gielddaide.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi/dievasčoahkkinjodihangotti árvalusevttohusa.

III Jienasteapmi

39 árisis ledje 34 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 2 hilgojuvvui 31 jienain. 3 jienastedje beali.
- Evttohus 1 mearriduvvui 31 jienain. 3 jienastedje vuostá.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui 31 jienain. 3 jienastedje vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Beavdegirjelasáhus Aud Marthinsenis, Ovddadusbellodat:

Mii guoská beavdegirjelasáhussii áššis 45/10, de in háliit leat okta dain geat leat dan evttohan.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihkka
1	Knut Store, áššejođiheadđji	Odd Iver Sara
2	Aud Marthinsen	
3	Gunn-Britt Retter	Geir Tommy Pedersen
	Gunn-Britt Retter	
4	Geir Tommy Pedersen	
5	Olaf Eliassen	Geir Tommy Pedersen
		Trond Are Anti
	Olaf Eliassen	
6	Per Andersen Bæhr	Olaf Eliassen
	Per Andersen Bæhr	
7	Silje Karine Muotka	Willy Ørnebakk
	Silje Karine Muotka	
8	Skjalg Jensen	Olaf Eliassen
9	Mathis Nilsen Eira	Per Andersen Bæhr
10	Hans Isak Olsen	
11	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
12	Egil Olli	
13	Mariann Wollmann Magga	
14	Gunn-Britt Retter	
15	Trond Are Anti	
	Knut Store, áššejođiheadđji	

VI Sámedikki mearrádus

Finnmárkkuopmodat lea evttohan vuđolaččat ráhkaduvvon strategalaš plána.

Sámediggi bidjá vuodđun ahte evttohuvvon strategalaš plána konkretisere Finnmarkkuopmodaga doaimma rámmaid Finnmarkkulága mearrádusaid siskkobealde. Eaktuduvvo ahte Sámedikki árvvoštallamat ja mearkkašumit biddjojuvvojit vuodđun čuovvolangulahallamii gaskal Sámedikki, Finnmarkku fylkkagieldda ja Finnmarkkuopmodaga ovdalگو Finnmarkkuopmodat dohkkeha loahpalaš Strategalaš plána 2011- várás.

Sámediggi áigu viidáseappot ovddidit ovttasdoaimbama ja ovttasbarggu Finnmarkkuopmodagain ja Finnmarkku fylkkagielddain odđa strategalaš plána čuovvoleamis. Dat guoská erenoamážit daid strategijaid čuovvoleapmái, mat mielddisbuktet doaimbajibuid mat čatnasit badjebáhcaga servodatávkkálaš geavaheapmái ja ekonomalaš lasseárvoháhkamii.

Sámedikki mielas lea hui deatlaš ahte Sámedikki dievasčoahkkin beassá meannudit ášši sierra ja prinsihpalaččat ekonomalaš divada ektui. Ferte ovddiduvvot konkrehta evttohus das makkár rolla Sámedikkis galgašii leat ealáhusovddideaddjin ja aktevrán sámi guovlluin, das mielde maiddái čilgehus gávppalaš oamastusa birra go guoská industriijaovddideapmái ja industriijaovddideapmái searvamii.

Dán sáhtá dahkat iešheanalís vuoduin ja sorjjakeahhtá FeFo árvalusain mat leat strategalaš plánas.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 02.12.10 dii. 10.20.

Ášši/Sak PFL 016/10

Ášši/Sak DC 046/10

Njuolggadusat Sámedikki politihkalaš dássái - revideren

Arkiivaáššenr..
10/259406 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dásái	Beaivi	Áššenr.
Dievasčoahkkinjođihangoddi	01.11.10	DCJ 008/10
Plána- ja finánsalávdegoddi	16. – 18.11.10	
Sámedikki dievasčoahkkin	30.11. – 3.12.10	SP 46/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 02.12.10 dii. 10.20

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	01.11.10	Dievasčoahkkinjođihangoddi	Ášši PLE 008/10 Njuolggadusat Sámedikki politihkalaš dássái - reideren
2			Njuolggadusat Sámedikki politihkalaš dássái – ođđa njuolggadusat maidda leat rievdadusat merkejuvvon.
3			Njuolggadusat Sámedikki politihkalaš dássái – otná njuolggadusat

II Evttohusat ja mearkkašumit

Dievasčoahkkinjođihangotti mearrádusárvalus:

Sámediggi evttoha ahte Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusat rievdaduvvojit leat ná

1 Doaimbagaovlu

Dát njuolggadusat gusket Sámedikki politihkalaš dássái ja reviderejuvvojit jus lea dárbu maŋŋá juohke bušeahtameannudeami Sámedikkis.

Čujuhit Sámedikki čoahkkinortnegii § 8 f) go guoská mátkeregulatiivva ja dáid njuolggadusaid dulkomii.

2. Buhtadusgáibádusat ja máksingáibádusat goluid ovddas

- Buhtadusaid sáhtta gáibidit doaimmahuvvon barggu ovddas dáid njuolggadusaid vuodul; fásta buhtadusa ja buhtadusa barggu, ovddasteami dahje oassálastima ovddas Sámedikki čoahkkimiin

- Olbmos gii oažžu bálkká ollesáiggi politihkkárin ja vejolaš maŋŋábálkká Sámedikkis, ii leat vuoigatvuohta maiddá oažžut buhtadusa vejolaš eará ámmáhiid dahje doaimmaid ovddas Sámedikkis.
- Goluid sáhtta gáibidit máksojuvvot dáid njuolggadusaid vuodul massojuvvon bargodietnasa ovddas, mátk- ja orrungoluid ovddas, goluid mánnageahččama dahje eará fuolahusbargguid ovddas ja goluid ovddas telefovnii ja teknihkalaš veahkkeneavvuide.
- Buhtadusgáibádusat ja gáibádusaid goluid gokčama ovddas galgá ovddidit Sámediggái nu jođánit go vejolaš ja maŋimusat mánu maŋŋá go bargu lea dahkkojuvvon dahje golu lea ožžon.

2.1 Fásta buhtadusat

Buhtadus máksojuvvo dalle go stáhtabargiide máksojuvvo bálkká. Juohke mánus máksojuvvo seamma sturrosaš submi.

Buhtadusat mat eai máksojuvvo bálkán máksojuvvojit luopmobálkálásáhusa dahje luopmoruđaid haga.

2.1.1 Sámediggeráđđái

Presideantta jahkebuhtadus čuovvu ráđdehuslahtuid buhtadusa ja lea 86 % dán buhtadusas. Dan sivas go buhtadus čuovvu ráđdehuslahtuid buhtadusa, mearriduvvo buhtadus go Stuorradikki bálkákommisjuvna giđa bálkámearrádusaid oktavuodas mearrida stuorradiggeáirasiid ja ráđdehuslahtuid buhtadusaid.

Vejolaš várrepreseantta jahkebuhtadus lea 79 % (dál 78,57 %) presideantta buhtadusas.

Sámediggeráđi lahtuid jahkebuhtadus, geain lea ollesáigebargu Sámedikkis, lea 71 % (dál 70,71 %) presideantta jahkebuhtadusas.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

2.1.2 Dievasčoahkkinjođiheaddji

Dievasčoahkkinjođiheaddji jahkebuhtadus lea seamma go vejolaš várrepreseantta buhtadus ja lea 79 % (dál 78,57 %) presideantta buhtadusas.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

2.1.3 Politihkalaš ráđdeaddiide

Presideanta mearrida buhtadusa politihkalaš ráđdeaddiide. Politihkalaš ráđdeaddiide ii máksojuvvo buhtadus badjeláiggi ovddas. Luopmolága njuolggadusat gustojit politihkalaš ráđdeaddiide daid heivehemiiguin, mat muđui gustojit stáhta ámmát- ja virgeolbmuide.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

2.1.4 Fásta áirasiidda

Sámedikki fásta áirasiin, earret dievasčoahkkinjođiheaddji, lea jahkebuhtadus mii lea 6,0 % (dál 5,86 %) presideantta bálkkás.

Dán buhtadusas lea maid mielde buhtadus vejolaš telefongoluid ovddas.

Jus jávká almmá dohkálaš sivaid haga, de galgá gessojuvvot fásta buhtadusas.

2.1.5 Bearráigeahččanlávdegotti jođiheaddjái

Bearráigeahččanlávdegotti jođiheaddji oažžu jahkásaš lasáhusa mii lea 2,0 % (otne 1,95 %) presideantta buhtadusas.

2.1.6 Doarjjastivrra jođiheaddjái

Doarjjastivrra jođiheaddji oažžu jahkásaš lasáhusa mii lea 2,0 % (otne 1,95 %) presideantta buhtadusas.

2.1.7 Joavkojodiheiddjiide

Joavkojodiheaddjit ožžot jahkásaš lasáhusa mii lea 5,0 % (otne 4,99 %) presideantta buhtadusas, ja dasto vel kr. 3000 jahkái joavkku juohke eará áirasa ovddas.

Dán buhtadusas lea maid mielde buhtadus vejolaš telefongoluid ovddas.

Joavkojodiheaddjin Sámedikkis áddejuvvo son gii lea nammaduvvon jodiheaddjin muhtun jovkui – áirrasčoahkkádussii mas leat okta olmmoš dahje eanet olbmot. Joavkku stáhtusa dáid njuolggadusaid ektui oažžu go buktá dievasčoahkkinjodihangoddái duođaštusa joavkku ásaheami birra ovdal 01.11 dan jagi go odđa sámediggi vuodđuduvvo. Stáhtus gusto dán beavvi rájes váлгаáigodaga loahpa rádjai, nu guhká go odđa sámediggeráđdi ii válljejuvvo maŋnelis áigodagas ja Sámedikki joavkočoahkkádusat eai rievdda dan geažil. Dalle gusto vejolaš odđa joavkkuid stáhtus dan jagi 01.01. rájes mii boahtá.

Ovddabealde namuhuvvon stáhtus joavkun gusto maid joavkočállirudaid ja opposišuvdnarudaid juogadeami oktavuodas.

2.2 Molsašuddi buhtadusat

Molsašuddi buhtadusaid máksomearit heivehuvvojit bálkákommisuvvna lasáhusaide go presideantta bálká regulerejuvvo.

2.2.1 Dievasčoahkkinjodihangoddái

Dievasčoahkkinjodihangotti lahtut, earret dievasčoahkkinjodihangotti jodiheaddji, ožžot buhtadusa dievasčoahkkimiid aktiivvalaš jodiheami ovddas mii lea guovtte – 2 – geardde 2.2.3 máksomeriid.

2.2.2 Lávdegoddejodiheiddjiide

Sámedikki fágálávdegottiid jodiheaddjit ožžot buhtadusa aktiivvalaš oassálastima ovddas lávdegoddečoahkkimiin ja dievasčoahkkimiin mii lea ovtta ja bealle – 1,5 – geardde 2.2.3 máksomeriid.

2.2.3 Aktiivvalaš oassálastin politihkalaš barggus joavko-, lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid oktavuodas

Fásta áirasat ja gohččojuvvon várrelahtut, earret Sámediggerádi lahtut ja dievasčoahkkinjodiheaddi buhtaduvvojit aktiivvalaš oassálastima ovddas ovtta joavkočoahkkimis juohke lávdegoddečoahkkima oktavuodas, lávdegoddečoahkkimiin, ovtta joavkočoahkkima ovddas juohke dievasčoahkkima oktavuodas ja dievasčoahkkimiid ovddas dáid máksomeriid mielde:

	Máksomearri:
Telefončoahkkimiid ovddas mat bistet 30 minuhta rádjai	kr. 250
Dievasčoahkkin dahje lávdegoddečoahkkin, 4 diimmu rádjai beaivái	kr. 900
Dievasčoahkkin dahje lávdegoddečoahkkin, badjel 4 diimmu beaivái	kr. 1 300
Joavkočoahkkin	kr. 1 650

Áirras gii oažžu ollesbeaivebuhtadusa, juogo joavkočoahkkima, lávdegoddečoahkkima dahje dievasčoahkkima ovddas mii bistá guhkit go 4 diimmu, ii sáhte gáibidit eanet čoahkkinbuhtadusaid vaikke vel oassálasttášii ge eará čoahkkimiin, go dát leat čadnojuvvon dievasčoahkkima áššemeannudeapmái.

2.2.4 Oassálastin čoahkkimiin mat eai dollojuvvo lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid oktavuodas

Oassálastima ovddas Sámedikki orgánain, mat eai dollojuvvo Sámedikki lávdegoddečoahkkimiid ja dievasčoahkkimiid oktavuodas, máksojuvvo jodiheaddjai ja eará miellahtuide buhtadus daid máksomeriid ja eavttuid mielde, mat bohtet ovdan áiggis áigái gustovaš buhtadusregulatiivvas jna. lávdegottiid jodiheiddjiid, lahtuid ja čálliid várás, gč. Statens personalhåndbok.

Dát ii guoskka politihkkáriidda geat ožžot bálkká Sámedikkis dán barggu ovddas.

2.2.5 Eará virgedoaimmat Sámedikki ovddas

Ovddasteapmi dahje oassálastin čoahkkimis, semináras, konferánssas jdd. Sámedikki ovddas – presideantta dahje dievasčoahkkinjodiheaddji gohččuma mielde – buhtaduvvo čuovvovaš máksomeriid mielde:

	Máksomearri:
Virgedoaimma gitta 4 diimmu rádjái	kr. 800
Virgedoaimma badjel 4 diimmu	kr. 1 300

Buhtadus gokčá maid čoahkkima/ovddasteami ráhkkaneami.
Buhtadus gusto sihke sis- ja olgoriikka čoahkkinoassálastimii/ovddasteapmái.

2.3 Massojuvvon bargodietnasa birra

Doaimma Sámedikki áirrasin lea almmolaš doaimma maid lea sihke geatnegasvuohta ja vuoigatvuohta doaimmahit. Danne leage sámediggeáirasiin vuoigatvuohta oažžut virgelobi dábálaš barggus nu ollu go lea dárbu geatnegasvuođaideaset dihte Sámedikkis dahje Sámedikki vuollásaš orgánain.

Almmolaš suorggi bargiin lea dasa lassin vuoigatvuohta oažžut virgelobi bálkkáin, dábálaččat gitta 12 beavvi rádjái kaleandarjagis.

2.3.1 Duodaštuvvon massojuvvon bargodienas

Massojuvvon bargodietnasa bálká bargái sáhttá máksit gitta kr. 2 500 rádjái beavái sutnje gii sáhttá duodaštut bargodietnasa duohta massima.

Bargi almmolaš dahje priváhta suorggis galgá go gáibida massojuvvon bargodietnasa gessojuvvon bálkká vuodul, buktit čuovvovaš duodaštusaid:

- bargoaddi duodaštusa fitnodaga namain ja čujuhusain, bargoáiggiin, gessojuvvon áigodagain, diibmo- dahje beaivebálkkáin oktan sosiálalaš goluiguin.
- bálkálhppu maid oažžu bargoaddis(iin), mii čájeha ahte bálká lea gessojuvvon.

Almmolaš suorggi bargit galget gáibádussii bidjat mielddusin čállosa mii čájeha ahte dat beavvit main bargis lea vuoigatvuohta oažžut virgelobi bálkkáin, leat geavahuvvon. Dáid beivviid galgá lohkat kaleandarjagi álgo rájes.

Sáhttá buhtadit massojuvvon bargodietnasa iehčanas ealáhusdoliide ja smávva oasusserviide mat duohtavuodas doaimmahuvvojit ovttaolbmofidnun gitta kr 3000 rádjái beavái. Massima galgá duodaštut maŋimus jagi livnnegiin. Massojuvvon bargodietnasa beavái rehkenastá go juohká ealáhusdietnasa 260 beavái. Dietnassii galgá lasihit vejolaš eanadoallogessosa, boazodoallogessosa ja unnimusgessosa. Iehčanas ealáhusdoalli sáhttá molssaeaktun oažžut buhtaduvvot máksojuvvon sadjásazžii gitta kr 2000 rádjái beavái. Dán galgá duodaštut duodaštuvvon diedáhusain vearráiseválddiide bálká dietnassiid, bargoaddidiviid ja vearrogeassimiid birra.

Sámediggi sáhttá refušvudnagáibádusa vuodul máksit massojuvvon bargodietnasa njuolga bargoaddái. Gáibádusas galget leat čuovvovaš duodaštusat:

- bargoaddi namma ja čujuhus
- áigodat man ovddas gáibiduvvo refušvudna, mas bohtá ovdan guđe Sámedikki čoahkkimiin/doaimmain lea sáhka
- diibmo- dahje beaivemáksomearit oktan sosiálalaš goluiguin

Almmolaš suorggi bargit galget gáibádussii bidjat mielddusin čállosa mii čájeha ahte dat beavvit main bargis lea vuoigatvuohta oažžut virgelobi bálkkáin, leat juo geavahuvvon. Dáid beivviid galgá lohkat kaleandarjagi álgo rájes.

Refušvudnagáibádusa galgá sáddet Sámediggái nu fargga go vejolaš, ja maŋimus guokte mánu maŋŋá go bargu lea doaimmahuvvon.

2.3.2 Massojuvvon bargodienas duodaštusa haga

Sii geat barget ruovttus, studeanttat, penšunisttat ja earát geat eai sáhte duodaštut bargodietnasa massima, sáhttet oažžut kr. 900 beavái.

Massojuvvon bargodienas duodaštusa haga ii máksojuvvo bálká bargiide.

Oassepenšunisttain lea vuoigatvuohta oažžut duođaškeahkes bargodienasmassima penšonproseantta mielde.

3 Stáhta tariffašiehtadusa birra

Sámedikki politihkalaš dássái ii guoskka Váldotariffašiehtadus eaige stáhta sierrašiehtadusat, muhto dat geavahuvvojit vástevaččat dađi mielde go dat sierra lea namuhuvvon vuolábealde. Dakko gokko stáhta tariffašiehtadusa njuolggadusat geavahuvvojit, de gustojit áiggis áigái gustovaš njuolggadusat. Go čujuhuvvo Oktasašnjuolggadusaide, de leat dat stáhta Váldotariffašiehtadusa Oktasašnjuolggadusat. Jos tariffašiehtadus heaitá gustomis, de eai guoskka Sámedikki politihkalaš dássái ge šat vástevaš vuoigatvuođat.

4 Fuolahusbargogolut

Sámediggepolitihkkarat sáhttet dárbbaslaš bargomátkkiid oktavuodas oažžut buhtaduvvot duođaštuvvon fuolahusbargogoluid ja vejolaš mátkegoluid fuolahusbargái čuovvovaš máksomeriid mielde:

- Sádjásažžii ruovttus kr. 2 000 rádjái jándorii.
- Mánnageahččái lea eanemusat kr. 900 vuosttaš mánás ja kr. 300 juohke eará mánás, muhto oktiibuot ii máksojuvvo badjel kr. 1 500.
- Buohcci, boarrása ja doaibmahehttejuvvon olbmo dárbbaslaš divššu ja/dahje geahčču ovddas buhtaduvvo kr. 1 500 rádjái beaivái.

•

Náittosguoibmi/ovttasássi dahje muhtun eará geainna juogada máná beaivválaš fuola, sáhtta muhtun spiehkastagain leat mielde mátkkiin, go galgá máná geahččat, ja oažžut máksojuvvot mátk- ja orungoluid. Dát ráddjejuvvo gustot dušše dalle go lea deatlaš ahte máná lea mielde, ovdamearkka dihte máná njamaheami oktavuodas. Ortnet guoská gitta dassážiigo máná deavdá jagi. Sámediggi sáhtta árvoštallat erenoamáš diliin buhtadit goluid badjel jahkásaš máná ovddas.

Miedušteaddjái ii máksojuvvo massojuvvon bargodienas.

Rehkega čállá son, gii bearráigeahččá máná/olbmo, ja áirras duođašta bargooktavuođa Bálká- ja buhtadusskovvá. Dasa galgá maid čállit gean lea dikšun dahje/ ja máná nama ja jagi.

Áhčči, eadni dahje eará iežas bearašlahttu ii sáhte oažžut buhtadusa mánnageahču/fuolahusbarggu ovddas.

5 Ássan- ja ruovttumátkegolut

Sámedikki ollesáiggi politihkkarat ja ráđi politihkalaš ráđdeaddit, geat orrot guhkkelis go 40 km eret bargosajis ja doalahit ásodaga ruovttubáikkis eai ge láigot dan eret, ožžot nuvtta geavahussii dakkár ásodaga mas leat eaŋkilis viessogálvvut. Maiddái elrávdnji, liekkas ja birrabassan oktii jagis ja fárrengolut leat nuvtta.

Fárrengolut máksojuvvojit almmolaš bargiid fárrenbuhtadusregulatiivva mielde, gč. Statens personalhåndbok.

Sámediggeráđi ollesáiggi politihkkarat ja politihkalaš ráđdeaddit geat orrot guhkkelis go 40 km eret bargosajis, ožžot máksojuvvot ruovttumátkki ovddas oktii vahkkui. Mátki ruoktot, galgá nu guhkás go vejolaš heivehuvvot bargomátkkiin. Stáhta mátkeregulatiiva sisriikkas biddjojuvvo vuodđun goluid máksimii. Dakkár mátkkiin máksojuvvo dušše sieiva mátkegoluid ovddas, borran-/idjadanlasáhus ii máksojuvvo.

6 Luopmovuoigatvuođat

Luopmoláhka gusto Sámedikki ollesáiggi politihkkariidda, maiddái politihkalaš ráđdeaddiide.

7 Virgelobit

Ollesáiggepolitiikkariidda geat ožžot ollislaš buhtadusa njuolga Sámedikkis, gusket čuovvovaš virgelohpenjuolggadusat:

7.1 Riegádahttinvirgelohpi

Riegádahttima oktavuodas sáhtta addit virgelobi gitta 42 vahku rádjai olles bálkkáin dahje 52 vahku rádjai 80 % bálkkáin. Riegádahttinvirgelohpi bálkkáin sáhtta guhkiduvvot viđain vahkuin (7 vahkuin go lea 80 % bálká) juohke máná nammii, jos oktanaga riegádahtta eanet go ovttá máná.

Jos deavdá álbmotoadjolága riegádahttinruhtaeavttuid, de addojuvvo olles bálká Oktasašnjuolggadusaid § 19 ektui, gč. Statens personalhåndbok. Dát guoská vaikko guoskevaš politihkar heaittášii ge áigodagas. Dalle jos oažžu eará bálkká, ealáhusdietnasa dahje sullasačča, de ii leat šat vuoigatvuohta oažžut bálkká Sámedikkis.

Áhčiin, geat leat ožžon bálkávirgelobi Váldotariffašiehtadusa ektui, dakkár oktavuodas masa álbmotoadjoláhka ii guoskka, lea vuoigatvuohta oažžut bálkká álggahuvvon virgelohpeáigodaga lohppii.

Váldonjuolggadussan lea ahte áhčit galggašedje riegádahttima oktavuodas oažžut fuolahusvirgelobi fuolahit eatnis ja mánás.

7.2 Adopterenvirgelohpi

Dan oktavuodas go adoptere máná gii lea vuollel 15 jagi, sáhtta oažžut virgelobi gitta 39 vahku rádjai olles bálkkáin dahje gitta 49 vahku rádjai 80% bálkkáin. Adopterenvirgelohpi bálkkáin sáhtta guhkiduvvot viđain vahkuin (7 vahkuin go lea 80 % bálká) juohke máná nammii, jos oktanaga adoptere eanet go ovttá máná.

Jos deavdá álbmotoadjolága adopterenruhtaeavttuid, de addojuvvo olles bálká Oktasašnjuolggadusaid § 19 ektui, gč. Statens personalhåndbok. Dát guoská vaikko guoskevaš politihkar heaittášii ge áigodagas. Dalle jos oažžu eará bálkká, ealáhusdietnasa dahje sullasačča, de ii leat šat vuoigatvuohta oažžut bálkká Sámedikkis.

Áhčiin, geat leat ožžon bálkávirgelobi Váldotariffašiehtadusa ektui, dakkár oktavuodas masa álbmotoadjoláhka ii guoskka, lea vuoigatvuohta oažžut bálkká álggahuvvon virgelohpeáigodaga lohppii.

7.3 Čálgovirgelohpi

Jos leat deatalaš čálgoákkat, de sáhtta oažžut čálgovirgelobi bálkkáin gitta guokte vahku kaleandarjagis, gč. Oktasašnjuolggadusaid § 22, gč. Statens personalhåndbok.

7.4 Jávkan máná buohcuvuođa geažil

Virgelohpi bálkkáin, Fellesbestemmelsene § 20 njuolggadusaid mielde, sáhtta addojuvvot dalle go ferte geahččat buohcci máná, gč. Statens personalhåndbok.

8 Jávkan iežas buohcuvuođa geažil

Sámedikki ollesáiggipolitiikkariidda, geat ožžot njuolga buhtadusa Sámedikkis, addojuvvo olles bálká buohcuvuođa oktavuodas gitta 49 vahku ja 5 kaleanddarbeaivvi rádjái, gč. Fellesbestemmelsene § 18 mii gusto vástesaččat. Go heaitá virggis, de ii leat šat vuoigatvuohta oažžut bálkká.

9 Virgemátkkit

Sámedikki politihkalaš doaimma bargomátkkiid/mátkkiid oktavuodas biddjojuvvojit vuodđun dat njuolggadusat mat leat Regulatiivvas sis- ja olgoriikka mátkkiid várás, go johtá stáhta rehkegi. Bargomátkin lohko mátki mii lea badjel 15 km Sámedikki oasseáiggipolitiikkariid orrunsajis, ja Sámedikki ollesáiggipolitiikkariid orrunsajis ja/dahje bargosajis. Sámedikki ollesáiggipolitiikkarat sáhttet oažžut buhtadusa duodaštuvvon goluid ovddas mátkkiin mat leat vuollel 15 km bargosajis/orrunsajis, gitta 1000 ruvno rádjái jahkái. Sámedikki eará politihkkarat sáhttet oažžut buhtadusa duodaštuvvon goluid ovddas mátkkiin mat leat vuollel 15 km, dalle go sámedigepresideanta dahje dievasčoahkkinjodiheddji lea geatnegahttan sin mátkái.

Joavkočoahkkimiid main Sámediggi gokčá mátkke- ja orrungoluid, galget dollojuvvot hálbimus vuogi mielde.

9.1 Sámediggeáirasiidda

Bargomátkin lohkkoujvvo mátki oassálastit čoahkkimiin, seminárain, konferánsain dahje kurssain maidda presideanta dahje dievasčoahkkinjodiheddji lea gohččon ja dohkkehan, dahje mátki masa presideanta dahje dievasčoahkkinjodiheddji lea gohččon.

Áirasat ožžot Sámedikkis máksojuvvot kredittakoartta jahkedivada.

Váldonjuolggadussan lea ahte mátkkiid ovddas ii oaččo ovddalgihtii máksojuvvot. Mátkegolut máksojuvvojit go mátkerehket stáhta skovis lea sáddejuvvon ja golut leat duodaštuvvon.

9.2 Politihkalaš ráđđeaddiide

Politihkalaš ráđđeaddiid mátkkit lohkkoujvvojit bargomátkin. Spiehkastahkan leat sieiva priváhta mátkkit, main ii leat makkárga oktavuoha virgái ja doibmii.

Sámediggi ii mávsse mátkkiid riikačoahkkimiidda, válgačoahkkimiidda ii ge eará sieiva bellodatpolitihkalaš čoahkkimiidda, dat eai lohkkoujvvo bargomátkin. Dain oktavuodain goas meannuduvvojit áššit maiguin Sámediggi aktiivvalaččat bargá, dahje go lea doaimmaheamen eará bálvalusbargguid mátkki oktavuodas, sáhtta mátki dattetge lohkkoujvvo bargomátkin.

Dalle jos lea eahpádus ahte sáhtta go oassi mátkkis dahje olles mátki lohkkoujvvo bargomátkin, mearrida Sámediggepresideanta ášši.

9.3 Miedušteaddji golut

Sámediggeráđi lahtuid beallalaččat/guoimmit sáhttet leat mielde ovddasteamen dakkár doaluin main lea erenoamáš našuvnnalaš dahje riikkaidgaskasaš mearkkašupmi. Sámediggepresideanta dahje dievasčoahkkinjodiheddji galgá dakkár oktavuodain vuos árvvoštallat sáhtta go goluid beallalaččaid/guoimmi ovddas máksit.

10 Skeaŋkkat ja honorárat

10.1 Skeaŋkkaid oažžun

Buot skeaŋkkaid maid oažžu dan olis go lea ovddasteamen Sámedikki, lohkkoujvvojit skeaŋkan bargodilis ja dat galget fievrividuvvot Sámedikki skeaŋkaprotokollii ja daid galgá Sámediggi hálldašit.

Skeaŋkkaid, mat leat persovnnalaččat ja daid árvu lea árvvoštallojuvvon leat vuollel kr. 500 sáhtta vuostáiváldi ieš doallat.

10.2 Skeaŋkkat Sámedikkis

Sámediggi sáhtta addit alla gussiide, logaldalliide ja earáide dakkár skeaŋkkaid, maid árvu sáhtta leat gitta kr. 2 500 rádjai. Skeaŋkkat mat addojuvvojit galget vuosttažettiin leat sámi girjjálašvuoha, dáidda ja giehtaduojit.

10.3 Honorárat

Sámedikki olles- ja oasseáigepolitihkkáriin ja politihkalaš ráđđeaddiin lea vejolašvuoha váldit honorára dakkár artihkkaliid dahje aviisačállosiid ovddas, maid ovddas dábalaččat máksojuvvo. Go logaldallá iežas bargosuorggi birra, de dan ovddas ii galgga váldit mávssu.

11 Telefongolut ja golut teknihkalaš veahkkeneavvuide

11.1 Sámedikki olles- ja oasseáigepolitihkkárat ja politihkalaš ráđdeaddit

Sámedikki olles- ja oasseáigepolitihkkáriidda ja politihkalaš ráđđeaddiide máksojuvvojit mátketelefongolut ollásit. Eará telefongolut máksojuvvojit gitta kr. 1000 rádjái jahkái stáhta ortnega mielde. Beassá geavahit Sámedikki eará teknihkalaš biergasiid, maiddá mátkke-PC mi lea čadnojuvvon internehtii.

11.2 Sámedikki eará fásta áirasat

Sámedikki eará fásta áirasiid telefongoluid máksima birra, geahča 2.1.6.
Joavkojodiheadjit besset geavahit Sámedikki mátk-PS mii lea čadnojuvvon internehtti.

12 Penšuvdna

Sámedikki olles- ja oasseaigepolitihkkárat geat ožžot bálkká Sámedikkis, diedihuvvojit stáhta penšuvdnakássii.

13 Doaimmas heaitin

Sámedikki ollesáiggipolitihkkariidda addojuvvo maŋŋábálkká ovttá mánu dan rájes go heitet, muhto gitta golmma mánu rádjai jos sis ii leat bálkká-/ealáhusdientas, penšuvdna dahje sullasaš.

Politiikkalaš ráđdeaddiide sáhtta, go heitet, addit oasse- dahje ollesbálkká gitta ovttá mánu rádjai, dán mearrida Sámedikki presideanta juohke áššis, muhto gitta golmma mánu rádjai jos sis ii leat bálkká-/ealáhusdientas, penšuvdna dahje sullasaš. Maŋŋábálkká eanet go mánu ferte ohat Sámedikki presideanttas ja buktit duodaštusa das ahte sus ii leat dias.

Plána- ja finánslávedgotti árvalus

Álggahus

Sámediggi áigu áššis 46/10 meannudit oddasis njuolggadusaid Sámedikki politiikkalaš dási várás. Rievvdadusat bohtet ovdan odđa máksomeriiguin politiikkalaš buhtadusaide. Sámedikki bargovuogi revideremis lea politiikkalaš dási organiseremis bohtán dakkár rievvdadusat main leat váikkuhusat maiddái Sámedikki buhtadusnjuolggadusaide.

Mearkašumit

Lávdegotti lahttu Arthur Torfoss, Ovddádusbellodat ovddida čuovvovaš mearkkašumi:

Ágga evttohussii čuoggás 2.1.2 Ovddádusbellodaga beales lea dat go ráđđi váldá badjelasas beali dievasčoahkkinjodihangotti áššiin.

Evttohus

Lávdegotti lahtuin, Sten Erling Jønsson, Hilde A. Nyvoll, Willy Ornebakke, Ragnhild M. Aslaksen Bargiiddbellodat, Hans Isak Olsen Arja, Marie Therese A. Nordsletta Sámit Máttá-Norggas

Evttohus 1

Njuolggadusat Sámedikki politiikkalaš dássái – revideren

Rievvdadus čuoggás 2.1.1 Sámediggeráđđi, nuppi teakstaoasis:

Vejolaš várrepresideantta jahkebuhtadus gean presideanta nammada lea 79% (dál 78,57%) presideantta buhtadusas.

Rievvdadus čuoggás 2.1.2 Dievasčoahkkinjodiheadji, vuosttaš teakstaoassi:

Dievasčoahkkinjodiheadji jahkebuhtadus lea 79% (dál 78,57%) presideantta buhtadusas.

Rievvdadus čuoggás 2.2.2 Lávdegoddegodiheddjiide

Sámedikki fágalávdegottiid jodiheadjit, vejolaččat sin sadjásaččat, ožžot buhtadusa lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid aktiivvalaš jodiheami ovddas mii lea ovttá ja bealle - 1,5 - geardde 2.2.3 máksomeriid.

Rievvdadus čuoggás 2.3.1 Duodaštuvvon massojuvvon bargodientas, goalmát teakstaoassi:

Massojuvvon bargodientas beaivái rehkenastojuvvo nu ahte ealáhusdientas juhkkuojuvvo 230 beivviin ja das gessojuvvojit dat beavvit goas Sámedikki áirras lea leamaš Sámedikki lávdegodde- ja dievasčoahkkimiin.

Evttohus 2

2.1.1 Sámediggeráđđi

Presideantta jahkebuhtadus čuovvu Stuorradiggeáirasiid buhtadusa. Dan sivas go buhtadus čuovvu Stuorradiggeáirasiid buhtadusa, mearriduvvo buhtadus dalle go Stuorradikki bálkákommisuvdna giđa bálkámearrádusaid oktavuodas mearrida stuorradiggeáirasiid buhtadusaid.

Sámediggeráđi lahtuid, geain lea ollesáiggi bargu Sámediddis, jahkebuhtadus lea 75 % (dál 70,71 %) presideantta buhtadusas.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

Dalle go ráđđelahttu doaibmá presideantta sadjásažžan (earret luomu oktavuodas) máksojuvvo ráđđelahttui seamma buhtadus go mii lea presideanttas.

2.1.2 Dievasčoahkkinjodiheaddji

Dievasčoahkkinjodiheaddji buhtadus lea 80 % (dál 78,57) presideantta buhtadusas.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

2.1.3 Politihkalaš ráđdeaddit

Presideanta mearrida buhtadusa politihkalaš ráđdeaddiide, muhto ii eanet go 90 % ráđđelahtuid buhtadusas. Politihkalaš ráđdeaddiide ii máksojuvvo buhtadus badjeláiggi ovddas. Luopmolága njuolggadusat gustojit politihkalaš ráđdeaddiide daid heivehemiiguin, mat muđui gustojit stáhta ámmát- ja virgeolbmuide.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

2.1.4 Fásta áirasiidda

Sámedikki fásta áirasiin, earret dievasčoahkkinjodiheaddji, lea jahkebuhtadus mii lea 7,5 % (dál 5,86 %) presideantta bálkkás.

Dán buhtadusas lea maid mielde buhtadus vejolaš telefongoluid ovddas.

Jos jávká almmá dohkálaš sivaidda haga, de galgá gessojuvvot fásta buhtadusas.

2.1.5 Bearráigeahččanlávdegotti jodiheaddji

Bearráigeahččanlávdegotti jodiheaddji oažžu dasa lassin 5,0 % (dál 1,95 %) presideantta jahkebuhtadusas.

2.1.7 Joavkojodiheaddjit

Joavkojodiheaddjit ožžot lasáhusa mii lea 6,0 % (dál 4,99 %) presideantta buhtadusas, ja vel buhtadusa áirasa nammii muđui joavkkus mii lea 3 000 jahkái.

Dán buhtadusas lea maid mielde buhtadus vejolaš telefongoluid ovddas.

Joavkojodiheaddjin Sámedikkis áddejuvvo son gi lea nammaduvvon jodiheddjiin muhtun jovkui - áirrasčoahkkádussii mas lea okta olmmoš dahje eanet olbmot. Joavkostáhtusa dáid njuolggadusaid ektui oažžu go buktá dievasčoahkkinjodiheaddjái duodástusa joavkku ásaheami birra ovdal 01.11. dan jagi go odđa sámediggi vuodđuduvvo. Stáhtus gusto dán beaivvi rájes váлгаáigodaga loahpa rádjai, nu guhká go odđa sámediggeráđđi ii välljejuvvo maŋnelis áigodagas ja Sámedikki joavkočoahkkádusat eai rievdda dan geažil. Dalle gusto vejolaš odđa joavkkuid stáhtus dan jagi 01.01. rájes mii bohtá. Ovddabealde namuhuvvon stáhtus joavkun gusto maid joavkočállidruđaid ja opposišuvdnaruđaid juogadeami oktavuodas.

2.2.5 Eará virgedoaimmat Sámedikki ovddas

Ovddasteapmi dahje oassálastin čoahkkimiin, seminárain, konferánsain jdd. Sámedikki ovddas - presideantta dahje dievasčoahkkinjodiheaddji gohččuma mielde - buhtaduvvo čuovvovaš máksomeriid mielde

Máksomearri:

Virgedoaimma gitta 4 diimmu rádjai 800 ru

Virgedoaimma badjel 4 diimmu 1 300 ru

Dasa lassin máksojuvvo buhtadus ráhkkanemi ovddas virgedoaimma nammi čuovvovaš máksomeriid mielde:

Virgedoaimma gitta 4 diimmu rádjai 800 ru

Virgedoaimma badjel 4 diimmu 1 300 ru

Ráhkkanemi ovddas virgedoaimma nammi máksojuvvo buhtadus eanemusat 4 beaivvi ovddas.

Evttohus *Ovddádusbellodagas Arthur Torfoss:*

Evttohus 3

2.1.1 odđa;

Presideantta jahkebuhtadus čuovvu ráđdehuslahtuid buhtadusa ja lea 50 % das. Dan sivas go buhtadus čuovvu ráđdehuslahtuid buhtadusa, mearriduvvo buhtadus dalle go Stuorradikki bálkákommisuvdna giđa bálkámearrádusaid oktavuodas mearrida stuorradiggeáirasiid ja ráđdehuslahtuid buhtadusaid.

2.1.2 odđa: Dievasčoahkkinjodiheddji virgi unniduvvo 50% virgin.

2.2.3 dát buhtadusat eai galgga bajiduvvot*

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit ná:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Mearkašupmi, NSR/SÁB sámediggijouvku, Geir Tommy Pedersen bokte

Njuolggadusat Sámedikki politihkalaš dássái

2.1.1 Sámediggeráđái

Presideantta jahkebuhtadus čuovvu Stuorradiggeáirasiid buhtadusa. Dan sivas go buhtadus čuovvu Stuorradiggeáirasiid buhtadusa, de mearriduvvo buhtadus go Stuorradikki bálkákommisuvdna giđa bálkámearrádusaid oktavuodas mearrida Stuorradiggeáirasiid buhtadusaid.

Sámediggeráđi lahtuid jahkebuhtadus, geain lea ollesáigebargu Sámedikkis, lea 75 % (dál 70,71 %) presideantta jahkebuhtadusas.

Buhtadusat máksojuvvojit bálkán.

Go ráđdejahtut leat Presideantta sadjásažžan (earret geasseluomu oktavuodas), de lea ráđdejahtu buhtadus seamma go presideantta buhtadus.

2.1.2 Dievasčoahkkinjodiheddjai

Dievasčoahkkinjodiheddji buhtadus lea 80 % (dál 78,57 %) presideantta buhtadusas.

Buhtadusat máksojuvvojit bálkán.

2.1.3 Politihkalaš ráđdeaddiide

Presideanta mearrida jahkebuhtadusa politihkalaš ráđdeaddiide, muhto ii eanet go 90% ráđdejahtuid buhtadusas. Politihkalaš ráđdeaddiide ii máksojuvvo buhtadus badjeláiggi ovddas. Luopmolága njuolggadusat gustojit politihkalaš ráđdeaddiide daid heivehemiguin, mat muđui gustojit stáhta ámmát- ja virgeolbmuide.

Buhtadus máksojuvvo bálkán.

2.1.4 Fásta áirasiidda

Sámedikki fásta áirasiin, earret dievasčoahkkinjodiheddji, lea jahkebuhtadus mii lea 7,5 % (dál 5,86 %) presideantta bálkkás.

Dán buhtadusas lea maid mielde buhtadus vejolaš telefongoluid ovddas.

Jus jávká almmá dohkálaš sivaidda haga, de galgá gessojuvvot fásta buhtadusas.

2.1.5 Bearráigeahččanlávdegotti jodiheaddjái

Bearráigeahččanlávdegotti jodiheaddji oažžu jahkásaš lasáhusa mii lea 5,0 % (dál 1,95 %) presideantta buhtadusas.

2.1.7 Joavkojodiheaddjiide

Joavkojodiheaddjit ožžot jahkásaš lasáhusa mii lea 6,0 % (dál 4,99 %) presideantta buhtadusas, ja dasto vel kr. 3000 jahkái joavkku juohke eará áirasa ovddas.

Dán buhtadusas lea maid mielde buhtadus vejolaš telefongoluid ovddas.

Joavkojodiheaddjin Sámedikkis áddejuvvon son gii lea nammaduvvon jodiheaddjin muhtun jovkui – áirrasčoahkkádussii mas leat okta olmmoš dahje eanet olbmot. Joavkku stáhtusa dáid njuolggadusaid ektui oažžu go buktá dievasčoahkkinjodihangoddái duođastusa joavkku ásaheami birra ovdal 01.11 dan jagi go odđa sámediggi vuodđuduvvo. Stáhtus gusto dán beavvi rájes válgaáigodaga loahpa rádjái, nu guhká go odđa sámediggeráđi ii välljejuvvon mañnelis áigodagas ja Sámedikki joavkočoahkkádusat eai rievdda dan geažil. Dalle gusto vejolaš odđa joavkkuid stáhtus dan jagi 01.01. rájes mii boahtá.

Ovddabealde namuhuvvon stáhtus joavkun gusto maid joavkočállirudaidda ja opposišuvdnarudaidda juogadeami oktavuodas.

2.2.5 Eará virgedoaimmat Sámedikki ovddas

Ovddasteapmi dahje oassálastin čoahkkimis, semináras, konferánsas jdd. Sámedikki ovddas – presideantta dahje dievasčoahkkinjodiheaddji gohččuma mielde – buhtaduvvo čuovvovaš máksomeriid mielde:

Máksomearri:

Juohke virgedoaimma ovddas gitta 4 diimmu rádjái	800 ru
Juohke virgedoaimma ovddas badjel 4 diimmu	1 300 ru

Lassin bohtet ráhkkaneamit virgedoaimmaid ovddas dáid máksomeriid mielde:

Juohke virgedoaimma ovddas gitta 4 diimmu rádjái	800 ru
Juohke virgedoaimma ovddas badjel 4 diimmu	1 300 ru

Ráhkkaneapmi juohke virgedoaimma ovddas buhtaduvvo eanemusat 4 beavvi ovddas.

Evttohus 1, áirras Willy Ørnebakk, Bargiidbellodaga sámediggejoavku, Àrja, Sámit Máttá-Norggas, Áarjel-Samiej Gielh, Nordkalottfolket, Ovddádusbellodat, Johttisápmelaččaid listu bokte

Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusat - evalueren

Sámediggi áshuvvui geassemánu 12. b. 1987 nr 56 lága vuodul Sámedikki ja eará sámi riektediliid hárrái (sámeláhka). Sámediggi álbmotválljen orgánan lea mánggii rievddadan iežas organiserema. Njukčamánu 1. b. 2010 rájes lea Sámediggi sirdán eanet parlamentarismii nu ahte ráđđelahtut eai šat leat dábalaš lahttun Sámedikkis. Sámediggi orgánan lea ožžon eará rolla Sámediggeráđi ektui, erenoamážit ovddasvástádusa ja bearráigeahččama ektui. Sámediggi lea čadaheamen proseassa man oktavuodas sámediggeráđi odđa organiseren olggobealde dievasčoahkkima galgá geahččaluvvot dan rollajuohkáseami ektui mii lea Sámedikki dievasčoahkkima ja Sámediggeráđi gaska.

Dát lea mielddisbuktán dan ahte ovttaskas ráđđelahtuid ovddasvástáduslinját ja ovddasvástádussuorggit leat rievddan. Dán odđa ortnega mielde lea dievasčoahkkinjodiheaddji Sámedikki bajimuš ovddasteaddji, ja su ovddasvástádus ja válde leat maid rievddan.

Sirdin eanet parlamentarisma guvlui rievdahtta maiddái eará orgánaid rollaid ja ovddasvástádusa Sámediggevuogádagas. Dat go sámediggeráđi lahtuin šaddá stuorát váldi de bidjá dat maiddái stuorát gáibádusaid parlamentáralaš bearráigeahččama ektui. Dát buktá stuorát ovddasvástádusa Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddái.

Sámedikki politihkalaš dási buhtadusnjuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 leat rievdaduvvon mángii, maŋimuštá 28.11.2010. Sámedikki presideantta buhtadus čadnojuvvui Sámedikki mearrádusas áššis 35/05 Stuorradikki bálkákommisuvnna mearrádussii ráđdehuslahtuid buhtadusaid ektui. Eará ollesáigepolitiikkariid buhtadus čadnojuvvojedje Stuorradikki bálkákommisuvnna ektui. Sámediggeráđi politihkalaš ráđdeaddit leat ožžon bálkká Sámedikki presideantta mearrádusa mielde dan rájes go ortnet válđojuvvui atnui.

Mandáhtaevttohus:

Sámediggi orgánan lea ožžon eará rolla Sámediggeráđi ektui, erenoamážit ovddasvástádusa ja bearráigeahččama ektui. Sámediggi lea čađaheamen proseassa man oktavuodas sámediggeráđi odđa organiseren olggobealde dievasčoahkkima galgá geahččaluvvot dan rollajuohkáseami ektui mii lea Sámedikki dievasčoahkkima ja Sámediggeráđi gaskka.

Sámediggi álbmotválljen orgánan lea mángii rievadan iežas organiserema mii fas lea buktán rievdadusaid politihkalaš jodiheiddjiid ektui (Sámediggeráđi). Njukčamánu 1. b. 2010 rájes lea Sámediggi sirdán eanet parlamentarismii nu ahte ráđdehtut eai šat leat dábálaš lahttun Sámedikkis. Dát lea mielddisbuktán dan ahte ovttaskas ráđdehtut ovddasvástáduslinját ja ovddasvástádussuorggit leat rievdan. Dát rievdadusat váikkuhit maiddái eará orgánaid rollii ja ovddasvástádussii sámediggevuogádagas.

Sámedikki politihkalaš dási buhtadusnjuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 leat rievdaduvvon mángii, maŋimuštá 28.11.2010. Sámediggi oaidná ahte lea dárbu ollislaččat geahčadit buhtadusnjuolggadusaid, ja árvvoštallat berrešii go buhtadusaid mearrideapmi čadnojuvvot ortnegiidda mat leat olggobealde Sámedikki, vai ortnegiidda mat eai leat olggobealde Sámedikki. Ollislaš geahčadeamis berre vuolggasaji váldit das ahte Sámediggi lea álbmotválljen orgána, ja ahte buhtadusat dávistivčče eará buohtastahttin vejolaš orgánaide.

Dan vuodul mii bajábealde daddjojuvvo ásahuvvo bargujoavku mas leat 7 (5) lahttu posišuvnnas ja opposišuvnnas masa addojuvvo bargun evalueret Sámedikki politihkalaš dási buhtadusnjuolggadusaid ja buktit vejolaš rievdadusevttohusa, ja geahčadit oktavuodá gaskal buhtadusnjuolggadusaid ja Sámedikki organiserema. Lávdegoddi galgá maiddái sáhttit evttohit rievdadusaid eará osiin Sámedikki njuolggadusain Sámedikki organiserema ektui.

Bargujoavku galgá árvvoštallat dan ahte galget go buhtadus čadnojuvvot ortnegiidda mat leat Sámedikki olggobealde ja galggašedje go buhtadus dávistit buohtastahttin vejolaš orgánaide, vai galget go Sámedikkis leat sierra ortnegat. Joavkkus lea friijavuohhta árvvoštallat ja evttohit eará ortnegiid go mat Sámedikkis dál leat, dahje leat ovdal leamaš. Joavku galgá váldit vuolggasaji das ahte Sámediggi lea álbmotválljen orgána.

Bivdit bargujoavkku erenoamážit árvvoštallat beliid čuovvovaš kuvlačuoggáin:

Berre go prinsihppan leat ahte politihkalaš jodiheaddjit álohii galget oazžut eanet bálkká go hálldahusa jodiheaddjit

Makkár váikkuhusat odđa organiseremis leat buot luohhtámušdoaimmaid buhtadusaide sámediggevuogádagas

Rievdadusaid árvvoštallan ovttaskas áirasa rolla ja ovddasvástádusa ektui maŋná odđa organiserema

Buhtadusaid ehtalaš árvvoštallan incentiivan politihkalaš searvamii.

Prinsihppa jienastatlogu deattuheapmi, movt dat váikkuha Sámedikki organiseremis.

Duogáš ahte manne čatnat sámedikki politihkalaš jodiheiddjiid buhtadusaid Stuorradikki bálkákommisuvdnii.

Sámedikki politihkalaš jodiheiddjiid bálkálássáneapmi ovddasvástádusa ja válddi ovddideami ektui

Sámediggeráđi politihkalaš ráđdeaddiid bálkálássáneapmi

Sámedikki dievasčoahkkima bearráigeahččan vejolašvuoda ja vejolašvuoda buktit čielggadusaid Sámediggeráđi doaimmaid, vuoruhemiid ja mearrádusaid ektui, ja dasto movt sámediggeráđđi čuovvu Sámedikki mearrádusaid.

Sámedikki formála sajadat ja rolla álbtoválljen orgánan lahkaaddi válldi haga.

Bargojoavku geige barggus Sámediggái njukčamánu 2011 gaska muttos. Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusat eai rievdaduvvo ovdalgo dát bargu lea geargahuvvon ja gárvvisin meannuduvvon Sámedikki dievasčoahkkimis.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 34 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 4 mearriduvvui 25 jienanin. 9 jienasteddje vuostá. (marjidanevttohus.)

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Arthur Tørfoss, áššejodiheaddji Geir Tommy Pedersen, til forr. Orden Silje Karine Muotka, til forr. Orden	
2	Geir Tommy Pedersen	Ragnhild Melleby Aslaksen Mariann Wollmann Magga Rolf Johansen
3	Geir Tommy Pedersen Willy Ørnebakk Willy Ørnebakk Willy Ørnebakk, čoahkkinortnegü	Geir Tommy Pedersen Silje Karine Muotka Skjalg Jensen

VI Sámedikki mearrádus

Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusat - evalueren

Sámediggi áshuvvui geassemánu 12. b. 1987 nr 56 lága vuodul Sámedikki ja eará sámi riektediliid hárrái (sámeláhka). Sámediggi álbtoválljen orgánan lea mángü rievadan iežas organiserema. Njukčamánu 1. b. 2010 rájes lea Sámediggi sirdán eanet parlamentarismii nu ahte ráddelahtut eai šat leat dábálaš lahttun Sámedikkis. Sámediggi orgánan lea ožžon eará rolla Sámediggeráđi ektui, erenoamážit ovddasvástádusa ja bearráigeahččama ektui. Sámediggi lea čađaheamen proseassa man oktavuodas sámediggeráđi odđa organiseren olggobealde dievasčoahkkima galgá geahččaluvvot dan rollajuohkáseami ektui mii lea Sámedikki dievasčoahkkima ja Sámediggeráđi gaska.

Dát lea mielddisbuktán dan ahte ovttaskas ráddelahtuid ovddasvástáduslinját ja ovddasvástádussuorggit leat rievdan. Dán odđa ortnega mielde lea dievasčoahkkinjodiheaddji Sámedikki bajimuš ovddasteaddji, ja su ovddasvástádus ja válldi leat maid rievdan.

Sirdin eanet parlamentarisma guvlui rievdahtta maiddá eará orgánaid rollaid ja ovddasvástádusa Sámediggevuogadagas. Dat go sámediggeráđi lahtuin šaddá stuorát válldi de bidjá dat maiddá stuorát

gáibádusaid parlamentáralaš bearráigeahččama ektui. Dát buktá stuorát ovddasvástádusa Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddái.

Sámedikki politihkalaš dási buhtadusnjuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 leat rievdaduvvon mángii, maŋimuštá 28.11.2010. Sámedikki presideantta buhtadus čadnojuvvui Sámedikki mearrádusas áššis 35/05 Stuorradikki bálkákommisuvnna mearrádussii ráđdehuslahtuid buhtadusaid ektui. Eará ollesáigepolitiikkariid buhtadusat čadnojuvvojedje Stuorradikki bálkákommisuvnna ektui. Sámediggeráđi politihkalaš ráđdeaddit leat ožžon bálkká Sámedikki presideantta mearrádusa mielde dan rájes go ortnet válđojuvvui atnui.

Mandáhtaevttohus:

Sámediggi orgánan lea ožžon eará rolla Sámediggeráđi ektui, erenoamážit ovddasvástádusa ja bearráigeahččama ektui. Sámediggi lea čadaheamen proseassa man oktavuodas sámediggeráđi odđa organiseren olggobealde dievasčoahkkima galgá geahččaluvvot dan rollajuohkáseami ektui mii lea Sámedikki dievasčoahkkima ja Sámediggeráđi gaska.

Sámediggi álbmotválljen orgánan lea mángii rievadadan iežas organiserema mii fas lea buktán rievdadusaid politihkalaš jodiheddjiid ektui (Sámediggeráđđi). Njukčamánu 1. b. 2010 rájes lea Sámediggi sirdán eanet parlamentarismii nu ahte ráđdehahkku eai šat leat dábálaš lahttun Sámedikkis. Dát lea mielddisbuktán dan ahte ovttaskas ráđdehahkku ovddasvástáduslinját ja ovddasvástádussuorggit leat rievdan. Dát rievdadusat váikkuhit maiddái eará orgánaid rollii ja ovddasvástádussii sámediggevuogádagas.

Sámedikki politihkalaš dási buhtadusnjuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 leat rievdaduvvon mángii, maŋimuštá 28.11.2010. Sámediggi oaidná ahte lea dárbu ollislaččat geahčadit buhtadusnjuolggadusaid, ja árvvoštallat berrešii go buhtadusaid mearrideapmi čadnojuvvot ortnegiidda mat leat olggobealde Sámedikki, vai ortnegiidda mat eai leat olggobealde Sámedikki. Ollislaš geahčadeamis berre vuolggasaji válđit das ahte Sámediggi lea álbmotválljen orgána, ja ahte buhtadusat dávistivčče eará buohtastahttin vejolaš orgánaide.

Dan vuodul mii bajábealde daddjojuvvo ásahuvvo bargojoavku mas leat 7 (5) lahttu posišuvnnas ja opposišuvnnas masa addojuvvo bargun evalueret Sámedikki politihkalaš dási buhtadusnjuolggadusaid ja buktit vejolaš rievdadusevttohusa, ja geahčadit oktavuodá gaskal buhtadusnjuolggadusaid ja Sámedikki organiserema. Lávdegoddái galgá maiddái sáhttit evttohit rievdadusaid eará osiin Sámedikki njuolggadusain Sámedikki organiserema ektui.

Bargojoavku galgá árvvoštallat dan ahte galget go buhtadusat čadnojuvvot ortnegiidda mat leat Sámedikki olggobealde ja galggašedje go buhtadusat dávistit buohtastahttin vejolaš orgánaide, vai galget go Sámedikkis leat sierra ortnegat. Joavkkus lea friijavuohka árvvoštallat ja evttohit eará ortnegiid go mat Sámedikkis dál leat, dahje leat ovdal leamaš. Joavku galgá válđit vuolggasaji das ahte Sámediggi lea álbmotválljen orgána.

Bivdit bargojoavkku erenoamážit árvvoštallat beliid čuovvovaš kuvlačuoggáin:

- Berre go prinsihppan leat ahte politihkalaš jodiheddjit álohii galget oazžut eanet bálkká go hálddahusa jodiheddjit
- Makkár váikkuhusat odđa organiseremis leat buot luohtamušdoaimmaid buhtadusaide sámediggevuogádagas
- Rievdadusaid árvvoštallan ovttaskas áirasa rolla ja ovddasvástádusa ektui maŋgá odđa organiserema
- Buhtadusaid ehtalaš árvvoštallan incentiivan politihkalaš searvamii.
- Prinsihppa jienastatlogu deattuheapmi, movt dat váikkuha Sámedikki organiseremis.
- Duogáš ahte manne čatnat sámedikki politihkalaš jodiheddjiid buhtadusaid Stuorradikki bálkákommisuvnna.
- Sámedikki politihkalaš jodiheddjiid bálkálássáneapmi ovddasvástádusa ja válđdi ovddideami ektui
- Sámediggeráđi politihkalaš ráđdeaddiid bálkálássáneapmi

- Sámedikki dievasčoahkkima bearráigeahččan vejolašvuoda ja vejolašvuoda buktit čielggadusaid Sámediggeráđi doaimmaid, vuoruhemiid ja mearrádusaid ektui, ja dasto movt sámediggeráđi čuovvu Sámedikki mearrádusaid.
- Sámedikki formála sajádat ja rolla álbmotválljen orgánan lahkaaddi válddi haga.

Bargojoavku geige barggus Sámediggái njukčamánu 2011 gaska muttos. Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusat eai rievdaduvvo ovdalgo dát bargu lea gearggahuvvon ja gárvvisin meannuduvvon Sámedikki dievasčoahkkimis.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 02.12.10 dii. 11.30.

Ášši/Sak BFOL 016/10

Ášši/Sak DC 047/10

Daid doarjagiid árvvoštallan maid Sámediggi juolluda sámi mánáidgárddiide

Arkiivaáššenr..
10/202006 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikalaš dássi	Beaivi	Áššenr.
Sámediggeráđdi	05.11.10	R 171/10
Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi	16. – 18.11.10	BFOL
Sámedikki dievasčoahkkin	30.11. – 3.12.10	DC 047/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 02.12.10 dii. 15.25.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	05.11.2010	Sámediggeráđi	Ášši SR 171/10 Daid doarjagiid árvvoštallan maid Sámediggi juolluda sámi mánáidgárddiide
2	04.11.2010	Asplan Viak	Daid doarjagiid árvvoštallan maid Sámediggi juolluda sámi mánáidgárddiide - Raporta

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi váldá Asplan Viak árvvoštallanraportta doarjaortnegiid birra sámi mánáidgárddiide diehttevassii. Vejolaš rievdadusat doarjaga juolludaneavttuid njuolggadusain ovddiduvvojit Sámedikki jagi 2012 bušeahta meannudeami oktavuodas.

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus:

Álgu

Sámedikki 2010 bušeahtas várrejuvvui 500 000 ru árvvoštallat daid doarjagiid maid Sámediggi juolluda sámi mánáidgárddiide. Asplan Viak lea Sámedikki ovddas čađahan dán árvvoštallama. Árvvoštallama váldoulbmil lei oazžut ollislaš gova das mo mánáidgárddit vásihit ulbmilolahusa ja árvvoštallat ulbmilolahusa Sámedikki mihttomeriid ektui. Dan lassin lea Sámedikki doarjahálddašepmi árvvoštallojuvvon. Árvvoštallanáigodat lea 2004-2008. Árvvoštallamis leat sámi mánáidgárddit, mánáidgárddit sámi mánáiguin, gielddat ja váhnemat oassálastán. Dan lassin lea maid Sámedikki hálddahus addán dieđuid doarjaga áššemeannudeami birra.

Doarjja sámi mánáidgárddiide áсахuvvui 1986. Sámediggi válldii badjelasas doarjjahálddašeami fylkkamánniin 2001. Doarjagii gullet čuovvovaš doarjagat: doarjja sámi mánáidgárddiide, doarjja sámegeoloahpahussii, ja doarjja prošeavttaide ja ovddidanbargguide. Doarjja árvvoštallojuvvui vuosttaš gearddi 1990.

Mearkašumit

Lávdegoddi, Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut Geir Johnsen, Mariann Wollmann Magga, Jørn Are Gaski ja Marit Kirsten Anti Gaup ja Árja lahtu Odd Iver Sara ja Árjel-Saemiej Gielh (ÅaSG) lahtu Ida Marie Bransfjell, Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Silje Karine Muotka, Kirsti Guvsám, Kjell Pedersen ja Norgga Sámiid Riikkasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) lahtu Trond Are Anti, Jobttisápmelaččaid listu (JsL) lahtu Anders Somby jr. ovddideddje čuovvovaš mearkkašumi:

Lávdegoddi oaivvilda ahte eavttuide galgá gullat doarjja rádjerastideaddji ovttasbargui sámi guovlluin. Dat veahkehivččii ollašuttit mihttomeriid ahte nannet sámi mánáid sámi giela ja kultuvrra.

Lávdegoddi oaivvilda ahte ahte prošeakta- ja ovddidanbargodoarjaga eavttuide galget maiddá gullat sámi mánát sihke dáža ja sámi mánáidgárddiin mat eai gula eará doarjja ortnegiidda. Dát veahkehivččii álggahit ain eanet sámi giella- ja kulturdoaimbajuid.

Lávdegoddi, Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Silje Karine Muotka, Kirsti Guvsám, Kjell Pedersen ja Norgga Sámiid Riikkasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) lahtu Trond Are Anti, Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut Geir Johnsen, Mariann Wollmann Magga, Jørn Are Gaski ja Marit Kirsten Anti Gaup ja Árja lahtu Odd Iver Sara ja Árjel-Saemiej Gielh (ÅaSG) lahtu Ida Marie Bransfjell, Jobttisápmelaččaid listu (JsL) lahtu Anders Somby jr. ovddideddje čuovvovaš mearkkašumi:

Lávdegoddi oaidná ahte muhtun informánttat raporttas “daid doarjagiid árvvoštallan maid Sámediggi juolluda sámi mánáidgárddiide” cuiggodit ahte raporterengáibádusat leat menddo viidát. Lávdegoddi bivdá Sámediggeráđi árvvoštallat álkidahttit raporterengáibádusa.

Lávdegoddi oaivvilda ahte álkiduvvon raporterengáibádus ii galgga čuohtat doarjaga mihttomearrái ja ulbmilolahussii. Doarjja lea jurddašuvvon dasa ahte nannet ja ovddidit sámi giela ja kultuvrra mánáidgárddiin. Lávdegoddi oaivvilda ahte mánáidgárddit galget leat dihtomielaččat sihke das masa doarjja galgá geavahuvvot, ja dasa mo mánáidgárdi bargá oppalaččat sámi gielain ja kultuvrrain. Danne ferte raporterain ain sihkarastit duodaštusa das ahte doarjagat geavahuvvojit mihttomeriid ja ulbmilolahusa vuodul.

Lávdegoddi oaivvilda maiddá ahte Sámedikki beaggimii lea deatlaš ahte ohccit dovdet dan ahte sii ožžot buori bálvalusa buriin diehtujuohkimiin ja bagadusain Sámedikkis.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi evttohusa árvalussii.

Evttohus 1, áirras Ida Marie Bransfjell, Árjel-Saemiej Gielh, Bargiidbellodaga sámediggejoavku ja Árja

Sámediggeráđi mearrádusárvalusa sadjái:

Sámediggi váldá diehtun Asplan Viak árvvoštallanraportta sámi mánáidgárddiid doarjjaortnega birra. Vejolaš rievdadusat doarjjajuolludaneavttuid njuolggadusain ovddiduvvojit Sámedikki jagi 2012 bušehta meannudeami oktavuodas.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 34 čeahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Trond Are Anti, áššejodiheaddji	
2	Ida Marie Bransfjell	
3	Randi A. Skum	
4	Marit Kirsten Anti Gaup	Trond Are Anti
5	Silje Karine Muotka	Jørn Are Gaski
	Silje Karine Muotka	
6	Jørn Are Gaski	
7	Geir Tommy Pedersen	
8	Geir Johnsen	
9	Willy Ørnebakk	Silje Karine Muotka
		Jarle Jonassen
		Ann-Mari Thomassen
	Willy Ørnebakk	
10	Mariann Wolmann Magga	
11	Alf Isaksen	
12	Silje Karine Muotka	
13	Trond Are Anti, áššejodiheaddji	
14	Mariann Wollmann Magga, čeahkkinortnegii	
15	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi váldá Asplan Viak árvvoštallanraportta doarjaortnegiid birra sámi mánáidgárddiide diehtun. Vejolaš rievdadusat doarjaga juolludaneavttuid njuolggadusain ovddiduvvojit Sámedikki jagi 2012 bušeaha meannudeami oktavuodas.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 02.12.10 dii. 16.25.

Ášši/Sak EKL 014/10

Ášši/Sak DC 048/10

Sámedikki lávdegoddečoahkkimiid ja dievasčoahkkimiid organiseren

Arkiivaáššennr..
10/1606 / 25 - 58

Meannudeamit

Politihkalaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Dievasčoahkkinjodihangoddi	01.11.10	DCJ 009/10
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	16. – 18.11.10	EKL
Sámedikki dievasčoahkkinn	30.11. – 3.12.10	DC 048/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 02.12.10 dii. 16.25.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	01.11.10	Dievasčoahkkinjodihangotti	Ášši PLE 009/10 Sámedikki lávdegoddečoahkkimiid ja dievasčoahkkimiid organiseren
1			ášši 32/10 Sámedikki čoahkkinnplána 2011 ja 2012 – rievdadusat
2			árvalus mii čájeha vejolašvuodaid lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid čadahat
3			Ovddádusbellodaga mearkkašumit
4			Johttisápmelaččaid listtu mearkkašumit

II Evttohusat ja mearkkašumit

Dievasčoahkkinjodihangotti mearrádusárvalus:

Sámediggi mearrida unnidit lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid logu gávccii vahkus viđa vahkkui, nu ahte lávdegoddečoahkkimat ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit ovttá vahku rámma siskkobeaide.

Lávdegoddečoahkkimat álget vuossárgga ja loahpahuvvojit gaskavahku, go fas dievasčoahkkimat álget duorastaga ja loahpahuvvojit bearjadaga.

Dollojuvvojit golbma lávdegodde- ja dievasčoahkkima gidđasešuvnnas ja guokte čakčasešuvnnas.

Lassievttohus unnitlogus, Mattis N. Eira ja Jarle Jonassen:

Ovdal go ortnet doaibmagoahtá galgá dahkkojuvvot dárkileabbu guorahallan ja árvvoštallan hálldahuslaš váikkuhusain ja opposišuvnna bargoeavttuin.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus:

Álgu

Dievasčoahkkinjođihangoddi lea ovddidan árvalusa Sámedikki dievasčoahkkimiid- ja lávdegoddečoahkkimiid organiseremii. Ealáhus- ja kulturlávdegoddi oaidná deatalažžan rievdadit Sámedikki lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid bargovugiid.

Mearkašumit

Johttisápmelaččaid listu (JsL) lahtu Berit Marie P. E. Eira ovddida čuovvovaš mearkašumi:

Johttisápmelaččaid listu oaidná ahte smávit listtuid politihkalaš váikkuheapmi gáržžiduvvo go lávdegodde- ja dievasčoahkkin vahkut gáržžiduvvot. Johttisápmelaččaid listu bivdá veardidit juolludit eambo sáhkavuorroáiggi stuorit listtuin smávva listtuide, dahje guhkidit čoahkkinbeivviid dievasčoahkkimiin.

Evttohusat

Lávdegotti eanetlohkeku, Bargiidbellodaga sámediggejoavkeku (Bb) lahtut Knut Store, Heidi Persdatter Greiner Haaker ja Skjalg Jensen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira ja Randi A. Skum, Norgga Sámiid Riikkasearvvi ja Sámeálbmotbellodaga (NSR/ Sábi) Gunn-Britt Retter, Árrja lahtu Olaf Eliassen, Ovddádusbellodaga lahtu Aud Marthinsen, Johttisápmelaččaid listu (JsL) lahtu Per A. Bahr evttoha čuovvovaččat:

Evttohus 1

Boahtá dievasčoahkkinjođihangotti evttohusa sadjái:

Sámediggi mearrida unnidit lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid gávccii vahkus viđa vahkkui, nu ahte lávdegoddečoahkkimat ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit ovttá vahku rámmas siskkoale. Dollojuvvojit vihtta lávdegodde- ja dievasčoahkkima, golbma gidđasešuvnna ja guokte čakčasešuvnna.

2011 lávdegodde- ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit dálá organiserema ja njuolggadusaid vuodul dassážiigo odđá ortnet doaibmagoahtá suoidnemánu 1. b. 2011 rájes. Vejolaš erenoamáš lávdegodde- ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit čoahkkinortnega vuodul.

Sámedikki dálá meannudeami ektui leat ollu eahpečielga bealit ja čuolmmat, nu mo dievasčoahkkinjođihangoddi dadjá áššečilgehusas ja árvvoštallamis. Evttohuson organiserema ektui, bivdit dievasčoahkkinjođihangotti evttohit dárbašlaš rievdadusaid ekonomii, hálldahusa ja njuolggadusaid ektui 2011 nuppi dievasčoahkkimii, ja ahte ekonomalaš ja politihkalaš dásseadeaddu opposišuvnna ja posišuvnna gaskkas sihkkarastojuvvo.

Sámediggái lea buorre go joavkkut ožžot vejolašvuoda ráhkkanit Sámedikki politihkalaš meannudeami, digaštallama ja mearridanproseassa oassálastimii. Dákkár bargovuogi rievdadeami oktavuodas lea hui deatalaš ahte joavkkuin lea vejolašvuoha digaštallat sámediggeráđi/ dievasčoahkkinjođihangotti áššeovddideami, ja ahte joavkkut besset ovddidit iežaset oainnu áššiide.

Odđá ortnet čadahuvvo geahčalanortnegin maid dievasčoahkkima nammadan oktasaš parlamentáralaš joavku dadistaga árvvoštallá, mas maiddái eará mállat ja heiveheamit Sámedikki lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid organiserema ektui gullet árvvoštallamii. Joavku ovddida evttohusa dievasčoahkkinjođihangoddái vai Sámediggi sáhtta meannudit ášši 2012 maŋimus dievasčoahkkimis.

Sámediggi fápmuda dievasčoahkkinjođihangoddái fámu mearridit 2011 ja 2012 čoahkkinbeivviid.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 34 čoahtis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihka
1	Skjalg Jensen, áššejođiheadji	
2	Geir Tommy Pedersen	
3	Berit Marie P. E. Eira	Klemet Erland Hætta
4	Jarle Jonassen	
5	Willy Ørnebakk	Klemet Erland Hætta
	Willy Ørnebakk	
6	Klemet Erland Hætta	
7	Skjalg Jensen, áššejođiheadji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi mearrida unnidit lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid gávcci vahkus viđa vahkkui, nu ahte lávdegoddečoahkkimat ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit ovttá vahku rámmas siskkoabealde. Dollojuvvojit vihtta lávdegodde- ja dievasčoahkkima, golvma gidđasešuvnnas ja guokte čakčasešuvnnas.

2011 lávdegodde- ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit dálá organiserema ja njuolggadusaid vuodul dassážiigo odđá ortnet doaibmagoahtá suoidnemánu 1. b. 2011 rájes. Vejolaš erenoamáš lávdegodde- ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit čoahtinortnega vuodul.

Sámedikki dálá meannudeami ektui leat ollu eahpečielga bealit ja čuolmmat, nu mo dievasčoahkkinjodihangoddi dadjá áššečielgehusas ja árvvoštallamis. Evttohuuvon organiserema ektui, bivdit dievasčoahkkinjodihangotti evttohit dárbašlaš rievdadusaid ekonomiija, hálldahusa ja njuolggadusaid ektui 2011 nuppi dievasčoahkkimii, ja ahte ekonomalaš ja politihkalaš dásseadeaddu opposišuvnna ja posišuvnna gaskkas sihkkarastujuvvo.

Sámediggái lea buorre go joavkkut ožžot vejolašvuoda ráhkkanit Sámedikki politihkalaš meannudeami, digaštallama ja mearridanproseassa oassálastimii. Dákkár bargovuogi rievdadeami oktavuodas lea hui deahtalaš ahte joavkkuin lea vejolašvuoda digaštallat sámediggeráđi/ dievasčoahkkinjodihangotti áššeovddideami, ja ahte joavkkut besset ovddidit iežaset oainnu áššiide.

Odđá ortnet čađahuvo geahčalanortnegin maid dievasčoahkkima nammadan oktasaš parlamentáralaš joavku dađistaga árvvoštallá, mas maiddái eará mállat ja heiveheamit Sámedikki lávdegodde- ja dievasčoahkkimiid organiserema ektui gullet árvvoštallamii. Joavku ovddida evttohusa dievasčoahkkinjodihangoddái vai Sámediggi sáhtta meannudit ášši 2012 maŋimus dievasčoahkkimis.

Sámediggi fápmuda dievasčoahkkinjodihangoddái fámu mearridit 2011 ja 2012 čoahtinbeivviid.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 02.12.10 dii. 16.35.

Ášši/Sak BFOL 017/10

Ášši/Sak DC 049/10

Doarjjastivra

Arkiivaáššenr..
10/558906 / 25 - 58

Meannudeamit

Politihkalaš dássi	Beaivi	Áššenr.
Sámediggeráđđi	02.11.10	R 156/10
Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi	16. – 19.11.10	
Sámedikki dievasčoahkkin	30.11. – 3.12.10	DC 049/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 03.12.10 dii. 09.05.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	02.11.10	Sámediggeráđđi	Ášši R 156/10 - Doarjjastivra

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđđi mearrádusárvalus:

Sámedikki doarjjastivra heaittihuvvo juovlamánu 31. b. 2010 rájes.

Doarjjahálldašeami hálldaša sámediggeráđđi dahje dat masa sámediggeráđđi fápmuda válldi.

Ovdal go ortnet álggahuvvo galget váiddameannudanprosedyrat leat čilgejuvvon.

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus:

Álgu

Doarjjastivra ásahuvvui 2001:s go dat vuollásaš ráđit mat ledje doaimmas 31.12.2000 ráđjai sirdojuvvojedje Sámediggái. Dalle mearriduvvui ahte doarjjaruđaid galggai dušše okta doarjjastivra hálldašit. Ovdal doarjjastivrra ásaheami lei juohke ortnegis sierra stivra. Doarjjastivra hálldaša dál sullii 100 miljon ruvna, ja juogaduvvo doaimbajuiide dakkár surggiin go oahpahuš, giella, kultuvra, ealáhusa, dearvvašvuohta ja sosiála, biras- ja kultursuodjalus, sámi organisašuvnnat ja sámeálbmotfoanda. Otne leat Sámedikkis sullii 11 jahkedoaimma mat barget doarjja- ja váidalanáššiguiin.

2009:s dollojuvvojedje čieža čoačkima ja 578 politihkalaš ášši meannuduvvojedje. 2010:s dollojuvvojedje golbma čoačkima, okta čoačkin galgá vel dollojuvvot, ja 613 ášši leat meannuduvvon buohkanassii. Dan lassin meannuda vel doarjjastivra referáhta áššin dakkár áššiid main mearridanváldi lea fápmuduvvon.

Mearkašumit

Lávdegoddi, Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Silje Karine Muotka, Kirsti Gwvsám, Kjell Pedersen ja Norgga Sámiid Riikkasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) lahtu Trond Are Anti, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeku (Bb) lahtut Geir Johnsen, Mariann Wollmann Magga, Jørn Are Gaski ja Marit Kirsten Anti Gaup ja Arjja lahtu Odd Iver Sara ja Áarjel-Saemiej Gielb (ÁaSG) lahtu Ida Marie Bransfjell, Ovddádusbellodaga (FrP) lahtu Hans Eriksen ovddideddje čuovvovaš mearkkašumi:

Lávdegoddi mihtte ahte ođđa doarjjaortnega geažil oatnu jáhkkimis ohcamiid áššemeannudanáigi. Lávdegotti mielas dat lea deatalaš vai geavaheddjiid duhtavašvuohta stuorru. Sámedikki beaggimii lea deatalaš ahte geavaheadjit dovdet ahte sii ožžot buori bálvalusa Sámedikkis.

Lávdegoddi mihtte ahte doarjjahálddašeami rievdeapmi dagaha ahte ráddelahtut ožžot stuorát ovddasvástádusa ja oppalašgova iežaset fágasurggiin ja nu maiddáái váikkuhangaskaomiin. Dat mearkkaša maiddáái ahte juohke ráddelahttu ferte váldit stuorát ovddasvástádusa iešguđet áššis.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi evttohusa árvalussii.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 31 čoačhis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui 30 jienanin. 1 jienastii vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihka
1	Odd Iver Sara, áššejođiheaddji Odd Iver Sara	Klemet Erland Hætta
2	Trond Are Anti Trond Are Anti	Geir Tommy Pedersen Willy Ørnebakk
3	Geir Johnsen Geir Johnsen	Klemet Erland Hætta Silje Karine Muotka
4	Ann-Mari Thomassen Ann-Mari Thomassen	Geir Johnsen Ragnhild Melleby Aslaksen
5	Randi A. Skum	
6	Per Andersen Bæhr	
7	Olaf Eliassen	
8	Marie Therese Nordsletta Aslaksen	
9	Silje Karine Muotka	

10	Willy Ørnebakk
11	Mariann Wollmann Magga
12	Egil Olli
13	Geir Johnsen
14	Odd Iver Sara, áššejodiheadji
15	Ann-Mari Thomassen, čeahkinortnegii

VI Sámedikki mearrádus

Sámedikki doarjjastivra heaittihuvvo juovlamánu 31. b. 2010 rájes.

Doarjjahálldašeami hálldaša sámediggeráddi dahje dat masa sámediggeráddi fápmuda válldi.

Ovdal go ortnet álggahuvvo galget váiddameannudanprosedyrat leat čilgejuvvon.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 03.12.10 dii.10.15.

Ášši/Sak EKL 015/10

Ášši/Sak DC 050/10

Dáiddáršiehtadus 2011

Arkiivaášsenr..
10/254706 / 25 - 58

Meannudeamit

Politihkalaš dássi	Beaivi	Ášsenr.
Sámediggeráđi	26.10.10	R 151/10
Lávdegotti	16. – 19.11.10	
Sámedikki dievasčoahkkin	30.11. – 3.12.10	DC 050/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 03.12.10 dii. 10.15.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	29.10.10	Sámediggeráđi	Ášši R 151/10 Dáiddáršiehtadus 2011
2	04.10.10	Sametinget	Protokoll – Dáiddáršiehtadus 2011
3	15.04.10	Samisk kunstnerrád	2011 Dáiddáršiehtadussi gaibáduš

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi dohkkeha 2011 dáiddáršiehtadusa gaskal Sámi dáiddárráđi ja Sámedikki b. 04.10.10.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus:

Álgu

Sámediggi čáli vuollái válđošiehtadusa sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin sámi dáiddárráđi bokte borgemánu 19. b. 2004. Vuosttaš šiehtadus doaibmagođii 01.01.2005. Dan rájes leat 5 šiehtadusa dahkkojuvvon, ja 04.10.2010 čoahkkimis šiehtadedje 2011 várás.

Dáiddáršiehtadus addá sámi dáiddáriidda einnostuvvivođa, ja Sámediggi registrere ahte bealit leat juksan ovttamielalášvođa.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusevttohusa.

Evttohusat

Ovddádusbellodaga lahtu Aud Marthinsen evttoha čuovvovaččat:

Evttohus 1

Sámediggi ii oainne sierra dáiddáršiehtadusa dárbbaslažžan. Danne ii sáhte Sámediggi dohkkehit dán šiehtadusa.

III Jienasteapmi

39 árisis ledje 27 čeahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 hilgojuvvui 24 jienain. 3 jienastedje beali.
- Ealáhus- ja kultur-lávdegotti ráva mearriduvvui 24 jienain. 3 jienastedje vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Heidi Persdatter Greiner Haaker, áššejođiheadji	
2	Aud Marthinsen	
3	Randi A. Skum	
4	Willy Ørnebakk	
5	Vibeke Larsen	
6	Heidi Persdatter Greiner Haaker, áššejođiheadji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi dohkkeha 2011 dáiddáršiehtadusa gaskal Sámi dáiddárráđi ja Sámedikki b. 04.10.10.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 03.12.10 dii.10.25.

Vuodđogiella: Dárogiegla

Ášši/Sak DC 051/10

Ášši/Sak VL 002/10

Válga

Arkiivaáššennr..
09/398606 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Válggalávdegoddi	01.12.10	VL 02/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	30.11. – 3.12.10	DC 051/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 03.12.10 dii. 11.00.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
-----	--------	------------	---------

II Evttohusat ja mearkkašumit

Válggalávdegotti mearrádusárvalus:

Evttohus 1:

Plána- og finánsalávdegotti jodiheaddji
Dáláš jodiheaddji Sten Jønsson (Bb)
Ođđa jodiheaddjin: Marie Therese N. Aslaksen (SbS)

Evttohus 2:

Dievasčoahkkinnjodihangoddi
Dáláš nubbijodiheaddji Toril Bakken Kåven (Nordkalottfolket)
Ođđa nubbinjodiheaddjin: Marie Therese N. Aslaksen (SbS)

Evttohus 3:

Bearráigeahččanlávdegoddi
Lahttu Margit Eli A. Oskal (Bb)
Ođđa lahtun Mariann W. Magga (Bb)

Evttohus 4:

Sámi parlamentáralaš ráđđi
Várrelahttu Egil Olli ovddas - Laila Susanne Vars
Várrelahttu Aili Keskitalo ovddas -

Evttohus 5:

Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid ođasmahttin lávdegoddi
Willy Ørnebakk (jodiheddji)
Olaf Eliassen
Mariann W. Magga
Geir Tommy Pedersen
Arthur Tørfoss
Berit Marie P. E. Eira
Toril Bakken Kåven (nubbin jodiheddjin)

Evttohus 6:

Sámedikki čoaħkkinstruktuvrra ođđasisorganiseren lávdegoddi
Willy Ørnebakk
Heidi Greiner Håker
Odd Iver Sara
Toril Bakken Kåven
Per A. Bæhr
Geir Tommy Pedersen
Aud Marthinsen

Áirras Ann-Mari Thomassen, NSR, evttohus:

Nubbinjodiheddji Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid ođasmahttin lávdegoddái: Geir Tommy Pedersen.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje ?? čoaħkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

-
- Válggalávdegotti mearrádusárvalus nr. 1 mearriduvvui ovttajienálaččat.
- Válggalávdegotti mearrádusárvalus nr. 2 mearriduvvui ovttajienálaččat.
- Válggalávdegotti mearrádusárvalus nr. 3 mearriduvvui ovttajienálaččat.
- Válggalávdegotti mearrádusárvalus nr. 4 ja nr. 6 máñiduvvo guovvamánu 2011 dievasčoaħkkimii.
- Válggalávdegotti mearrádusárvalus nr. 5 mearriduvvui ovttajienálaččat
- Válggalávdegotti jodiheddjievtttohus lávdegoddái mii galgá revideret njuolggadusaiid Sámedikki politihkalaš dássái mearriduvvui ovttajienálaččat.
- Válggalávdegotti nubbinjodiheddjievtttohus lávdegoddái mii galgá revideret njuolggadusaiid Sámedikki politihkalaš dássái mearriduvvui 19 jienain, 13 jienasteddje Ann-Mari Thomassen evttohusa.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihka
1	Hilde Anita Nyvoll, áššejodiheddji	

2	Geir Tommy Pedersen	
3	Willy Ørnebakk	
4	Willy Ørnebakk	
5	Per Andersen Bæhr	
6	Geir Tommy Pedersen	
7	Willy Ørnebakk	
8	Ann-Mari Thomassen	

VI Sámedikki mearrádus

Plána- og finánsalávdegotti jodiheaddji

Dáláš jodiheaddji   Sten Jønsson (Bb)
 Ođđa jodiheaddjin: Marie Therese N. Aslaksen (SbS)

Dievasčoahkkinjodihangoddi

Dáláš nubbijodiheaddji   Toril Bakken Kåven (Nordkalottfolket)
 Ođđa nuppijodiheaddjin: Marie Therese N. Aslaksen (SbS)

Bearráigeahččanlávdegoddi

Lahttu   Margit Eli A. Oskal (Bb)
 Ođđa lahttun   Mariann W. Magga (Bb)

Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid ođasmahttin

Willy Ørnebakk (jodiheaddji)
 Olaf Eliassen
 Mariann W. Magga
 Geir Tommy Pedersen
 Arthur Tørfoss
 Berit Marie P. E. Eira
 Toril Bakken Kåven (nubbin jodiheaddjin)

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 03.12.10 dii. 12.00.

Vuolláičállit leat lohkat čoahkkinbeavdegirjji, ja leat gávnahan ahte čoahkkingirjái fievríduvvon mearrádušat leat nu movt Sámediggi mearridii.

Karášjohka 09.12.2010

Dievasčoahkkinjođihangoddi

Jarle Jonassen
jođiheaddji

Toril Bakken Kåven

Jørn Are Gaski

Hilde Anita Nyvoll

Mathis Nilsen Eira